3 1761 09428122 7

PURCHASED FOR THE

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

FROM THE

CANADA COUNCIL SPECIAL GRANT

FOR

CATALAN LANGUAGE & LITERATURE 68

Digitized by the Internet Archive
in 2014

https://archive.org/details/cortesdelosantig20arag

46 R

CORTES

DE

ARAGÓN, VALENCIA Y CATALUÑA

CORTES

DE LOS ANTIGUOS REINOS

DE ARAGÓN Y DE VALENCIA

Y

PRINCIPADO DE CATALUÑA

PUBLICADAS

POR LA REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA

TOMO XX

CORTES DE CATALUÑA

XX

(Comprende las Cortes de Barcelona de 1436-37. Apéndice. Parlamento de Barcelona de 1438. Cortes de Tortosa de 1439, y de Lérida de 1440.)

MADRID

—

MCMXIV

LIBRARY
DEC 3 1968
UNIVERSITY OF TORONTO

ESTABLECIMIENTO TIPOGRÁFICO DE FORTANET
IMPRESOR DE LA REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA
Libertad, 29.—Teléfono 991.

CORTES PRIVATIVAS DEL ANTIGUO PRINCIPADO DE CATALUÑA

XX

CORTES

CELEBRADAS DURANTE EL REINADO DE D. ALFONSO V

(Continuación.)

VI

Cortes de Barcelona de 1436-37.

APÉNDICE[1]

I

Proceso seguido á instancia del Procurador fiscal, en virtud del Vsatge **Judicium in Curia datum,** *contra algunos nobles y eclesiásticos pertenecientes á los Brazos eclesiástico y militar de estas Cortes por incumplimiento de dicho Vsatge, por cuya causa fueron encarcelados y se les confiscaron sus bienes*[2].

Pateat vniuersis: Quod anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, die vero martis intitulata decima septima mensis Julii, illustrissima atque serenissima principe et domina, domina Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comitissa Barchinone, ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam comittissa Rossilionis et Ceritanie, locumtenente generali serenissimi domini Regis, viri et domini sui carissimi, in ciuitate Barchinone cum sui celebri Curia personaliter residente, coram excellentia sua comparuit discretus Petrus Johannis, procurator fiscalis

[1] Comprende este apéndice una serie de documentos que, sin formar parte del proceso de Cortes, versan sobre asuntos tratados en ellas.

[2] Se halla en un cuaderno de 29 folios, al final del vol. XXVI de la Colección de Cortes que, procedente de la Generalidad de Cataluña, se conserva en el Archivo de la Corona de Aragón.

A las causas de este proceso se hace referencia en la pág. 148 del tomo XIX. La fotocopia de cuyos documentos se conserva en la biblioteca de la Academia.

Curie dicte domine Regine, obtulit ac presentauit eidem quemdam supplicationem seu querelam huiusmodi seriey:

Senyora molt alta e molt excellent:

A la vostra molt gran senyoria humilment expon P. Johan, procurador fiscal de la vostra Cort, com diuerses profertes son stades offertes per part dels Braços de la present Cort, segons es contengut en diuerses cedules per part dels dits Braços presentades, e mes auant lacte de Cort fet per vostra senyoria sobre les coses contengudes en vna cedula dels Braços ecclesiastich e militar, al approbacio e concordable consentiment de tota la Cort e dels Braços e singulars de aquella ensemps ab la acceptacio per vos, Senyora, feta de les dites offertes. Item mes la demanda e requesta axi en scrits com de paraula feta per vostra excellencia continent en effecte que la dita Cort manas la cautela que per compliment e execucio de les coses offertes era necessaria, subseguides contradiccions sobre aço fetes per alguns singulars del Bras ecclesiastich e militar, hoyts aquells contradients e assignacio a aquells feta a dir, posar e allegar, si rahons algunes hauien per que la dita cautela no degues esser manada subseguida legitima examinacio de les dites rahons per aquells dits contradients en scrits proposades ab los dissentiments e contradiccions fetes sobre aço per los del Bras ecclesiastich e militar, e mes auant les contradiccions formades entre los Braços de la dita Cort *ad inuicem,* affermants alguns del dit Bras ecclesiastich la dita cautela no deure esser spatxada e altres del dit Bras dients lo contrari, lo dit Bras militar dient que no fos deliurada e lo Bras reyal dient que si, volent la dita cautela quant a aquells pertanyia esser espatxada, segons per vostra senyoria era stada ja de primer manada, e finalment pronunciat e declarat per portar a execucio e effecte lo dessus dit acte de Cort de les dites profertes la dita cautela deure esser per los dits contradients e recusants manada, consentida o espatxada, segons totes les dites cosses e altres en lo dit acte de Cort profertes e declaracio feta en la dita Cort son pus largament contengudes. E no contrastants les dites coses encara molts e diuerses dels singulars dels dits Braços de la eclesia e militar perseueren en lur contradiccio e dissentiment, no solament empatxant, mes encara impugnant expressament tots vostres actes damumt dits en gran dan, perill e preiuhi del senyor Rey occorrent lo cas de la necessitat en la qual de present es, en la qual tota celeritat es triga e les coses damumt dites mes auant demostren clarament menys preu de vostres preheminencies e jurisdiccio en special de aquella contenguda en lo Vsatge qui comença: **Judicium in Curia da-**

tum; per ço et alias a vostra molt alta senyoria intimant lo dit procurador fiscal totes les dites coses a aquella humilment supplica que per execucio del dit acte e juhi de Cort sia de sa merce de procehir contra tots los dits contradictors e dissentidors, axi del Bras de la esgleya com del dit Bras militar, persones e bens de tots aquells, segons continencia, tenor e pratica del dit Vsatge **Judicium in Curia datum**, e stil e pratica de dita Cort en semblant cas obseruada realment apprenent o apprehendre fahent totes les persones dessus dites e tots les bens de aquellas hon se vol que sien a vostra ma, per ço que de aquellas e aquells puxe esser feta la justicia ques merexera, e en aço, etc.

Altissimus, etc.

Quaquidem querela seu supplicatione oblata, dicta serenissima domina Regina licet, vt dixit, ipsa moleste audiret has querelas et voluisset magis cum dulcedine quam cum rigore procedere in premissis. Verumtamen quia periculum et magna necessitas domino Regi inminebat et mora erat magna damna et inconuenientia allatura: Videns quod tractatus diuersos quos inhierat et habuerat cum illis de Brachio militari et aliquibus de Brachio ecclesiastico nichil profecerant coacta et compulsa habebat recurrere ad juris et justitie remedia per Vsaticos Barchinone et alia jura Patrie, vsus, praticas et obseruantias illorum sibi concessa et alias in similibus assueta. Propterea, habito cum multis doctoribus et in jure peritis et in dictis Vsaticis et constitutionibus Cathalonie, prudentibus et expertis concilio et deliberatione maturis, prouidendo dicte supplicationi seu querele mandauit fieri et expediri litteras et prouisiones sequentes:

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Serdenya e de Corcega, comtessa de Barcelona, duquessa de Athenes e de Neopatria e encara comtessa de Rossello e de Cerdanya, lochtinent general del molt alt senyor Rey, marit e senyor nostre molt car, al noble mossen Johan Roger Derill: Com nos haiam fet ab approbacio e consentiment de la Cort general de Cathalunya cert acte e juhi de Cort, lo qual fet la dita Cort deuie manar e fer certa cedula de e sobre les coses offertes a Nos, ab la qual deuia esser manat als Diputats del General de Cathalunya que liurassen dues galeres que les nou persones deputades a execucio de la armada que de present per honor e seruey del senyor Rey se fa contra genoueses hauien fetes adobar en la draçana per gran necessitat, honor e seruey del senyor Rey e gran benefici de tot lo Principat de Cathalunya, e mes que lo adob e les ferreres de aquelles pagassen de les peccunies del dit Gene-

ral e no dels cent milia florins que per fer la dita armada eren stats offerts en la Cort de Muntço, e mes auant que pagassen tot ço e quant hauien costat de fer quatre galeres noues que les dites nou persones hauien fetes fer e les ferreres e artellaries de aquelles de les peccunies del dit General, e encara mes pagassen VIII. M. florins per hauer les galeres de Mallorques e altres coses en les offertes sobre aço fetes contengudes. E vos entre los altres haiats contradit e recusat manar e consentir la dita cautela per certes rahons que preteniets. E Nos, vistes e regonegudes aquelles per execucio del dit acte e juhi de Cort e de les coses offertes haiam jutiat, pronunciat e declarat en la Cort la dita cautela deura esser per los contradients, dels quals vos sou vn, manada e spatxada, e sien passats alguns dies apres que nou hauets fet vinent contra lo juhi nostre e acte de Cort menyspreant e recusant aquells perseuerant en vostra duricia en gran menyspreu del senyor Rey e nostre et de nostres manaments, recusant axi com damunt es dit nostre juhi e acte de Cort e nostres requestes e manaments no hauent consideracio als grans perills e inconuenients en que la persona del dit senyor Rey es constituhida e la honor de la sua real Corona e als grans damnatges de la cosa publica del Príncipat de Cathalunya, en gran carrech vostre e de tots aquells qui la dita cautela han recusada fer e empatxada, segons que de aquestes coses axi com a notories e manifestes appar per lo proces de la Cort e en altra manera clarament pot apparer, per raho de les quals coses Nos poguerem e poriem contra vos e vostres bens enantar e procehir per justicia pus rigorosament, empero Nos volents enuers vos per bon eximpli dels sotsmeses del dit senyor Rey e humanitat seruant procehir no preiudicant empero a nostre proces e dret al senyor Rey e a Nos permesos en aquest cas fer, ans al senyor Rey e a Nos aquells reseruants vos peremptoriament amonestam, dehim e manam que personalment comparegats e vingats deuant Nos e en ma nostra dins tres dies apres de la presentacio de la present a vos fahedora continuament seguents ab tot ço del vostre, a fer nostre voluntat, segons tenor e serie del Vsatge qui començ: **Judicium in Curia datum**, etc.; en altra manera certificamvos que en contumacia vostra procehirem, segons que en virtut del dit Vsatge e per justicia nos seria vist fahedor vostra absencia non contrastant e contumacia exhigent, e sobre la presentacio de la present e de la resposta per vos fahedora starem a relacio del portador qui ha jurat en nostre poder vertaderament fer aquella. Dada en Barcelona a XVII. dies de Juliol en lany de la Natiuitat de nostre Senyor M.° CCCC.° XXXVI.°—*De Ortigis*, regens.—*La Reyna.*

Similes alie littere fuerunt expedite directe infrascriptis.

Primo, al venerable, religios frare Johan de Vilagut, Castella Damposta.
Item al venerable, religios frare Luys de Gualbes, prior de Cathalunya.
Item al venerable, religios frare Guillem de Pau, abbat de Banyoles.
Item al venerable, religios frare Antoni Dauinyo, abbat Darles.
Item a micer Narcis de Sant Dyonis, canonge de Barchinona.
Item a micer Francesch Dezpla, canonge de Barchinona.
Item al noble mossen Gilabert de Centelles.
Item al noble mossen Guerau Alamany de Ceruello.
Item al noble mossen Pere Galceran de Cruylles.
Item a mossen Arnau de Vilademany, alias de Blanes.
Item a mossen Luys March.
Item a mossen Jaume March, maior de dies.
Item a mossen Berenguer de Muntbuy.

Quequidem littere fuerunt tradite per dictam illustrissimam dominam Reginam Leonardo Cudina et Johanni Garcia, portariis dicti serenissimi domini Regis, per eos quibus diriguntur presentande.

Preterea die jouis decima nona dicti mensis Julii anno predicto millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, dictus Leonardus Cudina retulit michi Raymundo Baiuli, locumtenenti prothonotarii, et presentis processus scriptori se die presenti hora prandii presentasse, litteras quas dicta domina Regina sibi tradiderat personis, videlicet, que secuntur personaliter inuentis:

Primo, dicto Castellano Emposte.
Item Priori Cathalonie.
Item Narcisio de Sancto Dyonisio.
Item nobili Gilaberto de Cintillis.
Item nobili Geraldo de Ceruilione.
Item nobili Johanni Rogerii de Erillo.
Item nobili Petro Galcerando de Crudillis.

Dictus vero Johannes Garcia retulit michi dicto locumtenenti prothonotarii se proxima dicta die presentasse dictas litteras hora prandii his, videlicet, qui secuntur personaliter inuentis:

Primo, abbati Balneolarum.
Item abbati Arularum.
Item Francisco de Plano.
Item Arnaldo de Alamany, alias de Blanes.
Item Berengario de Muntbuy.
Item Jacobo Marchi.
Item Ludouico Marchi.

Et quod omnes in effectu responderant se recepisse dictas litteras cum debitis reuerentia et honore.

Postea vero die sabbati hora vesperorum vel quasi intitulata vicesima prima dicti mensis Julii anno predicto millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, illustrissima atque serenissima principissa et domna, domina Regina predicta, in camera paramenti regalis palatii maioris personaliter existente, presentibus consiliariis suis his qui secuntur:

Domno Episcopo Vicensi.
Domno Francisco Daranda.
Jaufrido de Ortigiis, regente cancellariam.
Petro de Sancto Clemente, magistro Rationali.
Bernardo de Corbaria, milite.
Raymundo de Papiolo, legum doctore.
Guillermo Pontii de Fonolleto, sacrista Sedis Barchinone.
Arnaldo de Manso.
Francisco Martini, in legibus licenciatis.

Comparuerunt coram excellentia sua nobiles Geraldus de Queralto et Johannes Rogerii Derillo, Arnaldus de Vilademany et Jacobus de Tagamanent, milites, Petrus de Balps et Marchus Vilanoua, domicelli, et nomine, vt dixerunt, Brachii militaris, obtulerunt quamdam papiri cedulam, seu quoddam foleum papiri scriptum seriei sequentis:

Molt alta e molt excellent Senyora:

Per vostra excellencia dissapte prop passat a XIIII. del present mes de Juliol dintre la Cort congregada en la casa del capitol de la Seu de la present ciutat de Barcelona fon promulgada alguna nomenada sentencia o declaracio del tenor seguent: La senyora Reina, vista, etc. *Inseratur* [1].

[1] V. el proceso de Cortes, pág. 173 del tomo XIX.

La qual nomenada sentencia o declaracio, parlant ab humil reuerencia de vostra gran senyoria, fon e es nulle e o iniuste per les rahons entre les altres seguents:—La primera, car per vostra celsitut la dita nomenada sentencia o declaracio es stada promulgada, parlant ab la dita humil reuerencia, dintre pochs dies soptosament, ommetent obseruar los Vsatges de Barcelona e constitucions de Cathalunya e dret comu, vsos e stils de les Corts generals de Cathalunya, per les quals se deuien certes e maiors dilacions donar e pus plena conexença fer. E es stat fet tan cuytadament e breus dies que lo dit Bras militar e los altres adherents no son stats hoyts plenament en lurs justes rahons e deffensions ni per vostra gran senyoria, parlant ab la dita humil reuerencia, no es stada feta ventilacio, examinacio e inquisicio de la veritat del dit negoci nis podia be fer en tan breu temps, e aço appar manifestament per lo proces de la Cort *et alias*.—La segona, car la altercacio e disceptacio es stada e es ab vostra excellencia de vna part e ab lo dit Bras militar e altres adherents daltre part solament e no ab altres per raho de les condicions quels Braços de la sgleya e militar dien per vostra gran senyoria, segons ques pertany de fet e de dret, no esser complides contengudes en les profertes fetes per los dits dos Braces per lur mera liberalitat, donchs primerament deuia esser conegut en forma deguda e en altres Corts obseruada les dites condicions de que es principalment la dita altercacio si eren stades per vostra gran senyoria complides ab degut acabament o no ans de promulgar la dita anomenada sentencia o declaracio sobre la dita cautela, la qual fora manada, consentida e espatxada sens contradiccio si les dites condicions fossen complides.—La terça, car lo assert acte de Cort de la reuocacio de la crida e preconizazions e lo cert temps de dos anys no es stat fet en forma deguda ne ab la stabilitat, validitat e fermetat de dret que fer se deuia, com feta la reuocacio encontinent fon feta reuocacio de la dita crida e preconizacions per vostra excellencia ab altre acte aqui inmediatament e successiue continuat a sola supplicacio del Bras reyal de les ciutats e viles reyals, e los dits altres dos Braces dissintents la dita crida fon tornada al acte de Cort de Monço e al insert temps, ço es durant la absencia del senyor Rey, e aço deuant los tractadors de vostra senyoria per part dels dits dos Braços era stat impugnat e liniat per en Ramon Batle, loctinent de prothonotari del principi daltra primera ordinacio del dit assert acte de Cort ab los dits tractadors abilitada. E no res menys fo per vostra senyoria indita altra treua e seguretat fins lo senyor Rey sia vengut en tots los vassalls del dit senyor Rey qui sien del dit Bras reyal del dit Principat e encara en los vassalls del dit Bras en vniuersal e en singu-

lar e en tots altres qui adherir e alegrar sen volran, tornant ho en effecte a la tenor de la dita crida e preconizacio e tal treua e seguretat es nouella, voluntaria e no necessaria e totalment inusitada de fer en altres Corts de Cathalunya, e per ço a tot fon dissentit per los dits dos Braços expressament qui pretenen tal treua e seguretat general sens consentiment de la Cort no deure esser feta maiorment contraria directament a la ordinacio del dít assert acte de Cort concordada *et alias* molt preiudicial a lurs libertats e drets e als Vsatges de Barcelona, constitucions, consuetuts e vses de Cathalunya. E ya altre greuge per tota la Cort donat sobre semblant edicte, segons es en altres cedules allegat indecis, penjant tals nouitats e greuges, parlant ab la dita humil reuerencia, deuien cessar, per les quals coses e altres appar manifestament que lo dit assert acte de Cort de la dita reuocacio de crida per la dita reuocacio de aquella apres seguida et alias fon e es stat nulle, inutil e frustrat de totes ses forçes e valor, e per conseguent et alias euidentment es notori que les dites condicions encara de fet e de dret resten a complir per vostra senyoria e aquestes coses son notories per los actes del dit proces de la Cort *et alias*.—La quarta, car les supplicacions axi com a justes per lo dit Bras militar e per los a ell adherents sobre aço fetes per vostra gran senyoria per justicia deuien esser seruades e axi foren stades complides les dites condicions e la cautela e altres coses spatxades e en aço vostra excellencia se deuia inclinar per lo spatxament de la armada per seruici del senyor Rey e per lurs gracioses profertes e no oblidant los exercicis bellicoses e actes virtuoses e seruicis molt grans per lo dit Bras militar e lurs predecessors fets en grans prosperitats de la Corona reyal e del senyor Rey beneuenturadament regnant e de sos glorioses predecessors. E, parlant ab la dita humil reuerencia, ab la dita nomenada sentencia e declaracio *et alias* a vostra gran senyoria ha plagut lo dit Bras militar notoriament mes agreujar e multiplicant los dits greuges, a vostra excellencia ha plagut fer presentar a molts singulars dels dits dos Braces de la sgleya e militar moltes letres continent entre en effecte que per ço com recusen seruar lo dit proces, acte e judici de Cort que personalment compareguen e vinguen deuant vos, Senyora, e en ma vostra dins tres dies ab tot ço del lur, a fer vostra voluntat, segons tenor e seria del Vsatge de Barcelona qui comença: **Judicium in Curia datum**, etc., segons en les dites letres dades en Barcelona a XVII. del present mes de Juliol, a les quals ho refferen largament es contengut, les quals letres, parlant ab la dita humil reuerencia no procehexen de justicia, car lo dit Vsatge en son principi diu: **Judicium in Curia datum vel datum a judice de**

Curia electo ab omnibus sit acceptum et omni tempore secutum, etc., e ajustant en aço altre Vsatge qui comença: **Quoniam per iniquum principem et sine veritate et justitia perit omni tempore terra et habitatores**, etc., e a quis segueix: **Vt omnes principes qui in hoc Principatu sunt nobis successuri habeant omni tempore sinceram et perfectam fidem et veram locutionem**, etc. E per vigor dels dits Vsatges vos, Senyora molt excellent, deuets seruar la forma de les condicions posades en les dites profertes e la forma de la dita ordinacio concordada ab los dits vostres tractadors e tot acte e juhy de Cort qui, segons la dita forma, ne sia stat fet ab consentiment de tota la Cort. E en aquestes coses, vos, Senyora, deuets hauer sencera e perfeta fe e vera locucio e per tots deu esser acceptat e seguit en tots temps e segurament e aquest es lo effecte de les dites supplicacions dels dits dos Braços, e seruada la dita forma e axi ho han consentit lo dit Bras militar e los singulars de aquell e ho consenten e may ho han recusat ne ho recusen. E sis fos seruat per tots, segons volen los dits Vsatges, la dita cautela e armada e altres coses a seruici del senyor Rey e a profit de la cosa publica foren ja espatxades, e axi vostra senyoria prestament reuoch lo dit altre acte e altres coses en contrari fetes e contengudes en la cedula qui comença: *Nos deu marauellar lo Bras reyal*, etc., e que romangue e sia ferm sens preuencio purament lo dit acte de Cort e per tots en tots temps sia seruat e algun per algun enginy o art ho gos recusar. E si ho fa, contra aquell per vigor del dit Vsatge sia procehit, justicia mijançant, e no contra lo dit Bras militar e los singulars de aquell e altres obedients. E per les dites rahons e altres justes appar les dites letres, parlant ab la dita humil reuerencia, esser nulles e o iniustes e contra los dits Vsatges e constitucions e drets de la Patria emanades, maiorment com lo dit Vsatge es entes en persona del Princep e tals letres son inusitades e instilades, de les quals coses lo dit Bras militar e singulars de aquell son stats e son molt vexats e en gran perpleix e tribulacio, maiorment per los laguis e dilacions quin peruenen a la dita armada e altres vrgents negocis del senyor Rey e dels dits lurs gracioses profertes may hagueren cogitat hauer tals remuneracions. Per que per les dites rahons e altres en son cas e loch proposadores, premesa la dita humil reuerencia de vostra gran senyoria, lo dit Bras militar e los singulars de aquell per si e en nom dels altres e a ells en aço volents se adherir, stants e perseuerants en lurs supplicacions e en los dissentiments fetes e fets comparent personalment en special los citats ab les dites letres e cascun de aquells deuant la vostra reyal pre-

sencia dient la dita nomenada sentencia o declaracio e les dites letres apres procehides e cascuna en si dient aço coniunctament o de partida e en aquella pus vtil forma que per dret millor dir se dege esser stades nulles e o iniustes. E com les Corts sien statuides per bon stament del senyor Rey e de vos, Senyora, e de la cosa publica e per releuacio de greuges, no es cosa couinent que lla on reparacio se deu trobar se troben nouitats de greuges, per ço a vostra excellencia humilment supliqua lo dit Bras militar que sia de sa merce, ans de procehir en altres actes, los dits greuges e preiudicis axi com a notoris, releuar e reuocar e la dita nomenada sentencia o declaracio nulle e o injusta, salua la dita humil reuerencia, reformar e o en millor comutar e les dites letres e cascuna de aquelles com a nulles prest reuocar, dient e intimant a vostra gran senyoria lo dit Bras militar e singulars de aquell que fins los dits greuges axi notoris ab totes lurs qualitats e pertinencies sien reuocats e los dits preiudicis sien releuats, a algu altre acte en la Cort no procehira ne en los procehiments consintra ans hi dissintra e contradira expressament. E suppliquen vostra gran senyoria manar continuar la present en lo dit proces de la Cort.

Quoquidem folio papiri oblato, dicti offerentes supplicarunt dicte domine Regine quod faceret illud legi.

Et dicta serenissima domina Regina dixit eis quod recederent nam ipsa faceret illud legi et super contentis in illo debite prouideret. Et sic a dicta camera recesserunt.

Post recessum autem illorum, dicta serenissima domina Regina fecit legi per me locumtenentem prothonotarii scripturam predictam in sui et totius concilii ibidem existentis presentia. Et cum super contentis in ea delliberare vellet quomodo deberet seu qualiter prouidere, superuenit magna multitudo baronum, nobilium, militum et hominum de paratico numero fere octuaginta vel centum representantes, vt dixerunt, totum Brachium militare Cathalonie Principatus, inter quos erant nobiles dominus Bernardus Johannes de Capraria, comes de Modica, Geraldus de Queralto, Johannes Rogerii de Erillo, Jacobus de Tagamanent, Arnaldus de Vilademany, Bernardus de Requesens, Jacobus Alamanni, milites, Jaufridus de Sancto Minato, Bertrandus de Vilafrancha et alii plures dictum numerum vel quasi attingentes.

Et dictus comes fuit primo locutus et supplicauit verbo dicte serenissime domine Regine, quod dignaretur reuocare litteras quas nonnullis direxerat de Brachio militari.

Nobilis autem Geraldus de Queralto recitauit in effectu nonnulla seruicia facta per Brachium militare serenissimo domiuo Regi in diuer-

sis partibus atque locis propter que dicta domina Regina debebat inclinari ad reuocandum litteras supradictas.

Dictus autem Jacobus de Tagamanent dixit nonnulla supplicando vt dictas litteras reuocaret.

Et dictus Arnaldus de Vilademany dixit quasi illud idem.

Dictus vero Bernardus de Requesens dixit in effectu: Quod dictum Brachium militare mirabatur de procedimentis per dictam dominam Reginam factis. Et quod non credebat quod procederet ab ea, sed ab illis qui sibi super hoc male consulebant, e que si negun del consell ni hauia qui volgues dir lo contrari, que ell de part de tot lo Bras militar se offerie de ferli dir que mal la consellauen.

Nouissime dictus Jacobus Alamany dixit in effectu: Quod Brachium militare fecerat magna seruicia domino Regi propter que merebatur tractari aliter quam faceret dicta domina Regina. E que qui li consellauo fer tals procehiments, merexen be que ella los castigas, ells punis be, supplicando vt dictas litteras dignaretur reuocare.

Postquam autem superius nominati, finem fecerunt verbis eorum, domina Regina dixit eis in effectu: Que ella crehia be los serueys que fets hauien al Senyor Rey e crehia quels hauien fets per amor e naturalesa que portauen al dit senyor, mas que mal li ho guardauen ara que era posat en tan gran perill e en tanta necessitat, car axi com lo degueren ajudar e seruir li hauien empatxada la armada en gran perill de la persona del dit senyor e en gran dan de la terra de que hauien pres massa gran carrech, e que be sabien ells que la dita senyora hania seruades totes quantes maneres bones e gracioses hauia pogudes a tirar e portarlos a concordia. E mes sabien que la dita senyora los hauia offert, axi per diuerses cedules insertades en lo proces de la Cort com de paraula per si personalment e per sos tractadors de remetre a conexença, si algun preiudici pretenien, car la dita senyora nols ne cuydaua hauer fet algu ab que lo seruey del senyor Rey ne la dita armada no estiguessen empatxats, les quals offertes may hauiem volgudes acceptar ni pendre partit negu sino empatxar e dir sechament e dura que nunque consentrien en res si no fahie ço que ells volien, e que ella no sabent altre que fer ni hauent altre cami hauia necessariament a recorrer als camins de justicia, e que forçadament hauia començats e fets los procehiments que fets hauia per prouehir lo millor que pogues al seruey del senyor Rey e per dar raho de si matexa al dit senyor, e que ço que fet hauia ni entenie a fer hauia fet e faria ab bo e notable concell *dicendo super hoc* algunes paraules de reptiri al dit mossen Bernat de Requesens, qui hauia parlat en carrech del dit concell, e que daço ella ne daria bon compte

a nostre Senyor Deus e al senyor Rey, e que hauria gran plaer tots temps que lo dit Bras militar e los singulars de aquell fassen lo que deuien, car sis farie ella tot ço que fer degues.

Et sic dictum Brachium militare a conspectu dicte domine Regine recessit.

Et post paululum, intrantes dictam cameram paramenti comparuerunt coram excellentia dicte domine Regine nobiles Gilabertus de Cintillis, Petrus Galcerandus de Crudillis, Johannes Rogerii de Erillo, Arnaldus de Vilademany, Berengarius de Montebouino, Ludouicus Marchi et Jacobus Marchi, milites, et dixerunt in effectu quomodo ipsi fuerant moniti seu citati litteratorie per dictam dominam Reginam et quod pro satisfaciendo dicte monitioni comparebant coram sua Maiestate et obtulerunt ac presentarunt quandam cedulam seriey sequentis:

Senyora molt excellent:

Per vostra gran senyoria son stades trameses letres a mossen Gilabert Centelles, mossen P. Galceran de Cruylles, mossen Johan Roger Derill, mossen Arnau de Vilademany, mossen Berenguer de Muntbuy, mossen Luys March e mossen Jaume March, en virtut del Vsatge qui comença **Judicium in Curia datum**, on com ab la maior diligencia que fer ni dir se pusque los damunt nomenats se sien entremesos de la forma e pratique del proces del dit Vsatge e de la forma que los citats en virtut del dit Vsatge han a tenir e seruar en la comparicio e aquella no han poguda trobar nes trobe que james en virtut del dit Vsatge sia stat procehit ne algu haia comparegut, los dits citats e cascun dells comparen deuant vostra excellencia e comparen [en] sa propria persona ab tots lurs bens e de cascun dells, segons seria e tenor del dit Vsatge, supplicant a vostra excellencia que si alguna altra pratica o forma sab que los dits comparents hagen obseruar que de aquella ne faça donar copia als dits comparents com ells se offeren fer tot ço a que sien tenguts ne fer degen, supplicants que als dits citats sia dada copia del proces de que es emanat lo dit citatori e contra les coses en lo dit citatori narrades a execucio e deffensio dels dits citats, e fermen de dret los dits citats e cascuns dells *super bonis suis pro decem solidis et augmento cum clausulis vniuersis*, e jatsie les coses demanades e supplicades sien de justicia los dits supplicants ho reputaran a gracia singular.

Altissimus, etc.

Et dicta domina Regina dixit eis que singularment deuien fer la comparicio, car de vn a vn singularment eren stats citats e amonestats, empero que guardassen ells que volien fer.

Ipsi autem dixerunt que tots justats volien comparer, empero que mossen Guerau de Ceruello, qui axi mateix hauia hauda letra, no era pogut venir, per ço com no era ben dispost e era empatxat e que supplicauen a la sua senyoria lo hagues per escusat.

Tunc lecta ad mandatum dicte serenissime domine Regine cedula supradicta per eos oblata, dicta domina Regina voluit delliberare et dixit eis ques sperassen vn poch.

Et post paululum, redeuntes Petrus Johannis, procurator fiscalis Curie regie, accusauit contumaciam, tam superius nominatis qui comparuerant cum non comparuissent vt debebant et tenebantur, quam etiam illis qui non comparuerant et obtulit quandam cedulam seriei sequentis:

Senyora molt excellent:

Sia de vostra merce metre en bona seguretat de preso les persones comparents deuant vostra excellencia per vigor de les letres quels son stades presentades per vigor del Vsatge **Judicium in Curia datum**, etc., no feta differencia de quin estament o condicio sien encara que comparaguessen certament e sens dupte, segons la continencia del dit Vsatge. E mes auant tots los bens de aquells, mobles, semouents e altres sien preses e occupats a ma de vostra Cort a fer ço que per lo dit Vsatge es dispost. E aço supplica en Pere Johan, procurador fiscal de vostra Cort, esser complit sens alguna triga. *Et in his*, etc.

Altissimus, etc.

Et dicta domina Regina, admissa dicta contumacia si et in quantum de jure et ratione erat admittenda, mandauit eam inseri et continuari in processu.

Et his peractis, dicta domina Regina dixit eis in effectu: Que ella hauia gran plaer com ells eren venguts a comparer e que fahien ço que bons vassalls deuien fer. E que ella hauia pensat de trametrels cascuns a lurs cases e que tinguessen arrest en aquelles ab sagrament e homenatge e certa pena peccuniaria trossus que ella hagues en altra manera delliberat, jatsia pogues en altra manera pus rigorosament procehir.

Illi autem vnanimiter responderunt dicentes que nou volien fer e que fes ço que a sa merçe plagues, mas que a ells no volien fer seguretat alguna ni volien tenir arrest ni pendre manleuta.

Et tunc dicta domina Regina dixit eis que ella volent los tractar benignament lurs entenia a trametre a lurs cases, segons hauia dit, mas pus axi era que ella los hauria fer metre en la preso.

Et respondentes, dixerunt que fes que li plagues.

Vocatoque Bartholomeo Castilionis et Jasperto de Tregura, militibus, alguatziriis dicte domine Regine, mandauit eis vt dictos milites ducerent ad carceres regios sicuti et fecerunt.

Presentes fuerunt ad predicta omnes de dicto consilio superius nominati necnon nobilis Berengarius de Vilariacuto, camerlengus, Ludouicus de Castroueteri et Paulus de Eroles, legum doctores.

Et postmodum venerunt ad dictam cameram paramenti dominus Castellanus Emposte et Prior Cathalonie, abbas Balneolarum, abbas Arularum, Franciscus de Plano et Narcissus de Sancto Dyonisio, qui fuerant vt superius in presenti processu continetur moniti vt comparuerunt.

Et dixerunt omnibus de dicto consilio qui adhuc erant in dicta camera congregati quod erant parati comparere, sed cum domina Regina non esset in dicta camera presens cum se jam in suam cameram receptasset facto verbo super istis dicte domine Regine, fuit ex parte eiusdem domine Regine dictum et responsum jam dictis comparere volentibus, quod domina Regina de gratia speciali mutabat terminum comparitionis eorum ad diem lune proxime venturum ante prandium.

Post hec vero die lune intitulata vicesima tertia dicti mensis Julii anno predicto millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, illustrissima domina Regina in camera paramenti dicti maioris palatii regii ciuitatis Barchinone personaliter constituta, congregatis in concilio coram ea domino Episcopo Vicensi, nobili Berengario de Vilariacuto, camerlengo, domino Francisco Daranda, Jaufrido de Ortigiis, regente cancellariam, Petro de Sancto Clemente, magistro Rationali, Bernardo de Corboraria *(sic)*, milite, Raymundo de Papiolo, Guillermo Pontii de Fonolleto, Francisco Dalçamora, Bernardo Ferrarii et Paulo de Erolis, legum doctoribus, consiliariis, comparuerunt coram excellentia sua reuerendi Castellanus Emposte et Prior Cathalonie, Ordinis Hospitalis, abbas Balneolarum et abbas Arularum, Ordinis Sancti Benedicti, Franciscus de Plano et Narcissus de Sancto Dyonisio, canonici Barchinone.

Et dicti Castellanus Emposte, Prior Cathalonie, abbas Balneolarum et abbas Arularum, prolatis per dictos Castellanum et Priorem nonnullis verbis effectum habentibus scedule infra proxime inserte, obtulerunt et presentarunt quandam papiri scedulam seriei sequentis:

Serenissima Regina:

Scriptum reperitur: «Cum Rex justus sederit super sedem suam, non aduersabitur ei quicquam malignum, et ex administratione justitie con-

secuntur diuersi fructus: primo, pax populorum; secundo, tutela, regni; tertio, immunitas plebis; quarto, languidorum gaudium; quinto, temperies aeris; sexto, serenitas maris; septimo, terre fecunditas; octauo, solatium pauperum; nono, hereditas filiorum; vltimo, spes future beatitudinis; ex iniustitia autem, fructus contrarii sperantur.» Cumque, excellentissima Regina, a vestra excellentia emanauerint quatuor littere quarum vna dirigitur fideli et religioso fratri Johanni de Vilagut, Castellano Emposte; alia vero fratri Ludouico de Gualbis, Prior Cathalonie; alia vero fratri Guillermo de Pau, abbati Balneolarum; alia vero fratri Antonio Dauinyo, abbati Arularum, per quas narrando quod superius nominati recusant parere judicio per vestram excellentiam in Curiis facto de dando certam cautelam prout in dictis litteris continetur, mandando eisdem quod personaliter comparerent coram vestra excellentia cum omni eorum auere et bonis ad faciendum de eorum personis et bonis vestrum omnimodam voluntatem. Quequidem littere omnino in singulis suis partibus sunt, humili premissa reuerentia vestre excellentie, contra justitiam et veritatem emanate, vnum nouissimum et inauditum continentes, quod viri religiosi quorum status positus est et fundatus in paupertate et viri ecclesiastici moneantur per secularem potestatem, cui non est licitum imperare de comparendo coram vestra excellentia, quod secularem obtinet presidentiam dumtaxat personaliter cum eorum bonis. Talis enim vocatio fieri nequit sine incursu sententie excomunionis in quam incidunt pariter vestram excellentiam consulentes, de quibus potest dici quod scribitur: *bonum enim fuisset si natus non fuisset homo ille.* Scit enim vestra excellentia quod laycis in clericos et religiosos nulla est data facultas citandi aut mandandi cum vestre jurisdictioni non sunt submissi. Item, scit vestra excellentia quod dicti Castellanus, Prior et abbates sunt dumtaxat administratores bonorum Ecclesie et nullum proprium habentes aut possidentes quomodo igitur possunt moueri ad comparendum coram vestra excellentia personaliter cum eorum auere aut omnibus eorum bonis cum nichil habeant aut teneant, sed solum bona ecclesiarum et terrarum quibus president administrant, et hec vestra excellentia ignorare non debet, et vestra serenitas considerare deberet, quod dicti administratores, pro conseruatione jurium et bonorum Ecclesie et vassallorum, ne indebite et contra terminos justitie opprimantur certando, non deberent maletractari seu afligi, sed magis benedici. Considerant namque dicti administratores quod ipsi, salua dicta reuerentia Regie Maiestatis, non recusant judicium in vestra Curia datum, cum dictum quod asseritur judicium non sit datum in Curia, de consensu et approbatione totius Curie, immo

contra consensum et approbationem maioris partis Curie, et saluo aliorum contradicentium honore sanioris partis et excedentium in numero in triplici parti. Nec obstare potest fundamentum quod in eisdem pretenditur litteris de quodam aserto actu seu judicio per vestram excellentiam, cum trium Curie Brachiorum concordia facto, cum illud dicta humili reuerentia loquendo, non sit nec dici potest vt jura volunt Judicium Curie eo et alias, quia non habet formam judicii minusque in eo forma seu figura judicii seruata fuit. Nam si talis actus, Judicium in Curia datum dici posset, sequeretur quod facientes contra constitutiones Cathalonie possent puniri vigore Vsatici predicti et pro quolibet minimo crimine comisso haberent ponere personas cum omni auere in posse Principis ad faciendum eius voluntatem quod esset absurdum. Ex quo euidenter demonstratur dispositionem dicti Vsatici locum non habere vt tamen dicti Castellanus et Prior et abbates memorati non videantur mandatorum vestre excellentie contemptores quilibet eorum et per se comparent personaliter coram vestra excellentia cum bonis que portant supra se cum alia bona non habeant, et si habeant illa confitentur nomine vestre excellentie tenere et possidere. Sed quia penitus talis comparitionis stilum prelibati ignorant cum nunquam talem viderint casum stilatum si aliter fieri debet hoc vestre remittunt excellentie eis publicandum. Et juxta tale vsaticum seu stilum ad vberiorem cautelam comparent vt de aliquo comparitionis deffectu increpari seu reprehendi nequeant, cum protestatione tamen quod non intendunt judicium vestre excellentie approbare, immo illud et jurisdictionem vestram intendunt declinare et illam declinant nec consentiunt nisi si et in quantum de jure teneantur, et promittunt omnia et singula adque teneantur et valeant aliquatenus obligari. Supplicantes vestre excellentie quod talem processum, seminantem discordiam inter subditos vestros, vestra excellentia casset et anullet et cassum et nullum declaret, adeo vt predicti administratores vt in cordibus gerunt domino Regi seruire ad id per vestram excellentiam magis imitentur. Et in his, etc.

Altissimus, etc.

Et oblata dicta cedula, dicti Franciscus de Plano et Narcissus de Sancto Dyonisio obtulerunt quamdam aliam papiri cedulam tenoris sequentis:

Senyora molt excellent:

De vostra alta senyoria son stades emanades dues prouisions citatorias e monitorias dirigides als feels e sotsmeses vostres en Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis, doctors e canonges de la Seu de Bar-

chinona fundades en virtut del Vsatge qui comença: **Judicium in Curia datum**, etc. En les quals letres son amonestats que personalment compareguen e vengueren deuant vostra senyoria dins tres dies apres de la presentacio de aquelles ab tot ço del lur, a ferne a vostra voluntat, segons en les dites dues letres es pus largament contengut, a les quals letres e monicions en aquelles contengudes los dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis, parlant ab humil e deguda reuerencia, com sien nulles no serien tenguts obtemperar per les rahons seguents:—Primo, car los dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis son preueres e persones ecclesiastiques quis alegren en bens e en persones de libertats ecclesiastiques e per dret diuinal, canonich e ciuil es dada libertat a les dites persones ecclesiastiques que en persones ni en bens ciuilment o criminalment no poden esser conuenguts deuant jutge secular o tal jutge com sots vos, Senyora molt excellent, e per conseguent les dites letres citatories e monitories son nulles per deffalliment de jurisdiccio.—Item, lo dit Vsatge **Judicium in Curia datum** jatsia en aquell sia feta mencio que en lo juy en lo dit Vsatge mencionat entreuinguen clergues o persones ecclesiastiques en lo dit Vsatge no es prouehit que si les persones ecclesiastiques contrafan al juy en lo dit Vsatge contengut o *alias* cometen algun delicte que lo Senyor Rey o vos, Senyora molt excellent, pugats procehir ne auentar contra persones o bens ecclesiastichs com en tal disposicio no pugue esser compresa lesio o prejudici de la libertat ecclesiastica, a la qual libertat les persones ecclesiastiques no han pogut preiudicar ne fer que sien sotsmeses a judici secular.—Item, si les dites persones ecclesiastiques, ab approbacio del senyor Rey e de tota la Cort, hauien expressament statuit que per lo senyor Rey o per vos, Senyora molt excellent, fos fet contra persones ecclesiastiques o bens lurs o pogues esser procehit, segons es contengut en les dites letres monitories e segons es contengut en lo dit Vsatge, aquell Vsatge serie nulle e no seruador, tant com toque les persones e bens de les dites persones ecclesiastiques e los qui tal Vsatge faheren foren excomunicats si de aquells fon seny o enteniment que lo dit Vsatge comprehengues les dites persones ecclesiastiques o bens lurs. Hoc mes, Senyora molt excellent, tots aquells qui volen fer seruar o consellen que lo dit Vsatge comprengue persones ecclesiastiques e bens de aquells en la manera damunt dita son excomunicats, segons es expressa determinacio en Sancta Mara Esgleya: hon, Senyora molt excellent, com per les causes damunt dites e per altres en son cars e loch explicadores apparegue les dites letres monitories e procehiments en aquelles mencionats e cominats esser nulles *ipso jure*; attes que los

dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis son persones ecclesiastiques e axi es expres en les dites letres, a la vostra alta Maiestat suppliquen los dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis e cascun dells que provehesque que les dites letres, com a nulles, sien reuocades e abolides en tal manera que per virtut de aquelles contra ells o algun dells no puxe esser feta alguna vexacio ne altre procehiment.

Mes, Senyora molt excellent, si a vostra alta senyoria sera vist e conegut que tals procehiments com son contenguts en les dites letres puxen esser fets per vos, Senyora molt excellent, dient los dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis e cascun dells que, parlant ab humil e deguda reuerencia de vostra alta senyoria, los procehiments mencionats o cominats en les dites letres no deuen procehir de justicia per les rahons seguents: Primo, com les dites letres prenen fundament de cert acte fet per vos, Senyora molt excellent, ab concordia dels tres Braços de la Cort e lla hon sia stat fet lo dit acte ab concordia de tota la Cort, tal acte de Cort no pot esser **Judicium Curie** com no hage forma de juy ne en aquell es stada seruada forma ne figura de juhy, e si tal acte era dit **Judicium Curie** e que per contrauenir en tal acte se pogues causar proces contra los contrauinents, segons la forma en les dites letres contenguda, seguir sia gran error e inconuenient, ço es que contra cascun qui contrafa a qualseuol de les constitucions de Cathalunya, qui son actes concordats en les Corts, ab approbacio del senyor Rey e consentiment de tots los Braços pogues esser procehit, segons la manera contenguda en les dites letres *quod absit.*—Item, les dites letres no poden ne deuen pendre fundament per virtut de certa declaracio per vos, Senyora molt excellent, manada publicar en la dita Cort sobre certa contradiccio, la qual declaracio es mencionada en les dites letres, car aquella declaracio no pot esser dita **Judicium in Curia datum** ne pot esser dit tal juy com es aquell de que dispon lo dit Vsatge **Judicium in Curia datum,** etc., lo qual Vsatge disposa com lo juy es dat en la Cort ab approbacio de tots los tres Braços o ab los dos Braços e ab la maior partida del terç Bras, e en la dita declaracio han expressament contradit tots los barons, nobles, cauallers e gentils homens del Bras militar e gran e sana part del Bras de la Esgleya e contradirien a aquella declaracio molts del Bras reyal, sino que contra llur voluntat han complaure a molts.—Item, que tal pratique nos mostre esser stada seruada en procehir per virtut del dit Vsatge, la qual pratique es molt exorbitant a dret comu als Vsatges de Barcelona e a raho natural, e per conseguent tal introduccio no deu ne pot esser per vos, Senyora molt excellent, introduhida, per les quals causes e per altres

en son cars explicadores appar que les dites letres no poden ni deuen pendre fundament, segons lo dit Vsatge **Judicium in Curia datum**, ne per virtut de aquelles pot esser fet algun procehiment contra los dits supplicants premaxime contra lo dit Narcis de Sant Dyonis, qui no entreuengue en la delliberacio ne promulgacio ne contradiccio de la dita declaracio. E de totes les coses damunt specificades confien los dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis e cascun dels, que vostra alta Maiestat haura deguda raho per justicia e suppliquen a aquella alta Maiestat que en totes les dites causes e rahons vulla justicia ministrar.

Mes, Senyora molt excellent, los dits Francesch dez Pla e Narcis de Sant Dyonis e cascun dells confiants de la vostra gran clemencia e benignitat e que daquella hauran gracia lla hon se mostre ells esser de res tenguts al Senyor Rey o a vos, Senyora molt excellent, personalment cascun dels compar en la vostra alta presencia metent cascun dells lurs persones e tots lurs bens en poder e mans de vostra senyoria pera fer e complir tota vostra voluntat de llurs persones e llurs bens e per complir tot ço que a complir hagen ne sien tenguts, segons natura e continencia de les dites dues letres monitories, refferintse cascu dells a la sua monitoria, requirents que per lo notari de la present comparicio sia continuat tot ço e quant necessari sia a validacio de la dita comparicio, supplicant a vos, Senyora, que axi sia manat al dit notari. E son los bens que lo dit Francesch dez Pla posseheix, lo ardiachonat e vna canongia e prebenda de la Seu de Vich ab tots lurs drets, rendes e pertinencies, los quals son diffusos en diuersos lochs, vna canongia de Barchinona, la rectoria de Alella ab totes lurs rendes, drets e pertinencies, los quals son diffusos e scampats per diuersos lochs.—Item, en Barchinona vna casa deuant la casa del General de Cathalunya, la qual se pertany al Capitol de Barchinona, dins la qual casa te e posseheix quatre mules pera caualcar, lits furnits de robes e lurs apparaments, segons appar en les cambres de dita casa, diuerses coffres ab diuerses robes de diuerses natures, vn studi dins lo qual ha molts libres de theologia, de dret canonich e de dret ciuil e de altres facultats, diuerses eynes de cuyna e diuerses altres robes e les vestedures que apporta en son cors e altres robes on se vulle que sien, les quals coses com per multitud de aquellas fos molt prolix specificar en la present supplicacio, lo dit Francesch dez Pla aquelles vol que açi sien haudes nominadament per specificades e aquelles met hon se vulle que sien en poder e mans de vostra senyoria per la causa damunt dita. Prometent, Senyora molt excellent, que en apprehensio de aquells bens per vos, Senyora, fahedora no fara algun frau ne empaix, ans hi fara tot endressament que fer

pugue e que entretant ques trigara a fer la dita apprehensio ell confesse tenir e possehir tots aquells bens tant com a ell es possible en nom de vostra alta senyoria.—E lo dit Narcis de Sant Dyonis posseheix lardiachonat de Besulu e vna canongia e prebenda de la Seu de Gerona ab tots lurs drets, rendes e pertinencies difusos en diuerses lochs, vna canongia Durgell e altre canongia e pabordria de Setembre de Barchinona vn simple benifet en la Seu de Vich, altre a Sant Lorens de Leyda, altre a Sant Feliu de Gerona e les capellanies de Purganolf, de Vilauenut, Despoya e de Sant Sabria dez Ays en lo bisbat de Gerona ab totes lurs rendes, drets e pertinencies, les quals son diffusos en diuersos lochs e la succentoria menor en la Seu de Elna.—Item, en Barchinona vna casa al canto de la claustra de la Seu, la qual se pertany al Capitol de Barchinona, dins la qual casa te e posseheix dues mules pera caualcar, lits fornits de robes e lurs apparaments, segons appar en les cambres de la dita casa diuerses cofres ab diuerses robes de diuerses maneres, vn studi dins lo qual ha molts libres de dret canonich e ciuil e daltres facultats, diuerses eynes de cuyna e diuerses altres robes e les vestedures que porta en son cors e altres robes hon se vulle que sien, les quals coses, com per multitud daquelles, fos molt prolix especificar en la present supplicacio lo dit Narcis de Sant Dyonis aquelles vol que açi sien haudes nominadament per specificades e aquelles hon se vulla sien, met en mans e poder de vostra senyoria per la causa damunt dita. Prometent, Senyora molt excellent, que en apprehensio daquells bens per vos, Senyora, fahedora, no fara algun frau ne empaix, ans hi fara tot endressament que fer pugue. E que entretant ques trigara a fer la dita apprehensio ell confesse tenir e possehir tots aquells bens tant com a ell es possible en nom de vostra alta senyoria.

Quibusquidem cedulis oblatis, de mandato et ordinatione dicte serenissime domine Regine omnes dicti comparentes secesserunt ad partem. Et dicta domina Regina mandauit legi coram ea et suo concilio cedulas preinsertas, quibus lectis et recognitis, ad mandatum ipsius domine Regine prefate comparentes ante suam presentiam redierunt.

Et existentibus coram dicta serenissima domina Regina affuit ibi Petrus Johannis, procurator fiscalis, qui verbo accusauit contumaciam dictis comparentibus ex eo quia non comparuerant nec comparebant modo et forma debitis nec satisfaciebant Vsatico sicut facere tenebantur, protestans quod hanc accusationem posset dare latius in scriptis.

Et dicta domina Regina, admittens dictam contumaciam si et in quantum de jure erat admittenda, mandauit eam inseri et continuari in presenti processu.

Et nichilominus dixit se stare et perseuerare in factis, mandatis et processis per excellentiam suam.

Et his peractis, dicta domina Regina dixit eis quod licet ipsa sequendo vestigia predecessorum suorum Regum Aragonum, laudande memorie, posset illos in carceres regios poni facere, verumtamen volens mitte et benigniter agere cum eis, deliberauerat dictos Castellanum et Priorem mittere ad domos Sancti Johannis et quod tenerent arrestum in eisdem non egressuri ab illis absque eius licentia et permissu donec ipsa aliter deliberasset.

Predictis autem abbatibus et canonicis dixit quod propter reuerentiam Ecclesie et quia erant persone in sacris ordinibus constitute licet propter tantam regaliam domini Regis posset eos captos tenere, verumtamen quod ipsa ordinabat et mandabat quod teneant arrestum in palatio episcopali Barchinone nam ipsa comendaret Episcopo Barchinone vt teneret eos custoditos.

Dicti autem Castellanus et Prior dixerunt quod ipsi, axi com a forçats farien ço que la senyora Reyna voldria, mas que no y consentien ni consenten en la accusacio de la contumacia.

Et dicta domina Regina dixit se perseuerare.

Et dictus procurator fiscalis similiter dixit se perseuerare.

Et tunc dicta domina Regina mandauit Bartholomeo Castilionis, alguatzirio, quod duceret dictos Castellanum et Priorem ad domos Sancti Johannis et illos in eis arrestaret seu daret eis dictas domos pro carcere et imponeret vtrique eorum penam decem millium florenorum, quod ab illis non recederent seu exirent absque illius licentia seu permissu.

Et sic dictus alguatzirius fecit quoniam duxit eos ad dictas domos et cum intus fuerunt imposuit eis penam viginti mille florenorum, videlicet, decem mille florenornm in vtroque quod non exirent a dictis domibus absque illius licentia seu permissu.

Et dicti Castellanus et Prior dixerunt se non consentire.

Testes fuerunt ad hec presentes: Petrus Raymundus de Gurbo, domicellus, Franciscus Oliuella, notarius, de Thesauraria domini Regis, et Rodericus de Cordoua, de officio alguatzirie.

Dicti autem abbates et canonici de mandato dicte domine Regine accesserunt ad palatium episcopale Barchinone vna cum Laurentio de Casanoua, secretario domine Regine, qui ex parte sua illos comendaret custodiendos Episcopo Barchinone.

Et post paululum dictus dominus Episcopus Barchinone venit ante presentiam dicte domine Regine, et dixit ei quod dicti abbates porta-

bant impatienter mansionem in dicto palatio, et quod fecerant contra eum quandam protestationem super detentione ipsorum, et quod dixerant presertim abbas Balneolarum quod si ipse poterat aufugere quod ipse faceret, et sic notificabat ista dicte domine Regine vt sic mandaret quid volebat quod ipse faceret.

Et dicta domina Regina dixit dicto Episcopo Barchinone quod licet ipsa propter regalias domini Regis contra quas fecerant posset eos in carcere regio detinere sicuti predecessores sui memorie celebris facere consueuerant, verumtamen ob Dei et Ecclesie sancte reuerentia ipsa deliberauerat quod detinentur capti in dicto palatio episcopali in posse dicti Episcopi, et de facto mandauit eos dicto Episcopo custodiendos et seruandos per eum pro domino Rege et pro dicta domina Regina incautando eum vt illos taliter custodiret quod non possent recedere sed posset eos quandocumque illos sibi peteret restituere.

Que omnia dicta domina Regina mandauit per ordinem inseri et continuari in processu presenti.

Presentibus omnibus consiliariis supradictis.

Postea vero die martis intitulata vicesima quarta dicti mensis Julii anno predicto millesimo cccc.° tricesimo sexto, coram dicta serenissima domina Regina comparuit Bartholomeus de Hostalrich, domicellus, qui nomine, vt dixit, nobilium et militum in cedula infra proxime inserta nominatorum obtulit et presentauit quandam cedulam seriey sequentis:

Molt alta e molt excellent Senyora:

Per vostra excellent senyoria foren ab letra citats los nobles mossen Gilabert de Centelles, mossen Johan Roger Derill, mossen P. Galceran de Cruylles, mossen Arnau de Vilademany, mossen Berenguer de Muntbuy, mossen Jaume e mossen Luys March, cauallers, los quals cascun dells han comparegut personalment deuant vostra excellencia metent lur persona e bens simplement sens altra cerimonia en vostres mans e poder com no sapien ni pusquen esser informats de altra forma, vna per la breuitat del temps de la comparicio, altre com non hagen trobada pratica del proces del Vsatge **Judicium in Curia datum**, en virtut del qual se dirien esser emanats los citatoris. On com apres hagen hoyt dir que vostra excellentia hauria trobada forma e formes e pratiques del dit Vsatge e los dits citats e supplicants sien de intencio de seruar aquella, axi com a fills de obediencia; per tant los damunt nomenats suppliquen a vostra gran celsitud que li placia manar e pro-

uehir que dels dits processos, vs e pratica de aquells sia dada inspeccio e trellats del proces si necessari lauran a lurs aduocat o aduocats affi que pusquen seruar e enseguir la forma e pratica del proces del dit Vsatge requer e reiterar si mester sera la comparicio, e mentre tant vos placia, Senyora molt virtuosa, no reputar a ells contumaces ni procehir per contumacia contra ells ni lurs bens, com fins al present attes la submissio de lurs persones e bens no pusquen esser notats de inobediencia. E vostra altesa no deu notar sino la obediencia de sos vassalls, maiorment com en tan pochs dies no sia fet lo vostre dret deterior e als actes judicials triga de tres ne sinch dies no nota ni infligeix contumacia. E jatsia les dites coses sian de justicia los dits supplicants o reputaran a gracia singular.

Altissimus, etc.

Quaquidem cedula oblata, dicta serenissima domina Regina stando, vt dixit, et perseuerando in factis processis et mandatis per eam mandauit tradi copiam fisco et inseri in presenti processu.

Post hec die jouis intitulata vicesima sexta dicti mensis Julii anno predicto, coram dicta serenissima domina Regina in regali palatio comparuit dictus Bartholomeus de Hostalrich, domicellus, et presentauit eidem quandam supplicationem seriei sequentis:

Senyora molt excellent:

Per part de mossen Gilabert de Centelles, mossen Johan Roger Darill, mossen Galceran de Cruylles, nobles e cauallers, mossen Arnau de Vilademany, mossen Berenguer de Muntbuy, mossen Jaume, mossen Luys March, cauallers, es stat supplicat a vostra excellencia que li plagues que si altra forma o pratique se trobarie per vostre consell en fer la comparicio per citats en virtut del Vsatge **Judicium in Curia datum**, que fos de merce vostre que daquell fos dada inspeccio als aduocats dels dits nobles e cauallers, la qual cosa fins aci no es stada feta. Per tant los dits nobles e cauallers offerintse la lur comparicio alterar, mudar e de nou fer alla hon per algu de vostre consell seran instruhits o informats, segons notablament es acostumat. En altra manera que no es stada feta o daltra forma ells deuen comparer o fer lur comparicio, suppliquen a vostra alta Maiestat fins daltra forma o pratica o a ells o lurs aduocats sien informats no imputar als dits nobles o cauallers alguna negligencia, culpa, triga o contumacia ni voler procehir contra ells ni lurs bens com ells com a fills de obediencia e drets e feels vassalls del senyor Rey e vostres sien prests a fer tot ço e quant per jus-

ticia sien tenguts. E jatsia les coses supplicades procehesquen de justicia los dits supplicants o reputaran a gracia e merce.

Altissimus, etc.

Cuiquidem supplicationi postea dicta serenissima domina Regina fecit responsionem seu prouisionem sequentem:

Los supplicants son certs del Vsatge per virtut del qual es fet contra ells proces e mes han e tenen lurs monitoris o citatoris e son prouehits de bons aduocats e singularment de micer P. Jofre, aduocat fiscal de la Cort de la senyora Reyna, lo qual la dita senyora, a supplicacio lur, graciosament los ha lexat delliberen ab aquells que deuen fer ne a que son tenguts per satisfer al dit Vsatge e proces de aquell, car tots temps que los dits supplicants fassen lo que deuen ne romandra la dita senyora molt contenta e aconsolada, stant e perseuerant en sos procehiments.

De quaquidem prouisione fuit tradita copia dicto Bartholomeo Dostalrich, domicello, per me locumtenentem prothonotarii et huiusmodi processus scriptorem.

Post hec vero die veneris vicesima septima dicti mensis Julii anno predicto millesimo cccc. tricesimo sexto, coram dicta serenissima domina Regina comparuit Petrus Johannis, procurator fiscalis Curie dicte serenissime domine Regine, et obtulit ac presentauit eidem humiliter tres supplicationes, quarum tenores per ordinem sic sequntur:

Senyora molt excellent:

Los nobles e cauallers del Bras militar amonestats e citats per vostres letres monitories no appar que sien compareguts o algu de aquells comparegut, segons forma de les dites monitories e molt menys del Vsatge **Judicium in Curia datum**, ans appar per la scriptura deuant vostra excellencia per aquells donada que han impugnat en moltes maneres tots vostres processes e en special la declaracio per vostra senyoria publicada en la Cort, e mes auant totes les dites monitories e ab tant appar manifestament de la contumacia de aquells, la qual lo procurador fiscal de present los acusa segons hauia ja com comparegueren accusada. Per ço, Pere Johan, procurador fiscal de vostra Cort, supplique a vostra molt gran excellencia que sia de sa merce procehir, no solament contra les persones de aquells amonestats e citats, mas encara en apprehendre realment e de fet a ses mans tots los bens, drets, fruyts, rendes e emoluments de aquells. E en aço, etc.

Altissimus, etc.

Senyora molt excellent:

Lo Castella Damposta e lo Prior de Cathalunya, labat de Banyoles e labat Darles en la cedula per aquells deuant vostra excellencia proposada par que impugnen clarament tots vostres enantaments fets per execucio del juhy de vostra Cort e del Vsatge **Judicium in Curia datum**. E mes auant dien que declinen vostre for e jurisdiccio ab altres rahons e impugnacions que alleguen e finalment dien que cascu daquells compar personalment deuant vostra excellencia ab los bens que porten sobre si com no hagen altres bens e sin han confessen aquells tenir e possehir en nom de vostra excellencia, e per ço com dien que ignoren del tot tal stil nil veheren vsitat en algun temps si en altra manera se deu fer que ho remeten a vostra excellencia quels sia publicat. Per la qual cedula se demostre manifestament que algu de aquells no es comparegut, segons es stat amonestat ni encara segons forma del dit Vsatge **Judicium in Curia datum** per exequcio del qual son stats amonestats. Per ço *et alias* en Pere Johan, procurador fiscal de vostra Cort, jatsia de paraula acusas la contumacia als dits Castella e Prior e altres dessus dits altra vegada de present lals accusa e supplique a vostra excellencia que sia de sa merce procehir contra les persones e a la apprehensio dels bens de aquells per execucio del dit acte e juhy de Cort, segons forma e pratiqua del dit Vsatge. E en aço, etc.

Altissimus, etc.

Senyora molt alta:

Micer Francesch dez Pla e micer Narcis de Sant Dyonis, comparents deuant vostra excellencia en lo diluns prop passat, proposaren declinatoria de for ab altres rahons e impugnacions de tot vostres actes, e a la final compar personalment cascun de aquells e meten ses persones tots sos bens en poder de vostra excellencia a fer sa voluntat de aquelles e daquells, segons la cedula per aquells donada expressament es contengut. E jatsia aquells hagen assats singularment designats en la dita cedula los bens, empero reste que realment e de fet deuien aquells posar e metre en poder de vostra senyoria ço que no es stat fet. Per ço *et alias* a vostra magnifica senyoria humilment expon Pere Johan, procurador fiscal de vostra Cort, de fer pendre realment tots los dits bens, rendes, fruyts e emoluments de aquells pus que los damunt nomenats ab la dita scriptura se mostre que tots aquells han mesos en vostre poder. E en aço, Senyora, etc.

Altissimus, etc.

Quibusquidem cedulis oblatis, dicta serenissima domina Regina, admissis dictis contumaciis et accusationibus earum in quantum de jure essent admittende, mandauit eas inseri et continuari in presenti processu.

Et nichilominus, habita delliberatione in suo concilio pro executione Vsatici supradicti et contentorum in presenti processu decreuit omnia bona superius nominatorum contra quos presens agitatur processus ad manus regias apprehendi et haberi. Et propterea mandauit fieri litteras et alia que secuntur:

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Serdenya e de Corcega, Comtesa de Barcelona, Duquessa de Athenas e de Neopatria e encara Comtessa de Rossello e de Cerdanya, loctinent del molt alt senyor Rey, marit e senyor nostre molt car. Al amat nostre lo vaguer de la ciutat de Gerona, salut e dileccio. Com nos per execucio del Vsatge de Barcelona qui comença **Judicium in Curia datum**, etc., haiam amonestat a fra Guillem de Pau, abbat de Banyoles, que dins certs dies metes soltament sa persona e sos bens en ma e poder nostre, axi com fer deuia e era tengut, segons tenor del dit Vsatge, e per vigor de la dita amonestacio ell sia comparegut deuant nos e hage mesos e posats tots sos bens e tot quant ha en nostra ma e poder ab vna cedula per ell donada en lo acte de la sua comparicio en certa manera en la dita cedula contenguda, e nos haiam aquell acomenat per guardarlo per nos al venerable pare en Christ lo bisbe de Barçelona, e vullam realment e de fet esser procehit per tanta regalia e per satisfer al dit Vsatge a la aprehensio de tots sos bens e de totes les coses a ell pertanyents per raho de sa administracio e en altre qualseuol manera. Per ço, vs dehim e manam sots pena de cors e de hauer que de continent, vista la present, anets a la vila de Banyoles e a altres lochs hon sera necessari dins los limits de vostra vegueria e prengats a mans del senyor Rey e nostres la dita vila e jurisdiccio e totes les rendes e fruyts e emoluments e altres qualseuol drets al dit abbat pertanyents per raho de la sua administracio o en altre qualseuol manera e prengats homenatges dels homens, car nos de part del dit senyor Rey, axi com a princep e sobira senyor en lo Principat de Cathalunya los manam ab la present quel presten a vos en nom del senyor Rey e nostre sots pena de mort, absolent de tot homenatge de feeltat o de proprietat e de totes coses de que sien tenguts al dit abbat, e constituhiscats batle per lo dit senyor Rey e per nos en la dita vila, lo qual exercesqua la jurisdiccio, e axi mateix culla les rendes e drets dessus

dits be, feelment e leal per lo dit senyor Rey e per nos, e daço faça en poder vostre sagrament e homenatge, car nos li donam ab la present poder de fermar apoques daço que reebra, e mes auant tots los bens mobles e semouents en qualseuulla specie que sien que trobarets esser del dit abbat o de la sua administracio a mans vostres haiats e prengats mijançant inuentari, e de aquells nos certificats decontinent. E no res menys ab veu de crida façats publicar per la dita vila e per altres lochs hon sera necessari que tota persona que tenga res del dit abbat que vs ho hagen a manifestar e liurar sots pena de mil florins e de star la persona a nostra gracia e merce. E mes encara fets publicar ab veu de crida per la dita vila e altres lochs hon mester sera que algu no respongue de rendes, emoluments o drets alguns sots pena de cc. florins per cascu al dit abbat ni a altre per ell, mas al dit batle qui constituhit hi haurets per lo senyor Rey. E si algu sera transgressor executats contra aquell la dita pena rigorosament, e fets posar penons e senyals reyals en les torres e portes de la dita vila e altres lochs hon sera necessari, hauent vos en aço diligentment e rigorosa sens consultacio e excepcio alguna si la dita pena, la qual sens alguna gracia e merce executarien contra vostra persona e bens desijats esquiuar, manants a tots officials e sotsmeses del dit senyor Rey e nostres sots la fe e naturalesa de que son tenguts al dit senyor que a vos e a vostres manaments sobre aço obeesquen sens contradiccio alguna e vs donen tot consell, aiuda e fauor que mester haiats axi com farien al dit Senyor Rey o a nos si personalment hi erem, car nos sobre les dites coses e sobre qualseuol execucio de aquelles e dependents e emergents de aquelles vos comanam plenerament les veus del senyor Rey e nostres. Volem empero e expressament vos manam que al seruey de Deu e a la prouisio del conuent del dit Monastir e a qualseuol altres carrechs incumbents a la administracio del dit abbat no sia en res derogat. Dada en Barchinona a xxvii. dies de Juliol en lany de la Natiuitat de nostre Senyor m. cccc. xxxvi.— *La Reyna.*

Similis littera fuit expedita directa vicariis Rossilionis et Confluentis et eorum locatenentibus, vt accipiant ad manus regias loca et bona que sint fratris Antonii de Auinione, abbatis Arularum et eius administrationis prout in precedenti continetur:

Maria, etc. Al amat nostre lo vaguer de la ciutat de Tortosa e de la ribera Debre e a altres qualseuol officials del dit senyor Rey e nostres als quals les presents peruendran e a cascun dels e als loctinents daquells, salut e dileccio. Com nos per execucio del Vsatge de Barchinona

qui comença: **Judicium in Curia datum**, etc., haiam amonestat a frare Johan de Vilagut, Castella Damposta, del Orde del Hospital, que dins tres dies metes soltament sa persona e sos bens en ma e poder nostre, axi com fer deuia e era tengut, segons tenor del dit Vsatge, e per vigor de la dita amonestacio ell sia comparegut deuant nos e ha meses posats tots sos bens e tot quant ha en nostra ma e poder ab vna cedula per ell donada en lacte de la sua comparicio en certa manera en la dita cedula contenguda, e nos haiam aquell arrestat en certa casa e vullam realment e de fet esser procehit per tanta regalia e per satisfer al dit Vsatge a la aprehensio de tots sos bens e de totes les coses a ell pertanyents per raho de sa administracio e en altra qualseuol manera, per ço vs dehim e manam, sots pena de cors e de auer, que de continent, vista la present, anets a les viles de Ulldecona e de Azco e altres lochs del dit Castella o de la sua administracio dins los limits de vostra jurisdiccio constituhits e prengats a mans del senyor Rey e nostre les dites viles e lochs del dit Castella e la jurisdiccio e totes les rendes, fruyts e emoluments e altres qualseuol drets al dit Castella pertanyents per raho de la sua administracio e en altre qualseuol manera. E prengats homenatges dels homens, car nos de part del dit senyor Rey, axi com a princep e sobira senyor en lo Principat de Cathalunya los manam ab la present quel presten a vosaltres en nom del senyor Rey e nostre sots pena de mort, els absolem de tot homenatge de feeltat o de proprietat e de totes coses de que sien tenguts al dit Castella, e constituhiscats batles per lo dit senyor Rey e per nos en les dites viles e lochs, los quals exercesquen la jurisdiccio, e axi mateix cullen les rendes e drets dessus dits be, feelment e leal per lo dit senyor e per nos, e daço fassen en poder vostre sagrament e homenatge, car nos los donam ab la present poder de fermar apoques daço que reebran e mes auant tots los bens mobles e semouents en qualseuol specie que sien que trobarets esser del dit Castella e de la sua administracio a mans vostres haiats e prengats mijançant inuentari, e de aquells nos certificats decontinent. E no res menys ab veu de crida façats publicar per les dites viles e altres lochs hon sera necessari que tota persona que tingue res del dit Castella que vs ho hagen a manifestar e a liurar sots pena de mil florins e de star la persona a nostra gracia e merce. E mes encara fets publicar ab veu de crida que algu no respongue de rendes, emoluments o drets alguns sots pena de cc. florins per cascu al dit Castella ni a altri per ell mas als dits batles qui constituhits hi haurets per lo senyor Rey, e si algu sera transgressor executats contra aquell la dita pena regorosament e fets posar penons e senyals reyals en les tor-

res e portes de les dites viles e altres lochs hon sera necessari hauents vos en aço diligentment e rigorosa sens consultacio, excusacio o excepcio alguna si la dita pena, la qual sens alguna gracia e merce executariem contra vostres persones desijats esquiuar, manants a tots officials e sostmeses del dit senyor Rey e nostres sots la fe e naturalesa de que son tenguts al dit senyor que als vostres manaments sobre aço obeesquen sens contradiccio alguna e vs donen consell, aiuda e fauor que mester haiats, axi com farien al dit senyor e a nos si personalment hi erem, car nos sobre les dites coses e sobre qualseuol execucio de aquelles e dependents e emergents de aquelles vos comanam plenerament les veus del dit senyor Rey e nostres. Dada en Barchinona a xxvii. dies de Juliol en lany de la Natiuitat de nostre Senyor mil cccc.° xxxvi.°— *La Reyna.*

Similis littera fuit expedita directa vicariis Barchinone, Montisalbi et Ilerde ac aliis officialibus et eorum locatenentibus, vt accipiant ad manus regias Preceptoriam de Gardeny et alia castra et loca fratris Ludouici de Gualbis, prioris Cathalonie, seu ad eius administrationem pertinentia, sicut in precedenti continetur.

Alia similis littera fuit expedita, directa Gubernatori regni Maioricarum, procuratori regio et aliis officialibus dicti regni, vt accipiant ad manus regias Preceptoriam Maioricarum et alia loca fratris Ludouici de Gualbis seu ad eius administrationem pertinentia, sicut in suprainserta continetur.

Maria, per la gracia de Deu, etc. Al feel nostre lo vaguer de Tarrega e altres qualseuol officials del dit senyor Rey e nostres als quals les presents peruendran e a cascun dells e als loctinents daquells, salut e gracia. Com nos per execucio del Vsatge de Barcelona qui comença **Judicium in Curia datum**, etc., haiam amonestat lo noble mossen Johan Roger Derill, del qual se diu esser la vila Danglesola que dins certs dies metes soltament sa persona e sos bens en ma e poder nostre, axi com fer deuia e ere tengut, segons tenor del dit Vsatge, e per vigor de la dita amonestacio ell sia comparagut deuant nos e haia mesos e posats tots sos bens e tot quant ha en nostra ma e poder ab vna cedula per ell donada en lacte de la sua comparicio en certa manera en la dita cedula contenguda, e nos haiam aquell pres, e vullam realment e de fet eser procehit per tanta regalia e per satisfer al dit Vsatge a la aprehensio de tots sos bens, per ço, vs dehim e manam, sots pena de cors e de auer, que decontinent, vista la present, anets a la dita vila Danglesola e a altres lochs hon sera necessari dins los limits de vostra juris-

diccio, e prengats a mans del senyor Rey e nostres la dita vila e jurisdiccio e totes les rendes, fruyts, emoluments e altres qualseuol drets al dit mossen Johan Roger pertanyents en qualseuol manera, e prengats homenatges dels homens, car nos de part del dit senyor Rey axi com a princep e sobira senyor en lo Principat de Cathalunya, los manam ab la present quel presten a vosaltres en nom del dit senyor Rey sots pena de mort, els absolem de tot homenatge de fidelitat o de proprietat e de totes coses de que son tenguts al dit mossen Johan Roger. E constituhiscats batle per lo dit senyor Rey e per nos en la dita vila, lo qual exercesqua la jurisdiccio, e axi mateix culla les rendes e drets dessus dits be, feelment e leal per lo dit senyor Rey e per nos, e daço faça en poder vostre sagrament e homenatge, car nos li donam ab la present poder de fermar apoques daço que reebra, e mes auant tots los bens mobles e semouents en qualseuol specie que sien que trobarets esser del dit mossen Johan Roger a mans vostres haiats e prengats mijançant inuentari, e daquells nos certificats decontinent. E no res menys ab veu de crida fassats publicar per la dita vila e altres lochs hon sera necessari que tota persona que tinga res del dit mossen Johan que vs ho hagen a manifestar e liurar sots pena de mil florins e de star la persona a nostra gracia e merce. E mes encara fets publicar ab veu de crida que algu no respona de les rendes, emoluments o drets alguns sots pena de cc. florins per cascun al dit mossen Johan Roger ni a altri per ell, mas al dit batle qui constituhit hi haurets per lo senyor Rey. E si algu sera transgressor executats contra aquell la dita pena rigorosament e fets posar penons e senyals reyals en les torres e portes de la dita vila e altres lochs hon sera necessari hauents vos en aço diligentment e rigorosa sens consultacio o excepcio alguna, si la dita pena, la qual sens alguna gracia e merce executariem contra vostres persones e bens, desijats esquiuar. Manants a tots officials e sostmeses del dit senyor Rey e nostres sots la fe e naturalesa de que son tenguts al dit senyor que a vosaltres e a vostres manaments sobre aço obeesquen sens contradiccio alguna e vs donen tot consell, aiuda e fauor que mester haiats, axi com farien al dit senyor o a nos si personalment hi erem, car nos sobre les dites coses e sobre qualseuol execucio de aquellas e dependents e emergents de aquelles vos comanam plenerament les veus del dit senyor Rey e nostres. Dada en Barchinona a xxvii. dics de Juliol en lany de la Natiuitat de nostre Senyor m. cccc. xxxvi.—*La Reyna.*

Similis littera fuit expedita directa Jasperto de Tragura, alguatzirio dicte domine Regine et vicario Vici et Ausonie aliisque officialibus, etc., et eorum locatenentibus, etc., vt accipiant ad manus regias omnia loca,

castra et domus nobilis Gilaberti de Cintillis, etc., prout in precedenti continetur.

Item, alia similis fuit expedita directa vicario Gerunde et aliis officialibus, vt accipiant ad manus regias omnia loca et castra nobilis Petri Galcerandi de Crudillis, sicut in precedenti littera continetur.

Item, alia similis fuit expedita directa vicario Vici et Ausonie et aliis officialibus regiis, vt accipiant ad manus regias omnia loca et castra Arnaldi de Vilademany, alias de Blanes, militis, sicut in precedenti continetur.

Item, similis alia fuit expedita directa subvicario Aqualate et aliis officialibus regiis, vt accipiant ad manus regias loca et castra Berengarii de Montebouino, militis, sicut in precedenti continetur.

Item, alia similis fuit expedita directa vicario et baiulo Barchinone et aliis officialibus regiis, vt accipiant ad manus regias loca et castra Ludouici Marchi, militis, prout in precedenti continetur.

Quequidem littere fuerunt tradite cursoribus infrascriptis presentande per eos quibus diriguntur, videlicet, Petro de Cambrils, cursori ille que diriguntur vicario Vici et Ausonie.

Item, Gondisaluo de Toledo, cursori ille que diriguntur subvicario Aqualate vicariis Tarrage et Ilerde.

Item, Alfonso de Vilaforado, cursori ille que diriguntur vicario Dertuse.

Item, Bernardo Elicsen ille que diriguntur vicariis Gerunde, Rossilionis et Confluentis.

Postmodum autem die sabbati vicesima octaua dicti mensis Julii anno predicto millesimo cccc.° tricesimo sexto, Petrus Aymar, portarius domini Regis, retulit se de mandato dicte serenissime domine Regine fecisse die presenti administratoribus Tabule Cambii ciuitatis Barchinone preceptum huiusmodi seriei:

Maria la senyora Reyna, als administradors de la Taula de la ciutat de Barchinona que tinguen per emparades totes e qualseuol quantitats de peccunia o moneda que son o seran en la dita Taula dites, scrites o pertanyents al Castella Damposta, al Prior de Cathalunya, al abbat de Banyoles, al abbat Darles, a micer Francesch dez Pla, a micer Narcis de Sant Dionis, a mossen Gilabert Centelles, a mossen Johan Roger Derill, a mossen P. Galceran de Cruilles, a mossen Arnau de Vilademany, a mossen Berenguer de Muntbuy, a mossen Luys March e a

mossen Jaume March o a qualseuol dells, la qual *(sic)* del procurador fiscal de la Cort de la dita Senyora.

Item, dicta die dictus portarius retulit se ipsa eadem die de mandato dicte domine Regine fecisse simile preceptum campsoribus infrascriptis, videlicet, Berengario Vendrelli.

Item, Johanni dez Pla.

Item, Petro Jacobi de Sancto Johanne.

Item, Jacobo Puig, personaliter inuentis.

Et nichilominus, etiam dicta serenissima domina Regina mandauit inuentariari omnia bona dictorum Castellani Emposte, Prioris Cathalonie, abbatis Balneolarum, abbatis Arularum et Francisci de Plano ac Narcisi de Sancto Dionisio, canonicorum Barchinone, pro quibus inuentariandis missit ad domos superius nominatorum honorabilem Bartholomeum Castilionis, alguatzirium, et Bernardum de Caneto, scriptorem auditorum qui acta conficeret de premissis.

Item, etiam mandauit inuentariari omnia bona nobilium Gilaberti de Cintillis et Petri Galcerandi de Crudillis ac honorabilis Arnaldi de Vilademany, alias de Blanis, Jacobi Marchi, maioris, et Ludouici Marchi, militum, pro quibus inuentariandis misit ad domos predictorum nobilium et militum honorabilem Jaspertum de Tregurano, militem, alguatzirium, et Vrbanum Sala, scriptorem auditorum qui similiter acta conficeret.

Item, etiam fecit ore proprio venerabili Antonio Bellot, subcollectori jurium camere apostolice in diocesis Barchinone pertinenti preceptum huiusmodi seriei:

La senyora Reyna, per execucio de cert proces fet contra alguns ecclesiastichs en virtut del Vsatge de Barcelona qui comença **Judicium in Curia datum**, etc., e specialment contra micer Francesch dez Pla e micer Narcis de Sant Dionis, ha manat esser procehit a occupacio de tots los bens e rendes, fruyts e emoluments pertanyents als dits micer Francesch e micer Narcis, los quals son compareguts deuant la dita senyora e han mes en certa manera tots sos bens en mans e poder de la dita senyora, designants lurs bens e benificis, ço es lo dit micer Francesch vna canongia de Barchinona e la rectoria de Alella e lo dit micer Narcis vna canongia e la pabordria de Setembre en la Seu de Barchinona, per que la dita senyora Reyna requer e amonesta a mossen Antoni Bellot, sotscollector en lo bisbat de Barchinona, que ell prengue e culle a mans sues tots los fruyts, rendes e emoluments de les dites canongies, pabordria e rectoria e de aquells no respongue a algu ans ho

tengue en sequestre per la dita senyora tant e tan longament trossus per la dita senyora ne sia en altra manera ordonat.

Postmodum autem die martis intitulata tricesima prima dicti mensis Julii anno predicto millesimo quadringentesimo tricesimo sexto, coram excellentisima domina Regina in palatio regio personaliter existenti comparuit honorabilis Jaufridus de Sanctominato, domicellus, et pro parte nominatorum in supplicatione infrascripta obtulit excellentie sue quandam supplicationem tenoris sequentis:

Senyora molt excellent:

Pochs dies ha deuant vostra excellencia citats, en virtut de proces quis pretendria esser fet per lo Vsatge **Judicium in Curia datum** comparagueren personalment los nobles mossen Gilabert de Centelles, mossen Johan Roger Derill, mossen P. Galceran de Cruylles, mossen Berenguer de Muntbuy, mossen Arnau de Vilademany, mossen Jaume e mossen Luys March metent lur persona e bens en ma de vostra senyoria, hon com a negu no dege esser denegada deffensio, per tant los dits nobles e cauallers suppliquen a vostra clemencia que li placia donar als dits citats translat del proces o inspeccio, fet contra los dits cauallers, e no res menys manar a micer Luys de Castellui e micer Pere Joffre, micer Francesch Torres e micer Pere Colomer quels vullen aduocar e rahonar, affi ques puxen deffendre e mostrar de lur inossencia, e jatsia sia de justicia los dits supplicants o reputaran a gracia.

Altissimus, etc.

Quaquidem supplicatione oblata, dicta serenissima domina Regina, habita delliberatione super premissis in suo consilio, mandauit fieri super contentis in eadem, prouisionem sequentem:

Asserti comparentes in supplicatione non satisfecerunt Vsatico, cum satisfecerint legitime prout decet, domina Regina delliberabit super petitis et supplicatis; quo ad aduocatos mandat eis ut supplicatur, dempto dicto Ludouico de Castroueteri, qui quo ad processum dicti Vsatici est de consilio domine Regine.

Ex post vero die jouis intitulata secunda mensis Augusti anno predicto millesimo cccc. tricesimo sexto, Ludouicus Martini, portarius dicte serenissime domine Regine, retulit se de mandato eiusdem domine Regine fecisse administratoribus Tabule Cambii ciuitatis Barchinone personaliter inuentis preceptum huiusmodi seriei:

De part de la senyora Reyna, loctinent general del senyor Rey, sia fet manament als administradors de la Taula de la ciutat de Barchinona que tinguen per emparades totes e qualseuol quantitats de peccunia dites e scrites per lo religios frare Johan de Vilagut, Castella Damposta, an P. Ramon de Gurb e an Johan de Peralta, de casa sua, la qual empara se fa a instancia del procurador fiscal de la Cort de la dita senyora.

Postmodum eadem die jouis secunda Augusti anno jam dicto, dicta serenissima domina Regina ad supplicationem perhumilem comitis Cardone, concessit illis baronibus et militibus qui capti erant in Curia Vicarii Barchinone, quod possent exire de carcere seu captione et possent incedere per ciuitatem Barchinone, ita tamen quod non exirent extra menia illius, excepto nobili Gilaberto de Cintillis qui posset accedere ad domum suam quam habet juxta Portale dels Orbs, sine tamen preiudicio presentis processus.

Quamquidem licentiam dicta domina Regina notificari mandauit dictis nobilibns et militibus per Guillermum Bernardum de Burgada, eius prothonotarium.

Et ipsa eadem die dicta domina Regina concessit aliam licentiam Castellano Emposte et Priori Cathalonie, quam eis ad notificandum transmisit per Laurentium de Casanoua, secretarium regium, cum quadam cedula seriei sequentis:

La senyora Reyna, a supplicacio del Bras ecclesiastich e del comte de Cardona dona licencia al Castella Damposta e al Prior de Cathalunya que axi com tenien arrest en lur posada la tinguen dins la ciutat de Barchinona, manant als dessus dits e a cascun dells sots pena de deu milia florenorum per cascun qui contrafahes no hisquen fora los mnrs nous de la dita ciutat sens expressa licencia de la dita senyora demanada e obtenguda, pero que en tota manera se guarden de no entrar en la Cort en alguna manera.

Quiquidem honorabilis Laurentius de Casanoua, secretarius, retulit quod dicti Castellanus et Prior non voluerant contenta in dicta cedula acceptare.

Postmodum die sabbati quarta dicti mensis Augusti, dicta domina Regina mandauit nobilibus Gilaberto de Cintillis, Johanni Rogerio de Erillo et Petro Galcerando de Crudillis necnon Arnaldo de Vilademany, Ludouico Marchi et Jacobo Marchi seniori, militibus, quod se reducerent ad carceres regios Curie vicarii Barchinone.

Deinde die lune sexta dicti mensis Augusti anno predicto millesimo cccc. tricesimo sexto, dicta serenissima domina Regina de gratia speciali sine tamen preiudicio presentis processus voluit et concessit quod nobiles et milites supra proxime nominati exirent de dicta captione et possent incedere per totam ciuitatem Barchinone, et etiam dictus nobilis Gilabertus de Cintillis posset accedere ad domum suam quam habet extra Portale dels Orbs dicte ciuitatis [1].

II

Letres de les nou persones eletes per execucio de la armada quis fa contra jenouesos [2].

I.—*Als molt honorables e sauis senyors los clauaris de les III. naus armades per lo Principat de Cathalunya contra jenouesos.*

Molt honorables e sauis senyors: Vna vostra letra hauem reebuda de XVI. del present mes, per la qual son stats largament auisats de tot lo qui ses seguit depres que partis de la plage de aquesta ciutat de la qual nos hauets fet gran pler e aquella vos regraciam molts. E per ço, com la dita vostra letra toca moltes particularitats a les quals coue prestament prouehir, tramettem aqui lo honorable en Pere de Muntros, mercader, ciutada de Barchinona, vn dels consols de la mar de la dita ciutat portador de la present, de nostra intencio, axi de paraula com per certes instruccions assats largues que fetes li hauem plenament informat, al qual vos pregam e encarregam que donets plena fe e indubitada creença en les coses que vs explicara de nostra part sobre los materials en vostra letra tocats e en les dites instruccions contenguts, complint e [e]xequint prestament aquelles per obre ensemps ab lo dit P. de Muntros, segons los affers requeren e de vosaltres plenament confiam, certificant vos que ab altra letra scriuim als capitans sobre la manera assats desrahonable ques son comportats ab vosaltres, notificantlos com la Cort e nosaltres ne som assats malcontents, e encarregant e requerint los, que daciauant haien de vosaltres consell en tot ço que hauran a fer, segons volen les instruccions per ells promeses seruar sots virtut del sagrament e homenatge per ells prestat e confiam, que legida la dita letra e oyda la explicacio del dit P. de Muntros, lo qual de aço sen va plenament informat, ells se regiran en altra manera que no han fins aci e

[1] V. la pág. 181 del tomo XIX de la Colección.

[2] Se encuentran estos documentos en la bolsa de las cubiertas de pergamino del proceso familiar de estas Cortes de 1436-37 que se guardan en el Archivo Municipal de Barcelona.

trobaran en ells algun millorament. E en hauer e gordar lo dret pertanyent al General de les preses fetes e faedores vos pregam qus vs hajats ab tota diligencia faent als capitans de les naus tota aquella honor que poreu, per que entre vosaltres amor e concordia sie conseruada. E rescriuits nos souent de totes les coses quis seguiran e de die en die vos occorran. E sie lo Sanct Sperit vostra special guarda. Scrita en Barchinona a XXVI. de Janer del any M. CCCC. XXXVII.

Les nou persones hauents carrech de exequtar la armada quis fa contra jenoueses prestes a vostra honor.

II.—*Als molt noble e molt honorables senyors los capitans de les naus armades per lo Principat de Cathalunya contra jenouesos.*

Molt noble e molt honorables senyors: Per moltes letres qui son stades trameses aci per diuerses persones qui son en vostra companyia, la Cort es stada informada dels sinistres quis son seguits a vosaltres e als de vostra companyia, axi de la perdua de les tres naus de jenouesos per les quals vosaltres principalment anauets, les quals serien passades stant vosaltres sayornant en la ylla de Mallorques, no contrestant que de les dites naus haguessets algun auisament com les hauien vistes passar per les mars de Soller, de que ses seguida gran perdua e vergonya a tot lo Principat de Cathalunya. Com del desbarat qui ses seguit entre vostres companyes en la ylla de Euissa e de la manera tenguda per vosaltres en la presa de la nau de nissarts e inuentaris fets de les robes preses en la dita nau sens sabuda alguna dels clauaris ne dels scriuans de aquells, los quals per lo interesser del General deuien esser presents en la presa dels dits inuentaris, e les coses per vosaltres faedores fora vostres instruccions deuiets fer ab consell de aquells, segons amplament vos era stat aci per nosaltres rahonat de paraula e no resmenys en les dites vostres instruccions specialment declarat, les quals sabets que hauets promeses seruar migençant sagrament e homenatge. E per ço, com les coses se son empreses sensa consell creu la dita Cort e nosaltres, com vos sie seguit lo cas sinistre de la mort de tanta gent en lo combat del Castell de Massalquibir que es stat massa gran dampnatge e nos fora seguit si haguessets seruadà la forma de les dites instruccions, emprenent les coses ab consell saui e madur. E per ço com la dita Cort ha sabut que vosaltres sots tornats a Mallorques assats desbaratats e que vs metriets a adobar les naus, no resmenys que los vns no voliets sperar los altres ans vos voliets departir, de la qual cosa se porie seguir qualque cas vergonyos al dit Principat, la dita Cort ha manat a nosaltres que pres-

tament trametessem aqui a vosaltres ab vn barguenti lo honorable en P. de Muntros, mercader, e I. dels consols de la mar de aquesta ciutat, portador de la present aqui a vosaltres, lo qual es informat largament de la intencio de la dita Cort e nostra. Per que vs pregam e encarregam que al dit honorable en P. de Muntros vos placia donar plena fe e creença en tot ço que de part de la dita Cort e de nosaltres vos dira e vullats metre en presta exequcio les coses qui son stades aci delliberades per la dita Cort e per nosaltres e per lo dit P. de Muntros vos seran explicades. Pregant e requerint vos sots virtut del sagrament e homenatge que hauets prestat per part de la dita Cort e nostra que les coses quis han a fer daciauant per vosaltres vullats fer madurament e ab consell, singularment dels dits clauaris, admettent aquells en vostres deliberacions e consells e en los inuentaris e parti[cio] ques faran de les preses fetes e faedores, tenint aquells en aquella honor ques pertany, hagut esguardal dit Principat de Cathalunya, per lo qual regexen lo dit offici. Car si lo contrari fayets, lo que no creem, conexeriets que la dita Cort ne hauria degut sentiment, la qual dels dits affers vos haguera scrit, sino per la cuyta quels affers requeren. E per ço han dat carrech a nosaltres que de totes les dites coses per part llur vos scriuissen. Pregant vos al pus prest que fer se puxe a consell del dit P. de Muntros e dels dits clauaris desliurets la vostra partida, la qual nostre senyor Deu vulle dirigir en tal manera que ab saluament vos lex anar e be tornar sans e saus en la present ciutat. Scrita en Barchinona a XXVI. de Janer del any M. CCCC. XXXVII.

Les nou persones hauents carrech de exequtar la armada quis fa contra jenouesos prestes a vostra honor.

III.—*Al molt honorable e molt saui caualler mossen Bernat de Lupia, loctinent de Gouernador en lo regne de Mallorques.*

Mossen molt honorable e molt saui: Nosaltres, per ordinacio de la Cort de aquest Principat qui al present se celebre tramettem aqui lo honorable en P. de Muntros, mercader e vn dels consol[s] de la mar de aquesta ciutat, per metre en orde certes coses necessaries a ben auenir de les tres naus armades contra jenouesos en nom del dit Principat qui deuen arribar e venir en aquexa ylla e per donar manera que prestament partesquen daqui e procoguesquen llur viatge, lo qual haura mester sobre los dits affers vostre consell, fauor e ajuda. Per que, molt honorable e molt saui mossen, vos pregam axi affectuosament com podem que donets al dit honorable en P. de Muntros plena fe e creença en tot

ço que de part de la dita Cort e nostra vos explicara sobre los dits affers e encara tot consell, fauor e ajuda que li sie necessari hauer de vostre offici per exequcio e presta expedicio dels affers per que es trames, affi que les dites naus no detenguen ne despenguen per ports lo temps que han a seruir cercant naus dels dits jenouesos e faent la honor del senyor Rey e del dit Principat. E de aço matex vos scriu la senyora Reyna, la qual ha aço molt a cor. E sie, mossen molt honorable e molt saui, lo Sanct Sperit vostra guarda. Scrita en Barchinona a XXVI. de Janer lany M. CCCC. XXXVII.

Les nou persones, etc., vt supra.

IV.—*Als molt noble e honorables los capitans e clauaris de les tres naus armades*[1] *contra jenouesos.*

Molt noble e honorables senyors: Reebudes hauem dues letres vna del batle general del regne e altra dels jurats de la ciutat de Valencia continents en effecte que vosaltres ab les naus armades que capitaneyats hauriets presa e ab vosaltres duyta vna nau de niçarts patroneyada per en Johan, prior de la ciutat de Niça, de la senyoria del Duch de Geuoua, la qual en la ciutat de Valencia es stada nolieyada per alguns moros, axi de la moreria de Valencia com altres e ciutadans de aquella a cert viatge a les parts de Barberia faedor. A risch de la qual nau en Vicent Granullers, mercader ciutada de Valencia, hauria liurats a cambi al dit patro, axi com amich del senyor Rey quatrecents florins. E en la qual nau per en Galceran de Xarch e en Francesch dez Torrent, mercaders de la dita ciutat, eren doentes gerres doli en nom e ab senyal de Girardi Jamfilatchi, mercader florenti habitant en Valencia per saluarlos de enemichs e diuerses altres robes e mercaderies dels dits moros de Valencia eren stades carregades en la playa de la dita ciutat e encare hi eren muntats certs moros del regne de Granada e del loch de Ora de les parts de Barbaria, los quals anauen guiats per lo dit batle general en fe del dit senyor, segons les dites coses e altres en les dites letres son pus largament contengudes. E vosaltres dits capitans haiats promes e jurat, axi com es de raho de no fer mal ne dan a subdits amichs ne confederats del dit senyor Rey. Per tant, a instancia e requesta dels dits batle general e jurats vos pregam, requerim e encarregam que restituiscats encontinent al dit patro niçart e altres dessus dits les dites nau e cerres, e totes robes e mercaderies que sien de vassalls e amichs del

[1] Aparecen tildadas las palabras *en nom del Principat de Cathalunya.*

dit senyor Rey. E alla hon dubte algu vos hi occorregues en lo entretant metats o façats metre aquelles en loch segur e be guardades per tal forma que declarat lo dit dubte si algu ni sera fet, volent aquelles recobrar los de qui son, les puxen hauer sens algun empaix e contrast. Sobre les dites coses segons hauem sabut es stat hagut recors a la senyora Reyna per part dels dits batle general e jurats, e la dita senyora vos ne scriu largament per sa letra ab copies que vs tramet de les letres que ha reebudes dels dits batle e jurats, en les quals les dites robes e mercaderies e les persones de qui son distinctament son specificades. Per que es mester que lexades totes cauillacions, vista la veritat del fet, vos adoneu a la justicia e raho tota contradiccio appart posada, affi que ni lo Principat ni vosaltres ne vostres fermançes non puxats hauer dan ne infamia de que porien resultar marques e altres dampnatges, los quals se deuen molt squiuar. E sie lo Sanct Sperit vostra guarda. Scrita en Barchinona a XVIIII.° de Febrer del any M. CCCC. XXXVII.

Les nou persones deputades a exequtar la armada feta contra jenouesos a vostra honor prestes.

V.—*Al molt honorable lo senyor en P. de Muntros, mercader e consol de la mar de Barchinona, en Mallorques sie dada.*

Molt honorable senyor: Dues vostres letres hauem reebudes, la vna de IIII. e laltra de XV. del present mes de Febrer, per la primera de les quals som largament auisats, axi de la jornada que arribas en aquexa ylla com dels bons preparatoris que hauien fets ab lo fragerma del loctinent del Gouernador e ab los procurador reyal e jurats de Mallorques per que les naus arribant aqui fossen desempatxades prestament e prosseguissen llur bon viatge e per res no perdessen temps aqui. E per la segona som auisats del cars sinistre qui apres ses seguit a les dites naus e de ço que hauen pensat ne vs par puxats fer en alguna endressa e reparacio de llur cars. A les quals responent vos dehim que considerat lo cars tant desauenturat e lo stament tant desbaratat en que les dites naus vuy se troben, segons la dita vostra segona letra no sabem que bonament hi puxam consellar, sino que vs pregam que si possible es sie donada manera que almenys dues de les dites naus vagen e prosseguesquen llur viatge e complesquen en la mar cercant alguna bona ventura lo temps que resta dels III. mesos, affi que no desprenguen totes lo temps en ports infructuosament, segons vos hauets ja tocat en la dita vostra derrera letra, remettent ho tot a vostre bon juy e bona discrecio, e qui vahent la cosa a uyll poreu mils judicar de ço que sera expedient o

necessari al ben auenir de les dites naus e de llur armament. Certificant vos que de la presa de la nau de niçarts e de les robes e mercaderies en aquella carregádes e de certs moros de Granada qui y eren muntats guiats per lo batle general de Valençia se ha[n] fetes grans clamors, aci a la senyora Reyna e a nosaltres per part del dit batle general e dels jurats de Valencia quin han scrit a la dita senyora e a nosaltres. E la dita senyora ne scriu e nosaltres ne scriuim als capitans e clauaris de les dites naus pregantlos que decontinent restituesquen la dita nau e les cerres, robes e mercaderies qui sien de subdits o amichs e confederats del senyor Rey com ja sien streets los dits capitans ab jurament de no dampnificar aquells. Pero que si dubte algu hi insurgie metten les dites robes e mercaderies en loch segur affi que aclarat lo dubte les dites robes e mercaderies poguessen esser restituides a aquells de qui son sens algun empaix si apparra aquelles esser de subdits o amichs e confederats del dit senyor. Per que remettent vos ab la present la dita nostra letra dressada als dits capitans e clauaris vos pregam affectuosament que ab tota diligencia vos entremetats de la veritat e si sera cert que les dites robes e mercaderies sien de subdits o amichs e confederats del senyor Rey, donets tota manera que sien restituides a llur senyors, affi que nos seguescha nota de infamia als dits capitans e encara a tot lo Principat, e sie leuada tota occasio de marques e altres dans e inconuenients qui del contrari sens dubte se porien seguir. Auisant nos de tot quant vos occorrera sobre los affers dessus dits per vostres multiplicades letres. E sie lo Sanct Sperit vostra guarda. Scrita en Barchinona a XXII. de Febrer M.° CCCC. XXXVII.

Les nou persones eletes a exequtar la armada feta contra jenouesos prestes a vostra honor.

VI.—*Al molt honorable lo senyor en P. de Muntros, mercader e consol de la mar de Barchinona, en Mallorques sie dada.*

Molt honorable senyor: Diuerses letres vostres hauem reebudes per les quals som stats auisats del stament de les naus e de tot ço que hauen fet per llur bo endreç. A les quals vos responem que som molt contents de ço que fet hauem e hauem pler com la nau den Barthomeu Pisa partheix prest daqui per assayar sa bona ventura aquest poch temps que reste dels quatre mesos. En les naus den Johan Ferrer e den Forment hauem delliberat que nos faça per nostra part alguna despesa attes que lo temps dels quatre mesos serie passat ans que no serien apunt. E pus vos al present no feu res aqui, nos plau que vs en torneu

pero dau tota manera que sie possible quels jenouesos presoners venguen aci, no obstant lo contrast que hi fa mossen Guerau de Ceruello, car axi li sera reseruat son dret. E com segons conte vna de vostres letres lonrat en Franci Ferrer, vn dels clauaris de les dites naus, sen dege anar ab la dita nau den Barthomeu Pisa som contents que la venguda de mossen Johan de Muntbuy sie remesa a sa voluntat. E sie lo Sanct Sperit vostra continua guarda. Scrita en Barchinona a XIIII. de Març lany M. CCCC. XXXVII.

Les nou persones eletes per exequcio de la armada quis fa contra jenouesos a vostra honor prestes.

VII.—*Súplica relativa á la reparación de la nave de Bartolomé Forment.*

Molt Reuerents e honorables senyors. Notori es a vostres reuerents paternitats e honorables sauieses com la nau den Barthomeu Forment, ciutada de Barchinona, es stada en seruey del Principat de Cathalunya conduyda e nolieyada per los Reuerents, noble e honorables nou persones hauents potestat ab acte de Cort del dit Principat celebrada en les generals Corts vltimament conuocades en la vila de Montço de exequir la armada contra janoueses. E jatsia la dita nau ans de sa partida hagues e haia adobat be e degudament per nauegar, no solament pera seruey de quatre meses a que fo conduhida e contentada, ans encara per a XX. meses, segons consta per informacio qui per part de les dites nou persones ne fon reebuda. Empero stant en lo dit seruey en lo introhit del prop passat mes de Febrer en los mars de Euiça administrant fortuna valita e procellosa larbre de la dita nau surti de la caxa e loch on era scituat perde entenes veles exarcia e molts altres correus don ses seguit que aquella dita nau ha haut e neeessariament arborar de nou e hauer les altres coses perdudes no ab poques despeses. E roman aquella dita nau, ço es, lo buch carafaxat e tal que necessariament ha hauer reparacio e adob, lo qual nos pot fer sens peccunies. Per ço, recorrent a les dites vostres Reuerents paternitats e honorables sauieses que lla on la dita nau hage a seruir lo dit Principat que hi sia prouehit en tal manera que, adobada la dita nau en temps opportu, puixe seruir a tot ço e quant sia necessari e per la Cort sera ordonat e manat.

Altissimus, etc.

Die sabbati XX.ª Aprilis anno a Natiuitate Domini M.º CCCC.º XXXVII.º fuit oblata.

III

Papeles relativos á las Cortes de Cataluña de 1436 [1].

Adquisición de armas y municiones con destino á las naves contra genoveses.

I.—*Les armes seguents se han a comprar e hauer per cascun dels capitans de les naus dels* D. *florins mencionats en los capitols per cascun capita fermats e jurats.*

Primo, ballestes de leua, VI.

Item, caxes de viratons de leua, quatre, en quen haia en cascuna, D.

Item, caxes de pasadors de puntafort, VIII., en quen haia hauer en cascuna, D.

Item, glauis larchs, LXX.

Item, lances de gabia, dotzenes. XXXX.

Item, poluora de bombarda, quintars, III.

Item, romanyoles, VI., ab cadenes qui sien molt forts e ben grosses lances e rauengudes ab I. tros de sagola de canem en cascuna.

Item, paueses de posta, V.

Item, paueses comuns, XX.

Item, fil de ballestes gansalles, CC.

Item, buçons ab XX. pilotes, cascun, XX.

Item, magranes de coura parades, X.

Item, ladrioles plenes de cals, II. botes.

Item, ladrioles plenes de sabo, I. bota.

Item, viratons per metra foch a les veles, XX.

Item, lauor de spinachs, XX. lliures.

Item, romanyoles comunes, X.

Riambau de Corbera reclama indemnización de daños y perjuicios por la larga detención de una nave que se le ocupó con destino á la armada contra genoveses.

II.—*Supplicatio Riambaldi de Corbaria, militis, tradita aduocatis Curie.*

JHS

A les Reuerencies, nobleses e sauieses de vosaltres, senyors, residents en la Cort del Principat de Cathalunya per los III. Brassos de

[1] Se encuentran en el Archivo Municipal de Barcelona, en un legajo que lleva este título.

aquella exposa Rianbau de Corbera, menor de dies, caualer, dient que el a ordinacio de les IX. persones eletes per la Cort, les quals ab mitga de la senyora Reyna feran instancia per la qual lo dit mossen Rianbau vench ab la sua nau [1] e a instancia lur el fonch asi detengut per lonch temps mouent li les dites nou persones, partits, los quals, ab lur honor parlant, no eran acceptables mes de gran dan al dit mossen Rianbau hoc mes lo dit mossen Rianbau oferi partit e partits molt nobles he rahonables entre totes persones, los quals ab tot axo, les dites nou persones no li volgren acceptar, ans a lur instancia fon empatxat lo dit Rianbau que no li fon dat loch de poder sen anar e pendre partit salutable, ab lo qual ague fet de son prou molt be, per so creu lo dit Rianbau, que les dites IX. persones e o per aquelles la Cort li serian tenguts de esmenar li tots los dans que na soferts fins al jorn que parti de la plage de Bar[chinona] per adobar, per so lo dit caualer denucie e explique a vostres Reuerencias, nobleses e sauiesas talls dans a el insoportables per so que vs placia diputar an asso algunes nobles persones qui amigablament e sens plet vegen les dites coses afi que si ab justicia li aian esser reintegrats, axi com el fermament he justa creu he presuposa li sian sens plet pagats, com ell confiant que y elegirets persones de consiencia sia prest star al juy e determinacio de aquellas e axi vos placia prouehir hi.

Súplica del Brazo real á la Reina, sobre ordenación de la justicia é interesando se abra información acerca de ciertas confabulaciones de varios interventores en las Cortes.

III.—*Sup[lica]tio Brachii fienda domine Regine.*

Molt alta e molt excellent Senyora·

La vostra gran senyoria, per seruey de Deu e per acordar e obrar coses qui fossen a gran honor, be e profit del senyor Rey e de tota la cosa publica del Principat de Cathalunya, e dar bona fi e deguda conclusio al be començat per vos, Senyora, ab lo dit Principat en les Corts generals primer congregades per la vostra gran senyoria en la vila de Monço, ha conuocades en lany present Corts en lo dit Principat, les quals fins aci per gracia de Deu ab gran diligencia de vos, Senyora, hau-

[1] Según consta en el *Proceso general* de las Cortes de 1436-37, entre las varias propuestas ofrecidas por el Brazo real á la Reina en 28 de Junio de 1436, relativas á la armada contra Génova, se consigna la de aceptar la reparación de la referida nave de Riambau de Corbera, á la que accedió la soberana en 5 de Julio inmediato.

rieu dada en gran part bona e saludable conclusio a les dites coses acordades e començades en les dites Corts de Monço. E Deus migençant hi daran bo e total compliment dins breu temps. E com lo Braç reyal de les ciutats e viles reyals del dit Principat desig sobiranament que la vostra gran senyoria ab tota la dita Cort entena en veure acordar e metra en obra per los sguarts dessus tocats, ço qui sia bo saludable e profitos en la administracio de la justicia en tot lo dit Principat e al breu e molt desijat spetxament daquella, axi com es stat offert per vos, Senyora, en les dites Corts. Com la justicia gran temps ha per algun desorda e per obres de algunes persones sia molt dilatada e no stiga en aquell bon endret ques pertany, e mes en lo dit Principat ab poca temor de Deu e de la reyal punicio e oblidats los manaments de la reyal punicio e oblidats los manaments del sobiran Rey, se cometen molts orribles, detestables e inhumans malificis, ço qui es molt odios a la vostra gran senyoria, e aquest Braç dessig esser hi degudament prouehit. Per ço lo dit Braç soplica axi humilment com pot a vos, Senyora, que per sa acostumada benignitat se vulla dispondre per veure acordar e prouehir prestament ensemps ab la present Cort en totes les dites coses offerint se lo dit Braç que tota veguada que los altres Braços de la dita Cort seran be disposts e volran entendre meneiar, acordar e consellar en e sobre la dita materia que tota dilacio apart posada hi sera tots temps prest. Empero, Senyora molt alta, com a oyda del dit Braç sia peruengut que algunes daquelles persones qui entran en la present Cort son entre si ab sagrament colligades e ab certes couinençes pactades, ço que daria gran empetxament en meneiar, acordar, consellar e obrar tot ço que seria seruey de Deu, honor, be e profit del senyor Rey e de tot lo dit Principat e al bon redreçament de la justicia tant desijat e necessari com si ço que seria seruey de Deu, honor, be e profit del senyor Rey e de tot lo dit Principat no era conforma a llurs pactes, conuinençes e ligua, no ho gosarien consellar ne atorgar obstants los dits juraments, ço que redunda en gran desseruey de Deu e del senyor Rey e de vos, Senyora, e molt inextimable dan de la cosa publica en general e particular del dit Principat. Mes es contra dret e bona raho e stiil de les Corts contra tota honestat e bon costum que en tan notable Cort e de tan gran renom com es la Cort del Principat de Cathalunya entre alguna persona sens franch arbitre. E que no puixa consellar, segons Deu e bona consciencia son parer liberament e franca. Per ço, lo dit Braç tals coses abhominant, sopliqua axi humilment com pot a la vostra gran senyoria que per gran interes del senyor Rey e de la vostra gran senyoria, be e profit de la cosa publica del dit Principat e bon spetxament de

la dita Cort e actes loablement fahedors en aquella de les dites ligues, auinenços, pactes e juraments fasse pendre deguda informacio fahent interrogar, migençant sagrament, totes les persones qui entren e poden entrar en la dita Cort de tots los dits Braços si son paccionades e ligades ab sagrament, e quina e qual es la materia de la dita liga e couinença. E trobada la veritat ab les deposicions de les dites persones e altres, les quals en aço sapien, li placia en tals coses axi indegudes inhonestes e per dret e bona raho reprouades degudament prouehir, aquelles totalment extirpant. E entretant fins hi sia feta deguda prouisio tals persones quis trobaran axi ligades, conjurades [e] paccionades, no sien admeses en la dita Cort de qual Braç se vulla sien com ligats e desliurats no puixen fer bon collegi, nen puxa sortir fruyt saludable ni degut. Les quals coses jatsia justes, degudes e pertinents, lo dit Braç les reputara a gracia singular.

Altissimus, etc.

Relación de varios procesos de Cortes existentes en el concejo municipal de Barcelona, facilitados al archivero real Jaime Gracia para la copia de los mismos y terminación de los incompletos.

IV.—*Memorial dels proceses que yo Jaume Gracia, scriua del senyor Rey e tenint les claus del seu Archiu reyal en Barchinona, men apporti de la casa de la dita ciutat per copiarlos e dar compliment als no acabats, e son los seguents:*

Primo, lo proces de la Cort general de Cathalunya celebrada en la dita ciutat de Barchinona per lo senyor Rey en Pere terç, anno M.° CCC.mo XL.°

Item, lo proces de la Cort celebrada per lo dit Rey en la ciutat de Barchinona, anno M.° CCC.mo LXV.

Item, lo proces de la Cort general celebrada per lo dit senyor Rey en la dita ciutat de Barchinona per la guerra del duch Andagauensis, anno M.° CCC.mo LXXVII.°

Item, lo proces de la Cort general conuocada a Montço, e apres a Gandesa, e tantost tornada a Muntço, anno M.° CCC.mo LXXXIII.°

Item, lo proces del Parlament celebrat en la dita ciutat de Barchinona per lo Infant en Pere, loctinent general del dit Rey en Pere, anno M.° CCC.mo LIIII.°

Item, lo proces de la Cort general conuocada en la vila de Muntço per lo dit senyor Rey, anno M.° CCC.mo LXXV.°

Item, lo proces de la Cort general de Cathalunya celebrada per lo dit senyor Rey en la ciutat de Terragona, anno M.° CCC.^{mo} LXX.°

Item, lo proces de la Cort celebrada per lo dit Senyor en la dita ciutat de Barchinona, anno M.° CCC.°^{mo} LXVIII.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada per lo dit Senyor en la dita ciutat en lo Monastir dels Frares Menors, anno M.° CCC.^{mo} LVIII.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada en la vila de Muntço per lo dit senyor Rey en Pere, anno M.° CCC.^{mo} LXXVI.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada en la vila de Perpenya per lo dit senyor Rey, anno M.° CCC.^{mo} LVI.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada per lo dit senyor Rey en la ciutat de Leyda, anno M.° CCC.^{mo} LXXV.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada per la senyora dona Alionor, Reyna Darago, muller del dit Senyor, en la ciutat de Tortosa, anno M.° CCC.^{mo} LXIIII.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada per lo dit Senyor en la dita ciutat de Barchinona, anno M.° CCC.^{mo} LXI.°

Item, lo proces de la Cort general celebrada en la ciutat de Leyda per lo dit Senyor, anno M.° CCC.^{mo} LXXV.°

Item, capitols de Cort general de Cathalunya celebrada en Terrachona, anno M.° CCC.^{mo} LXX.°

Item, altres capitols de Cort de Ceruera per la guerra de Castella per lo donatiu de LXXII.^{M} lliuras a dos anys.

Item, altres capitols subre lo douatiu fet [per] la Cort general de Cathalunya en la Cort de Barchinona, anno M.° CCC.^{mo} LXIIII.°

Item, altres capitols de la Cort de Tortosa, anno M.° CCC.^{mo} LXXI.° subre lo donatiu [de] CCC. XXXII.^{M} florins.

Item, altres capitols de la Cort de Barchinona, anno Domini M.° CCC.^{mo} LXXVIII.° per lo duch den Jou.

Réplica del Brazo real al canceller sobre abusos de procedimiento.

JHS. M.^{a}

V.—Bene debet recordari Reuer[endissi]mus in Christo pater dominus cancellarius de litera credentie, sua manu signata, cum certis instructionibus quam secum portauit dominus gerens vices gubernatoris et in vim illius credentie talem explicasse materiam dicitur, prout in litera, signata manu serenissime domine Regine, extenssius injun-

ctum est et mandatum et ad exequtionem deductum sic quod antecedens et consequens clausi sunt vno fine, si talis credentie explicatio fuit per dictam literam precomissa facta ipsi requisitioni responssio non procederet, cum debita reuerentia semper loquendo. Cum quia tanta est reginalis clementie circunspectio, quod in sic arduis signaret sua manu literam per suos conciliarios tante preheminentie et confidentie non consultam, super cuius et aliorum actuum inde factorum nullitate et reuocatione Magestas reginalis, presente Reuerendo domino cancellario fuit suplicata humiliter causis et fundamentis in serie suplicationis latius exaratis. Sed illius prouisio usque nunch obtineri non potuit nec aduch licet cum diligentia presto lata, cuius prouisionis dilatio non serenissime domine Regine propter infirmitatem, sed dicto Reuerendissimo domino cancellario suo principali conciliario, sine cuius singulari concilio in talibus non presumitur verisimiliter prouisio emanare est merito scribendum, nec salua reuerentia potest dici bona excusatio si lupus oues comedat et pastor nescit et in viis et modis Brachium errasse non credit, nam serenissimam dominam Reginam prius humiliter suplicauit, et sic dilatata prouisione rationibus supra tactis dictum dominum cancellarium ad quem spectat fienda prouisio, cum reuerentia debita requisiuit, vt prius quesitum iterum requirendo, Brachium non videtur culpandum, leguntur enim in jure sepe cum decenti reuerentia principes requisitos, quod sic graue non sustinent sua benignitate regali; stat igitur dictum Brachium cum debita reuerentia in suplicatis, requisitis et petitis, a quibus vsque ad finem optatum discedere non intendit quam replicationem requirit per vos notarium continuari post dictam responsionem et inde fieri et confici et ipsi Brachio tradi de hiis omnibus publicum instrumentum nec in hoc injustum petit Brachium cum hec velit constitutio Regis Jacobi in secunda Curia Barchinone, quam serenissimus dominus Rex et serenissima domina Regina seruare jurarunt et pariter Reuerendissimus dominus cancellarius, que constitutio antiqua quod ad obseruantiam fuit reuocata per serenissimum dominum Regem Ferdinandum, diue memorie, simul cum aliis que incipit: *Com poc valega*, etc.

Et etiam quia de jure multi actus qui fiunt etiam coram Principe probantur per publica instrumenta, nec actus qui facti fuerint in contrarium habent aliquam subcistentiam de jure cum habeant semper constitutiones firmatas cum juramento in contrarium et inde peccatum mortale insurgeret. Tum quia illi actus essent de plenitudine potestatis ex quibus non queritur Principi possessio nec proprietas. Et Principes in Cathalonia sua benignitate ratione et legibus regulantur, tum quia

non potest queri per consuetudinem nisi ea via qua per legem, sed Princeps solus in Cathalonia non potest generalem legem facere prout volunt constitutiones patrie generales, ergo nec talem consuetudine introducere que omnia requirit dictum Brachium continuari, etc.

Súplica elevada á las Cortes por Arnau Brull, procurador de varios mercaderes, en queja de haberles sido decomisadas en la villa de Pezenas (Francia), so pretexto de una marca adjudicada por la Curia del *petit sigell* de Montpeller, unas partidas de paños que conducían, bajo guiaje, á la feria de dicha villa.

VI.—Molt Reuerents, molt nobles e molt honorables se[n]yors, en la Cort general de Cathalu[n]ya residents: A les vostres Reuerencies, nobleses e sauieses honorables diu e propose Narnau Brull, procurador de molts singulars mercaders en la procura nominats, dapnificats e exsecutats indegudament per los officialls del Rey de Franca, dien e proposen que com los dits sos principals anassen guiats ab ses mercaderies a la fira de Pesanas e signantment ab molts draps de diuerses collors e diuersses preus. E com jaquint en la dita vila les mercaderies que no auien pogudes deliurar aquelles aguessen comanades en la dita vila als hostes de aquelles per que aquelles poguessen portar a vna fira de Montijach. E com estant axi los dits draps de gran valor en la dita vila de Pesanas los officials del illustre Rey de França en la vila de Monpeller, trametessen alguns comissaris a la dita vila de Pesanas, los quals les dites mercaderies a sa ma prengueren es ocuparen instant lo procurador de la illustre Regina de França. E en Johan Jolia, de la vila damunt dita de Montpeller, sots color de vna marcha adjudicada per la Cort del petit sigell de la sobredita vila de Monpeller, segons de aço apar per letres dels consols de la dita vila de Pesanas, e apar manifestament de aço per infformatio dels dits actes rebuda per lo batlle de la dita vila de Perpi[n]ya, la qual captio e ocupatio es estada feyta indegudament per les rahons seguents: Primerament, car tots los anants a les dites fires ab sos bens e ses mercaderies son guiats e assegurats per priuilegi a la dita vila atorgat, anant venint hi estant e ab confiança de la fe real, la qual deu romanir illesa, molts van a la dita fira que en altra manera no y hirien. Item, la dita marcha adjudicada al dit Jolia es contra forma dels capitols de la marcha adjudicada, car per los dits capitols de la marcha les dites mercaderies nos poden marchar o represaliar, los quals inuiolablement se son seruats fins ara. E ab la dita conffiança los dits mercaders an acostumat de anar e portar ses mercaderies a les dites viles. Item, per letres del dit illustre Rey de França

poch temps a atorguades en fauor de les dites fires dels dits lochs a vint e III. de Abril en lo Consili de Viana fonch prouehit e ordonat que totes les marques de aquell dia del any XXXIIII. fins en dos anys fossen sobressegudes. E com, se[n]yors molt Reuerents, nobles e honorables se[n]yors, los dits dampnifficats sien estats axi exsecutats e decebuts en la fe real, la qual no es verssemblant que si lo dit illustre Rey de França sera instat e request per la illustre Regina de Araguo e per vosaltres representants lo Principat de Cathalu[n]ya que tots los dans donats als dits mercaders e habitants de la vila de Perpe[n]ya nols sien reintegrats que la dita esmena no sie complida. Per tant, supliqua lo dit Arnau Brul quel vullats oyr de la infformacio que de aquests affers vos dara e ab actes autentichs he en apres per interes de la cosa publica vullats en los dits affers prouehir en tal manera que nostre se[n]yor ne sie seruit.

Elección de oidores de las cuentas relativas á las embajadas y armada acordadas enviar al Rey en Nápoles.

VII.—*Eleccio de persones feta per la Cort passade en oydors dels comptes dels XXI. elegits en aquella Cort* [1].

La Cort general de Cathalunya, la qual la senyora Reyna celebraue en lo Capitol de la Seu de Bar[chinona] elegi los Reuerend e honorables mossen Francesch, bisbe Durgell, mossen Narcis Struç, ardiacha major de Terragona, mossen Johan dez Far, caualler, en Johan de Boxadors , donzell, en Galceran Dussay, en Matheu Ferrandell, ciutadans de Bar[chinona], en oydors de comptes de les XXI. persones qui per la dita Cort hagueren poder de executar les offertes e proffertes fetes per la dita Cort a la dita Senyora, en nom del senyor Rey, de trametre al dit Senyor en lo reyalme de Napols certes embaxades e armada. Axi que les dites VI. persones haguessen poder de oyr, caucular, examinar e diffinir los comptes de les administracions fetes per les dites XXI. persones per raho de les dites embaxades e armada, exceptat que no poguessen oyr los comptes de les tres persones que hagueren carrech de pagar lo sou a les gents darmes e qui foren generals reebedors de les monedes pertanyents a les dites coses mes de tots los altres qui eren de les dites XXI. persones qui hagueren carrechs particulars de fer certes despeses. Mes auant dona poder la dita Cort a les dites VI. persones que

[1] El precedente epígrafe consta en la parte superior de la última página del pliego.

poguessen tatxar salaris a llur bona coneguda a totes les dites XXI. persones per raho dels treballs que hauien sostenguts en les dites administracions hoc e que poguessen elegir certes persones abtes e sufficients en natura de comptes qui en loch llur oyssen los dits comptes de les dites XXI. persones. E que axi matex los poguessen tatxar salaris per raho de llurs treballs. Les quals VI. persones elegiren per ells en comptadors en Romeu Pallares, en Francesch Formos, en Guillem de Fonollet, Nanthoni Cases e en P. Daltello. E per ço que les remuneracions no fossen sabudes dels vns als altres ordonaren les dites VI. persones que per nosaltres fos dita en la Taula al dit Galceran Dusay e que ell pagare les dites remuneracions cobrant ne apoques quis dreçassen a nosaltres. Per la qual raho fem la present, etc.

Homicidio de Guillermo Amarell, burgués de Perpiñán.

VIII.—*Memoriale pro facto Perpiniani* [1].

Vestre etiam dominationi intimare curamus quod cum in vespere festi Corporis Jhesu Christi proxime preteriti, Guillermus Amarel, burgensis ville Perpiniani, cum vxore et familia domus sue pacifice venirent de quadam turri sua que distat per leucam a dicta villa pro interueniendo sollempnitati officii diuini et professionis que illa die consueuit fieri per totam christianitatem et apropinquasset ad dictam villam insidiis preparatis exierunt ei obuiam Armengaldus Martini, Bernardus de Ripis altis, Petrus Grimaldi, gener Francisci Giginta, legum doctores, et Franciscus Grimaldi, omnes burgenses dicte ville in magnis equis equitantes, et quolibet portante lanceam de Xeres, et impetu precipitoso se irruerunt contra dictum Guillermum et illum ictu lançee sic letaliter percusserunt, quod incontinenti cecidit de quadam mula quam equitabat et etiam cecidit dicta eius vxor exterrita que, flexis genibus, rogabat superius nominatos, quod non interficerent dictum eius maritum qui etiam, manibus erectis in celo, alta voce inuocabat passionem Jhesu Christi, redemptoris nostri, in sui adjutorium. Et cum dicti inuasores induci deberent ad compassionem inducebantur ad crudelitatem prorrumpendo in hec verba et jam clamat passionem Jhesu Christi, *muyra lo treydor* et vulnera pios clamores superando dictus Guillermus in brachiis dicte sue vxoris reddidit spiritum altissimo creatori, dicta eius vxor que de notabilibus burgensibus dicte ville traxit originem rema-

[1] Epígrafe consignado al dorso del documento, en la parte superior.

nente vulnerata et culpata diuersis colpis que dicti homicide in eius personam intulerunt. Consideret igitur regia clementia exercendo rigorem justitie que prefulgere debet, in tam nefandissimo crimine et in tam grandi inhumanitate que timore diuino et vestre regalis magnificentia prorsus oblito compati noluit sue nature nec reuereri tristissime vxori, necnon rumpere securitatem generalem vestre dominationis indictam per serenissimam dominam Reginam, locumtenentem generalem vestre dominationis, dictusque G[uillermus] illis proximis diebus redierat de ambassiata dominationis vestre, ad quam per dictam villam missus fuerat ex electione concordie consilii cum Anthonio Amat, legum doctore, et nondum cum diatim spectaret aduentum dicti Anthonii fecerat completam explicationem rectoribus dicte ville, quod durum dicti nequissimi homicide existimantes eum pro premio oblita propagatione eorum parentum dire et subitanea morte tradiderunt.

Minuta de cédula dirigida á la Reina por el Brazo real, en queja de haberse opuesto el canciller á que se levantara acta notarial de la súplica escrita presentada al mismo por los enviados de dicho Brazo, solicitando la debida provisión de los *Greuges* por éste formulados.

JHUS. M.ª [1]

IX.—Molt alta e molt excellent Senyora:

Sobre la reparacio dels prejudicis pretesos per lo Braç reyall de les vniuersitats reyals dell Principat de Cathalunya, de la quall es stada humilment suplicada la vostra gran senyoria, vehent lo dit Braç que la prouisio dels dits Greuges e preiudicis la quall, ateses les constitucions generals de Cathalunya fahents per la dita suplicatio son notorias, se deguera dins breu temps per iusticia obtenir, se diferia ab multiplicacio de nouels Greuges. Considerant lo dit Braç que vos, Senyora, per necessitat de la vostra persona ço qui es stat e es molt greu e desplasent al dit Braç no podiets antendre en deliberar e prouehir la dita suplicatio, e que aço era propri al vostre canceller, conceler en cap dell vostre consell, couench al dit Braç de congoxar lo dit vostre canceller, axi de paraula com en scrits, ab suplications e degudas requestas sobre la reparacio dels dits Greuges. Empero fins aci los dits Greuges no han la reparatio ques pertany. Ans com les persones tramesas per lo dit Braç al dit vostre canceller e suplicants e requerints en scrits sobre la de-

[1] Al pie de la primera página se consigna esta fecha: *Die jouis 7 Februarii.*

guda prouisio dels dits Greuges, requerint vn notari qui ere aqui present que dels dits actes, leuas, fahes, els liuras carta pu[bli]ca com len volguessen, lo dit vostre canceller inhibi e mana al dit notari que dels dits actes no leuas ne faes carta publica, allegant que no ere de still ne custum que de actes fets deuant lo senyor Rey ne lo dit canceller com a representant la sua persona, se leuas nes fahes carta publica. Les dites persones tramesas per lo dit Braç al dit canceller e fahents los dits actes e requestas allegants en contrari les constitucions de Cathalunya fetas per lo senyor Rey an Jachme an la segona Cort de Bar[chinona] e per via de reprobatio de la no obseruantia e abus comemorada generalment ab les altres constitucions per lo senyor Rey [1] an la Cort per la sua senyoria an aquesta ciutat celebrada, e dients que lo dit still allegat ere desuiant totalment de la serie de les dites constitutions e de poder ordonar, segons deuen e han acustumat de vsar e procehir los Princeps de Cathalunya antre lurs vassalls, ab las leys de la terra lur poder regulants. Oc mes que los Reys e Princeps qui per ordinacio de les constitutions de Cathalunya per si sens aprobatio e consentiment de la terra no poden fer ley generall an lo dit Principat per semblant sens lo dit mija no podien per si introduir tal still o custum desuiants e axi contraris an vbert de les constitutions dessus dites. Empero lo dit vostre canceller tot aço posposant no ha permes esser presa ne feta carta pu[bli]ca dels dits actes. On com lo dit Braç no solament sia agreujat per los ac:es en la suplicatio deuant la vostra gran senyoria oferta, comemorats an les suplicatio e requesta fetas deuant lo vostre canceller. Mas encara per la inhibicio e manament dessus dits com de front sien contra les constitutions allegades e contra dret e bona raho, totstemps parlant ab humill e subjecta reuerencia de la vostra gran senyoria. Per tant, lo dit Braç, recorrent a aquela, suplique axi humilment com pot que axi los dits primers Greuges contenguts an la dita primera suplicacio, com lo Greuge fet darrerament per lo dit vostre canceller per les inhibitio e manaments fets al dit notari de no leuar, fer e liurar carta pu[bli]ca dels dits actes, segons requeren les dites constitucions vule, seruant la seria de aqueles, reparar e degudament prouehir, ço que jatsia vist lo dit Braç ho reputara a gracia singular.

Altissimus, etc.

[1] Se halla tildado *en Ferrando*.

Réplica al canciller real sobre el mismo asunto del documento anterior (núm. IX).

JHUS. M.ª

X.—Et si Reuer[endissi]mus in Christo pater dominus cancellarius determinate mandasset per locumtenentem prothonotarii vel secretarium fieri de suplicatis et requisitis publicum instrumentum et non inhibuisset notario requisito ne de predictis conficeret instrumentum dici posse vnum nec tantum fuisset illatum grauamen. Sed in primo casu oblationis certa qualitas seu conditio fuit adjecta. Sed inhibitio determinate processit, suplicat igitur dictum Brachium dictam inhibitionem vt grauatoriam et prejudicialem tolli, cum directe obuiet constitutionibus Cathalonie que diuersificando conditiones notariorum eo modo interpretationem non recipit nisi fiat per serenissimum dominum Regem cum omnia vel cum certis personis extra Curiam vt ordinant constitutiones predicte, renouantes et indicentes obseruantiam antiquarum quidquid per abusum, antea in lesionem earum fuisse aliter obseruantur que dicta sunt in fine, ignorat ipsum Brachium et talia non audiuit, bene credit a firmo quod preheminentie regalis dignitatis debent illese seruari a nemine occupari, quia inferius stantibus terminis distinctis attingit suum superius, in quibus conseruandis, extendendis, sustinendis et defendendis, numquam hoc Brachium fuit lassum, ymmo semper laborauit animo indefesso, credit etiam, loquendo cum reuerentia quanta decet, quod sit de grandi preheminentia regie dignitatis et apropriatum singulariter illi, leges datas seruare pro quarum obseruantia instat Brachium et instabit et de alio non contendit in qua preheminentia, cum reuerentia repetita loquendo, deberent regii et signanter preheminentes officiales atendere et hoc modo facile prouideretur clamoribus antedictis et quisquis aliis iam factis et etiam ne inde succederent querelantes quam replica[tionem].....

Súplica de los mensajeros de la ciudad de Tarragona al Brazo real de las Cortes, en queja de los agravios cometidos por el Cardenal de Tarragona, usurpando las regalías de la Corona é invadiendo la jurisdicción municipal de la ciudad.

XI.—Molt honorables senyors, Braç real faents e representants en lo Principat de Cathalunya, a vostres Reuerencies e honorables sauieses se exposa per part de la ciutat de Terragona que com per priuilegis a la dita ciutat e singulars de aquella fets e atorgats per los illustres Reys de

Arago, de bona memoria, de hauer consols consellers e consolat e en virtut de aquells ells hagen elegit e fetes eleccions cascun any de consols e consellers en sien en pacifica possessio de tant de temps ença que no es memoria de homens en contrari, lo molt Reuerent Cardenal de Terragona ara empatxa e vol empatxar aquells de no vsar de llurs officis faent fer inhibicions als consols consellers e altres officials que no vsen de llurs officis, e no content de aço ha feta declarar contra los dits consols e consellers la constitucio de Terragona, e posant entredit en la dita ciutat en lo diuinal offici apresent nos celebre, segons es acustumat. Per tant los missatgers de la dita ciutat requeren a vostres reuerencies e honorables sauieses supplicant en aquelles quels placia de fer gran e solempne instancia a la molt illustre senyora Reyna que li placia de remediar e prouehir en lo dit fet, seguons de la sua senyoria se pertany car pus lo dit molt Reuer[ent] Cardenal se vol occupar les regalies del senyor Rey e occupar se la jurediccio de la dita ciutat, la qual es comuna entre lo senyor Rey e ell, e vol priuar e despullar la dita ciutat e ciutadans de aquella, de consols consellers e consolat, digna cosa es que axi mateix sie procehit contra ell per occupacio de temporalitats e altres remeys procehints de justicia. E aço la dita ciutat vos reputara a gracia singular, etc.

Altissimus, etc.

Súplica de las Cortes á la Reina, en queja de las faltas de procedimiento seguidas en la causa contra Bartolomé de Hostalrich.

XII.—*Sup[licatio] Curie* [1].

Senyora molt excellent:

Com a noticia de la Cort la qual de present se celebre per vostra excellencia en la present ciutat de Barchinona sie peruengut que per vostra senyoria se proceheix en condempnar en Barthomeu de Hostalrich, donzelll, sens publicar li la enquesta e sens donar li deffensions, los quals procehiments, ab humil e subiecta reuerencia de vostra excellencia parlant, sien fets contra expresses constitucions de Cathalunya, per les quals es dispost e ordonat que algu no pot esser condempnat sens que primerament no li sien dades plenes deffenses. E lla on se digue que lo dit Barthomeu de Hostalrich haurie renunciat a deffenses, tal renunciacio, ab la repetida reuerencia tots temps parlant, no pro-

[1] Este epígrafe se halla en la parte superior de la segunda página, ó sea al dorso.

ceheix, ne val, ne te, com deffensio procehesca de dret diuinal e ciuil, e per pacte o prometença a tal dret no pot esser renunciat. Per que la dita Cort, per obseruacio de les dites constitucions a les quals vostra senyoria es tenguda de obseruar, suplica a la vostra molt alta e gran senyoria que sie de sa merce al dit Barthomeu publicar la enquesta e dar li plenes deffensions, segons disponen les dites constitucions. E en aço, Senyora molt excellent, fareu justicia la qual la dita Cort vos reputara a gracia singular.

Nostre Senyor Deu, etc.

Orden de pago de los 100 mil florines otorgados por la Corte general de Cataluña en las generales de Monzón para armamento de naves contra Génova.

XIIII.—*Cautela dels c·M florins donats en Monço* [1].

La Cort general del Principat de Cathalunya aiustada en la vila de Muntço en les generals Corts, les quals la molt alta e molt excellent Senyora la senyora Reyna dona Maria, consort e com a loctinent general del molt illustre Princep e poderos Senyor, lo senyor don Alfonso, per la gracia de Deu Rey Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Serdenya e de Corcega, comte de Barchinona, duch de Athenes e de Neopatrie, e encare comte de Rossello e de Cerdanya, celebre de present a tots los regnes e terres del dit senyor dessa mar constituits, e al regne de Mallorques e ylles a aquell adiacents e als habitadors de aquells en la esgleya de Sanct Johan, de la dita vila de Muntço. Als molt circunspectes e de gran prouidencia mossen Pere de Palou, canonge e cabiscol de la Seu de Barchinona, don Ramon Galceran de Pinos e Lorens Rodo, burges de la vila de Perpinya, Deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona. Com la dita Cort hage concordablament ordonat que de les peccunies del dit General sien per vosaltres donats e liurats cent milia florins dor Darago als Reuerends en Simon, bisbe de Barchinona, frare Anthoni, abbat Darles, e honorable misser Francesch dez Pla, canonge e ardiacha de Vich, als noble e honorables mossen Johan Roger de Arill, mossen Berenguer de Muntbuy, caualler, an Bertran de Vilafrancha, donzell, an Johan Lull, de Barchinona, Narcis Miquel, de Gerona, e an Pere Castello, de Perpinya, sindichs en la dita Cort e per la dita Cort elets e deputats a distribuir e conuertir aquells en armar prestament contra los jenouesòs, antichs inimichs del

[1] Epígrafe continuado al dorso, ó sea en la cuarta página del pliego.

dit senyor Rey e de sos vassalls e subdits, aquelles naus e galees e per aquell maior temps que fer se puxe e per vies e maneres auanteyoses o sauies a tot profit e maior duracio de la dita armada per honor del dit Senyor e maior offensio, destruccio e dan dels dits jenouesos e ab la menor despesa que fer se puxe, pus a la dita armada sie degudament suplit a conexença de les nou persones dessus nomenades, o de la maior part de aquelles, pus en aquella maior part ne haie almenys dues de cascu Braç de la dita Cort, los quals cent milia florins la dita Cort per certes causes e rahons justes e rahonables ha offerts ab certes retencions a la dita senyora Reyna, en nom e com a loctinent general del dit senyor, conuertidors e distribuidors per les dites nou persones en lo armament de les dites naus e galees contra los dits jenouesos, segons dessus es dit e pus largament es contengut en lo acte de Cort fet de e sobre les dites coses e continuat en lo proces de la dita Cort sots kalendari del die present e deius scrit. Per ço, vol e mana la dita Cort que de les dites peccunies que a mans vostres son o seran, liurets, paguets e donets a les nou persones dessus nomenades o a qui elles volran o ordonaran los dits cent milia florins del dit or. E en la paga quels en farets cobrats dells la present ensemps ab apoca. E si particulars pagues los farets, aquelles fets scriure per abatudes en lo doç de la present per ma del notari qui les apoques fara quen cobrarets, en la primera de les quals apoques lo tenor de la present sie insert e en les altres solament ne sie feta special mencio. En la final e derrera paga pero quels farets, cobrats dells la present ab apoca, car la dita Cort mana als honrats los oydors de comptes del dit General, que vosaltres posants en data los dits cent milia florins e restituins les dites apoca e apoques e la present, aquells en vostre compte reeben e admeten, tot dubte e difficultat cessants. Dada en la esgleya de Sanct Johan de la vila de Muntço, on totes les dites generals Corts se acustumen de aiustar e celebrar, e sotscrita de propries mans de les tres persones deius scrites e segellada ab lo segell maior de la dita Cort a XXXI. de Març anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVI.°—*Ot, bisbe de Tortosa.—Lo Comte de Pallars.—Johan Lull.*

Carta patente de la Reina doña María otorgando salvoconducto á los alistados en la armada contra los genoveses (31 de Marzo de 1436).

XIV.—Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Sardenya e de Corcega, Comtessa de Barchinona, Duquesa de Athenas e de Neopatria e encara Comtessa de Rossello e de Sardanya, loctinent general en los regnes e terres del molt alt se-

nyor Rey, marit e senyor nostre molt car. Als nobles, amats e feels nostres tots e sengles visreys, gouernadors, veguers, batles e altres qualseuol officials del dit senyor Rey e nostres deça e dela mar constituhits e als loctinents de aquells e a cascun dells presents e sdeuenidors, al qual o als quals les presents peruendran o presentades seran, salut e dileccio. Sapiats que nos, en fauor del hestol e armada quel General del Principat de Cathalunya per seruey del senyor Rey e exalçacio de la sua corona e vtilitat e profit de sos regnes e terres fa o deu fer prestament contra janouesos de cert nombre de naus e de galeres, del qual es capita lo noble e amat conseller del senyor Rey e nostre, mossen Bernat Johan de Cabrera, comte de Modica. E per millor e pus presta expedicio de aquella hauem guiat e assegurat axi com ab tenor de les presents guiam e asseguram en bona fe del dit senyor Rey e nostra, totes e sengles persones de qualseuol ley, stament o condicio sien qui en la dita armada sa acordaran e de fet en lo temps quils sera prefigit, iran e staran, de tots e sengles crims, accesos e delictes de que sien delats o inculpats o hagen comesos en qualseuol parts, exceptat que no sien bares, traydors, homeyers, trencadors de homenatge e de Paus e de Treues entre nos e altres Reys, Princeps e persones fetes e fermades, ne de qualseuol treues per lo dit senyor Rey o per nos o altre loctinent del dit senyor Rey indites e imposades entre qualseuol subdits e vassalls seus, heretges ,ladres manifests, cambiadors abatuts, falsadors de moneda, robadors de camins publichs, sodomites, querelats de Pau e de Treua a instancia de part priuada e inculpats de crim de lesa Maiestat, e qui ab paga o senyal son fugits de les armades del dit senyor Rey. Axi mateix alongam e guiam los damunt dits e cascun dells deutors principals, fermances e mullers llurs ab ells o per ells obligats, e los bens de aquells e de cascun dells totes penes e vsures cessants, de tots e sengles deutes que degen, axi a christians, juheus, com a moros priuilegiats e no priuilegiats per qualseuol manera o raho, exceptats violaris, censals morts, cambis peccuniaris per mar o per terra mercantiuolment fets, dots e sponsalicis, comandes veres e deutes judicialment sentenciats. Declarants que en los dits guiatge e elongament sien entesos e compresos tots aquells qui per qualseuol crims, excessos o delictes tenen o tindran daciauant sots manleutes, axi com a carcellers o en altre manera algun de aquells quis acordaran e de fet en lo temps qui sera a ells prefigit iran en la dita armada dementre nols tinguen per occasio dels crims o deutes per nos damunt exceptats. Encara ab les presents manam que sia sobresegut en tots e qualseuol processos e enantaments ciuils e criminals e encara arbitrals toquants en qualseuol manera los

quis acordaran en la dita armada, e de fet en lo temps a ell prefigidor iran e staran principals, fermanços, mullers e bens llurs e de cascun dells. Prouehints e ordonants que los dits guiatge, elongament e sobresehiment duren e haien valor per dos dies apres quels damunt dits per raho de acordarse e anar en la dita armada, seran entrats en les ciutats, viles o lochs reyals o vindran o seran e de fet sa acordaran dins los dits dos dies, dins los quals haien a prouar sofficientment tots aquells qui vindran a les ciutats, viles o lochs dessus dits per alegrarse del present guiatge que seran venguts o venien per acordarse e anar en la dita armada, e en altre manera si presos eren nos puxen alegrar del present guiatge. E fet lo acordament se haien a presentar los dits acordats personalment en la Cort del ordinari daquella ciutat, vila o loch on sa acordaran. E fer sa scriure en los libres de la dita Cort e hagen encara a fer fe de llur acordament los dits quis acordaran del qual haie a constar per letra del dit capita o de aquells qui hauran poder de acordar e de fet hauran acordat sotscrita de llur ma o de ma de no[ta]ri publich e segellada de llur segell. E hagen no resmenys los dits quis acordaran prestar caucio e fer obligacio sots certa pena peccuniaria, segons la facultat de aquell o aquells quis acordaran roborada ab sagrament e homenatge que iran en la dita armada. E aquells tals quis acordaran e fe faran de llur acordament en la forma dessus dita sa alegren es puxen alegrar e vsar dels dits guiatge, elongament e sobresehiment per los dits dos dies e dalli auant tro la dita armada sia tornada per desarmar e per sis mesos apres continuament seguents. Per que a vosaltres e a cascun de vosaltres dehim e manam expressament e de certa sciencia sots incorriment de la ira e indignacio del dit senyor Rey e nostra e pena de xv.^{M} florins dels bens dels contrafahents hauedors e als cofres del dit senyor Rey applicadors, que donants tota fauor que porets a la dita armada los dits guiatge, elongament e sobrasahiment a tots aquells qui en la dita armada sa acordaran e personalment iran. E als deutors, fermanços ab ells e per ells obligats e mullers llurs e bens de aquells tingats e fermament obseruets e tenir e obseruar façats sots la forma damunt dita, tota excepcio remoguda. E los presents ab veu de crida publica tantes vegades com requests ne serets, façats per los lochs acostumats de vostres juridiccions publicar. Dada en la vila de Monço a xxxi. de Març del any de la Nat[iuitat] de nostre Senyor M. CCCC. XXXVI.—*La Reyna.*

Carta dirigida á las propias autoridades reales por la Comisión nombrada por la Corte general de Cataluña (reunida en las generales de Monzón) para la organización de la armada contra Génova, notificándoles la promulgación del precedente *guiatge* é interesándoles la publicación del mismo (21 de Mayo de 1436).

XIV bis.—Als molt nobles e hono[rab]les tots e sengles visreys, gouernadors, veguers, batles, sotsmesos, sotsbatles, justicies, cap de guaytes e altres qualseuol officials del senyor Rey deça e della mar constituits e a llurs lochtinents als quals la present peruendra o sera presentada. Les nou persones per la Cort general del Principat de Cathalunya aiustada en les generals Corts derrerament celebrades en la vila de Munço eletes e diputades a exequtar la armada de naus e galeres quis fa contra janouesos daquells c.ᴹ florins per la dita Cort offerts a la senyora Reyna com a loctinent general del senyor Rey, salut ab creximent de honor. Com la dita senyora Reyna, en fauor e per millor expedicio de la dita armada ab letra sua patent en lo dors segellada, hage fet e atorgat a tots aquells qui en la dita armada sa acordaran e de fet dins lo temps quils sera prefigit iran e staran los guiatge, elongament e sobresehiment del tenor seguent: *Maria*, etc. *Inseratur*. Per ço, notificant a les vostres nobleses e hono[rab]les sauieses lo tenor del dit guiatge, alongament e sobresehiment de part del senyor Rey, vos requerim e encarregam e de la nostra affectuosament vos pregam que, vista la present, façats aquell ab veu de crida denunciar e publicar per los lochs acostumats de les jurediccions a cascun de vosaltres comenades, en tal manera que a noticia de molts sia vist rahonablement peruenir. E no resmenys tingats e obseruets e tenir e obseruar façats los dits guiatge, allongament e sobresehiment a tots aquells qui son o seran acordats e iran en la dita armada, segons vos co[n]stara de llur acordament per certificacio e certificacions de les persones qui han carrech de fer lo dit acordament, en les quals certificacions los noms e cognoms dels acordats sien distinctament expressats. E aço per res no mudets si les penes en la prouisio real o guiatge damunt insert contengudes desitjats squiuar. Com totes les dites coses hagen sguard al seruey del senyor Rey e beniffici de la cosa pu[bli]ca de tots sos regnes e terres. Dada en Barchinona sots lo segell del Reuerend bisbe de Barchinona, vn de les dites nou persones a XXI. dies de maig lany de la Nat[iuitat] de nostre Senyor M. CCCC. XXXVI.

Armada de Cataluña contra Génova: el Obispo de Barcelona, en nombre de la Comisión parlamentaria encargada de organizarla, da cuenta á las Cortes de lo actuado por la misma.

Summa relationis facte in Curia per episcopum Bar[chinonensem] pro VIIII.^{em} *personis armate, de factis per* VIIII.^{em} *in expeditione armate* [1].

XV.—E la dita Cort axi aiustada lo Reuerent pare en Christ en Simon, per la miseracio diuinai bisbe de Barchinona, dix e exposa com ell ensemps ab los altres en nombre de IX. persones eletes e deputades per la Cort general del Principat de Cathalunya aiustada en la general Cort derrerament celebrada en la vila de Montço per la dita molt alta senyora Reyna dona Maria, consort e com a lochtinent general del dit molt alt senyor Rey Nalfonso, vuy beneuenturadament regnant, a exequtar la armada per la dita Cort offerta a la dita senyora Reyna de aquells c.^{xl} florins offerts per lo dit Principat contra janoueses hauien e han prouehit e treballat en e per raho de la dita armada fahent fer de nou quatre galeres e ferne adobar e reparar dues qui vuy son prestes per varar e hauien prouehit tant quant possible los era stat en hauer naus, no obstant que en la dita vila de Montço per los ambaxadors per lo dit senyor Rey trameses a la prop dita Cort fos stat offert com lo dit senyor Rey feya venir naus de Sicilia e de Mallorques en les mars del dit Principat e que les dites naus e encara galeres fossen armades prestament per offendre e dampnificar los dits janoueses, la qual cosa fins açi no ses seguida, segons es notori. E dix molt altres actes per aquelles dites nou persones fets tochants lur treball e diligencia per sguard de lur dit carrech e poder e aço dix per amples paraules. En apres per alguns altres de les dites nou persones de cascun Braç fo ratifficat e addit entant que entre tots, tots lurs dits fets, foren aqui explicats.

A les quals paraules lo Reuerent en Jordi, bisbe de Vich, en nom de la dita Cort, regreciant lo treball per aquelles dites [nou] persones haut comendant lur bona diligencia dix a parer seu que los dels dits nou, ço es los de cascun Braç ho refferissen a llur Braç distinctament, afi que cascun Braç ne fos a ple certificat e delliberas, en lo quis mostraria esser beneuenir del dit Principat e presta expedicio de la dita armada.

[1] Epígrafe consignado al dorso de este documento, en la parte superior.

Edictos de treguas generales.—Nota ó antecedente del publicado por Pedro IV en las Cortes generales de Aragón reunidas en Tamarit (1384).

Edictum Re[g]is Petri, Tamariti[1].

XVI.—Lo senyor Rey, de volentat e expres consentiment de la Cort general conuocada e congregada en lesgleya de Sancta Maria de la vila de Tamarit, posa treua general en tot lo Principat de Cathalunya duradora entre totes e qualseuol persones daci e per tot lo mes dabril primer vinent. Axi empero que per aço no sia fet ne engendrat preiudici al senyor Rey ne a la dita Cort ne als Braces ne a singulars daquella ne a lurs constitucions, priuilegis, franqueses ne libertats lurs, ne aço puxa esser tret a consequencia en esdeuenidor, ans lo dit Senyor e la dita Cort, Braces e singulars daquella sien e romanguen en lurs priuilegis, libertats e franqueses, axi e en aquell estament com eren abans de la present general treua.

Edictos de treguas generales.—Traslado del de Pedro IV, promulgado en las Cortes generales de Tamarit en 3 de Marzo de 1384.

XVII.—*Translatum edictorum Regis, Ceruarie et Tamariti*[2].

TRANSLATUM

Die mercurii nona die Martii anno a Natiuitate Domini M.° [CCCL.°] XXX.° quarto, Berengarius Claret, correus domini Regis[3]. . . . . .

Petrus, Dei gratia Rex Aragonum, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comesque Barchinone, Rossilionis et Ceritanie. Vniuersis et singulis, baronibus, nobilibus, militibus et aliis quibuscumque personis infra Principatum Cathalonie constitutis ad quos spectet et presentes peruenerint, salutem et dilectionem. Ecce quod nos die date presentis de voluntate et expresso consensu Curie generalis quam in villa Tamariti celebramus posuimus treuguam generalem in toto Principatu Cathalonie jam dicto duraturam inter quascumque personas huic et per totum mensem Aprilis proxime sequturum. Que circa vobis et cuilibet vestrum

[1] Epígrafe continuado en la parte superior de la cuarta página.
[2] Epígrafe consignado en la parte superior de la cuarta y última página.
[3] Sigue un espacio de cuatro líneas en blanco.

dicimus et mandamus de certa scientia et expresse quatenus treuguam jam dictam inuiolabiliter obseruetis: Mandamus insuper quibuscumque vicariis, bajulis et aliis officialibus nostris ad quos presentes peruenerint quod visis eisdem treuguas huiusmodi faciant infra jurisdictiones eis comissas voce preconis sollemniter publicari, ne a quoquam valeat super hiis ignorantia allegari. Data Tamariti de Litaria tertia die Martii anno a Natiuitate Domini M.° CCC.° LXXXIIII.°—*G[uillerm]us de Vallesicha.*

Publicación de dicho edicto por el veguer de Barcelona.

XVIII.—Et recepta dicta litera per dictum honorabilem vicarium cum debita reuerentia domini Regis, incontinenti dictus honorabilis vicarius mandauit fieri preconitzacionem sequentem:

Ara oiats que vs fa asaber lonrat en Francesch de Auerço, veguer de Barchinona e de Valles, per manament a ell per lo senyor Rey fet ab letra sua dada en Tamarit de Litera a III. dies del present mes de Març que com lo dit senyor Rey, de volentat e consentiment expres de la Cort general, la qual lo dit Senyor celebre en la dita vila, hage posada treua general en tot lo Principat de Cathalunya demontdit duradora entre qualseuol persones daçi per tot lo mes dabril primer vinent, e hage manat de certa sciencia e expressament a tots e sengles barons, nobles, cauallers e altres qualseuol persones dins lo dit Principat de Cathalunya constituhits que la dita treua inuiolablament obseruen. Manant encara a cascuns veguers, batles e altres officials seus als quals la dita letra reyal vingues que, vista aquella letra, fassen dins les jurediccions a ells comanades la dita treua ab veu de crida sollenament publicar, ne per algun de aquella, ignorancia puxa esser allegada, segons aquestes coses totes e sengles en la dita letra reyal son contengudes. Per ço, lo dit veguer al qual la dita letra es stada presentada volent obeyr al manament reyal a ell fet ab veu daquesta present publica crida notificar a tuyt generalment la dita treua per lo dit senyor, segons demont es dit posada, per tal que ignorancia daquella per algun no puxa esser allegada en esdeuenidor.

Postea vero die jouis XVII. Martii anno predicto, Dominicus de Massasal preco publicus ciuitatis Bar[chinone] retulit se predictam preconitzacionem mandato dicti vicarii fecisse palam et publice et preconitzasse per ciuitatem Barchinone et per loca solita et insignia ipsius ciuitatis, sono tubarum et *de taballs* primitus emisso, dicta, scilicet, die jouis XVII Martii, anno predicto.

Huiusmodi translatum fuit sumptum veridice a quodam regestro regio Curie vicarie Bar[chinone], et inde legitime comprobatum per me Laurentium de Colle, auctoritate regia notarium publicum Bar[chinone] et scriptorem juratum in dicta Curia, hec manu propria scribentem et inde fidem facientem.

Edicto de tregua general en Cataluña promulgado por la Reina doña María con aprobación de las Cortes del Principado en las generales de Monzón: traslado de la letra real ejecutoria (31 de Marzo de 1436).

XIX.—*Translatum exequtorie edicti Montis soni.*

TRANSLATUM

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Valencia, de Mallorques, de Serdenya e de Corsega, Comtessa de Barchinona, Duquesa de Athenas e de Neopatria e encara Comtessa de Rossello e de Cerdanya, loctinent general en los regnes e terres del molt illustre senyor Rey, marit e senyor nostre molt car. Als amats e feells nostres los gouernadors de Cathalunya e dels condats de Rossello e de Cerdanya, veguers, batles, sotsueguers, sotsbatles e altres qualseuol officials, e encara a tots e sengles vassalls e sotsmesos del dit senyor Rey dins lo Principat de Cathalunya constituhits de qualseuol stament, grau o condicio sien, als quals les presents peruendran e als loctinents dels officials damunt dits presents e sdeuenidors, salut e dileccio. Sapiats que nos a lahor e gloria de nostre Senyor Deu e per seruey del dit senyor Rey e per be repos e bon stament de la cosa publica del Principat de Cathalunya e de tots los incolas e habitadors de aquell, ab aprobacio e consentiment de la Cort del dit Principat, congregada e aiustada en les Corts generals que de present celebram en la vila de Monso a tots los incoles dels regnes e terres del dit senyor Rey daça la mar e encara del regne de Mallorques, e ab acte de la dita Cort de Cathalunya hauem indites, posades e donades axi com ab tenor de les presents per execucio e compliment del dit acte de Cort molt saludable, induhim, donam e posam treua e seguretat generals entre totes e qualseuol persones en lo dit Principat habitants o habitadores e en aquell en qualseuol manera declinants, axi ecclesiastichs com seglars, de qualseuol grau, stat, ley o condicio sien, axi entre aquells qui han entre si bandositats o guerra per qualseuol causa o raho e llurs valedors e familiars encara que haien treues entre si, com entre qualseuol altres duradores fins atant que lo dit senyor Rey

sia tornat en lo dit Principat de Cathalunya e per sis mesos apres continuament seguents. Axi empero que aquells qui no son en guerra o bandositat no romanguen ne sien vists romanir en guerra o bandositat per lo trespassament del dit temps ni per lo imposament de les presents treua e seguretat. E mes auant hauem statuit e ordonat e ab les presents statuhim e ordonam que durant les dites treua e seguretat algu o alguns a qui fos o sia licit de guerreiar o bandolegar no façen ne gosen fer guerra ni dampnificar algu en bens ni en persona, ni donar ni acceptar desaximents o acuydaments ni correr puntes o fer juntes de lançes o altres fets darmes retretes o a tota vltrança requesta o miga raquesta o en altra qualseuol manera en lo dit Principat de Cathalunya. Per ço, intimants e notifficants a vosaltres e a cascun de vosaltres e a tot hom generalment les dites coses, manam expressament e de certa sciencia les dites treua e seguretat generals esser fermament obseruades sots les penes contengudes en los Vsatges de Barchinona e en les constitucions de Cathalunya infligadores a cascuna persona qui contrafara, violara o no obseruara les coses dessus contengudes rigorosament, e per maior obseruança de aquelles e per tal que als violadors e no obseruants aquelles sia tolta tota sperança de perdo hauem tolt e abdicat e ab les presents tolem e abdicam a vosaltres dits officials e a cascun de vosaltres e a tots altres de qualseuol preheminencia e auctoritat sien, tota facultat e potestat de perdonar remetre, conmutar e composar les dites penes e crims qui per la violacio, transgressio o no obseruança de les dites treues e seguretat serien comeses, e encara de guiar de les dites penes e crims llurs persones e bens. E si lo contrari sera fet aytal remissio, perdo o guiatge no valeguen, ans sien de fet nulles e freturants de tota efficacia e valor. Manants a vosaltres dits officials, sots pena de priuacio de vostres officis e de cinch milia florins e incorriment de la ira e indignacio del dit senyor Rey e nostra que contra les persones e bens dels qui contrafaran e no obseruaran les treua e seguretat damunt dites procehiscats e exequtets rigorosament les dites penes que contra los infri[n]gints treues e seguretats reyals maiorment ab acte de Cort imposades deu esser procehit. E per tal que algu no puga ignorancia allegar manam les presents ab veu de crida per los lochs acostumats de vostres juridiccions publicar. Dada en la vila de Monço a trenta vn dies de Març en lany de la Nat[iuitat] de nostre Senyor mill cccc. xxx. sis.—*De Ortigiis, re[gens].—La Reyna.*

Edicto de tregua general en Cataluña promulgado por la Reina doña María con aprobación de las Cortes del Principado en las generales de Monzón (1436). Dictamen de la Asamblea á la Soberana, aconsejando la promulgación de la tregua, y consiguiente provisión dada por la Reina.

XX.—*Consilium datum domine Regine in Curia Montissoni super edicto treue.—Aço demana la Cort a la senyora Reyna* [1].

Apres consellen a vos, Senyora, que com sia a la vostra gran senyoria molt degut e propi, stant absent lo dit Senyor, tenir los vassalls de la real senyoria en pau e repos, per ço que al dit Senyor com per gracia de Deu sera tornat en les parts deça ne puxats retre bon compte e puxats dir les paraules que dix nostre Senyor Deus Jhesu Christ a Deu lo Pare *non perdidi ex eis quemquam* que vos, Senyora, ab lo senyor Rey de Nauarra quis diu hauer gran carrech sobre aquest article ab grans cura e vigilancia deiats trebellar fins a effectual conclusio e final que la pau tractada e per tant de temps menejada entre lo dit senyor Rey nostro e lo Rey de Castella totalment se seguesca com per tots los vassals del dit Senyor sie molt desijada e per via de indiccio de treua e seguretat general ab acte de Cort e per altres vies sufficients, segons sera vist a vostra gran senyoria, ab aprobacio e consentiment del dit Principat, vulle dar repos e seguretat a totes e qualseuol bandositats qui sien en lo dit Principat, almenys durant la absencia del dit Senyor, prouehint degudament als abusos, segons apres ne sera supplicat a vostra gran senyoria, e en tal manera per si e per sos officials proueesca a tota via de scandells quis puxen seguir en lo dit Principat entre qualseuol persones, que sia luny de tots la malediccio diuinal qui diu: *Ve illi per quem scandalum venit*, e prop la salutacio eternal com dix: *Pax vobis, et pacem meam do vobis*, la qual puxam tots aconseguir per sa merce.

Aço ha respost la dit[a] senyora Reyna a la Cort.

E tant com toca la indicio de la treua e seguretat general e altres coses en lo capitol de aço parlant contengudes, la dita senyora Reyna fa de present, imposa, atorga e index la dita treua e seguretat general, ab aprobacio de la dita Cort de Cathalunya, axi com en lo capitol sobre aço ordonat se conte, en fa acte de Cort, saluades les regalies e drets del senyor Rey.

[1] Epígrafe consignado en la parte superior de la segunda página ó dorso de la hoja.

Edicto de tregua general en Cataluña, promulgado por la Reina doña María, con aprobación de las Cortes del Principado en las generales de Monzón (1436). Cédula del Brazo eclesiástico sobre la habilitación del edicto.

XXI.—*Cedula habilitationis edicti, data nobis per Brachium ecclesiasticum.*

Apparria al Bras ecclesiastich que la senyora Reyna, a soplicacio de la Cort o per si, degues reuocar la crida feta per ordinacio sua sobre lo edicte o inposicio de treua e seguretat general demenats a la sua senyoria en la Cort de Monço ensemps ab les inhibicions e abdicacions de potestat de perdonar, remetre, conmutar, composar e guiar tant com toque en aquella part on se fa mencio de les persones no guerreiants o bandoleiants en lo temps del dit edicte. Com de les altres no guerreiants o bandoleiants no sie stat demenat per la dita Cort com aytals persones fossen e sien ya en pau e treua, segons les constitucions de Cathalunya. E per ço no y sie necessari imposament daltra treua, mas los malfaents e incitadors de guerres o bandositats sien ponits rigorosament per la dita Senyora e per sos officials o per aquelles persones a quis pertangue la ponicio daquells, segons per justicia es ordonat. Romanent lo dit edicte de treua e seguretat general en sa força e valor quant es a les persones qui al temps de la indicio daquell eren en guerra o bandositat tan solament pus sie prefigit per la dita Senyora temps de dos anys per los quals haie durar la dita treua e seguretat general e no mes auant, si donchs ab consentiment de la dita Cort no era alargat.

Edicto de tregua general en Cataluña, promulgado por la Reina doña María, con aprobación de las Cortes del Principado en las generales de Monzón (1436).—Dictamen del Brazo real sobre dicho asunto.

XXII.—*Cedula intentionis huius Brachii in et super edicto. Fuit data copia ambobus aliis Brachiis* [1].

JHUS. M.ª

En nom de Deu:

Jatsia lo Braç reyall de les vniuersitats e viles del Principat de Cathalunya conega per experiencia lo gran fruyt, pau e repos quis segue-

[1] Este epígrafe aparece consignado en la parte superior de la segunda página.

xen per lo edicte per manament de la senyora Reyna fet e publicat en tot lo dit Principat e conegua que ab les saluetats necessaries consentidores per la dita Senyora romandra lo dit edicte ab lo acte de la Cort de Montço ensemps fos molt profitos e meritori per cessar grans scandols qui an lo dit Principat facilment sa solien seguir, los quals dell temps del dit edicte ança per gracia de Deu nos seguexen. Empero per lo preiudici quis preten e per reparacio de aquell, lo dit Braç es de parer que la Cort prenent la vn partit dels dos oferts per la dita Senyora deu esser contenta que per reparacio dell dit greuge la senyora Reyna reuoch lo edicte publicat per manament de la dita Senyora, tant com es desuiant e sobrepujant lo dit acte de Cort, axi que tan solament sia seruat lo dit acte de Cort, segons la seria e tenor de aquell e segons fo publicat an les Corts de Monço.

E concordada la dita reparacio e an la prop dita forma, es de intencio lo dit Braç que de continent ans de totes coses sie concordada la resposta fahedora a la dita Senyora, a totes les coses per la sua senyoria an diuersas cedulas demanades.

Edicto de tregua general en Cataluña, promulgado por la Reina doña María, con aprobación de las Cortes del Principado en las generales de Monzón (1436). Cédula de habilitación.

XXIII.—*Cedula habilitationis edicti.*

Fuit tradita copia tractatoribus domine Re[gin]e, die sabbati XXIII.ª Junii per hoc Brachium, dicens eis hoc Brachium quod de ista cedula concordati fuerant cum etiam est notatum in summario facto de factis, factis per hoc Brachium dictum [1]:

Primerament, que sie declarat per la senyora Reyna no esser sa intencio que la crida del edicte del acte de Cort fet a Monço, ço es, la treua e seguretat general comprenga sino los que haien guerra o bandositat en temps del dit acte de Cort.

Item, jatsie que lo dit acte nos stenes pus auant sino tant com dessus es dit empero lo stament [2] militar es content que per repos de la cosa publica la dita crida e acte se stena, no solament als que fossen en

[1] Los precedentes epígrafe y nota aparecen respectivamente á la cabeza y margen izquierdo de la segunda página de la hoja.

[2] Sobre esta palabra, y escrito con tinta muy borrosa, se lee el interlineado *alias la Cort*.

guerra o bandositat en temps del dit acte de Cort, ans durant lo temps de la dita treua e seguretat algun dells no puga algu guerreiar ni bandolejar o dar deseximents ne correr puntes ne arremir de batalla si per cas de fe no era.

Item, que a la dita senyora Reyna placia donar temps cert, ço es, de dos anys primer vinents al dit acte de Cort e crida, e que solament dur per los dits dos anys, posat lo senyor Rey hic sie present o absent e no mes auant.

Item, es concordat per tota la Cort per hauer repos e tranquillitat en lo dit Principat que durant lo temps dels dits dos anys totes e sengles altres persones habitants en lo dit Principat o declinants en aquells qui dessus no sien compresos que daciauant faran dampnatge, enjuria o offensa en persona o persones dalgun o dalguns durant lo dit temps de dos anys e en apres se absentaran de la jurediccio hon aço hauran comes, no puxen esser guiats ne assegurats dels dits crims o delictes en persones perpetrats en algunes altres jurediccions del senyor Rey o dels prelats o daltres persones ecclesiastiques o de barons, cauallers o de homens de paratge o de vniuersitats o daltres singulars persones. E si per ventura de fet ho eren, lo dit guiatge o seguretat nols valgues, ans sie nulle quant als dits crims o delictes comesos qui sien de dampnatge, iniuria o offença feta o fet en persona o persones dalgun o dalguns, car crims o delictes o criminosos o delinquents deuallants per altres causes o rahons en aço no sien compresos.

Item, que encontinent com lo canceller, vicicanceller, regent cancellaria, gouernadors, veguers o altres officials reyals o altres senyors de jurediccions dessus dits on los dits delinquents o delats de crims, absentats de la jurediccio on hauran comes lo crim, seran recullits, receptats o trobats o los officials dels dits senyors, seran requests per part del senyor de la jurediccio on lo dit crim hauran comes haien a pendre o fer llur poder de pendre los dits delinquents o delats dels dits crims, e sien tenguts aquells remetre al senyor de la jurediccio al qual se pertangue la ponicio del crim perpetrat on hauran comes lo dit crim o delicte, tota excepcio e altres dilacions cessants. E aquell al qual los dits criminosos seran remesos los haie a ponir e castigar a consell de llur jutge. E daço los dits canceller, vicecanceller, regent cancellaria, gouernadors, veguers e altres senyors e officials dels damunt dits senyors prestaran sagrament de observar les coses dessus dites.

Respuesta de las Cortes á tres cédulas dirigidas por la Reina á las mismas, concerniente á los negocios parlamentarios y al edicto de la tregua general en Cataluña.

XXIV. — *Responcio fienda per Curiam domine Regine in qua fuit concordata Curia vt detur cum habilitatione edicti et non alias* [1].

Responsio.

Molt alta e molt excellent Senyor[a]:

Apres que la vostra molt gran senyoria proposa en la Cort conuocada en la present ciutat, e la dita Cort se aturara acort sobre les coses proposades per vos, Senyora, hauets fetes legir en la Cort tres cedules sollicitant la dita Cort que dege respondre a vos, Senyora, no solament a les coses primerament proposades, mas encara a algunes altres nouellament demanades, hoc mes en les dites cedules per vostra gran senyoria es donat algun carrech en general ab certa protestacio assats carregosa, tots temps parlant ab humil reuerencia de vostra gran senyoria, de que la dita Cort, ab la dita reuerencia repetida, sta molt mareuellada, com la dita Cort fins aci apres que en la vila de Monço son stats promesos a vos, Senyora, per la dita Cort aqui lauors agregada c.ᴹ florins per fer çerta armada mudada per ordinacio del senyor Rey e vostra la forma de la offerta feta primerament de cert consell donat per la dita Cort a vos, Senyora, de certa ambaxada fahedora al senyor Rey ab certa subuencio si lo dit Senyor volgues venir en sos regnes e terres deça mar no ha fet fins aci ne enten a fer algun empetxament o turbacio ne dar alguna dilacio que la dita armada promesa no haie tot aquell bo e prest spatxament que hauer puxe e per vna petita hora no ha torbades les nou persones per la dita Cort en la vila de Monço deputades per spetxament de la dita armada, e menys ha empetxada la dita Cort la execucio de la despesa dels c.ᴹ florins a la vostra gran senyoria promesos, ans a la presta tradicio e deliurament dels dits c.ᴹ florins prouehi lo jorn que offeri aquells en la Cort de Monço axi fermant lo sindicat e poder per la dita Cort donat als Deputats del General del Principat de menleuar aquells a censal com manant la cautela ab la qual los dits Deputats hauien liurar, segons que ab consentiment de vostra gran senyoria ja han liurats reyalment los dits c.ᴹ florins a les dites nou persones. Don sta merauellada la dita Cort de les paraules axi carregoses e de les pro-

[1] El precedente epígrafe consta en la parte superior de la cuarta página del pliego.

testacions en les dites cedules contengudes com ab la repetida reuerencia a la dita Cort sobre lo spetxament de la dita armada, no puxa esser dat fins açi algun carrech per que la dita Cort soplique axi humilment com pot a la vostra gran senyoria que tals carrechs e ab semblants protestacions no vulla a la dita Cort imposar pus no li deuen esser imposats ab la dita reuerencia repetida. Als quals carrechs e protestacions, tots temps parlant ab humil reuerencia de la vostra gran senyoria, la dita Cort per deffensio de sa ignocencia dissent e contradiu totalment e que sie imputat a qui haie la colpa.

Sobre les coses nouellament demenades per vostra gran senyoria a la dita Cort en les dites cedules contengudes, diu e respon la dita Cort que encara sobre aquelles no ha deliberat plenament. E continuament e ab tanta diligencia com pot, enten sobre la deliberacio de aquelles, e confie que Deus endressant dins breu temps respondra a vos, Senyora, per manera que Deus ne sera seruit e vostra gran senyoria ne deura esser contenta.

Empero, molt alta Senyora, com la vostra gran senyoria en les preconitzacions e publicacions fetes del acte fet per vos, Senyora, ab la Cort en la vila de Monço sobre lo indiment de les treua e seguretat meses e posades entre los guerreiants e bandoleiants dins lo Principat de Cathalunya stenent, ab humil reuerencia parlant de la vostra gran senyoria, la prouisio generalment a vos, Senyora, consellada per la dita Cort que en altre manera per vos e vostres officials posassets en pau e repos tot lo dit Principat hauets indita generalment treua e segueretat entre tots los altres poblats dins lo dit Principat, ço que creu la dita Cort esser fora lo acte de la dita Cort e exorbitant de semblants indicions de treues e seguretats fets en altres Corts per los molt illustres Reys passats, de loable memoria, axi que lo dit imposament de treua e seguretat en aquella part serie desuiant totalment del acte de la dita Cort de Monço e fet per sol motiu de vostra gran senyoria, parlant ab la dita reuerencia, ço que creu la dita Cort esser contra los Vsatges de Barchinona e constitucions de Cathalunya e costum ja dit, hoc encara seria innouament fet per vos, Senyora, en prejudici de altre consemblant greuge per la Cort donat per lo edicte fet per lo senyor Rey sens aprouacio de la Cort quasi en lo començament de la Cort celebrada per lo dit senyor Rey derrerament en la present ciutat e per vos, Senyora, continuada, del qual greuge la dita Cort ha demenada reparacio ab moltes instancies e supplicacions, e fins aci no es stat prouehit ne reparat, hoc mes la dita vostra gran senyoria per la serie de la dita crida ha inhibit generalment a tots e qualseuol exercints jurediccions que no

façen guiatges ne remissions, etc., ço que es per semblant molt preiudicial a la dita Cort, Braços de aquella e singulars de aquells hauents jurediccions. Als quals actes fets per vostra gran senyoria fora lo acte de la dita Cort per conseruacio de son dret e per no fer algun preiudici a la reparacio demenada sobre lo dit greuge en la Cort dessus mencionada, la present Cort, ab humil reuerencia de la vostra gran senyoria, dissent e contradiu, e soplique axi humilment com pot, que tots los dits greuges axi notoris, los quals fins aci han dada dilacio a la dita resposta a vostra gran senyoria fahedora, vulle breument reparar e no fer a la dita Cort fer tan gran preiudici com la dita Cort ha ferma intencio de consellar a vos, Senyora, e ensemps ab vostra senyoria encercar altres e saludables remeys a cert temps duradors, ab los quals lo dit Principat tant com toque los altres vassalls no guerrejants ne bandolejants romendran en pau e repos. E confia la dicta Cort que, Deus migençant, que pus vostra gran senyoria repar e torn a loch los dits greuges vos, Senyora, ab la dita Cort e la Cort ab vos, Senyora, farets tals e axi grans e notables coses que Deus ne sera seruit e tornaran a seruey e honor del senyor Rey e gran be, honor e profit de la cosa publica de tot lo dit Principat. E soplique la dita Cort a vos, Senyora, que li placia manar a son prothonotari que la present cedula continue en lo Proçes de la Cort e apres les cedules dessus mencionades.

Variante de la respuesta dada por los síndicos del Brazo real, en 28 de Junio de 1436 *(Proceso común,* pág. 73 del tomo XIX), á la cédula de la Reina leída á las Cortes en sesión de 25 del mismo mes *(Ibidem,* pág. 72 del mismo).

XXV.—*Cedula responsionis fiende.*

JHESUS M.ª

Molt alta e molt excellent Senyora:

Si la vostra gran senyoria per algunes cedules ha sollicitada la Cort sobre lo spetxament de les coses per part de la sua Maiestat proposades, e si es pensat ço que deuen fer bons vassalls vers llur Princep e Senyor e la cosa publica de la patria, segons es contengut en vna cedula per manament de vos, Senyora, en la Cort derrerament legida. Aço parlant ab humil reuerencia de la vostra gran senyoria, no conclou necessariament que la Cort en vniuersal ne los Braços de aquella ne singulars de aquells se sien glaçats ne adormits ne haien oblidada la affeccio, amor e ardor naturals, les quals han haut, han e, Deus volent, hauran per

tots temps a llur Rey e Senyor e a la honor de la sua corona, seguint lo gran e molt loable custum de llurs passats, lo qual fins aci no han oblidat ni obliden ni, Deus migençant, oblidaran per auant. Aço han mostrat los actes per lo dit Principat de Cathalunya dins poch temps fets vers llur Rey e Senyor beneuenturadament regnant. O, ab quanta affeccio, amor e diligencia lo dit Principat se sforça de retenir lo dit Senyor com enpres la primera anada en lo regne de Napolls per los grans perills, los quals lo dit Principat veyia e podie veure de luny per experiencia e eximpli de molts actes passats. O, ab quant scalfament e ardor, stant lo dit Senyor en lo dit regne de Napolls e ab gran perill, lo dit Principat ab ignat zell e amor de la sua reyal persona e per la sua honor li tremes gran armada e no plangue despendre grans quantitats per la dita raho. Aço no ignora vostra gran senyoria la qual hac gran part del treball. O, ab quanta sollicitud treballa lo dit Principat en retenir lo dit Senyor en la Cort celebrada ans de aquesta per la sua senyoria en aquesta ciutat que no partis de sos regnes e terres deça mar, on, e specialment en lo dit Principat es son propri e natural domicili. O, ab quantes e continuades affeccio e amor seguit lo doloros cars, lo dit Principat en les Corts prop celebrades per vos, Senyora, en la vila de Monço per cobrar son Rey e Senyor, offeri tremetreli embaxada a ses despeses e ferli subuencio si volgues tornar en les parts deça. E no admesa la dita embaxada e mudada en certa armada per lo dit Senyor, lo dit Principat offeri a la vostra gran senyoria cent milia florins per dar bon compliment a la dita armada, e mana la cautela e elegi certes persones per exequtar aquella, les quals fins ací no ha torbades ne entenen a torbar en dar aquella, final exequcio e complida. E si en algunes altres coses proposades de nou en la Cort per vostra gran senyoria en les quals se atura deliberacio e de fet treballa en acordar e deliberar sobre aquelles, per ço que clarament hi puga respondre, considerades totes les dites coses qui pot dir e allegar, que la dita Cort en vniuersal ni en singular se sía adormida, gelada ne refredada de la ignada e natural ardor, affeccio e amor que tots temps han hauda a llur Rey e Senyor. Ans tots temps, parlant ab la reuerencia repetida, pot esser dit de la dita Cort e Braços e de la amor que han hauda e han [a llur] Rey e Senyor. O, foch qui tots temps cremes e james not apagues. E del contrari contengut en la dita cedula se entrenyora molt la dita Cort soplicant a la vostra gran senyoria que sie luny de tal proposit e intencio com monstra la dita cedula e tals carrechs no vulle dar a la dita Cort com fins ací non haie merescut nen meresca. E vinent a les altres coses en la dita cedula contengudes, ço es, a la offerta que fa la dita Senyora per reparacio del greuge

pretes per lo edicte publicat per part de la dita Senyora, e accepta lo partit offert per la dita Senyora per tornar a loch e restrenyer lo dit edicte, al consell donat a vos, Senyora, per lo Principat de Cathalunya en les Corts de Monço e al acte de Cort de quen subseguit tan solament. Empero per maior repos del dit Principat plau a aquest Braç que vos, Senyora, ab veu de publica crida per cascuns veguers en llurs vegueries fahedora, puxats imposar fins lo Senyor Rey sie vengut treua e seguretat en tots los vassalls inmediats del senyor Rey de tot lo dit Principat e encara en los vassalls del dit Bras en vniuersal e en singular. Empero sens prejudici de llurs libertats e priuilegis e que lo dit acte no puxe esser tret en eximpli.

Per donar bon spetxament e presta execucio a la armada començada hauent ferma sperança que vos, Senyora, segons hauets offert en la dita cedula, entendrets en les coses qui sien necessaries a seruey de Deu, honor del senyor Rey, be e profit del dit Principat ab la dita confiança.

Diu e respon a les coses demenades per la vostra gran senyoria e en vna de les offertes cedules contengudes, segons se segueix:

E primerament, li plau e consent que les dues galeres reparades per los Deputats sien liurades a les nou persones, segons es demanat.

Mes li plau que per ço com la armada de naus e de galeres offerta a la vostra gran senyoria en les Corts de Monço haie bon compliment que la quantitat despesa en les galeres de nou fetes per ordinacio de les nou persones e pagades dels c.ᴹ florins, com sie stada despesa necessaria com no sich trobassen galeres per armar, sia soplida e pagada dels diners del General e liurada per los Deputats a les dites nou persones, e quels ne sie feta cautela sufficient.

A la terça demanda respon:

Que pus la armament de les naus fahedor, segons conte la dita offerta, haie bon compliment, es content que per altres galeas sia suplit fins an nombre de deu per temps de quatre mesos ab la menys despesa ques puguen hauer, e que sie flixat en les patronies, remetent tot aço a les dites nou persones ab bastant poder.

A la final demanda, respon:

Que la nau de mossen Riembau sie adobada e reparada e aço que hi sie necessari, hi sie despes per les nou persones.

Edicto de la tregua general en Cataluña, promulgado por la Reina doña María en Monzón (1436).—Memorial de dudas presentado por el conde de Cardona al Brazo real.

XXVI.—*Cedula tradita huic Brachio per comitem Cardone.*

Memorial sobre los dubtes moguts.

Primo, si algun home posat, sia del reyal o daltra part delinquia dins les terres o jurisdiccions dels barons, cauallers o dels homens de paratge o generosos de Catalunya o dalgun dells, que aquell aytal delinquint sia punit per lo senyor de la jurisdiccio on haura comes lo crim, axi com es acostumat, no contrastant lo edicte.

Item, que en lo dit edicte alguns vassalls sotsmesos o poblats en les terres dels dits barons, cauallers, homens de paratge o generosos o dalgun dells nos puxen metre ni adherir sino de expres consentiment demanat e obtengut, lo qual haja apparer ab carta publica del senyor de la jurediccio on seran poblats, si es que hi haien jurisdiccio alta o baxa o altra qualseuol.

Item, que aço sia entes en tots los poblats en les dites terres e jurisdiccions ni daqui auant si poblaran de qualseuol parts hi vinguen.

Item, que si algun de les dites terres o jurisdiccions sera dampnificat en lo real o en altres jurisdiccions qui fossen del dit edicte que contra aquells iniuriants o dampnificants sia procehit per vigor del dit edicte e per tots altres procehiments de justicia acostumats en Cathalunya.

Item, que dur lo edicte dos anys tant solament e sien en les dites coses posades les saluetats acostumades.

Edicto de la tregua general en Cataluña, promulgado por la Reina doña María en Monzón (1436).—Respuesta del Brazo real á la cédula ó memorial de dudas presentado por el conde de Cardona.

Cedula facta per hoc Brachium ad responsionem cedule tradite per comitem Cardone.

XXVI bis.—*Memorial sobre los duptes moguts* [1].

Primo, si algun home posat, sia del reyal o daltra part delinquia dins les terres o jurediccions dels barons, cauallers o dels homens de paratge

[1] Es repetición del documento anterior con las adiciones y modificaciones que constituyen la respuesta.

o generosos de Cathalunya o dalgun dells, que aquell aytal delinquent sia punit per lo senyor de la jurediccio on haura comes lo crim, an los cases a ells permesos e si aqui seran trobats e presos, e si no an las remissions, sia seruat axi com es acostumat, no contrestant lo edicte. Empero si lo dampnificant ere de aquells qui son mesos an la seguretat, la senyora Reyna contra tall puxa fer lo proces del Vsatge, segons les regalias del senyor Rey.

Item, que en lo dit edicte alguns vassalls sotsmesos e poblats en les terres dels dits barons, cauallers, homens de paratge o generosos, o dalgun dells nos puxen metre ni adherir, sino de expres consentiment demanat e obtengunt, lo qual haie aparer ab carta publica del senyor de la jurediccio, on seran poblats, si es que hi haien jurediccio alta o baxa o altra qualseuol jurediccio criminall suficient a conpendre lo cas que seria comes.

Item, que aço sia entes en tots los poblats en les dites terres e jurediccions, ni daquiauant si poblaran de qualseuol parts hi vinguen.

Item, que si algun de les dites terres o jurediccions sera dampnificat en lo real o en altres jurediccions, qui fossen del dit edicte, que contra aquells iniuriants o dampnificants sie procehit per vigor del dit edicte e per tots altres procehiments de justicia acostumats en Cathalunya. No es rahonable que aquell qui no es an la seguretat reyall ne y pot antrar sens consentiment de son senyor sa puxa alegrar de aquella, mes que seria be desaguall que lo dit dampnificat hagues lo benifici lo qual inpugne.

Item, que dur lo edicte dos anys tant solament, e sien en les dites coses posades les saluetats acostumades.

Edicto de la tregua general en Cataluña promulgado por la Reina doña María en las Cortes generales de Monzón (1436).—Súplica no concordada de la Asamblea á dicha soberana.

XXVII.—*Suplicatio domine Regine fienda non concordata.*

JHESUS M.ª

Mol alta e molt excellent Senyora:

A la vostra gran senyoria deu be recordar com la Cort del Principat de Cathalunya tenentsa per agreujada de la treua e seguretat indita generalment an tot lo dit Principat per lo senyor Rey tinent la Cort an la present ciutat, oferi deuant lo dit Senyor per la dita raho suplicacio

demanant reparacio dell dit greuge, la quall suplicacio ne per lo dit senyor ne per vos, Senyora, qui continuas la dita Cort, com a lochtinent dell dit Senyor, no es stada, segons es stat suplicat fins aci prouehida, ne lo dit greuge reparat. E com vostra gran senyoria penjant lo dit greuge e no prouehit fore lo consell donat a vos, Senyora, an les Corts prop celebrades an la vila de Montço per lo dit Principat, parlant ab humill reuerencia de la vostra gran senyoria, hajats indita ab veu de publica crida, treua e seguretat generalment an tot lo dit Principat, no solament antre los garrejants e bandolejants, mas antre tots los altres dell dit Principat, ço que, parlant ab la reuerencia repetida, no es stat axi conselat a la dita vostra gran senyoria per la dita Cort, segons mostra la seria dels dits consell o acte de Cort apres subseguit. Per tant, la dita Cort, per conseruacio de son dret e libertats a aquella pertanyents e per no preiudicar a la dita reparacio demanada ab aquelle reuerencia ques pertany dissent a la dita indicio de treua e seguretat, tant com tocha lo dit cap e article qui es fora lo dit consel e acta de la dita Cort e sta e perseuera an la suplicacio e reparacio demanadas an laltra Cort. Protestant, ab la dita reuerencia repetida, que per lo dit acte fet per vos, Senyora, an lo dit cap fora lo dit acte de Cort e per sol vostre motiu no li sia fet algun prejudici, ans romangue sens tot prejudici e lesio, lo dit acte no contrestant, suplicant a la vostra gran senyoria que lo present dissentiment e protestacio, man esser continuada per lo prothonotari an lo proces de la Cort. E jatsia, etc.

Altissimus, etc.

Edicto de la tregua general en Cataluña, promulgada por la Reina doña María en las Cortes generales de Monzón (1436).—Cédula de la Asamblea sobre la habilitación del mismo.

XXVIII.—*Cedula pro habilitatione edicti facta. Actum fuit postea facta alia.*

Com en la general Cort de Monso per la Cort del Principat de Cathalunya fos donat a vostra senyoria entre los altres vn capitol ab que consellauen a vos, Senyora, que per via de indicio de treua e seguretat general ab acte de Cort e per altres vies sufficients, segons seria vist a vostra gran senyoria ab aprobacio e consentiment del dit Principat volguessets dar repos e seguretat a totes e qualseuol bandositats qui sien en lo dit Principat, almenys durant la absencia del Senyor Rey, prouehint degudament als abusos, segons apres ne seria supplicat a vostra

gran senyoria. E vos, Senyora, haiats feta, imposada, atorgada e indita la dita treua e seguretat general ab aprobacio de la dita Cort de Cathalunya, axi com en lo dit capitol sobre aço ordonat se conten, fahent ne acte de Cort, e en apres deduhint la dita indicio de treua e execucio vostra senyoria haie fet publicar hauer indita, posada e donada treua e seguretat generals entre totes e qualseuol persones en lo dit Principat habitants o habitadores e en aquell e en qualseuol manera declinants, axi ecclesiastichs com seglars, de qualseuol grau, stat, ley o condicio sien, axi entre aquelles qui han entre si bandositats o guerra per qualseuol causa e raho e llurs valedors e familiars encara que ya haien treues entre si, com entre qualseuol altres duradores fins atant que lo dit senyor Rey sia tornat en lo dit Principat de Cathalunya e per VI. mesos apres, tolent e abdicant a tots e sengles officials, e a tots altres de qualseuol preheminencia o auctoritat sien tota facultat o potestat de perdonar, remetre o composar les penes e crims que per la violacio, transgressio o no obseruancia de les dites treues e seguretat serien comeses e encara de guiar de les dites penes e crims llurs persones e bens, segons que aquestes e altres coses en la dita exequtoria son pus largament contengudes. De la qual exequtoria, axi largament stesa, sa porien seguir molts abusos al publich del dit Principat fort dampnosos, segons que ja experiencia en semblant cas ha monstrat, car si la indicio de treua e seguretat general la qual, segons la resposta feta per vostra senyoria al capitol dessus dit, contenia solament les persones qui eren en guerra o bandositat, es axi largament stesa com en la dita executoria es posat, e que no solament sie feta la dita indicio de la treua entre aquelles persones qui entre si han bandositat o guerra e llurs valedors e familiars, mas encara entre qualseuol altres daquent se seguirien multiplicats inconuenients, car contra tots los violadors se farien processos en vigor del Vsatge **Simili m[od]o**. Trahent los de llurs vegueries e batlies e conexença dels ordinaris contra moltes e diuerses constitucions de Cathalunya conformes a dret comu e raho natural hoc mes que a instancia del fisch sens part priuada se darien deuant lo Gouernador general de Cathalunya e de son loctinent e altres menors officials molts clams de Pau e de Treua, no sens gran vexacio de molts. Per que parria esser molt attenedor per repos del dit Principat que per prouehir als dits e altres abusos fos per vos, Senyora, ab acte de Cort declarat que per la dita exequtoria no es vostra intencio hauer feta, posada ne indita la dita treua e seguretat general sino entre aquelles persones qui sien en guerra o bandositat e familiars e valedors llurs com en tal manera los vostres antecessors molt illustres la haien algunes

vegades indita. E que no y sien compresos pagessos ne altra gent popular qui no sien en bando, e es fundat en gran raho, car Cathalunya ya es tota en treua general per ley de la terra, axi que si algun dampnificara laltre, pot esser querelat ab querela de Pau e de Treua. No fretura donchs al stament tranquille del dit Principat ab altre special indicio de treua prouehir sino entre los guerreiants, los quals pus que y haie precedents acuydaments no son en Pau e en Treua, ans ixen daquella, segons ley de la terra. E en aquesta manera parrie que sia stada feta la dita indiccio si lo consell per lo dit Principat en lo dit capitol a vostra senyoria donat degudament es entes en lo qual demenauem esser donat repos e seguretat a totes e qualseuol bandositats qui sien en lo dit Principat. E mes demenauen esser prouehit degudament als abusos, segons apres ne seria soplicat a vostra gran senyoria. Per que lo dit Principat soplique homilment a vostra gran senyoria que als dits abusos vullats prouehir fahent la declaracio dessus dita. E mes placia a vos, Senyora, limitar a cert e determenat temps lo temps en que sia la dita treua e seguretat duradora, e fer e atorgar tal saluetat als prelats, barons, cauallers e altres persones del dit Principat e a lurs libertats, franqueses, priuilegis, consuetuts, jurisdiccions e altres drets com en semblant cas lus fon atorgada per lo senyor Rey en Pere en la Cort de Ceruera.

Edicto de la tregua general en Cataluña, promulgado por la Reina doña María, con aprobación de las Cortes del Principado en las generales de Monzón (1436).—Minuta de la constitución propuesta, y no acordada, sobre dicho asunto.

XXIX.—*Constitutio fienda super edictum Montissonis non tamen concordata.*

Saluetat de la constitucio.

Vol empero la dita Senyora que per lo present acte de Cort no sie preiudicat ni feta alguna derogacio o lesio a qualseuol dels dits Braços o singulars de aquells en les jurediccions a ells pertanyents en vniuersal e en singular e als priuilegis [e] libertats a ells pertanyents, axi en guiar com en exercir plenament les jurediccions, segons los titols, vsos e costums en los casos a ells pertanyents, ans stiguen integres e de tota derogacio preseruats, axi que passat los dits tres anys los dits Braços en vniuersal e en singular e qualseuol altres singulars de aquells tornen plenament [e] libera en lo exercici de les dites jurediccions en aquella

manera, vs e pratica, axi com abans de la dita constitucio e temps solien fer, exercir e praticar, los actes fets dins lo dit temps en res no contrastants, ne los dits actes se puguen trer a algun eximpli ni sia atquisit algun dret al senyor Rey ni a sos officials ni a qualseuol, axi Braços de la dita Cort en vniuersal ni a qualseuol altres singulars de aquells, sino tant com ne hauien nils pertanyie ans de la dita constitucio.

Exordi de la consti[tuci]o.

La senyora Reyna:

Per tolre a la Cort e Braços de aquella e singulars daquells tota materia de querela e preiudici, empero sens tot preiudici del dret pertanyent al senyor Rey e a la dita Cort e Braços de aquella e singulars de aquells e a la reparacio de algun greuge sobre la dita materia per ells demenada, reuoca e tol del tot lo edicte fet per la dita Senyora en aquella part o article en lo qual la dita Senyora ab veu de crida publica ha imposada treua e seguretat entre los habitants dins lo Principat de Cathalunya e declinants a aquell, no guerreiants ne bandoleiants, e totes crides, inhibicions e altres actes per execucio del dit cas manats e publicats per manament de la dita Senyora stant lo dit acte, segons lo consell donat specialment e clara a la dita Senyora en les Corts de Monço per los tres Braços del Principat de Cathalunya e per ella acceptat sobre lo imposament de la treua e seguretat entrells guerrejants e bandoleiants imposada. E mes auant la dita Senyora per ço que los altres no bandoleiants ne guerrejants habitants en lo dit Principat e declinants a aquell stiguen aximateix en pau e repos, la dita Senyora, ab aprouacio e consentiment de la dita Cort, fa e ordona la constitucio ques segueix:

Constitucio.

La senyora Reyna, ab aprobacio e consentiment de la Cort, constitueix e ordona que tots e qualseuol altres que no sien guerreiants e bandoleiants poblats dins lo Principat de Cathalunya, sis vol habiten en lochs reyals com en altres castels, viles e lochs, axi de sgleya com de barons e cauallers o de qualseuol persones del Bras militar, com de vniuersitats o altres qualseuol singulars persones que haien e exercesquen jurediccions, o declinants en lo dit Principat o en los territoris de aquels, faran e cometran algun malifici, no sien guiats ne segurs de qui auant, en alguna ciutat, castell, vila o loch e termens e territoris de aquels, ans decontinent, axi per los officials reyals com per altres qualseuol dels dessus dits exercints jurediccio dins lo dit Principat, on lo dit criminos o delinquent sera recorregut si request sera, haie aquell a

pendre e remetre en aquella ciutat, castell, vila o loch on haura comes lo crim o malifici dins vn jorn de la dita requesta comptador, lo qual official o qualseuol persona exercint jurediccio al qual sera remes, haie contra aquell apres que li sera remes proceir e punir e castigar, justicia migençant, ab sens remetre lo crim o delicte. E si algun dels officials reyals o qualseuol baro o caualler o qualseuol altre del dit Bras o qualseuol altre senyor de jurediccio o llurs officials no seruara la present constitucio o en alguna part fara contra aquella o empetxara la execucio de aquella o part daquella, encontinent encorrega les penes del Vsatge **Simili modo**, e li puxe esser fet proçes per vigor del dit Vsatge. La qual constitucio volem que dur per tres anys del temps de la publicacio de aquella e no pus auant [1].

Súplica de doña Blanquina de Bellera á las Cortes, impetrando su apoyo contra los agravios á ella inferidos por el conde de Pallars, despojándola violentamente de los castillos y lugares de Perameya, Plan-de-Corts y de la Sal.

✠ JHS.

XXX.—Molt honorables e sauis senyors residents en les Corts generals del Principat de Cathalunya: Notori es en lo dit Principat e encara en tot lo regne, com dona Blanquina de Bellera, en virtud de sentencies reyals e reginals, es estada mesa en possessio reyal e corporal dels castells e lochs de Perameya e de Plan-de-Corts e de la Sal, per raho de son dot e de censal, per lo Gouernador de Cathalunya, e aquella possessio ha tenguda pacificament e quieta per algun temps, ço es, mitg any, e pus hoc encare la dita dona Blanquina pres los homenatges dels homens dels dits lochs. Item, es notori com lo comte de Pallars, ma armada e hostil e metent seti a la dita dona Blanquina, sa preses e occupats violentment los dits lochs e castells e la Sal, ço que may fon vist en Cathalunya. E per tant, la dita dona Blanquina es recorreguda a la senyora Reyna, soplicantla fos sa merce fer restituir e tornar la possessio dels dits lochs e castells e de la Sal a la dita dona Blanquina, com per constitucions de Cathalunya nengu no puga ne dege esser despullat de sa possessio sens coneguda de dret, e tot hom qui sia despullat de sa possessio encara que fos ladre, dege esser primerament e ans de totes coses restituit e reintegrat, e la senyora Reyna, parlant ab humil e

[1] A continuación, y al margen, consta la nota siguiente: *Fiat reseruatio generalis vt in Curia Seruarie.*

subjecta reuerencia de sa clemencia, nou ha volgut fer neu vol fer, jatsia ne sia estada supplicada ab quatre sopplicacions. Per tant, la dita dona Blanquina, recorrent a uosaltres, mossenyors, supplica que sia vostre merce de voler supplicar la dita Senyora que fassa justicia a la dita dona Blanquina, destrohida, enpobrida e destituida de tot auxili e remey, e que vosaltres, mossenyors, la vullau emparar, als quals se pertany de fer tals e semblants coses, en guisa e manera que la dita dona Blanquina soplicant no sia vexada ne tribulada ne sen hage anar fadigada en lo Princep ne en fadigua de justicia com tal o semblant cars se pugue esdeuenir a qualseuol ciuteda, burges ho hom de vila o loch reyals. E fahent aquestes coses, farets lo que deuets e be hauets acustumat, segons bona policia e en altra guisa e la dita sopplicant ho haura a gracia singular, hauent a memoria que poch val fer leys ne constitucions, sino son seruades les que ja son fetes e ordonades, etc.

Altissimus, etc.

Minuta de carta dirigida en 21 de Julio de 1436 por el Brazo real del Principado al síndico de Barcelona micer Bonanat Pere, citándole para asuntos urgentes.

Al molt hono[rab]le e de gran sauiesa micer Bonanat Pere, doctor en leys e sindich de la ciutat de Barchinona.

XXXI.—Mossen molt hono[rab]le: Com per alguns affers molt necessaris e los quals no son per soferir temps sens total dirruiment daquells hajam gran necessitat siats aci. Per tant, vos pregam affectuosament que per bon endres e expedicio dels dits affers siats aci dema a vespre si vs es oportu e plasent o almenys diluns a sis hores de mati sens tot dupte. E aço per res no haie falle per bon endres dels dits affers, los quals han gran celeritat, e guart vos lesperit Sant. Scrita en Barchinona a XXI. de Juliol del any M CCCC XXXVI.

A vostra honor aparelat lo braç Real del Principat de Cathalunya.

Fuit facta et missa presens littera die date presentis litere.

[1] Al dorso, ó sea en la segunda página, ángulo superior externo, aparece la nota que sigue: *Fuit tradita per dictam nobilem Blanquinam de Balera die sabbati VII.ª Julii anno 1436.*

Minuta de carta dirigida por el Brazo real al Rey, en 26 de Julio de 1436, rogándole confirme la provisión de la castellanía de la Torre Cerdana, hecha por la Reina á favor de Johan Pere, de Puigcerdá [1].

Al molt alt e molt excellent Princep e poderos senyor nostre, lo Senyor Rey Darago e de Sicilia.

XXXII.—Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor: Vagant la castellania de la Tor Çerdana, situada en Sardanya, en la fi del vostre Principat de Cathalunya e en frontera del comtat de Foix, per mort den Jacme Soler, boteller e brodador de la senyora Reyna, com iminent gran necessitat, maiorment per raho de la guerra dels comtes de Foix e de Pallars, e en altra manera couengues de esser prouehit a la dita Tor, de castella lo qual fos de la vila de Puigcerda quar per sa naturalesa se haguere en la guarda de la dita Tor ab mes e maior diligencia e cura, que no feye lo dit Jacme Soler, ne farie algun altre habitant en altres parts e a altres coses, entes e als quals no fora tanta cura de la guarda dessus dita e ha hamostrat experiencia en lo cas de la dita guerra per deguda prouisio de la qual ha couengut als consols de la dita vila de Puigcerda de fer regonexer les forçes, e la dita Tor es stada trobada vacua de la sua deguda guarda, segons relacio feta per lo sindich de la dita vila al dit Braç reyal e per ço lo dit vostre Braç reyal, Senyor, del dit vostre Principat per los dits esguards e maiorment la vostra Reyal Maiestat absent, ha supplicat a la dita senyora Reyna li plagues prouehir de la dita castellania a persona de la dita vila, fiabla e ben disposta a la guarda, la qual tal castellania requer entenent e ab subiran studi velant en aquella. E la dita Senyora, considerada la dita necessitat e admesa per sa benignitat nostra supplicacio, ha prouehit de la dita castellania an Johan Pere, de la dita vila de Puigcerda, persona ben fiabla e en la qual fama publica precedent e experiencia demostrant son les qualitats que tal carrech requer. Per ço, Senyor molt alt e molt excellent, a la vostra gran excellencia humilment supplicam que sie de vostra merce ratificar e confirmar la prouisio per la dita senyora Reyna feta al dit Johan Pere de la dita castellania. E aço, Senyor molt excellent, tendrem a gracia e merce a la vostra molt gran senyoria, la

[1] *Littera pro sindico Podiiceritanii facta per Brachium die XXVI. Julii anno 1436, et tradita in manibus Johannis Petri, sin[di]ci dicte ville per me B. Szayo, notarium, et per hon[ora-bile]m G. Canyelles, huius Brachii scriptorem, dicta die, et sigillata cum sigillo Johannis Lull, vt presidens Brachii.*

qual la Santa Trinitat vulle conseruar al regiment de sos regnes e terres, etc., ab exalçament de sa reyal persona e triumphe victorios dels seus enemichs per anys beneuenturadement dilatats. Scrita en Barchinona XXVI. de Juliol del any M. CCCC. XXXVI.

Senyor: Vostres humils subdits e vassals qui besants vostres mans e peus se recomanen en vostre gracia e merçe, lo Braç vostre real del dit vostre Principat de Cathalunya congregat en la Cort dessus dita.

Minuta de carta del Brazo real al Rey (26 de Julio de 1436), sobre los asuntos siguientes: 1.° Confabulaciones de los otros dos Brazos en Cortes.—2.° Que la provisión de los cargos trienales del veguer, bailes y demás oficiales ordinarios recaiga en personas de probidad.—3.° Denuncia y queja del homicidio de G. Amarell, perpetrado en Perpiñán.

XXXIII.—*Littera facta per hoc Brachium domino Regi* [1].

Al molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor nostre, lo Senyor Rey Darago e de Sicilia.

Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

Stant reçelos aquest vostre Braç per alsguns sentiments hauts que los restants dos Braces de la Cort la qual per la molt alta senyora Reyna, consors e lochtinent general vostra, Senyor, se celebre al Principat vostre de Cathalunya en la ciutat de Barchinona o qualseuol dells haurien proposit de recorrer a vostra gran excellencia per impetrar e obtenir de aquella, si a gracia de exaudicio seran admeses alsgunes prouisions al dit vostre Braç reyal ignotes e per conseguent sospitoses, e que ja haurien delliberat a la vostra alta Maiestat trameta certa persona per mija e supplicacio de la qual obtenguen ço que desigen. E tant mes, Senyor molt excellent, haiam raho de suspitar no sen quant veents nos tots en vna tal congregacio se lunyen es aparten de nostra companya haiam per les dites rahons delliberat de recorrer a la vostra gran senyoria per la nostra present supplicacio. Per ço, Senyor molt excellent, jassie, confiem e ab molt segura confiança creegam que sens esser ne curoses e sollicits vostra gran altesa conuertiria son benigne esguard en mirar lo benauenir del dit vostre Principat, e axi egualment e justa abraçaria los staments de aquell que qualseuol prouisions de les quals

[1] Precede al margen la nota que sigue: *Fuit tradita expedita presens littera XXVI. Julii 1436 per me B. Scayo, etc., man[da]to Jo[hannis] Lull, presidentis Brachii, Laurentio de Casanoua, mitendam domino Regi cum bergantino quodam per dominam Reginam domino Regi destinando et sigillata cum sigillo dicti Johannis Lull, vt presidenti Brachii.*

degen supplicar nos mostreran fauorints los vns e desfauorints los altres e singularment hauria an memoria aquest Braç. Pero volents vsar de sobrehabundant cautela la qual no nou a la vostra molt virtuosa equitat e gran excellencia, supplicam tant humilment quant podem sie de vostra merce en vostra reyal consideracio deduhir e pensar que qualseuol prouisions per los altres dos Braços o qualseuol dells de la vostra excellencia obtenidores no pusquen a ells en tal manera aprofitar que a aquest vostre Braç reyal axi conju[n]ctament com departida sien vistes aquell agreujar ne en alguna manera noure. E no vule oblidar vostra gran senyoria quall Braç comença e prosegueix singularment e asforçada an les Corts actes virtuosos a seruey de Deu, honor de vos, Senyor, e de tota la cosa pu[bli]ca dell dit Principat de Cathalunya.

Apres, Senyor molt excellent, com lo dit vostre Braç reyal subiranament desig que en lo trienni de prop esdeuenidor sie prouehit notablament a les ciutats, viles e lochs del dit vostre Principat de veguers, batles, jutges e altres officials ordinaris, los quals sapien e puguen regir los dits officis e de aquells retre bon compte, a Deu principalment, e apres a vos, Senyor, las veus del qual han exercir en lur regiment hen sie satisfet apres lo interes de vostra reyal corona, a les honors, decors e prerogatiues de les ciutats, viles e lochs molt notables del dit vostre Principat. Per ço, Senyor molt alt e molt excellent, a la vostra gran senyoria molt humilment supplicam que, considerades les dites coses e attesa nostra supplicacio, procehint de sana pensa e fundada en lahor e gloria de Deu omnipotent e en honor e exalçament de vostra reyal senyoria e comuna vtilitat e repos del dit Principat, sie de vostra merce prouehir, segons leys de la terra, als dits officis e per lo dit trienni de prop esdeuenidor de persones, segons lo consell de Jetro potents, tements Deu, amants veritat e detestans auaricia, quar sobre tal fundament no si pora fabricar sino mereuellos hedifici. E axi prouehint vostra reyall consciencia confiant que de tals oficials succehiran bones obras, ne viura molt quieta, e placieus, senyor, que per inportunitat a personas indignes, per satisfer serueys a vostra gran senyoria fets, dels dits officiis no vulats prouehir, com experiencia ha mostrat tals prouisions esser a la administracio de la iusticia e an altra manera a la cosa publica molt nociues.

Mes auant, Senyor molt just, jassie a les dites coses dege esser per vostra gran excellencia attes, no es me[n]ys attenedor, ans per deute de justicia prouehidor a la enormitat del scelerat cas e de gran crueltat de la mort perpetrada en persona den G. Amarell, de la Vila de Perpenya, notable, virtuos e singular burges de la dita vila, lo qual la vespra de

la festa del Sagrat Cors de Jhesu Christ prop passada, partint de vna torra sua e venint ab sa muller e companya a la dita vila per esser a la solemnitat del diuinal offici e de la processo de la dita festa, la qual se celebre vniuersalment per Sancta Mara Esglea en molt gran veneracio cascuns anys, com se acostassen a la dita vila, isqueren li al encontre de cert aguayt proparat los *homicides* seguents, ço es, Nermengau Marti, Bernat de Ribes altes, Pere Grimau, gendre de micer Francesch Giginta, e Francesch Grimau, tots burgeses de la dita vila, caualcants en sengles cossers ab lances apunyades de Xereç e precipitosament irruints en lo dit Guillem Amarell feriren aquell ab colp mortal de lança, del qual colp caygue subitament de la mula en la qual caualcaue, caygue semblantment la muller atterrida e espentada, la qual ab genolls ficats pregaue los homicides que no li matassen son marit, lo qual ab les mans junctes vers lo cel, alta veu inuocaue en son adjutori la Sagrada Passio de nostre Redemptor Jhesu Christ, mas no retrahents se los dits inuasors per tant salutiffera inuocacio de lur maligne proposit, ans augmentant de crueltat en crueltat cridauen, *muyre lo traydor* e ara reclame la Passio de Jhesu Christ, entant que les nafres sobrepujants les pies clamors, lo dit Guillem Amarell fina sos derrers dies en les mans de sa muller, la qual es dels notables burgeses de la dita vila, romanent naffrada e colpejada de diuerses colps. La qual mort, Senyor molt excellent, axi inhumanament perpetrada es e deu esser per molts esguards reputada molt greu quar es stada comesa, la temor diuinal omesa e me[n]yspresada e no temuda la correccio de vostra Reyal Maiestat, e mesa en oblit la seguretat salutabla de vostra reyal senyoria indicta en les Corts generals de Muntso per la dita senyora Reyna, perpetrada, no defferit a la sollempnitat de tant gloriosa festa, a la celebracio de la qual ab subirana deuocio venie. E perpetrada, no inclinats ne moguts per les clamors e ploroses lagrames de la dita tristissima muller sua, e perpetrada, Senyor, de persona la qual encare ere constituida en ambaxada, en la qual ensemps ab micer Anthoni Amat a la vostra gran senyoria ere stat trames per la dita vila e encare esperant lo dit micer Anthoni Amat no hauie feta relacio de aquella. Consider donchs, Senyor molt just, la vostra gran celsitud les dites coses les quals pus son a noticia de sa Reyal Maiestat peruengudes, proueesque a aquelles, segons se pertany al carrech de sa dignitat reyal. E aço, Senyor molt excellent, reputarem a singular gracia e merce de vostra Reyal Maiestat la qual lo Rey dels Reys e Senyor dels Se[n]yorejants vulle benauenturadament conseruar al regiment de sos regnes e terres, ab exalçament de sa reyal persona e triumphe victorios dels seus enamichs per anys

benauenturadament dilatats. Scrita en Barchinona a XXVI. de Juliol del any M. CCCC. XXXVI.

Senyor: Vostres humils subdits e vassaylls, qui besants vostres mans e peus, se recomanen en vostra gracia e merce lo Braç vostre reyal del dit vostre Principat de Cathalunya congregat en la Cort dessus dita.

A continuación consta, tildada, *la siguiente adición:*

✠ Apres e derrerament, Senyor molt alt e molt excellent, com fora los murs e assats prop de la ciutat de Leyda sie constituit I. molt antich e assats notable Monestir de monges blanques del Orde de Çistell sots inuocacio de Sant Ilari, lo qual vague per mort de la abadessa del dit Monestir, la qual fina sos derrers dies lo jorn o feste de Ninou prop passat, e jassie a supplicacio del abat e conuent del Monestir de Poblet desijant extendre e dilatar lurs fimbries vltra lurs limits e termens ja assats copiosos, lo abat maior del dit Orde hagues prouehit que suppres del tot lo dit Monestir de Sent Ilari e transferides les monges de aquell en altre Monestir de dones fos apres aqui constituit Monestir o collegi de monjos del dit Monestir de Poblet, pero attes que aço era molt preiudicial a la institucio molt antiga del dit Monestir e al voler e ordinacio del fundador e dotador de aquell lo qual fon..... *(en blanco)* e encare a la vniuersitat de la dita ciutat de Leyda, sots special proteccio e guarda de la qual es constituit lo dit Monestir, en lo qual han acustumat e acustumen collocar e al seruey de Deu dedicar lurs filles, e attinents a gran instancia dels pahers de la dita ciutat lo abbat de Cistell dessusdit ha reuocada la prouisio axi preiudicial dessusdita de supprimir lo dit Monestir e ab altra prouisio ha manat als abbats de Poblet e de Santes Creus que instituesquen e posen abbadessa en lo dit Monestir, lo dit empero abbat de Poblet veent se frustrat de son desijat proposit es recorregut finalment a la molt illustre senyora Reyna, la qual, ab humil reuerencia de la sua senyoria parlant, no curant dels preiudicis dessusdits vol que cessen de instituir e posar la dita abbadessa e ha cor e voler que congregacio de monjos del dit Monestir de Poblet se face. Per ço, Senyor molt excellent, moguts per lo gran deute de fraternitat de la dita ciutat de Leyda e sentints nos dels preiudicis de aquella los quals reputam esser fets a tot lo dit vostre Braç reyal a la gran justicia e equitam vostres, molt humilment supplicam vos placie per vostra merce scriure e injungir als dits abbats de Poblet e de Santes Creus que, vsant de la comissio a ells feta per lo dit abbat de Cistell, proceesquen a instituir abbadessa en lo Monestir sobre dit, e pregar la dita senyora Reyna de abstenir se de empetxar la dita institucio de abbadessa com

sie contra la pensa, voler e ordinacio del fundador dessusdit. E aço, Senyor molt excellent, reputarem a singular gracia e merce de vostra Reyal Maiestat la qual.....

Privativa á favor de los de abolengo militar para el ingreso y disfrute de dignidades en la Orden Hospitalaria de San Juan de Jerusalén, y para la obtención de dignidades y cargos eclesiásticos en Cataluña y Valencia: letras del Brazo real al Rey, al Maestre de dicha Orden y al Papa, demandando la revocación de tan injusto privilegio.

XXXIV.—*Littere Brachii huius Regalis expedite die, etc., vt in margine cuiuslibet not....., huius folii est mentionatum* [1].

Al molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor nostre, lo senyor Rey Darago e de Sicilia.

Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

La gran nouitat acompanyada de no poca ambicio e emulacio que lo Mestre e couent de Rodes, del Orde de la sacra casa del Hospital de Sanct Johan de Jherusalem, han feta e mostrada en promulgar e decernir per alsguns stabliments perpetuals que a professio del dit Orde e a obtenir preceptories o comandes e altres dignitats e officis de aquell no sien rebudes ne admeses daciauant algunes persones que no sien de paratge o linatge militar, ne sens gran preiudici, carrech e notori interesser de aquest vostre Braç o stament reyal, done a nosaltres causa de recorrer a la vostra Reyal Magestat, per obtenir daquella tals prouisio e remey que lo[s] dits stabliments odiosos sien del tot reuocats, abolits e tolts e aquest Braç o stament e los procehints daquell, los quals han mesa no poca part en la dotacio e patrimoni del dit Orde e qui llurs persones, per augmentacio e deffensio de aquell, obrant virtuosament, no han dubtades exposar diuerses vegades a mort, no sie axi desfauorit ne publicament carregat. E tota differencia remoguda, los militars e los de nostra condicio sien stats per tots temps parificats e per vns mateys reputats, e los predecessors vostres, Senyor, de loabla recordacio, conditors dels Vsatges e altres leys han statuit los de nostra condicio esser judicats, placitats e esmenats axi com los militars. Per ço, Senyor molt

[1] Precede al margen la nota que sigue: *Fuit tradita, expedita et sigillata cum sigillo Jo[hannis] Lull, vt presidenti Brachii, per me B. Scayo, etc., man[da]to dicti Johannis Lull, Laurentio de Casanova, secretario regio, mittenda domino Regi cum bergantino per dominam Reginam domino Regi destinando XXVI. Julii anno 1436.*

alt e molt excellent, a la dita vostra molt alta e molt excellent senyoria humilment supplica aquest vostro Braç reyal que vs placie ab aquelles pus saludables prouisions e deguts remeys que vs sera plasent, prestament prouehir que los dits stabliments tant odiosos e ambiciosos e lunyats de tots limits de egaltat e de tot orde de caritat sien tolts, reuocats e anullats e que aquest stament vostre pecculiar tant affix sens algun mitya a la vostra senyoria, sie en les sues acusturnades honors e prerogatiues esforçadament sostengut e mantengut degudament e de tots carrechs, preiudicis e desfauors preseruat. E jatsie aço sie degut e pertinent a vos, Senyor, per vostra reyal dignitat encare aquest Braç o reputara a gracia molt singular a la dita vostra molt excellent senyoria, la qual nostre Senyor Deu vulle per molts anys conseruar al regiment de sos pobles ab exalçament de la sua Reyal corona. Scrita en Barchinona a XXVI. de Juliol del any M. CCCC. XXXVI.

Senyor: De la vostra molt alta senyoria humils vassalls e sotsmesos qui humilment se recomanen en gracia e merce de aquella lo Braç reyal del vostre Principat de Cathalunya ajustat en la general Cort de Barchinona.

XXXV.—*Al molt Reuerend e religios baro frare Anthoni de Fluuia, Mestre de la sacra casa del Hospital de Sanct Johan de Jherusalem.*

Molt Reuerend e religios baro: Gran causa de admiracio han donada a nosaltres e a tots nostres principals e no sens raho los stabliments per vos e per lo honorable couent de la vostra sacra casa nouellament fets, en tant gran desfauor e notori interesser del honorable stament dels ciutadans, burgesos e homens de viles daquest Principat, prouehint ab aquells contra offici de caritat e deute de honestat no sens gran nota de ambicio e emulacio que a professio del vostre sacre Orde e a obtenir preceptories o comandes e altres dignitats e officis en aquell no sien admesos daçi auant homens qui no sien de paratge o linatge militar, car deuia considerar vostra R. Religio quel dit Orde nol han dotat ne lo patrimoni daquell augmentat, sostengut e deffensat sols cauallers, ans gran part de la sua dotacio e augmentacio de patrimoni es procehida del stament de ciutadans, burgesos e homens de vila qui en son cas mostrant llurs loables virtuts e animositats singulars per augmentar lo dit patrimoni e aquell deffensar, no han dubtat exposar e exposen tots jorns llurs persones a mort e han gosada empenyer tant auant llur, lança com algu de paratge o de linatge militar, e es massa de mereuellar que de tal e tant singular religio sie procehit tant ambicios e odios statut

qui contra forma dels instituidors e fundadors de aquella e contra natura del patrimoni del crucifix, en lo qual no ha loch accepcio de persones ne specialitat de nacions ne de linatges, vulle la dita Orde a parcialitat alguna tirar, restrenyer e retraures a alguna special condicio de persones no mes dispostes al dit Orde e obseruança e seruir daquell que vna altra, e com los dits stabliment[s] e la obseruança de aquells nos puxen per los dits sguarts e per molts altres procehints de bona equitat e raho en alguna manera tollerar, per ço, la vostra molt Reuerend Religio pregam affectuosament e instantment requerim per nostre descarrech e special interers que vs placie lo dit stabliment reuocar, tolre e anullar e daci auant lo stament de aquest Braç e los procehints daquell hauer en special recomendacio e fauor promouent en les honors e beneficis del dit Orde aquells qui seran trobats ydoneus, dignes e sufficients, segons en lo passat be e loablament es stat praticat e acustumat e mils si mils se pot fer com del dit Braç e stament sien procehides e procehesquen per gracia de nostre Senyor Deu tals e tant virtuoses persones quel dit Orde ne es stat en pot esser honrat e seruit, les quals ensemps ab los militars e ells ab aquests endesemps vnits han retut e reten I. virtuos collegi e han representada vna matexa condicio, tota differencia separada. E los Reys e Princeps nostros, de gloriosa recordacio, conditors dels Vsatges e altres leys, han statuit los de nostra condicio esser judicats, placitats e esmenats axi com los militars. E consider vostra Reuerend Religio que si al dit preiudici tant notori e carregos a aquest stament no ere prouehit en la forma dessus dita a aquest Braç, lo qual fins aci no ha tollerat res qui li tornas en deshonor o carrech no falliran a sa indempnitat e reintegracio de honor deguts remeys, los quals porien esser no menys odiosos als frares de la dita Orde qui han conuersar en aquestes parts que son a aquest Braç los stabliments dessus dits, als quals remeys nos couendria en lo dit cas forçadament recorrer. E jatsie les coses que demanam sien consonants a gran justicia, equitat e raho encare aquells reputarem a pler e honor singulars ens reputarem obligats e tenguts a tota honor, bona direccio e fauor del dit Orde e singulars persones daquell e fer tot ço que fos plasent a vostra molt Reuerent persona, la qual nostre Senyor Deu vulle per molts anys conseruar a exalçament e conseruacio de la dita Religio. Scrita en Barchinona. . . . . [1] del any M. CCCC. XXXVI.

A vostres serueys e honors tots temps apparellats lo Braç reyal del Principat de Cathalunya ajustat en la general Cort de Barchinona.

[1] En blanco.

XXXVI.—*Serenissimo et beatissimo in Christo Patri et domino nostro, domino Eugenio, diuina prouidentia Sacrosancte Romane et vniuersalis Ecclésie Summo Pontifici* [1].

Sanctissime et beatissime Pater: Si moleste ferimus et quasi ex preiudicio nobis illato turbamur, videntes quod patrimonium crucifixi ex deuota largitione fidelium cuiuslibet status et conditionis que celo tegitur comune vniuersis fidelibus Christi virtuose viuentibus ac in agro dominico eligentibus laborare. Nonnulli quodam velato colore postposito virtutum et meritorum judicio, sola personarum acceptione ac quadam ambicione deuicti sibi apropriantes inhonestos et limittes odiosos dare nituntur vestra S[ancti]tas non miretur. Hinc est, Sanctissime Pater, quod nuper ad nostrum peruenit auditum, quod Magister et conuentus Rodi, Ordinis militie sacre domus Hospitalis Sancti Johannis Jherosolomitani, quodam ambicionis ardore succensi, personas et gentes que non fuerint de paratico seu militari genere tanquam extraneas et habentes ad professionem dicti Ordinis et ad dignitates comendas seu preceptorias eiusdem obtinendo de cetero non recipi nec admitti stabilimento perpetuo statuerunt. Et pari modo nonnulli cathedralium ecclesiarum, prelati et capitula huius Cathalonie Principatus hoc idem sibi ex indulto seu priuilegio speciali Sedis Apostolice seu antiqua consuetudine obseruare licere asserentes, neminem ad canonicatus, prebendas, dignitates, personatus, administrationes vel officia ipsarum ecclesiarum admittere volunt, ymo expresse recusant et contradicunt qui non fuerit de dicto paratico seu genere militari. Necnon S. V. Episcopo et Capitulo Valentinensis ecclesie quod alios quoscumque preterquam oriundos ciuitatis Valentie ad huius canonicatus, prebendas, dignitates, personatus, administrationes vel officia in eadem ecclesia nullatenus admittere seu recipere teneantur nec ad id compelli valeant a quocumque priuilegio speciali indulsit exclusis aliis viris ydoneis et honore dignis ob suorum magnitudinem meritorum parum aduertentes valentinenses ipsi quod in aliis cathedralibus ecclesiis ad can[onica]tus, prebendas, dig[nita]tes, personatus, administrationes, officia et alia beneficia valentinenses omni sublata differentia admittuntur. Cum autem, Sanctissime Pater, me status ciuium, burgensium et hominum villarum qui

[1] Precede la siguiente nota marginal: *Fuit tradita, expedita et sigillata cum sigillo Johannis Lull, vt presidenti Brachii regalis, per me B. Scayo die date, presente honorabili magistro meo G. domino Canyelles, notario, etc.*

non modicam partem miserunt et mittunt in dicto patrimonio crucifixi per cuncta mundi climata se reddiderit hactenus et reddant cotidie virtuosis actibus honorandum, et dignis laudum preconiis extollendum et in Dei Ecclesia non habet locum personarum acceptio nec diuersitas nationum dummodo quis specialem a domino gratiam assequtus sic habeatur laudabilium meritorum puritate conspicuus, sicque affluat vbertate virtutum, quod mereatur fauoribus atolli precipuis et specialibus gratiis honorari, precipue cum status militaris, ciuiumque, burgensium et aliorum honoratorum ciuitatum et villarum dicti Principatus semper parificatus fuerit et ita est nostris patriis legibus statutum. Cumque talia statuta promere et priuilegia obtinere profecto non sit deuotionis oblatio non debita dilectio proximorum, nec pia exhibtio caritatis, sed potius videatur injuriarum illatio, et cupiditas comercii reprobanda non enim generis sed virtutum nobilitas viteque honestas, gratum Deo fuerunt et ydoneum seruitorem ad cuius regimen non multos secundum carnem nobiles et potentes elegit et *sustineri ipsum deinde* [1] jure non conuenit habere necnon possideri. Idcirco, Sanctitati vestre flexis genibus, supplicamus quatenus premissorum consideratione inducta et huius statutus seu Brachii supplicantis que non minima pars vt huius Principatus feruida deuotione comota dignemur stabilimenta et priuilegia seu indulta predicta nimium odiosa et facta seu impetrata contra caritatis officium et debitum honestatis reuocare et viribus vacuare, necnon declarare, statuere et ordinare ad professionem dicti Ordinis et ad dignitates, preceptorias seu comendas Ordinis eiusdem, necnon canonicatus, prebendas, dignitates, personatus, administrationes vel officia in dicta ecclesia Valentinense et in quibuscumque ecclesiis dicti Principatus cuiuscumque generis, originis seu nationis fuerint viros alios ydoneos sine personarum acceptione aliqua de cetero eligi, recipi et admitti predictis et aliis quibuscumque stabilimentis, statutis, priuilegiis seu indultis in contrarium editis seu obtentis obsistentibus nullo modo et cum aliis non obstantiis et capitulis oportunis fauendo in hiis dicto statui supplicanti. Vbi autem, beatissime Pater, Sanctitas vestra a reuocatione dicti indulti Valentinensis ecclesie quouis modo retrahentur saltem cathedralibus ecclesiis Cathalonie Principatus, vt ad can[onica]tus, prebendas, dig[nita]tes, personatus, administrationes, officia et beneficia personas aliquas preter oriundas Principatus predicti nullatenus admittere seu recipere teneantur, vt sic pari passu gradiatur indulgere dig[nemi]ni de gratia speciali. Ex hoc enim, Sanctissime Pa-

[1] Las palabras subrayadas son de difícil y dudosa lectura.

ter, quod juste petimus nos jam promptos ad sua seruitia et mandata reddet perpetuis temporibus promptiores et ad alia remedia vetabit reccurrere. Alma persona vestra quam regimini ecclesie sue sancte conseruare dignetur feliciter per longissima tempora qui mundum perpetua ratione gubernat. Scripta Barchinone III.ª Augusti anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVI.°

S. V. humillisimi et deuotissimi oratores qui cum obsculamine manum atque pedum se comendant in vestra gratia et benedictione, Brachium regale Principatus Cathalonie congregatum in Curia generali Barchinone.

Protesta de los Brazos eclesiástico y real á los Diputados de Cataluña contra la intimación á éstos dirigida por el Brazo militar, para que ordenaran al veguer de Barcelona impidiese la botadura de dos galeras de la Diputación concedidas por las Cortes para la armada destinada al Rey (27 de Julio de 1436).

XXXVII.—*Protestatio Deputatis facta, etc., per Brachium ecclesiasticum et regale.*

Die veneris XXVII.ª Julii anno M.° CCCC.° XXXVI.° hora V.ª p[os]t meridiem dicti diey.

Honorabilis..... [1] de Mansione, promotor Brachii ecclesiastici, nomine et pro parte dicti Brachii ecclesiastici et bonorabilis R.us de Valle, promotor Brachii regalis, nomine et pro parte dicti Brachii regalis constituti personaliter coram honorabilibus P.° de Palatiolo, Laurentio Rodon, Deputatis, et Johanne de Vilalbe, domicello, auditore compotorum Deputationis et locumtenente nobilis Raymundi Galcerandi de Pinos, absentis ab hac ciuitate inuentis personaliter in quadam camera hospitii dicte Deputationis, obtulerunt et presentarunt eisdem presentem cedulam quo fuit eis lecta de verbo ad verbum per me G. Canyelles, notarium, quaquidem cedula lecta et presentata confestim dicti domini Deputati et locumtenens petierunt copiam de eadem cedula protestantes quod tempus impositionis eis non currat donech ipsam copiam habuerint, protestantes, etc., quod ego dictus notarius instrumentum premissorum non claudam donech habita copia spectauerim per tempus debitum responsionem eorum.

Presentibus testibus Bartholomeus Viues, Michael Bugara, mercato-

[1] En blanco.

res, et Johannes de Nauel, filius B. de Nauell de domo dicta Deputationis.

Postmodum dicta die hora v.ª post meridiem dicti diey proxime dicti anni fuit tradita copia presentis requisttionis per me Bartholomeum Scayo, notarium et juratum dicti Gabrielis Canyelles, notarii Bar[chinone] ac scriptoris Brachii regalis, vt predicitur, honorabili Laurentio Rodon, Deputato reperto in quadam camera dicte Deputationis recipienti, vt dixit, nomine sui et Petri de Palatiolo, Deputatis, ac Johannis de Vilalba, auditoris compotorum locumtenentis nobilis R. Galcerandi de Pinos, absentis, presentibus pro testibus honorabilibus Johanne de Bosco, ciuis, et Johanne Giu, habitatore Ilerde, et Gabriele Comeles, mercatore ciue Bar[chinone], et paulo post recedendo, ego dictus B.us Scayo predictus a domo dicte Deputationis ad superhabundantem cautelam dixi honorabili I[etr]o de Palatiolo et Johanni de Vilalbe predictis repertis in via quam itur de platea noua ad plateam Sancti Jacobi coram domo honorabilis Anthonius Çaplana offic[ialis] domini episcopi Bar[chinone], quod ego dederam paulo ante domino Laurentio Rodon eorum nomine recipienti copiam requisitionis eis facte et si habebant recepta qui responderunt quod sic.

Presentibus testibus Johanne Bellafilla, aduocato Deputatorum, et Bartholomeo Ledo et Johanne Prast, portariis regiis deseruientibus officio Deputationis.

JHESUS M.ª

XXXVII.—Com a oyda dels Braços de le asgleya e de les vniuersitats reyals de la present Cort sia peruengut que a vosaltres de gran sauiesa, senyors Deputats dell Generall de Cathalunya, seria stada feta requesta per lo Braç militar que dejats requerir lo vaguer de aquesta ciutat que an virtut dell sagrament e homentge prestats a vosaltres com a Deputats dege anpetxar lo varament de dues galeras dell Generall quis trauhen de la darraçaua per ordinacio e manament de la senyora Reyna, e com les dites galeas sien stades consentides e prestades a la dita senyora Reyna per tota la Cort pus la dita Senyora fes certs actes, ab aprobacio e consentiment de la Cort, los qualls ia ha fets e complits, segons apar manifestament, per seria dell proces de le dita Cort. E per ço, los dits dos Braços pus la dita Senyora hauia dat bon compliment a aço que hauia promes, han manada la cautela necessaria per bon spetxament de totes les coses promesas per la dita Cort a la dita Senyora.

E son stats e son be contents a la dita Senyora sien prestades les dites galeas e aquellas faça verar e metra an la mar lla hon no fos fet per armar e fer lo seruey al quall son ordonadas com los dits dos Braços hauran de la dita Senyora e dels patrons qui aquelles manaran ans que partescan les seguretats necessarias, segons los capitols de la Deputacio si donchs ya prestades no son com les ditas galees ab les altres qui deuen anar per fer e complir ço a que son ordonades hagen fort poch temps de fer e complir lo dit seruey. E si no son spetxades dins breus dies, tota la despesa feta an la present armada sera vana e totalment inutill. Per que los dits dos Braços notificants a vosaltres dits Deputats e a cascun totes les ditas cosas jatsia vos, mossen Pera de Palou, les sapiats clarament qui tostemps sots entreuengut an los dits actes que atesas e considerades les dites cosas e encara la sentencia difinitiua, la quall la dita Senyora ha pronunciada publicament an la dita Cort que aquels qui han dissentit an manar la dita cautela condempnant aquels an manar e consentir aquella no contrestants les coses per els en contrari allegades que an negun cas vosaltres ne algun de vosaltres atemptets fer tals requestas ne fassats alguna contradiccio al verament ne armament de les ditas galeas com a tals requestes dels quals sots requests, atesas les dites coses e be considerades no vs strengan lo sagrament e homenatge per vosaltres prestats ans seria gran errade fer lo contrari. E los dits Braços e cascu de els, si lo contrari atemptauets, ço que no creuhen, protestan contra tots vosaltres e cascu e vostres bens de les coses seguents: Primerament, com fariets contra ço qui per tota la Cort es stat a la dita senyora Reyna promes. Segonament, que seriets anpatxadors e torbadors de la dita armada, la qual se fa per seruey de Deu e dell senyor Rey e be e profit dell Principat de Cathalunya. Terçament, de tots dans, messions e interessos qui per lo retardament de la dita armada se poden versemblantment seguir axi al senyor Rey com a tot lo dit Principat. Oc encara de totes altres penas axi per Vsatges de Bar[chinona] com per constitucions generals de Cathalunya contra menyspresants e necligents e turbants la exequcio de les coses dessus dites sanccides e statuides, oc mes protestan e vs certifiquen que si vosaltres o algun tals coses o semblants en nom dell offici a vosaltres comanat atemptauets, los dits dos Braços tant com a els se pertanga vsaran contra vosaltres de tots remeys deguts e a els permesos. De les quals certificacio, requesta e protestacions requer a vos notari fer carta publica, etc.

Respuesta de los Diputados de la Generalidad de Cataluña á la precedente protesta ó requisitoria de los Brazos eclesiástico y real (31 de Julio de 1436).

XXXVIII.—*Translatum in posse Petri Ramis not[ar]ii et scribe officii Deputationis Generalis Cathalonie.*

Los Deputats del General de Cathalunya responent a vna cedula requesta e protestacio que comença: *Com a oida dels Braços de la Esgleya e de les vniuersitats reyals*, etc., presentada a ells per los promouedors dels dits dos Braços e en nom de aquells, dien que digmenge ques comptaue a xv. del present mes denit entre viii.° e x. hores a ells dits Deputats fon dit que la senyora Reyna feyhia varar dues galees del General les quals eren en la darassana, e prestament ells anaren a la dita Senyora e la supplicaren e requeriren que no fes verar les dites galees ans fes totalment cessar del dit varament aquells qui tramesos hi hauia. En altra manera que ells, ab deguda reuerencia, li protestauen en certa forma e manera en la carta publica daquen feta contenguda, e vehent ells que la senyora Reyna abstenir nos volia del dit varament anaren sen a la darassana on trobaren alscuns officials e ministres de la dita senyora, ab gran multitud de gent los quals tots preparauen les dites galees per varar les lo sendema, als quals los dits Deputats contradigueren els requeriren els protestaren amplament en scrits que no varassen ne moguessen les dites dues galees. E veent que no sen volgueren abstenir deliberaren los dits Deputats pus que encara hi hauia prou temps per prouehir hi, que lo cendema, ço es, lo dilluns per lo mati ells ne recorreguessen a la Cort general que de present es ajustada en aquesta ciutat de Barchinona e quels ho intimassen en guisa que la dita Cort hi posques prouehir. E de fet tantost per lo mati ells dits Deputats trebellaren e feren tot quant los fon possible per fer congregar ensemps la dita Cort, la qual may se volgue ajustar. E lauors los dits Deputats notifficaren lo dit varament de les dites dues galees a la dita Cort no ensemps car no la posqueren may fer ajustar mes departidament a cascun Bras creent axi com era rahonable que puys los fos notifficat lo dit cas e demanant que era plaent a la Cort fessen los dits Deputats que la dita Cort hi prouehiria e daria manera e oida a ells dits Deputats que farien en lo dit fet. Empero tot son treball los valgue poch, car del Braç eclesiastich non posqueren hauer alcuna resposta, e del Bras militar hagueren resposta increpant los com ells dits Deputats de per si sens la Cort no hauien vsat e no vsauen de pus forts remeys per enpatxar lo dit va-

rament de les dites dues galees. E successiuament hagueren resposta del Braç reyal increpant los fortment per ço com en alcuna manera hauien contradit al dit varament, de les quals respostes e manera de la dita Cort lur principal, veent en aquella tanta diuersitat los dits Deputats foren fort desconortats. Empero han so haut aflixar, mes tota vegada ells creen justament e ab bona rao hauer fet ço que fins al dia de huy en lo dit varament han fet, ara vinent a la resposta per ells fahedora a la dita cedula requesta e protestacio a ells presentada per los dits promouedors dels dits Braços eclesiastich e reyal, dien los dits Deputats que denegades les coses contengudes en la dita cedula tant com sien esser vistes a ells carregoses o dampnoses ara o per auant e dissentint a aquelles ells son prests de fer e ab la ajuda de Deu faran tot ço e quant per justicia e bona raho degen e sien tenguts a fer. E requeren a vos notari que la present resposta continueu, etc.

Die martis XXXI.ª die Julii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVI.° circa tres horas post meridiem discretus Paulus Massaguerii, notarius, procurator assertus dominorum Deputatorum, veniens ad domum honorabilis concilii ciuitatis Barchinone tradidit michi Gabrieli Canyelles, notario et scriptori pro Brachio regali Curie que Principatui Cathalonie celebratur in ciuitate Barchinone, presentem cedulam quam in fine requisitionis ipsis dominis Deputatis factis inseri dicto asserto nomine requisiuit et inde eisdem dominis Deputatis fieri et tradi vnum et plura publica instrumenta.

Súplica del procurador de Pedro de Castellnou, de Perpiñán, al Brazo real, denunciando el agravio cometido por dos comisarios de la Reina con la aplicación indebida de tormento á dicho Castellnou, sin darle previa defensa (7 de Septiembre de 1436).

XXXIX.—*Suplicatio tradita Brachio congregato per quendam ville Perpiniani.*

Senyors molt honorables: No solament es disposat per ley diuinal, mes encara per raho scrita, per ley emperial, e mes encara per constitucions generals de Cathalunya jurades ab sagrament e homenatge per los officials de la senyora Reyna e jurades per la molt alta senyora Reyna, que algu habitant del Principat de Cathalunya no deu ni pot esser turmentat, sino que primer li sien dades defencions e publicar li lo proces, segons clarament es disposat per la constitucio del Rey Alfonço

tercer en la Cort de Monblanch, capitol xxv., lo qual comença: *Item, ordinamus quod nullus condemnetur*, etc., la qual constitucio e libertat es molt cara e singular als dits habitants del dit Principat. On com mossen Cola Militano ab micer P. Ledo sien anats a Perpenya afermant se comissaris de la molt alta senyora Reyna e abusant de lur comissio hagen turmentat fort greument en P. de Castellnou, habitant de la vila de Perpenya sens que lur comissio no y bastaua e hon bastas aturmentar, lo que no feya, poden presumir vostres sauieses que tan virtuosa Senyora nols hagre dat poder de fer ho, sino justament, ço es, dades defenses. Hi ells, ab deguda honor parlant, procehint mes com a part que com a jutges han fets los actes hi preiudicis seguents: Primo, que aquell dit P. de Castellnou mes en la preso comuna de Perpenya aquell han tret de la dita preso e portat en la lur casa propria que tenien logada. Als quals fon produhit vn priuilegi de la vila de Perpenya, lo qual vol que algu de la dita vila no sie tengut pres sino en la preso comuna de Perpenya e en virtut de aquell requests aquells quel seruacen axi com son tenguts per constitucions de Cathalunya, en special per la constitucio del Rey Alfonso segon, en la Cort de Monço, capitol vii.,, qui comensa: *Item, ordinamus*, los quals no volgren res fer. Item, mes auant foren requests per algu e alguns procurador e procuradors o conjunctes persones del dit Pere de Castellnou que no turmentassen aquell sens legittimes donades deffenses donant li aquelles, axi com eren tenguts per la constitucio demunt dita, los quals no volgueren a quell donar, ans aquelles defencions denegades lo han turmentat fort greument en tal forma ques creu romandra affollat de la vna ma, contra les dites constitucions e lur sagrament e homenatge. E lo que es pigor, penjant apellacio es recors interposat dels a la senyora Reyna, hon com tal greuge no sie sens gran preiudici e lesio, no solament del dit agreujat mas encara de tots los habitants del dit Principat, majorment com sie fet penjant Cort, vos suplican lo procurador del dit P. de Castellnou e frare seu agreujats e iniuriats per la dita raho, que tal e tan notori greuge proseguiu jusques esser reparat en tal forma que anullats tals actes per vostra justicia, preses les persones de aquells, sie dells exhigida la pena de aquells que fan contra constitucions de Cathalunya *et alias* fet tal castich de lurs persones ab priuacio de sos officis, majorment com lo dit mossen Cola com a strenger no puixa per constitucio de Cathalunya regir offici jurisdiccional en aquella, faent aço, a fi que sie a ells castich e a altres eximpli, com ja per inpunitat de altre cas se sien atreuits en aquest. E aço fahent farets lo pertinent a vosaltres e los ho reputaran a gracia.

Die veneris VII.ª Septembris anno M.° CCCC.° XXXVI.° fuit tradita presens sup[licati]o in Brachio per procuratorem Petri de Castellnou et fratrem suum, ville Perpiniani. Fuit responsum per Johannem Lull, nomine totius Brachii, quod Brachium deliberabit et faciet responsum, Brachium inme[dia]te comisit Bonanato Petri et Galderico Pagesii videant et referant.

Súplica de los síndicos de Cambrils al Brazo real, en queja de los agravios recibidos del Cardenal de Tarragona, é instando la salvaguardia real para proseguir y resolver con la Reina las negociaciones de redención de dicha villa (12 de Septiembre de 1436).

JHS.

XL.—Molt honorables senyors: Braç reyal fahents e representans en la Cort la qual se celebra en lo Principat de Catalunya e en la present ciutat de Barchinona a vostres reuerencies e honorables sauieses dien e exposen los sindichs de la vila de Cambrils, dients com ells, axi com a naturals vasalls qui son del senyor Rey benauenturadament regnant e de la sua corona, han tractada ab la illustre senyora Reyna de fer la dita luycio ab lus diners propris e sobre aço fer certs capitols e axi com ells eren en bon punt e ferm proposit e demanauen a la dita senyora Reyna quels metes en saluaguarda, axi com es acustumat en semblants actes, aço james han pogut obtenir, de que lo Reuerendissim Cardenal de Terragona prenent audacia los maltracte e de dia en dia los fa de graus nouitats, hon com a vostres reuerencies sia cosa molt decent de entendre en augmentacio del dit Braç, per tant, los dits sindichs vos suppliquen que vs placia de fer gran instancia ab la dita senyora Reyna de voler entendre en la dita luycio e de atorgar los la dita saluaguarda e de preseruar los de tota vexacio, a fi que la dita luycio puxa peruenir a deguda fi e conclusio. E aço vs reputaran a gracia singular, etc.

Altissimus, etc. [1]

[1] Al dorso aparece lo siguiente: *Fuit tradita presens suplicationis cedula in Brachio die mercurii XII. Septembris anno M. CCCC. XXXVI. per sindicos de Cambrills.*

Fuit responsum per Brachium: Delliberabit et respondetur.

Fuit comissum Galderico Pagesii jurisperito sin[di]co ville Perpiniani quatenus videat et referat.

Súplica de los procuradores del noble mossen Arnau Roger de Pallars, canciller del Rey y Obispo electo de Urgel, oponiéndose á las pretensiones del Cardenal de Foix á la obtención de dicha mitra (24 de Septiembre de 1436).

XLI.—Molt Reuerents, egregis, nobles e honorables senyors: Jatsie sie notori e manifest en lo Principat de Cathalunya e en altres diuerses parts que lo Reuerent Cardenal, vulgarment appellat de Foix, entengua ab gran e sobirana diligencia en hauer lo bisbat Durgell e administracio daquell. E com vostres grans Reuerencias, nobleses e sauiesas no ignoren les pracmatiques fetes per los senyors Reys, de loable memoria, ne la constitucio feta en les Corts de Sent Cugat per lo senyor Rey beneuenturadament regnant, e apres la executoria per raho de aquella feta en les Corts de Barchinona a supplicacio de la Cort en les quals expressament se conte que negu no puscha hauer ne obtenir dignitats o prelatures o benefficis ecclesiastichs o administracio daquells o daquelles que sien de stranyes nacions o stranya nacio en los regnes e terres del dit Senyor, si donchs de aquelles no es nadiu. Ans es tengut lo dit Senyor de empatxar en tota manera e ab tots remeys la execucio de qualsseuol bulles e gracies fetes e fahedores encara que pogues esser dit que haguessen jus jure dels dits strengers les dites bulles e gracias impetrants, amonestants e prohibints de certa sciencia a qualseuol prelats, capitols e singulars persones de aquells e altres qualseuol que no gossen ni presumeschan alguna persona contra forma e serie de la dita constitucio e de la dita executoria admetre a dignitat, personat, administracio, offici o beneffici algu ne percepcio de pencio, comanda o regiment de aquells ni possessio de aquells o dell algun, imposant certes penes a tota persona sis vol que sie aduocat, procurador o notari, segons pus largament en aquelles es contengut e expressat. E les dites pracmatichas, constitucio e executoria son stades ordonades e statuydes per los dits senyors Reys per gran amor e fauor de lurs vassalls e subdits e per justes e rahonables rahons. E encara per squiuar scandols sinistres, e perills, e debats, e prejudicis que serien seguits, es porien seguir en lurs regnes e terres, on com lo dit Reuerent Cardenal no sie nadiu dels regnes e terres del dit senyor Rey, ans sie nadiu de la casa de Greyli. E lo dit bisbat Durgell stigue e tengue les fronteres del Principat de Cathalunya en diuerses parts, axi com es Cerdanya, Andorra, Aneu, Aran e altres muntanyes e passos del dit Principat. Per ço, los procuradors del noble mossen Arnau Roger de Pallas, conseller e canceller del dit senyor Rey, reduints a memoria a les vostres dites Reue-

rencies, nobleses e sauieses, les dites coses, prachmatichas, constitucio e executoria de aquelles, humilment aquelles requeren e suppliquen per repos e transquilitat de la cosa publicha, vtilitat e interes de tots los nadius vassalls e subdits dels dits regnes e terres, en special del dit noble, lo qual es elegit en bisbe del dit bisbat e ha dret en lo bisbat que les dites pracmatichas, constitucio e executoria degats fer seruar e aquelles seruets e tingats com axi per jurament e en altre manera hy siats tenguts e obligats, prouehints en e sobre les dites coses, segons vostres dites reuerencies, noblesses e sauieses sabran prouehir o fer prouehir. E jatsie la dita supplicacio concerna grantment vtilitat e conseruacio de la corona del senyor Rey e del Principat de Cathalunya. Encara los dits supplicants en lo dit nom ho reputaran la gracia, etc. [1]

Nuevos poderes á los Diputados de la Generalidad de Cataluña (con anulación de los de 6 de Agosto de 1436), para realizar un empréstito de 50.000 florines de oro destinados á los gastos de armamento de la escuadra contra genoveses (8 de Octubre de 1436).

XLII.—En nom de nostre Senyor Deu Jhesu Christ, sia a tots cosa manifesta que com la Cort general del Principat de Cathalunya, la qual la molt alta e molt excellent Senyora la senyora Reyna dona Maria, consors e com a lochtinent general del molt illustre Princep e poderos Senyor lo senyor don Alfonso, per la gracia de Deu Rey Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Cerdenya e de Corcega, Comte de Barchinona, Duch de Athenes e de Neopatria e encara Comte de Rossello e de Cerdanya, vuy beneuenturadament regnant, celebre de present als cathalans en la casa de Capitol de la Seu de Barchinona, entres les altres coses haie offert a la dita Senyora Reyna en lo dit nom vltra aquells c.M florins dor Darago offerts a la dita senyora Reyna en lo nom dessus dit per la dita Cort general de Cathalunya lauors aiustade en les generals Corts, les quals la dita senyora Reyna, loctinent dessus dita, derrerament ha celebrades en la vila de Monço conuertidors en armada de naus e de galeres ladonchs fahedora contra jenouesos per les nou persones eletes e deputades per la dita general Cort del dit Principat a exequtar e spetxar la dita armada, donar e pagar de les peccunies del General del dit Principat per mans dels Deputats del aquell tot ço que han

[1] Al dorso se lee la nota que sigue: *Fuit data coram Brachio, XXIIII. die Septembris anno 1436 per Raymundum Grau, jus* (sic) *licenciatum, procuratorem nobilis de Pallars, cancellarii regii.*

costat e costaran les quatre galeres noues fetes per ordinacio de les dites nou persones, ab les ferreres, arnesos e artelleries per aquelles comprades e compradores e lo adop fet fer per les dites nou persones en les dues galeres qui eren en la deraçana reyal de la dita ciutat, e les ferreres, arnesos e artilleries daquelles, segons de la dita offerta e altres coses dessus dites appar per actes de la dita Cort o dels tres Braços de aquella continuats en lo proces comu de la Cort dessus dita, sots tres kalendaris, lo primer dels quals es lo vint e vuyt die de Juny, lo segon es lo primer de Juliol e lo terç lo cinque dies del mes de Juliol prop passats. E com la dita Cort no podent hauer plena certitud al present de la vertadera summa o quantitat de peccunia despesa e ladonchs despenedora en les coses dessus dites o del cost daquelles com los comptes del dit cost o despesa dessus dita no puxen esser axi promptament regoneguts e liquidats com es necessari, vulla que prestament sia prouehit en hauer e procurar la peccunia per les dites coses despesa, la qual ha esser prestament conuertida per les dites nou persones en la dita armada quis fa contra los dits jenouesos, segons la dita oferta feta en les dites generals Corts de Monço, la qual armada sa hauria forçadament differir e prolongar si la dita examinacio e liquidacio dels dits comptes se hauia sperar de ques seguiria gran perdua de temps e dan irreparable e molt contrari a la fi per la qual se fa la dita armada. E per conseguent haie la dita Cort deliberat e entre si concordat que per expedicio de la armada dessus dita sie procurada e hauda quantitat de trenta milia florins dor Darago de bon pes, e aquells sien accorreguts, donats e bestrets a les dites nou persones per les rahons en la dita offerta contengudes, per ço que sens perdre temps puxen effectualment exequtar la dita armada mentre los dits comptes se leguiaran examinar, regonexer e liquidar. E informada certament la dita Cort que vers los Deputats del dit General no son vuy en die tantes peccunies en moneda nombrant que bastassen a fer integra paga dels dits trenta milia florins e aiustada en la dita casa de Capitol de la dita Seu de Barchinona e hagut colloqui entre aquells de la dita Cort, sots qual via, forma e manera la dita Cort porie hauer pus prestament e a menys dan del dit General la dita quantitat dels dits trenta milia florins e conclos per la dita Cort que la pus prompta via e menys dampnosa al dit General per hauer la dita quantitat, es per via de vendes de censals morts fahedores, migençant cartes de gracia de reembre sobre los drets e bens del dit General. E la dita Cort recordant se hauer ya fet e fermat a VI. dies del mes de Agost prop passat en poder dels notaris e scriuans de la dita Cort deius scrits, vn sindicat ab lo qual daue poder als dits Diputats del

dit General de vendre censals morts, sobre les generalitats e altres drets e bens del dit General, los preus dels quals puyassen en aquella summa o quantitat que seria despesa per lo cost de les coses dessus dites e no mes auant. Lo qual sindicat per ço com no conte quantitat certa ans presuposa liquidacio e examinacio dels comptes de la dita despesa o cost, apres la qual examinacio e liquidacio de comptes se hauia declarar per la dita Cort fins a quanta summa o quantitat de preu porien vendre los dits Deputats en virtut del dit sindicat. La qual cosa reebie molts duptes, difficultats e dilacions. Per ço, la dita Cort axi com dit es aiustade, reuocant e anullant primerament lo dit sindicat fet, segons dit es, sens expressio de quantitat certa e tot poder en aquell donat als dits Diputats. De grat e de certes sciencies fahent aço ab auctoritat e decret de la dita senyora Reyna en lo dit nom prouehi e ordona e als molts circunspectes e de gran prouidencia mossen Pere de Palou, canonge e cabiscol de la Seu de Barchinona, don Ramon Galceran de Pinos, caualler, e Lorenç Rodon, burges de la vila de Perpinya, Deputats del dit General de Cathalunya residents en Barchinona e a llurs successors en lo dit offici de deputacio e als regents lo dit offici plena licencia e poder dona e comes que no contrastants qualseuol inhibicions, pracmatiques, sanccions, statuts e ordinacions en contrari fetes los dits Deputats e llurs successors en lo dit offici e los regents lo dit offici de deputacio per hauer la dita quantitat de trenta milia florins e fins en la dita quantitat dels dits trenta milia florins dor Darago de bo e just pes, puxen en nom de la dita Cort per si e los dits llurs successors en lo dit offici e regents aquell e per qualseuol altres administradors del dit General vendre migençant carta de gracia perpetual tants censals morts annuals e rendals a les persona e persones ques volran e per aquells maiors preus dels quals ab les dites persona o persones se poran conuenir hauedors e reebadors cascun any per los compradors de aquells en los termens e lochs dels quals ab aquells se poran concordar axi de e sobre los drets de les generalitats imposades les quals se cullen, com de e sobre les imposadores per la present Cort o altre qualseuol Cort general del dit Principat o cullidors e leuadors en aquell los preus dels dits censals morts venedors per los dits Diputats o llurs successors en lo dit offici o regents aquell munten als dits trenta milia florins e no mes auant donadors e liuradors per ells a les dites nou persones o a qui elles volran, en la forma e manera contenguda en la cautela per la dita Cort sobre la paga dels dits trenta milia florins lo dia present manada e als dits Diputats dreçada. E per ço, quels dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici abans e a maiors preus venen les annuals pensions dels dits cen-

sals morts e haien la dita quantitat o summa de trenta milia florins en fauor del dit General prouehi e ordona la dita Cort ab auctoritat e decret de la dita senyora Reyna en lo dit nom que los censals venedors per los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici per hauer los dits trenta milia florius, sien e romanguen axi priuilegiats que per occasio de algun crim o delicte comes o cometador per los comprador o compradors dels dits censals o per altres qualseuol persones per los quals los dits compradors fossen en nom de fermança o en altra qualseuol manera obligats, los posseidors o pensions o preus dels dits censals, encara que los dits possehidors no fossen com a principals mas com a fermanças daltres principals qui fossen o sien, per raho de crims o delictes o de penes peccuniaries, deuellants dels dits crims o delictes o de no crims o delictes obligats o tenguts o terçers possehidors dels dits censals procehits de aquells qui per raho dels dits crims o delictes o penas peccuniarias sien obligats o tenguts. No puxen esser annotats, confiscats, emparats, sequestrats o en altra manera empetxats ne en aquells lo dit senyor Rey o sos successors o la dita senyora Reyna o officials de aquells puxen stendre o posar les mans en alguna manera. Puxen encara los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de diputacio, en nom de la dita Cort e del dit General, per ells e per llurs successors en lo dit offici e regents aquell, conuenir e prometra als comprador o compradors dels dits censals e a cascun dells que lo dit General e los dits Diputats o altres Diputats o administradors o regidors qualseuulle sien en lo sdeuenidor del dit General, en nom de aquell daran e pagaran als dits compradors e a llurs successors les pensions annuals dels dits censals llurs cascun any en los lochs e termens statuhits franques, quities e inmunes de totes questes, talles e imposicions, serueys, dons, carrechs, exaccions e contribucions e sens messions, dans e interesses dels dits comprador o compradors dels dits censals. E per complir e obseruar per lo dit General de Cathalunya e per los dits Diputats presents e sdeuenidors e per tots los officials de aquell totes les dites coses e cascuna de aquelles e totes altres e sengles coses quels dits Diputats e llurs succesors e regents lo dit offici als dits comprador o compradors permetran e conuindran puxen los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de deputacio, posar aquelles penes peccuniarias de les quals a ells sera ben vist fahedor. E encara per los dits censals e paga e satisfaccio de aquells e de les messions, dans e interesses e de les penes en los dits contractes apposadores e per totes altres coses que per los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de Deputacio, en nom del dit General, als dits comprador o com-

pradors e a cascum dells totes les dites Generalitats e drets del dit General presents e sdeuenidores, imposades e imposadores per la present Cort o per auctoritat daquella ensemps o departidament e tots los emoluments, drets e peccunies de les dites Generalitats en qualseuulla manera prouehidores e tots altres bens del dit General de Cathalunya presents e sdeuenidors, en general e en special, assignar e obligar, segons als dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de diputacio sera ben vist fahedor. E les dites Generalitats de qualseuulla ciutat, vila, castell o loch, en tot o en part, segons a ells sera ben vist en mans dels dits comprador o compradors metra e posar e de aquelles liurar corporal possessio o quaix, ço es, a cascum dels compradors prorata fins a compliment de son censal de la qual possessio, per qualseuulla necessitat, dret o causa quant se vulla gran e vrgent no puxen esser trets foragitats ne en aquella puxen esser preiudicats. Puxen encara los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de diputacio en nom e veu de la dita Cort e del dit General, per raho dels dits censals e altres coses damunt dites fer totes altres obligacions, assignacions, caucions e seguretats de e sobre les dites Generalitats e altres bens e drets del dit General, e sobre aquelles e aquells e cascuna delles e dells fer e fermar carta e cartes e encara scriptures de terç e judicials axi en la Cort del veguer de Barchinona com en altres qualseuulla Corts. E qualseuol confessions fer e oyr sentencies, e condempnacions, e manament de paga, e fer e fermar en juy e fora juy en qualseuulla Corts ecclesiastiques e seculars, totes seguretats, ab aquells pactes, conuencions, promissions, penes, assignacions e obligacions specials e generals dels bens e drets del dit General presents e sdeuenidors, ab renunciacions de propri for e submissions de aquella Cort o jutge quells dits compradors volran e altres renunciacions, submissions, cauteles, seguretats e clausules en contractes de vendes de censals e altres contractes per los Diputats presents e passats del dit General de Cathalunya fets acostumades posar. E encara altres pus forts clausules segons ab los compradors dels dits censals se poran conuenir. Puxen no res menys los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici demenar, reebre e hauer los preus dels dits censals fins a la dita summa dels dits xxx.^{m} florins, e de aquells fer e fermar apoca e apoques. Volch encara e ordona la dita Cort, ab auctoritat e consentiment de la dita senyora Reyna en lo dit nom, que totes e sengles Generalitats ordonades entro lo present dia e daqui auant ordonadores per la Cort present o per auctoritat daquella, duren, romanguen e sien pagades en tot e per tot lo Principat de Cathalunya durant los censals morts quel dit General are fa e aquells que per vigor

del present poder seran venuts e encara tro que tots sien reemuts, quitats e pagats ensemps ab totes despeses, messions e altres coses per occasio de ells deuedores en qualseuulla manera. E que les dites Generalitats e drets de aquellas en tot o en part durants los dits censals, en dampnatge e preiudici dels dits censals, no puixen esser diminuides, leuades o sospeses ne puxen cessar ne esser emparades ne preiudicades per lo dit senyor Rey ne per la dita senyora Reyna o per llur primogenit o successor o officials dells ne per altres qualseuulla persones, ne encara per qualseuol Corts generals de Cathalunya o generals Corts de tots los regnes e terres del dit senyor Rey, ne per qualseuulla causa o raho, ne per algun dret, causa o necessitat quantseuol, gran o vrgent. E si era fet lo contrari en alguna manera no valega o tenga, ans sia haut del tot per nulle e no fet, encara que per generals Corts o per los dits senyor o senyora o per llurs successors o primogenit o altres era fet o asseiat, si donchs de voluntat o expres consentiment dels dits compradors dels dits censals o possehidors daquells nos fahie. E que les dites Generalitats o llurs drets no puxen esser conuertides, meses o despeses en altres qualseuulla coses, sino tansolament en paga dels dits censals e de les pensions o luicions de aquells. E aquest poder e totes e sengles coses en la present carta publica contengudes e tots e sengles contractes de les dites vendes, obligacions e seguretats ques faran per raho de les dites vendes e les coses en aquelles contengudes, vol e ordona la dita Cort ab voluntat e decret de la dita senyora Reyna valer e tenir e hauer plena fermetat de dret e força de acte de Cort. E que per raho dels dits censals puxe esser e sia feta en les dites Generalitats e en altres bens del dit General de Cathalunya per qualseuol officials ordinaris prompta exequcio ab tot effecte, no contrastants qualseuol defalliments, nullitats, impugnacions e vicis si algu per qualseuol raho per ventura se podia posar en aquest acte o en los contractes de les vendes per vigor de aquest fahedores. Com la dita Cort axi aiustada, ab auctoritat e decret de la dita senyora Reyna, ara per ladonchs ab la present publica carta los aproua, ratifica e conferma aquelles, segons que milor se puxe dir fer e entendre a bo e sa enteniment dels dits compradors e successors llurs. E promes la dita Cort e lo dit General de Cathalunya en aquella aiustat en bona fe, que nul temps contra les coses damunt dites o deuall scrites o alguna daquelles faran o vindran per qualseuulla cas, raho o necessitat quantsevol gran o vrgent, ans aquelles totes e sengles compliran e seruaran e complir e seruar faran, en bona fe e sens engan, totes malicies e contradiccions remogudes. Volent e ordonant la dita Cort, ab auctoritat e decret de la dita senyora Reyna, que les dites ven-

des e qualseuol de aquelles e los preus daquelles e les obligacions e seguretats de les dites vendes e altres coses damunt dites e deius contengudes en juy e fora juy no puixen esser impugnades, ne excepcio de iniust preu esser opposada o nullitat o altra qualseuol causa o raho qui a aço contrarias, car la dita Cort, ab auctoritat e voler de la dita senyora Reyna, les dites inpugnacions, excepcio de nullitat e opposicio qualseuol tol e repelleix de present, e per toltes e repellides del tot vol hauer. Puixen encara los dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de deputacio, totes altres coses fer que en les dites vendes tro a la dita summa de trenta milia florins fahedores sien vistes profitoses e necessaries per seguretat dels dits compradors e encara que fossen tals que manament special requerissen o maiors o pus grans fossen de les coses damunt expressades, e les quals la dita Cort general de Cathalunya personalment e per si, ab auctoritat e decret de la dita senyora Reyna fer pogues. Com la dita Cort, en nom de tot lo dit Principat de Cathalunya e General de aquell, comana sobre totes e sengles coses damunt dites incidents, dependents e emergents e connexes de e a aquelles per qualseuol manera als dits Diputats e llurs successors e regents lo dit offici de deputacio libera e general administracio e plenariament les sues veus. Prometent la dita Cort en la dita casa de capitol aiustada en bona fe, als dits Deputats e llurs successors e regents lo dit offici e encara als dits compradors dels dits censals e altres persones de les quals es o sera interesser e als notaris deius scrits en nom de aquells stipulants que la dita Cort e lo dit General de Cathalunya hauran fermes, tendran e obseruaran e tenir a obseruar faran sens contradiccio alguna totes e sengles coses damunt dites e tot ço que per los dits Deputats e llurs successors e regents lo dit offici de deputacio sera promes e fet en nom e veu de la dita Cort e del dit General. E que aquelles e lo present poder no reuocaran sots obligacio dels bens del dit General. E les dites coses foren loades, fetes e fermades, per la dita Cort en la dita casa del Capitol de la dita Seu aiustada, on la dita Cort se acostuma de aiustar e celebrar, segons dit es diluns a VIII. dies del mes de Octubre del any de la Natiuitat de nostre Senyor mil quatrecents trenta sis. Presents per testimonis lo discret en Barthomeu Scayo, notari, menor de dies, Anthoni Puig, scriuent e Francesch Cosida, porter del senyor Rey, residents en la dita Cort.

Sig✠num Marie, Dei gratia Regine Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitisse Barchinone, Ducisse Athenarum et Neopatrie ac etiam Comittisse Rossilionis et Ceritanie, locumtenentis generalis illustrissimi domini Regis viri et domini nostri caris-

simi. Que predictis omnibus et singulis consentimus eaque laudamus, aprobamus, firmamus et confirmamus et eisdem regiam auctoritatem impendimus et decretum suplentes et tollentes de plenitudine regie potestate omnem deffectum siquis forsan in predictis de jure vel de facto posse opponi ac volentes et decernentes huius potestatem. Necnon venditiones ex hinc fiendas plenam et perpetuam obtinere roboris firmitatem, non obstante deffectu et nullitatibus quibuscumque et promittimus quod in dictis Generalitatibus dictus dominus Rex, ac nos non tangemus nec illas leuari seu suspendi aliquatenus permittemus et in aliquo non contrafaciemus quauis causa. Mandantes vniuersis et singulis officialibus dicti domini Regis et nostris, quocumque nomine nuncupetur et quacumque auctoritate et potestate fungantur, presentibus et futuris et locatenentibus eorumdem quatenus predicta omnia et singula teneant et obseruent et non contrafaciant quauis causa. Quam firmam et decretum hic appoui jussimus manu fidelis locumtenentis prothonotarii dicti domini Regis et nostri Ra[ymun]di Baiuli, in ciuitate Barchinone, die lune octaua die Octobris anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVI.° regnique dicti domini Regis XXI.° et ad maiorem predictorum omnium corroborationem sigillum minus, dicti domini Regis aponi jussimus impendenti.—*De Ortigiis*, regens.

Sig ✠ num mei Gabrielis Canyelles, auctoritate regia notarii publici Barchinone et honorabilis consilii dicte ciuitatis scribe ac dicte Curie pro Brachio vniuersitatum, ciuitatum et villarum regalium scriptoris. Qui predictis vna cum subscriptis not[ar]iis requisitus et rogatus interfui, hecque scribi feci et clausi cum raso in linea XXXXV. *ordinariis prompta.*

Sig ✠ num mei Johannis dez Puiol dicti serenissimi domini Regis ac dicte Curie Cathalonie Principatus pro militari Brachio scriptoris auctoritateque regia no[ta]rii publici per totam terram et dominationem suam. Qui premissis vna cum pre et subscriptis no[tar]iis interfui eaque scribi feci et clausi cum raso in linea XXXXV. *ordinariis prompta.*

Sig ✠ num mei Mathei de Thesaracho, auctoritate regia no[ta]rii publici Barchinone ac dicte generalis Curie pro Brachio ecclesiastico scriptoris. Qui predictis vna cum subscriptis no[tar]iis rogatus et requisitus interfui, hecque feci scribi et clausi cum raso in linea XXXXV. *ordinariis prompta.*

Súplica del procurador del Cardenal de Foix á las Cortes (presentada al Brazo Real en 17 de Octubre de 1436), en protesta de una letra del Rey, impetrada por mossen Arnau Roger de Pallars, sobre provisión del Obispado de Urgel.

XLIII.—Molt Reuerents, egregis, nobles e honorables senyors: Per part del noble mossen Arnau Roger de Pallars es stada presentada vna letra la qual se diria esser del senyor Rey e segons mostra lur seria e tenor es subrepticia e impetrada a gran inportunitat del dit mossen Arnau Roger, cor parlant ab humil e subiecta reuerencia del senyor Rey, el nos deu ne pot entremetre de tals affers, car si la eleccio feta del dit mossen Arnau Roger es canonicament feta ne si la postulacio feta del senyor Cardenal de Foix es legittimament feta, de aço jan penge plet deuant lo Sant Pare e en sa Cort e consistori e axi penjant tal punt e questio, lo Papa de justicia no poria fer tal letra ne prouisio ja menys lo senyor Rey al qual nos pertany tals affers ne ell sen acustuma de entrametre, car és contra priuilegis e libertats de la Sgleya cor pus lo Papa coneix de tals affers al qual se pertany e no a altra, lo senyor Rey no pot ne deu fer tals prouisions, parlant tostemps ab humil e subiecta reuerencia de sa clemencia. E be mostra la letra que a inportunitat del dit noble es stada impetrada, car es expressament contra justicia e constitucions de Cathalunya e pragmatiques sanccions les quals volen que lo senyor Rey nos entremetre dels fets ecclesiastichs. Item, que penjant plet nos pot res innouar. Item, que primer se haia a conexer de la justicia entre les parts que no fer la exequcio, cor los affers e negocis a conexença començen e deuen començar e puys dones sentencia e apres se fa la exequcio no pas penyant plet dauant jutge competent maiorment lo Papa que altra meta en possessio ne faça exequcio a qui nos pertany de dret, aço no es judicar *per directum* ne seruar Vsatges de Barchinona ne constitucions de Cathalunya ne dret comu, ciuil ne canonich. Item, aquesta letra es expressament contra capitols de Cort e constitucions de Cathalunya ne deu esser obtemperada ne obeyda cor no es de justicia que es signada de ma del senyor Rey e contra interes de part deduhible en juy e ha hi pena al impetrant e als qui la obseruen e als presentants, de les quals penes lo procurador del senyor Cardenal expressament protesta contra los dits presentants. Item, es injusta la letra damunt dita cor diu hagen la possessio del dit bisbat confirmant li la dita eleccio e es notori e vosaltres, mossenyors, sabeu be que confirmar la eleccio del bisbat no es acte de Cort nes pertany a vosaltres. Item, es pus injusta com diu no obstant qualseuulla empaix, cor lo

senyor Rey de justicia tal letra ne prouisio no pot fer, e en aço va molt a tot lo Principat de Cathalunya e sab subuercio del tot del dit Principat e seria subuertir les leys de la terra e encara les imperials, e valria poch tenir Corts ne Parlaments si tals letres se podien fer ne si tals letres se hauien obseruar ne a obtemperar cor persona alguna del dit Principat no poria hauer res en segur cor no calria sino ab vna prouisio o letra que lo senyor Rey donas es prengues ço de les gents, la part no oyda ne citada, ço que seria cosa diabolical. Item, tal letra es molt injusta cor es decisoria. Item, empetrada la part no oyda ne appellada, mas no es merauella cor lo senyor Rey per inportunitat ha feta tal letra confiant que la justicia si fara e que la trametia en terra on fora vist si era de obtemperar o no, cor lo senyor Rey ha promes e jurat e ab contracte de no fer tals letres e que sos officials ne altres no les seruaran ne les obtemperaran. Item, tal letra closa e en tal forma e manera e sobre tal material ja pot tot lo mon veure que pot valer e los procuradors del dit noble deurien molt attendre en tals affers cor reten lo dit noble inabil a obtenir benefficis ecclesiastichs. Per tant, en P. Cadell, procurador del dit senyor Cardenal supplica a vosaltres, mossenyors, que per conseruacio de la justicia e de les leys de la terra e repos e tranquille stament de la cosa publica del dit Principat de Cathalunya e per obseruancia de les constitucions e capitols de Cort dessusdits, los quals son sosteniment del dit Principat vos placia de tals coses no entremetreus ne obtemparar a la dita letra mas sperar la fi e conclusio dels affers e la ordinacio del Papa, al qual se pertany tals e semblants negocis, e fahent aço farets lo que deuets per justicia. E lo dit supplicant ho haura a gracia singular, etc.

Altissimus, etc. [1].

Súplica de Miguel del Bosch, Señor del Castillo y términos de la Parroquia de Sant Genís de Vilassar, en queja del *greuge* de usurpación de jurisdicción contra el mismo inferida, por el veguer de Barcelona, embargando á una mujer habitante en dicho Castillo (presentada á las Cortes en 22 de Octubre de 1436).

XLIV.—Molt Reuerends, egregis, nobles e honorables senyors aiustats en la Cort general del Principat de Cathalunya la qual aras celebra en la ciutat de Barchinona. A vosaltres exposa en Miquel del Bosch, ciutada de la dita ciutat de Barchinona, que ell per legittims titols e sos

[1] En el ángulo superior interno de la cuarta página, hay esta nota: *Suplicatio tradita Brachio per Petrum Cadell, procuratorem Cardinalis Fuxi, die XVII. Octobris anno 1436. Fuit responsum per Brachium; Deliberabit.*

predecessors han possehit e ell hara posseheix lo castell e termens de la parroquia de Sent Genis de Vilaçar, ab tots sos drets e pertinencies e ab tota la jurisdiccio ciuil, e aquella jurisdiccio pertany al dit Miquel per disposicio de dret comu, constitucions e obseruancies de Cathalunya e per dret de castell, e aquella posseheix lo dit Miquel e han possehida sos predecessors de tant temps ensa que no es memoria en contrari. En tant que assigna e ha acustumat assignar jutges en totes causes ciuils en lo dit terme fer empares e cancellar aquelles e conexer de fermes de dret e molts altres casos de jurisdiccio, e ses seguit que a instancia den Guillem Cabanyes, de la vila de Sabadell, pretenent a ell esser deguda certa resta de dot per manament del veguer de Barchinona per en Eximeno, saig de la sua Cort, fon feta vna empara a la dona na Flor, habitadora del dit castell de Vilaçar, en certs bens, los quals procehiments de empara fets per los dits vaguer e saig foren fets en gran preiudici del dit Miquel del Bosch e de sa jurisdiccio contra dret comu e constitucions de Cathalunya e en preiudici de la possessio del dit Miquel, segons les quals drets e constitucions en lo dit cas no fos licit als dits veguer e saig de intrar en los termens del dit castell per vsar de tal jurisdiccio. Mes auant ses seguit que a instancia den Anthoni de Sori, procurador fiscal de la Cort del vaguer de Barchinona, pochs dies ha passats per fatiguar lo dit Miquel debil e malalt e qui sta en tal punt que ha passats sis anys que no es exit de casa sua, deuant lo dit vaguer es stada donada vna querela de Pau e Treua contra lo dit Miquel e en Pere Puiolar, procurador del dit Miquel, fundada que en la dita empara seria stada feta ferma de dret dauant lo dit Miquel o son procurador á la dita empara. Mes auant que lo dit Miquel hauria fetas leuar certes creus per en Pere del Bosch, seu nebot, posades en senyal de empara en algunes proprietats, les quals coses, segons dret comu, constitucions e consuetuts de Cathalunya, podia e pot fer lo dit Miquel jatsia que, parlant ab deguda honor, no son stades fetes leuar per lo dit Miquel ne leuades per lo dit seu nebot tals creus, e los dits procehiments son, parlant ab deguda honor, fets en gran dan e preiudici del dit Miquel per les causes damunt dites. Mes que la querela damunt dita es contra constitucions e pratiques de Cathalunya com en tal cas no sia licit al procurador fiscal dar clam de Pau e Treua mes que manifestament cascu pot veure que la dita querela es stada donada no sots zel de prossequcio de justicia, mas per fatiguar lo dit Miquel posat en tan gran debilitacio e malaltia de la sua persona. Mes auant es donada la dita querela per voler tolre la jurisdiccio del dit castell al dit Miquel volents aiustar als grans preiudicis, los quals son stats fets en temps passat al dit Miquel per al-

guns ministres del senyor Rey, los quals injustament han fet leuar molts altres casos de la jurisdiccio del dit castell al dit Miquel, segons apar per lo proces dels greuges donats per lo dit Miquel dauant los prouehidors de la Cort, on com tals procehiments e greuges no toquen solament lo dit Miquel mas toquen tots aquells qui posseheixen castells, viles e jurisdiccions en lo Principat de Cathalunya e de aquell procehiment se deuen sentir tots los tres stars de la dita Cort. Per tant, lo dit Miquel a vosaltres molt Reuerends, egregis, nobles e honorables senyors, e a cascun dels damunt dits tres stars que per part de la dita Cort o per cascun dels damunt dits tres stars la senyora Reyna sia supplicada e a ella sia feta deguda instancia que faça cassar e anullar la dita querela donada per lo dit procurador fiscal contra los dits Miquel del Bosch e procurador seu e tots procehiments per virtut de aquella fets, e que lo dit Miquel sia foragitat de tanta vexacio, la qual cosa lo dit Miquel vos ho reputara a singular gracia [1].

Carta de la Reina al Rey, interesándole ratifique la provisión de la castellanía de la Torre-Cerdana á favor de Juan Pere, de Puigcerdá, decretada por ella á instancia del Brazo Real (29 de Noviembre de 1436).

XLV.—Molt alt e molt excellent Princep e Senyor, marit e senyor meu molt car:

Estant yo en la vila de Monço per mort del meu boteller vaga loffici de la castellania de la Torre Cerdana la qual es clau e frontera de aquella terra. E per que fos millor guardada en esdeuenidor que no ere stada daci atras per ço com los castellans noy estauen, fuy suplicada estretament per tot lo Braç real de la Cort de Cathalunya quen proueis an Johan Pere, de la vila de Puigcerda, home abonat e feel e tal que major cosa que aquesta li podie esser comanada, e de fet, Senyor molt excellent, yol ne prouehi e li mani donar la possessio. Ara, Senyor, he entes que mossen Bernat Albert ha supp[li]cat a vostra senyoria per la dita castellania pera vn seruidor seu, e son marauellada per que ho ha fet, car ell sab be la prouisio que yon he feta. Per que, Senyor molt excellent, supplich humilment a vostra gran excellencia que la prouisio que yo he feta li placia hauer per agradabla e preferir les mies supplicacions a les supplicacions del dit mossen Bernat, e tindre ho a singular

[1] En el ángulo superior interno de la segunda página aparece esta nota: *Oblata in Brachia per Ludouicum de Bosco die lune XXII. Octobris 1436, responsum fuit: Deliberabit et respondetur.*

gracia e merce a vostra gran senyoria, la qual nostre Senyor Deu conserue e prosper benauenturadament per lonch temps. Scrita en Barchinona a XXVIIII.° dies de Noembre del any M. CCCC. XXXVI.—In secretorum I.° *Senyor.*

Carta (minuta) del Brazo Real al Monarca, suplicándole confirme la provisión de la castellanía de la Torre-Cerdana decretada por la Reina á favor de Juan Pere, de Puigcerdá (15 de Diciembre de 1436).

XLVI.—*Al molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor nostre lo senyor Rey Darago e de Sicilia* [1].

Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

Apres que la castellania de la Torra Cerdana vaga per mort del boteller de la senyora Reyna, lo qual obtenie aquella, la dita Senyora, volent degudament prouehir que fos mils guardada que dalli atras no ere, quar es clau e frontera de aquella terra, prouehi a supplicacio de tot lo Braç reyal de la Cort general de Muntso de la dita castellania an Johan Pere, de la vila de Puigcerda, persona abil e disposta no solament a aço ans encare a major cosa, axi per sa industria com per sa prohomenia e leyaltat e per altres virtuts de les quals Deu lo ha dotat, al qual la dita Senyora mana esser liurada la possessio de la dita castellania. Apres, Senyor molt excellent, hauem entes que mossen Bernat Albert ha supplicat a vostra alta senyoria per obtenir la dita castellania per I. seu seruidor sabent be lo dit mossen Bernat Albert la prouisio feta per la dita senyora Reyna. Per ço, molt alt e molt excellent Senyor, podents fer testimoni a veritat de la industria, diligencia e fe aprouades del dit en Johan Pere a la vostra molt alta senyoria e acustumada justicia, la qual entre altres virtuts relluis en vos, Senyor, sia de vostra merce jaquir alegrar lo dit Johan Pere de la sua prouisio per la dita senyora Reyna feta e hauer aquella per agradable e fer cessar lo dit mossen Bernat Alberth de la sua supplicacio quar, senyor molt excellent, la vostra reyal munificencia no es axi abreujada que en altra manera no puxe satisfer a la supplicacio sua. E aço, molt excellent Senyor, reputarem a singular gracia e merce de vostra alta maiestat, la qual lo Rey dels Reys e Senyor dels Senyors vulle beneuenturadament conseruar al re-

[1] Precede al margen y en la parte superior la nota que sigue: *Fuit tradita presens littera in forma dicto Jo. P. per me B. Scayo, etc., sigillata cum sigillo Jo. Lull, vt brachii presidenti, die in huius nota inserta.*

giment de sos regnes e terres ab exalçament de sa real persona e triumphe victorios dels seus enemichs per anys beneuenturadament dilatats. Scrita en Barchinona a xv. de Deembre del any M. CCCC. XXXVI.

Senyor: Vostres humills subdits e vassals qui besants vostres mans e peus se recomanen en vostra gracia e merce lo Braç real del dit vostre Principat de Cathalunya congregat en la Cort dessus dita.

Súplica del Brazo real á la Reina reclamando la derogación de la reforma electoral introducida por ella en Gerona y protestando contra los *Greuges* por tal motivo cometidos por el *portant veus* de gobernador general en aquella ciudad (11 de Enero de 1437).

XLVII.—Molt alta e molt excellent Senyora:

No ignora la vostra molt gran senyoria com la salut de les vniuersitats del Principat de Cathalunya, en gran part sta en les constitucions e leys generals del dit Principat de Cathalunya e en los priuilegis, libertats, vsos e costums per los molt alts senyors Reys e Princeps, de gloriosa memoria, atorgats a aquelles e per constitucions de Cathalunya per ells confirmats, e ab les dites constitucions, leys, priuilegis e libertats, vsos e costums, los ciutadans e habitans en aquelles viuen en gran policia e orde, e aquelles apres la real dignitat son llur buxola e gouern, ço qui no seria si a les dites leys, constitucions, priuilegis e libertats, vsos e costums era preiudicat en alguna manera. E per ço, los dits Reys e Princeps acostumen, segons volen les dites constitucions generals de Cathalunya, jurar aquellas, tenir e seruar. E semblant jurament hauets prestat vos, Senyora, com a loctinent del senyor Rey, e tal lo fan lo gouernador general, lo canceller, vicicanceller, regent cancellaria e lo portant veus de gouernador en lo Principat de Cathalunya e altres officials ordinaris, vsants de jurediccio en aquells, segons tot aço per les dites constitucions es largament ordonat. E com entre los altres priuilegis atorgats a les dites vniuersitats, comunament a cascuna de aquelles sia per special priuilegi dada, atorgada e ordonada certa forma en les eleccions fahedores cascun any, axi de consellers jurats com de conçell per be regir aquelles, segons en la seria dels priuilegis de cascuna vniuersitat es largament contengut. E entre les dites vniuersitats del dit Principat, la ciutat de Gerona, per antichs priuilegis, vs e bona pratica de aquells, hagen facultat e degen cascun any lo jorn de capdany, fer eleccio de conçell e jurats e altres officials per conçellar e regir lany quis segueix la dita ciutat en certa manera e forma en los dits priuilegis largament expressades. Empero alguns dies e pochs ans de la dita

festa los jurats de la dita ciutat faheren dir e explicar per part de la dita ciutat en lo Braç de les vniuersitats, com mossen Johan de Corbera, portant veus de gouernador general, era anat a Gerona e ques duptauen per alguns sentiments que hauien, no perturbas la eleccio de conçell e jurats e altres officis en lo dit jorn fahedora en derogacio de llurs priuilegis, vs e antiga pratica de aquells e per constitucions confirmats, pregant lo dit Braç que en aço volgueren fer lo degut, axi que vos, Senyora, fossets humilment sopplicada que fos scrit e manat al dit portant veus que francament e deliura permetes fer les dites eleccions lo dit jorn, segons llurs priuilegis e vsos. E lo dit Braç vehent los prechs axi justs e rahonables, delibera fer homilment la dita soplicacio a vos, Senyora, per certes persones, les quals a aço per lo dit Braç foren elegides. Empero, Senyora, per lo accident e indisposicio de la vostra real persona la dita soplicacio no poch esser explicada a la vostra gran senyoria, ço qui fo molt desplasent al dit Braç, confiant fermament que per vos, Senyora, a soplicacio del dit Braç, hi fora stat axi be prouehit que nos foren seguits los greuges e preiudicis deuall scrits. Per ço, couench a les persones trameses per lo dit Braç recorrer al vostre canceller e a mossen Francesch Daranda, consellers de vostra gran senyoria, los quals, oyda la dita explicacio e soplicacio, respongueren a les dites persones trameses per lo dit Braç que no stiguessen duptosos ne creeguessen que lo dit portant veus derogas ne preiudicas en alguna manera als priuilegis e libertats de la dita ciutat, ne quells fahes alguna turbacio en la eleccio fahedora. E aço refermaren per moltes vegades que los missatgers del dit Braç ne foren ab ells, e de fet ab prouisio real e patent, signada per lo dit vostre canceller, fo scrit al dit portant veus, segons era per los dits missatgers soplicat. E lo dit Braç, oyda la relacio de llurs missatgers, stant fermament confiats de les dites bones paraules e axi refermades per tantes vegades e de la dita prouisio, no cura mes auant procehir. Empero, Senyora molt excellent, no contrastant la soplicacio feta per lo dit Braç e les dites bones respostes e prouisio, lo dit portant veus ab grans penes, presons e arrests e dures cominacions, plantant forques, aquelles eregint deuant la casa de la dita ciutat per metre mes terror als dits jurats e altres del dit conçell, per que fessen les dites eleccions, segons voluntat del dit portant veus e no segons llurs priuilegis e antichs costums, fahents los qui eren aplagats per fer les dites eleccions, desaplagar, ab les dites terro[r]s e cominacions, la dita jornada ha empetxats los jurats e conçell de la dita ciutat que no han poguda fer la dita eleccio de conçell e jurats e altres officis per lany present, segons llurs priuilegis e vsos antichs. Oc mes no contrastants

diuerses raquestes e protestacions e appellacions a ell fetes e presentats los priuilegis e prouisio, segons los quals a ells era permes fer la dita eleccio ab nouella forma e pratica contenguda en vna letra monstrada e presentada signada per vostra gran senyoria, desuiant totalment dels antichs priuilegis, vs e pratica de aquells, lo dit portant veus ha feta eleccio de conçell e jurats e altres officials volent deslibertar la dita ciutat, tant com es stat en ell, contra dret, raho, justicia e constitucions generals de Cathalunya, oblidats lo sagrament e homenatge per ell prestats. On com tals enantaments axi fets sien nulles e contra seria de les dites constitucions, priuilegis e libertats, vs e pratica de aquells, molt preiudicials e de mal eximpli e desuiant totalment de les bones paraules dites al dit Braç per mija de llurs missatgers per los dits consellers de vostra gran senyoria e de la seria de la dita prouisio: Per tant, lo dit Braç, per si e per tots los altres qui adherir si volran axi humilmeut com pot, soplique a la vostra gran senyoria que axi la dita letra per la qual era dada nouella forma de elegir contra los dits priuilegis, vsos, costums e libertats e per ço com era signada per vos, Senyora, contra les dites constitucions, pus tocaue interes de la dita vniuersitat deduhible en juy, com tots los dits anantaments, presons, arrests, imposicions de penes, ficaments de forques, eleccions de conçell e jurats e officials e tots e qualseuol altres actes fets e enantaments per lo dit portant veus, axi per son motiu com per vigor de la dita letra o per altres, açi com a nulles e ineficaces, sien totalment tornats al primer stament. E sia permes als jurats antichs, seruada la forma de llurs antichs priuilegis e pratica de aquells, elegir llur conçell e ab lo dit conçell, jurats e altres officials per lany present, no hauent per algunes, mas per nulles les eleccions fetes contra seria dels dits antichs priuilegis, vsos e costums de la dita ciutat fahent reparacio en la dita manera de tal e axi gran preiudici notori a tot lo mon. E sobre la dita e presta reparacio lo dit Braç reduheix a memoria a vostra gran senyoria lo sagrament per vos, Senyora, prestat de tenir e seruar les dites constitucions, priuilegis e libertats e vsos. Encarragant vostra reyal consciencia en la obseruancia de aquell, e per ço, com lo dit portant veus, oblidats lo sagrament e homenatge per ell prestats, no ha duptat fer los dits e axi grans greuges e preiudicis contra les dites constitucions generals del dit Principat e los priuilegis, libertats e vsos antiquats de la dita ciutat per les dites constitucions confirmats, e no solament en la dita ciutat mas encara en diuerses parts de Cathalu[n]ya, no ha dubtat fer molts e axi grans greuges en gran detriment de la cosa publica. E com sien, Senyora molt excellent, los dits preiudicis e greuges a vostra molt gran cle-

mencia notoris e apareguen per actes publichs, soplique lo dit Braç que per dar eximpli als altres qui tals coses porien attemptar e per castich seu contra aquell sia procehit, axi per priuacio del dit offici com ateses les coses desus dites *et alias* sia indigna del dit offici de tanta preminencia regir com per altres degudes penes. E entretant, sia sospes del exercici de aquell com en altra manera nos puxa axi contra aquell franquament inquirir. E encara mes soplique lo dit Braç que los juristes los quals lo dit portant veus hauran consellat en los dits actes axi nulles e desareglats e los quals han vsat de officis de assessors del dit portant veus sens prestar lo sagrament e homenatge que deuian, segons les constitucions generals de Cathalunya, los quals prestar han recusat com ne sien stats requests sien priuats de jutiar e consellar. E en altra manera, ab degudes penes punits e castigats que qualseuol altre jurista si per amor de virtut nos sta de donar tals consells, sen stiga per temor de la pena, les quals coses jatsie justes, etc., lo dit Braç ho reputara a gracia singular. E per tant, Senyora molt excellent, com lo dit Bras, atesa la grauitat dels dits greuges per prosequcio de aquells, se haura totalment a diuertir dels fets e negocis en la Cort proposats hoc encara de qualseuol daquiauant occorrents com vingue totalment deliberat per reparacio dels dits greuges tots e qualseuulla negocis de la dita Cort postposar fins sia de aquells obtenguda deguda reintegracio e reparacio. Axi, Senyora, que si los actes e negocis de la dita Cort prenen dilacio o perturbacio vos suplique lo dit Bras no esser imputat a ell ni scrit com ell sen desencarregue, mas imputarho e scriureu a tots aquells qui han procurats, consellats, ordonats, manats e executats los dits greuges e preiudicis e procuraran, consellaran, ordonaran e maneran que les coses per lo dit Bras suplicades ne sien prestament a degut effecte deduides com per ells sia donada causa de tota dilacio e perturbacio dels negocis e fets de la dita Cort [1].

Die lune XIIII. Januarii anno M. CCCC. XXXVII. prout mihi dixit venerabilis G. Canyelles qui mihi dixit ipsum fuisse presentem, fuit data cedula cuius est copia presens domine Regine intus eius cameram per Brachium regale, alia remitto dicto honorabili Gabrieli Canyelles si contra fuerunt actus hec pro memoria solum hic aposui.

[1] V. sobre el mismo asunto los documentos 48, 49 y siguientes de esta serie.

Minuta de carta dirigida por el Brazo Real á los *quis diuhen jurats de Gerona*, responsiva á otra de los mismos, protestando de la reforma electoral introducida en dicha ciudad y expresándoles la decisión del Brazo en gestionar activamente la derogación de aquélla (22 de Enero de 1437) [1].

XLVIII.—*Als molt hono[rab]les senyors los quis diuhen jurats de Gerona.*

Molt honorables senyors: Vna letra ab la subscripsio de jurats de Gerona de xv. del present mes de Janer hauem reebuda contenent en acabament com lo die de Ninou prop passat son stades fetes en aquexa ciutat eleccions de conçell, jurats e altres officis, segons noua pratica per la senyora Reyna ordonada, la qual praticha hauen per molt bona e loabla e entenets que sen seguira gran vtilitat, repos e benauenir de la dita ciutat, ciutedans e de la cosa publica de aquella. E com apres hauets reebuda vna letra de la senyora Reyna, la qual vos ha scrit que ha aprouats e confirmats los priuilegis de la dita ciutat e hauets reebuda la carta de la dita confirmacio molt copiosa, e que posat que per la dita noua pratica de elegir als dits priuilegis fos derogat ço que no creets, empero encare a cautela la dita Senyora, de plenitud de sa reyal potestat, suppleix en tolre e remoure tots preiudicis, les quals letra e confirmacio hauets fetes legir e publicar en lo conçell general e que aquexa ciutat es contenta de la dita ordinacio o praticha de elegir e de la dita confirmacio dels dits priuilegis per que notificant nos les dites coses nos pregats quens vullam abstenir de fer dir en nom e per part ne instancia de aquexa dita ciutat res en contra la dita noua pratica o ordinacio de eleccions, quar fan se segons debits per sort e en manera molt justificada, e que sens falla sera introduhida en gran vtilitat de la cosa publica de la dita ciutat. E que per aqueix esguard e per la molt larga confirmacio dels dits priuilegis, en nom de aquexa vniuersitat, no volets per alguna part ne instancia en contrauenir hi, ans ne sots molt contents. E que per preseruar nos de treball nosen scriuits axi clarament de vostra intencio en hauets aximateix scrit al honorable en Ramon Sampso, segons les dites coses de paraula a paraula son en la dita letra a nosaltres tramesa contengudes. La qual letra per nosaltres ben entesa nons som puguts abstenir de no mereuellar nos molt de vosaltres de-

[1] Precede la siguiente nota marginal: *Fuit tradita presens littera in sui forma sigillata cum sigillo Johannis Lull, vt presidentis Brachii, per me B. Scayo man[da]to in facto per Brachium honorabili R. Sampso, sin[di]co Gerunde, die jouis XXIIII. Januarii anno M. CCCC. XXXVII.*

mostrants esser molt contents del procehiment molt preiudicial principiat e nouament introduhit en aquexa ciutat sobre la mutacio de conçell feta per mossen lo portant veus de Gouernador en Cathalunya e ell present e entreuinent e de hauer feta eleccio de jurats, introduhida ab appresonaments de persones e ab terrors inferides e apparellades esser meses en exequcio per plantament de forques. E sobre tal fundament fet per violencia, manaçes e pahors e luny de tota libertat es stat hedificat tot quant se es seguit de eleccio de conçell, jurats e altres officis e nos deu ignorar per vosaltres ne per algu, si donchs tal ignorancia no es crassa e suppina, que les dites coses son stades attentades e fetes contra constitucions generals de Cathalunya e contra los priuilegis de la dita ciutat los quals los passats e antichs de gran renom e fama per salut de la cosa publica de la dita ciutat, zelants lo bon endreçament de aquella hauien procurats e obtenguts. Los eximplis dels quals antichs qui pensar hi hagues volgut son incentius e nodriments de virtuts e mostrants que la cosa publicha es I. cors, lo qual per benifet e do diuinal es animat e per suma equitat se regeix ab trempança de raho e no soffer ne soste manaçes ne terrors, ans vol e requer que en consellar lo coratge de cascu sie franch e liure. E en aquesta manera entre les altres es feta de pocha, gran la dita cosa publica, e per lo contrari de gran es feta pocha e torne a no res, e es e deu esser en tanta de extima que per deffensio de aquella e per no sofferir esser preiudicada deu esser posposada la vida. E per autentichs documents lo fill deu pugnar per la patria contra lo pare, e lo fill no deu callar si sap quel pare la degue preiudicar. E donchs, senyors, ques pot dir contra aquestes coses e per que axi al primer lanç sou romasos contents de tals coses hedificades sobre tal fundament com dit es e loats e dehits aquelles esser bones, no aduertints a les paraules propheticals dients: *Ve qui dicitis bonum malum et malum bonum ponentes lucem tenebras et tenebras lucem.* Mes auant, ab vostra honor parlants, tal pratica introduhida no es per tots lohada, bendita ne aprouada, ans hi es stat sanctament per alguns de vosaltres e per molts altres dissentit e contradit, segons clarament se mostre per actes publichs e en altra manera molt legitima. Perque, molt honorables senyors, responents nosaltres a vostra letra, vos notificam e vs certificam que, precehints consell, acord e delliberacio maduris, som de intencio e axi ho deduhirem en acte que no obstans vostres prechs procehirem e nostra continuada instancia farem e no cessarem en fer tornar totes les dites coses a lur primer e degut stament e haurem esguard no solament a preiudicis de aquexa ciutat, mas encare e molt mes attendrem a guardar de preiudici tot aquest Braç, lo qual

tro açi per gracia de nostre Senyor Deu es en degudes fraternitat, unio e concordia e del qual Braç axi virtuosament vnit, canella o junctura alguna no si ere deslogada tro ara que vosaltres qui sots fills de aquexa ciutat mostrats separar vos de la prosequcio dessus dita. E ab tant sie lo Sanct Spirit en vostra guarda, rescriuints nos fiablament de totes altres coses pertinents e degudes, les quals puxam fer per vostres pler e honor. Scrita en Barchinona a XXII. de Janer del any M. CCCC. XXXVII.

Lo Braç reyal del Principat de Cathalunya congregat en la Cort, la qual la illustre senyora Reyna dona Maria, consort e com a loctinent de[l] molt alt senyor Rey don Alfonso, vuy beneuenturadament regnant, de present celebre al dit Principat en Barchinona aparellat a la honor daquexa Ciutat.

Borrador de cédula dirigida por el Brazo real al canciller, sobre los *greuges* del *portant veus* de gobernador en Gerona (23 de Enero de 1437).

JHESUS M.ª

XLIX.—Senyor molt Reuerent: La vostra molt gran Reuerencia no ignora com dies ha passats, per los sindichs de les ciutats, viles e lochs reyals del Principat de Cathalunya, huy residents en la ciutat de Barchinona, representants lo Bras reyal de la Cort del dit Principat de Cathalunya, ab supplicacio donada en scrits a la molt alta e molt excellent la senyora Reyna, present vos, Senyor, es stat ab gran instancia supplicat que los greuges fets per lo portant veus de gouernador contra la ciutat de Gerona sian reuocats, cassant e anullant tots actes fets e attentats per lo dit portant veus de gouernador, axi per motiu seu propri com per vigor de qualseuulla altres prouisions, los quals son stats fets contra priuilegis, vsos, libertats e costums de la dita ciutat, axi com nullament son stats fets e attentats contra constitucions de Cathalunya e capitols de Cort. Aximateix es stat supplicat que lo dit portant veus de gouernador e tots los altres conseyllants e aiudants degudament sien punits, segons largament es contengut en la dita supplicacio, a la qual supplicacio jatsia hage molts dies passts que sia stada dada per vos, Senyor, ni per altre al qual se pertangue prouisio alguna noy es stada feta, ans, Senyor, es peruengut a noticia del dit Bras que en loch de restitucio e reparacio dels dits greuges e altres coses contengudes en la dita supplicacio los dits actes nulles e nullament fets e attentats serian per la dita molt alta senyora Reyna ab sa prouisio reyal de fet confirmats com, parlant ab aquella humil e subiecta reuerencia ques pertany

de dret, actes axi notoriament nulles no hagen pogut ni degen rebre alguna confirmacio. E jasia, Senyor, ques diga que tals nulles enantaments se serian seguits per prouisio e letra expressa del senyor Rey, la qual, la dita reuerencia repetida, no pot hauer loch ne tal letra com axi fos, parlant tostemps ab humill reuerencia del dit Senyor, no deuia esser obeyda axi per disposicio de diuerses capitols de Cort, specialment del senyor Rey don Marti e del senyor Rey don Ferrando, de gloriosa memoria, com per diuerses altres constitucions del Principat de Cathalunya, no solament seria nulla, mas encara tolt poder e facultat de poder exequtar tals e semblants prouisions. E per tant, Senyor molt Reuerent, com se diria algunes prouisions sobre los dits actes nulles per lo dit portant veus fets manades esser de vostra ma signades, e en special la prouisio per la qual los dits actes nulles se dirian esser confirmats, lo dit Bras, o sindichs deputats e elets per aquell açi a vostra molt gran reuerencia tramesos ensemps ab lo notari del dit Bras reduhint a vostra molt gran reuerencia a memoria lo sagrament per vos solempnament prestat en lo ingres de vostre offici de canceller, que sots del molt alt senyor Rey e huy de la molt alta senyora Reyna, com a lochtinent del dit Bras o elets per ell ab deguda reuerencia vos supplique e supplicant vos raqueren expressament que, prouehint a la dita supplicacio a la dita senyora Reyna, vos present, presentada la qual a maior cauthela *iterum* presentem a vos, la qual es del tenor seguent: *No ignora. Inseratur*, tots e sengles greuges an aquela contenguts reuoquets e reparets e façats, segons en aquella es largament contengut, *et alias* per constitucions de Cathalunya e per lo dit sagrament sots tengut e obligat. E dels dits actes exhibits e posats en poder del scriua de la senyora Reyna, los quals clarament mostren los dits grans greuges e preiudicis vos, Senyor, podets de totes les dites coses clarament informar. E jatsia, Senyor, ho deiats per justicia fer, pero lo dit Bras vos ho reputara a gracia. En altra manera si vos, Senyor, per exequcio del carrec del dit offici no prouehiets la dita suplicacio reparant los dits greuges, pus ho deuets e podets fer signantment vrgent lo dit jurament, ço que no es creedor, couendra al dit Braç, jatssia forçat e ab anuyg de fer contra vos, Senyor, pus vrgents e stretas, requestas e protestations e parlar pus clar e encara de procehir a altres remeys juridics e vltra les ditas stretas, requestas e protestacions pendra partits rahonables e justs e seminar e multiplicar aquels, fins hage obtenguda la desijada reparacio dels dits greuges, com poch val al dit Braç venir a Corts e ab lo senyor Rey e altres Braces fer constitucions, si per soll arbitra dell senyor Rey o de la senyora Reyna o per qualseuula officials seus la dita Cort

son fetas directament o indirecta nouitats contra aquelas, tostemps parlant ab humill e subjecta reuerencia de lurs senyorias, dels quals tots e sengles actes an la present scriptura contenguts requeren vos notari quen leuets e al dit Braç e als sindics presents an quell e a lurs principals liurets carta pu[bli]ca com len vulen.

Die mercuri XXIII. Januarii M. CCCC. XXXVII. presente G.° Canyelles fuit tradita quedam cedula cuius presens est copia simul cum alia de qua iam fuerat tradita alia domine Regine, de qua est in hac cedula mentio facta de insertione eius R[eueren]do Canc[ellario] Regio intus palatium regale palam reperto per ambasiatores Brachii, alia remitto dicto honorabili G. Canyelles qui fuit presens, solum pro memoria hec ibi aposui.

Carta de los jurados de Gerona á los síndicos del Brazo real, ratificándoles la noticia de la celebración de las elecciones municipales en dicha ciudad, bajo la nueva forma decretada por la Reina, cuya innovación aplauden (24 de Enero de 1437).

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de les ciutats e viles del Braç reyal en les Corts de Cathalunya [1].

L.—Molt honorables e molt sauis senyors: Segons per altra letra vos hauem scrit en la festa de Ninou prop passada foren fetes en aquesta ciutat eleccions de consell, jurats e altres officis daquesta dita ciutat, segons noua pratica o ordinacio per la senyora Reyna feta e ordonada, la qual pratica e ordinacio hauem per molt bona e loable, e daquesta entenem se seguira gran vtilitat, repos e beauenir a la dita ciutat, ciutadans e a la cosa publica daquella, e maiorment com apres ab humil e deguda reuerencia hauem reebuda vna letra de la dita senyora Reyna e una carta ab la qual ha confirmats tots los priuilegis sobre les dites eleccions a la dita ciutat, ab antich atorgats ab special supleccio de tolre e remoure tots preiudicis, si alguns sen porien esser pretesos o afermats per la dita ordinacio, ço que no creem, e la dita Senyora ab la dita confirmacio declara que james fon sa intencio de preiudicar als dits priuilegis, les quals letra e confirmacio de priuilegis hauem fetes ligir en lo consell general e feta fer carta publica. Apres, senyors, lo consell gene-

[1] A continuación, en el dorso, aparece la siguiente nota: *Fuit presentata in Brachio regali die sabbati XXVI. Januarii anno M.° CCCC.° XXXVII.°*

ral ha reuocats lonorable en Ramon Sampso e tots altres sindichs e missatgers de la dita ciutat, la qual reuocacio per nostre descarrech prouehim que de present sera intimada al dit Ramon Sampso, e apres a altres, per en Bernat Julia, portador de la present, hauent daço special poder de la vniuersitat daquesta dita ciutat. Perque, molt honorables e molt sauis senyors, pregam vos molt affectuosament que vs placia de abstenir vos de fer ne dir en nom, per part o instancia daquesta dita ciutat res contra la dita nouella pratica o ordinacio e confirmacio de priuilegis de eleccions, les quals ara se faran molt justament per sort e en manera molt justifficada e sens tot dupte la dita ordinacio de eleccions sera introduida en bon vs publich de la dita ciutat, relleuada de abusos qui ab antich sobre les dites eleccions hic eren praticats. E per aquest esguard no volem fer alguna part ne instancia en contrauenir a la dita reginal ordinacio de les eleccions demont dites, de la qual aquesta vniuersitat, e nosaltres en son nom, [ne som?] molt contents, abans de la dita reuocacio, senyors, hauiem scrit al dit Ramon Sampso que en nom daquesta ciutat no faes part ne instancia contra les dites noua ordinacio de eleccions ne contra la confirmacio dels dits priuilegis, empero dell no hauem hauda resposta neguna de que e no sens justa causa nos som entrenyorats. Si algunes coses, molt honorables e molt sauis senyors, podem fer per vosaltres fiablament nos scriuets. E sia en proteccio vostra la Trinitat Santa, e placieus haiam vostra resposta. Scrita en Gerona a XXIIII. de Janer del any M. CCCC. XXXVII.

A vostra honor aparellats los jurats de Gerona [1].

Nota sobre los hechos ocurridos en Gerona el día 1.° de Enero de 1437, con motivo de la reforma de las elecciones municipales introducida por el *portant veus* de gobernador general de Cataluña, por mandato de la Reina.

LI.—La ciutat de Gerona ha priuilegis antichs ab formes de eleccions de jurats, altres officials e consell de la dita ciutat, e lo dia de Ninou del any M. CCCC. XXXVII. lo portant veus de gouernador general en Cathalunya resident en la dita ciutat feu arrestar los jurats e feu posar forques deuant la casa del consell de la dita ciutat e feu fer molts altres terrors en la dita ciutat e ab letra de manament signada de ma de la senyora Reina, loctinent general del senyor Rey posa formes noues de elections de jurats, altres officials e consell en la dita ciutat contra constitucions generals de Cathalunya e los dits priuilegis de la dita ciutat e

[1] Este documento está autorizado con el sello de placa de la ciudad de Gerona.

contra lo dit portant veus protestaren los dits jurats per los dits actes e en aquells expressament dissentiren e la dita ciutat per los dits actes sta en gran disencio e si noy es prouehit sera perill de destruccio de aquella.

Nota relativa á varios *greuges* (26 de Enero de 1437).

LII.—Grauamina de quibus conqueruntur offerentes presentem cedulam si que sunt, non fuerunt facta per canc[ellariu]m, nec prouisiones alique obuiantes constitutionibus nec priuilegiis fuerunt per eum signate, nec dicti offerentes veniunt modo quo decet ad regiam dignitatem, cuius nomine et auctoritate predicta facta fuerunt, quare recurrunt dicti offerentes ad dominam Reginam modo debito soplicando nam sperare possunt quod prouidebitur eis prout erit juris et rationis. Et mandat expresse instrumentum requisitum non recipi nec confici vllo modo cum fieri non debeat diuersis causis et rationibus que hic exprimi omittuntur.

Die sabbati XXVI. Januarii M. CCCC. XXXVII. dedit hanc Raymundus Baiuli mihi B. Scayo, qui sibi peci *(sic)* ma[nda]to mihi facto per dictum Brachium.

Provisión de la Reina sobre la queja á que hace referencia el precedente documento LII (8 de Febrero de 1436).

LIII.—Verum est et notorium quod dominus Rex et canc[ellar]ius vic[ecancellar]ius aut regens canc[ellariam] de his que curam eis regio nomine et auctoritate fiunt, non consueuerunt permittere recipi instrumentum per aliquem notarium qui non sit de domo regia. Nec etiam illi de domo regia hoc auderent facere sine licentia et permissu domini Regis seu dictorum principalium officialium eius nomine visis quod prius et recognitis his de quibus instrumentum requiritur propter impertinentias que interdum in supplicationibus vel in cedulis inseruntur. Et si dictus canc[ellari]us qui hoc obtulit et presentantes non ignorant hanc preheminentiam domino Regi seruauit fecit quod debuit et quod consuetum est fieri. Et per consequens nullum grauamen fecit seu illatum fuit ex premissis, quem prouisiones que fiunt in pede supplicationum seu cedularum, cedunt loco instrumenti et tantum vigorem habent, et dominus Rex semper isto modo vsus est. Et non est mirum si dominus Rex et Princeps hanc preheminentiam habent sicuti habere debent,

nam aliqui ex subditis et vassallis suis istam presumunt habere facientes aliquotiens poni in carceribus notarios et interuenientes qui talia facere volunt. Premissis tamen non obstantibus domina Regiua semper parata est facere in supplicatis quod juris fuerit et rationis.

Pro[uisum] per dominam Reginam VIIII.ª Februarii anno M. CCCC. XXXVII. cum delliberatione consilii.—*Locumte[nens] prothonot[a]rii.*

Cédula presentada en 9 de Febrero de 1437, de parte de la Reina, por Ramón Batlle, lugarteniente de protonotario real, á los síndicos de Barcelona, Lérida y Perpiñán, en respuesta á la que el Brazo real elevó á la Soberana en queja de los *greuges* por el mismo deducidos con motivo de la reforma electoral introducida en Gerona.

LIV.—Gran gloria es a cascun pare hauer los fills dotats e insignits de gran prudencia e sauiesa, e gran exaltacio es a tot Rey, Princep e senyor hauer los seus vassalls e sotsmesos ornats e illuminats de sperit de sauiesa e de consell, la qual sauiesa jatsia stigue tots temps acompanyada e circuida de diuersos dons e ornaments virtuosos, no daurats per simulacio e aparencia, mas dor fi e pur per veritat e per existencia, empero la cosa que mes la fa resplandir per lo mon, e lo so de aquella oyr per totes les regions de aquell, si es fer e deduhir en actes loables e virtuosos e metre en exequcio grans e gloriosos fets, e recloure en temprada e discreta breuitat multiplicacio de paraules e senyaladament de scriptures, les quals romanen disertes per a tots temps. E aço es doctrina filosofica per acomprar e adquirir rehenom e fama e conglutinar gran dileccio e amor ab tots aquells a qui lesperit de sauiesa per diuinal do comunicar se lexa. La senyora Reyna ha vista e regoneguda vna gran suplicacio o cedula a la sua senyoria presentada per lo Braç real de les vniuersitats del Principat de Cathalunya per la qual apar que per ço com la dita Senyora, per manament del senyor Rey e per fer ço que a la dignitat e offici real se pertany ha volgut redreçar e reparar lo regiment e gouern de la ciutat de Gerona e preseruar aquella que no plegas ni aconseguis a terme e fi de total destruccio, en lo cami de la qual era stada mesa per obres e fets daquells qui lo dit regiment se hauien indegudament apropriat, e vsurpat lo dit Braç ha volgut pretendre greuge e prejudicis allegant priuilegis e constitucions. E reduhint en replicats lochs a memoria de la dita Senyora lo jurament que ha fet e prestat, per obseruancia de aquells e de aquellas, segons aquestes coses e altres son en la dita cedula massa largament expressades. A la qual la dita Senyora per sa benignitat e mansuetud real e no en tal manera com lo

quesit mereix, respon que ella no ha fet ni enten a fer res que sia contra constitucions ni priuilegis ans tots temps insistira en la ferma obseruança de aquelles e aquells e ha be a memoria son jurament e sab be ço que a ella se pertany de fer. E no menys ço de que lo dit Braç es tengut e obligat de fer vers son Rey, Princep e Senyor, e si la dita Senyora vehie anar a perdicio la dita ciutat, e ha volguda redreçar e reparar aquella gens per aço no ha fet res en lesio de constitucions ni priuilegis ni ha fetes ni manades fer coses per aquelles ni aquells prohibides, car no ha constitucio ni priuilegi en lo mon que diga ni contenga que si lo Rey veu vna ciutat sua tenir cami de ruina e destruccio que no prouehesque a la salut e reparacio de aquella. Ans ha be management e priuilegi de Deu al qual abans que a tot altre es tengut e al qual tot sol e no a altri ha donar compte e raho de sa administracio que axi ho faça. E si non feya faria gran offensa a Deu e pendria grau carrech de consciencia e no faria ço que a offici e dignitat real se pertany. E per aquesta raho e per altres moltes diu la dita Senyora que no ha fet greuge ni preiudici algu, mas molt gran profit e benefici a la dita ciutat de Gerona, ni lo portant veus de gouernador ha fet res contra son sagrament e homenatge per hauer complits los manaments de la dita Senyora, com sia stat mer exegudor de aquells ans de aço deu esser com a bo e obedient vassall e official comendat e loat. E si nou hagues fet fora digne de gran reprensio e castich, e per semblant tots los altres qui en complir los manaments de la dita Senyora han ajudat e cabut. E esta massa marauellada la dita senyora Reyna de la conclusio de la dita cedula, ço es, que lo dit Braç hage deliberat postposar qualseuol fets e negocis en la Cort proposats e daquiauant occorrents, fins sia dels dits pretesos greuges obtenguda deguda reparacio, car lo dit Braç, vsant de sauiesa, no ha acostumat de fer tal penyora ni estimar esser maiors ni eguals los fets dels vassalls ab los del Senyor, en nigun cas ni temps, e molt menys en aquest, considerats los afers e perill en que lo senyor Rey es a la salut del qual procurar en totes maneres sos vassalls son obligats e tenguts ni la dita Senyora poria ni vol creure lo contrari. Ans creu be que a la salut, honor e seruey de son Rey, Princep e Senyor e al beneffici de la cosa publica ques vulla que lo dit Braç no porie ni sabrie fallir, majorment attesa e considerada la contentacio de la dita ciutat de Gerona, la qual no ha pretes ni preten prejudici en ço que lo dit Braç lo ha volgut pretendre. Ans ho ha reputat a singular gracia e merce a la dita senyora Reyna, e ha manat an Ramon Sampso, qui era sindich e missager de la dita ciutat, que no faça querela ni greuge de les dites coses, el ha reuocat de sindicat e de missageria. E aço

es stat intimat e notifficat al dit Braç e encara als altres Braços de la Cort e aço no contrestant lo dit Braç lo admet en sos consells el tracta com a missager e sindich de Gerona de que lo dit en Sampso qui si ingerex multiplica a si matex los carrechs que ja porta. E lo dit Braç fa e nodrex a simatex massa gran preiudici segons per auant conexera, de que la dita Senyora esta marauellada. E donchs pus la dita ciutat es ben contenta bes deuria contentar lo dit Braç, e no deurie pendre axi com rahonablement no deu a greuge si lo senyor Rey ha redreçada la sua ciutat de Gerona de mal regiment en bo, e de mala forma e mala pratica en bona, e la ha mesa en regiment vniuersal e comu, e la ha leuada de mans e poder de pochs priuats, qui indegudament, segons dit es, se hauien vsurpat lo regiment de aquella e sots titol e color de libertat la hauien deslibertada e denudada de sos priuilegis, abusant de aquells e tenint pratiques damnades e desonestes, per tenir lo dit regiment a llur ma, segons apar per bones enquestes, les quals la dita Senyora encara fa continuar e los culpables ne portaran deguda punicio e castich, e lo dit Braç deuria aduertir en aço, car no es sino endurcir los mals en llur mala opinio e proposit, e metre la ciutat de Gerona en diuisio e discordia e gran perill e aportar aquella a inconuenients e scandols. E es massa manifest e notori que pus libertada sta de present que no staua de primer a sola voluntat e arbitre de aquells, qui axi com a heretat o patrimoni propri indegudament la gouernauen. E la present cedula dona la dita senyora per resposta a la suplicacio o cedula del dit Braç, la qual a la dita Senyora no sembla se dege insertar en lo proces de la Cort, axi com lo dit Braç ha demanat per tal que no pusques esser atteses moltes coses en aquella contengudes, en sdeuenidor interpretada en seny algu no degut, que pogues notar impertinencia alguna en lo dit Braç pus que noy es. Ans creu be la dita Senyora que lo dit Braç fara tots temps coses pertinents e degudes, axi com ells e llurs predecessors loablement han acostumat. Mas lla hon de tot en tot lo dit Braç vulla que sie insertada en lo dit proces, per complaure al dit Braç, la dita Senyora manara que hi sie insertada ensemps ab la present resposta. Be es veritat que lo senyor Rey e la dita Senyora, tots temps se gloriejaran que los vassalls los quals amen e tenen axi com a fills sien dotats e ennoblehits de gran temprança, prudencia e sauiesa en totes ses paraules e scrits e en tots lurs actes e affers. Pregant e exortant afectuosament lo dit Braç que nos vulla aturar per les dites coses ni per altres que no entenga en los affers proposats e occorrents en la Cort tocants tant lo seruey e honor del senyor Rey e beneffici de la terra, car la dita Senyora ofer al dit Braç de fer sobre les coses preteses, compli-

ment de justicia, tota vegada que li sera demanada. E si lo dit Braç estara e perseuerara en no voler fer la dita resposta ni entendre pus auant en altres affers de la Cort, ço que la dita Senyora no pot creure ni es presumidor, la dita Senyora, no podent al present alre fer, consultara de tot lo dit senyor Rey, e fara daquiauant ço que per la sua senyoria li sera manat. E sien imputats tots los empaxaments dels afers de la Cort a la dita deliberacio del dit Braç singularment a cascuns, e encara a llurs principals si tal manament los han fet e en tal deliberacio estaran, ço que la dita Senyora no creu. E aximatex tots los dans e inconuenients si e qui se seguiran en la dita ciutat de Gerona per impugnar las coses per la dita Senyora santament fetes.

Fuit tradita infrascripta cedula per Raymundum Bajuli, locumtenentem prothonot[arii] regii, hono[rabili]bus Johanni Lull Barchinone, Jacobo Nauarra, Ilerde, et P[etr]o Castello, Perpiniani, sindicis, intus cameram paramenti supremam palatii maioris Regii Barchinone personaliter existentibus die sabbati VIIII.ª Febroarii M. CCCC. XXXVII., quam infrascriptam cedulam dixit verbo dictus Raymundus Baiuli dominam Reginam dare loco responsionis supplicationi prime tradite sue excellentie per Brachium regale diebus lapsis [1], cum dicta domina Regina suplicationem vltimo sibi traditam per dictum Brachium prouideant quam prouisionem dictus Raymundus dicto Brachio traderet cum pro parte Brachii esset petita.

Súplica de Antonio Aloerga, de Palamós, al Brazo real en Cortes, pidiendo subvención para terminar la construcción de un ballenero, ofreciendo servir con el mismo á la Generalidad del Principado (13 de Febrero de 1437).

LV.—Molt honorables senyors: En veritat sta que Nanthoni Aloerga, de la vila de Palamos, fa un balaner en la plage de la dita vila, sera de portade de DCC. botes, o de pus, son li venguts a menys alcuns personers que hauia, tant que es romas tot sol a fer lo dit balaner, e no pot bastar en acabarlo. E per ço, com lo te en loch molt perilos de anamichs e que fort prest lo pugue verar per armarlo o fer mercaderia, car a tot es bo majorment que vogara cent rems, suplica humilment a vosaltres, molt honorables senyors, que dels bens del General li vullats fer alcun acorriment, per ço que en Lascar nol perda e que sia obligat a seruir lo General tant com sa pusibilitat bast.

Nostro Senyor, etc. [2].

[1] Lo fué en 14 de Enero del propio.—Véase el documento XLVII, de esta serie.

[2] Al pie dice: *Braç reyal*, y al dorso se lee: *Fuit lecta in Brachio die mercuri XIII. Februarii M. CCCC. XXXVII.*

Réplica del Brazo real á la cédula dada al mismo por la Reina en 9 de Febrero de 1437, sobre el pretendido *greuge* de la reforma de las elecciones municipales introducida por la Soberana, en la ciudad de Gerona (6 de Marzo de 1437).

LVI.—Molt alta e molt excellent Senyora [1].

No ignora lo Braç reyal de les vniuersitats del Principat de Cathalunya que de singulars do e gracia son dotats aquells qui per lum del Sant Sperit son illuminats de sauiesa e de concell e de altres dons, virtuts e ornaments en companyia de aquells com vna virtut per merexer no puxa sola habitar, ne ignora mes que cascun deu en sos fets e dits seguir la veritat clarament no palliadament ne cuberta. Jatsia segons instruccio diuinal e dit del philosop, simulacio en son cas e loch no es de virtut exelada pus sia de dol e engan totalment despulada e ab maior honestat se pot, es deu a veguades parlar ab seny inplicit, cubert e succint que vbertament e pus clar. Creu per semblant lo dit Braç que sia de gran perfeccio, procehint del dit lum de gracia diuinal, parlar breu e compendios resecat lo superfluu e fer e exequtar actes loables e virtuosos, los quals sien a seruey e lahor de Deu, e a ell sol deu esser atribuida la gloria segons dit del salmista. Creu mes lo dit Braç que sia gran gloria de tot Rey e Princep qui tals vassalls senyoreia, e si lo dit Braç ab aquells dons e gracias dels quals Deu la volgut illuminar a sos Reys, senyors e Princeps ab cor vbert e clar sens simulacio e cuberta, ha tots temps seruit, no ab paraules e scriptures desertes, mas ab veritat loablement e de fet ab llurs persones e bens. Axi es scrit en les croniques antigues e processos antichs e nous de moltes Corts generals e particulars, ço que per experiencia ses vist no ha molt, e no ignora vostra gran senyoria. E fos stat, plasent a Deu, que lo dit Braç, per soplicar a la vostra gran senyoria, per reparacio dels greuges en la soplicacio offerta per lo dit Braç contenguts, no hagues oyt tal exordi com es en la prouisio de la dita soplicacio contengut, ne parlant ab aquella humil e subiecta reuerencia ques pertany de la vostra gran senyoria, vos, Senyora, no deuriets trobar anuig si lo dit Braç, per interes de les constitucions generals de Cathalunya e obseruancia de aquelles, ha offerta la dita soplicacio com vbertament e clara se monstren los pretesos greuges, per seria de les prouisions e procehiments fets per lo portant veus en la ciutat de Gerona, qui no obseruades letres e manaments a ell fets

[1] Al pie del primer folio de este documento se lee: *Die mercurii VI. Martii. M. CCCC. XXXVII.*

per vostra gran senyoria que seruas los priuilegis antichs, vsos e pratiques en los actes e eleccions en la dita ciutat fahedores ne appellacions interposades dell e dels dits procehiments ha per moltes vies fetes grans e insolitas nouitats en la dita ciutat, de les quals e per les quals son pretessos per lo Braç los dits greuges, sobre la reparacio dels quals lo dit Braç, si non recorra a la vostra gran senyoria com a loctinent del senyor Rey, a la qual es propri e degut prouehir en aquell, seria frustrat de justicia e de total reparacio de aquells. E no cuyda lo dit Braç hauer errat ne demerexer per offerir deuant vos, Senyora, la dita soplicacio ne per les coses en aquella contengudes com tots temps les vol hauer dites a sana e bona intencio e ab humil e subiecta reuerencia de la vostra molt gran senyoria. E jatsia que per alguns se diga que les letres e prouisions e los procehiments fets per lo dit portant veus se puxen fundar per justicia no esser greuges empero fins aci, parlant ab la reuerencia repetida lo dit Braç, per res que li sia stat monstrat nou ha vist ne creegut neu pot creure. Mas creu lo dit Braç que jatsia los bons officials e obedients meresquen gran premi, empero los officials qui fan greuges e exequten los manaments per inportunitat o no veras informacions impetrats, axi com no fahents ço que son tenguts, demerexen com lo Senyor Rey e vos, Senyora, per la gran occorrencia de molts e grans affers facilment podets atorgar letres, prouisions o rescrits a soplicacio de algun impetrant, los quals be informats de la veritat e de les leys de la terra no atorgariets. E en exequtar aquells, com sia mer exequdor, poden be auertir los dits officials als quals son presentats, com no haien a soplir a tals e tants ne axi grans affers. E jatsia la vostra gran senyoria per lo carrech a vos comenat per lo senyor Rey e per altra via dege be auertir en lo bo profitos e pacifich regiment de la ciutat de Gerona e prouehir ab saludables remeys per squiuar tot scandol, lo qual en aquella se pogues seguir e castigar e punir aquells qui fan o donen causa daquell, e en altra manera torben lo be publich e repos de la dita ciutat. Empero creu lo dit Braç, parlant ab la reuerencia repetida, que tots los dits procehiments se podien es deuien fer, no per los remeys dels quals ha vsat lo dit portant veus, mas per altres sens lesio e derogacio dels priuilegis de la dita ciutat e de les constitucions de Cathalunya, segons li era stat manat per vostra gran senyoria a soplicacio del dit Braç, per conseruacio e interes de les quals constitucions, e no per interes de alguna priuada persona, lo dit Braç ha donada la dita soplicacio e demana la reparacio dels dits greuges. E no deuen congoxar vos, Senyora, parlant ab la reuerencia repetida, algunes paraules mencionades per lo dit Braç en la soplicacio dessus dita, com per aquelles en

los fets de la Cort nos pot seguir algun laqui, pus vostra senyoria vulla, segons pot breument prouehir lo dit greuge, hoc e per ço com si tenint vos, Senyora, les presents Corts, tals greuges se fan e per deguts remeys no son e breument reparats, lo dit Braç no veu que de entreuenir en los actes de la Cort se puga seguir algun fruyt. E no ha oblidat lo dit Braç en les Corts de Monço e en les presents, ne oblida ne oblidara ço qui es stat e pot esser a seruey de Deu e del Senyor Rey e de vos, Senyora, e de tota la cosa pu[bli]ca. E seria be rahonable tals consideracions hauer tots temps al deuant com se fan tals greuges e nouitats, ne cuyda hauer errat lo dit Braç tots temps parlant ab la reuerencia repetida, en no repellir de llur companyia en Ramon Sampso, qui com a sindich de la dita ciutat de Gerona es stat admes per vostra gran senyoria en les presents Corts, e en virtut del dit sindicat en companyia del dit Braç, axi que admetre o repellir nos pertany per si al dit Braç ço que diu lo dit Braç sens preiudici de la reparacio demenada. Ne dels actes fets en la dita ciutat de Gerona apres de les nouelles eleccions e intimats al dit Braç, ha gran cura lo dit Braç com tensolament entena en prosseguir e obtenir per sol interes del publich e de les constitucions generals de Cathalunya la reparacio dels dits greuges, jatsia tots temps haia gran plaer e consolacio de tot repos, be e pau e concordia que sien en la dita ciutat e habitants en aquella e noy planyeria treballs on hi pogues fer algun be. Alegres molt lo dit Braç de la gran e notable offerta feta per vos, Senyora, al dit Braç de fer justicia sobre los dits greuges, de la qual humilment soplica lo dit Braç e soplicara fins la haia, segons confia fermament, obtenguda, ab lo qual remey de justicia es vberta la porta a tot be e bona expedicio dels actes quis haien a fer en les Corts es faran, Deus migençant, a seruey de Deu e del senyor Rey e de la cosa pu[bli]ca de tot lo Principat tots temps soplicant lo dit Braç a la vostra gran senyoria que los dits greuges ab tot ço que apres se es seguit vulla per justicia reparar. E jatsia les coses soplicades, proceesquen de justicia, lo dit Braç ho reputara a gracia singular. E si a vos, Senyora, plaura que la dita soplicacio e la prouisio de aquella e la cedula la qual offer lo dit Braç apres la dita prouisio deuant la vostra gran senyoria no sien continuades en lo proces de la Cort, mas que tan solament sien continuats per via de proces fora la Cort, creu lo dit Braç que jatsia en lo proces de la Cort puxa esser continuada la dita soplicacio, com en si no contenga sino coses degudes e honestes e concloents a fi de justicia, fulcida per constitucions generals de Cathalunya: Empero per tant com la dita soplicacio no es stada offerta deuant vos, Senyora, en la Cort, ans fora aquella e la prouisio per semblant, creu lo dit Braç que tals

actes no esser continuats en lo proçes de la Cort proceesca de justicia, mas soplique lo dit Braç axi humilment com pot a la vostra gran senyoria que la present cedula sia continuada apres de la prouisio e resposta feta per vos, Senyora, a la dita soplicacio.

Súplica de Pedro Cadell, procurador del conde de Foix al Brazo real sobre los *greuges* y violencias cometidos á mano armada por el conde de Pallars y otros contra aquél y el noble Jaime de Bellera (9 de Marzo de 1437).

LVII.—Molt honorables e molt sauis senyors: Vna letra es stada tramesa a vostres hon[orables] sauieses per part del comte de Pallars, recitant com lo egregi comte de Foix e sos officials e ministres hauien feta guerra e corregut per lo comdat de Pallars e preses alguns castells e vilatges portantsen gran multitud de bestiar, axi gros com menut, e trencaren les sglesias e furtaren draps, creus e custodies, segons aquestes coses e altres largament son contengudes en la dita letra. E jatsia lo dit comte de Pallars de aquestes coses agues suplicat en la Cort de Monso e lli fos feta resposta per part del egregi comte de Foix. E vehent lo dit comte de Pallars que les coses allegades per part del egregi comte de Foix eran veres e satisfahien a les coses posades per part del comte de Pallars, les quals notoriament no contenien veritat, lo dit comte de Pallars renuncia a la dita suplicacio e a les coses en aquela contengudes e volch que aquela fos hauda per no donada. Volent quen fos presa carta per en Johan Puyol, notari del Braç militar. E en totes aquestes coses foren presents lo comte de Modica, vezcomte Dilla, mossen G. R. de Moncada, senyor de Itona e de Miquinença, mossen G. R. de Moncada, senescal de Sicilia, don Johan de Luna, senyor de Illocha, mossen Johan Ferrandiç de Heredia, don Pero Maça, mossen Bernat Albert. E ara no obstants totes aquestes coses a tornat suplicar de la cosa ja finida. E es cert que lo egregi comte de Foix no ha feta guerra al comte de Pallars mas ha feta valença de alguns vassalls e domestichs seus a mossen Jaume de Belera e a sa muller, los quals son parents e seruidors seus. E lla on age o agues feyta guerra aquela ha feyta precehints les coses que deuien precehir, segons lo dit comte de Pallars recita en la dita sua letra e suplicacio es mostrara com necessari sera. Item, que eren aflictes e oppresos e maltractatats contra tota justicia e veritat per lo comte de Pallars e per ses gents, e axi lo egregi comte de Foix fahent la dita valença ha fet lo que deuie e podie. E si mossen Belera, ab ses valenças, ha derrocats ni cremats castells ni vilatges ne pres bestiar del comte de Pallas ne altres coses, aço ha pogut fer per dret de guerra e mili-

tar, maiorment que lo comte de Pallars e ses gents e valedors hauien començat de robar, cremar e matar e de violar fembres e de robar sglesies sens deseximents, lo dit noble mossen Jaume de Bellera,.stant en salua garda e proteccio special del senyor Rey ab sos castells e tots altres bens, ço que es contra Vsatges de Barchinona e constit[ucions] de Cathalunya, les quals prohibexen sots grans penes que negun hom de paratge, caualer, ne baro no puxe fer dan al altre ne guerreyar sens deseximents, per les quals coses lo dit comte de Pallars deu esser punit greument per lo senyor Rey de les sobreries, injusticies e altres fortfeyts comeses per lo dit comte. E no placie a Deu que lo dit mossen Jaume de Belera ne ses gents agen robades ne trencades sglesies furtants draps, creus ne custodies, e ja menys traure de les custodies lo cors precios de Jhesu Christ lexant los seus corporals sobre les pedres, segons lo dit comte de Pallars contra veritat afferme. E lla on lo dit mossen Jaume de Belera ne ses gens aguessen fet res de les coses prop dites, ço que no placie a Deus, nes pot dir ab veritat es ver que en tals coses no sabie res lo egregi comte de Foix, car sab Deu e tot lo mon que ere bon christia e catholich, e que tals coses no fera ne consentira, mas es ver que lo comte de Pallars ha robades sglesies e leua los senys ho squeles de vna sglesia e feu ne bombardes. E pus lo egregi comte de Foix no guerreyaue ab lo comte de Pallars no li calie dar deseximents, car los qui fan valença no acostumen donar deseximents si donchs personalment no si armauen. E jatsia lo comte de Pallars diga que ell hauie fermat de dret, empero no hauie fermat de dret a mossen Jaume de Belera qui ere principal e ere guerreyat e maltractat e quasi destrohit per lo comte de Pallars sens tota raho e sens deseximents. E axi no deuie ne podie fermar de dret al egregi comte de Foix, lo qual no guerreyaue ne ere principal, segons es dit. Per que tal ferma de dret es nulla, car no es couinent cosa ne justa guerreyar e esser principiador injustament e sens deseximents e puys fermar de dret e no lexar se de guerreyar mas continuar la guerra injusta; tals coses may foren vistes ne hoydes. E com se diu que ab gens stra[n]yes lo egregi comte de Foix ha guerreyat lo dit comte de Pallars, es ver e cert que ni ab gens stra[n]yes ni priuades no la guerreyat, segons es dit, maiorment que les gens del comte de Foix, domestichs ne familiars seus no son stranys en lo Principat de Cathalu[n]ya, hon lo dit comte de Foix es hun dels magnats de Cathalu[n]ya. Mas es ver que lo comte de Pallars ha meses gens stra[n]yes vna e moltes vegades en lo Principat per robar e destrouir sglesies, viles e castells, e aço es notori. E tals coses no deuen romanir impunides com sien de mal exemple greus e detestables e sa-

pien subuersio del stament del Principat de Cathalunya, e fie lo comte de Foix que lo senyor Rey punira e castigara lo comte de Pallars de sos malfets, e per vosaltres, hon[orables] senyors, hi sera feta la instancia ques mereix. E com se diu que lo comte de Foix ab albara sots signat de sa ma hauie promeses certes coses al comte de Pallars es cert e notori que si lo comte de Foix li promes res ell liu aguere ates e complit si lo comte de Pallars li agues ateses e complides les coses per ell promeses. Mas es ver que non volch res tenir ne seruar lo dit comte de Pallars, e aço se proue clarament e es not[ori]. E james lo comte de Foix ac la possessio del abadiat de Gerre ne abans de la guerra, mas es ver que la ha aguda per prouisions e declaracions del Papa e de la senyora Reyna e per sentencies, prouisions e declaracions, e aço es notori es mostre per actes publichs. E si les gents del vezcomdat de Castellbo tenien pres Nanthoni de Perurs tenien lo perque ere gitat de Pau e de Treua, per ço com hauie despullat la sobreuesta reyal al algutzir del gouernador del senyor Rey, segons apar per proces fet per lo dit gouernador e per lo sotsueguer de Pallars. E es ver que los qui vingueren en la vall de Cardos eren procuradors de la comtessa veylla de Pallars, la qual volie e manaue als homens de la dita vall ques donassen als dits procuradors. E com no u volguessen fer los dits procuradors ho prengueren per força, en la vall de Cardos no ha forces que res sien, ne sien per resistir. E ja lo comte de Foix en aqueles parts e en maior frontera hi ha de millors castells e places com a vezcomte de Castellbo. E si mossen Belera a presos, cremats ni robats castells ho viles del comte de Pallars ne de sos valedors, aço ha fet per deffensio sua e queu ha pogut fer per Vsatges de Barchinona e constitucions de Cathalu[n]ya e per dret militar et de guerra, maiorment com lo comte de Pallars iniustament e ab gitats de Pau e de Treua e publicats en son comdat fes la dita guerra. E com se diu que alguns vassalls del comte de Foix, del vezcomdat de Castellbo, qui eren citats per Pau e per Treua, a instancia del comte de Pallars, com feren lur comparacio digueren que farien gran colp de mal, tals cosses cessan esser veres e no stan en veritat, cor ells fahent lur comparacio com a obedients als manaments del senyor Rey e essent deuant sos officials no digueren que farien mal, car si dit ho aguessen los offic[ials] reals hi agueren prouehit, mas lo comte de Pallars ha volgut dir aquestes e moltes daltres coses per emplomar les orelles de vostres hon[orables] sauieses e de tots aquells qui u hoen. E perque vostres hon[orables] sauieses sien informades de les coses fetes per lo comte de Pallars e dels crims e delictes e fortfeyts comeses e perpetrats per lo dit comte de Pallars contra lo

dit noble mossen Jaume de Belera e sa mare e muller e contra lo vezcomdat de Castellbo, abans que james lo dit mossen Belera li fes guerra, en Pere Cadell, procurador del egregi comte de Foix e dels nobles mossen Jaume de Bellera e de sa muller e del Reuerent abat de Gerri, done e presente a vostres Reuerencies los articles seguents:

I. E primerament, diu e posa, e si negat sera, prouar enten que lo damunt dit comte de Pallas, Artal de Pallas, Arnau Alamany de Toraylla, caualers, Gispert de Pons, Artal de Claramunt, Ramon Roger de Eroles, donzells, e altres singulars e vniuersitats del comdat de Pallas, no precedents desafiaments an guerreyat los damunt dits comte de Foix, noble de Belera, lurs terres, lochs e castells singulars e bens de aquells, e aço es ver.

II. Item, posa *vt supra* que los dits egregi comte de Foix e noble mossen Jaume de Belera, terres, lochs, castels, viles, subdits, vassals, seruidors, comensals e bens de aquells eren sots salua guarda, proteccio e guiatge special e general del senyor Rey e dels [offic]ials reals, e aço es ver e notori.

III. Item, posa *vt supra* que los desus nomenats comte de Pallars e altres, axi en treuga Domini, en dies de festes solempnes de Diumenges del Ram e de Pascua, com daltres, an feyts molts insidis e spugnacions de les gens e vassalls dels damunt dits comte de Foix e noble de Belera, e axi es ver.

IIII. Item, posa *vt supra* que los damunt dits comte de Pallars, Artal de Pallars e altres desus mencionats, vniuersitats e singulars del dit comdat de Pallars son stats principi, cap e causa de tota la guerra, destruccio, dans e mals de les terres de Pallars, e aço es ver.

V. Item, pose *vt supra* que lo jorn del Ram any passat mes de Abrill, sens dessafiaments precedents ab gens stra[n]yes, Nartal de Pallars, caualer, stans les gens a la missa en lo diuinal Offici, los de la vall de Vallesquer, lochs e castels posats sots salua garda los habitans e singulars e bens de aquells, ma armada, de voler, consentiment, ordinacio e tracte del dit comte e altres desus dits foren apresonats, tots lurs bens depredats, les dones e verges violades e ab si portades en lo castell de Valencia, e aço es ver e notori.

VI. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars ab los desus dits e nomenats e altres, consell, giny e ordinacio ajudants e de totes ses vniuersitats e singulars e ab gens e capitans stranys, altra vegada expugna la dita vall, llochs e castells de Vallesquer e de aquells crema e dirruhi e a total destruccio posa, e aço es ver.

VII. Item, *ponit vt supra* que los de Scalo e de altres vniuersitats

del dit comdat e singulars de aquells de manament del dit comte de Pallars e dels desus nomenats Arnau Alamany de Toralla, caualer, e altres per altra vegada los edifficis cremats dels dits lochs e castells de la dita vall de Vallesquer los fonaments, parets e muraìles e habitans dels priuats son stats totalment enderrochats, los ornaments, jogells e bens de la dita Sglesia robats ensemps ab los senys o campanes, e aço es ver.

VIII. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars, de voler, consentiment, ordinacio, tracte e giny dels desus nomenats e daltres en lo mes de Juny ab enginys, trabuchs, gates, canons, bombardes e altres artilleries spugna lo castell del Tron e moltes morts perpetra lo qual pres, e entre homens e dones ab los infans apresona, e ab si ostiuolment porta depredant la sglesia del dit loch e dels senys o campanes de la dita sglesia fahent canons e bombardes, e aço es ver e notori.

IX. Item, posa *vt supra* que lo dit comte de Pallars, ab les dites gents e desus nomenats, fahent les dites spugnacions del dit castell e loch del Tron ab les dites violencies taylla totes les vi[n]yes e arbres, fruytes del terme del dit castell e sega tots los blats e ab si aquells sen porta a sort e a ops daltres lochs de son comdat, e aço es ver.

X. Item, pose *vt supra* que en los dits mes e any prop passats, continuant son mall proposit, lo dit comte ab los desus nomenats e altres vniuersitats e singulars per moltes vegades e dies frequentant expugnaren lo castell o loch de Rialp ab enginys, bombardes e altres artilleries, matant e apresonant molts vassalls del dit noble de Belera, tallant les vi[n]yes e arbres del castell e loch desus dit e los blats cremants e segants e ab si portants, e aço es ver e notori.

XI. Item, posa *vt supra* que a consell e tracte dels desus nomenats vniuersitats e singulars, lo dit comte expugna e pres los castells de Supernuy e del Bernuy e de altres de la vall Dassua bens e persones e infans, e aquells ab si sen porta los lochs, castells, edifficis dels priuats, crema blats e vi[n]yes e arbres taylla, e aço es ver e notori.

XII. Item, pose *vt supra* que lo dit Gispert de Pons presta e consenti, ell present, los castells e lochs de Sorre e de Peracalç al dit comte de Pallars per spugnar la terra de Belera sos seruidors e familiars, e aço es ver e notori.

XIII. Item, posa *vt supra* que lo dit comte de Pallars, ab voler e consentiment, tracte, giny e consell dels desus nomenats Gispert de Pons e daltres an asoldadats e fets passar capitans stranys de Gascunya, ço es, lo bastart de Mal leo e hu appelat Gallego, de nacio de bascos, per spugnar com an de feyt ab gran colp de gents darmes qui de caual qui

de peu la terra de Bellera, lochs e castells Donex de Giror e de Stell e aquells correguts presos los habitants e presos degolats e altres en dures carcers posats fahent finar e rescatar e tota la captura dels bestiars violentment e per força, e aço es ver.

XIIII. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars de consell, tracte e ordinacio, e ells presents los desus nomenats Gispert de Pons e altres, asaltaren, expugnaren e combateren ab les artilleries desus mencionades insignies e prehéminencies reals prohibides e ab los capitans strangers lo loch e castell de Çarocha del dit noble de Bellera e gran colp de morts aqui feren, homens, dones infants e bens tant del dit noble com dels priuats ab si sen portaren. E lo dit castell per deu mesos an detengut fahent diuerses expugnacions e corregudes del dit castell, morts, interfeccions en la terra de Bellera, e aço es ver.

XV. Item, posa *vt supra* que lo dit comte de Pallars e altres desus nomenats, continuant sos mal proposits, ab gitats de Pau e de Treua per ells sostenguts, ço es, Nartall de Pallars, G. R. de Puxceruer, Anthoni de Perues, Pedrico de Boldis e altres en nombre de cent an corregut lo vezcomdat de Castelbo, lochs e castells de Galenda, de Pencaç, de Tahus, de Castelet, dels castells e los bestiars axi grossos com menuts hauer presos e ab si portats, e aço es ver e notori.

XVI. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars, ell e sos predecessors an acostumat, sens licencia del senyor Rey, ni de la cosa publica del Principat de Cathalu[n]ya, constitucions, Vsatges de Barchinona, metre gents e capitans strangers de les parts de Gascunya contra la sglesia Durgell, ço es, lo vezcomte de Coserans, mossen Johan de Malles, en Bernat de Bencha, nebot de la comtessa de Comenge, en nombre de ɔc. rocins poch mes ho menys, e aço es ver.

XVII. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars lany passat de consell dels dessus dits anomenats Gispert de Pons e daltres an asoldajat capitans strangers de Gascu[n]ya e aquells fahent passar dins lo dit Principat per resistir e penre lo gouernador de Cathalu[n]ya e lo standart reyal dins les terres de Pallars, ço es, lo noble Arnau Roger de Coserans, Bernat Dusco, ab gran gent darmes, qui de peu qui de caual, e aço es ver e notori.

XVIII. Item, pose que la dita gent darmes stranya e capitans strangers publicament e notoria offenent e dampnificant los damunt dits comte de Foix e noble de Belera, ha sostenguts dins les dites terres de Pallars, castells e lochs en offensa del senyor Rey e de la cosa publica del Principat de Cathalu[n]ya vsurpant se les regalies e general juridiccio del senyor Rey, dient se Rey en son comdat, Papa e legat, co-

nexent de les libertats e persones ecclesiastiques inconcursament en offensa de Deu sens pahor de la excomunicacio ecclesiastica de la qual es innodat e anatematitzat.

XIX. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars de consell, adjutori, permissio, tracte e giny dels damunt dits mossen Arnau Alamany de Toralla, Gispert de Pons e altres desus nomenats e contenguts, expugnaren violentment e per força, apresonaren ab color ficta e maluada lo Reuer[ent] abat de Gerre, mongos e bens de la iglesia ab si sen portaren, castells e lochs del dit abat, cremaren e endorrocaren, segons apar per legitimes enquestes daquen feytes e de manament de la senyora Reyna, e aço es ver e notori.

XX. Item, posa *vt supra* que lo dit abat, mongos e monestir, bens, vassalls, lochs, e castells eren e son stats en proteccio e salua garda mesos e constituits, tant per la senyora Reyna quant per los offic[ials] reyals, axi per lo gouernador de Cathalu[n]ya com per altres, les quals no contrestants lo dit comte e desus contenguts les dites violencies, predes, depopulacions, mals e dans a feyts e perpetrats sabent sentint e vehent e no ignorant, ans al dit comte e als altres esser notifficades e intimades, e aço es ver e notori.

XXI. Item, posa *vt supra* que per tracte, inginy e ordinacio del dit comte de Pallars, mossen Arnau Alamany, Gispert de Pons e altres dessus contenguts, lo noble en Jaume de Pallars, caualer, sens desafiaments precedents, causa, raho ne algun fundament prenent e apresonant los capellans e laychs officials de la iglesia Durgell, castells e lochs aquells supprimint e maltractant, la qual cosa es stat tot principi de mal vsurpant se libertats ecclesiastiques, persones, lochs, bens e castells e fahent rescatar aquells violentment e per força, e aço es ver.

XXII. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars, Arnau Alamany de Toraylla, caualer, Gispert de Pons e altres desus contenguts han assetiat e expugnat e apresonat los lochs, viles e castells de Perameya de Montcortes e altres de Plan de Corts, dins los quals era la nobla dona Blanquina, muller del dit noble en Jaume de Belera, lo qual tenie e possehia tots los dits lochs castells e juridiccions ab justs titols e sentencies reyals les quals no contrestants li son stats tolts.

XXIII. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars, Arnau Alamany, Gispert de Pons e altres desus nomenats an expugnat, no solament la egregia comtessa de Pallars, mare del dit comte, e aquela apresonada e bens tolts e depredats mas los castells e lochs de la ribera e vall de Cardos, Despot e de Berros, mas encara de Laborci e de Scalo,

stants sots salua garda reyal e al dit comte de Pallars intimada notoria e manifesta.

XXIIII. Item, posa *vt supra* que dels dits castells e lochs de la dita comtessa son stades feytes corregudes impugnacions e guerra manifesta contra lo vezcomdat de Castelbo e baronia de Belera per lo dit comte e altres desus nomenats subdits e vassalls e gents sues, e aço es ver e notori.

XXV. Item, *ponit vt supra* que lo dit comte de Pallars, ab los desus nomenats, ha apresonat e assetiat mossen Gasto de Cabrera, caualer, en lo castell de Ribera, procurador de la dita egregia comptessa de Pallars, conexent de aquell e de Aymar de Comenge, donzell, lo qual lança per lo castell de Valencia, e apres aquel mort feu romanre en la plaça, fahent comunicar lo cors huma a cans e ha ocells, e aço es ver e notori.

XXVI. Item, pose *vt supra* que lo dit comte de Pallars, ab los desus nomenats Arnau Alamany Gispert de Ponts e daltres, ma armada, violentment e per força, an corregut lo terme de Talarn e enderrochats los mullons trencant saluagardes reyals vsurpant se les regalies, juridiccions e preheminencies reyals enbarayllats ab tirmients *(sic)* e enbarallats ab bandera desplegada venint deuant lo loch de Talarn avilanant los offic[ials] reyalls e vassalls del tot assetiant aquells, e aço es ver e notori.

XXVII. Item, pose *vt supra* que lo Vsatge de **Simili modo** e altres Vsatges e constitucions, edictes e penes an loch contre lo dit comte de Pallars, Arnau Alamany, Gispert de Pons e altres desus nomenats, querelats, vniuersitats e singulars de son comdat, e deu esser procehit contra ells e cascuns dels, segons la forma e pratica acostumada.

XXVIII. Item, pose *vt supra* lo dit procurador del dit comte de Foix e noble de Bellera que per les dites coses e cascuna de aquelles sos principals son stats injuriats e dapnejats, les quals injuries cascum per si *et in solidum* reuocant a coratge e extimant a xxxx.^{M} flor[ins] e dels dampnatges altres xv.^{M} flor[ins], volent mes aquells hauer perduts cascun de sos propriis bens que tals e tan grans injuries hauer sostengudes ne suportades.

XXIX. Item, pose *vt supra* que totes les dites coses son veres e cascuna de aqueles.

XXX. Item, posa *vt supra* que de totes les dites coses notories e manifestes es publica veu e fama no solament en les terres de Pallars, mas en tot lo Principat de Cathalu[n]ya.

Intimant e denunciant les dites coses e moltes altres que serien longues de recitar a les vostres hon[orab]les sauieses, supplicant lo dit

procurador que ab ell façau vn cor e hun voler e dediquets certes persones que ab ell ensemps o sens ell supliquen la senyora Reyna que façe e administre breu e spatxada justicia e les prouisions ques merexen en guissa e manera que lo dit egregi comte de Foix e los nobles mossen Jaume de Belera e sa muller e labat de Gerri e son monestir e couent sien satisfets e reintegrats de tans e tan greus prejudicis, dans, maltractes e infinides perdues que son stats fets e donats e an sostenguts e sostengudes los dits egregi comte de Foix e los nobles mossen Belera e sa muller e labat de Gerri e son monestir contra tota justicia e raho e contra Vsatges de Barchinona e constitucions de Cathalunya, vs e costum de la terra, pratica e tota ordinacio de guerreyar entre barons, caualers e gentils homens entre los quals en Cathalu[n]ya es permes de guerreyar. E sien preseruats de tots dans, perills e scandols que seguir se porien, e si a vostres hon[orables] sauieses es vist de trametre al senyor Rey la letra a vosaltres tramesa per lo comte de Pallas ne altres coses donades per ell que vs placie manar e prouehir que totes aquestes coses en semps ab aqueles sien trameses al dit senyor Rey, suplicant lo que en aquestes coses vulle prouehir remetent les a la senyora Reyna o al gouernador de Cathalu[n]ya, les quals age a tractar e determenar dins lo Principat de Cathalu[n]ya e en notable plaça on age notables doctors e juristes, affi que la justicia sie feta e administrada segons se mereix.

Die sabbati IX.ª Martii anno Domini M. CCCC.° XXXVII.°, honorabilis P[et]rus Cadell, procurator domini comitis Fuxensis, tradidit hanc Brachio regali vniuersitatum, etc.

Minuta de carta del Brazo real en Cortes, al Rey, sobre el *greuge* de la reforma de las elecciones municipales en Gerona (12 de Marzo de 1437) [1].

LVIII.—*Al molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor nostre, lo senyor Rey Darago e de Sicilia.*

Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

Jassie les Corts generals les quals se celebren al vostre Principat de Cathalunya en la ciutat de Barchinona sien stades conuocades, axi per continuar e loablament finar los actes començats en les generals Corts

[1] Al margen precede la nota siguiente: *Die jouis XIIII. Martii M. CCCC. XXXVII. fuit expedita littera presens, sigillata cum sigillo Johannis Lull, presidentis Brachii et tradita G. Canyelles man[da]to Brachii.*

a tots los vostres regnes e terres deça mar constituides, conuocades en la vila de Montso, com per altres concernents honor e seruey vostre Senyor, e de vostra reyal corona e lo bon stament de la cosa publica del dit vostre Principat, en les quals se ha procehit e si son fetes les prouisions de les quals vostra gran senyoria es certificada. Pero, Senyor molt excellent, en lo dit bon stament de la cosa publica es entes es deu hauer principal esguard que sie degudament e justa prouehit a reparacio de greuges e preiudicis, no solament fets ans de celebracio de Corts, mas encare e mes deu esser attenedor que aquelles durants nos facen de nou. E si lo contrari es fet, los actes quis han a tractar, concordar e finar prenen en si gran turbacio e dilacio e bonament nos pot peruenir al terme o fi per la qual Corts son desijades, en la quall fi e terme per eximpli del philosoff lo principi e mija se reposen. En aquest o semblant stament son vuy, Senyor, les dites Corts, les quals se celebren en la dita ciutat de Barchinona, entant que si, ço que Deu no vulle, occorrie algun acte requerint celeritat no si porie facilment prouehir, ans sen porien seguir grans dilacions e inconuenients irreparables. La causa, Senyor molt excellent, es per raho de molts preiudicis e greuges fets durant les dites Corts, e signantment a la vostra ciutat de Gerona, ço es, que jassie la salut de les vniuersitats del dit Principat stigue en gran part en constitucions e leys generals e en priuilegis, libertats, vsos e custums per los molt alts senyors Reys e Princeps, de gloriosa memoria, predecessors vostres, Senyor, e per vostra senyoria atorgats e per constitucions de Cathalunya confirmats e axi visquen en gran policia e orde e amor vers lur Rey e Senyor, les quals constitucions acustumen los dits Reys e Princeps jurar e prometre tenir e seruar, segons volen les dites constitucions. E tal sagrament fan lo gouernador general, canceller, vicicanceller, regent la canc[ellaria] e lo portant veus de gouernador e altres officials ordinaris. E la dita ciutat de Gerona, per antichs priuilegis, vs e bona praticha, haie facultat e dege cascun any lo jorn de cap dany fer eleccio de conçell e jurats e altres officis per consellar e regir lany apres seguent en certa forma e manera en lurs priuilegis largament expressades. Empero, Senyor molt excellent, mossen Johan de Corbera, portant veus de gouernador, ab grans penes, presons e arrests e dures cominacions plantant e erigint forques deuant la casa de la dita ciutat per metre mes terror e per que fessen les dites eleccions, segons la voluntat del dit portant veus e no segons lurs priuilegis e antichs custums, faent desaplegar los qui eren applegats per fer les dites eleccions, ha empetxats los jurats e conçell de la dita ciutat que no han puguda fer la dita eleccio de jurats e altres officis per lany present, e no contres-

tants diuerses requestes e protestacions a ell e appellacions de ell fetes e presentats li los priuilegis e prouisio, segons los quals a ells ere permes per la dita eleccio, ab nouella forma e praticha desuiant totalment dels dits antichs priuilegis, vs e pratica de aquells, lo dit portant veus ha feta eleccio de conçell e jurats e altres officials volent deslibertar la dita ciutat, tant com es stat en ell oblidats los sagrament e homenatge per ell prestats. E ja dubtants se los jurats de la dita ciutat ans del dit cap dany lo dit portant veus ja lauors present en la dita ciutat volgues metrer les mans en lo dit regiment, faeren ho notificar e explicar a aquest Braç pregant lo que en aço volgues fer lo degut. E aquest Braç veent los prechs justs e rahonables per certes persones a aço elegides fas supplicar a la dita molt alta Senyora Reyna que fos de sa merce scriure al dit portant veus que franchament permetes fer les dites elecciones lo dit jorn de cap dany. Mas la dita Senyora, per accident e indisposicio de sa reyal persona, massa grans e perilloses de quens dolem molt la supplicacio no poch esser a la sua senyoria explicada e per ço couench a les dites persones trameses per aquest Braç recorrer al vostre canceller e a mossen Francesch Daranda, consellers de la dita Senyora, los quals, entesa la dita supplicacio, respongueren que no stiguessen dubtoses ne creguessen quel dit portant veus derogas ne preiudicas en alguna manera als dits priuilegis e libertats de la dita ciutat nels faes alguna turbacio en la eleccio faedora. E aço refermaren per moltes vegades que les dites persones eletes hi tornaren e de fet ab prouisio de la dita Senyora signada per lo dit vostre canceller ne fon scrit al dit portant veus, segons ere stat supplicat. E tot aço, Senyor molt excellent, no contrestant ha fet tot lo contrari, segons es dessus recitat, e diu se per alguns que tals coses serien fetas e manades per vostra gran senyoria, ço que aquest Braç no pot creura ne james tal pratica fo tenguda per vos, Senyor, en lo Principat de Cathalunya. E si algun manament o ordinacio son procehits de vos, Senyor, sobre les dites coses creu lo dit Braç que son stats impetrats per alguns qui ab color de be e repos de la cosa publica de la dita ciutat curen mes e trebalen per lur propri profit e honor o de lurs parents e amics que de la dita ciutat vostra gran senyoria anten la dita materia pus larch que no poria explicar aquest Braç. Per ço, molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor, no podent aquest Braç callar attes que per la grauitat dels dits greuges les dites Corts prenen dilacio e perturbacio grans, les dites coses exposa e notifica a vostra excellent maiestat, supplicant a aquella tant humilment com pot, sie de merce sua prouehir a aquelles. Com, molt alt Senyor, a dreta e sana intencio significa intima e exposa a vos, Senyor,

aquest Braç les dites coses e suplica de saludable remey e a tot son descarrech tinent a bo e molt propri que si per algunes personas de la dita ciutat e sian qualseuulen en lo regiment de aquela e en la manera e pratica de elegir es abusat e indegudament praticat quen sian de justicia castigats, no priuada la dita ciutat de sos antichs priuilegis e libertats, la qual no demereix. E vostra preexcellent persona lo angell de gran consell vulle en tots sos actes e an lo molt desijat retorn an les parts daça a consolacio de tots per sa clemencia consellar e dirigir, e al regiment de sos regnes e terres conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XII. de Març del any M. CCCC. XXXVII.

Senyor: Vostres humils subdits e vassalls qui besants vostres mans e peus se recomanen en vostra gracia e merce. Lo Braç real del dit vostre Principat de Cathalunya congregat en la Cort dessus dita.

Minuta de cartas dirigidas por el Brazo real en Cortes á los secretarios del Rey en Nápoles, Juan Ulzina y Arnaldo Fonolleda (12 de Marzo de 1437), sobre el mismo asunto de los *greuges* de la reforma de las elecciones municipales en Gerona, á que se refiere la precedente carta, de igual fecha, dirigida al Soberano [1].

LIX.—*Al molt honorable e molt saui lo senyer en Johan Ulzina, secretari del senyor Rey.*

Molt honorable e molt saui senyer: Nosaltres scriuim al molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor, nostre senyor lo Rey, notificant a la sua senyoria los grans preiudicis fets durant la Cort general, la qual se celebre en Barchinona, per mossen Johan de Corbera, portant veus de gouernador en Cathalunya, a la ciutat de Gerona e als priuilegis, libertats e vsos de aquella, per ço com ell, stant dins la dita ciutat, no ha permes quel jorn de capdany prop passat sie stada feta eleccio en la dita ciutat, de concell, jurats e altres officials acustumats de esser elegits lo dit jorn, segons los dits lurs antichs priuilegis, libertats e vses de aquells, ans ab terrors e manaçes e plantant e erigint forques e no contrestans certes requestes e appellacions, ha feta fer altra eleccio en forma no acustumada e desuiant totalment de lurs priuilegis e libertats, per la qual raho la dita Cort sta molt torbada e no sich dona loch a esser hi procehit, tro a tant los dits preiudicis sien reparats, segons larga-

[1] Antecede al margen la nota que sigue: *Die jouis XIIII. Martii M. CCCC. XXXVII. fuerunt expedite II. littere presentes et sigill[at]e cum sigillo Jo[hannis] Lull, presidentis Brachii, et tradite G. Canyelles man[da]to Brachii.*

ment e estesa se conte en la letra quen trametem al dit Senyor. Per que vs pregam ab molt gran affeccio que apres presentacio, precehints humils e degudes recomendacions, faedora al dit senyor de la dita letra, la qual sens tot dubte vos sera comunicada, vullats ab vostres sauies maneres e segons vostre loable custum induhir lo dit senyor a fer tornar los dits preiudicis al primer e degut stament, e fer, cassar e anullar tot ço e quant es stat attentat de fet contra los dits antichs priuilegis, libertats, pratiques e vsos de aquells per ço que tota occasio de dilatar e torbar lo proces e bon stament de la dita Cort sie del tot leuada e aquella vengue a aquell port de salut per lo qual la dita Cort es stada conuocada. E de les dites coses nos farets singular pler, lo qual sens posar lo en oblit molt vos grahiren, e tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda. Rescriuint nos fiablament de tot quant puxam fer per vostre pler e honor. Scrita en Bar[chinona]. a XII de Març del any M. CCCC. XXXVII.

Lo Braç real del Principat de Cathalunya aiustat en la Cort quis celebra en Barchinona aparellat a vostra honor.

Al molt honrat e saui senyer Narnau Fonolleda, secretari del senyor Rey [1].

Molt hon[orable] e saui senyer: Vt supra, per totum seriatim.

Variante de la denuncia de los *greuges* atribuídos al *portantveus* de gobernador de Cataluña (con motivo de la implantación de la reforma electoral en Gerona), que se consigna en el apartado quinto del memorial de *greuges* entregado á la Reina en sesión del 14 de Marzo de 1437 por Juan Lull, síndico de Barcelona, en nombre del Brazo real.

LX.—Mes auant, molt alta e molt excellent Senyora: Com per vna letra signada de vostra ma en les eleccions fetes per lo portant veus de gouernador general en la ciutat de Gerona, toquant interes de part deduhible en juhi e en traure de possessio vel quasi la dita ciutat, jurats e conçell daquella sens conexença, e en los procehiments fets per lo dit portant veus en la dita ciutat, axi en admetre en assessor o loctinent micer Bernat Ferrer, no domiciliat en lo Principat de Cathalunya, e encare micer Arnau dez Mas, e lo dit micer Bernat Ferrer sens prestar primerament sagrament e homenatge, com per altres procehiments

[1] Al margen se lee esta nota: *Similis littera predicte cum kalendario eodem fuit expedita isto Ar.° Fonolleda cum presenti supra scripto et principio littere presentis.*

impressius e coactius induhints terror ab ficaments de forques e presons, e tot aço sia stat fet anant e procehit contra les constitucions generals de Cathalunya tocants los actes dessus dits, parlant ab humil reuerencia de vostra gran senyoria. Per ço, soplica la dita Cort que li placia degudament reparar los dits greuges.

LXI.—*Juramentum prestitum per* XVIII. *per[son]as a Curia electas pro certis tractandis negociis, quod fecerunt in domo deput[ationis]* [1].

Juraren les XVIII. persones eletes per la Cort que de les coses que entre elles seran mogudes, tractades, menevades o apuntades per lo carrech que han de la dita Cort tendran en secret tot ço que cascun dira o reuelara sots secret o ço que per tots o la maior part daquelles sera dit que sia secret, axi que aquelles no reuelaran directament o indirecta a alguna persona sens licencia o voluntat de la maior part daquelles de les dites XVIII. persones quis trobaren presents en la ciutat de Barchinona, e que nunca reuelaran o nomenaran a algu la persona de algu qui haie dit o votat res entre ells.

Die martis XVIII.° Martii anno a Nat[iuitate] Domini M. CCCC. XXXVII., jurarunt infrascripti R. frater Marcus, abbas Montisserrati, frater Ludouicus de Gualbis, Prior Cathalonie, frater P.us, abbas Sancti Cucuphatis, venerabiles Bernardus G.us de Samaso, Prior Terracone, P.us de Palatiolo, sindicus Capituli Bar[chinone], nobilis Bernardus Galcerandi de Pinosio, vicecomes de Insula et de Caneto, P.us Galcerandus de Crudillis, Jacobus de Tagamanent, miles, Johannes Lull, Jac[obus] Nauarra, P.us Castello, F.us de Plano et R.us Jorda, et Matheus de Thesaraco, not[arius], pro Brachio ecclesiastico, R.us Scayo, pro Brachio regali.

Dicta die martis XIX. Martii anno predicto, prenominati deliberarunt concorditer quod in et de tribus est intendendum principaliter et tractandum.

Primo, quod justitia ponatur in debito ordine cum sit quamplurimum necessaria toti Principatui Cathalonie.

Secundo, quod intendatur summo studio ad vsurpationem persone domini Regis et qualiter fiet ipsa recuperatio.

Tertio, quod intendatur ad deffensionem ipsius Principatus et qualiter ipsa deffensio fieri poterit.

[1] Epígrafe consignado en la parte superior derecha de la cuarta página del pliego.

Die mercurii anno predicto jurarunt hon[orabiles] G.^{us} de Masdouelles et Johannes dez Pujol, not[arius], pro Brachio militari.

Cédula dirigida al Brazo real en Cortes por Felipe Celmonia y Guillermo Vallbona, en nombre propio y representación de otros ciudadanos de Tarragona, en la que se informa de los abusos cometidos en la administración municipal de dicha ciudad (16 de Mayo de 1437).

LXII.—Com sie peruengut a hoyda den Phelip Celmonia e Guillem Vallbona, los quals son venguts en aquesta ciutat de Barchinona per ells e per la vtilitat de la cosa publica en nom e en veu de molts altres notables ciutadans de la dita ciutat de Tarragona, ço es, de ma maior, de micer P. Tost, Yuo Terre, Johan Terre, Barthomeu Vallmoll, Guillem Ferrer, Gabriel Celmonia, P. Bergueta, Nicholau Marti, Luys Sores, juristes, Berenguer Tost, P. Albanell, honorables ciutadans. De ma mijana, Ramon Verdu, not[ari], Johan Ferrandiç, specier, Johan Miro, mercader, Francesch Tost, ciutada, Barthomeu Marti, mercader, Guillem Franch, en P. Lacera, speciers, Gabriel Cerda, barber, Berthomeu Anthoni, Francoy Lacera, scriuans, P. Anthoni, mercader, P. Anthoni, barber, Anthoni Lor, pellicer, Guillem Redonelles, Francoy Redonelles, Anthoni Tarrago, P. Pujol, Johan Cerda, barber, Francoy Bacona, Francoy Anthoni, Johan Sor Comalonga, Johan Ortoneda, Johan Marti, Francoy Giner, Guillem Cerda, Francesch Audiachs, Guillem Montoliu, Valenti Montoliu, Anthoni March, Mateu Perpenya, Bernat Queralt, Johan Porta e molts altres de ma menor, que per alguns altres ciutadans de la dita ciutat sien donades algunes informacions o supplicacions, axi al Braç real en les Corts com als molt honorables consellers de la dita ciutat de Barchinona, volents exalçar, loar e magnificar a ells en lo regiment que gran temps ha tenen e se han apropriat en la dita ciutat, deprimint e donant carrech e culpa a aquests altres demunt nomenats, com tals coses sien contra tota veritat, ab honor deguda e sens iniuria parlant. Per que donchs la veritat sie deuant vostres grans Reuerencies manifestada e aquelles e tot lo mon puxe veure la culpa de qui es e aquella ciutat com sta en molt gran perill de romandre totalment destruhida per la diuisío e mal regiment en que vuy es, los demunt nomenats Phelip Çelmonia e Guillem Vallbona, en nom lur propri e en nom de tots los altres desijants, per be de la cosa publica e per lur gran interes com tot quant han, no solament en proprietats mes encara en dines o peccunia, hagen e tingen esmerçat en e sobre la dita ciutat que lo regiment de aquella fos reformat en tal manera que no

vinguen a total destruccio axi com se spera si aço duraue molt e per que satisfacen a lur fama e al qui contra ells es stat dit e posat e no sien vists menysprear aquella, com sie cruel aquell que sa fama menyspreha, diuen e manifesten les coses, axi com en la dita ciutat se son seguides pur de nou o x. anys ança e son prests aquelles, axi com les posaran auerar hi metre les en tota veritat. Primerament, dien que en aquests ni ha vii. o viii., ço es, lo dit Phelip [Celmonia], Guillem Vallbona, Yuo Terre e Berthomeu Vallmoll, Johan Terre, Gabriel Çalmonia e lo dit Anthoni Lor, cosin germa de mossen Menaguerra e procurador seu, que vltra lo pus que han e possehexen han en e sobre la dita ciutat esmerçats de xxiii.M florins ensus de proprietat, axi que dolre se deuen si veen aquella en mal regiment e presta a total destruccio que entre tots los altres noy han xxiii.M sous. Dien en apres que aquells se han axi occupat lo regiment de la dita ciutat que de aquell temps de nou o deu anys ança no hi son entrats ni entren ni hi poden entrar ni caber o saber sino aquells que ells volen e ordenen e seguiran, ço que ells que son x. o xii., ço es, micer P. Çabater, Miquel Pasqual, March Patau, Andreu Vallfagona, P. Çabater, Berthomeu Debas, Anthoni Miro, Francoy Ferrer, Berenguer Sola, Bernat Ponçoda, Francesch Foguet, Gabriel Andreu, volran, manaran e ordonaran empero a la fi tot torna en dos o tres, ço es, en P. Çabater e micer Pere, son fill, e en Berthomeu Debas. E placia a les vostres molt grans Reuerencies attenre a la pratica que han tenguda e tenen en occupar se e perpetuar se lo dit regiment. En la dita ciutat e sobre lo dit regiment ha certes ordinacions entre les quals es vna que cascun any elegits los consols se han elegir xlv. consellers e es axi que cascun offici ne ha a nomenar dos dels millors qui es versemblant sien en lo dit offici, segueix se tots anys que vindran los sartres, o çabaters o de altre offici, los quals versemblant los sera esser dels millors del dit offici e nomenaran dos de aquell lur offici aquells consols elegits qui los han a penre o acceptar si veen que aquells sien de lur part o adherencia e que tot lany vinent faran e seguiran ço que ells volran e que en lo temps de la eleccio nomenaran aquells que ells volran en consols, accepten los si aquells dos o la vn dells no seran de aquells que ells son certs que faran a tot lur voler, repellexen los o abdosos o la vn, ço es, aquell que veuran que no farie sino lo degut ni romprie sa consciencia, aço que axi se sie seguit cascun any ab tota veritat es e encara aquest any present com se es fet, be ho saben ells mateyxs, car lo offici dels çabaters hauie nomenats en Sauoya e en Camalonga e per ço que lo dit Camalonga no faria sino lo degut nol volgueren, ans en loch seu hi meteren en Ceruera e en Bernat Gali que

no han vn pa e homens sens juy algu, e axi ho han fet dels pescadors e de altres officis e aquest any e cascun dels altres, que fan mes com en la dita ciutat se facen tres mans, maior, mijana e menor, si ells vehen que segons lo cercle que ells volen fer, lo qual roman com dit es en x. o xii. nols basta a lur nombre de ma maior, prenen de aquells de ma mijana que seran tan flachs que ni ha que no han alberch ni proprietat alguna en ma maior, e aximatex, si nols bastaran de ma mijana fan que de ma menor ne pugen en ma mijana o per que no metre ni de aquests que ni romanen x. o xii. que son de la ma maior e han molt que perdre en la ciutat, e sens falta se pot saber en tota veritat bastants de regir lo dit offici e altres axi com ells no ajudarien millor en regir la aquells que tot quant han es en la dita ciutat e gran partida esmerçat sobre aquella, que no aquells que no hi han res, que esta en tota veritat que de aquells que ells ne meten en lo dit consell ni ha almenys la mitat que no han *quid porrigant gallo* empero si volen comptem, mes son de aquells que no dirian sino *fiat, fiat*, jatsie ne meten alguns anys en lo dit consell iiii. o v. de aquests, ço es, lo dit Phelip e son fill, en Berthomeu Vallmoll, en Johan Miro, en Barthomeu Marti, aço fan solament per donar vn poch de color, empero ja vehen que no porien en res aprofitar *nec eorum voces exaudirentur* que a tant se pujaria la veu de cascu de dos çabaters vt den Ceruera e en Bernat Gali e de altres que no han vn pa ques donen per la barra, ans la hu no porie viure sino com li fan guardar vn portal e latre que ha toquades gran temps les hores e tots anys los hi meten com farie de cascu daquests iiii. o v., axi que per molt que parlassen nis trenquassen lo cap e diguesen qualseuolgues cosa per be del publich debades, entant que moltes vegades e les demes noy volien esser ni entrar en lo dit consell axi com son lo dit Phelip Celmonia que ha vltra les altres proprietats e heretat sobre la dita ciutat lxx.^{M} solidos vltra que lo dit son fill li te xiiii.^{M} esmerçats sobre la dita ciutat e tota sa heretat e son be. Veia e pens donchs cascu sis deu ell e los altres dolre que la dita ciutat vage a tanta destruccio e sie tan mal regida. De tot aço se segueix que com ve a la eleccio dels dits consols es impossible que ni entren sino aquells que ells volran, com tots los consellers sien de lur part o sequela o aldemenys tants de ells que los altres dir res, es tot va. E jatsie en la dita ciutat hage ordinacio que apres que algu qui hage regit offici en la dita ciutat han appassar dos anys, ans que torn en aquella regir offici, es stat e se es seguit moltes vegades que vn any tenien vn offici e laltre era consoll, axi com lo dit Foguet e altres que la vn any fonch obrer, laltre consoll. Hoc axi matex que y ha ordonacio que algu que sie en compte o deutor de

la ciutat no pot entrar o regir offici algu en aquella, e molts de ells son entrats o elegits en consols, no empero retut compte a la dita ciutat del que tenguts eren, axi com son lo dit Berenguer Sola e altres. Altre any se es seguit que per que no isques lo dit regiment de lur ma elegien en consols pare e fill, axi com feren ara ha hauts IIII. o V. anys lo dit P. Çabater e micer P. son fill, contra disposicio de dret e tota raho, e axi molts daltres abusos. Los preiudicis que a la dita ciutat e a la cosa publica e gran interes a aquests altres se seguexen son infinits. Primerament, que ells no metrien en officis de la ciutat, axi com son obrers, mostaçafs e altres, sino aquells de lur part e molt souint tals que no serien per regir tals officis en vn loch de L. fochs. Item, en administrar los drets de la ciutat, axi com son imposicions e altres quants abusos sen hi fan. De aço si informacio ne es presa, saber sen ha la veritat molts anys com se veuen tenen maneres e pratiques que aquells qui hi donarien e les farien pujar a molt mes no hi son sperats, sino que les liuren a aquells que ells volran e com han a pagar Deus sab en quant han de la dita ciutat, que encara no ha molt temps que vn que dien Johan Ponçoda, cunyat del dit micer Pere Çabater e fill del dit Bernat Ponçoda, lo qual aquell any era consol, hauie comprada vna imposicio de la mercaderia del peix e ha estat cert temps que no la pagada o pur hi restaue certa quantitat, per la qual cessaue cert quitament ques hauie a fer de que la ciutat ne hauie a pagar cascun any de interes XII. o XV. lliures, altres anys les donen a plegar e en hoyr los comptes. O quant dan ne pren la cosa publica com aquells qui han molt que perdre no hi entenen ni hi entreuenen que entre les altres coses no ha molt es stat que vn de ells a qui dien Thomas del Bosch hauie regida la imposicio de la quartera certs anys non donaue sino entorn setcentes cinquanta lliures, e com lany seguent la dita imposicio se encantas lo primer mot hi dix DCCC. lliures. Veja donchs cascu si aço era frau manifest, empero per que es de lur sequela e voluntat tot se amaga, certes be deguera esser tal y tan manifest frau indagat e castigat e en loch de castigar tals del mal son remunerats que tres anys areu lo han elegit a consol, empero Deus no ha volgut que sie exit; en aquesta manera no curen sino de auançar e enrequir aquells de lur part que com lo pare es consol lo fill es comprador e regidor dels drets axi com dit es del dit Ponçoda. Item, den Gabriel Andreu que aquell any matex era consol e lo fill compra la imposicio de la carn e estauen tots, pare e fills, aço ve en gran dan de la cosa publica. Hoc que pus fort es, ab lur adherencia o sequela de mals ecelerats homens han presa tanta de audacia o de senyoria que algu anuides los gosa dir res tantost menacen a coltella-

des e lançades, e si algu dells o dels adherents ni haura que hage comes algun crim o delicte per la dita parcialitat e gran sequela no sen pora fer justicia, ans los deffendran en lurs mals e axi sen iran impunits, axi com se es vist poch temps ha de dos maluats qui hauien ligat hi robat vn pobre de Pipo o mercer que anaue per la terra a dalla Vilaseca en lo cami de Tortosa foren presos nunqua sen pogue veure la justicia ans sen anaren. De altres que hi han fetes morts nunqua de hu se pot fer justicia, encara no ha xv. jorns sen han auiats dos que cascu hauie mort hun hom. Ara ne tenen hu a qui dien en Matheu que ha mort hu en lo cami general que ve de Monblanch a Tarragona, no li cap duptar que per les dites parcialitats e desordonades volunfats tots scapen sol que sien de lur part, e axi la justicia per la qual cosa publica es conseruada, pereix e y son mantenguts los mals homens, alcauots e altres. sol ques vullen adherir ab ells. Mes lexen los carrechs ordinaris e pensions degudes e fan ne molts e molt souin de extraordinaris en missageries embaxades sens nengun fruyt solament vinguen a profit de lur part, si alguns de lurs adherents es deguda pensio alguna o altre salari no speraran lo temps de la paga abans liu anticiparan, si a aquests altres sera deguda alguna pensio o altre deute non poran hauer raho, ans juraran que non hauran malla, que hani que li son degudes de pensions noucentes lliures, axi com al dit Phelip que non pot traure vn diner. Tots aquests abusos e grans preiudicis ques seguexen, axi en comu com en particular, es per lo dit regiment que de gran temps ança cau solament ab ells, car si aquests qui son dels maiors de la ciutat e han molt que perdre hi entreuenien sens falta nos seguirie en tal manera. Diu se ques lohen molt que adoben los camins es quiten de Barchinona si be volen aço considerar non son gens de loar, ans qui be hi vol pensar en lo que hauien a fer ne han abusat, car de la obra dels camins ja hi ha posat cert carrech dels qui hi aporten vitualles en la dita ciutat de que se hauie a pagar e fer la dita obra dels camins e de aquells carrechs ells, ço es, los dits consols ne han despesos en moltes altres coses inutils e sens fruyt algu de la dita vniuersitat entre los altres en vna obra ques meteren al cap de menar vna aygua a la dita ciutat e ans que no saberen que aygua hi hagues, feren gran partida de la canonada en que se despene dels florins vltra mil e com se son reconeguts veents que serie font sens aygua, no han fet res a gran dan de la cosa publica, de quitar se ni grat ni gracies a ells, car no han pas fet ço que eren ni son tenguts VII. o VIII. anys ha que lo senyor Archebisbe, qui era aquest qui es ara de Çaragoça, per sa gran benignitat e treballs molts quen hague, obtengue reduccions dels hon[orables] crehedors de aquesta ciutat en aquella que ells hauien a

donar cascun any xx.M solidos e en aço ja hi era assignat cert dret, ço es lo dret de la quartera e lo dret de la pescateria e en aço no podien ni gosauen toquar, empero molts anys han dels dits xx.M solidos defalcat e tolt que no han quitat II. o III. anys sino xv.M solidos, e que han fet mes quitant se son endeutats que de aquell temps ança han manlleuats cerca XL.M sous. Axi que no es aço gens de lohar a ells e com no parlen dels murs de la ciutat que stan en tanta difformitat e gran carrech e perill com aquella ciutat sie maritima, e serie molt necessari los murs star en altra manera que no estan, que vltra lo perill e dan es vna gran difformitat carrech e vergona enpero tots aquells quen passen ho poden veure. Totes aquestes coses e moltes altres se seguexen en la dita ciutat per lo dit regiment axi diuisit e partit. Uda e axi com es ciutat com noy ha vnitat e de aço no sens raho aquests molt se dolen per lo gran dan que sen segueix a la cosa publica e per semblant com veuhen alienar e perdre ço del lur, ells no sabent ni cabent hii en res e totes aquestes coses e moltes altres per informacio se trobaran esser axi en veritat. Per que suppliquen tots aquests que vostres grans Reuerencies no donen fe en altres informacions fetes, entant com serien contra aquestes. Car axi com dit es en tota veritat, aço es posat e axi se offeren aquests metreu en ver tots temps que necessari sie, no solament per los laychs de la dita ciutat mas per tot lo clero e per tots aquellsdels lochs circunuehins [1].

IV

Acuerdos tomados «per lo conçell de XXIIII. prohomens (vintiquatrena) creat per consellar en lo fet de las Corts, per lo conçell ordinari de XXX.te (trentenari) e per lo conçell de cent jurats», sobre asuntos referentes á estas Cortes [2].

I.—*Conçell de XXXte celebrat per raho dels sindichs, los quals se han a constituir per entreuenir en les Corts, e per la patronia quis ha donar de la galea que ve a la porcio de Barchinona de les galees quis han armar per lo Principat de Cathalunya.*

Dissabte a XII. del mes de Maig del any M. CCCC. XXXVI., appellat lo conçell ordinari de XXX.te, e la maior part de aquell aiustat dins la casa del conçell de la dita ciutat on semblant conçell es acustumat de

[1] En la parte superior, ángulo interno del folio 4, se lee: *Tradita in Brachio die jouis XVI. Madii M. CCCC. XXXVII.*

[2] Están sacados del Registro de *Deliberacions*, años 1433 á 1437 (fol. 126 vuelto), que se guarda en el A. M. de B.

aiustar fon aqui exposat per los dits honorables consellers o per lo honorable mossen Johan Lull [1], en nom e veu de tots, com la senyora Reyna, lochtinent general del senyor Rey, hauie conuocades Corts generals al Principat de Cathalunya celebradores en la dita ciutat lo quinzen jorn del present mes de Maig, e ab letra sua als dits consellers e prohomens de la dita ciutat dreçada, manas que per la dita vniuersitat de la dita ciutat fossen constituits sindichs per interesser en la celebracio de les dites Corts. Per ço, ells dits consellers posauen les dites coses en lo dit conçell, a fi que hi fos procehit, segons serie per lo dit conçell delliberat [2].

Apres fon aqui exposat [3] con a la porcio de Barchinona venie donar la patronia de vna galea de aquelles qui serien armades ensemps ab certes naus per raho de la armada delliberada per lo Principat de Cathalunya esser feta contra janouesos en la Cort general de Muntso. E aquell qui serie patro de la dita galea, la qual venie a la porcio de la dita ciutat per preheminencia de la dita ciutat, haurie esser I. dels consellers del capita de la dita armada. E aquells de les nou persones les quals hi eren per lo Braç reyal del dit Principat tant com venie a la porcio de les ciutats per les quals hi eren haguessen ja elegits los patrons de les galees a lur porcio venints. Per ço, demenauen al dit conçell que delliberassen si la dita patronia darie lo conçell de la dita ciutat o si ho remetrien al dit mossen Johan Lull, quar ells ne seguirien, ço que per lo dit conçell ne fos delliberat.

E exposades les dites coses en lo dit conçell, fon apres delliberat concordablament per aquell, ço es, en lo primer cap que la prouisio de sindichs faedora per entreuenir en les Corts per la dita Senyora conuocades se hauie a fer de necessitat per lo conçell de cent jurats, e axi ells ho remetien al dit conçell, lo qual parie a ells fos appellat per lo dilluns prop vinent que tendrem XIIII. del dit mes de Maig.

Sobre empero la eleccio faedora de patro de la dita galea, lo qual sie I. dels consellers del capita de la dita armada, la maior part del dit conçell de XXX.te dellibera e fon de intencio que la nominacio e eleccio del dit patro e conseller fos totalment remesa e de fet remeteren al dit mossen Johan Lull per sa honor e per esguard del carrech que supportaue donat per la Cort a les IX.° persones elegides. Confiant la maior part del dit conçell, tant de la prohomenia del dit mossen Johan e experiencia aprouada dels affers, en los quals entreue que ell elegira tal

[1] Era *conseller en cap.*

[2] En la nota marginal se lee: *Conçell de XXX.te per la eleccio de sindichs en les Corts.*

[3] En la nota marginal de este párrafo se lee: *Item, sobre eleccio faedora de patro a vna galea, la qual ere part o porcio de la ciutat.*

persona e axi abil e disposta quen sera prouehit a la honor de la dita ciutat. E açi pres conclusio lo conçell dessus dit.

II.—*Concell de cent jurats per auctoritat del qual foren elegits* VI. *sindichs per entreuenir en les Corts, e fon creat conçell de* XXIIII. *per consellar en lo fet de les Corts.*

Dilluns ques comptaue a XIIII. del dit mes de Maig del any M. CCCC. XXXVI., appellat en la vesprada del digmenge prop passat e en la matinada del dit dilluns ab veu de trompa per en Saluador Rouiradech, crida publich de la dita ciutat, e ajustat lo conçell de cent jurats de la dita ciutat dins la gran sala on semblant conçell es acustumat de aiustar, fon aqui exposat per los dits honorables consellers o per lo honorable en Johan de Gualbes [1], en veu de tots, com lo dit conçell ere aiustat per dos actes. Lo primer, per constituir sindichs per entreuenir en les Corts generals conuocades per la senyora Reyna al Principat de Cathalunya dins la dita ciutat, e per ço couenie que per lo conçell hi fos prouehit en la manera que per lo dit conçell serie delliberat. Lo segon acte ere perque lo dit conçell elegis persones abils e dispostes en aquell nombre que li fos plasent per consellar en los actes de les dites Corts. Per ço, ells dits consellers proposauen en lo dit conçell les dites coses, a fi que per ells hi fos degudament prouehit.

Apres foren donades en lo dit conçell dues supplicacions.

E preposades les dites coses, de continent tot lo dit conçell concordes, publicada per mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del conçell dessus dit, la letra de la senyora Reyna de la conuocacio de les dites Corts prouehiren en la manera seguent, ço es, que los dits honorables consellers e XII. prohomens per ells elegidors fessen eleccio de sindichs per les dites Corts en aquell nombre quels fos vist. E daltra part los dits honorables consellers elegissen XXIIII. persones, ço es, VIII. de cascun stament, los quals consellassen en los actes de les Corts dessus dits, e que en absencia o occupacio de les persones elegides, los dits honorables consellers, tantes vegades com lo cas ho requerrie, hi poguessen mudar altres, e que axi los sindichs com les dites XXIIII. persones, fossen en lo dit conçell publicades, ans quel dit conçell se desaplegas.

La prouisio de les dites dues supplicacions en lo dit conçell donades, remes lo dit conçell als dits honorables consellers e a prohomens per els elegidors en lo nombre quels plaura.

[1] Tenía el cargo de quinto conseller.

Apres les quals coses los dits honorables consellers se appertaren sobre la taula, la qual es dins la dita sala, e elegiren los dotze prohomens seguents a fer ab ells la eleccio de sindichs. E son los seguents:

Los honorables en

G. de Vallseca.
Bertran dez Vall.
Jacme de Sos.
Johan de Marimon.
Francesch Lobet.
P. dez Torrent.
Luis Seruent.
P. de Munt ros.
Bartomeu sa Vall, notari.
Ramon de Vilarouir, especier.
March Canyes, argenter.
Anthoni Torra, veler.

E elegides les dites XII. persones e aquelles en lo dit conçell publicades, apres los dits honorables consellers e XII. prohomens, sen entraren en la casa on se fan certes eleccions e aqui asseguts entorn lo tauler qui aqui es, votaren primerament sobre lo nombre dels sindichs constituidors, e la maior part dellibera que fossen sis los dits sindichs, a la eleccio dels quals fon de continent sens diuertir a altres actes. Fon procehit en la manera seguent, ço es, que feta certa nominacio axi de tots los dits honorables Consellers, per ço que I. dells hagues esser sindich e de X. prohomens, cascuns votaren sobre aquells quels apparech en sengles cedules, les quals meteren dins una capça. E apres fet escrutini per mossen Johan Lull e mossen G. de Vallsecca, entreuenint mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del honorable conçell de la dita ciutat, quels dits sis sindichs foren los seguents, ço es:

Los honorables

Johan Lull.
Francesch dez Pla.
Jacme Colom.
Huguet Fiueller.
Ramon sa Vall.
Misser Bonanat Pere.

Apres elegits los dits sis sindichs e romanents los XII. prohomens dessusdits dins la dita casa de les eleccions, los dits honorables consellers sen entraren dins la dita sala e sobre la dita taula appartats, elegiren per consellar en los actes e negocis de les dites Corts los XXIIII. prohomens deuall nomenats, ço es:

Los honorables en

P. de Malla.
Bernat Turell.
Bernat sa Pila.
Miquel de Muntjuich.

Bertran dez Vall.
Jacme de Sos.
Gaspar Bussot.
Johan de Marimon.
P. Romeu . . . . . } Consols.
P. de Muntros . . . . . }
Ferrer Nicholau de Gualbes.
P. dez Torrent.
Johan Boscha, maior.
Johan de Lobera, maior.

Andreu de Oliuella.
Luis Seruent.
Barthomeu ça Vall. . } Notaris.
P. de Casa noua. . . . }
Ramon de Vilarouir, especier.
Francesch Parell, barber.
Anthoni Torra, veler.
Gabriel Poal, argenter.
G. Ponçgem, pellicer.
Johan Gispert, peravre.

E successiuement, axi los dits sindichs com los dits XXIIII. prohomens, foren publicats en lo dit conçell de cent jurats per mi dit Gabriel Canyelles, notari e scriua del dit conçell. E açi pres fi e conclusio lo dit conçell.

Dilluns a II. de Juliol any dessusdit los dits honorables consellers, per lo poder a ells per lo dit conçell donat, en loch del honorable en Johan de Marimon, occupat per la patronia de vna galea, nomenaren e elegiren lo honorable mossen Johan Bussot. E es ver que en lo primer conçell quis tench dels dits XXIIII., los honorables consellers e la maior partida del dit conçell, e apres en altres conçells tots ells feren lo sagrament ordonat per la Cort. E semblantment jo dit Gabriel Canyelles, notari e scriua dessus dit, fiu lo dit sagrament, lo qual per tots fon prestat a Deu e als sancts quatre Euangelis, e es la forma del dit sagrament la seguent [1].

. . . . . .

Dimarts a IIII. del mes de Deembre any dessus dit M. CCCC. XXXVI. fon prestat lo dit jurament per los honorables mossen Johan Bussot, G. de Vallsecca, Bernat sa Pila, P. Arnau, Pol e Jacme Ros, consellers nouellament elegits.

III.—*Per los actes de la Cort.*

Dimecres a XVIIII.° del mes de Juny del any M. CCCC. XXXVI., los honorables consellers de la dita ciutat ajustats dins la casa del conçell de XXX.te, on semblantment foren los honorables mossen Johan Lull,

[1] Se omite la transcripción, porque es la misma que consta en el *Proceso*.

mossen Francesch dez Pla, mossen Jacme Colom, mossen Huguet Fiueller e micer Bonanat Pere, sindichs de la dita ciutat en los actes de la Cort general del Principat de Cathalunya, ensemps ab mossen Ramon sa Vall, absent de aquest acte, e ajustada la maior part del conçell de les XXIIII. persones elegides als actes dessusdits de la dita Cort prestat primerament a Deu e als sancts quatre Euangelis lo sagrament en la Cort ordonat per cascuns de aquells, los quals foren applegats en la dita casa los dits honorables sindichs o lo dit mossen Johan Lull, en nom e veu de tots, exposa aqui laigament e estesa lo stament en lo qual ere la Cort, començant a la proposicio feta per la senyora Reyna la primera vegada que deualla seure en la Cort. E apres altres coses per ella proposades de les quals la dita Senyora no hauie hauda alguna resposta de la Cort, e aço ere per la contradiccio del Braç militar no volent deuellar a alguna concordia de fer resposta a la dita Senyora, tro a tant que la dita Senyora hagues tornat a loch lo greuge quel dit Braç militar pretenie en la treua indita per la dita senyora Reyna e en lo edicte daquen fet e en la exequtoria de aquell, com no solament fos indita entre aquells los quals son en bando e en guerra mas encare entre tots altres, los quals no fossen en bando ne en guerra de ques seguie que aquells qui no eren en bando e en guerra, passada la treua romanen en guerra. E mes auant, com per lo Braç reyal ere stat mogut per tirar a deguda concordia los altres Braçes, e specialment lo Braç militar, que la senyora Reyna reuocas lo dit edicte tant com se estenie en aquells qui no guerrejassen e modificas ab saluetats de priuilegis, libertats e vsos la exequtoria del dit edicte. Pero que en loch de aquesta reuocacio fossen al menys a cert temps leuades les infançonies, ço es, que en alguna baronia, castell, vila e loch del dit Principat no fossen guiats ne acullits qualseuol mals feytors, ans de continent se haguessen a restituir als officials del senyor Rey o de la dita senyora Reyna en nom del senyor Rey. E per semblant si mal feytors en alguna baronia, castell, vila e loch del dit Principat ere en qualseuol ciutats, viles e lochs reyals en poder de officials reyals se haguessen a restituir als senyors de les dites baronies, castells, viles e lochs o a officials lurs, e si los officials reyals e los senyors dessus dits e officials lurs no feyen les dites remissions o aquelles fetes no sen feye degut castich e punicio que contra tals pogues esser procehit per la dita senyora Reyna e fet proces per vigor del Vsatge **Simíli modo**. Pero ans que de les coses dessus dites los dits sindichs se volguessen planir ne consentirhi, ho volien hauer exposat en lo dit conçell, a fi que per ells hi fos delliberat, quar ells ne seguirien ço quen fos per ells delliberat.

E exposades les dites coses en lo dit conçell, finalment tots los dits honorables consellers e los dits del dit conçell de xxiiii. aqui aiustats remeteren la concordia dels dits actes, axi per mija del partit mogut com per altres mijans als dits honorables sindichs, e açi pres conclusio lo dit conçell.

IV.—*Per los dits actes de la Cort.*

Apres dissabte a xxx. del dit mes de Juny, aiustats los honorables consellers e la maior part del dit conçell de xxiiii. dins la dita casa on lo dit conçell de xxx.te se acustume de aiustar, los dits honorables mossen Johan Lull, mossen Jacme Colom, mossen Huguet Fiueller e micer Bonanat Pere, sindichs de la dita ciutat en les Corts, o lo dit mossen Johan, en veu de tots, exposa en lo dit conçell que per raho de la discordia la qual ere entre lo Braç reyal de vna part e los dos restants Braços de la part altra, los quals dos Braços eren del tot de contraria intencio del dit Braç reyal sobre lo edicte de la treua indita en les Corts de Muntso e lo edicte de aquella publicat per la dita senyora Reyna o de son manament, per mostrar a la dita Senyora e a tota la Cort la sancta e bona intencio del dit Braç reyal hauien offerta e feta legir a la dita senyora Reyna vna gran cedula, la qual descobra grantment e ampla la bona intencio del dit Braç reyal e tots los actes quis son seguits, axi en les Corts generals de Muntso com en la Cort quis celebre are en la present ciutat e encare los actes faents per lo benauenir del senyor Rey, la qual cedula la dita senyora Reina hauie feta insertar e continuar en lo proces de la Cort. E la qual cedula fon legida en lo dit conçell de xxiiii. per mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del honorable conçell de la dita ciutat, e de la oblacio de la dita cedula e de la relacio dessus dita los dits honorables consellers e tot lo dit conçell [restaren?] molt aconsolats. E açi prengueren fi e conclusio les dites coses.

V.—*Per lo fet de les Corts.*

Dimarts a x. del mes de Juliol del any m. cccc. xxxvi., los honorables consellers de la dita ciutat e la maior part del conçell de xxiiii., ajustats dins la casa de la dita ciutat on lo conçel ordinari de xxx.te se acustume de ajustar, los honorables mossen Johan Lull, mossen Jacme Colom, mossen Huguet Fiueller, mossen Ramon sa Vall, v. dels sindichs de la dita ciutat en los actes de les Corts exposaren, o lo dit mossen Johan Lull, en veu de tots, exposa aqui lo stat de les dites Corts,

ço es, com lo Braç dels barons e dels cauallers e lo Braç reyal son en gran discordia per ço com no contents de la moderacio del edicte fet per la senyora Reyna en les Corts de Muntso sobre la indicio de la treua, volien encare que la senyora Reyna reuocas ço que per raho de la dita treua hauie anadit en la Cort a supplicacio del Braç reyal e tant com tocha los vassalls inmediats del senyor Rey del dit Braç reyal. En altra manera ells no volien consentir ne manar la cautela concordada manar per raho de la armada per lo dit Braç reyal e per alguns del Braç de la Esglea, ne volien procehir a alsguns actes de la Cort. E per res lo dit Braç reyal no volie consentir la dita reuocacio com fos gran preiudici del dit Braç que acte fet en Cort general en fauor del dit Braç se reuocas a consentiment del dit Braç mateix e serie tret a consequencia en les altres Corts esdeuenidores. E de les dites contradiccions la dita senyora Reyna romangues molt tribulada e lo fet de la armada faedora e ja concordada e tot lo benauenir del senyor Rey e de tota la terra se torbas. Per ço, los dits sindichs posauen totes les dites coses en lo dit conçell perque los hi consellassen, segons los paregues faedor, quar ells ne exeguirien ço quels hen fos consellat.

E enteses les dites coses per lo dit conçell fon finalment delliberat e acordat que per res los dits sindichs no consentissen a reuocacio alguna per la dita senyora Reyna faedora de ço que hauie affegit en la treua dels vassalls inmediats del senyor Rey, a supplicacio del dit Braç reyal com fos gran preiudici ans expressament hi dissentissen, e que stiguessen e perseuerassen en lo manar que hauien fet de la dita cautela. E açi pres conclusio lo dit conçell.

VI.—*Conçell de XXX.te sobre VIII.M florins prestadors a la senyora Reyna.*

Diuendres a XX. del mes de Juliol del any M. CCCC. XXXVI., los honorables consellers tots V. e la maior part del conçell ordinari de XXX.te, ajustats dins la casa on semblant conçell se acustume de ajustar, on semblantment foren los honorables en Francesch dez Pla, Jacme Colom, Huguet Fiueller, Ramon sa Vall e misser Bonanat Pere, sindichs de la dita ciutat en la Cort general, la qual la senyora Reyna celebre en Barchinona, e semblantment hi foren los honorables en Bernat Fiueller e Berenguer Gibert, regidors, e Nanthoni Cases, regent los comptes de la taula de cambi de la dita ciutat, fon aqui exposat per lo dit honorable mossen Johan Lull, que com la senyora Reyna fos molt congoxosa per la gran tarda del espetxament de les galees, les quals vuy se armen per socorrer al senyor Rey e per resistir a sos anamichs, los quals per raho

de la dita tarda ab gran elacio prenen esforç e stan ne apparellats molts inconuenients e perills, no solament al dit senyor mas encare a tots sos regnes e terres. E la dita senyora dient que no hauie remeys alsguns als quals pogues occorrer haie aemprada la dita ciutat per mija dels dits sindichs emprestas a la dita senyora vuyt milie florins per socorrer als dits perills, e specialment per hauer les quatre galees de Mallorques, les quals eren ja prestes si los dits VIII.M florins pogues hauer. E los quals VIII.M florins la dita senyora volie be assegurar, segons mils se porie fer a tot profit de la dita ciutat, e specialment offeria metre entre mans de la dita ciutat aquells VIII.M florins que la dita Cort hauie offerts donar per raho de les dites quatre galees de Mallorques e semblantment ne farie fer certa seguretat per en Gaspar de Cardona, per raho de cert contracte que hauie fet ab la dita ciutat sobre venda de XIIII.M quarteres de forment. E la on per lo dit conçell fos delliberat de fer lo dit prestech fos comunicat ensemps ab los dits regidors e regent los dits comptes de la dita taula de quals monedes porien esser bestrets los dits VIII.M florins. E fets e seguits aqui molts rahonaments entre lo dit conçell e los dits regidors e regent los dits comptes fos vist que M. CCCC. lliures podien esser bestretes de la assignacio per la dita ciutat feta a la dita taula per pagar los interessers que la ciutat se ha carregats per sos affers propris, attes que pagats los dits interessers sobre [dits?] e attes que en lo acte de la dita assignacio la dita ciutat se retench que en cases fortuits e inopinats e altres extraordinaris en los quals de necessitat se hagues a prouehir se pogues planir de la dita taula, almenys de ço que sobreria de la dita assignacio, pagats los dits interessers, lo qual pero planiment se hauie a fer ab delliberacio del conçell ordinari de XXX.te de la dita ciutat. E mes auant tres milie lliures a compliment de quatre milie quatrecentes lliures que son valor dels dits VIII.M florins de aquelles XII.M lliures, de les quals han facultat de despendre los dits honorables consellers per tot lany en pagar salaris, carrechs ordinaris en que son compresos salaris de missatgers e de contractes e auentatges de forment exauchs e moltes altres messions necessaries. E axi los dits sindichs posauen les dites coses en lo dit conçell a fi quen fos delliberat, ço quels hen fos vist esser faedor.

E exposades les dites coses en lo conçell dessus dit apres molts rahonaments fets endessemps de e sobre les coses dessus dites, finalment fon conclos e delliberat que los dits VIII.M florins fossen prestats a la dita senyora Reyna, e que les seguretats per la dita Senyora faedores a la dita ciutat vulles en la forma ja dessus designada com en altra qualseuol manera ben segura, fos remesa e de fet remeteren als dits

honorables consellers. E semblantment prouehiren e ordonaren que los dits VIII.M florins fossen bestrets per la dita taula dels quals la dita taula se reintegras de les assignacions dessus dites. E açi pres fi e conclusio lo dit conçell.

VII.—*Conçell per los actes de la Cort.*

Dimarts a XIIII. del mes de Agost del dit any M. CCCC. XXXVI., aiustats los dits honorables consellers e la maior part del conçell dels XXIIII. deputats als actes de la Cort quis celebre en Barchinona per la senyora Reyna dins la casa de la dita ciutat on se acustuma ajustar lo conçell ordinari de XXX.te, on semblantment foren los honorables mossen Johan Lull, Francesch dez Pla, mossen Jacme Colom, sindichs de la dita ciutat en la dita Cort, fon aqui exposat per lo dit mossen Johan Lull, en nom seu e de sos consindichs, lo stament de la dita Cort e los actes los quals al present se tractauen en aquella, ço es, quels militars demanauen encare reparacio dels preiudicials per ells pretesos per raho del edicte fet per la senyora Reyna ab acte de la Cort de Muntso, e apres com eren demenats per la senyora Reyna quatre milie florins, los quals elle hauie bestrets per les quatre galees de Mallorques vltra los VIII.M florins offerts per la Cort, e altres quatre milie florins per la galea de..... [1] de Cardona, net del comte de Cardona. E que si los dits VIII.M florins se dauen per la Cort, que almenys se armarien sis naus vltra les galees acordades. E que per los dits preiudicials se eligirien cinch persones per la senyora Reyna e tres per cascun Braç, dos dels quals e de cascun Braç haguessen esser concordes, pero [2] ells dits sindichs exposauen aqui en lo dit conçell les dites coses, a fi que delliberassen sobre aquelles, quar ells dits sindichs, en nom de la dita ciutat, ne exeguirien en la Cort, ço que per ells ne fos delliberat.

E exposades les dites coses en lo dit conçell, los dits honorables consellers e los del dit conçell de XXIIII., hauents per bo e per salutable que almenys les dites sis naus se armassen vltra les galees, remeteren totes les dites coses als dits honorables sindichs, quar ells ne hauien per fer tot ço e quant per ells en la dita Cort ne serie tractat e finat. E açi pres conclusio lo dit conçell.

[1] En blanco.
[2] *Per ço.*

VIII.—*Per la subuencio demanada a la Cort per lo Infant don Henrich.*

Dijous a XIII. del mes de Setembre del any M. CCCC. XXXVI., applegats los honorables consellers e los honorables sindichs de la dita ciutat, constituits en los actes de la Cort, e la maior part del conçell dels XXIIII. prohomens deputats a consellar los sindichs dessus dits, dins la casa del conçell ordinari de XXX.te de la dita ciutat, lo honorable mossen Johan Lull, en nom e per part de sos consindichs, exposa en lo dit conçell com linfant don Henrich ha demanada a la dita Cort subuencio esser li feta per supplir a la extrema necessitat en la qual afferme esser posat e en tal que no hauie possibilitat, segons deye, de poder se sostenir en diuerses necessitats sues, perque li conuenie demenar la dita subuencio pregaua ab gran affeccio la dita Cort li volgues fer aquella. E com cascuns dels staments de la dita Cort volent squiuar preiudicis, los quals souent son trets a consequencia fossen de moltes e diuerses oppinions, ells dits sindichs pregauen los dits honorables consellers e conçell los volguessen aconsellar de e sobre les dites coses com si haurien.

E exposades en lo dit conçell les dites coses, fon delliberat finalment que fos remes e de fet ho remeteren als dits honorables sindichs e que per la dita ciutat fessen e consentissen a aço quels fos vist faedor. E açi pres conclusio lo dit conçell.

IX.—*Conçell de cents jurats per les remuneracions e per altres actes.*

Dimecres a VII. del mes de Noembre del any dessus dit M. CCCC. XXXVI., aiustat lo conçell de cent jurats de la ciutat de Barchinona dins la sala gran de la casa de la dita ciutat, on semblant conçell se acustuma de ajustar, appellat primerament lo dit conçell, ab veu de crida feta per los lochs acustumats de la dita ciutat per en Saluador Rouiradech, crida publich e jurat de la dita ciutat, foren exposades en lo dit conçell per los honorables consellers o per lo honorable en Johan Lull, en nom e veu de totes les coses seguents.

. . . . . .

[1] Apres com per raho de la pau e seguretat perpetual feta e fermada entre nostre senyor lo Rey e los Rey e Reyna de Nauarra, los Infants don Henrich e don Pedro, Infants Darago e de Sicilia, e la illustra dona

[1] En nota marginal se lee: *La pau de Castella.*

Catharina, muller del dit Infant don Enrich de vna part, e lo Rey de Castella de la part altra, son stats nomenats e nomenades certs prelats, barons, nobles e cauallers, e ciutats, viles e lochs de cascuns e senyories dels dits senyor[s], Reys e Reyna per a fer tot lur leyal poder que tenguessen e seruassen la dita pau e seguretat, en haguessen a fer jurament al senyal de la Creu e vot a la sancta casa de Jherusalem e plet e homenatge. E entre les altres ciutats hi sie nomenada e elegida la ciutat de Barchinona, la qual per son sindich constituidor ha a fer los dits jurament, vot e plet e homenatge, segons que en los capitols de la dita pau es contengut, los quals capitols foren de paraula a paraula en lo dit conçell legits e publicats per mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del dit conçell. Per ço, ells dits consellers ho posauen en lo dit conçell, a fi que per ells ne fos delliberat, ço quels hen fos plasent.

. . . . . .

Apres [1] tot lo dit conçell concorde, dellibera que la dita pau e seguretat de Castella fos fermada en la manera demanada, e a fer la ferma volch lo dit conçell que en manera e forma acustumada fos fet e fermat sindicat an Johan Oliuer ja sindich ordinari de la dita ciutat.

X.—*Los capitols de la* Pau de Castella [2].

In Dei nomine, amen. Sepan todos quantos la present carta o publico instrumento veran e hoyran que en la ciutat de Toledo, a XII. dies del mes de Setiembre del anyo de la Natiuitat de nuestro Senyor M. CCCC. XXXVI., dentro en la yglesia mayor de Sancta Maria de la dita ciudat, en presencia de nos los secretarios e notarios publicos e los testimonios deyuso scriptos, stando alli presentes el muyd Reuerend padre en Christo don Alfonso, por la diuinal miseracion vispe de Valencia, e ell noble don Johan Martinez de Luna, senyor de Ylluota, conselleros, en nombre e axi como ambaxadores del muy alto e poderoso e muy excellent Princep e senyor Don Alfonso, por la gracia de Dios Rey Daragon e de Sicilia, substituidos por el muy alto e muy excellent Princep e senyor don Johan, por la gracia de Dios Rey de Nauarra e lugarteniente general e procurador del dito senyor Rey Daragon, hauentes plenero e bestant poder por a les coses dejuso scriptas, segunt paresce por vna carta de procuracion scripta en pergameno, signada de

[1] En nota marginal se lee: *Que la pau de Castella sie fermada.*

[2] De los mismos se hace referencia en la carta dirigida por D. Juan, Rey de Navarra, á las Cortes de Barcelona en 16 de Septiembre de 1436, obrante en el *Proceso familiar* de las mismas, pág. 406 del tomo anterior.

mano del dito senyor Rey de Nauarra, seyllada con ell siello secreto de la gouernacio general, pendent en vetas de seda vermella e amariella, subsignada por ell secretario e notario infrascripto del tenor seguient: *Inseratur*, etc. E otro si, stando alli presentes el muy Reuerend padre en Christo don Johan, por la diuinal prouidencia Arcepiscopo de Tholedo, e don Luis de Gutzman, maestro de la orden de la Caualleria de Calatraua, e el noble don Rodrigo Alfonso Pimentel [1], comte de Benauent, conselleros del dito senyor Rey de Castiella, en nombre e açi como assus procuradores, segunt parece por vna carta de procuracion scripta en paper, firmada den nombre del dito senyor Rey de Castella e sellada con su siello de la puridat de cera vermella en el dorso e signada del secretario escriuano publico deyuso scripto, segunt que por ella parece el tenor de la qual es este que se sigue: *Inseratur*, etc. E assi mesmo, estando alli presentes e constituhidos personalment el honorable don Pascual de Otheiça, arcidiano de Barbariego, canceller, e ell noble mossen Pieres de Peralta, mestre de hostal maior e conselleros del dito senyor Rey de Nauarra e de la muy alta Princessa e muy excellent senyora dona Blancha, por la gracia de Dios Reyna heredera e proprietaria del dito reyno de Nauarra, en nombre e assi como embaxiadores e procuradores de los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra, hauientes plenero e bestant poder por a las coses deyuso scriptas, segunt paresce por vna carta de procuracio scripta en pergamino, signada de mano de los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra e sellada con el siello de su cancellaria, pendient en filos de seda verde, subsignada e cerrada por el secretario e notario publico infrascripto del tenor seguent: *Inseratur*, etc. Otro si, estando alli presentes el honrado don Johan Diaz, Prior Ducles, e el noble don Jayme de Luna, comendador de Veles, embaxadores de la muy illustre senyora dona Cathalina, Infanta de Castiella, en nombre del muy illustre senyor don Enrich, Infant Daragon e de Sicilia, su marido e en nombre proprio de la dita senyora Infanta, procuradores e substituydores suyos ensemble con el dito don Johan de Luna, segunt parece por dos cartas de procuraciones scriptas en pergamino, signades de scriuano publico del tenor seguient: *Inseratur*, etc. E assi mesmo, los ditos vispe de Valencia e don Johan de Luna, en nombre e assi como procuradores substituydos por el dito senyor Rey de Nauarra, procurador del muy illustre senyor el Infant don Pedro de Aragon e de Sicilia, duch de Notho, hauientes plenero e bastant poder pora les coses deyuso scriptas, segunt parece por vna car-

[1] El texto dice, equivocadamente, *Pentecell*.

ta de procuracion scripta en pergamino signada de la mano del dito senyor Rey de Nauarra, sellada con el siello secreto de la gouernacion general, pendient en vetes de seda vermella e amariella, subsignada e cerrada por ell secretario e notario publico infrascripto del tenor seguient: *Inseratur*, etc. Todos los ditos procuradores, embaxadores e substituydos concordantment dixieron, rogaron, requirieron e instaron en los ditos nombres e a nosotros los ditos secretarios que leyessemos e publicassemos ciertos capitoles e contracto contenientes paz e concordia e otras cosas apuntadas, conuenides e concordades por e entre los ditos senyores Reys Daragon, Rey e Reyna de Nauarra e Infantes e Infanta de vna part, e al dito senyor Rey de Castiella de la otra, los quales nos fueron dados e entregados por los sobre ditos e nosotros los recibimos e luego leymos e publicamos en su presencia e en la forma seguent:

En nombre de la Sancta e indiuidua Trinidat, Padre e Fillo e Spiritu Sancto, como procurant el enemigo de natura humana greue guerra e comocion de discordia e materia de dissencion e turbacion sea estada mouida entre los muy altos Principes e muy excellentes Senyores, los senyores don Alfonso, Rey Daragon e de Sicilia, e don Johan, Rey, e dona Blancha, Reyna de Nauarra de vna part, e el muy alto Principe e excellent Senyor el senyor don Johan, Rey de Castiella e de Leon, de la otra. Considerando los ditos Senyores que paz es institucion hereditaria de nostre Senyor Jhesu Christo, a la qual todos los Reyes e fieles christianos son obligados, e mayormente los ditos senyores Reyes e Reyna, los quales son constituydos en tantos e assi cercanos vinculos e deudos de consanguinidat e afinidat. Por tanto, por seruicio de Dios e por bien e paz e concordia e por quitar muytos scandolos e inconuenientes que se porien seguir e crescer entre los ditos senyores Reyes e Reyna e sus reynos e senyories, e por contemplacion deyus scripto fazedero, inspirant la gracia del Spiritu Sancto, les dites partes han acordado e son delliberades e concordades de fazer e fermar, assi como por si e por sus herederos e successores firman e fazen paz final e concordia perpetual con los apuntamentos e capitulos seguientes:

Primerament, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que, con la gracia e benediccion de nuestro Senyor Dios, se haien de fazer e firmar e sa fagan e firmen dentro tres dias del dia de la firma de los presentes capitolos, sposallas por paraulas de present entre el muy illustre senyor don Enrich, Princep de Asturias, primogenito en los regnos de Castiella e de Leon, fillo del dito senyor Rey de

Castiella, de su voluntat e consentimento, e la muy illustre Senyora dona Blancha, Infanta de Nauarra, filla mayor de los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra, de su voluntat e consentimento, por procurador o procuradores suficient o suficientes de la dita senyora Infanta con el dito senyor Princep e primogenito, personalment e por procurador o procuradores suficient o suficientes del dito senyor Princep con la dita Senyora Infanta personalment, los quales procuradores o procurador del dito senyor Princep sean enbiados a la dita senyora Infanta por fazer e firmar les dites sposalles con ella personalment, segunt dito es, dentro de trenta dias, contaderos del dia de la firma de los presentes capitoles e los ditos senyores Princep e Infanta e procuradores de aquellos juraran e juren, votaran e voten solemnement a Dios e a los sanctos quatre Euangelios e a la significança de la Cruz corporalment tocada, de tener, obseruar e complir las dites sposalles e el efeto dellas, los quales sposalles se hayan a ratificar e corroborar e aun de nueuo fazer e firmar por los ditos senyores Princep e Infanta personalment dentro seys meses comptaderos del dia de la firma de los presentes capitoles con e deius el juramento e voto sobre ditos. E por a esto a fazer hayen personalment a conuenir e conuengan los ditos senyores Princep e Infanta en algun lugar de les fronteras de los regnos de Castiella e de Nauarra, esleydero por entramas las partes. E que dentro los ditos seys meses el dito senyor Rey de Castiella, quanto mas breument pora, procure e faga con buena fe tudo su leal poder de hauer e obtener de nuestro senyor el Papa legittima dispensacion sobrel impedimiento del deuto de consanguinidat dentro el quarto grado en que los ditos senyores Princep e Infanta son. En manera que a seruicio de Dios les dites sposalles se puedan fazer canonicament e se fagan personalment dentro los ditos seys meses del dia de la dita firma contaderos, assi como desuso se contiene, el qual matrimonio se haya a solennizar e se solennize en faz de Sancta Madre Yglesia e consumar por copula carnal dentro III.° anyos continuament comptaderos del dia de la firma de los presentes capitolos. E los ditos senyores Rey de Castiella, Rey e Reyna de Nauarra o sus procuradores juraran e juren, votaran e voten solennament a Dios a la significança de la Cruz e a los sanctos quatro Euangelios, corporalment tocados, de tener e obseruar e con efecto complir lo contenido en el present capitulo quanto en ellos e en su possibilidat es e sera e con todo su leal poder, toda frau e enganyo cessant, curar e procurar con buena fe que las ditas sposalles e matrimonio se solennizen, celebren e consumen e hayen su deuido efecto dius la pena de los tres millones de coronas de oro infrascripta, la qual por e en nombre de arras e o pen-

yores e seguint millor por dreyto se pueda fazer se imposan e aquella se obliguen e quieren encorrer e seyer comesa *ipso jure* contra aquellos o aquell dellos qui el contrario fara o procurera fazer en qualquiera manera. E que el dito senyor Princep haya de dar e de a la dita senyora Infanta en e por arras cinquenta mil florines de oro del cunyo de Aragon, los quales le haya de assignar e assigne en lugar cierto e seguro e que de aquellos la dita senyora Infanta pueda testar e le sea guardado aquello que a las otras que han casado con Principes e primogenitos de Castiella ha seydo guardado. E por quanto el dito senyor Princep no es en tal edat que, segund dreyto, se pueda obligar por las ditas arras, quel dito senyor Rey de Castiella por ell haya de fazer la dita obligacion e obligar al dito senyor Princep e a sus bienes mobles e sedientes, hauidors e por hauer, en specialment les villas e lugares del Principado de Asturias e qualesquiere dellas por las ditas arras pora en el caso e tiempo que se hayan de pagar segunt dreyto e costumbre de Castiella.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que por el dito senyor Rey de Castiella seran e hayan de seyer dadas dentro los ditos tres dias per contractos suficientes al dito senyor Rey de Nauarra pora dotar e dar en dot an con la dita senyora Infanta las villas de Medina del Campo, Aranda de Duero, Roa, Olmedo e Coca, e el marquesado de Villena, con la ciutat de Cinchella e con todas las villas e lugares que el dito senyor Rey de Castiella en el tiene e possee, e que el dito senyor Rey de Nauarra, en aquell mesmo dia e hora, por sus procuradores haya de dar e de por contractes suficientes las ditas villas e marquesado e rentas e juridiccion de aquelles, todo integrament en e por dot con la dita senyora Infanta al dito senyor Princep, e que la dita donacion e constitucion de dot fazedora, segun dito es, por los ditos procuradores del dito senyor Rey de Nauarra se haya a ratificar e ratifique por el dito senyor Rey de Nauarra personalment dentro quaranta dias, contaderos del dia de la ferma de los presents capitols, e que los ditos senyores Reyes de Castiella e de Nauarra hayan a ratificar e a corroborar e aun de nueuo fazer e firmar, ratifiquen e firmen los ditos contractos de donacion e constitucion de la dita dot e lo contenido en aquellos dentro cinquenta dias despues que sera venida la dita dispensacion, las quales ditas villas e marquesado e la possession de aquellos hayan de seyer integrados realment e se le entegren al dito senyor Rey de Nauarra o a sus procuradores o procurador dentro cinquenta dias, contaderos del dia que las ditas sposalles seran feytas por los ditos Princep e Infanta personalment, segunt desuso se contiene, con todas sus tierras, terminos e pertinencias, dreytos e rentas ordina-

rias, assin de martinyegas, jantares, scriuanias, portadgos e infruccio-nes, como otras qualsequiere pertenescientes al senyorio de aquellas, con la juridiccion ciuil e criminal, alta e baxa, mero e mixto imperio, por al exercicio de les quales juridicciones e imperio el dito senyor Rey de Nauarra haya a diputar e dipute personas acceptas al dito senyor Rey de Castiella con poder suficient a recebir e cobrar las ditas rendas e dreytos, las quales rendas ordinarias e dreytos entegrament sean pora e del dit senyor Rey de Nauarra, e arregir e procurar gouernar e administrar las ditas villas e marquesado e juridiccion suso dita, en nombre del dito senyor Rey de Nauarra, e a fazer todas las otras cosas cerca de aquesto que poria el dito senyor Rey de Nauarra present, seyendo assi que principalment ni por via de appellacion, euocacion, supplicacion, recurso o qualquiere otra manera las causes o personas subiectas a la dita juridicción no puedan seyer sacadas de los regnos e districto del dito senyor Rey de Castiella. E esto suso dito se entienda fins a tanto que sia solennizado el dito matrimonio en la forma suso dita, quedando empero las fortalezas e castiellos que son en las ditas villas e marquesado acostumbrados de tener a vso e a costumbre de Spania, en poder e por el dito senyor Rey de Castiella e los alcaydes de aquellos fagan e hayan de fazer el pleyto e homenatge al dito senyor Rey de Castiella e sten e se pongan aquellas a su nuto de voluntat, tanto quanto las ditas villas e marquesado seran en poder del dito senyor Rey de Nauarra en la forma suso dita e despues de solennizado el dito matrimonio, segund dito es, todas las ditas villas e marquesado, rentas, dreytos e juridiccion e imperio de aquellos sean pora sustentacion del dito matrimonio e por conseguient *ex tunc* las ditas fortalezas sten por el dito senyor Princep e ponga alcaydes en aquellas para que las tengan por el e le fagan pleyto e homenatge por ellas, segund la costumbre del regno de Castiella.

Item, que mentre las ditas villas e marquesado seran en poder del dito senyor Rey de Nauarra en la forma sobre dita, en dafellimento e agrauio de justlcia se pueda recorrer de les persones que hauran seydo deputadas por el dito senyor Rey de Nauarra al exercicio e administracion de las ditas juridicción e imperio de las ditas villas e marquesado al dito senyor Rey de Castiella en los casos e segund que se poria hauer recurso del dito senyor Rey de Nauarra, si fues present e exercent la dita jurisdiccion.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que si la dita senyora Infanta fallecera antes o despues del dito matrimonio consumado, sen fillo o filla, fillos o fillas, procreados del

dito matrimonio, lo que Dios no quiera, todas las ditas villas e marquesado, con todo lo sobre dito, tornen al dito senyor Rey de Castiella.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que el dito senyor Rey de Castiella hage de dar e pagar, de e pague al dito senyor Rey de Nauarra e a la dita senyora Reyna de Nauarra o al senyor Princep don Carlos, su fillo, vint e vn mil cincientos florines de oro del cunyo de Aragon de mantenimiento cadanyo, de los quales XXI.M D. florines haya de hauer e recebir e leuar el dito senyor Rey de Nauarra quinze mil florines cadanyo, e los seis mil e cincientos florines restantes hayan de hauer, recebir e leuar la dita senyora Reyna de Nauarra e el dito senyor Princep de Nauarra cadanyo.

Item, que hayan de seyer dados e se don por el dito senyor Rey de Castiella al dito senyor Rey de Nauarra diez mil florines de oro del dito cunyo de Aragon, de jure de heredat, hauederos e recebideros por el dito senyor Rey de Nauarra o quien el queria cadanyo perpetualment, los quales con los otros ditos vint e hun mil e cincientos florines seyan e hayan de seyer librados, segund la costumbre del regno de Castiella por tres tercios de cadanyo en los lugares do querra el dito senyor Rey de Nauarra do los hayan ciertos e ben pagados, los quales hayan de correr e corran del dia de la firma de los presentes capitulos, e que stos ditos trenta vn mil e cincientos florines de oro se hayan de librar, segund de la costumbre del regno por el dito senyor Rey de Castiella a los ditos senyores Rey, Reyna e Princep de Nauarra a cada vno lo que dito es en florines, o en doblas, o en coronas, o en otra qualquiera moneda de plata, faziendo justa stima e compensacion de los precios que valran las ditas monedas de oro e de plata e de la dita plata en que sera pagado lo sobre dito al justo precio que valran los ditos florines alli do se pagaran, los quales se hayan de delibrar e libren por los ditos tres tercios de cadanyo, segund la costumbre del regno, como dito es, senyaladament en las alcaualas de las villas de Medina del Campo, Olmedo, Cota, Roa e Aranda e en las alcaualas de las ditas villas e lugares del dito marquesado que son dadas en la dita dot o en qualquiere de las ditas rentas do cabran e las hayan ciertos e bien pagados. E si alli no cabran en otros lugares do quepian e los hayan assi mesmo ciertos e bien parados, e que por los ditos senyores Rey e Reyna, Princep de Nauarra, seran elegidos.

E por mas seguredat que sean ciertos e bien pagados e se pagaran en la manera que dito es, el dito senyor Rey de Castiella haya a mandar e mande poner vna arca en cada vna de las ditas villas e lugares pora cada renta, tanto que no sea de menos valor de vint mil morauedis o

en aquellas de las que bastaran en que se pongan todos los morauedis que rentaran las ditas alcaualas, e que tenga vna clau de la dita archa el recaudador o arrendador o arrendadores, fielos o cullidores de las ditas rentas, e otra clau el recaudador, receptor e ministro que el dito senyor Rey de Nauarra haura questo *(sic)* con su poder bastant a recebir los ditos morauedis, e que la dita archa no se abra ni se poedan tomar de aquella marauedis algunos fins a seyer complido cada tercio. E en fin de cada tercio se abra e de los morauedis que en ella se falliran se paguen los florines que en aquella renta o rentas hauran seydo librados a los ditos receptores o recaudadores de los ditos senyores Rey e Reyna o Princep de Nauarra, dando de aquellos, albaranes o cartas de pago e las otras cautelas que seran menester, de lo que, segund dito es, hauran recebido. E si mas marauedis se fallaran de lo que muntara aquello que, segund dito es, haura seydo librado en la dita renta o rentas aquello pueda tomar el dito recaudador o arrendador o arrendadores fielos o cullidores que por el dito senyor Rey de Castiella seran de las ditas renta o rentas.

E por que millor se puedan hauer los ditos florines que, segund dito es, seran librados o otra moneda de oro e plata o moneda de plata en que, segund dito es, hayan de seyer pagados en respecto cadanyo de sa valor, segund es dito, el dicho senyor Rey de Castiella mande poner personas fiables que tengan los cambios de las ditas villas e que otra persona alguna no cambie moneda de oro o plata sino en los ditos cambios, ni aquell o aquellos que los ditos cambios tendran no la den a otra persona, sino a los recaudaderos o arrendadores, fielos o cullidores que, segund dito es, hauran a dar los ditos florines, e sto fins a seyer hauidos los ditos florines o otra moneda de oro a o de plata o plata que muntaran la dita paga e libramentos. E que las personas que, segund dito es, tendran los ditos cambios den la dita moneda de oro e de plata por el precio que la tomaran.

Otrosi que el dicho senyor Rey de Castiella no pueda mandar ni permetra tomar ni tome los ditos morauedis de las ditas archas e moneda de oro e de plata ni plata de los ditos cambios, fins a tanto que las ditas pagas o libramientos sean complidos, segund dito es. E si los ditos recaudador o recaudadores, arrendador o arrandadores, fielos o collidores o otras personas que hauran a cullir las ditas rentas o los ditos cambiadores que, segund dito es, hauran de tener los ditos cambios no tendran ni compliran lo que dito es, el dito senyor Rey de Castiella sea tenido e obligado de dar pora ello bastantes prouisiones por que sean constrenydos e apremiados de lo tener, guardar e complir en la

forma sobre dita. E en tal caso sino lo faran o las ditas rentas no lo rentassen conque no sea por frau e enganyo o encubierta del dito receptor del senyor Rey de Nauarra el dito senyor Rey de Castiella dara e pagara los ditos florines e lo que restara e fincara por pagar en florines o en otra moneda de oro o de plata o en plata en la forma que dito es del dia que sobre ello sera requerido, fins a xx. dies primeros seguientes dius pena solament del doblo por cada vegada que lo contrario fara, pora la qual obliga e quende obligados sus dreytos e bienes.

E por que lo [que] muntara en el present anyo e en el anyo venidero de mil cccc. xxxvii podra senyer quel dito senyor Rey de Castiella no lo poria mandar, librar e pagar e librar en la forma sobre dita, por razon del arrendamiento que sta feyto junctament de sus rentas, que en este tiempo el dito senyor Rey de Castiella paguen e mande pagar los ditos florines en la forma e terminos sobre ditos e los libre en las ditas rentas en la forma sobre dita.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes quel dito senyor Rey de Castiella haya de dar, pagar e librar, e de e pague e libre al senyor Infant don Enrich quinze mil florines de oro del cunyo de Aragon de mantinimiento cadanyo, e mas v.^{m} florins del dito oro e cunyo de juro de heredat cadanyo perpetualment. E a la senyora Infanta dona Caterina, su muller, otros quinze mil florines del dito oro e cunyo de mantenimiento cadanyo, hauederos por la dita senyora Infanta, fins a tanto que li sean dados ciento e cinquanta mil florines del dito cunyo, de los quales le hayan de seyer comprados bienes dotales en el regno e regnos o lugares e en aquellos heredamientos que el dito senyor Rey de Castiella querra. E como haura e recibra la dita senyora Infanta, los ditos ciento cinquanta mil florines pora de que le sean comprados los ditos bienes dotales que cesse de recebir los ditos quinze mil florines annuales sobre ditos. E que fallecendo la dita senyora Infanta sen fillos, torne la dita dot al dito senyor Rey de Castiella, solament que pueda testar por su anima aquello que a ella e a semblantes della, esta en razon e pertanesce. E que si los ditos xxx.^{m} florines de mandenimiento, como los cinquo mil florines de juro de heredat, hayan de seyer paguados e liurados e se paguen e liuren, segunt que de los otros florines hauederos por los ditos senyors Rey e Reyna e Princep de Nauarra es mencionada.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que en lo del maestrado de Santyago no se fara innouacion, saluo quanto el condestable sera administrador, dar les en comendas e habitos por la bula del Papa.

Item, mes es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que el dito senyor Rey de Castella haya de dar e pagar e librar, e de, pague, e libre al senyor Infant don Pedro Daragon e de Sicilia cincho mil florines de oro del cunyo de Aragon de mantanimento cadanyo, los quals haie de pagar e liurar el dito senyor Rey de Castilla al dito senyor Infant en la forma e segunt que de suso se contene en los XXI.M D. florines de manteniment que han de seyer dados e librados a los ditos senyores Rey e Reyna e Princep de Nauarra en la forma sobredita.

E por que les dites quantidades o otra moneda de oro e de plata que les monteran se puedan sacar de los regnos e senyories del dito senyor Rey de Castiella remouera e quitera, e de present remoue e quita quanto a esto qualesquiera prohibiciones e vedamientos, feytos e fazederos por el dito senyor Rey de Castiella e sus predecessores e successores de sacar moneda de oro e de plata e plata de sus regnos e senyories. E dara, atorgara, *nunc pro tunch*, con el present capitulo libera e expressa licencia a los ditos senyores Rey, Reyna e Princep de Nauarra e Infantes e Infanta e a los ministros de aquellos que seran por a esto deputados de sacar de los ditos regnos e senyories del dito senyor Rey de Castiella los ditos florines, e lo que munteran les dites quantidades de marauedis que el dito senyor Rey de Nauarra haura de hauer de la[s] rentas e dreytos de las ditas villas e marquesado durant el tiempo que los haura de tener, segunt dito es.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que por mayor fermeza de les dites paç e concordia les dites partes fagan e firmen, assi como firmen e fazen, paç, concordia perpetua por a siempre sobre qualesquiere guerras, quemas, robos, tomas, furtos e danyos de vna parte a otra feytos en qualquiere manera, razon, asi que no pueda seyer demandado lo que por occasion de la dita guerra fue tomado por alguna de las ditas partes, es asaber, sin voluntat del dito senyor Rey Daragon, lo que fue tomado en sus regnos e senyorias e sin voluntat de los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra, e que fue en suo regno e senyorios, saluo las villas e lugares e fortalezas tomadas en las fronteras de los ditos senyores Reyes e Reyua, duran la dita guerra, las quales es acordado, conuenido e concordado e entre e por las ditas partes que hayan a seyer e sean restituhides en sus terminos e pertinencies dentro LX. dies, contaderos de la firma de los presentes capitulos, es assaber, Montreal, Torralba, Tresmoç, Lostunyeso, Cinarcas, Sot Chera, Xalant, Palaciols, Teresa, Zara, Xarafuel, Capdet e la Font de la Figuera con sus castellos e fortalezas, los quales fue-

ron de los regnos de Aragon, e han de seyer restituhidos e tornados con sus terminos e pertinencies al dito senyor Rey Daragon e a sus regnos e senyorias subditos naturales.

Item, la villa de Deza e sus aldeas Ciguela, Ciria e Baronia con sus castiellos e fortalezas, los quales fueron tomados de los regnos de Castiella, e han de seyer restituidos e tornados con sus terminos e pertinencies al dito senyor Rey de Castiella e a sus regnos e senyories, subditos e naturales.

Item, la villa de la Guardia con sus aldeas, el castillo de Assa, Turugen, Burradon, Gorroci, Toloyo, Toro, Castellon e Araziel, con sus castillos e fortalezas e los terminos de Sartaguda, los quales fueron tomados del regno de Nauarra e han de seyer restituidos e tornados con sus terminos e pertinencies a los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra e a su regno e senyorios, subditos e naturales, segunt dito es, e assi es bien apuntado, conuenido e concordado entre e por las dites partes que en lo que fue tomado durant la dita guerra a las yglesias o al maestre de Calatraua e a su orden de vna part a otra quede su dreyto saluo, e que todas las ditas restituciones se hazan [1] de fazer e se fagan, segunt que stauan e se possedian antes de la guerra por los ditos senyores Reyes e Reyna e sus regnos, ciuidades, villas e lugares, subditos e naturales. Pero que los terminos contenciosos entre Alfaro e Corella e los lugares comarcanos queden con Alfaro en la manera que esta amoionado por los deputados, excepte lo que staua termino indubitado de Araciel, que era de Nauarra antes de la guerra, saluo si por los ditos senyores Rey de Castiella e Rey e Reyna de Nauarra concordantment otra cosa fuesse ordenada.

Item, es apuntado conuenido e concordado entre e por las ditas partes que la villa de Briones la qual es del dito senyor Rey de Nauarra e ha possedido e retenido en el regno de Castiella antes de la dita guerra e durant aquella possee e retiene de present como a cosa suya patramonial quede con la senyoria inferior e rentas ordinarias con e por el dito senyor Rey de Nauarra, quedando empero la dita villa en e del regno sitio e territorio de Castiella e quedando salua al dito senyor Rey de Castiella la Senyoria subirana car los dreytos acostumbrados, e acadauno de los ditos senyores Reyes queden saluo e integro en la dita vila e fortaleza, terminos e pertinencias de aquella, todo lo que en ella hauia e la pertenecia e en la forma que lo hauia e la pertinesia antes de la dita guerra.

[1] *Hayan.*

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que los ditos senyores Reyes de Aragon e de Nauarra e el dito senyor don Carlos, Princep e primogenito de Nauarra, los senyores Infantes don Anrich e don Pedro de Aragon e de Sicilia, la senyora Infanta de Castiella dona Caterina, muller del dito senyor Infant don Enrich, no pueden entrar ni entren en los regnos [e] senyorios de Castiella sen voluntat del dito senyor Rey de Castiella. E que el dito senyor Rey de Castiella e ell Senyor don Enrich, Princep e primogenito de Castiella, no puedan entrar ni entren en los regnos e senyorios de Aragon e de Nauarra sin voluntat del dito senyor Rey de Aragon en sus regnos e senyorias, e sin voluntat de los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra en su regno e senyorias.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que don Diego Gomez de Sandoual, comte de Castro, no pueda entrar ni entre en los regnos e senyories de Castiella sin licencia del dito senyor Rey de Aragon, e Godofre Nauarro no pueda entrar ni entre en el regno e senyorios de Nauarra. E si faran el contrario que pueda seyer procehido contra ellos e contra qualquiere o qualesquiere dellos, que ell contrario faran, segunt se fallaran por justicia.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que los castellanos o naturales de los regnos e senyorios de Castiella, que durant la dita guerra han seguido e stado con los ditos senyores Reyes e Reynas en Aragon, e de Nauarra, Infantes e Infanta, o los aragonesos o naturales de los regnos e senyorios de Nauarra, que durant la dita guerra han seguido e stado con el senyor Rey de Castiella, puedan liberalment entrar e sallir e conuersar en e de los ditos regnos e senyorias de Aragon, de Castiella e de Nauarra.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que sean reuocados, cassados e anullados e se reuoquen, cassen e anullen todos processos, si feytos se han por los ditos senyores Reyes e Reyna e sus comissarios o oficiales por occasion de la dita guerra contra los suso ditos e alguno dellos, reposando los en aquell pristino e integro stado quanto es a les honores e famas que eran antes de la dita guerra, sin restitucio[n] de sus bienes.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que los ditos senyores Rey de Nauarra e Infantes e Infanta no puedan dar ni den acostamiento ni merces a los castellanos, stantes o hauientes cases o habitacions en Castiella, ni aquellas puedan tomar ni tomen en su merce en los ditos regnos de Castiella.

Item, es apuntado e conuenido e concordado entre e por las ditas

partes que los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta, no fagan ni puedan fazer tractos con algunas personas en prejudicio los unos de los otros ni los moueran, e si les seran mouidas por otros los notificaran aquellas a qui seran mouidas a los otros quey sera prejudicio lo mas prestament que poran, cessant todo frau, enganyo e dilacion.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que en el processo, si alguno por el dito senyor Rey de Castiella se faze o es feyto contra el dito comte de Castro, se sobresea en la sentencia condemnatoria quanto a lo que toca a la persona, honor e fama del dito compte, quanto a lo que toca a los bienes de aquell que faga el dito senyor Rey de Castiella, lo qual sera su merced se fallara por justicia.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que se fagan e firmen e hayan de seyer firmades e feytes entre e por los ditos senyores Reyes, Reyna, Infantes e Infanta, ligas, amistades, intelligencias e confederaciones, segund que entre los qui quieren seyer amigos de amigos e enemigos de enemigos se acostumbra con las penas deyuso scriptas, e esto contra todos los Principes e personas del mundo, exceptats por cadaunas de las ditas partes dos personas de fuera de sus regnos e senyorias, conuiene assaber, por los ditos senyores reyes e Reyna e toda su part dos personas tan solament, e por el dito senyor Rey de Castiella e toda su part otras dos personas tan solament, por manera que todas se hayan quatro personas, las quales hayan de seyer nombrades e notificades e se nombren e notifiquen por la vna part a la otra dentro seys meses, comptaderos de la firma de los presentes capitolos el Papa queda obmisso porque no es necessario el Papa exceptar en ligas como se haya a gardar, seyendo vicario de Jhesu Christo.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que los ditos senyores Reyes de Aragon e de Castiella e Rey e Reyna de Nauarra, e los ditos senyores Infantes don Enrich e Infanta dona Caterina, su muller, e el dito senyor Infant don Pedro, haian por si e sus herederos e successores de fazer e prestar e fagan e presten por si personalment e por sus procuradores sint *(sic)* ficientes [1], dentro los tiempos infrascriptos, juramento a Dios e a los sanctos quatro Euangelios, corporalment tocados e al senyal de la Cruç, e voto solenne a la sancta casa de Jherusalem e pleyto e homenatge vna, dos e tres vezes, de tener, e guardar, e seruar, e complir, e fazer complir, e seruar, e guardar, e tener por todos sus seruidores, subditos, vassallos e naturales los presentes capitolos e contracto de paz e concordia, e los contrac-

[1] *Suficientes?*

tos de las ligas e confederaciones e otras que de aquellas han insurtir e procedir e todas e cadaunas cosas en aquellas e en qualquiere dellas contenidas fielment, todo frau e enganya cessantes. E que la vna de las ditas partes a la otra, ni la otra a la otra, *ad inuicem et vicisim*, no faran, ni faran fazer, ni consentiran, ni permetran, ni consintran seyer feyto perpetualment mal, danyo, injuria ni ofensa en las personas ni en los bienes de los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta, mulleres, fillos, fillas, seruidores, subditos, vassallos e naturales de aquellos, *singula singulis referendo*, tacitament ni expressa, directament ni indirecta, publicament ni scondida, por si ni por *interpositas* personas ni por art, frau o otra qualquiere machinacion e enganyo que dezir ni pensar se pueda, antes qualquiere dellos qui sentra o sabra que por otro o otros quiere seyer feyto lo notificara ad aquell o adaquellos cuyo interes sera en la forma e seguent [1] *(sic)* que en los ditos capitoles se contiene. E esto dius pena de perjurias e crebantadores de votos e pleytos e homenatges e de paç e de tres millones de coronas de oro pora la part obedient, la qual *ipso jure* leses [2] *(sic)* aplicada, la qual pena demandada o no pagada o no o graciosament remetida no resmenos quede toda via la dita paz e concordia en su fuerça e valor. E aun a mayor cautela e por maior firmeza e seguredat los prelados, barones, caualleros, gentiles hombres, ciudades e villas de los ditos regnos e senyorios, nombraderos por las ditas partes en eygual numero dentro de nouarta *(sic)* [3] dias de la firma de los presentes capitulos e contracto de paz e concordia contaderos hayan de jurar, e votar, e voten e juren de tener e guardar, e fazer guardar e complir a los ditos senyores Reyes e Reyna por si e por sus herederos e successores, regnos e senyorios, seruidores, subditos, vassallos e naturales, con todo su leal poder, la dita paz e concordia e todas e cadaunas cosas en los presentes capitulos contenidas, e de no ayudar ni dar fauor ni ajuda directament ni indirecta, publico ni scondido a los crebantadores de la dita paz e concordia e de lo contenido en los ditos capitolos o de qualquiere part o cosa dellos, a los quales prelados, barones, nobles, caualleros, gentiles hombres, ciutades e villas los ditos senyores Reyes e Reyna hayan de fazer prestar e fazer realment el dito juramento e voto dentro el dito tiempo de nouanta dias, e que *nunc pro tunch et e contra* los ditos senyores Reyes e Reyna absueluan e remanean, assi como absueluen, renuncian e releuan e

[1] *Segun.*
[2] *Le sea.*
[3] *Nouenta.*

quitan a los ditos prelados, barones, nobles, caualleros, fillos e gentiles hombres, ciudades e villas, de todo juramento, pleyto e homenatge e fidelidad e otro qualquiere vinculo a que les sean tenidos astrictos e obligados quanto a esto que no sean tenidos ni puedan seyer compellidos de dar fauor ni ajuda a los crebantadores de la dita paz e concordia e de las otras cosas conuenidas en los ditos capitolos e en cada part dellos dius las penas susoditas.

Item, por que los presentes capitulos e contracto de paz e concordia e las ditas ligas e concederaciones e todas e cadauna otras cosas en aquellos contenidas sean mas firmes e las ditas partes sean perpetualment mas astrictas e obligadas, a obseruacion de aquellas e de cada vna dellas, es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que los senyores Reyes de Aragon e de Castiella e Rey e Reyna de Nauarra e los dites senyores Infant don Anrich e Infanta dona Caterina, su muller, e el senyor dito Infant don Pedro sean tenidos e hayan a corroborar, ratifficar e confirmar e de nueuo atorgar, loar e firmar personalment con juramento e voto solenne e pleyto e homenatge, prestaderos en la forma suso dita, los presentes capitulos e contracto de pau e de concordia e todas e cadaunas cosas contenidas, couiene assaber, los que seran en Spanya dentro quaranta dias e los que seran fuera de Spanya dentro ciento e vint dies, contaderos de la firma de los presentes capitulos, fazedera por los ditos procuradores, e si los que seran fuera Despanya seran antes por alguna de las ditas partes requeridos, lo hayan fazer dentro diez dias apres de la dita requesta, dius las ditas penas, e si dintro el dito tiempo alguno o algunos de los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta no la querran corroborar, ratificar e confirmar e de nueuo firmar e no la ratificaran e confirmaran e de nueuo firmaran, segunt dito es, que no se pueda ni puedan alegrar ni gozar, ni gozen de algun fruyto o beneficio de la dita paz e concordia ni de lo contenido en los presentes capitulos ni de alguna cosa o part dellos. E si atemptaran o presumiran fazer o faran algunas cosas en danyo o detrimento de las ditas partes o de alguna dellas o de los regnos e senyorios, seruidores, subditos e vassallos e naturales dellas, o en prejudicio, quebrantamento e lesion de la dita paz e concordia e capitulos sobre ditos que en tal caso alguno de los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta no pueda ajudar ni fauoreiar ni ajude ni fauoresca aquell qui no querra fazer dentro del dito tiempo la firma e corroboracion suso ditas e no tendra e complira lo que dito es, ni a los quales ajudaran o fauoriran, antes sean tenidos con todas sus fuerças, regnos e senyorios dar toda ajuda e fauor a la otra part e fazer contra ell e

aquell e aquelles que le ajudaran e fauoriran como conuiene a fazer amigo de amigo e enemigo de enemigo, dius las penas suso ditas.

Item, es apuntado, conuenido e concordado entre e per las ditas partes que los ditos senyores Principes de Castella e de Nauarra juren e voten e sean tenidos de fazer e atorgar, e fagan e atorguen personalment todas las ditas o semblantes seguredades e firmezas, segunt e dentro el tiempo que los ditos senyores Reyes e Reyna, sus padres e madres, los son tenidos de fazer e atorgar dins las penes suso ditas.

Item, por quanto duraue *(sic)* [1] la dita treua es *(sic)* [2] sobresehimento della han sehidos feytos algunos furtos o otras males e danyos entre los regnicolas de las ditas partes, los quales es razon e plaze a los ditos senyores Reyes e Reyna que sean emendados e restituidos e se emenden e restituescan, por tanto es apuntado, conuenido e concordado entre e por las ditas partes que hayan de seyer e sean puestas por cadauna de las partes tres jutges e comissarios, con poder suficient a decedir e determenar las causas que deuant aquellas seran proposades por occasion de lo sobredito, procediendo simplament, summaria e de plano, sin estrepitu e figura de judicio, appellacion remouida, solament consideracion a la verdat del feyto, e aquellos hayan a fazer juramento de decedir e determenar les ditas causas por justicia quanto mas breument poran. E que sean puestos en esta manera, es assaber, por el dito senyor Rey Darago e por el dito senyor Rey de Nauarra, su lugar tiniente, vn jutge o comissario en el regno Daragon que conosca de las causas de los regnicolos de Aragon e de los vezinos, moradores e naturales de las ciutades, villas e lugares de Castiella, comarcantes con el dito regno de Aragon e de otros qu[al]esquiere vasallos de los ditos senyores Reyes de Aragon e de Castiella, e en el regno de Valencia otro jutge o comissario que conozca de las causas de los regnicolas del regno de Valencia e de los vezinos o moradores e naturales de las ciutades, villas e lugares del dito regno de Castiella, comarcantes con el dito regno de Valencia e de otros qualesquiere vassallos de los ditos senyores Reyes de Aragon e de Castiella, e por los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra otro jutge comissario en el regno de Nauarra que conozca de les causes de los regnicolas de Nauarra e de los vezinos, moraderos *(sic)* e naturales de las ciutades, villas e lugares del dito regno de Castiella comarcantes con el dicto regno de Nauarra e de otros qualesquiere vassallos de los ditos senyores Rey de Castiella e Rey e Reyna

[1] *Durante.*
[2] *E.*

de Nauarra. E otro si, por el dito senyor Rey de Castiella en las ditas ciutades, villas e lugares de los ditos sus regnos comarquantes con el dito regno de Aragon otro jutge o comissario que conozca de les causes de los vezinos, moradores e naturales de aquellas e de los regnicolas de Aragon e de otros qualesquiere vassallos de los ditos senyores Reyes Daragon e de Castiella. E en las ciudades, castiellos, villas e lugares de los ditos sus regnos comarcantes con el dito regno de Valencia otro jutge o comissario qui conozca de les causes de los vezinos, moradores e naturales de aquellas e de los regnicolas del dito regno de Valencia e de otros qualesquiere vassallos de los ditos senyores Reyes de Aragon e de Castiella. E otro si, en las ciudades villas e lugares de los ditos regnos e senyorios del dito senyor Rey de Castiella comarcantes con el dito regno de Nauarra otro jutge o comissario que conozca de les causas de los vezinos, moradores e naturales de aquellos e de los regnicolas del dito regno de Nauarra e de otros qualesquiere vassallos de los ditos senyores Rey de Castiella e Rey e Reyna de Nauarra.

E leydos e publicados los ditos capitulos e contractos entregament, os ditos procuradores, embaxadores e substituidos en los ditos nombres dixeron que atorgauen, loauen e firmauen e atorgaron, loaron e firmaron los ditos capitolos e contracto e todas e cada vnas cosas en aquellos contenidas e fizieron e prestaron juramento a Dios e a los sanctos quatro Euangelios, tocados corporalment e al senyal de la Cruç ✠, e voto solenne a la casa sancta de Jherusalem e pleyto e homenatge vna, dos e tres vezes en poder los vnos de los otros, en animas e nombres de los ditos suyos principales, presentes nosotros los secretarios e notarios infrascriptos, asi como publicas personas stipulantes e acceptantes por aquellos e qualquiere e qualesquiere dellos e per todos los otros de quien es e pora seyer interes de tener e guardar, seruar e complir aquellos ditos senyores sus principales tendran, guardaran, seruaran e compliran e faran complir, seruar, guardar e tener por si e por sus herederos, successores e por todos sus regnos, senyorios, seruidores, subditos, naturales e vassallos los capitulos e contracto de paz e concordia desuso insertos, e los contractos de las ligas e confederaciones e otros que de aquellos han insurtir o procedir e todas e cada vnas cosas en aquellos e en cualquiera dellos contenidas fielment, todo frau e enganyo cessantes. E que la vna de les ditas partes a la otra, ni la otra a la otra, *ad inuicem et vicisim*, no faran ni faran fazer ni consintran o permetran perpetualment seyer feyto, mal, danyo, injuria ni ofensa en les personas ni en los bienes de los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta, mullers, fillos, seruidores, vassallos, subdi-

tos e naturales de aquellos, *singula singulis referendo*, tacitament ni expressa, directament ni indirecta, publicament ni scondida por si ni por *interpositas* personas, ni por art, frau o otra qualquiere machinacion o enganyo que dezir ni pensar se pueda, antes qualquiere dellos qui sintra o sabra que por otro, otras quiera seyer feyto lo notificara a aquell o aquellos cuyo interes sera lo mas prestament que pora. E esto dius pena de periurios e quebrantadores de votos e pleytos e homenatges e de paz e de tres millones de coronas de oro por la part obedient, la qual *ipso jure* le sea aplicada. La qual dita pena demandada o no pagada o no e graciosament remetida, no resmenos quede todauia la dita paz e concordia en su fuerça e valor, e pora tener, complir e seruar todas e cadaunas coses sobreditas, dixeron los ditos procuradores, embaxadores e substituidos en los ditos nombres que obligauan e obligaron las personas e todos bienes e dreytos de los ditos sus principales hauidos e por hauer do quiere sean o esten e quanto quiere que sean priuilegiados renunciantes en los ditos nombres a qualquiere dreyto canonico e ciuil, ley, vso, fuero, costumbre e otra qualquiera cosa que contra lo sobredito o qualquiere part dello les pudiesse aproueytar. E por quanto en vno dellos ditos e dejuso insertos capitoles se contiene que los prelados, barones, nobles, caualleros, gentiles hombres, ciudades e villas de los ditos regnos, nombraderas por las ditas partes en ygual numero por mayor firmeza e seguredat e a maior cautela hayan de jurar e votar, e voten e juren de tener e guardar e fazer guardar e complir a los ditos senyores Reyes e Reyna, por si e por sus herederos e successores, regnos e senyorios, seruidores, subditos, vassallos e naturales, con todo su leal poder, la dita paz e concordia e todas e cada vnas cosas en los presentes capitoles contenidas, e de no ajudar ni dar fauor ni ajuda, directament ni indirecta, publico ni scondido, a los crebantadores de la dita paz e concordia e de lo contenido en los ditos capitulos e de qualquiere part o cosa dellos. Por tanto, los ditos bisbe de Valencia e don Johan de Luna, don Paschual Doteyza e mossen Pieres de Peralta, Prior Ducles, e don Jayme de Luna, en nombre de los ditos senyores Rey de Aragon e Rey e Reyna de Nauarra, Infantes e Infanta, procediendo a la dita exequcion de les dites cosas dixieron que nombrauan por fazer el dito juramento e voto, los prelados, condes, ricos hombres, caualleros, gentiles hombres, ciudades e villas de los regnos e senyorios del dito senyor Rey de Castiella seguientes·

Prelados.

Arcebispo de Toledo.
Arcebispo de Santiago.
Arcebispo de Siuilla.
Obispo de Palencia.
Bispe de Calahorra.
Bispe de Osma.
Bispe de Cartagenia.

Condes e ricos hombres.

El condestable de Castiella.
El almirante de Castiella.
Maestre de Calatraua.
Conde de Venauent.
El adelantado Pero Manriquez.
Conde de Niebla.
Conde de Castanyeda.
Conde de Medinaceli.
Don Pero Ninyo, conde de Huelua.
Prior de Sanct Johan.
Ruen *(sic)* Diaz de Mandoça, mayordomo del senyor Rey.
Enyego Loppez de Mandoça, senyor de la Rega.
Pero Aluarez Osorio.
Fray Aluarez, senyor de Vall de Corneia.
El adelantado de Gallicia.
Diego Ferrandez de Quinyones.
El adelantado de la Frontera.
Johan Martinez de Allerano [1] *(sic)*.
Pero Sarmiento.
Garcia Aluarez, senyor de Orpesa.
Don Alfonso de Guzman, senyor de Lepe.
Alfonso Iuanyes Faiardo, adelantado mayor del reg[n]o de Murcia.
Pedro Dayala, merino mayor de Ipuscua [2] *(sic)*.
Pedro de Mandoça, senyor de Almaçan.

[1] *Arellano.*
[2] *Guipúzcoa.*

Diego Furtado de Molina.
Don Pero Velas de Garrera [1].
El doctor Pero Iuanyes.
El doctor Diego Remirez.
Pero Loppez de Ayala.
Don Fray Johan Remirez de Guzman, comendador mayor de Calatraua.
Pero Loppez de Padilla.
Gomez de Buytron.
El senyor de Stano.
Garcia Martinez, senyor de Verastagui.
El senyor de Amesqueta.

Ciudades.

Burgos, Tholedo, Leon, Seuilla, Cordoua, Cuenca, Çamora, Salamanca, Murcia, Soria, Calaforra, Logranyo, Cartagenia.

Villas.

Valladolid, Guadalajara, Madrit, Agreda, Molina, Requena, Alfaro, San Sebastian, Tolosa de Guiposcra [2] *(sic)*.

E otro si, los ditos arcebisbe de Toledo, maestre de Calatraua e comte de Venauent, en nombre del senyor Rey de Castiella, procediendo assi mesmo a la exequcion de las ditas cosas, dixeron que nombrauen e nombraron pora fazer el dito juramento e voto los prelados, barones, nobles, caualleros, gentiles hombres, ciudádes e villas de los regnos [e] senyorias de los ditos senyores Rey de Aragon e Rey e Reyna de Nauarra, siguientes:

De los regno[s] de Aragon, Prelados.

Arcebispe de Çeragossa.
Arcebispe de Terragona.
Vispe de Valencia.
Vispe de Barchinona.
Vispe de Tortosa.

[1] *Vélez de Guevara.*
[2] *Guipúzcoa.*

Vispe de Leyda.
Maestre de Muntesa.
Castellan de Emposta.
Prior de Cathalunya.

Comtes e richos hombres.

Comte de Cardona.
Comte de Prades.
Comte de Pallars.
Comte de Modicha.
Vezcomte Dilla.
Vezcomte de Roda.
Vezcomte de Çelua.
Vezcomte Deuol.
Vezcomte de Rachaberti *(sic)*.
Vezcomte de Gallano.
Mossen Guillem Ramon de Munchada.
Don Johan de Luna.
Don Johan Dixer.
Don Felip de Castro.
Don Pero Maça.
Don Luis Cornell.
Mossen Galuany de Villena.
Mossen Johan de Proxida.
Mossen Johan Ferrandez de Heredia.
Mossen Ximen Perez de Corella.
Mossen Francesch Maça.
Mossen Martin Diez Dauius ?, just[ic]ia Daragon.
Mossen Johan Mercader, batle general del regne de Valencia.
Mossen Guillem, de Vich.

Ciudades e villas.

Ceragoça, Valencia, Barchinona, Leyda, Tortosa, Teruel, Xatiua, Darocha, Calatayu, Taraçona, Albarrazin, Perpenya, Algetzira, Griuela *(sic)*[1].

[1] *Orihuela.*

Del regne de Nauarra, Prelados.

Vispe de Panpalona.
Arcebispe de Tiro.
Prior de Sent Johan.
Dean de Tudela.

Richos hombres.

Don Luis de Beament, condestable.
Mossen Tristany, senyor de Luffan.
Mossen Pieres de Peralta.
Mossen Felip, mariscal de Nauarra.
Vescomte Deuro *(sic)*.

Ciudades e villas.

Panpalona, Stella, Tudella, Sanguessa, Olit, Los Archos, Viana, Sent Vicent.

De las quales cosas todas e cadauna dellas, segund desuso se contienen, requeriron los ditos procuradores, embaxadores e substituidos en los ditos nombres a nosotros los ditos e infrascriptos secretarios e notarios que feziesemos cartas publicas vna e muytas e tantas quantes por cadauna de las ditas partes nos seran demandadas, dius vn mesmo tenor e efecto, e aquellas signadas e[n]tregassemos e liurassemos a las ditas partes, que fue feyto en el dia, mes e anyo e lugar sobre ditos. Testimonios que fueron presentes, clamados e rogados, specialment a esto que dito es, el noble mossen Francesch Maça de Liçana, mossen Jofre de Boria e maestre Simon de Leoz, secretario e referendario de la dita senyora Reyna de Nauarra, don Fray Johan Remirez de Guzman, comendador mayor de la Orden mayor de Calatraua, mossen Diego de Vadillo e el doctor Pero Gonçaluez del Castiello, oydor de la Audiencia del dito senyor Rey de Castiella e del su contero *(sic)* [1], e luego en este mesmo dia e lugar, en presencia de nos los secretarios e testigos suso ditos, despues de atorgados, firmados, jurados e votados los ditos capitulos los ditos vispe de Valencia, don Johan de Luna, don Pasqual Doteyça, mossen Pieres de Peralta e Prior de Ucles e don Jayme de Luna,

[1] *Conceio* (?).

en nombre de los ditos senyores Rey Daragon, Rey e Reyna de Nauarra e Infantes e Infanta, dixeron que por quanto assi mesmo en otros de los ditos capitulos se contiene que se fagan e firmen e hayan de seyer firmadas e feytas entre e por los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta, ligas, amistanças, intelligencias e confederaciones, segunt que entre los qui quieren seyer amigos de amigos e enemigos de enemigos se acostumbre contra todos los Principes e personas del mundo, exceptas por cada vna de las ditas partes, dos personas de fuera de sus regnos e senyorias, conuiene asaber, por los ditos senyores Reyes e Reyna, Infantes e Infanta e toda su part dos personas tan solament, e por el dito senyor Rey de Castiella e toda su part o otras dos personas tan solament, por manera que todas sean quatro personas, las quales hayan de seyer nombradas e notificadas e se nombren e notifiquen por la vna part a la otra, dentro seys meses, comptaderos de la firma de los ditos capitoles, por tanto que procediendo a la execucion de aquesto nombrauan e nombraron e exceptaron por toda su part en e de las ditas ligas e confederaciones el muy illustre senyor duch de Milan e el muy egregio senyor comte de Foix, e que notificauan e notificaron a los ditos procuradores del dito senyor Rey de Castiella que alli eren presentes, segund dito es, la dita nominacion e excepcion de las ditas dos personas, e otrosi, los ditos Arcebispe de Toledo, maestre de Calatraua e comte de Benauent, en nombre del dito senyor Rey de Castiella, dixeron que procediendo açi mesmo a la execucion de lo sobre dito nombrauan e nombraron e exceptaron por toda su part en e de las ditas ligas e confederaciones los muy altos e muy excellentes Principes e senyores el Rey de Francia e el Rey de Portegal, e que notificauan e notificaron a los ditos procuradores de los ditos senyores Rey de Aragon e Rey e Reyna de Nauarra, Infantes e Infanta, que alli eren presentes, segunt dito es, la nominacion e excepcion de las ditas dos personas. E rogaron e requirieron e instaron todos los ditos procuradores, embaxadores e substituidos en los ditos nombres a nosotros los ditos e infrascriptos secretarios e notarios que continuassemos la dita nominacion e excepcion de las ditas personas a la fin de los capitolos e contracto de la dita paz e concordia.

Sig ✠ no de mi Barthomeu de Reus, secretario de los ditos senyors Reyes de Aragon e de Nauarra e por auctoritat suya e del dito senyor Rey de Castella, notario publico en todos regnos e tierres de los ditos senyores Reyes, qui a todas las ditas cosas fuy present ensemble con Alfonso Perez de Viuero, contador mayor e secretario del dito senyor Rey de Castiella e notario publico en la sua Cort e en todos sus regnos, e

recibiemos el dito juramento de los ditos procuradores, los viemos fazer el voto e pleyto e homenatge en los ditos capitulos mencionados, en la forma que en aquellos se contiene, e la nominacion e excepcion de las ditas dos personas por cada vna de las partes desuso expressadas, presentes a todos los testimonios desuso nombrados. E a ruego, instancia e requesta de los ditos procuradores, embaxadores e substituidos en los nombres sobre ditos, este contrato e instrumento fiz escriuir e cerre en cinco pieças de pergamino cosidas con vetas del mesmo pargamino, en la primera de las quales ha LXIIII. lineas, e comiença la primera: *In De[i] nomine, amen*, e fenece: *iglesia mayor de;* e la derrera linea de la dita primera pieça comiença: *Rey firmo aqui*, e fenece: *Canceller e el noble*. En la segunda de las ditas pieças ha LXXV. lineas, la primera de las quales comiença: *Mossen Pierres de Peralta*, e fenece: *Rey e Reyna de Nauarra;* e la derrera linea desta dita secunda pieça comiença: *De Balaguer*, e feneçe: *vermella e amariella*. En la tercera de las ditas pieças ha LXXXVIII. lineas, la primera de las quales comiença: *del tenor seguient*, e fenece: *podemos mas;* e la derrera linea desta terça pieça comiença: *Ni aquell o aquellos*, e fenece: *la dita paga*. En la quarta de las ditas pieças ha LXV. lineas, la primera de las quales comiença: *E libramientos*, e feneçe: *de los ditos cambios;* e la derrera linea desta quarta pieça comiença; *Infants e Infanta*, e fenece: *e senyorios dar*. En la quinta e vltima de las ditas pieças, en la qual es la present signatura mia e la del dito Alfonso Perez, ha LXVIII. lineas, la primera de las quales comiença: *Toda ayuda*, e fenece: *e voten e sean;* e la derrera linea desta dita quinta pieça comiença: *Nombres a nosotros*, e feneçe: *paz e concordia*. Consta empero de lo que sta raydo e emendado en la XXVII. linea de la dita segunda pieça: *Prout eidem*. En la XVIIII. linea de la dita tercera pieça: *acceptadas ratificades*. En la XLIIII. linea de la dita quinta e ultima pieça: *nombradas e notificades e se nombren e notifiquen por la dita part a la otra dentro seys mesos contaderos de la firma de los ditos capitulos. Por tanto, procediendo a la exequcion*. E assi mesmo consta de lo questa sobreposado en la LXXII. linea de la dita primera pieça do se leye, an scrito entre reglones e diz: *priuilegiados*. E en la secunda linea de la dita secunda pieça: *Hauientes pleno e bastant poder por las cosas deiuso scriptas, segunt parece de vna carta de procuracion scripta en pargamino signada de manos de los ditos senyores Rey e Reyna de Nauarra*. En la XXV.: *ac facit, constituit et ordinat*. En la LVI. de la dita tercera pieça: *Senyor*. En la XXVIIII. linea de la dita quarta pieça: *en la forma que lo hauie e le pertenescia*. E en la XV. linea de la V.ª e vltima pieça: *e cadauno dellos*. E en la

XXIIII.: *Prior de Ucles e don Jayme de Luna.* En la XXV.: *Infantes e Infanta.* En la XXXVIIII.: *e referendario.* En la dita XLIIII.: *Que si.* Las costures de cadauna de las ditas pieças de pargamino en las spaldas estan firmados los nombres mio e del dito Alfonso Perez, en testimonio de verdat.

Yo, Alfonso Perez de Viuero, contador mayor del dicho senyor Rey de Castiella e su secretario e notario publico en la su corte e en todos los regnos, fue present en vno con el dito Bartholomeu de Reus con los ditos testigos a todo lo que dicho es, e vi en como los suso ditos procuradores e enbaxadores de los ditos senyores Reys e Reyna, Infantes e Infanta lo atorgaron todo ante nosotros e ante los ditos testigos que specialmente a ello fueron lamados e rogados e fizieron juramento e voto, pleyto e homenatge desuso es contenido, e assi mesmo la dita nominacion e exceptacion de las dos personas por cadauna de las partes mencionada. E assu ruego e atorgamiento este contrato e publico instrumento fize scriuir el qual va scrito en cinco pieles de pergamino, ço esta en que va mi signo e el signo del dito Bartholomeu de Reus, cosidas con tiras del mesmo pergamino, e en las juntas por donde van cosidas las ditas pieles van firmadas en las spatlas de nuestros proprios nombres, los quales comiençan e fenecen e van puestas las ymiendas, segunt en la manera que desuso por el dito Bartholomeu de Reus va declarado e saluado. E por ende fize aqui este mi signo en testimonio de verdat.—*Alfonso Perez.*

XI.—*Conçell dels XXIIII. prohomens deputat[s] per los actes de la Cort.*

Dijous a tres del mes de Janer del any M. CCCC. XXXVII., los honorables mossen Johan Bussot, mossen G. de Vallseca, mossen P. Arnau Pol e mossen Jacme Ros, consellers dessus dits ensemps ab lo honorable mossen Bernat sa Pila, de aquest acte absent, e la maior part del conçell dels XXIIII. prohomens elegits e assignats als actes de la Cort, la qual se celebre per la senyora Reyna, lochtinent general del senyor Rey en la ciutat de Barchinona, ajustats per les rahons dejus scrites dins la casa on lo conçell ordinari de XXX.te de la dita ciutat es acustumat de ajustar, en lo qual ajust semblantment foren appellats per los dits honorables consellers los honorables mossen Johan Lull, mossen Jacme Colon e micer Bonanat Pere, sindichs de la dita ciutat en la celebracio de les dites Corts entrels altres. E stants aqui aiustats, fon exposat per los dits honorables consellers o per lo dit mossen Johan Bus-

sot, en nom e veu de tots, que ans de les festes de Nadal prop passada lo senyor Rey hauie trames a tota la dita Cort vna letra ab la qual le dit senyor pregaue la Cort volguessen donar loch que les deu galees armades per la dita Cort, lo temps de les quals qui es quatre meses als quals eren assoldejades passaue de prop fossen tornades assoldejar tro en lo temps del estiu. E seruirien molt mes e en temps pus abil e dispost que no hauien en lo temps per lo qual eren stades armades e assoldejades e trameses, e sobre aço era stada explicada a la dita Cort per lo molt senyor Archabisbe de Çeragossa, en nom de la dita senyora Reyna indisposta en sa persona, certa creença a la dita Senyora tramesa per lo dit senyor Rey. E com la dita Cort se hauie retenguda certa delliberacio explicadora, passades les festes dessus dites, e apres nouellament lo Braç reyal hagues esparçament reebuda vna letra del dit Senyor ab creença continent lo fet dessus dit, del quel lo dit Senyor hauie aemprada tota la dita Cort. Per ço ells dits consellers exposauen les dites coses en lo dit conçell, a fi que, feta deguda conclusio, poguessen consellar als honorables sindichs de la dita ciutat, ço quen fos pus salutable al senyor Rey e a la cosa publica del Principat de Cathalunya.

Apres fon exposat en lo dit conçell com vna gran nouitat se hauie seguida en la ciutat de Gerona, ço es, que mossen lo Gouernador, stant en Gerona lo jorn de Capdany lo jorn de Ninou prop passat, lo qual jorn ere appellat lo conçell general de la dita ciutat per fer nouella eleccio de jurats per lany començant lo dit jorn, segons cascuns anys en semblant die es acustumat de fer per special priuilegi a la dita ciutat atorgat, e com fossen ajustats en lo loch acustumat, lo dit mossen lo Gouernador, per manament de la senyora Reyna, vench en lo dit loch e inhibi a cascun singularment sots certa pena que no procehissen a fer alguna eleccio, si donchs no elegien en la forma que ell volie. E com de aço lo dit conçell no volgues res fer, lo dit mossen lo Gouernador volch procehir a metre en la preso los jurats qui lauors eren e puys cessa, mas arrestals en cases lurs propies e alguns altres del dit conçell, e feu ficar forques deuant la casa de la Juraria de la dita ciutat de Gerona e atterri en tal manera, no solament lo dit conçell mas encara tota la dita ciutat, que no elegiren jurats esdeuenidors. E com per les dites coses axi fetes lo priuilegi de la dita eleccio sie les, e sie dubtos que altres coses nos seguesquen, les quals serien molt preiudicials e irreparables, e no solament a la dita ciutat mas encara a totes les vniuersitats del Braç reyal del dit Principat de Cathalunya, per la qual raho serie pertinent e degut que de e sobre les dites coses fos entes e prouehit

per que ells ho posauen en lo dit conçell, a fi quen delliberassen, ço quels hen fos plasent.

E enteses per lo dit conçell totes e sengles coses dessusdites e seguits e explicats los vots de cascuns, finalment la conclusio concorda de tots, fon quels dits honorables sindichs de la dita ciutat no proceesquen en los actes de la Cort ne consenten que les dites galees sien tornades a soldejar tro a tant que sie prouehit als greuges fets a la dita ciutat de Gerona, maiorment com se digue quels Braços de la Esglea e dels barons e cauellers en lurs greuges seran de semblant acord. Item, que semblantment los dits honorables sindichs no consenten en alguns actes de la dita Cort tro a tant que tot lo innouat en la dita ciutat de Gerona sie tornat a son degut stament. En apres fon feta conclusio quels dits honorables consellers haien consell dels aduocats e de altres juristes de la dita ciutat com es prouehidor a tots preiudicis fets, axi durant la Cort com abans e a tota deffensio del dit Braç, e semblantment sie haud conçell dels dits aduocats e juristes si lo dit mossen lo Gouernador ha fet contra constitucions e priuilegis, los quals haie jurats e promeses seruar. E si ho ha que sie proseguit e procehit contra ell en tota manera que per justicia fer se dege. E açi pres fi e conclusio tot lo dit conçell.

XII.—*Conçell de XXIIII. per los actes de la Cort.*

Dimecres a XX. del mes de Febrer del any dessus dit M. CCCC. XXXVII., los dits honorables consellers e la maior part del conçell de XXIIII. deputat per los actes de la Cort quis celebre en la present ciutat al Principat de Cathalunya aiustats dins la casa del conçell de XXX.te de la dita ciutat, fon aqui exposat per los dits honorables consellers o per lo dit honorable mossen Johan Bussot, en nom e veu de tots, com per sabuda dels honorables sindichs de la dita ciutat, en los actes de la dita Cort lo stament de la dita Cort fos molt torbat, e la qual Cort staue aturada en no procehir en res en los actes de aquella, per ço com no podien aconseguir reparacio de diuerses greuges fets, no solament ans de [la] celebracio de aquella mas encare durant aquella. E la dita ciutat cogitas de vna part lo gran perill en lo qual lo dit Senyor ere, lo qual romanie quasi sens algun adjutori e socors. E daltra part pensaue en los preiudicis e greuges fets al dit Principat e als staments de aquell e singulars de aquell e ans de Corts e durant aquelles. E la dita Cort se fos ja empesa en fer armament de galees e de naus sens reparacio alguna que no hauien hauda dels greuges dessus dits, e a parer lur fos molt ne-

cessari que del dit stament, en lo qual la dita Cort es, per la dita raho lo dit senyor Rey fos certificat e encare lo Rey de Nauarra com fos presumpsio que no ho sabessen e que sin eren certificats per lo dit senyor Rey nostre hi serie degudament prouehit, per ço ells dits consellers exposauen les dites coses en lo dit conçell, a fi que per ells hi fos delliberat quar ells exeguirien lur delliberacio.

E exposades les dites coses en lo dit conçell, los vots e la delliberacio de la maior part fon que del dit stament de la dita Cort fos scrit al dit senyor Rey nostre e encare al Rey de Nauarra. E que la materia, forma e concepcio del scriure fos remesa e de fet remeteren als dits honorables consellers [1].

E açi pres fi e conclusio lo dit conçell.

XIII.—*Conçell de Cent jurats en lo qual fon la senyora Reyna.*

Diuendres a xv. del mes de Març del any M. CCCC. XXXVII., appellat a son de trompa per en Saluador Rouiradech, crida publich de la dita ciutat, lo conçell de Cent jurats per los lochs acustumats de la ciutat de Barchinona, e aiustat dins la sala gran on semblant conçell es acustumat de ajustar, e stant aqui aiustats los honorables consellers e lo dit conçell, vench aqui la molt alta senyora Reyna e asseguda en lo sitial, lo qual li fon aqui apparellat, acompanyada del molt Reuerent Archabisbe de Çeragossa, mossen Johan Dixer, mossen P. de Sent Climent, mestre Racional, lo seu tresorer e de molts daltres, la dita senyora Reyna exposa en lo dit conçell en acabament ço quis segueix, ço es, que ja sabien com lo senyor Rey, en les parts on ere constituit, staue en molt gran perill de sa persona, mal acompanyat, sens naus e galees, e ere cert quels janoueses armauen. E com per lo General de Cathalunya no pogues al present esser occorregut a la gran necessitat e gran perill en los quals lo dit Senyor es constituit, e aços seguesque per ço com bonament e axi presta com serie mester, nos pot prouehir en la dacio dels greuges e demenar reparacio de aquells, e en arreglar la justicia, les quals coses jassie rahonables son pero de longa discussio e entretant es constituit lo dit Senyor en lo perill dessusdit. E la dita ciutat, en los temps passats, haie molt loablament acustumat de subuenir a lur Princep, Rey e Senyor. Per ço, ella pregaue molt affectuosament la dita ciutat e los consellers e lo conçell dessusdit que li volguessen fer donatiu

[1] Efectivamente, en el correspondiente Registro de *Letres closes*, aparecen dos cartas (11 y 17 de Marzo de 1437), dirigidas al Rey por los consellers, sobre dicho asunto.

gracios de vint milie florins en alguna subuencio de trametre alsgunes galees armades al dit Senyor e entretant la Cort haurie presa bona conclusio.

E exposades les dites coses en lo dit conçell, de continent se leua en peus lo honorable mossen Johan Bussot, conseller en cap, en nom e veu e per part del dit conçell, recita a la dita Senyora en acabament la proposicio per ella feta, e dix a la dita Senyora que lo dit conçell delliberaria sobre la dita demanda, e que feta la delliberacio de continent la dita Senyora ne serie certificada. E de continent, la dita Senyora se parti del dit conçell e sen torna, acompanyant la los dits honorables consellers tro a la carrera deuant lo portal major de la dita casa.

E apres tornats los dits honorables consellers al dit concell, lo qual ere romas applegat, fon exposat per lo dit mossen Johan Bussot, en nom e veu de tots los dits consellers, com segons ja sabien, la dita Senyora hauie feta la dita demanda dels dits vint milie florins, los quals li fossen donats per la dita raho. E axi quel dit conçell ne delliberas en la manera quels fos plasent, quar ells dits consellers ne seguirien lur delliberacio.

E de continent, fets diuerses rahonaments per los qui votauen en lo dit conçell, finalment per tot lo dit conçell, sens discrepancia de algu, foren de acord que attes que la Cort general se celebra gran temps ha en la dita ciutat e tro ara no si haie tractat de benefici de la terra, sino de despesa feta en armament de naus e de galees, e tal benefici concernent la honor del senyor Rey e indempnitat de sa persona se degues fer per tota la terra, la qual ere en la dita Cort aiustada hoc e semblantment per tots los regnes e terres del dit Senyor, axi que la dita senyora Reyna espetxas la dita Cort e hi donas bona e breu conclusio, quar la salut del dit Senyor hauie a procehir de la bossa del General de Cathalunya e no particularment de les vniuersitats del dit Principat. E que tal resposta fos tornada a la dita Senyora ab aquell tayll de paraules que als dits honorables consellers fos vist faedor, quar lo dit conçell los ho remetie. E açi pres conclusio e fi lo dit conçell.

XIV.—*Conçell tengut ab los sindichs de les Corts sobre vna letra quels consellers hauien reebuda dels consols de Perpenya e sobre la porrogacio de les Corts feta per la senyora Reyna.*

Dijous a XIII. de Juny del any M. CCCC. XXXVII., los honorables consellers de la dita ciutat e los honorables mossen Johan Lull, mossen Francesch dez Pla, mossen Jacme Colom, mossen Huc Fiueller, mossen

Ramon sa Vall e misser Bonanat Pere, sindichs per la dita ciutat en la Cort quis celebre en Barchinona per la senyora Reyna, constituits dins lo ort de la dita casa del conçell de la dita ciutat, hauts diuerses parlaments entre ells foren de acord e delliberacio que fos comunicat per los dits honorables consellers ab la senyora Reyna de vna letra, la qual los honorables consols de Perpenya hauien tramesa als dits honorables consellers, contenint que hauien sentit que la senyora [Reyna] volie mudar forma nouella de conçell en la dita vila e que ere contra lurs priuilegis. E que la dita Senyora fos supplicada que, segons lurs priuilegis, los jaquis elegir e no hi volgues metre les mans, e que apres, sabuda la voluntad de la dita Senyora, los dits honorables consellers ne certifficassen ab lur letra los dits honorables consols de Perpenya.

Item, que com la senyora Reyna hagues porrogada la dita Cort fins a XIII. del mes de Agost prop vinent, e la dita porrogacio sabes rumpiment, e tal porrogacio fos molt nociua al senyor Rey posat en extrema necessitat, fon acordat quels dits honorables consellers appellassen lo conçell dels XXIIII. per los actes de la Cort e que fos acordat que ere de fer.

En apres lo dit die mateix de dijous a XIII. del dit mes de Juny, los dits honorables consellers, constituit[s] dins lo ort de la dita casa del conçell, exposaren a la maior part de les XXIIII. persones del conçell creat per los actes de la dita Cort, los [quals ?] eren aqui aiustats appellats per los dits honorables Consellers, com la senyora Reyna hauie porrogada la Cort tro a XIII. del mes de Agost prop esdeuenidor, la qual porrogacio ere molt damnosa e perillosa al senyor Rey posat en les parts Italiques en extrema necessitat. Per ço, fon [delliberat ?] per tots los dits honorables consellers e conçell quels dits honorables consellers fessen rahonament sobre la dita porrogacio e sobre los inconuenients e dans quin stauen appareïlats ab la dita senyora Reyna, a fi que la dita ciutat, si les Corts rompien o expirauen per raho de la dita porrogacio, ne fos fora de tot carrech, e quel dit rahonament fos fet, si possible fos, presents lo senyor Archabisbe de Çeragossa e mossen Francesch Daranda, si no que fos remes a ells dits honorables consellers, e que si apres lo dit rahonament fet a la dita senyora Reyna sil farien apart als dits senyor Archabisbe e mossen Francesch Daranda. E açi pres conclusio lo dit conçell.

XV.—*Conçell de XXX.te sobre vna letra de creença del senyor Rey comesa e explicada per mossen labat de Sanctes Creus.*

Dimarts a tres del mes de Setembre any dessus dit, ajustat lo conçell ordinari de xxx.te dins la casa de la dita ciutat on semblant conçell es acustumat de aiustar, los honorables mossen Johan Bussot, mossen G. de Vallseca, mossen P. Arnau Pol e mossen Jacme Ros, consellers de la dita ciutat, ensemps ab lo dit mossen Bernat sa Pila, absent, exposaren en lo dit çonçell com ells hauien reebuda vna letra del senyor Rey per mossen labat de Sanctes Creus, continent creença per lo dit Senyor Rey a ell comenada, en virtut de la qual lo dit mossen labat [dix ?] a ells dits consellers, de part del dit senyor Rey, com lo dit senyor per ço que durant la guerra dels janoueses la mercaderia mils se pogues fer, hauie pensat que quatre naus fossen armades per la dita ciutat e dues que ell dit senyor ni affegirie serien sis e serien bestants, no solament a dampnificar janoueses, mils que ab galees e la mercaderia porie esser en segur exercida e serie ben auenir del dit Senyor e de la honor sua e del ben publich de tot lo Principat de Cathalunya. Per ço lo dit senyor los pregaue que volguessen per obra complir que les dites quatre naus fosssen armades, e per ço ells dits consellers, veents que tals coses nos podien tractar, concordar ne finar sens lo conçell de Cent jurats, precehint lo dit conçell de xxx.te, per ço ells exposauen aqui les dites coses, els demenauen de conçell, si farien appellar lo dit conçell de Cent jurats o com hi deuien procehir, quar ells dits consellers ne seguirien tot quant ne serie per lo dit conçell de xxx.te delliberat.

E exposades les dites coses en lo dit conçell de xxx.te e comunicat molt entre ells sobre aquelles, finalment tots foren de acord, sens discrepancia de algu, que per los dits honorables consellers fos appellat lo dit mossen labat de Sanctes Creus, e que fos haut sentiment de ell si volie quel dit conçell de Cent jurats fos appellat e que li rahonassen com stauen molt reçelosos que lo dit conçell consentis les dites coses, e aço per tant com la armada de les dites quatre naus nos pertanyie solament a Barchinona, mas a tot lo Principat de Cathalunya, lo qual Principat ans que la Cort, la qual se celebraue per la senyora Reyna, fos dissolta ere congregat en la dita ciutat e apres se ere lo dit Principat desaplegat e no sen podie tractar. E aquest inconuenient al present se seguie al dit Senyor e a la terra per lo passament de les dites Corts. Item que veyen grans contraris seguir al dit Senyor, quar si lo dit conçell de Cent jurats per les dites rahons no consentie lo dit armament

exir nie veu per tota Italia e no haurien en alguna estima algun esforc quel dit Senyor pogues fer, e per aço ere molt perillos aiustar lo dit conçell. Item, molts altres inconuenients qui stauen apparellats, e axi quel dit mossen labat acordas e ben delliberas si volie quel dit conçell de Cent jurats se appellas. E si lo dit mossen labat, en tot cas e res no contrestant, volie quel dit conçell de Cent jurats se applegas que lin fos complagut e ques faes E per ço, com molts del dit conçell fossen de intencio quels dits consellers pujassen a la senyora Reyna e que li recitassen tots los dits inconuenients, finalment de pujar a la dita senyora Reyna per la dita raho fon remes per tot lo dit conçell de xxx.te als dits honorables consellers. E açi pres fi e conclusio lo dit conçell.

V

Letres dels consellers de la ciutat de Barcelona, sobre asuntos relativos á estas Cortes [1].

Sacre Regie Aragonun et Sicilie Maiestati.

I.—Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

Com lo principal director de la Cort la qual la molt alta senyora Reyna, consors e de vostra Reyal Maiestat lochtinent general, celebre en aquesta vostra ciutat al vostre Principat de Cathalunya, apres Deu siats vos, Senyor, axi com a glorios cap del cors publich del dit Principat e en la qual Cort se deu tractar de la salut, ajuda e endreça de tal cap constituit e posat no sens gran misteri en lo pus preheminent loch del dit cors, e semblantment de la salut dels membres en los quals deu diriuar com sien axi ab lur cap compaginats e vnits quel I. no pot star sens laltre en orde pero degut, ço es, lo cap en son digne primat e singular preheminencia de imperar, regir e gouernar, e los membres en obehir e prestar deguda e subiectiua honor e reuerencia e fidelitat innada e indeficient a son cap, Princep e Senyor, don se segueix, es pot concloure, que nos pot tractar ne finar de coses valaroses, virtuoses e al cap salutables, sens que en tot e per tot no hi sien enteses e compreses los membres. En tal donchs forma, Senyor molt excellent, se deuen tractar e manajar los actes de la dita Cort, ço es, lo ben auenir, honor, seruey e exalçament de vostra reyal corona. E apres lo benefici, salut e bon stament del dit vostre Principat, ciutats, viles e lochs de aquell,

[1] Sacadas del *Registre terç de letres closes comunes*, etc., años 1436 á 1438, fol. 81.

ço es, endreçar entre ells la justicia, la qual ve per tots temps acompanyada de pau e en esser prouehits greuges fets, no solament ans de Cort ans mes los qui son fets durant la celebracio de aquella. E tractant, Senyor molt excellent, lo Sathan, enamich de pau, lo stament de la Cort sie molt torbat, specialment per raho dels greuges fets durant la dita Cort, la qual o gran part dels Braços de aquella stam molt torbats e aturats en consentir e fer les prouisions molt expedients, vtils e necessaries als actes per los quals es stada la dita Cort conuocada stants, Senyor, nosaltres molt reçelosos que no hi do causa calor de alsguns qui escolten e sostenen les diuerses intencions de alsguns dels Braços, a fi que volents los complaure les prouisions necessaries venguen a valor e pler mes dels vns que dels altres, ans que per les vies e maneres acustumades, de les quals coses pero, Senyor molt excellent, parlants, no entenem esser hi gens compresa la dita molt alta senyora Reyna, la qual ab tota veritat ne reporte massa passions e anuiqhs la presencia corporal de la qual per la necessitat de la sua persona, de que molt nos dolem, nos ha feta e fa en la dita Cort gran fretura. E hauem gran dubte, Senyor molt alt, que si de les dites coses vostra gran senyoria es certificada vos ne sie scrita e declarada la pura veritat. E com sie cosa, molt excellent Senyor, e be pertinent e deguda que les dites coses no sien callades ne çelades a vostra gran senyoria, hauem delliberat de notificar aquelles, segons notificam a la vostra gran excellencia ab la present, pus a la vostra reyal persona molt ab gran afeccio desijada presencialment explicar no podem, fermament confiants que degudament e presta seria en lo dit cas prouehit per la vostra Reyal Magestat, de la qual es scrit per lo saui que per la diuinal sauiesa regnen los reys e los conditors de les leys decernexen coses justes, e son elegits per la honor de Deu e per lo profit dels pobles. Per ço, molt alt e molt excellent Senyor, mir e consider vostra gran senyoria les coses dessus dites e sie de sa merce prouehir a aquelles, segons vostra reyal prouidencia conexera esser faedor, e apres Deu siats lo principal endreçador dirigint ho lo Rey celestial, lo qual vulle vostra molt excellent persona endreçar e al regiment de sos regnes e terres, ab triumphe e exalçament de vostra reyal corona conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XI. de Març. del any M. CCCC. XXXVII.

Senyor: Vostres humils seruidors e vassalls qui besants vostres mans e peus humilment se recomanen en vostra gracia e merce los consellers de la ciutat de Barchinona.

Al honorable senyer en Johan Lull, present en la Cort del senyor Rey.

II.—Honorable senyer: Nosaltres scriuim al senyor Rey ab letra la qual ensemps ab la present es ligada, e com sie cosa en que va molt, nostra, pregam a vos, ab molt gran affeccio, que premeses humils recomendacions de nosaltres e de aquesta ciutat, vullats la dita letra al dit Senyor de part nostra presentar e supplicarlo continuament sie de sa merce fer nos resposta, la qual com pus prestament pugats nos remetre, e sera cosa la qual molt vos grahirem, e tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda, rescriuints nos fiablament de tot quant puxam fer per vostra honor. Scrita en Barchinona a XI. de Març del any M. CCCC. XXXVII.
Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Sacre Regie Aragonum et Sicilie Maiestati.

III.—Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

A vostra gran Senyoria hauem scrit ab letra nostra de XI. del present mes de la tenor seguent: *Moll alt e molt excellent Princep e poderos Senyor: Com lo principal director de la Cort*, etc. *Inseratur, perquirre eam in presenti regestro in foleis LXXXI.* E per dubte, Senyor molt excellent, si hauriets reebuda la preinserta letra hauem feta la present, a la qual anadim solament com apres lo dit XI. die del present mes son stats donats e exhibits per cascuns dels Braços de la dita Cort los greuges que cascun Braç pretenie. Creem, Deu endreçant ho, lo fet tendra bona via, pero en tot cas sie de vostra merce, Senyor, fer sobre les coses en la preinserta contengudes la prouisio la qual conexera esser faedora vostra Reyal Maiestat, la qual la Sancta Trinitat vulle al regiment de sos regnes e terres conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XVII. de Març del any M. CCCC. XXXVII.
Senyor: Vostres humils seruidors e vassalls qui besants vostres mans e peus humilment se recomanen en vostra gracia e merce los consellers de la ciutat de Barchinona.

Al molt honorable e saui Senyer en Johan Lull, present en la Cort del senyor Rey.

IV.—Molt honorable e saui Senyer: Nosaltres scriuim al senyor Rey ab letra nostra, la qual vos trametem ensemps ab la present, pregam vos ab tanta afeccio com podem vullats la dita letra al dit Senyor presentar

de part nostra, premesa humil e subiectiua recomendacio de nosaltres e de aquesta ciutat, e continuar de supplicar lo dit Senyor nos face resposta e que procurets que aquella nos sie tramesa, e tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda. Scrita en Barchinona a XVII. de Març del any M. CCCC. XXXVII.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Al molt honorable e molt saui senyer en Bernat Riembau, missatger de la vila de Perpinya, present en la Cort del senyor Rey.

V.—Molt honorable e molt saui senyer: Nosaltres scriuim al senyor Rey ab letra nostra, la qual dreçam al honorable en Johan Lull, ciuteda de aquesta ciutat, pregant lo aquella vulle de nostra part al dit senyor presentar e procurar nos resposta. E per ço com nos dubtam si lo dit en Johan Lull serie present en la Cort del senyor Rey, pregam a vos vullats per esguard nostra e de aquesta ciutat supplir la absencia del dit en Johan Lull. E sera cosa la qual molt vos grahirem, e tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda, rescriuints nos de tot quant pugam fer per vostra honor. Scrita en Barchinona a XVII. de Març del any M. CCCC. XXXVII.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Sacre Regie Aragonum et Sicilie Maiestati.

VI.—Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

Hauents nosaltres auinentesa de scriure a vostra gran excellencia per persona fiabla e de gran probitat e pericia, trametem la present per lo Reuerent bisbe de Manthua, per lo qual, Deu ajudant, segurament sera portada e en vostres benignes mans liurada. Declaram donchs, Senyor, a vostra gran senyoria les grans dilacions seguides en les Corts generals, les quals la molt alta senyora Reyna, consors e lochtinent vostre, Senyor, celebre al vostre Principat de Cathalunya en aquesta vostra ciutat, e les quals dilacions encare duren, maiorment com per la dita molt alta senyora Reyna les dites Corts, dimecres prop passat, a XII. del present mes, sien stades prorogades tro a XIII. del mes de Agost de prop esdeuenidor. E si la vostra Reyal e molt excellent Maiestat, cap predigne e glorios de sos membres, subdits e vassalls vostres hic ere present, cessarien e com a nuuols penetrades per raigs de sol resoltes, seguir sie tanta de serenitat que les dites Corts conuocades per prouehir a la honor de vostra excellent corona e per refformar les coses deformades pendrien gran expedicio e la conclusio desijada. Per ço, senyor

molt excellent, creem nosaltres esser molt necessari conuertir diligentment vostre studi en pensar ab lo adjutori diuinal qual cosa es pus expedient e vtil o discorrer axi lo mon ab tanta vexacio de vostra reyal persona, grans treballs e despeses, o rompent tota dispendiosa triga e nociues dilacions, desemparar les parts axi remotes, detenints vostra molt excellent persona e descobrint senyals de prosperitat, mes per appariencia que per existencia, segons a molt illustres Reys e Princeps passats ha mostrat experiencia e venir a la pecculiar heretat la qual possehits per digna successio. E si era plasent a vostra gran excellencia voler repatriar, reuiurien los membres, cessant la influencia de vos glorios cap, quasi mortificats, e pendrien expedicio e conclusio beneuenturades los actes de les dites Corts, dels quals vos Senyor hauets e deuets esser lo Principal director, e fariets tostemps, parlant ab deguda reuerencia, molt millors e maiors coses seent e reposant en la vostra propria nau e tenint lo timo o gouern de aquella, que no desemparant la exposar vos a tants treballs produhints casos molt perillosos e occasions molt sinistres qui en aquexes parts leugerament e fort souint se seguexen, e fariets ne gran seruey a Deu. E adquirint ne gran merit retriets lo deute al qual es obligada la vostra Reyal Maiestat per la deitat increada vulle al regiment de sos regnes e terres conseruar benauenturadament e votiua ab exalçament de vostra reyal corona. Scrita en Barchinona a XII. de Juny del any M. CCCC. XXXVII.

Senyor: Vostres humils seruidors e vassalls qui besants vòstres mans e peus humilment se recomanen en vostra gracia e merce los consellers de la ciutat de Barchinona.

VII

Parlamentum cathalanis in ciuitate Barchinone celebratum per serenissimam dominam Reginam, locumtenentem Alphonsi V, ratione gentium extranearum Principatum Cathalonie inuadere conantium. Anno 1438, conuocatum die 25 Septembris ejusdem anni [1].

Pateat vniuersis: Quod cum crebis rumoribus diuersarum partium ad auditum serenissime Principisse et domine, domne Marie, Dei gratia Regine Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitisse Barchinone, Ducisse Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitisse Rossilionis et Ceritanie, locumtenentis generalis serenissimi domini, domni Alphonsi, Dei gratia Regis, domini et mariti sui in regno Neapolis personaliter residentis peruenisset, quod gentes armorum in magno numero sub capitania et ducatu Poyto de Sentralla et aliorum capitanearum, cum vexillo Regis Francie se preparabant et disponebant ad intrandum et inuadendum Principatum Cathalonie et populatos in eodem. Quiquidem rumores licet per relationes et litteras multorum aduenissent, sed specialiter per litteras missas dicte serenissime domine Regine directas per nobilem Guillermum Raymundum de Montecatheno, militem, magnum senescallum regni Sicilie, ambassiatorem missum per dictam dominam Reginam ad dictum Regem Francie, et etiam aliorum que ad mandatum dicte serenissime domine Regine hic inserte sunt.

Letra tramesa a la senyora Reyna per lo noble mossen Guillem Ramon de Muncada.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Notifich a vostra molt alta senyoria com dema, que sera dissabte e comptarem XVIII. del present mes, yo partre e sere a Bellcayre, digmenge apres dinar man entrare a Auinyo, daqui en fora tirare mon cami. Vuy dada de la present he sabut per mosssenyor Delan com no con-

[1] El original, bajo este mismo epígrafe, existe en el Reg. 33 del Archivo real y ocupa 61 folios, de letra del siglo XVIII.

trastant mossenyer Karles Danjou, mossiur de Borbo e lo Bastard Dorlienchs e mossiur de Xaumont e larchabisbe de Tolosa gouernen, pero lo bastard Dorlienchs sobre tots, be que no u mostre e vol quel duch de Borbo naia la Bruyt que dien de part daça la Garona? e que lo Rey sen torna de Blays a Tos en Torena, e que yol trobare a Tos. Mes auant ma dit que la gent darmes faran lur poder de entrar exiuernar en nostre regne, e quels vns iran en Arago e en Vrgell, los altres en Rossello, pero que ell, per seruey del senyor Rey et Reyna treballara justa sa possibilitat en desuiar los, que no entren en res de nostre regne ne encara en tot Lengadoch. E per aquesta sola raho ell va a Tholosa per tractar de donarlos certa quantitat de diners. Par a mi, com ja he scrit, que vostra senyoria deuria conuocar Parlament sol per aquesta raho e en aquell dar orde en lo ques deu fer. Em par sera gran seny, car en altra manera es perill de hauer gran vergonya e dan e en tals fets no deu hom dir, no mo cuidaue. Yo dich aço per auis, car be se que vostra senyoria e los de vostre consell hi veuran mils que yo no sabria veure. De fet que lo Parlament fos conuocat, les nouelles ne irien per tot, e veuran la dita gent darmes que los cathalans se meten en orde es preparan per resistir, dubtaran la entrada, hoc encara tots los de la part deça se dubtaran que si los cathalans se aiusten e han donat sou a gent de cauall o de peu que nos vullen acabalar, ço es donar sobre Lenguadoch e que ells ho han poch mester. Com dit es, tot lo que dich, dich per auisar e no per consellar, car pus vostra senyoria nes auisada ordonara en triara lo millor. Daço que per auant sabre, scriure a vostra gran excellencia en gracia e merce de la qual humilment ma coman. Scrita en Montpesler a XVII. doctubre.

Senyora: De vostra gran senyoria humil vassall e seruidor quim recoman humilment en gracia e merce de aquella. Guillem Ramon de Muncada.

Letra del comte de Pallars.

A la molt alta e molt excellent Princessa ma senyora la Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Per lo sotsueguer so stat informat de certes coses que vostre senyoria mane a mi fer sobre la entrada que aquests gents estrangeres se diu que deuen fer, axi per responsio de les coses de que so informat per lo sotsueguer de part de vostra senyoria com per certificar aquella de les noues certes que yo he dells, he dat carrech a micer Ramon Grau quen certifich vostra Real Maiestat, supplicant aquella lo vulle creure daço que sobre aquests affers de vna part vos dira, car axi es en veritat. Sup-

plicant vos, Senyora molt excellent, en les coses a mi no possibles de supplir a la deffensio necessaria vostra senyoria hi uulla dar orde en manera que per aquesta part damnatge nos seguescha, car del que a mi sera possible nengu no y farie mes que yo hi fare. E si enlendemig, Senyora molt excellent, sera plassents algunes coses a vostra Reyal Maiestat, man a mi com a humil vassal. E sia la Sancta Trinitat en continua guarda de vostra Real Maiestat. Scrita en lo castell de Sort a XVIII. doctubre.

Senyor: Vostre humil vassall quim recoman en vostra gracia e merce, comte de Pallars, conestable Darago..

Letra de la Vall Daran.

Molt excellent Senyora:

A la vostra excellent senyoria hauem per nostres letres e missatges certificada com les companyes de França, les quals son en nombre XXXX.M o pus, volen passar en aquesta terra per destruhir vostres vassalls e realme, supplicant a vostra senyoria quens trameta socors. Per que, molt excellent Senyora, vos certificam clarament com son les dites companyes a tres letgues daquesta vall Daran, e si vos, Senyora, nons trameteu prestament soccors, tota aquesta terra es perduda, car certament sabem que entren per destruhir vostre realme e vassalls. E trametem vos, Senyora, vna letra de micer Arnau Dabella, la qual nos ha tramesa sobre les dites causes. Los capitans son Poyto, qui porta la bandera del Rey de França, e Salto, son companyo, e Rodrigo, qui ha jus son estandart XVI.M combatents, lo Bastard de Borbo, mossiur Bernat de Bearn, lo estendart de Lebret e Pero de Mirot, Bertran Remet e daltres molts, ab tant, Senyora, sia nostre Senyor Deus en vostre guarda. Scrita en Veyla a XVII. doctubre lany M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyora molt excellent: Los quis recomanen en vostra gracia e merce los castella e consolls de Aran.

Letra de micer Arnau Dabella.

Al molt honorable e de gran sauiesa micer Francesch, pabordre assessor de Aran, e en son loch al loctinent de castella e als prohomens de Vella.

Honorable senyor: Auis vos de tot cert per la naturalesa la qual som tenguts al senyor Rey e a la terra, com yo entes a dir alguns dels capitans de França, ço es, al Maestre de Hostal e secretari de Rodrigo no resmenys de Poto de Sentraylla e de tots los altres de venir aqui per

destruhir aquexes gents e terra, e apres per passar en Rossello, exceptat mossiur Bernat de Bearn, lo qual es tot del senyor Rey Darago e se mostra partida per part del senyor Rey. E per que u puxats mes creure fas tot a causa del Rey Reyner, no u tingau a trufa ni en oblit, en persona per manament del senyor comte de Foix yo en persona ne auisat lo senyor Rey de Navarra e lo senyor Infant a Çaragoça, axi tenint bon peu e bon vll e farets be que tots los bens metats al fort e fet trancades, e lo que porets que prestament seran sus vos. Yo fas aqui passar lo portador de la present, vullatslo estrenar car raho es. Scrita en Pau a xvi. doctubre lany M. CCCC. XXXVIII.—*Com a frare prest, Arnau Dabella.*

Letra del sotsueguer de Pallars.

Molt alta e molt excellent e virtuosa Senyora:

Apres que he scrit a vostra alta senyoria dels afers de les gents darmes de Gascunya, conuocades les hosts de aquesta vegueria, he reebuts tres correus de la Vall Daran, la vn apres laltre, ab tres letres de les quals tramet translat a vostra gran senyoria, requerintme quels soccorregues de continent, si no que eren perduts. E jatsia, Senyora molt alta, sobre la conuocacio de les dites hosts me sien stades fetes moltes contradiccions, allegants los barons no esser tenguts a les dites hosts dient que aquests affers se han a deffendre a carrech del General, empero yo, Senyora molt alta, attenent que la qualitat del present negoci requeria celeritat, vuy ques compten a XXI. del present mes som partit de Talarn ab CL. ballesters ben a punt e ben armats per soccorrer la dita Vall e contrastar la entrada de les dites gents. Per que, senyora molt alta, sia de vostra merçe fer subuenir en aquestes parts, axi de prouisions, manant que tot hom soccorrega a la dita Vall, com de gents, com specialment de diners ab los quals se pusquen sostenir les gents qui son ab mi e los qui attendran. E conserue nostre Senyor Deus vostra excellent persona en estament de gracia per lonch temps. Scrita en Talarn a XXII. doctubre any M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyor: De vostra gran senyoria humil vassall e sotsmes qui besant vostres mans e peus me coman en vostra gracia e merce, Jaume Ferrer, sotsueguer de Pallars.

Lo translat de les letres dessus mencionades es del tenor seguent:

Molt alta e molt excellent e virtuosa Senyora la senyora Reyna: Aquest es lo translat de les letres de la Vall Daran.

Mossen lo sotsueguer: La gent de Gascunya son a Sant Beat per pas-

sar certament daça en Cathalunya e destroyr la terra del senyor Rey Darago. Placieus e vos requerim per la fe que son tengut al senyor Rey que, vista la present, vos haiam aci ab totes les hosts com vn official deia soccorrer al altre. Lo portador de la present vos informara dels affers, placieus donarli fe. Scrita en Veylla a XIIII. doctubre del any present.

Lo castella e consols de Aran prest a vostra honor.

Altre letra.

Al molt honorable mossen lo sotsueguer e batle de Talarn.

Molt honorables senyors mossen sotsueguer e batle de Talarn: Mossen lo sotsueguer: Ja vos hauem scrit per altra letra la gran necessitat e perdicio de aquesta terra de les companyes de França qui son a tres letgues Daran en nombre de quaranta milia o pus de que hauem hauda vna letra vostra responsiua per que mossen vos agraciam vostra bona proferta. Placieus, mossen trametrens doents macips ben armats e ben apunt e que porten x. bocons si se pot, car ja les dites companyes son a tres letgues de Aran per entrar e no ha força que sols tingue per la multitut que porten de colobrines, bombardes e altres engins e artellaries e siau prest ab altra gent que com vos scriuam vos haiam prestament, feu adobar be les forces que si erem romputs que les forces daqueixa terra nos perden. Ells cerquen pactes ab nosaltres quels jaquiscam passar e nons faran mal, mas nos no u volem fer. Scrita en Vella a XVII. doctubre.

Lo castella, jutge e altres prohemens de Aran.

Altra letra.

Al molt honorable mossen lo sotsuaguer de Pallars.

Mossen lo sotsuaguer: Tres letres hauen reebudes vostres, la vna dada a Sort e laltra dada a Peracalt e laltra dada en Talarn, les quals enteses vos responem que les gents son prestes e tan prestes que no poden pus e trametem vos la letra que vs ha feyta mossen Despeig a XXI. haiam soccors nit e dia si no tot es perdut e vos ne sereu en gran carrech, car aquesta vall es del Principat de Cathalunya e ab les hosts nos deuen socorrer, la gent son gran nombre si rompen los passos tota Cathalunya es perduda. Scrita en Veylla a XVIII. doctubre del any present. Donat fe e creença al portador de la present en tot quant vos dira de part nostra.

Lo castella, jutge, consolls e prohomens Daran prests a vostra honor.

Letra del Comte de Pallars.

Senyora molt alta e molt excellent:

A vostra Real Maiestat, humil recomendacio precedent, notifich com apres que vs he scrit he sabut noues de les gents darmes que son apropiades e son a dues letgues de la Vall Daran per missatgers de la dita Vall qui son a mi venguts emprantme que yo volgues anar en la dita Vall per soccorrer, consellar e veure lo que ells poden e deuen fer per saluacio de aquella Vall e de lurs persones e bens e de lurs fortaleses com sien en loch que nols pot massa be esser resistida la entrada si no ab massa gran esforç de gent, en la qual part yo fora ja per seruey del senyor Rey e vostra de la vostra cosa publica sino per vn accident que ma pres que crech que per dos o per tres dies no pore caualcar, pero la hora que sere en alguna conualescencia ire lla ab aquelles mes gents de cauall e de peu que pore traure sense massa fretura della hon les traure no obstant, Senyora molt excellent, que hagues maior necessari soccors que fer lo en special que ells nom soccorregueren a mi com los hagui menester, pero la fidelitat e amor que he enuers lo senyor Rey e lo benefici de la sua e vostra cosa publica es tant que tot malfet ma exoblida. Pero dubten, Senyora, que per la Vall de Cardors que es desmurada e totes les forçes de aquella derrocades, segons vostra senyoria en lo passat es stada informada, per la qual es poden massa mils entrar que per altre part nom donen per les spatlers car despuys que fon destrohida per dubte que de vostra senyoria e de ma mare no hagues reprehensio no y so volgut entreuenir ni y entreuendre si donchs per vostra senyoria nom ere permes per los dits beneficis e val poch laltre esforç si en aquesta Vall nos proueheix. Yo, Senyora, estich tan mal fornit per les aduersitats que Deu e gents man dat, que no bast en defendre mi mateix ne altri, pero fer hi he lo possible car de mes ne son tengut. Sobre aquesta materia lo bisbe, mon oncle, e lo Capitol, los quals son stats açi a la nouena de ma muller, queDeus haia, hauem dellibe-rat de empendre morir per la casa Darago e veure, aconsellar e de tots nostres poders aiudar axi en les vostres com en les nostres fortaleses e vassalls. E per ço lo dit mon honcle scriu a vostra senyoria per mossen Barragua, artiacha Dandorra, ab letra e creença a vostra reyal senyoria axi per ordinacio com per informacio per vostra senyoria fahedora supplicant vostra senyoria que, haut esguard a la fortalesa de aquestes muntanyes e necessitats, vullau veure e prouehir prestament ab vostre saui consell en tot ço que vos parra dejam fer, e yo per mon offici com sia

apparellat fer vostres manaments e ordinacio. E man me vostra reyal senyoria totes coses que plasent li sien. Scrita en lo Castell de Sort a XXIII. doctubre.

Senyora: Vostre humil vassall qui humilment ma recoman en vostra gracia e merce, comte de Pallars, conestable Darago.

En la qual precedent letra havia una interclusa del tenor seguent:

Apres, Senyora molt alta, que vs hagui scrit son stat certificat per la part Darmanyach e per que es pus prop son stat auisat per lo Senescal Daura, que ma trames son frare ab lo qual yo he singular amistat de antich, auisantme com los capitans appellats de Bort de Bearn e Rabinet Lomere deuen entrar en la Vall Daran e dalli passant tot dret per mon comdat ab dos milia rocins e per lla hon a ells bells veura. E parria, Senyora, que aquests dos capitans sien ab mossen Bernat de Foix, e yo, ma Senyora, per la ligues que yo he ab mossen Darmanyach son dell auisat que al cars que algunes gents entrassen en ço del meu, ni yo de les parts daça no hauia gent ni soccors per la qual la pogues defendre que ell ma trametra tala e tanta gent ab la qual yo pore deffendre ço del meu e aquestes muntanyes. Per que, Senyora molt alta, vostra alta senyora vege yo que dech fer per la honor del senyor Rey e vostra e per la vostra cosa publica, axi per mon offici com per tota altra via per la qual la mia persona pusca bastar al dit seruey e trametre a mi gent e tot altre soccors per lo qual semblants affers se deuen fer. En lo mig, Senyora molt alta, yo fare totes les coses que a mi seran possibles en deffensio de la vostre honor e terra, supplicantvos, Senyora, que si la concessio de mon offici hauia necessari algun ampliament al benefici de la dita cosa, vos placia prouehir hi, segons vos sera plasent e veurets esser vtil al benefici dels dits affers, jatsia, Senyora molt alta, que segons los auisaments que yo he daci a dissapte o diluns primer vinent ells deuen esser entrats. E si la cosa es axi repentina yo stich axi torbat que non ho pusch dir, pero fer hi he lo que deure, segons mon poder. E mes auant, Senyora, som auisat que certa gent de aquesta voldrien entrar en Arago e laltre partida en Rossello. Senyora molt alta, yo aiust e he aiustada de la millor gent que he pogut hauer en aquesta terra e les mies facultats no son tantes que he a manleuar e a trafegar per sustentacio de aquesta gent per seruey del senyor Rey e vostre, per ço que sien al trencar de les escales de la Vall Daran hi fer aquella deffensio que sera possible, per que, senyora, vos supplich me façats trametre gents e argent, car al tot lo gran voler que yo he al seruir al senyor Rey e vostra no y bastaria, car axi descresiat com me

so e mal sa no vs fallire en lo que pore fer en los dits affers. Senyora, ques que sia, siam fornits de viratam gros e menut.

Letra dels consols de Perpinya.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Noues cartes hauem per certes e moltes spies e altres diuerses persones que les gents darmes que eren vers lo bordalers se son axi acostats en aquesta terra que ja partida son prop daçi dues jornades vers la part de Carcassona. E per vn gran hom, nostre gran amich, que es en Lenguadoch, hauem sabut per vn propri hom quens ha trames com ell hauia pres vn dels capitans de aquella gent sobre alguna bregua que ab alguns de la dita gent darmes hauia hauda hon na de morts be xxv., lo qual ha stret lo dit capita e li ha dit que lo proposit de les dites gents darmes es intrar prest e de present en aquesta terra de Rossello, Per ço, molt excellent Senyora, notificant a vostra gran clemencia les dites coses, humilment vos supplicam que vs placia prouehir de hauer algun prest soccors, com cert es, Senyora, que aquestes gents darmes son vltra xxx. m. en que ha de viii. m. en x. m. ballesters. E placia a la Deitat increada que vs conserue en bona sanitat e longa vida. Scrita a Perpinya ab gran cuyta a xxiiii. doctubre del any mil cccc.° xxxviii.°

Senyora: Vostres humils vassalls e sotsmeses qui besant vostres peus e mans, se comanen humilment en vostra gracia e merçe, consols de Perpinya.

Letra del batle e consols de Talarn.

Molt alta e molt excellent e virtuosa Senyora:

Significam a vostra gran senyoria com de nit e dia hauem correus de la Vall Daran notificant nos com les gents darmes de Gascunya de dia en dia deuen entrar en Vall Daran. Lo sotsueguer de Pallars es partit daci ab qualsque cl. macips per stablir los passos e fortaleses de aquella e nosaltres que lem trametem tanta com podem, pero la gent daquesta terra es tan pobre e tan poca que enuides se coneix e que per la gran pobresa que y es enuides se poden sostenir. Per que, Senyora, sia de vostra merce de fer, socorrer e prouehir en los dits affers. E man nos vostra gran senyoria lo que plasent li sia. Scrita en Talarn a xxiiii. doctubre any m.° cccc.° xxxviii.°

Senyora: De vostra gran senyoria humils vassalls vostres qui besants vostres mans e peus, se recomanen en vostra gracia e merce. Batle e consols de la vostra vila de Talarn.

Idcirco, dicta serenissima domina Regina, attentis et consideratis rumoribus antedictis, volendo circa deffensionem patrie et offensionem dictarum gentium debite prouidere, conuocauit magnum concilium die veneris vicesima quarta Octobris anno a Natiuitate Domini millessimo cccc.° tricesimo octauo in camera paramenti palatii maioris regii ciuitatis Barchinone, in quo fuerunt presentes hi, videlicet, qui secuntur, absente tamen dicta serenissima domina Regina cum propter infirmitatem et indispositionem persone sue non potuisset in dicto concilio personaliter interesse:

Dominus Dalmatius, Archiepiscopus Cesarauguste, cancellarius.
Dominus Garcias, Episcopus Ilerdensis.
Frater Ludouicus de Gualbis, Prior Cathalonie, Ordinis Hospitalis.
Guillermus Raymundus de Montecatheno, maior diebus.
Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, regens cancellariam.
Hugo Fiueller. . . . . .
Ferrarius de Gualbis. . . . . .
Franciscus Lobet. . . . . .
Jacobus Capila . . . . . .
} Consiliarii ciuitatis Barchinone.

Et in alia parte:

Nobiles Dalmatius, vicecomes de Ruppebertino.
Petrus Galcerandus de Castro, vicecomes de Euolo.
Guillermus de Sancto Clemente, miles . . . . . .
Philippus de Sancto Celidonio. .
} Deputati generalis Cathalonie.
Nobilis Petrus Galcerandus de Crudillis.
Petrus de Sancto Clemente, Magister Rationalis.
Matheus Pujades, miles.
Guillermus de Fonolleto, sacrista Barchinone.
Ludouicus de Castroueteri et Bonanatus Petri, legum doctores.
Bernardus Guillermus Çamaso, Prior ecclesie Terrachone et Johannes Dello, domicellus, auditores compotorum Generalis Cathalonie.
Antonius Amat et Johannes de Bellafilla, legum doctores, aduocati Deputatorum Cathalonie.

Et propositis in dicto concilio rumoribus antedictis et habito aliquali colloquio inter eos, omnes fuerunt intentionis quod conuocetur Parlamentum gentibus Cathalonie Principatus, exceptis consiliariis Barchinone qui remanserunt in deliberatione, et interim prouideatur per illa remedia quibus prouideri poterit, et quod detur licentia comiti Palla-

riensi quod possit fortificare omnes munitiones quas tenet siue sint proprie siue contentiose sine preiudicio matris et sororis ipsum et aliorum qui habeant seu habere pretendant jus in eisdem.

Eiusdem intentionis fuit Episcopus Ilerdensis hoc addito quod interim fieret et mittetur capitaneus persona auctoritatis et expertus in armis.

En apres dissapte, quis comptaue xxv. del dit mes doctubre, feta relatio de les dites coses a la dita molt alta senyora Reyna, ella dellibera e feu conclusio que lo dit Parlament fos conuocat a les gents del Principat de Cathalunya, e mana per la conuocacio de aquell esser fetes les letres seguents:

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Sicilia, de Valencia, de Mallorques, de Serdenya e de Corsega, Comtessa de Barchinona, Duquessa de Athenes e de Neopatria e encara Comtessa de Rossello e de Cerdanya, loctinent general del molt alt senyor Rey, marit e Senyor nostre molt car, absent e stant en lo realme de Napols. Al Reuerent Pare en Christ en D., per la diuinal prouidencia Cardenal de la Sancta Romana Esgleya, administrador de la esgleya de Terragona o a son Vicari general, salut e dileccio. Sapiats que Nos hauem certs ardits de diuerses parts que gents darmes destranya nacio en gran multitud se apparellen de entrar e damnificar los regnes e vassalls del dit senyor Rey, e specialment lo Principat de Cathalunya, les quals son ja molt prest della la frontera. Don com per aquesta raho Nos, ab consell e haiuda vostra e dels altres del dit Principat, entenam e vullam, mijançant la gracia de nostre Senyor, prouehir axi com es necessari a la deffensio del dit Principat e a la vtilitat de la cosa publica, per ço vs requerim e pregam que lo XII. dia del mes de Noembre primer vinent siats ab nos en la ciutat de Barchinona per tractar, consellar exequir e complir ensemps ab los altres qui per la dita raho seran en la dita ciutat tot ço e quant sera necessari e profitos a bona deffensio de la terra e a gran e rigorosa offensio dels enemichs, e en aço per res no falliscats si la honor del dit senyor Rey e la vtilitat amats de la cosa publica. Dada en Barchinona a xxv. dies de Octubre en lany de la Natiuitat de nostre Senyor mil CCCC.° XXXVIII.° E per indisposicio de nostra persona signada de ma del canceller.—*Dalmatius, cancellarius.*

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, etc. Al venerable pare en Christ e amat nostre en S., per la divinal prouidencia bisbe de Barchinona, o a micer Guillem Pons de Fonollet, son Vicari general, salut

e dileccio. Sapiats que nos hauem certs ardits de diuerses parts, etcétera, *vt in precedenti*. Per ço, vs pregam, requerim e manam que lo XII. dia del mes de Noembre, etc., *vt in precedenti*.

Semblants letras foren trameses als deuall scrits.

Primo, al venerable pare en Christ e amat nostre en G., per la diuinal miseracio bisbe de Leyda.

Item al venerable pare en Christ e amat nostre Not, per la diuinal gracia bisbe de Tortosa o a son Vicari general.

Item al venerable pare en Christ e amat nostre en B., per la diuinal miseracio bisbe de Gerona o a son Vicari general.

Item al venerable pare en Christ e amat nostre en J., per la diuinal miseracio bisbe de Vich o a son Vicari general.

Item al venerable pare en Christ e amat nostre en... per la diuinal prouidencia bisbe Delna.

Per als abbats.

Primo, al venerable, religios e amat nostre frare Johan de Vilagut, castella de Amposta.

Item al venerable, religios e amat nostre frare Luis de Gualbes, Prior de Cathalunya.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Ripoll.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Muntserrat.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Cugat de Valles.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Poblet.

Item al venerable, religios e amat nostre labat del Stany.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Gerre.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Bellpuig.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Marti de Canigo.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Pere de Galicant.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Lorens del Munt.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Miguel de Fluuia.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Pere de Rodes.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Vilabertran.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Benet de Bages.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Johan ses Abadesses.

Item al venerable, religios e amat nostre labat de Campredon.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Banyoles.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de San Genis.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Arles.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Quirch.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Jau.
Item al venerable, religios e amat nostre labat Dager.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sancta Maria de Roses.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sanctes Creus.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Sant Miquel de Cuxa.
Item al venerable, religios e amat nostre labat de Mer.

Als capitols de les esgleyes cathedrals.

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, etc. Als amats nostres los Prior e Capitol de la esgleya de Tarragona, salut e dileccio. Sapiats que nos hauem certs ardits de diuerses parts, etc., *vt in prima*. Per ço, vs pregam, requerim e manam que constituhiscats procurador o sindich qui lo XII. dia del mes de Noembre primer vinent sia en la ciutat de Barchinona hon per raho de les dites coses hauem conuocat Parlament, ab poder bastant de tractar, consellar, exequir e complir ensemps ab los altres qui per la dita raho seran en la dita ciutat tot ço e quant sera necessari e profitos a bona deffensio de la terra e gran e rigorosa offensio dels enemichs. E en aço per res no falliscats si la honor del dit senyor Rey e la vtilitat amats de la cosa publica. Dada, *vt supra*

Item als amats nostres lo Capitol de la Seu de Barchinona.
Item als amats nostres lo Capitol de la Seu de Vrgell.
Item als amats nostres lo Capitol de la Seu de Tortosa.
Item als amats nostres lo Capitol de la Seu de Gerona.
Item als amats nostres lo Capitol de la Seu Delna.
Item als amats nostres lo Capitol de la Seu de Vich.
Item als amats nostres lo Capitol de la Seu de Leyda.

Als deius scrits per ço com eren en les fronteres fon scrit en la forma seguent:

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, etc. Al venerable pare en Christ e amat nostre lo bisbe Durgell, salut e dileccio. Sapiats que Nos hauem certs ardits de diuerses parts, etc. Per ço, vs requerim, pre-

gam e manam que lo XII. dia del mes de Noembre primer vinent siats ab nos en la ciutat de Barchinona per tractar, consellar, exequir e complir ensemps ab los altres qui per la dita raho seran en la dita ciutat tot ço e quant sera necessari e profitos a bona deffensio dels enemichs. E en aço per res no falliscats si la honor del dit senyor Rey e la vtilitat amats de la cosa publica. E si per ventura venir personalment no porets per maior profit e be de la saluacio e guarda dels lochs vostres e de aquexa frontera constituhits procurador alguna bona e sufficient persona ab plen poder a les dites coses que y sia lo dit dia en nom e per part vostra. Dada, *vt supra.*

Item al noble e amat nostre lo comte de Pallars.
Item al noble e amat nostre lo vescomte Dilla e de Canet.
Item al noble e amat nostre lo vescomte Deuol.
Item al noble e amat nostre lo vescomte de Roda.
Item al noble e amat nostre mossen Johan Roger Derill.
Item al noble e amat nostre mossen Pere Dorchau.
Item al noble e amat nostre mossen Berenguer Dolms.

Als barons, cauallers e homens de paratge.

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, etc. Al illustre Rey de Nauarra, duch de Muntblanch, nostre molt car e molt amat frare, salut e dileccio fraternal. Sapiats que nos hauem certs ardits de diuerses parts, etc. Per ço, vs requerim e pregam que lo XII. dia del mes de Noembre primer vinent siats ab Nos en la ciutat de Barchinona per tractar, consellar, exequir e complir ensemps ab los altres qui per la dita raho seran en la dita ciutat tot ço e quant sera necessari e profitos a bona deffensio de la terra e a gran e rigorosa offensio dels enemichs. E en aço per res no falliscats si la honor del dit senyor Rey e la vtilitat amats de la cosa publica. Dada, *vt supra.*

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, etc. Al egregi e car nebot nostre lo comte de Foix e vescomte de Castellbo, salut e dileccio. Sapiats que nos hauem certs ardits, *vt in precedenti.*

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, etc. Al noble e amat nostre lo comte de Prades, salut e dileccio. Sapiats que Nos hauem certs ardits, etc., *ut in precedenti usque ad illa verba:* Per ço, vs pregam, requerim e manam que lo XII. die del mes de Noembre, etc., *vt in alia precedenti.*

Item al noble e amat nostre lo comte de Cardona.
Item al noble e amat nostre mossen Bernat Johan, vescomte de Cabrera.
Item al noble e amat nostre don Anton de Cardona.
Item al noble e amat nostre mossen Dalmau de Rochaberti.
Item al noble e amat nostre mossen Gilabert Centelles.
Item al noble e amat nostre don Hugo de Cardona.
Item al noble e amat nostre mossen Francesch de Vilanoua.
Item al noble e amat nostre mossen Guillen Arnau de Ceruello.
Item al noble e amat nostre mossen Ramon de Perellos.
Item al noble e amat nostre mossen Antoni Pons de Ribelles.
Item al noble e amat nostre mossen Jofre de Rocaberti.
Item al noble e amat nostre don Phelip de Castro.
Item al noble e amat nostre mossen Arnau Guillem de Lordat.
Item al noble e amat nostre don Ramon de Cardona.
Item al noble e amat nostre mossen Andreu Genis de Bellester.
Item al noble e amat nostre mossen Guillem Ramon de Muncada.
Item al noble e amat nostre mossen Huc de Sancta Pau.
Item al noble e amat nostre mossen Ramon de Paguera.
Item al noble e amat nostre mossen Blasco de Castellet.
Item al noble e amat nostre mossen Arnau Guillem Bellester.
Item al noble e amat nostre mossen Antoni de So.
Item al noble e amat nostre mossen Guerau de Queralt.
Item al noble e amat nostre mossen Guerau Despes.
Item al noble e amat nostre mossen Gilabert de Cruylles.
Item al noble e amat nostre mossen Johan Berenguer de Josa.
Item al noble e amat nostre mossen Pere Galceran de Cruylles.
Item al noble e amat nostre mossen Baltasar de Queralt.
Item al noble e amat nostre mossen Iuany Despes.
Item al noble e amat nostre mossen Luis Dabella.
Item al noble e amat nostre mossen Jaume de Bellera.
Item al noble e amat nostre mossen Antoni de Vilanoua.

Als cauallers.

Item al amat nostre mossen Berenguer Pontos de Vilajohan.
Item al amat nostre mossen Pons Dezcallar.
Item al amat nostre mossen Matheu Cardona.
Item al amat nostre mossen Jofre Dortofa.
Item al amat nostre mossen Galceran de Serria.

Item al amat nostre mossen Ramon Torrelles.
Item al amat nostre mossen Gaspar de Santmarti.
Item al amat nostre mossen Pere Çescomes.
Item al amat nostre mossen Gabriel Cardona.
Item al amat nostre mossen Antich Almugauer.
Item al amat nostre mossen Bernat de Paguera.
Item al amat nostre mossen Johan Cortit.
Item al amat nostre mossen Luys de Requesens.
Item al amat nostre mossen P. Johan Ferrer.
Item al amat nostre mossen Auinyo de Biure.
Item al amat nostre mossen Huc de Valltierra.
Item al amat nostre mossen Johan Dezfar.
Item al amat nostre mossen Gaspar de Casaldaguila.
Item al amat nostre mossen Andreu Despens.
Item al amat nostre mossen Arnau March.
Item al amat nostre mossen Franci Dolms.
Item al amat nostre mossen Narcis de Santdyonis.
Item al amat nostre mossen Ot de Perapertusa.
Item al amat nostre mossen Andreu de Biure.
Item al amat nostre mossen Pons de Malla.
Item al amat nostre mossen Luys Dezualls.
Item al amat nostre mossen Guillem Sunyer.
Item al amat nostre mossen Berenguer Esquerrer.
Item al amat nostre mossen Francesch de Vallgornera.
Item al amat nostre mossen Berenguer de Muntbuy.
Item al amat nostre mossen Pons de Biert.
Item al amat nostre mossen Riambau de Corbera, maior de dies.
Item al amat nostre mossen Franci Dezpla.
Item al amat nostre mossen Roger Çanespleda.
Item al amat nostre mossen Bernat Dargençola.
Item al amat nostre mossen Francesch Marti Gralla.
Item al amat nostre mossen Franci de Rexach.
Item al amat nostre mossen Guillem Galceran de Ribes
Item al amat nostre mossen Galceran de Santmanat.
Item al amat nostre mossen Bernat Çalba.
Item al amat nostre mossen Johan Dortofa.
Item al amat nostre mossen Bernat de Boxedors.
Item al amat nostre mossen Franci Ermengol.
Item al amat nostre mossen Francesch Çaribera.
Item al amat nostre mossen Johan de Castellet.

Item al amat nostre mossen Guillem Ramon Spasens.
Item al amat nostre mossen Manuel de Raiadell.
Item al amat nostre mossen Guillem de Paguera.
Item al amat nostre mossen Bernat de Peramola.
Item al amat nostre mossen Asbert de Vilanoua.
Item al amat nostre mossen Pere Miquel.
Item al amat nostre mossen Berenguer Despasens.
Item al amat nostre mossen Bernat Dauinyo.
Item al amat nostre mossen Pere Dortofa.
Item al amat nostre mossen Jaume Alamany de Bellpuig.
Item al amat nostre mossen Arnau de Foxa.
Item al amat nostre mossen Johan de Corbera.
Item al amat nostre mossen Guillem Ramon Dezbrull.
Item al amat nostre mossen Roger Alamany de Bellpuig.
Item al amat nostre mossen Berenguer Barutell.
Item al amat nostre mossen Bernat Çaportella.
Item al amat nostre mossen Bernat Struç.
Item al amat nostre mossen Johan de Pau.
Item al amat nostre Pere de Vilagut.
Item al amat nostre mossen Arnau de Vilademany, alias de Blanes.
Item al amat nostre mossen Johan de Fluuia.
Item al amat nostre mossen Guerau de Gualba.
Item al amat nostre mossen Bernat de Vilagaya.
Item al amat nostre mossen Huc de Copons.
Item al amat nostre mossen Johan Segurioles.
Item al amat nostre mossen Francesch de Calders.
Item al amat nostre mossen Pere de Marza.
Item al amat nostre mossen Johan de Boxedors.
Item al amat nostre mossen Bernat de Corbera.
Item al amat nostre mossen Miquel de Boxedors.
Item al amat nostre mossen Luys March.
Item al amat nostre mossen Bernat Terre.
Item al amat nostre mossen Bernat Carreres.
Item al amat nostre mossen Pons de Biure.
Item al amat nostre mossen Pere Durç.
Item al amat nostre mossen Johan Berenguer Aymerich.
Item al amat nostre mossen Barthomeu Castello.
Item al amat nostre mossen Huc de Vilafrancha.
Item al amat nostre mossen Guillem de Santcliment.
Item al amat nostre mossen Francesch Çacosta.

Item al amat nostre mossen Arnau Alamany de Toralla.
Item al amat nostre mossen Jaume de Tagamanent.
Item al amat nostre mossen Pere Ledo.
Item al amat nostre mossen Berenguer Arnau de Muntagut.
Item al amat nostre mossen Iuany de Vilamari.
Item al amat nostre mossen Jaume de Vallguarnera.
Item al amat nostre mossen Orimany Pinyol.
Item al amat nostre mossen Pere Tomich.
Item al amat nostre mossen Jaume March.
Item al amat nostre mossen Guillem de Blanes.
Item al amat nostre mossen Gracia de Muntsoriu.
Item al amat nostre mossen Johan de Ladernosa.
Item al amat nostre mossen Johan de Muntbuy.
Item al amat nostre mossen Guillem Armengoll.
Item al amat nostre mossen Leonard de Vallsecca.
Item al amat nostre mossen Roger de Pinos.
Item al amat nostre mossen Bernat Splugues.
Item al amat nostre mossen Arnau de Lupia.
Item al amat nostre mossen Marti Benet de Torrelles.
Item al amat nostre mossen Bernat Guillem Dorriols, alias de Foxa.
Item al amat nostre mossen Bernat Pelegri.
Item al amat nostre mossen Gispert de Tragura.
Item al amat nostre mossen Bernat de Tort.
Item al amat nostre mossen Galceran de Requesens.
Ilem al amat nostre mossen Guillem de Cornella.
Item al amat nostre mossen Johan Margarit.
Item al amat nostre mossen Cartella de Folgons.
Item al amat nostre mossen Guillem Aranyo.
Item al amat nostre mossen Antoni Guillem de Muntanyans.
Item al amat nostre mossen Francesch de Jonquers.
Item al amat nostre mossen Luys de Vilafrancha.
Item al amat nostre mossen Bernat Ramon Rosseta.
Item al amat nostre mossen Bernat Margarit.
Item al amat nostre mossen Bernat Ramon de Pontos.
Item al amat nostre mossen Berenguer de Vilamari.
Item al amat nostre mossen Arnau Guillem Pastor.
Item al amat nostre mossen Luys Costo.

Als homens de paratge.

Item al feel nostre Guillem de Masdouelles, donzell.
Item al feel nostre Naymerich Despitles, donzell.
Item al feel nostre en Galceran de Corrego, donzell.
Item al feel nostre en Bernat de Clariana, donzell.
Item al feel nostre en Ramon de Ribes, donzell.
Item al feel nostre en Ramon Tord, donzell.
Item al feel nostre en Nasbert de Bigues, donzell.
Item al feel nostre en Bertran de Vilafrancha, donzell.
Item al feel nostre en Gispert de Guimera, alias de Relat, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Caça, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Castellauli, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Santserni, donzell.
Item al feel nostre en Francesch de Morell, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Ramon Çauall, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Calders, donzell.
Item al feel nostre en Pere Ramon de Concabella, donzell.
Item al feel nostre en Galceran de Gauer, donzell.
Item al feel nostre Nantoni de Camporrells, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Dezcastell, donzell.
Item al feel nostre en Pere Aladern, donzell.
Item al feel nostre en Guerau Dezpalau, donzell.
Item al feel nostre en Pere Luys de Vilafrancha, donzell.
Item al feel nostre en Johan Diuorra, donzell.
Item al feel nostre en Berenguer de Copons, donzell.
Item al feel nostre en Dalmau de Banyuls, donzell.
Item al feel nostre en Dalmau Çamaso, donzell.
Item al feel nostre en Luys de Meya, donzell.
Item al feel nostre Narnau de Claret donzell.
Item al feel nostre en Pere Blau, donzell.
Item al feel nostre en Bernat Alanya, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Vilafrancha, donzell.
Item al feel nostre en Luys de Castellui, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Diuorra, donzell.
Item al feel nostre en Pere de Beuda, donzell.
Item al feel nostre Nuguet de Sarria, donzell.
Item al feel nostre en Bernat Çacirera, doncell.
Item al feel nostre en Roger de Castellbisbal, donzell.
Item al feel nostre en Johan Berenguer de Raiadell, donzell.

Item al feel nostre en Johan de Boxedors, alias Bayl, donzell.
Item al feel nostre en Johan Berenguer de Vilaro, donzell.
Item al feel nostre en Pere de Santmenat, donzell.
Item al feel nostre Nasbert de Clariana, donzell.
Item al feel nostre en Pere Aladern, donzell.
Item al feel nostre en Francesch de Palol, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Claret, donzell.
Item al feel nostre Narnau Dezuiuers, donzell.
Item al feel nostre en Jaume de Çaragoça, donzell.
Item al feel nostre en Pere Castella, donzell.
Item al feel nostre en Ramon Dezuiuers, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Daltariba, donzell.
Item al feel nostre en Johan Dello, donzell.
Item al feel nostre en Ramon de Rochafort, donzell.
Item al feel nostre en Johan Pere Fahena, donzell.
Item al feel nostre en Ramon Marquet de Canyelles, donzell.
Item al feel nostre en Berenguer Dezcatlar, donzell.
Item al feel nostre en Bernat de Castellui, donzell.
Item al feel nostre en Pere Viuers, donzell.
Item al feel nostre en Thomas Çacosta, donzell.
Item al feel nostre en Galceran de Março, donzell.
Item al feel nostre en Marti Johan Doriz, donzell.
Item al feel nostre Narnau Dolms, donzell.
Item al feel nostre Narnau de Biure, donzell.
Item al feel nostre en Guillem de Biure, donzell.
Item al feel nostre en Dalmau de Santdyonis, donzell.
Item al feel nostre en Pons de Vilalonga, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Ramon de Montoliu, donzell.
Item al feel nostre Nantoni Johan Domenge, donzell.
Item al feel nostre en Ramon Burgues, donzell.
Item al feel nostre en Johan Dezfar, donzell.
Item al feel nostre en Pere de Barbera, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Planella, donzell.
Item al feel nostre en Bernat de Vilafreser, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Rabinat, donzell.
Item al feel nostre en Joffre de Santmenat, donzell.
Item al feel nostre Narnau de Banyuls, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Gauer, donzell.
Item al feel nostre en Bernat de Rosanes, donzell.
Item al feel nostre Nantoni Denueig, donzell.

Item al feel nostre en Galceran Doluge, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Despuig, donzell.
Item al feel nostre en Galceran de Bellcastell, donzell.
Item al feel nostre en Vicens de Vilalba, donzell.
Item al feel nostre en Roger de Castella, donzell.
Item al feel nostre en Luys Dolzinelles, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Sancta Coloma, donzell.
Item al feel nostre en Gispert de Pons, donzell.
Item al feel nostre en Dalmau de Rochabruna, donzell.
Item al feel nostre en Berenguer de Moncorb, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Muntbuy, donzell.
Item al feel nostre en Dalmau de Castellauli, donzell.
Item al feel nostre en Ramon de Vilamari, donzell.
Item al feel nostre en Galceran de Castellbisbal, donzell
Item al feel nostre en Johan de Tagamanent, donzell.
Item al feel nostre en Galceran de Santmenat, donzell.
Item al feel nostre en Bernat Guillem Dortal, donzell.
Item al feel nostre en Ramon de Canet, donzell.
Item al feel nostre en Pere Cadell, donzell.
Item al feel nostre en Bernat Guillem de Loret, donzell.
Item al feel nostre en Pere Moliner, donzell.
Item al feel nostre en Dalmau Dezsoler, donzell.
Item al feel nostre en Bernat Çalba, donzell.
Item al feel nostre Nasbert de Merles, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Vilalba, donzell.
Item al feel nostre en Luch Dauinyo, donzell.
Item al feel nostre en Ramon Dezpapiol, donzell.
Item al feel nostre en Jaume Dauinyo, donzell.
Item al feel nostre Narnan Volo, donzell.
Item al feel nostre en Pere Vilalba, douzell.
Item al feel nostre en Johan Berenguer Dargentona, donzell.
Item al feel nostre en Johan de Vilanoua, donzell.
Item al feel nostre en Bernat Dargençola, donzell.
Item al feel nostre en Ramon de Barbera, donzell.
Item al feel nostre en Pons de Corrego, donzell.
Item al feel nostre Nantoni de Casaldaguila, donzell.
Item al feel nostre en Guillem Arnau de Palou, donzell.
Item al feel nostre en Pere de Planella, donzell.
Item al feel nostre en Johan Dezpapiol, alias Çasala, donzell.
Item al feel nostre en Guerau Çatorre, donzell.

A les vniversitats de les ciutats e viles reals.

Maria, per la gracia de Deu, Reyna Darago, etc. Als amats e feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Barchinona, salut e dileccio. Sapiats que Nos hauem certs ardits de diuerses parts, etc. per ço vs pregam, requerim e manam que constituhiscats procurador o sindich qui lo XII. dia del mes de Noembre primer vinent sia en la ciutat de Barchinona hon per raho de les dites coses hauem conuocat Parlament ab poder bastant de tractar, consellar, exequir e complir ensemps ab los altres qui per la dita rao seran en la dita ciutat, tot ço e quant sera necessari e profitos a bona deffensio de la terra e gran e rigorosa offensio dels enemichs. E en aço per res no falliscats si la honor del dit senyor Rey e la utilitat amats de la cosa publica. Dada *vt supra.*

Item als amats e feels nostres los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.
Item als feels nostres los jurats e prohomens de la ciutat de Gerona.
Item als feels nostres los procuradors e prohomens de la ciutat de Tortosa.
Item al feels nostres los consols e prohomens de la vila de Perpinya.
Item als feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Vich.
Item al feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Manresa.
Item als feels nostres los pahers e prohomens de la vila de Ceruera.
Item als feels nostres los jurats e prohomens de la vila de Muntblanch.
Item als feels nostres los jurats e prohomens de Vilafrancha de Penedes.
Item als feels nostres los jurats e prohomens de la vila de Arbos.
Item als feels nostres los consols e prohomens de Vilafrancha de Conflent.
Item als feels nostres los consols e prohomens de la vila de Campredon.
Item als feels nostres los jurats e prohomens de la vila de Berga.
Item als feels nostres los consols e prohomens de la vila de Cochliure.
Item als feels nostres los consols e prohomens de la vila de Puigcerda.
Item als feels nostres los jurats e prohomens de la vila de Torroella de Muntgri.

Item dimecres a XXVIII.° dies del dit mes doctubre del dit any mil CCCC.° XXXVIII.° fon presentada a la dita senyora Reyna per part dels consols de la vila de Perpinya una letra del tenor seguent:

A la molt alta e molt excellent senyora la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Aquesta hora hauem rebuda una nostra spia per la qual certament hauem sabut que les gents darmes que eren en Bordales en gran quantitat son vengudes en Lenguadoch, e lo Bastard de Borbo, capita de alguna de la dita gent ses acostat ab dos milia rocins en la terra de Carcassona, en tant que dissapte prop passat donant asalt al loch de Vilaseccha qui es a dos letgues de Carcassona han pres lo dit loch e aquell entrat e a prop hi mayti corregue ab la dita gent fins les portes de Carcassona hon prengueren alguns homens e molts bestiars. E lo mateix dia prengueren dos lochs, ço es, Puignanze, que es a vna legua prop Carcassona, e Perenchs, qui nes prop mige legua. E apres lo dit capita trames vn seu hom al senescal de Carcassona dient que si volien donar alguna quantitat de diners ques allunyarie de la dita ciutat de Carcassona. Hauem mes sabut, Senyora, per la dita spia que la dita gent darmes dien e cominen que prestament entraran en Rossello. Molt excellent senyora, nos fem aci les prouisions que podem e sabem, seguint e seruant les instruccions e ordinacions per vostra senyoria trameses al loctinent de Gouernador e capita de aquestes ciutats, lo qual ensemps ab vn consol e un burges de aquesta vila e dos gentils homens tots assignats per consellers del dit loctinent de capita han ja caualcat e caualquen per tota aquesta terra fahent recullir e totes altres prouisions en les dites instruccions contengudes. Per ço, molt excellent Senyora, notificant vos les dites noues humilment e attes lo cars axi vrgent ab tanta humilitat com podem, supplicam a vostra gran clemencia que vs placia prestament al menys haiam ballesters per fornir les forçes. E la Sancta Trinitat, Senyora molt excellent, conserue vostra gran senyoria en bona sanitat e longa vida. Scrita en Perpinya a xxvii. doctubre hora tarda del any M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyora excellent: Humils vassalls vostres qui ab besament de mans e de peus molt humilment a vostra gran senyoria nos recomanam. Consols de la vila de Perpinya.

En apres, dijous a xxx. del dit mes doctubre del any mil CCCC.° XXXVIII.° foren presentades a la dita Senyora dues letres, la vna per part del loctinent de sotsuaguer de Pallars, e laltre dels consols de la vila de Puigcerda, les quals son per orde del tenor seguent:

A la molt alta e molt excellent e virtuosa senyora la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent e virtuosa Senyora:

Certificam vostra gran senyoria com diuendres apres lo sol post reebi vna letra del comte de Pallars per mans den Arnau de Pahuls, castla de Perameya, la qual, Senyora molt alta, vos tramet en sa forma aturantme translat de aquella. Lo sotsueguer era ja dijous partit per soccorrer a la dita Vall Daran. E ell essent en lo cami li vingue noua que la dita gent eren venguts a les escales de la dita Vall. Si mes hi haura, Senyora, tinch me per dit de scriure a la vostra senyoria. Per que, Senyora, sia de vostra merce de fer hi soccorrer e prouehir en los dits affers. Senyora molt alta, per ço hauem tengudes les primeres letres pensant nos que pus certament puguessa scriure a la vostra senyoria. E man me, Senyora, vostra gran senyoria lo que plasent li sia. Scrita en Talarn a xxv. doctubre del any mil cccc.° xxxviii.°

Senyora: De vostra gran senyoria lo humil vassall vostre qui besant vostras mans e peus se recomana en vostra gracia e merce. Johan Ferrer, loctinent de sotsueguer de Pallars.

A la molt alta e molt excellent senyora la senyora Reyna.

Senyora molt alta e molt excellent:

Segons per letres trameses per los consols de la vila de Perpinya al loctinent de Gouernador e aquelles per lo dit loctinent a nosaltres trameses e en altra manera hauriem certes noues que la gent darmes de França que eren en Bordales haurien de tot cert delliberat entrar en aquesta terra e ja que son acostades deça Carcassona en tal guisa que dins dos dies porien esser en aquesta terra. E, Senyora molt excellent, com aquesta terra sia de present molt minue de gent e darmes, supplicam a la vostra senyoria li placia prouehir quel General de Cathalunya nos faça socors e aiuda prestament de gent e darmes axi com ja en temps passat ha acostumat de soccorrernos, com perill sia en la triga, en tal guisa que si les dites gents darmes entren los puxe esser resistit com aquestes vila e terra a resistirlos no seria bastant. E mes, Senyora, sia de vostre merce prouehirnos de qualque notable hom per capita a messio del General, axi com es acostumat. Nosaltres hauem trameses nostres spies enuers les dites gents darmes encara no las hauem cobrades. Prestament que cobrades les haurem daço ques reportaran ne certificarem vostra excellencia. E man, Senyora, la vostra molt gran se-

nyoria a nosaltres tot ço que li placie e sera complit. E placia a la Sancta Diuinitat prosperar per lonch temps vostra digne real persona. Scrite en Puigcerda a XXVII. doctubre lany mil CCCC.° XXXVIII.°

Senyora: En vostra gracia e merce postrats als vostres peus ab tota humil reuerencia e subieccio se comanen los humils vostres consols de la vila vostra de Puigcerda.

Encara mes diuendres a XXXI. del dit mes doctubre del dit any mil CCCC.° XXXVIII.° foren presentades a la dita senyora Reyna dues letres closes per part dels consols de la dita vila de Perpinya, lo tenor de les quals se segueix en aquesta manera:

A la molt alta e molt excellent senyora la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Aquesta hora hauem hauda noua que la gent darmes de França, ab proposit de intrar de present en aquesta vostra terra, se son acostats vers les parts deça Narbona. Per ço, molt excellent Senyora, notificant a vostra gran senyoria les dites coses humilment en aquella, supplicam que vs placia promptament prouehir de bo e prest soccors en aquesta terra axi com be es necessari, attesa la multitud e mala intencio de la dita gent darmes. E sera cosa que tindrem a gracia e merçe a vostra gran altesa, la qual Deu eternal conserue en bona sanitat ab tota felicitat e en longa vida. Scrita en Perpinya dijous gran mati a VII. hores apres miga nit que comptauem XXX. doctubre any M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyora: Vostres humils vassalls e sotsmeses qui besants vostres mans e peus molt humilment se comanen en vostra gracia e merce. Consols de Perpinya.

Molt alta e molt excellent senyora, la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Certificats som la present hora que alguna partida de les gents darmes de França de present son entrats en aquesta vostra terra per la part de Salses e de la Saulata, los quals damnifiquen cruelment tot ço que troben. Per ço, molt excellent Senyora, humilment supplicam a vostra molt gran altesa que vs placia prestament prouehir de bo e prest soccors de gent a cauall, de ballesters e de molts arnesos e en altra manera, segons lo cars molt vrgent ho requer. E jatsia vostra molt excellent senyoria aquestes coses degue tenir e son be certes tingue molt a

cor e a gran voler, empero no ho reputarem a gracia e merce a vostra molt alta senyoria, la qual la increada Deitat conserue en bona sanitat ab tota felicitat en longa vida. Scrita en Perpinya dijous a xxx. de Octubre hora de mig dia del any M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyora: Vostres humils vassals e sotsmeses qui besants vostres peus e mans molt humilment se recomanen en vostra gracia e merce. Consols de Perpinya.

En apres dimecres a XII. dies del mes de Noembre del any M.° CCCC.° XXXVIII.° al qual dia lo Parlament del Principat de Cathalunya era stat conuocat, la molt alta senyora Reyna, loctinent general del molt alt senyor Rey, mana esser feta de mati hora de tercia per la ciutat de Barchinona e per los lochs acostumats de aquella la crida del tenor seguent:

Ara hoiats que mana la molt alta senyora Reyna, loctinent general del molt alt senyor Rey, a tots los del Perlament conuocat per la dita Senyora en la ciutat de Barchinona qui son en la dita ciutat, que sien ades apres dinar del present dia en la cambra de parament del palau reyal de la dita ciutat.

E lo dit mateix dia en Pere Querol, cridador publich e jurat de la ciutat de Barchinona, feu relacio que hauia feta lo jorn present de mati la crida damunt inserta per la dita ciutat de Barchinona e per los lochs acostumats de aquella.

E aquell mateix dia, conuocats e congregats en hora de vespres en la cambra de parament del palau maior real de la dita ciutat de Barchinona los nomenats e contenguts deius, lo molt Reuerent Pare en Christ e senyor en Dalmau, per la miseracio diuinal Archabisbe de Saragoça, conseller e canceller del molt alt senyor Rey e de la dita senyora Reyna constituhit personalment en la dita cambra de parament, dix effectualment a les persones qui per raho del dit Parlament eren aqui presents que com la senyora Reyna volgues sperar algunes persones de les conuocades al dit Parlament qui encara no eren vengudes, per ço la dita Senyora hauia manat prorrogar lo dit Parlament e la proposicio per ella en aquell fahedora a diuendres primer vinent de mati en la cambra de la dita senyora Reyna, e per ço, lo dit senyor Archabisbe, en nom e veu e en persona de la dita senyora Reyna prorogue lo dit Parlament al dia, hora e loch dessus dits.

E dites aquestes coses, encontinent lo molt Reuerent Pare en Christ e senyor en Garcia, per la miseracio diuinal bisbe de Leyda, en nom, segons dix, e per part de tot lo Bras ecclesiastich, dix que no consentie

en la conuocacio ni en la prorogacio del present Parlament, tant com fos contra constitucions de Cathalunya, Vsatges de Barchinona e libertats del dit Bras ecclesiastich offerint donar aquest dissentiment largament en scrits.

E semblant dissentiment feu lo noble mossen Guillem Ramon de Muntcada, en nom e per part, segons dix, del Bras militar, per lo dit Bras offerint donar lo dit dissentiment largament en scrits.

E decontinent lo honorable Nuch Fiueller, conseller e sindich de la ciutat de Barchinona, en nom e per part del Bras real de les vniuersitats del Principat de Cathalunya, segons dix, feu semblant dissentiment per lo Bras real, offerint donar aquell largament en scrits.

E lo dit senyor Archabisbe, canceller, dix que la senyora Reyna staue e perseueraue en la conuocacio e prorogacio que fetes hauia.

E los altres dessus dits dixeren que stauen e perseuerauen en lurs dissentiments.

E lo dit senyor Archabisbe, canceller, dix que la senyora Reyna staue e perseueraue en ço que fet hauia, e que aço fos dit e scrit tantes vegades com seria dissentit.

Testimonis foren presents a les dites coses los molt honorables micer Jofre Dortigues, regent la cancellaria, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Matheu Pujades, consellers, e en Pere Daltello, regent la Tresoreria del senyor Rey e altres persones en gran multitut.

Les persones de cascun Bras qui foren presents la dita jornada en lo dit Parlament son les seguents:

Pro Brachio Ecclesie.

G., Episcopus Ilerde.
Frater Ludouicus de Gualbis, Prior Cathalonie.
Frater Bartholomeus Conill, abbas Monasterii Populeti.
Frater Guillermus Blanch, abbas Monasterii Sanctarum Crucium.
Petrus Montcorb, abbas Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis.
Frater Franciscus Dalos, abbas Monasterii de Pulcropodio.
Frater Michael de Raiadello, abbas Monasterii Sancte Marie de Rosis.
Frater Antonius Vilardell, abbas Monasterii de Besulu.
Frater Petrus Nadal, abbas Monasterii de Vilabertran.
Pelegrinus Mir, archidiaconus Villesicce, procurator Reuerendissimi in Christo Patris et domni, domini Cardinalis, administratoris ecclesie Terrachone.

Guillermus Pontii de Fonolleto, sacrista ecclesie Barchinone, procurator Episcopi Barchinone.

Franciscus Rubei, procurator Episcopi Dertusensis.

Johannes Dalmatii, canonicus Sedis Barchinone, procurator Episcopi Vrgellensis.

Bernardus Guillermi Çamaso, Prior Sedis Terrachone, yconomus capituli Terrachonensis.

Petrus de Palatiolo, precentor Sedis Barchinone, yconomus capituli Barchinone.

Dalmatius Çacirera, canonicus, procurator capituli Sedis Ilerdensis.

Frater Johannes Gispert, procurator abbatis Monasterii Riuipulli.

Frater Ludouicus Manuel de Cruylles, procurator abbatis Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.

Frater Bartholomeus Prats, procurator abbatis Monasterii Sancte Marie de Monteserrato.

Frater Berengarius Folcra, Prior Sancte Oliue, procurator abbatis Monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.

Frater Jacobus de Montepalatio, procurator abbatis Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.

Pro Brachio militari.

Guillermus Raymundus de Montecatheno. .	Nobiles.
Raymundus de Paguaria.	
Blasius de Castelleto.	
Petrus Galcerandus de Crudillis.	
Crisogonus Andreas de Cintillis.	
Arnaldus Genesii de Bellester.	
Galcerandus de Sancto Minato.	Milites.
Jacobus de Tagamanent.	
Arnaldus de Vilademany, alias de Blanes. .	
Antonius Bertrandi.	
Ludouicus Marchi.	
Ferrarius de Gualbis.	
Franciscus de Jonquers.	
Petrus Çescomes.	
Franciscus Crespi.	
Antonius de Maguerola.	
Bernardus Terre.	
Bartholomeus Castello.	

Galcerandus de Serria.	Milites.
Huc de Voltrera..	
Bernardus Çalba..	
Bernardus de Tord.	
Jacobus Alamani de Pulcropodio.	
Bernardus Dargençola.	
Bertrandus de Vilafrancha.	
Guillermus de Masdouelles.	
Galcerandus de Sanctominato.	
Johannes Despitles.	
Aymericus Despitles.	Domicelli.
Gispertus de Pontibus.	
Antonius Torres, legum doctor.	
Petrus Moliner	
Ludouicus de Castroueteri.	
Melchior Çapera..	
Martinus Johannis Dons *(sic)*.	
Petrus Belloch..	
Raymundus Berengarii de Tord..	
Johannes Dargentona.	
Pontius de Peramola..	
Bernardus Dargençola, minor dierum.. .	
Ludouicus de Vlzinellis.	
Bernardus Dargençola, maior diebus.. . .	
Thomas Çacosta..	
Johannes de Castellauli.	
Jacobus de Luria.	

Pro Brachio vniuersitatum, ciuitatum et villarum regalivm.

Hugo Fiuellerii.	Ciuitatis Barchinone sindici.
Johannes Buçot.	
Franciscus de Plano.	
Guillermus dez Soler.	
Jacobus Colom	
Guillermus Jordani, legum doctor.	
Jacobus Nauarra, ciuitatis Ilerde.	Şindici.
Franciscus Burgues, ciuitatis Dertuse. . .	
Antonius Ferrarii, ciuitatis Vici..	

Arnaldus de Manso, legum doctor, ciuitatis Minorise. . . . . .
Raymundus Bonanati, ville Ceruarie . . .
Mathias Oloni, legum doctor, Villefranche Peniténsis. . . . . .
Antonius Porta, ville de Arbucio. . . . . .
} Sindici.

Dicta die mercurii intitulata duodecima dicti mensis Nouembris anno predicto millesimo cccc.° tricesimo octauo, comparuit ad dictum Parlamentum Bernardus Ferrarii, consiliarius anno presenti et sindicus ciuitatis Vici, et faciendo fidem de dicto sindicatu obtulit et produxit quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta ciuitate Vici die martis intitulata quarta presentis mensis Nouembris clausumque et subsignatum per Gabrielem Stanyol, notarium publicum Vicensem auctoritate Reuerendi domini Vicensis Episcopi.

Item, dicta die comparuit ad dictum Parlamentum Antonius Porta, sindicus ville de Arbucio, et faciendo fidem de dicto eius sindicatu obtulit et produxit quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta villa de Arbucio prima die presentis mensis Nouembris clausumque et subsignatum per Franciscum Martini, auctoritate regia notarium publicum ville de Arbucio.

Die jouis tertiadecima dicti mensis Nouembris anno predicto millesimo cccc.° tricesimo octauo comparuit ad dictum Parlamentum Johannes Pila, sindicus ville Berge, et faciendo fidem de dicto sindicatu obtulit et produxit quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta villa Berge secunda die presentis mensis Nouembris, clausumque et subsignatum per Johannem Maçana, notarium publicum ville Berge, auctoritate venerabilis Antonii Murta, vicarii perpetui ecclesie parrochialis Sancte Eulalie eiusdem ville.

En apres diuendres quis comptaue xiiii. del dit mes de Noembre del dit any mil cccc. xxxviii. en hora de tercia o quasi, al qual lo dit Parlament era stat continuat, la molt alta senyora Reyna, loctinent dessus dita, constituhida personalment en la sua cambra de parament del palau maior reyal de la dita ciutat de Barchinona, stant en lo lit realment e magnifica, axi com se pertany, ornat e apparellat, per ço com la dita Senyora era malalta e indisposta de sa persona, e congregat e applegat deuant la sua gran excellencia lo dit Parlament del Principat de Cathalunya en lo qual foren les persones de cascun Bras o estament

deuall designades e nomenades, la dita senyora dix e mana al molt Reuerend Pare en Crist en D., Archabisbe de Caragoça, canceller, que com ella, per indisposicio de sa persona, no pogues sino ab gran affany parlar, proposas e digues, en nom e per part de la dita Senyora, les causes e les rahons per que hauia conuocat e congregat lo dit Parlament.

E ladonchs lo dit Archabisbe, inseguint los manaments de la dita senyora Reyna, proposa e dix effectualment les coses seguents:

Proposicio.

La senyora Reyna fonch informada e auisada dies ha per algunes grans persones del realme de França com les gents darmes del dit realme, les quals eren justades en Bordales e tenien asitiada la ciutat de Bordeu, hauien acordat e deliberat que partintse de la dita terra de Bordales entrassen en los regnes e terres del senyor Rey. E per ço, com era molta gent se deuien compartir en aquesta manera, ço es, que vna partida deuia entrar per Arago e altra partida per la Vall Daran e deuallar en Cathalunya e laltre partida per la terra de Rossello, per la qual raho la dita senyora scriui e auisa decontinent lo Rey de Nauarra de les dites noues. E no res menys scriui an Pere Blan, loctinent de Gouernador e capita en los comtats de Rossello e de Cerdanya, que regonegues e visitas tots los castells e totes les forçes de aquella frontera, e que ab consell de certes persones que li designa per consellers fes obrar e reparar les dites forçes e castells, e fes prouehir e fornir aquells de armes e de vitualles, e fes alçar los viures e desemparar los lochs qui no eren per defendre, segons que en certes instruccions e memorials que trames al dit loctinent es largament contengut. Encara mes tramete lo sotsuaguer de Pallars, lo qual ladonchs era en la Cort de la dita Senyora, per totes les vilas e castells de la frontera de Pallars e de Cerdanya per auisar los que stiguessen apercebuts de guardar los castells e les forçes si la dita gent darmes entraue e que alçassen los viures e fessen totes aquelles prouisions que necessaries fossen per a defensio de la terra e gran offensio dels enemichs. E seguis en apres que los homens de la Vall Daran trameteren missatgers a la dita Senyora notificantli com certa partida de la dita gent darmes se era acostada a la Vall de Aran e li era a tres o quatre letgues, e que certament hauien sentiment que volien entrar per la dita Vall. Per ço, supplicaren a la dita Senyora quels soccorregues darmes e de gent, car ells no hauien manera de poder deffendre los castells e les forçes de la dita Vall ni prohibir la entrada de la dita gent darmes sino hauien socors. E per

aquesta raho la dita Senyora scriui al dit sotsueguer de Pallars que soccorregues a la dita Vall ab aquella mes gent de peu que pogues, e de fet lo dit sotsueguer hi era anat ab cc. ballesters e mes auant scriui al comte de Pallars que si mester era entras e soccorregues a la dita Vall, e que lo dit comte per aquesta raho se era aiustat e staue huy en dia ab certa gent de peu e de cauall per soccorrer la dita Vall si mester era. E axi mateix hauia emprat al bisbe de Leyda que fes soccorrer la dita Vall per los seus homens de la Vall de Barranes, e encara hauia scrit al procurador del Rey de Nauarra en Ribagorça, si mester era, que soccorregues a la dita Vall. E en apres les dites noues se frequentaren de les dites gent darmes per letres e auisos de diuerses persones e entre les altres per los consols de Perpinya que continuament tenien spies ab la dita gent darmes, e fon scrit a la dita Senyora com lo bastard de Borbo era ab certa partida de la dita gent deues Carcassona e que hauia preses tres o quatre lochs dels circunuehints e que donauen sentiment que volien entrar en Rossello. E de aquestes noues matexes scriui mossen Guillem Ramon de Muntcada, gran senescal de Sicilia, lo qual la dita senyora Reyna hauia trames per ambaxador al Rey de França sobre los affers de les marques. E la dita Senyora, vehent axi frequentar aquestes noues e acostar la dita gent darmes a la terra de Rosello tench e feu tenir molts conselles sobre les coses e prouisions que ella podia ne deuia fer, e apres molts consells, colloquis e parlaments la dita senyora hac de consell que deuia conuocar e aiustar la terra. Per la qual raho, la dita Senyora, attesa la celeritat e gran cuyta que aquests affers requerien, delibera conuocar lo present Parlament com no li occorregues altra via millor ni pus presta attes lo cas a congregar ni aiustar los del Principat de Cathalunya e de fet ho hauie axi complit e executat en lo pus breu temps que hauia pogut, per tal que ab consell e aiuda lur pogues prouehir a la deffensio de la terra e a la offensio dels enemichs. E que apres que la dita Senyora hauia conuocat lo dit Parlament e hauie trameses les letres de la dita conuocacio, lo dit bastard de Borbo era entrat en Rossello e hauia assatiat de escalar e pendre lo loch de Ribesaltes e apres hauia combatut lo loch de Salses, empero no y hauia pogut res fer de mal ans lo y hauia pres, car los del dit loch se eren axi ben deffesos que hauien morts v. o vi. homens de la dita gent en hauien hauts quatre o v. rocins. E que era ver que la dita gent hauien cremat e destrohit lo barri e carrer de les Hostaleries e en apres se eren retrets deues Narbona en vn loch appellat Citga. E apres daço la dita Senyora era stada auisada per letres del dit en Pere Blan e dels consols de Perpinya, com Poyto de Santralla, qui era lo maior capita de

la dita gent, e lo dit bastard de Borbo, eren a Carcassona ab lurs gents e que sperauen a Rodrigo de Valandran e que certament ells dellibera-uen de entrar altra vegada ab gran poder en Rossello, e daltra part hauia haut ara de nou missatgers de la dita Vall Daran, los quals li hauien notificat com certa part de la dita gent staua a III. o a quatre letgues de ja dita Vall, e que de fet foren ja entrats sino que sabien que la dita Val era fornida de gent. E que crehien que la fama era maior entre ells que no era lo fet. Per que la dita Senyora notificantlos les dites coses los pregaue per aquella feruent amor e innada fidelitat que totstemps los del Principat de Cathalunya hauien mostrada als Reys passats, de gloriosa memoria, e los qui de present eren hauien monstrat al molt alt senyor Rey ara beneuenturadament regnant tota vegada que algun cas de necessitat li fos occorregut sens perdonar a effusio de sanch, ni a perdua o guast de peccunies ni de bens volguessen consellar e ajudar a la dita Senyora ara maiorment en absencia del senyor Rey, lo qual axi com tots sabien ere en lo realme de Napols, en tal manera que fos satisfet a la honor e seruir del senyor Rey e de la dita Senyora, e a la deffensio e conseruacio del Principat de Cathalunya e a gran castich e punicio de la dita gent darmes, la qual iniustament e sens alguna causa hauia attentat de entrar e cominat de reintrar en la terra del dit senyor Rey, car la dita Senyora los certificaue quels hauria per recomenats, els faria vniuersalment e particular aquelles gracies e fauors que bonament pogues, pregantlos affectuosament que en aquestes coses volguessen prestament delliberar e prouehir com la cosa requeris, axi com ells mateixs podien veure e conexer gran celeritat e gran cuyta.

E feta la dita proposicio, lo Reuerent Pare en Christ, bisbe de Leyda, en nom e per part, segons dix, de tot lo Parlament alli aiustat respos effectualment en la forma seguent:

Senyora molt excellent: Los conuocats a Parlament del Principat de Cathalunya aci aiustats han hoyda e entesa la proposicio per part de vostra molt gran senyoria elegantment e molt notablament feta, e sobre les coses proposades deliberaran en tal manera que si plaura a nostre Senyor Deu, sera honor e seruey del senyor Rey, vtilitat e benauenir del bon stament de la cosa publica del Principat de Cathalunya. Protesten empero humilment, Senyora molt alta, los dits conuocats al dit Parlament e tots los Braços o staments de aquell que per lo entreueniment de persones algunes qui entreuenir no hi degen o en altra manera no sia fet preiudici a les constitucions de Cathalunya, Vsatges de Barchinona, libertats e bons vsos del dit Principat e de cascun Bras e dels sin-

gulars da aquells, ans aquelles e aquells los romanguen salues e illeses. E que ho pusquen dar largament en scrits, requirint aço esser continuat per mi Ramon Batle, loctinent de prothonotari del senyor Rey e scriua del present proces en lo dit proces.

E feta la dita resposta, lo dit molt Reuerent Archabisbe canceller, per manament e ordinacio de la dita senyora Reyna, continua e muda lo dit Parlament en la forma seguent:

—La Senyora Reyna continua e muda lo present Parlament per al depres dinar del present jorn en la casa del Capitol de la Seu de Barchinona.

E lo dit bisbe de Leyda dix que lo dit Parlament estaue e perseueraue en les protestacions e saluetats dessus dites.

E lo dit Archabisbe dix que la dita senyora Reyna staue e perseueraue en lo que fet hauia.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria, en P. de Sant Climent, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Matheu Pujades e micer Bonanat Pere, consellers de la dita Senyora, e altres molts colleterals e seruidors seus.

Los qui foren aiustats e presents en lo dit Parlament son los seguents:

Per lo Bras ecclesiastich.

Lo Reuerend Pare en Christ en G., bisbe de Leyda.
Frare Loys de Gualbes, Prior de Cathalunya.
Frare Guillem, abbat del Monastir de Banyoles.
P., abbat del Monastir de Sant Johan çes Abadesses.
Frare Lorens, abbat del Monastir de Sancta Maria de Solsona.
Frare Johan, abbat del Monastir de Sant Lorens del Munt.
Frare A., abbat del Monastir de Sant P. de Besulu.
Frare Miguel, abbat del Monastir de Sancta Maria de Roses.
Frare Barthomeu, abbat del Monastir de Poblet.
Frare G., abbat del Monastir de Sanctes Creus.
Frare R., abbat del Monastir de Sancta Maria del Stany.
Frare Berenguer, abbat del Monastir de Sant Miguel de Fluuia.
Frare F., abbat del Monastir de Sancta Maria de Bellpuig.
Frare P., abbat del Monastir de Sancta Maria de Vilabertran.
Mossen Pelegri Mir, preuere, procurador del molt Reuerend senyor Cardenal e administrador de Tarragona.

Mossen Guillem Pons de Fonollet, vicari general del bisbe de Barchinona.

Mossen Johan Dalmau, canonge, procurador del bisbe Durgell.

Mossen Johan Oller, canonge e artiacha, procurador del bisbe de Elna.

Mossen Barthomeu de Vilafrancha, preuere, procurador del bisbe de Vich.

Mossen Bernat Guillem de Çamaso, Prior e sindich del Capitol de Tarragona.

Mossen P. de Palou, cabiscol e sindich del Capitol de Barchinona.

Mossen Dalmau Çacirera, camarer e sindich del Capitol de Leyda.

Mossen Berenguer de Muntraua, procurador del abbat de Gerri.

Frare Johan Gispert, procurador del abbat de Ripoll.

Frare Luys Manuel de Cruylles, procurador del abbat de Sant Cugat de Valles.

Frare Barthomeu Prats, procurador del abbat de Muntserrat.

Frare Berenguer Folcra, procurador del abbat de Sant Miquel de Cuxa.

Frare Francesch Banyeres, procurador del abbat de Amer.

Frare Francesch de Guells, procurador del abbat de Sant Pere de Rodes.

Frare Jaume de Muntpalau, procurador del abbat de Sant Benet de Bages.

Per lo Bras militar.

Los nobles:

Don Bernat Johan de Cabrera, comte de Modica e vezcomte de Cabrera.

Mossen Guillem Ramon de Muntcada.

Mossen Blasco de Castellet.

Mossen Pere Galceran de Cruylles.

Bernat de Cabrera.

Guerau de Queralt.

Andreu Genis de Ballester.

Guillem Ramon de Josa.

Ramon de Paguera.

Johan Dorcau.

Antoni de Cruylles.

Grisolgo Andreu Centelles.

Dalmau de Queralt.

Jofre Gilabert de Cruylles.

Matheu de Muntcada.

P. Ramon de Muntcada.

Gispert de Castellet.

Mossen Galceran de Santmenat. . . . . .
Mossen Jaume de Tagamanent.. . . . . .
Mossen Berenguer de Muntbuy. . . . . .
Mossen Iuany de Vilamari. . . . . .
Mossen Riambau de Corbera, maior. . . . . .
Mossen Arnau de Vilademany, alias de Blanes.
Mossen Francesch Çarribera. . . . . .
Mossen Luys March.. . . . . .
Mossen Bernat Çalba. . . . . .
Mossen Bernat de Vilagaya. . . . . .
Mossen Bernat Terre. . . . . .
Mossen Jaume March, menor. . . . . .
Mossen Barthomeu Castello.. . . . . .
Mossen Leonard de Vallseca. . . . . .
Mossen Bernat Dargençola. . . . . .
Mossen Johan Cortit. . . . . .
Mossen P. Çescomes. . . . . .
Mossen P. Johan Ferrer. . . . . .
Mossen Francesch Crespi. . . . . .
Mossen Jaume Alamany de Bellpuig. . . . . .
Mossen Luys de Vilafrancha. . . . . .
Mossen Berenguer Despasen. . . . . .
Mossen Guillem de Camos. . . . . .
Mossen Iuany de Santmenat. . . . . .
Mossen Bernat de Bordils. . . . . .
Mossen Jaume Vicent. . . . . .
Mossen Antoni de Maguerola.. . . . . .
Mossen Franci de Jonquers. . . . . .
Mossen Franci Ermengol. . . . . .
Mossen Franci Dolms.. . . . . .
Mossen P. Galceran dez Torrent.. . . . . .
Mosseu March dez Lor. . . . . .
Mossen Pere Druç. . . . . .
Mossen Francesch de Mallorques. . . . . .
Mossen Berenguer Barutell. . . . . .
Mossen Ferrer de Gualbes.. . . . . .
Mossen Antoni Guillem de Muntanyans. . . . .
Mossen Bernat de Tord.. . . . . .
Mossen Alamany de Tord. . . . . .
Mossen Pere de Beuda. . . . . .

Milites.

Mossen Guillem Ramon Çaplana. . . . . .
Mossen Luys dez Valls. . . . . .
Mossen Johan de Ladernosa. . . . . .
Mossen Bernat Margarit. . . . . .
Mossen Roger Alamany de Bellpuig. . . . . .
Mossen Galceran de Serria. . . . . .
En Guillem de Masdouelles. . . . . .
En Johan Dello. . . . . .
Narnau dez Volo. . . . . .
En Bertran de Vilafrancha. . . . . .
En Jaume Dauinyo. . . . . .
En Pere de Castelluy. . . . . .
Micer Luys de Castelluy. . . . . .
En Jofre de Santmenat. . . . . .
En Vicent de Vilalba. . . . . .
En Gispert de Pons, maior. . . . . .
Nombert de Clariana. . . . . .
En Francesch Johan de Sancta Coloma. . . . . .
En P. Ramon de Conquabella. . . . . .
En Galceran de Santmenat, menor. . . . . .
En Pere de Belloch. . . . . .
En Barthomeu de Castello. . . . . .
En Johan de Muntbuy. . . . . .
En Guillem de Cartella. . . . . .
En Johan de Cartella. . . . . .
Naymerich Despitles. . . . . .
En Barthomeu Çalba. . . . . .
En Francesch de Ribes. . . . . .
En Berenguer Arnau de Montcorb. . . . . .
En Jaume Çacorbella. . . . . .
En Luys Çacirera. . . . . .
En Francesch de Castellauli. . . . . .
En Roger Desparça. . . . . .
En Guerau de Muntrodon. . . . . .
Nuguet de Serria. . . . . .
En Berenguer Guillem Daltariba. . . . . .
En Ramon Berenguer de Tord. . . . . .
En Luys Dolzinelles. . . . . .
En Johan Despitles. . . . . .
En Bernat Dargençola. . . . . .

Cauallers.

Donzells.

En Galceran de Castellbisbal. . . . . .
En Jaume de Luria. . . . . .
En Bernat Biure. . . . . .
En Miquel Icard. . . . . .
En Francesch de Camporrells. . . . . .
En Luch Dauinyo. . . . . .
En March de Vilanoua. . . . . .
En Thomas Çacosta. . . . . .
En Pons de Peramola . . . . . .
En Johan de Corrego. . . . . .
En Sando de Touia. . . . . .
En Marti Johan Doris. . . . . .
En Bernat Guillem de Loret. . . . . .
En Dalmau Çacirera. . . . . .
En Baltasar de Fontrubia. . . . . .
En Leonard de Santmarti. . . . . .
Narnau Guillem de Ponts. . . . . .
En Miquel Çaplana. . . . . .
En Joffre Çacirera . . . . . .
En Bernat de Cornella. . . . . } Donzells.
Narnau de Vergos. . . . . }
En Gispert de Ponts, menor. . . . . .
En Guillem Ramon de Montoliu, menor. . . .
En Francesch Burgues. . . . . .
Nandreu Despens. . . . . .
En Bernat Dolzinelles. . . . . .
En Bernat Johan Dolzinelles. . . . . .
En Pere Ramon Dauinyo. . . . . .
En Pere de Barbera. . . . . .
En Bernat Dargençola, menor. . . . . .
En Francesch de Santmenat. . . . . .
En Johan de Palou. . . . . .
En Francesch Pallares. . . . . .
En Guillem Ramon Çauall. . . . . .
En Johan Dargentona. . . . . .
Nagosti Torrelles. . . . . .
En Berenguer de Vilamari. . . . . .
En Jaume Phelip Loret. . . . . .
En Francesch Çapera. . . . . .
En Ramon de Barbera, maior. . . . . .

En Johan de Castellauli. . . . . .
En Pere Çaparra.. . . . . .
Nuguet de Canet. . . . . .
En Manuel de Corbera.. . . . . .
} Donzells.

Per lo Bras de les vniuersitats, de les ciutats e viles reals.

En Huch Fiueller. . . . . .
En Johan Buçot. . . . . .
En Francesch Dezpla. . . . . .
En Guillem dez Soler.. . . . . .
En Jaume Colom. . . . . .
Micer Guillem Jorda, de la ciutat de Barchinona. . . . . .
En Jaume Nauarra, de la ciutat de Leyda.. . .
En Francesch Burgues, de la ciutat de Tortosa.
Nantoni Ferrer, de la ciutat de Vich. . . . . .
Micer Arnau dez Mas, de la ciutat de Manresa.
En Ramon Bonanat, de la vila de Ceruera. . .
Nantoni Porta, de la vila del Arbos. . . . . .
En Johan Pila, de la vila de Berga. . . . . .
} Sindichs.

En apres lo dit dia de diuendres a XIIII. del dit mes de Noembre, al depres dinar, foren congregats e ajustats en la casa del dit capitol de la Seu de Barchinona los dels Braços ecclesiastich, militar e de ciutats e viles reyals del dit Principat de Catalunya, fahents e representants lo dit Parlament. E trataren e comunicaren entre si de vniuerses coses, e com no conclouguessen res fon continuat lo dit Parlament per lo molt Reuerend Archabisbe de Çaragoça, canceller, en la casa del dit capitol personalment constituhit per a dema que sera dissapte en la casa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe, canceller, dix que staue e perseueraue.

E foren presents a les dites coses los dits honorables micer Jofre Dortigues, regent la cancellaria, en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Matheu Pujades e micer Bonanat Pere, consellers de la dita senyora Reyna.

Item, dissapte a xv. dies del dit mes de Noembre del dit any mil cccc.° xxxviii.°, al qual dia lo dit Parlament era continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ lo Archabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Braç del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staue e perseueraue.

E foren testimonis presents a les dites coses en Pere de Santeliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens.

En apres digmenge a xvi. del dit mes de Noembre del any mil cccc.° xxxviii.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, com los conuocats al dit Parlament e cascuns Braços o stament de aquell disijassen e volguesen que la molt alta senyora Reyna si fer se pogues, fos e entreuingues personalment en los actes quis haurien a fer en lo present Parlament, e aço no pogues fer, per ço com la dita senyora Reyna era molt malalta e indisposta de la sua persona, e jatsia que aço fos notori e manifest de tal notorietat que no requerie altra informacio, empero encara los dis conuocats si volgueren que de la indisposicio de la dita senyora fos hauda e presa informacio dels metges de la dita senyora per hauer e reebre la qual, foren elegits per lo Bras de la Esgleya mossen Johan Oller, canonge e artiacha Delna, e per lo Bras militar mossen Francesch Çaribera, e per lo Bras reyal de les vniuersitats en Guillem des Soler, sindich de Barchinona, los quals, constituhits personalment en la casa del capitol de la dita Seu de Barchinona, en presencia de mi Ramon Batle, loctinent de prothonotari del senyor Rey, scriua del present proces e dels testimonis deius scrits, appellaren los honorables maestre P. Pau, maestre Gabriel Garcia e maestre Pere Roig, doctors en medicina, los quals eren metges de la senyora Reyna e tenien cura de la sua molt excellent persona, e foren interrogats per los dessus dits, mijançant sagrament, lo qual dels feu e presta a nostre Senyor Deu e als sants Euangelis per cascun dells corporalment tocats en ma e poder de mi loctinent de prothonotari dessus dit, si la dita senyora Reyna era en disposicio que pogues deuallar e venir el dit capitol per esser e entreuenir en lo dit Parlament. E respongueren, ço es, lo dit maestre Pere Pau, primerament, en virtut del jurament que fet hauia, que vertaderament la dita senyora Reyna no era en disposicio que po-

gues venir al dit capitol, ni encara bonament moure ni mudar de vna cambra en altra sens gran risch e perill de la sua persona per raho de la sua gran flaquesa e de molts accidents que hauia, e que lo seu cors era dispost a discrasies e destempres en tal manera que facilment poguera encorrer algun gran perill e inconuenient de sa persona, si gens la mouien. E semblant mateix en virtut del dit jurament dix en apres effectualment lo dit maestre Gabriel Garcia, aiustant que fort souent quant mouien la persona de la dita Senyora, dreçant lla en lo lit o mudant la de vn loch en altra, venia en sincopis en tal guisa que hauien pahor que vn dia nols passas entre les mans. E per aquesta raho no era en disposicio de poder venir al capitol ni entendre en neguns affers. E semblant mateix dix lo dit mestre Pere Roig en virtut del dit jurament, axi que tots concordablement digueren que en neguna manera la dita senyora no poguere venir al dit capitol ni entendre en neguns affers. Les quals coses los dits mossen Johan Oller, mossen Francesch Çaribera e en Guillem des Soler, en nom e per part de tots los conuocats al dit Parlament e dels Braços de aquell, requeriren e demanaren esser continuades per mi dit loctiment de prothonotari en lo present proces.

Testimonis foren presents a les dites coses lonrat en Gabriel Canyelles, scriua del conçell de la ciutat de Barchinona, e en Johan Bernat, notaris.

En apres lo dit dia de digmenge hora tarda a XVI. del dit mes de Noembre, lo molt Reuerend Pare en Christ, larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

Presents per testimonis a les dites coses foren los honorables micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria, en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Matheu Puiades e micer Bonanat Pere, consellers de la dita senyora Reyna damunt dits.

Item en apres diluns a XVII. del dit mes de Noembre del dit any M.° CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ, larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt

dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya e micer Bonanat Pere, consellers damunt dits.

En apres dimarts a XVIII. del dit mes de Noembre del any damunt dit mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraue.

Foren presents per testimonis a les dites coses los honorables en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, e micer Bonanat Pere, conseller de la dita Senyora.

Item dimecres a XVIIII. del dit mes de Noembre del any mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoca, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les prostestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis los honorables mossen Matheu Puiades, e micer Bonanat Pere, consellers damunt dits, e en Johan Bernat, notari.

E apres dijons a xx. del dit mes de Noembre del any mil cccc. xxxviii., al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria del senyor Rey, en la casa del dit capitol personalment constituit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns del dit Parlament, continua lo dit Parlament en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staua e perseueraue.

Testimonis foren a les dites coses lonrat en Matheu de Tesarachs, de Barchinona, en Johan Bernat, notaris, e en Leonard Codina, porter del senyor Rey.

Item diuendres a xxi. del dit mes de Noembre del any mil cccc.° xxxviii.° al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

Foren presents a les dites coses per testimonis los honorables en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Matheu Puiades e micer Bonanat Pere, conseller de la dita senyora Reyna.

Encara mes dissapte a xxii. del dit mes de Noembre del any damunt dit mil cccc. xxxviii., al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dilluns primer vinent en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

E foren presents a les dites coses per testimonis los honorables mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Matheu Puiades e micer Bonanat Pere, consellers damunt dits.

En apres lo dit dia de dissapte quis comptaua XXII. dels dits mes e any, la molt excellent senyora Reyna mana esser continuades e insertades en lo present proces dues letres que hauia reebudes, la vna del loctinent de Gouernador de Rossello e laltra dels consols de Perpinya, les quals son del tenor seguent:

A la molt alta e molt excellent senyora la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora:

La hora present hauem reebuda vna letra del loctinent de capita e castella de Leucata e dels prohomens del dit loch, qui son amichs daquesta vila, la qual en sa forma trametem a vostra excellent senyoria, e tant com podem saber. Aquestes males gents darmes de França van cerquant com poran pendre e furtar algunes fortaleses per hauer retreta en manera que a prop vinguessen en gran quantitat per barreiar e damnificar los lochs e terres de la senyoria del senyor Rey e vostra. E som certificats que la dita gent darmes han pres lo loch de Calella mencionat en la dita letra, que es prop Narbona vna legua, hon han conuinent força e y stan entorn XL. fochs. E son aquells homens darmes que demanaren passatge per lo pont de Narbona per forma poguessen facilment intrar en aquesta terra. Per ço, molt excellent Senyora, notificant a vostra gran clemencia les dites coses, humilment a vostra senyoria supplicam que axi com be hauets començat prouehir en deffensio de la terra, sia de vostra merce continuar ho, per tal forma que açi en aquesta part de frontera sia prest socorregut. Com jatsia hic sien arribats alguns ballesters, es necessari açi esser feta maior prouisio per deffensio de moltes forçes que açi son bones e necessaries, per tenir si han compliment de gent deffensiuol. E attes, Senyora, que lo Gouernador de Cathalunya te molts ballesters e en gran nombre vers les parts del Pertus sens gran fruyt, que sia de vostra merce prouehir e manar quel dit Gouernador trameta açi prestament los dits ballesters o la maior partida daquells com açi son be necessaris e farien molt gran fruyt, no solament en deffensio daquesta terra, mas de tota Cathalunya, com se esser guardada aquesta terra e feta açi bona deffensio, es ben guardada e deffesa tota Cathalunya. E aquestes coses, Senyora molt excellent, reputarem a gracia e merce a vostra gran senyoria, la qual Deu eternal conserue en bona sanitat e en longa vida. Scrite en Perpinya a XVIII.° de Noembre del any M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyora: Vostres humils vassalls e sotsmeses qui besants vostres peus e mans molt humilment se recomanen en vostra gracia e merce. Consols de Perpinya.

Apres la present fon scrita hauem sabut que lo senescal de Carcassona ha feta vna letra an Vesia de So, senyor del loch de Rochafort, de la terra de França, e prop la frontera de Conflent, que prestament reculla lurs viures dins la força del dit loch, e que aquells los quals no pora recullir los leix pendre a les gents darmes que per aqui passaran. E que de la venguda de aquells no facen senyals ne alguna remor.

La letra del loctinent de capita e castella de Leucata damunt mencionada es del tenor seguent:

Als molts sabis e discrets senhors consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables, sabis e discrets senhors: Plasia vos a saber que a nos han vengudes huey en aquest jorn nobeles de Senya que las gents darmas han pres lo loch de Calella, lo qual es prop de Narbona, perque stats ben abisats, car sapiats que nos stam ben esbayts ses falla autra causa quant al present no vos sabem que mandar, neey que nostre senyor guarde vos e nos. Scrite a Leucata a XVIII. de Noembre.

Lo tot vostre seruidor Bernat Saluador, loctinent del noble Estaci de Leuis, capitan e castella de Leucata, e los autres prohomens de la vila.

A la molt alta e molt excellent senyora la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Aci serien arribades algunes conestablies que pendrien nombre entre totes de CCCCLXXV. homens per la diuisio e compartiment de les quals se segueix aci vna gran remor, per ço com de algunes de les dites conestablies se haurien a leuar e departir alguns homens per metre aquells en les forçes de la frontera que stan alt en les pigues, e per aquesta raho los conestables criden com a rabioses dients que si ells sabien esser peniats nos departirien per anar a les dites pigues com son Opol, Caucauull, Forçarcal, Bellaguarda e Puig valedors, e en part, Senyora molt insigne, los dits conestables a mon parer han raho, attesa maiorment e considerada la celeritat dels lochs on les dites forçes son situades, per que, Senyora molt virtuosa, es expedient que vostra gran senyora prouehesca que en continent açi sien tramesos diners per asoldeiar cinquanta homens que son necessaris a tuicio, deffensio e bona guarda de les dites forçes, e en aço, Senyora molt insigne, no sia mesa dilacio alguna, car la triga poria esser causa de masa gran perill e scandoll, lo qual seria irreparable, he pensat que es mes vtil e profitos los

dits homens se agen de aquesta terra que no de tota altra part, e aço per que saben e son pratichs dels passos de les dites forçes e de tota la frontera, e sia, Senyora molt virtuosa, la Sancta Trinitat vostra curosa guarda, la qual per sa merce vulle conseruar vostra molt insigne persona per molts anys e bons ab felicitat e compliment de sos virtuosos desigs. Dada en Perpinya a XVIIII.° de Noembre del any mil CCCC.° XXXVIII.°

Senyora: De vostra molt gran senyoria humil vassall e sotsmes qui en gracia e merce de aquella humilment se recomana lo loctinent de capita general de Rossello e de Cerdanya. P. Blan.

En apres diluns a XXIIII. del dit mes de Noembre del any mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo mol Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita Senyora, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

Testimonis foren presents a les dites coses los honorables en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, e en Lorens de Casanoua, secretari del senyor Rey.

Item apres dimarts a XXV. del dit mes de Noembre del any M.° CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

E foren presents a les dites coses per testimonis los honorables en Pere de Santcliment, Maestre Racional, micer Bonanat Pere, consellers de la dita Senyora. e en Johan Bernat, notari.

E apres dimecres a XXVI. del dit mes de Noembre del any damunt dit mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament es stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller da-

munt dit, en la casa del dit capitol, personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

E foren a les dites coses presents per testimonis los honorables en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general e mossen Matheu Pujades, consellers damunt dits.

Item apres dijous a xxvii. del dit mes de Noembre del any damunt dit mil cccc.° xxxviii.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraua.

E foren a les dites coses per testimonis presents los honorables mossen Galceran de Requesens, batle general, mossen Matheu Pujades, e micer Bonanat Pere, conseller damunt dits.

Apres daço diuendres a xxviii. del dit mes de Noembre del any dessus dit mil cccc.° xxxviii.°, al qual lo dit Parlament, segons dessus appar, era stat continuat deuant la molt alta senyora, la qual per indisposicio de sa persona, jasia en vn lit en la sua cambra secreta del palau maior reyal de la ciutat de Barchinona, vingueren en nom e per part de tots los conuocats al present Parlament, segons digueren les persones seguents, ço es:

Per lo Bras de la Esgleya.

Lo bisbe de Leyda.
Labbat de Banyoles.
Mossen Pere de Palou, precentor de la Seu de Barchinona.

Per lo Bras militar.

Lo noble mossen Pere Galceran de Cruylles.
Mossen Barthomeu Castello.
En Gispert de Ponts, donzel.

Per lo Bras reyal de les vniuersitats.

En Johan Buçot, de la ciutat de Barchinona. .
En Jaume Nauarra, de la ciutat de Leyda.. . . } Sindichs.
En Pere Castello, de la vila de Perpinya.. . . .

E lo dit bisbe de Leyda, en nom e per part de tots los dits conuocats e dels dessus nomenats, dix a la dita senyora Reyna effectualment les paraules seguents:

Senyora molt excellent: Los conuocats al Parlament trameten a nosaltres a vostra senyoria per supplicar vos que sia de vostra merce deuallar e venir a la casa del capitol de la Seu per fer cert acte lo qual deu prouehir abans que los dits conuocats pusquen respondre a les coses per vostra gran senyoria proposades.

E de continent la dita senyora Reyna respos que axi com ells mateix podien veure e ja que eren informats, ella era empatxada e indisposta per sos accidents e per sa malaltia e en altre manera en tal guisa que bonament nos podia leuar del lit ni exir de la cambra e menys anar al dit capitol.

E ladonchs totes les nou persones dessus nomenades appartarense en la cambra de parament de la dita senyora Reyna, e appelaren a maestre Gabriel Garcia e a Pere Roig, metges de la dita senyora Reyna e mijançant sagrament, lo qual feren e prestaren en poder de mi Ramon Batle, loctinent de prothonotari del senyor Rey e scriua del present proces, foren interrogats per los dessus nomenats si la dita Senyora era en disposicio que pogues deuallar al capitol de la Seu, los quals respongueren, primerament, lo dit mestre Gabriel Garcia que la dita Seuyora no era en disposicio que sens gran e extrem perill de sa persona pogues anar al dit capitol, car no la vehia guayre millorada de sos accidents, dels quals hauia ja deposat dessus, pochs dies hauia. E semblant mateix dix mestre Pere Roig.

Les quals coses totes e sengles les dites nou persones requeriren e demanaren esser per orde continuades en lo present proces.

E fetes les dites coses, les dites nou persones retornaren en la cambra secreta de la dita senyora Reyna, e lo dit bisbe de Leyda, en nom de tots, presenta a la dita senyora Reyna vna cedula, la qual per manament e ordinacio de la dita senyora Reyna, fon alli publicament legida per mi dit Ramon batle, loctinent de prothonotari dessus dit, la qual es del tenor seguent:

Molt alta e molt excellent Senyora:

Los conuocats a Parlament per vostra excellent senyoria aci presents per prouehir e resistir a les gents stranyes quis dirien cominar e attentar de entrar en lo Principat de Cathalunya per diuerses parts e de fet son intrades en les parts de Rossello e han combatut lo loch de Salses, han hoyda la notable proposicio en nom e en persona de aquella feta per lo molt Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller del senyor Rey e vostre, a la qual desigen respondre e satisfer, segons lo cas e temps requer, empero per maior cautela e seguretat dels dits conuocats, protestant ab humil e deguda reuerencia de vostra alta senyoria que per la conuocacio dessus dita ne interuencio dels dits conuocats ne per qualseuulle actes fets o fahedors no sia preiudicat en tot ne en part als Vsatges de Barchinona, constitucions, capitols de Cort, vsos, costums, pratiques, obseruanços e libertats del dit Principat de Cathalunya en vniuersal ne en particular, ans aquells romanguen en sa força e valor en aquell stat en que eren ans de la dita conuocacio, e actes fets e fahedors per aquesta vegada tan solament e per sguard del dit cars necessari e vrgent, en que va tant perill a tota la terra, consenten al dit Parlament retenint e saluantse expresament que la dita conuocacio e actes fets e fahedors e consentiment fet no puxen esser trets a consequencia en esdeuenidor, requirint la present cedula esser continuada en lo proces del dit Parlament.

E legida la dita cedula, la dita senyora Reyna dix que volia delliberar e apres los faria resposta.

E per aquesta raho los dessus nomenats se appartaren.

E a poch, estant la dita senyora Reyna, los demana, ells feu tornar deuant ella e dix effectualment que ella hauia vista e regoneguda la cedula que li hauien presentada, e que ella hauia delliberada la resposta en la manera que era contengut en vna cedula, la qual mana alli mateix esser legida publicament per mi dit Ramon batle, loctinent de prothonotari, la qual es del tenor seguent:

La senyora Reyna, loctinent general del molt alt senyor Rey, vista la cedula a la sua senyoria offerta per los conuocats e aiustats en lo present Parlament general de Cathalunya per maior cautela e seguretat dels dits conuocats, responent a aquella diu que li plau e vol que per la dita conuocacio e altres qualseuol actes fets o fahedors no sia fet ni engendrat algun preiudici, nouacio o derogacio als dits conuocats, en vniversal ni en particular, ni als Vsatges de Barchinona, constitucions, capitols de Cort, vsos, costums, pratiques, obseruances e libertats del Principat de Cathalunya, ans romanguen en aquell dret e possesio *vel quasi* en que eran abans de la dita conuocacio, e axi com si la dita conuocacio e actes no fossen fets, e axi mateix vol que no sia fet preiudici, nouacio o derogacio alguna al dit senyor Rey, regalies, preheminencies e superioritats de aquell axi que al dit senyor Rey e als dits conuocats no sia adquirit dret algu, possesio o *quasi*, mas que lo dit senyor Rey e los dits conuocats stiguen e romanguen en aquell stat e dret, possessio o *quasi*, en que eren abans de la dita conuocacio, e que no puxe esser tret a consequencia en lo esdeuenidor.

E legida la dita cedula, la dita senyora Reyna, a supplicacio dels dessusdits, los quals remerciaren aquella a la dita senyora Reyna, mana totes les coses dessus contengudes per son orde esser insertades e continuades en lo present proces.

E fetes les dites coses, la dita senyora Reyna los dix que com per occorrer prestament e cuytada a la entrada que la dita gent estranyera hauia feta en Rossello, la ciutat de Barchinona hagues manleuats ab obligacio de la dita senyora e daltres diuerses persones de cascun stament quinze milia florins, per çols pregaue que aquells fessen pendre als deputats de Cathalunya a carrech del General e manar sobre aço les cauteles neccesaries.

E no resmenys los pregaua volguessen donar orde e manera que a la deffensio de la patria fos satisfet, axi com los era stat proposat, e axi mateix prouehir que la gent que era anada ab lo gouernador de Cathalunya e per ordinacio sua al Coll de Paniçars e del Partus e altres passos daquells parts fossen contentats e pagats, com nols fos stat donat algun sou o accorriment, e axi mateix als ballesters qui ab lo sotsuaguer de Pallars eren anats en la Vall Daran per deffensio de aquella, e per obuiar que les dites gents darmes estrangeres no poguessen entrar per la dita vall, car gran profit sen era seguit.

E lo dit bisbe de Leyda e los altres dessus nomenats qui ab ell eren venguts respongueren e digueren que ells ho reportarien tots al dit Parlament e als Braços e estaments de aquell.

E foren presents a les dites coses lo Reuerend Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller, en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Bernat de Corbera, mossen Andreu de Biure, mossen Matheu Puiades e micer Bonanat Pere, consellers de la dita senyora Reyna.

E apres lo dit die de diuendres que comptauen xxviii. dells dits mes e any, lo molt Reuerend Pare en Christ, larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor archabisbe dix que staua e perseueraua.

Foren presents a la dita continuacio per testimonis en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Bernat de Corbera e mossen Andreu de Biure, consellers de la dita senyora Reyna.

En apres disapte a xxviii.° del dit mes de Noembre del any mill cccc.° xxxviii.°, al qual die lo dit Parlament era stat continuat, congregat e aiustat lo dit Parlament en la casa del dit capitol de la Seu de Barchinona en lo qual foren de cascun Bras e estament les persones seguents:

Per lo Bras ecclesiastich.

Lo Reuerend Pare en Christ en G., bisbe de Leida.
Frare Loys de Gualbes, Prior de Cathalunya.
Frare Guillem, abbat del Monastir de Banyoles.
Frare P., abbat del Monastir de Sant Johan çes Abadesses.
Frare Lorens, abbat del Monastir de Solsona.
Frare Antoni, abbat del Monastir de Sant Pere de Besulu.
Frare Miguel, abbat del Monastir de Sancta Maria de Roses.
Frare Barthomeu, abbat del Monastir de Sancta Maria de Poblet.
Frare Guillem, abbat del Monastir de Sanctes Creus.
Frare Ramon, abbat del Monastir de Sancta Maria del Stany.
Frare Berenguer, abbat del Monastir de Sant Miguel de Fluuia.
Frare Francesch, abbat del Monastir de Sancta Maria de Bellpuig.
Frare Antoni, abbat del Monastir Darles.
Frare Pere, abbat del Monastir de Sancta Maria de Villabertran.
Frare Johan, abbat del Monastir de la Real de la vila de Perpinya.

Mossen Pelegri Mir, preuere, procurador del molt Reuered senyor Cardenal e administrador de Terragona.

Mossen Guillem Pons de Fonollet, vicari general del bisbe de Barchinona.

Mossen Johan Dalmau, canonge, procurador del bisbe Durgell.

Mossen Johan Oller, canonge e artiacha, procurador del bisbe Delna.

Mossen Barthomeu de Villafrancha, procurador del bisbe de Vich.

Mossen Bernat Guillem de Samaso, prior e sindich del capitol de Terragona.

Mossen Pere de Palou, cabiscol e sindich del capitol de Barchinona.

Mossen Dalmau Çacirera, camarer e sindich del capitol de Leyda.

Mossen Pere de Darnius, sacrista e sindich del capitol de Gerona.

Mossen Berenguer de Muntraua, procurador del abbat de Gerri.

Frare Luys Manuel de Cruylles, procurador del abbat de Sant Cugat de Valles.

Frare Johan Gispert, procurador del abbat de Rippoll.

Frare Barthomeu Prats, procurador del abbat de Muntserrat.

Frare Barthomeu Bonet, procurador del abbat de Sant Lorens del Munt.

Frare Dalmau de Canadal, procurador del abbat de Campredon.

Per lo Bras militar.

Los nobles:

Bernat Johan de Cabrera, comte de Modica e vezcomte de Cabrera. . . . . .
Mossen Guillem Ramon de Muncada. . . . . .
Mossen Blasco de Castellet. . . . . .
Mossen Pere Galceran de Cruylles. . . . . .
Don Ramon de Cardona. . . . . .
Bernat de Cabrera. . . . . .
Mossen Dalmau de Queralt. . . . . .
Arnau Guillem de Ceruello. . . . . .
Andreu Genis de Ballester. . . . . .
Gaspar de Ribelles. . . . . .
Mossen Johan Berenguer de Yosa. . . . . .
Mossen Ramon de Paguera. . . . . .
Johan Dorchau. . . . . .
Antoni de Cruylles. . . . . .
Grisoldo Andreu Centelles. . . . . .
Dalmau de Queralt. . . . . .
Guillem Ramon de Josa. . . . . .

} Nobles.

Joffre Gilabert de Cruylles	Nobles.
Matheu de Muncada	
Pere Ramon de Muncada	
Gispert de Castellet	
Arnau Guillem de Lordat	
Baltasar de Queralt	
Johan Ramon de Josa	
Hugo de Cardona, menor de dies	
Pere de Cardona	
Mossen Galceran de Santmenat	Cauallers.
Mossen Jaume de Tagamanent	
Mossen Berenguer de Muntbuy	
Mossen Iuany de Vilamari	
Mossen Arnau de Vilademany, alias de Blanes	
Mossen Francesch Çaribera	
Mossen Luys dez Valls	
Mossen Luys March	
Mossen Bernat Çalba	
Mossen Bernat Terre	
Mossen Jaume March, menor	
Mossen Barthomeu Castello	
Mossen Leonard de Vallseca	
Mossen Bernat Dargençola	
Mossen Johan Cortit	
Mossen Pere Çescomes	
Mossen Pere Johan Ferrer	
Mossen Francesch Crespi	
Mossen Jaume Alamany de Bellpuig	
Mossen Guillem de Camos	
Mossen Iuany de Santmenat	
Mossen Bernat de Bordils	
Mossen Jaume Vicens	
Mossen Anthoni de Maguerola	
Mossen Francesch de Jonquers	
Mossen Pere Galceran dez Torrent	
Mossen March dez Lor	
Mossen Pere Durç	
Mossen Francesch de Mallorques	
Mossen Berenguer Barutell	
Mossen Ferrer de Gualbes	

Mossen Antoni Guillem de Muntanyans. . . . .
Mossen Bernat de Tord. . . . . .
Mossen Alamany de Tord. . . . . .
Mossen Pere de Beuda. . . . . .
Mossen Guillem Ramon Çaplana. . . . . .
Mossen Johan de Ladernosa. . . . . .
Mossen Bernat Margarit. . . . . .
Mossen Roger Alamany de Bellpuig.. . . . . .
Mossen Antich Almugauer. . . . . .
Mossen Francesch dez Pla, alias Conomines. .
Mossen Bernat dez Plugues. . . . . .
Mossen Francesch dez Valls. . . . . .
Mossen Johan de Fluuia.. . . . . .
Mossen Pere Johan de Masdouelles. . . . . .
Mossen Johan Margarit. . . . . .
Mossen Antoni de Maguerola.. . . . . .
Mossen Francesch de Boxols. . . . . .
Mossen Guillem Ramon de Cruylles. . . . . .
Mossen Johan Ferrer.. . . . . .
Mossen Johan de Boxadors de Çauella.. . . . . .
Mossen Luys de Meya. . . . . .
Mossen Berenguer de Vilanoua. . . . . .
En Guillem de Masdouelles.. . . . . .
En Johan Dello. . . . . .
En Bertran de Villafrancha.. . . . . .
En Jaume Dauinyo. . . . . .
En Joffre de Santmenat.. . . . . .
En Vicens de Vilalba.. . . . . .
En Gispert de Pons. . . . . .
En Francesch Johan de Sancta Coloma. . . . . .
En Pere Ramon de Conquabella.. . . . . .
En Galceran de Santmenat, minor. . . . . .
En Barthomeu Castello. . . . . .
En Pere de Belloch. . . . . .
En Johan de Muntbuy. . . . . .
En Guillem de Castella. . . . . .
En Barthomeu Çalba.. . . . . .
En Francesch de Ribes.. . . . . .
En Berenguer Arnau de Muntcorb. . . . . .
En Jaume Çacorbella.. . . . . .

Cauallers.

Donzells

En Loys Çacirera. . . . . .
En Francesch de Castellauli. . . . . .
En Roger Dasperça. . . . . .
En Guerau de Monrodon. . . . . .
En Loys Dolzinelles. . . . . .
En Johan Despitles.. . . . . .
En Bernat Dargençola. . . . . .
En Galceran de Castelluisbal. . . . . .
En Jaume de Luria. . . . . .
En Bernat Biure. . . . . .
En Miguel Icard. . . . . .
En Luch Dauinyo. . . . . .
En March de Vilanoua. . . . . .
En Thomas Çacosta.. . . . . .
En Pons de Peramola. . . . . .
En Johan de Corrego.. . . . . .
En Sando de Touia. . . . . .
En Marti Johan Doris.. . . . . .
En Bernat Guillem de Loret. . . . . .
En Leonard de Sant Marti.. . . . . } Donzells
En Miquel Çaplana. . . . . .
En Joffre Çacirera.. . . . . .
En Gispert de Pons, menor.. . . . . .
Narnau de Vergos.. . . . . .
En Guillem Ramon de Montoliu.. . . . . .
En Bernat Dolzinelles... . . . . .
Nandreu Despens. . . . . .
En Pere Ramon Dauinyo . . . . . .
En Pere de Barbera.. . . . . .
En Bernat Dargençola. . . . . .
En Francesch de Santmenat.. . . . . .
En Johan de Palou. . . . . .
En Guillem Ramon Çauall. . . . . .
En Francesch Pallares.. . . . . .
En Johan Dargentona. . . . . .
Nagosti Torrelles. . . . . .
En Berenguer de Vilamari. . . . . .
En Jaume Phelip Loret. . . . . .
En Ramon de Barbera. . . . . .
En Johan de Castellauli. . . . . .

Nuguet de Canet. . . . . .
En Manuel de Corbera. . . . . .
En Galceran de Vergos.. . . . . .
Nuguet de Puiguert.. . . . . .
En Bernat de Rosanes. . . . . .
En Gabriel de Plandolit. . . . . .
En Dalmau de Pasamant. . . . . .
En Bernat Dostalrich. . . . . .
En Pons de Malda.. . . . . .
En Francesch de Corbera. . . . . .
En Johan Berenguer de Vilaro. . . . . .
En Roger de Foix. . . . . .
En Joffre de Santmenat. . . . . } Donzells.
Nartal Çalba. . . . . .
En Pau de Montoliu. . . . . .
En Johan de Planella. . . . . .
En Gispert de Guimera, alias de Relat. . . . . .
En Galceran de Santmenat, maior. . . . . .
En Pere Ramon de Copons. . . . . .
En Vicens de Vilalba.. . . . . .
En Guillem Arnau de Paloll. . . . . .
En Bernat Clusa.. . . . . .
En Pons Çacosta.. . . . . .
En Johan Diuorra. . . . . .
En Johan de Castellbell. . . . . .

Per lo Bras de les vniuersitats, de les ciutats e viles reals.

En Huc Fiueller.. . . . . .
En Johan Buçot.. . . . . .
En Francesch dez Pla.. . . . . .
En Guillem dez Soler. . . . . .
En Jaume Colom. . . . . .
Micer Guillem Jorda, de la ciutat de Barchinona.. . . . . } Sindichs.
En Jaume Nauarra, de la ciutat de Leyda.. . .
En Francesch Burgues, de la ciutat de Tortosa.
En Pere Castello.. . . . . .
Micer Lorens Tord, de la vila de Perpinya. . .
En Bernat Estales, de la ciutat de Girona. . . .

Nantoni Ferrer, de la ciutat de Vich. . . . . .
Micer Arnau dez Mas, de la ciutat de Manresa.
Ramon Bonanat, de la vila de Ceruera. . . . .
Micer Manaolo de Vilafrancha, de Penedes. . . } Sindichs.
En Pere Ribes, de la vila del Arbos . . . . . .
En Guerau Bolos, de la vila de Camprodon. . .
En Johan Çapila, de la vila de Berga. . . . . .

E collocats e asseguts cascuns en sos lochs acostumants, lo molt Reuerend Pare en Christ, larchabisbe de Saragoça, canceller del senyor Rey, lo qual ab daltres consellers del senyor Rey e de la senyora Reyna, los noms dels quals son deius declarats, dreçant ses paraules al dit Parlament e a les dites persones per celebracio de aquell alli aiustades, dix effectualment, ço quis segueix.

Molt Reuerent, nobles e honorables senyors: La senyora Reyna en lo jorn de ir dix e dona carrech a mossen de Leyda e als altres que per part de tots vosaltres eren anats a la sua senyoria que vs diguessen que ella vs pregaue que aquells xv.ᴹ florins que la dita Senyora e algunes altres persones de cascun stament hauien manleuats per via de vendes de censal mort, partida dels quals era stada conuertida en pagar sou a alguns ballesters que eran stats tramessos cuytadament en Rosello per guardar les forces e los passos daquella frontera, e per resistir a la gent darmes estrangera, qui de les parts de França era entrada en Rosello e hauien combatut lo loch de Salses, segons ja haueu sabut, volguessets fer carregar e incorporar sobre lo General de Cathalunya, e que los diputats del dit General lo prenguessen a carrech del dit General, e jatsia que aço sia stat reportat a cascun Bras de vosaltres, empero la dita Senyora, si ha manat a mi e als altres qui açi som per la sua senyoria que vs deguessem tenir a prop e sollicitar vos de aço, e que vs placia manar la cautela e altres coses necessaries per dar compliment a aquest acte.

E proposades les dites coses, alguns del dit Parlament de cascun Bras e stament de aquell, se appartaren per hauer alguna delliberacio entre ells, e a poch stant se tornaren cascuns a seure en lurs lochs, e lo dit senyor bisbe de Leyda, en nom e per part de tot lo dit Parlament, dix e respos en la forma seguent:

Molt Reuerend Senyor:

Lo Parlament aci aiustat ha acordat e delliberat sobre lo fet dels xv.ᴹ florins, e considerada la necessitat e vrgencia del cars e la causa e les

rahons per que son stats manleuats, e la pague del dits ballesters en que gran part dels dits diners es stada conuertida, respon que li plau e vol que los dits xv.M florins sien pagats de les pecunies del General de Catalunya, e que los diputats del dit General los se carregan, els incorporen en lo dit General en la manera que son stats manleuats, e remercia lo dit Parlament molt humilment a la senyora Reyna la bona e presta prouisio que feta ha per prouehir prestament a la custodia e deffensio de aquelles fronteres e a tots aquells qui aconsellat e treballat hi han, e plau al dit Parlament manar la cautela e altres coses necessaries per aquest acte.

E lo dit senyor Archabisbe respos e dix que la senyora Reyna los regraciaua la lur bona e liberal offerta e que aquesta confiança hauia hauda la sua senyoria del dit Perlament, pregantlos de part de la dita Senyora que volguessen prouehir que aquella gent que era anada ab lo Gouernador de Cathalunya e per ordinacio sua al Coll del Partus e de Paniçars e als altres passos de aquelles parts, fossen contentats e pagats car nols era stat res donat, e axi mateix a aquells qui eran anats ab lo sotsueguer de Pallars en la Vall Daran per guardar e deffendre la dita Vall.

E lo dit senyor bisbe de Leyda respos que lo Parlament delliberarie e prouehirie sobre les dites coses en tal manera que serie honor e seruey del senyor Rey e deffensio de la cosa publica e gran castich e confusio dels enemichs.

E foren presents ab lo dit senyor Archabisbe en les dites coses micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria, en Pere de Santcliment, Maestre Racional, mossen Galceran de Requesens, batle general de Cathalunya, mossen Matheu Puiades, mossen Bernat de Corbera, mossen Andreu de Biure, micer Bonanat Pere, consellers de la dita senyora Reyna.

Item apres lo dit dia de dissapte a xxviii.° del dit mes de Noembre del dit any M.° CCCC.° XXXVIII.°, lo molt Reuerend Pare en Christ lo Archabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que estaue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables

mossen Matheu Puiades, mossen Bernat de Corbera e mossen Andreu de Biure, consellers de la dita Senyora.

En apres diluns quis comptaua primer die de Deembre del dit any mil cccc.° xxxviii.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria del senyor Rey, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staue et perseueraue.

Foren per testimonis presents a les dites coses los honorables micer Bernat Ferrer, en Matheu de Teserach e en Johan Bernat, notaris.

Item apres dimarts quis comptaue segon dia del dit mes de Deembre del dit any m.° cccc.° xxxviii.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staua e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis en Johan Bernat, notari, Leonard Codina e Francesch Cosida, porters del senyor Rey.

Apres dimecres quis comptaue a tres del dit mes de Deembre del dit any mil cccc.° xxxviii.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt Reuerent Pare en Christ larchabisbe de Çaragoça, canceller damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit senyor Archabisbe dix que staua e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses en Johan Bernat, notari,

Leonard Codina, porter del senyor Rey e en Pere Tholosa, scriuent, habitador en Barchinona.

Item apres dijous a quatre del dit mes de Deembre del dit any M.° CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses en Johan Bernat, notari, Leonard Codina, porter, e en Pere Tholosa, scriuent damunt dits.

E mes auant diuendres a V. del dit mes de Deembre del any M.° CCCC.° XXXVIII.°, damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit, en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament, per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staua e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis lo honorable micer Bernat Ferrer, doctor en leys, Johan Bernat, notari, e Leonard Codina, porter damunt dit.

Item apres dissapte a sis del dit mes de Deembre del dit any mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimarts primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staua e perseueraua.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Johan de Barbaroia, en Johan Bernat, notari, e Leonard Codina, porter del senyor Rey.

En apres dimarts a VIII.° del dit mes de Deembre del any mil CCCC.° XXXVIII.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses lo honorable en Matheu de Teserachs, de la ciutat de Barchinona, e en Johan Bernat, notaris, e Leonard Codina, porter.

Item dimecres a X. dies del dit mes de Deembre del any mil CCCC.° XXXVIII.° damunt dit, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria del senyor Rey, en casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staua e perseueraua.

E foren a les dites coses presents per testimonis en Johan Bernat, notari, Pere Tholosa, scriuent, e en Leonard Codina, porter damunt dit.

E mes auant dijous a XI. del dit mes de Deembre del dit any mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa matexa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Bernat Cases, micer Jaume Pau, doctors en leys, e Leonard Codina, porter del senyor Rey damunt dit.

En apres diuendres a XII. del dit mes de Deembre del any mil CCCC.° XXXVIII.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo dit honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staua e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lonrat en Berenguer Spigoler, scriua del senyor Rey, Leonard Codina, porter, e Johan Vguet, veguer de la Audiencia del dit senyor Rey.

Item apres diluns a XV. del dit mes de Deembre del dit any M.° CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancelleria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honrats en Bernat Canet e Nicolau Rocha, scriuans del senyor Rey, e Leonard Codina, porter damunt dit.

En apres dimarts a XVI. del dit mes de Deembre del any M.° CCCC.° XXXVIII.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis los honorables micer Bernat Cases e micer Loys de Castell, doctors en leys, e en Johan Bernat, notari.

E mes auant dimecres a XVII. del dit mes de Deembre del continuat, lo honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diuendres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses los honorables micer Francesch Torres e micer Jaume Pau, doctors en leys, e Leonard Codina, porter damunt dit.

Item apres diuendres a XVIIII. del dit mes de Deembre del dit any mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseveraue.

E foren presents per testimonis los honorables micer Francesch Dalçamora, doctor en leys, e Matheu de Tesarach, notari de Barchinona, e Barthomeu Negre, comorant ab dit regent la cancellaria.

E mes auant dissapte a XX. del dit mes de Deembre any damunt dit mil CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses en Johan Bernat, notari, en Francesch Cosida, e en Leonard Codina, porters damunt dits.

En apres diluns a XXII. del dit mes de Deembre del any damunt dit M.° CCCC.° XXXVIII.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses en Johan Bernat, notari, Francesch Cosida e Alfonso de Leon, porters del senyor Rey.

Item dimarts a XXIII. del dit mes de Deembre del any M.° CCCC.° XXXVIII.° damunt dit, a lo qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Bernat Casas, doctor en leys, en Lorens de Casanoua, secretari del senyor Rey, e en Matheu de Thesarach, notari de Barchinona.

E mes auant diluns a XXVIII.° del dit mes de Deembre del any de la Natiuitat de Nostre Senyor M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis lonrat en Berenguer Spigoler, scriua del senyor Rey, Gabriel Puig, notaris, e Leonard Codina, porter damunt dit.

En apres dimarts a xxx. dies del dit mes de Deembre del dit any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, en Johan Bernat, notari, e en Leonard Codina, porter damunt dit.

Item apres dimecres a XXXI. dies del dit mes de Deembre del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diuendres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Francesch Dalçamora, doctor en leys, en Johan Bernat, notari, e en Leonard Codina, porter damunt dit.

E vinent lo dit die de diuendres que comptauem dos del mes de Janer del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituihit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cas-

cun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimecres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los discrets en Barthomeu Sellent, scriua del senyor Rey, en Johan Pujol e en Johan Bernat, notaris.

E mes auant dimecres a VII. del dit mes de Janer del dit any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis los honorables micer Pere Rexach, micer Bertran de Pen e micer Francesch Giginta, doctors en leys.

E mes auant aduenint lo dit dia de dissapte ques comptaue X. del dit mes de Janer del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses en Johan Bernat, notari, Leonard Codina e Francesch Cosida, porters damunt dits.

E apres diluns a XII. del dit mes de Janer del dit any mil CCCC.° XXXIX.° al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria

damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dijous primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, en Johan Bernat, notari, e Leonard Codina, porter damunt dit.

Item mes auant dijous a xv. del dit mes de Janer del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis en Johan Bernat, notari, e Leonard Cudina, porter damunt dit.

E mes auant diluns a XVIIII. del dit mes de Janer del dit any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual dia lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses lo honorable micer Ramon Grau, doctor en leys, en Johan Bernat, notari, e Nalfonso Dorpesa, porter damunt dit.

En apres dissapte a XXIIII. del dit mes de Janer del dit any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual dia lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honora-

ble micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, en Gabriel Puig, notari, e en Leonard Codina, porter damunt dit.

Item diluns a xxvi. dies del dit mes de Janer del dit any mil cccc.° xxxix.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Francesch Dalçamora e micer Bernat Cases, doctors en leys.

E mes auant dissapte a xxxi. dies del dit mes de Janer del any mil cccc.° xxxix.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimarts primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren per testimonis presents a les dites coses en Johan Bernat, notari, Leonard Codina e Francesch Cosida, porters damunt dits.

En apres dimarts a iii. del mes de Febrer del any m.° cccc.° xxxix.° damunt dit, al qual dia lo dit Parlament era stat continuat, lo molt

honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis en Johan Bernat, notari, e Barthomeu Negre, commorant ab lo dit honorable regent la cancellaria.

En apres dissapte a VII. dies del dit mes de Febrer del any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual dia lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseuaraue.

E foren per testimonis presents a les dites coses los honorables micer Pere Rexach, micer Pau Eroles e micer Jaume Pau, doctors en leys.

E mes auant diluns a VIII. del dit mes de Febrer del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual dia lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diuendres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo molt honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis en Johan Bernat, notari, e en Leonard Codina, porter damunt dit.

E apres venint lo dit dia de diuendres quis comptaue XIII. del dit mes de Febrer del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament

era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimecres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses micer Francesch Giginta, micer Bernat Cases e micer Pere Ledo, doctors en leys.

En apres dimecres a XVIII. del dit mes de Febrer del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses en Johan Pujol e en Johan Girard, notaris, ciutadans de Barchinona.

Item mes auant diluns a XXIII. del dit mes de Febrer del dit any, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortiges, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que estauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses en Matheu de Thesarachs e en Johan Girad, notaris de Barchinona.

E mes auant dissapte a XXVIII. del dit mes de Febrer del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la

cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses en Leonard Codina e Nalfonso Dorpesa, porters damunt dits.

E apres dissapte a VII. del mes de Mars del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancelleria dix que staue e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis en Francesch Cosida e en Johan Barthomeu Negre, commorant ab lo dit honorable regent la cancellaria damunt dits.

En apres diluns a VIII.° del dit mes de Mars del any mil CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament, per a diuendres primer vinent en la dita casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la dita cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses lonrat en Matheu de Thesarachs, notari, e en Leonard Codina, porter.

Item mes dimecres a XI. del dit mes de Mars del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable

micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament, per a dissabte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents a les dites coses los honorables micer Bernat Cases e micer Francesch Scuder, doctor en leys.

E mes auant a XIIII. del dit mes de Mars del any mil CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses en Leonard Codina e Nalfonso Dorpesa, porters damunt dites.

E apres diluns a XVI. del dit mes de Mars del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimecres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit capitol dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis micer Francesch Giginta e micer Bernat Cases, doctor en leys.

E venint lo dit die de dimecres quis comptaue XVIII. del dit mes de Mars del any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conse-

ller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren a les dites coses micer Pere Ledo, doctor en leys, e en Leonardo Codina, porter damunt dit.

E apres diluns a XXIII. del dit mes de Mars del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dijous primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, e Leonard Codina, porter damunt dit.

Item mes auant dijous a XXVI. del dit mes de Mars del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren a les dites coses presents per testimonis lo honorable micer Pere Johan, *alias* Roig, juriste de la vila de Ceruera, e en Nicolau Rocha, notari, scriua de la dita senyora Reyna.

E mes auant dissapte a XXVIII. del dit mes de Mars del any damunt dit mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e

regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per al diluns apres lo Digmenge de Quasimodo ques comptara XIII. del mes dabril primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, e en Johan Bernat, notari.

E en apres vinent lo dit die de diluns quis comptaue XIII. del mes dabril del dit any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses lo honorable en Bernat de Canet, scriua del senyor Rey, e en P. Ramon, de la Tresoreria del dit senyor.

E mes auant dissapte a XVIII. del dit mes dabril del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Bernat Ferrer e micer Jaume Pau, doctor en leys.

Item apres diluns a XX. del dit mes dabril del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt hono-

rable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo dit micer Jaume Pau, doctor en leys, e en Gabriel Puig, notari, de la Tresoreria del senyor Rey.

En apres diluns a xxvii. dies del dit mes de Abril del any mil cccc.° xxxix.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dilluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses lo honorable micer Pere Rexach, doctor en leys, e en Johan Pujol, notari.

Item mes auant diluns a quatre del mes de Maig del any mil cccc.° xxxix.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dema en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables en Johan Pujol e en Johan Bernat, notaris.

En apres dimecres a v. del dit mes de Maig del dit any m.° cccc.° xxxix.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria

damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dijous primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses los venerables en Nicolau Rocha, scriua de la senyora Reyna, e en Johan Bruscha, notari damunt dit.

Item mes auant dijous a VII. del dit mes de Maig del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era estat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que estaue e perseueraue.

E foren testimonis presents a les dites coses lo honorable micer Luys del Castell, doctor en leys, e en Leonard Codina, porter.

E mes auant dissapte a VIIII. del dit mes de Maig del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dilluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Presents per testimonis a les dites coses foren en Leonard Codina e Nalfonso Dorpesa, porters damunt dits.

Encara mes auant diluns a XI. del dit mes de Maig del any mill CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la can-

cellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimecres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Francesch Dalçamora e micer Pere Rexach, doctors en leys.

Item mes auant dimecres a XIII. del dit mes de Maig del any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diuendres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents a les dites coses per testimonis lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, e en Johan Pujol, notari de Barchinona.

E apres diuendres a XV. del dit mes de Maig del any mil CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a diluns primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

Testimonis foren presents a les dites coses lo honorable micer Bernat Cases, doctor en leys, e Leonard Cudina e Nalfonso Dorpesa, porters damunt dits.

Encara mes dilluns a XVIII. del dit mes de Maig del dit any mil CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la can-

cellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimecres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit capitol dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Pere Rexach e micer Bernat Cases, doctors en leys.

En apres dimecres a xx. del dit mes de Maig del any M.° CCCC.° XXXIX.° damunt dit, al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit, en la casa del dit capitol personalment constituhit en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dissapte primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents a les dites coses los honorables micer Bernat Cases e micer Johan dez Portell, doctors en leys.

Item mes auant dissapte a XXIII. del dit mes de Maig del dit any mil CCCC.° XXXIX., al qual lo dit Parlament era stat continuat, lo molt honorable micer Joffre Dortigues, doctor en leys, conseller e regent la cancellaria damunt dit en la casa del dit capitol personalment constituhit, en nom e en persona de la dita senyora Reyna, presents alguns de cascun Bras del dit Parlament, continua lo dit Parlament per a dimecres primer vinent en la casa mateixa del dit capitol.

E los del dit Parlament dixeren que stauen e perseuerauen en les protestacions acostumades.

E lo dit honorable regent la cancellaria dix que staue e perseueraue.

E foren presents per testimonis a les dites coses los honorables micer Francesch Giginta e micer Bernat Cases, doctor en leys.

En apres dimecres a XXVII. del dit mes de Maig del dit any M.° CCCC.° XXXIX.°, al qual lo dit Parlament era stat continuat, la molt alta senyora Reyna en la casa del dit capitol personalment constituhida, en sa Cadira real sehent, en lo qual foren les persones seguents:

Per lo Bras ecclesiastich.

Lo Reuerend Pare en Christ en G., bisbe de Leyda.
Frare Guillem, abbat del Monastir de Banyoles.
Frare....., abbat del Monastir de Sant Miquel de Cuxa.
Frare....., abbat de Sant Feliu de Guixols.
Frare F., abbat del Monastir de Sancta Maria de Bellpuig.
Frare A., abbat del Monastir Darles.
Mossen Pelegri Mir, preuere, procurador del molt Reuerend senyor Cardenal e administrador de Tarragona.
Mossen Guillem Pons de Fonollet, Vicari general del bisbe de Barchinona.
Mossen Narcis de Sant Dyonis, procurador del bisbe de Girona.
Mossen Johan Pintor, procurador del bisbe de Elne.
Frare Luys Manuel de Cruylles, procurador del abbat de Sant Cugat de Valles.
Micer Francesch des Pla, canonge, procurador del capitol de la Seu de Vich.

Per lo Bras militar.

Los nobles:

Don Bernat Johan de Cabrera, comte de Modica e vescomte de Cabrera.
Don Galceran de Pinos.
Mossen Pere Galceran de Cruylles.
Don Ramon de Cardona.
Mossen Johan Berenguer de Josa.
Mossen Ramon de Paguera.
Johan Dorcau.
Gispert de Castellet.

Mossen Galceran de Santmenat. . . . . .
Mossen Jaume de Tagamanent. . . . . .
Mossen Berenguer de Muntbuy. . . . . .
Mossen Iuany de Vilamari. . . . . .
Mossen Arnau de Vilademany, alias de Blanes.
Mossen Francesch Çaribera. . . . . .
Mossen Luys March. . . . . .
Mossen Bernat de Vilagaya. . . . . .
Mossen Bernat Terre. . . . . .
Mossen Jaume March, menor. . . . . .
} Cauallers.

Mossen Barthomeu Castello.. . . . . .
Mossen Leonard de Vallserra.. . . . . .
Mossen P. Çescomes.. . . . . .
Mossen P. Johan Ferrer. . . . . .
Mossen Francesch Crespi. . . . . .
Mossen Bernat Bordils. . . . . .
Mossen Jaume Vincent. . . . . .
Mossen Antoni de Magarola. . . . . .
Mossen Francesch Jonquers. . . . . .
Mossen P. Galceran dez Torrent. . . . . .
Mossen March Lor. . . . . .
Mossen P. de Beuda.. . . . . } Cauallers.
Mossen Guillem Ramon Çaplana.. . . . . .
Mossen Johan de Ladarnosa. . . . . .
Mossen Galceran de Serria. . . . . .
Mossen Antich Almugauer. . . . . .
Mossen Francesch dez Pla, alias de Conominas.
Mossen Franci de Boxolls.. . . . . .
Mossen Guillem Ramon de Cruylles.. . . . . .
Mossen Johan Ferrer. . . . . .
Mossen Luys de Requesens.. . . . . .
Mossen P. Thomich. . . . . .
Mossen Ferrer de Gualbes. . . . . .
Mossen Iuany de Santmenat. . . . . .
En Guillem de Masdouelles.. . . . . .
Narnau dez Volo.. . . . . .
Bertran de Vilafrancha. . . . . .
En Jaume Dauinyo. . . . . .
En Gispert de Ponts.. . . . . .
En Francesch Johan de Sancta Coloma. . . . .
En P. Ramon de Conquabella. . . . . .
En Galceran de Santmenat. . . . . } Donzells.
En Barthomeu Castello. . . . . .
En Berenguer Arnau de Muntcorb. . . . . .
En Francesch de Castellauli. . . . . .
En Guerau de Montrodon.. . . . . .
Nuguet de Serria. . . . . .
Berenguer Guillem Daltarriba. . . . . .
Bernat Dargençola.. . . . . .
Galceran de Castellbisbal.. . . . . .

Jaume de Luria. . . . . .
En Miguel Icard. . . . . .
En Pons de Peramola. . . . . .
En Johan de Corrego. . . . . .
En Sando de Touia. . . . . .
En Marti Johan Doris. . . . . .
En Bernat Guillem de Loret. . . . . .
Narnau Guillem de Ponts. . . . . .
Miguel Çaplana. . . . . .
En Gispert de Ponts, menor. . . . . .
En Guillem Ramon de Montoliu, menor. . . .
En Francesch Burgues. . . . . .
En Bernat Johan Dolzinelles. . . . . .
En Manuel de Corbera. . . . . .
Nuguet de Puigvert. . . . . .
En Gispert de Guimera, alias de Relat. . . . .
En Guillem Arnau de Palou. . . . . .
} Donzells.

Per lo Bras de les vniuersitats, de les ciutats e viles reyals.

En Francesch Dezpla. . . . . .
Nuguet Fiueller. . . . . .
En Johan Bussot. . . . . .
En Guillem dez Soler. . . . . .
En Jaume Colom. . . . . .
Micer Guillem Jorda, de la ciutat de Barchinona. . . . . .
En Jaume Nauarra, de la ciutat de Leyda. . . .
En Francesch Burgues, de la ciutat de Tortosa.
En Bernat Scales, de la ciulat de Gerona. . . .
En Pere Castello. . . . . .
E micer Lorenç Tord, de la vila de Perpinya.
Nantoni Ferrer, de la ciutat de Vich. . . . . .
En Ramon Bonanat, de la vila de Ceruera. . .
En Johan Ros, de la vila de Puigcerda. . . . .
Micer Macia Olo, de la vila de Vilafranca de Penedes. . . . . .
} Sindichs.

E collocats e asseguts cascuns en sos lochs acostumats, la molt alta senyora Reyna, dreçant les paraules al dit Parlament e a les dites per-

sones per celebracio de aquell alli aiustades, dix effectualment ço quis segueix:

Que com moltes e diuerses vegades ella hagues sollicitats e fets solicitar specialment ara desque en Johan Vlzina, secretari del senyor Rey, era vengut lo dit Parlament de dues coses principals: la primera de la deffensio de la terra, la qual actesa la sua presta partida que no podia escusar, segons dit los hauia moltes vegades, era molt necessaria, axi per la honor del senyor Rey com per la conseruacio e vtilitat del Principat de Cathalunya; laltre, que penssasen quina prouisio era fahedora en les bandositats qui huy eren en lo Principat de Catbalunya, per manera que, absent la dita Senyora del dit Principat, scandolls e nouitats nos poguessen seguir, com hagues prou fet en sa presencia donar hi remey; e que fins açi alguna de aquestes dues coses no li hauien tornada resposta, que per la gran amor e affeccio quels apportaue per la innada fidelitat e cordial amor que tots temps hauien mostrada al seruey del senyor Rey e seu, e perque lo seu cor ne stigues pus reposat haguere placer que si res hi hauien pensat ho volguessen aqui dir, car ella los auisaue que la sua partida nos podia pus differir, ans li conuenia prestament de partir per supplir al manament e ordinacio del dit senyor Rey.

E proposades les dites coses per la molt alta senyora Reyna, alguns de cascun Bras del dit Parlament se appartaren per hauer alguna delliberacio entre ells, e a poch stant se tornaren cascuns a seure en lurs lochs, e lo dit Reuerend bisbe de Leyda, en nom e per part de tot lo dit Parlament, dix e respos effectualment en la forma seguent:

Senyora molt excellent:

Lo Parlament aci aiustat ha hoyt lo que per vostra senyoria es stat molt notablement proposat, e regracia a vostra alta senyoria tant com sab ni pot la gran e cordial amor que mostrau hauer enuers aquell, zelant la llur tranquillitat e repos, segons tots temps haueu ben acostumat, e que jatsia moltes de vegades haia supplicat a vostra senyoria que la vostra partida romangues, e vos, Senyora, nos haiau respost que no era possible per certs arduus affers qui vs occoren, encara, Senyora molt alta, lo Parlament sta e perseuera en aquella mateixa supplicacio, significant a vostra gran excellenzia que hauria la vostra aturada a gran e singular gracia, e es veritat que sobre la dita deffensio era stat parlat entre ells moltes e diuerses vegades, pero que fins aci no sen hauie res conclos, maiorment que attesa la noua derrera qui era

venguda que les gents darmes de França se eren molt lunyades de les fronteres, e considerat que la vostra senyoria los hauia offert de tenir Corts e que les gents de les fronteres, per gracia de Deu, estauen ben auisades, crehien que no haurien poder, Deu mijançant, de fer hi dan. En lo fet de les bandositats confiauem que la vostra senyoria hi prouehirie e encautarie los gouernadors, vaguers e altres officials del Principat de Cathalunya, en tal manera procehissen en aquelles que escandols seguir nos poguessen, ans que qui hagues atreuiment de fer mal fos corregit e castigat per tal forma que altres ne prengueren exempli.

E feta la dita resposta per lo dit bisbe de Leyda, la dita senyora Reyna respos e dix que axi com moltes vegades los hauia dit, la sua partida nos podia escusar en neguna manera, jatsia a ella vengues poch be, axi per sguard de la indisposicio de la sua persona, com per sguard que era cansada de affers, e que hauia prou dels que tenia entre mans, e que si al senyor Rey era plasent no volguera crexer, empero que li conuenia obeyr a la ordinacio e voluntat del senyor Rey, e que ell hauia amonestats fins açi los officials en manera que si regissen axi com ella volguera e hauia manat, nos foren seguits los scandols, axi com seguits se eren, mas que de bona voluntat nouament e lo Gouernador e altres officials ella axi de paraula com ab ses letres encautarie e auisarie que en lurs officis se haguessen en manera que fos a gloria de Deu, honor e seruey del senyor Rey, vtilitat e benauenir de la cosa publica qui comanada los ere, e que ab tant ella los notificaue com dema ella entenie a partir daquesta ciutat e fer son bon cami vers les parts de Arago, e que nostre Senyor Deus los tingues en sa guarda e que pus axi era, ella licenciaue lo Parlament.

E foren a les dites coses presents per testimonis lo molt Reuerent Pare en Christ en D., per la diuinal prouidencia Archabisbe de Çaragoça, canceller, lo noble mossen Berenguer de Vilaragut, camerlench, mossen Guillem de Vich, maiordom, micer Joffre Dortigues, regent la cancellaria, en P. de Santcliment, Maestre Racional, mossen Bernat de Corbera, mossen Andreu de Biure e mossen Ramon Gilabert, cauallers, consellers del senyor Rey.

APENDICE

Documentos sueltos relativos á este Parlamento sacados del Registro de «Deliberacions», correspondiente á los años 1438 á 1442, que se conservan en el A. M. B.

I.—*Conçell de certs prohomens sobre cert ardit de gent darmes stranyes* [1].

Dissabte a xxv. del mes de Octubre any M. CCCC. XXXVIII., los honorables mossen Huc Fiueller, mossen Ferrer Nicholau de Gualbes, mossen Francesch Lobet e mossen Jacme de Pila, consellers lany present de la ciutat de Barchínona ensemps ab mossen Johan de Marimon, de aquest acte absent, constituits dins la casa del conçell de xxx.te de la dita ciutat, e los honorables mossen Johan Bussot, mossen Jacme Colom, mossen G. de Vallseca, mossen Bernat Fiueller, consol, mossen Ramon sa Vall, mossen Bernat Turell, mossen Miquel de Muntjuhic, Johan Boscha, Andreu de Oliuella, P. Grau, Miquel Ros, P. de Casanoua, notari, Antoni Runa, specier, P. Bellit, barber, P. Juglar, pellicer, Raphael Puig, candaler de cera, Johan Gregori, assahonador, e Bernat Pahonell, ferrer, per los dits honorables consellers appellats, fon aqui exposat per los dits honorables consellers o per lo dit mossen Ferrer Nicholau de Gualbes, en nom e veu de tots, que com ir que fon diuendres a XXIIII. del dit mes la senyora Reyna hauie appellats a ells per intereser en I. gran conçell appellat per la dita Senyora per occorrer e prouehir a certs gents darmes stranyes, les quals stauen promptes de entrar en Cathalunya e ja eren entrats e hauien preses alsgunes forces e talats e preses bens e aportat seu bestiar vers les parts de la Vall Daran. E per prouehir qne la terra stigues prouehida e en deguda deffensio per que les dites gents no sen entrassen, prenguessen e dampnificassen castells, viles e lochs apresonassen persones e sen portassen los bens, e fos proposat en lo dit conçell que a prouehir hi prestament ere necessari que Corts o Parlament fossen conuocades. E tots los altres del dit conçell per la dita senyora Reyna appellat fossen de intencio que

[1] V. el folio 34 del mencionado Registro.

per via de Parlament hi fos prouehit com la cosa requeris cuyta gran. E los dits honorables consellers no haguessen volgut exprimir ne donar lur conçell, ans se haguessen retengut acord e delliberacio hen volguessen applegar cert conçell per veure que hi deuien fer e aconsellar. Per ço, ells dits consellers los hauien appellats per dir e consellar los de quina oppinio deuien esser e quin consell deuien donar, ço es, si a les dites coses se deuie prouehir per via de Parlament o de Corts.

E tots los dessus nomenats appellats per los dits honorables consellers, altercat molt entre ells, foren finalment de parer que lo vot e lo conçell dels dits honorables consellers donador a la dita senyora Reyna fos que ells eren de intencio que si degues prouehir per via de conuocacio de Corts e no per via de Parlament com fos cosa molt segura e de maior e millor prouisio faedora. E no res menys fon donat carrech als dits honorables consellers que sècretament prouehissen a espies per saber certament la veritat e fama del entrament de les dites gents darmes. E açi pres fi e conclusio lo dit Parlament. E ans quels dessus nomenats se partissen feren ensemps ab los dits honorables consellers sagrament a Deu e als sancts quatre Euangelis de tenir en secret les dites coses.

II.—*Altre conçell sobre lo dit fet de les dites gents darmes estranyes* [1].

En apres lo dit jorn mateix de dissabte a xxv. del dit mes de Octobre vers les tres hores apres mig die, los dits honorables consellers appellats altra vegada los prohomens dessus nomenats, e encare los honorables mossen P. de Malla e mossen G. dez Torrent, los quals feren semblant sagrament que dessus, ajustats dins la dita casa del dit conçell de xxx.te per los dits honorables consellers o per lo dit mossen Ferrer Nicholau de Gualbes, en nom e veu de tots, fon aqui exposat com ells dits consellers eren stats ab lo senyor Archabisbe de Çaragossa e ab lo Reuerent bisbe de Leyda, en nom de la senyora Reyna, e hauien los feta relacio de la delliberacio del dit conçell. La qual relacio feta foren aqui fetes moltes rahons en contrari per los dits senyors Archabisbe e bisbe, concloents que mes valie e pus expedient que hic sie celebrat Parlament que Corts, e per ço ells los pregauen que tornassen applegar lur conçell per mils delliberar en la cosa, quar lo acte de les dites gents darmes e la entrada lur no soffer alguna dilacio per prouehir, e lo proces del Parlament es proces molt breu, e lo fet de les Corts es molt

[1] V. el folio 35 v. del mencionado Registro.

larch, e ans que no serie prouehit per via de Corts les dites gents darmes haurien correguda la terra. E per ço, ells dits consellers tornauen posar les dites coses en lo dit conçell, a fi que hi fos per ells delliberat quen ere faedor.

E lo conçell dessus dit, hoides totes e sengles coses dessus dites e rahonat molt sobre aquelles, finalment la maior part del dit conçell fon de la oppinio dessus dita, ço es, que en tot cas hi fos prouehit per via de Corts e no per via de Parlament. E açi pres conclusio lo dit conçell.

III.—*Conçell sobre les gents darmes estranyes* [1].

Dilluns a XXVII. del mes de Octobre del any M. CCCC. XXXVIII. los honorables consellers, tots V. e la maior part del conçell de XXIIII., appellats per los dits honorables consellers e tots ensemps aiustats dins la casa del concell de XXX.te, fon aqui exposat per los dits honorables consellers o per mossen Johan de Marimon, en nom e veu de tots com lo noble mossen G. Ramon de Munchada e lo honorable mossen. P. de Sent Climent, Mestre Racional de la Cort del senyor Rey, en nom e per part del conçell de la senyora Reyna, los hauien dit quel dit conçell de la dita Senyora hauie pensada manera fort facil e promta e no dampnosa per la qual prestament porien hauer cert nombre de gent darmes e ballesters per socorrer a la frontera en Rossello per obuiar a les gents darmes, les quals deuien entrar e per alçar e dresar los viures e quels Deputats del General de Cathalunya bestreguessen lo soul de les dites gents darmes e ballesters. E que Barchinona e les altres vniuersitats del Principat de Cathalunya entrassen fermansa al General o als dits Deputats, en nom del dit General, de pagar o pendrels ho en compte per acte de Cort celebradora, e ells dits consellers sen haguessen aturat acord e delliberacio per ço que ho posassen en lo conçell present. Per ço ells dits consellers ho posauen en lo dit conçell, a fi quen fos delliberat ço quels hen fos de parer quar ells hi farien ço que per lo dit conçell ne fos delliberat.

E tot lo dit conçell debatut molt entre ells de e sobre lo dit partit mogut per lo dit conçell de la senyora Reyna e explicat per los dits mossen G. Ramon de Munchada e mossen P. de Sent Climent concordablement foren de intencio quels dits honorables consellers fessen resposta als dits mossen G. Ramon de Munchada e mossen P. de Sentcliment, en nom del dit conçell de la senyora Reyna, que ells dits consellers loa-

[1] V. el folio 26 v. del mencionado Registro.

uen e tenien per molt bona la materia moguda, pero que conuenie per metre ho en exequcio ques faes ab delliberacio del conçell de Cent jurats e prouehir per que la dita ciutat fos ben segura de ço en ques obligarie als dits Deputats del General de Cathalunya per la dita raho fos aprouat per acte de Cort general legittimament conuocadora e celebradora al dit Principat de Cathalunya e no pas per acte ne per via de Parlament ne per nenguna altra manera. E açi pres conclusio lo dit conçell.

IV.—*Conçell de Trente e de mes auant prohomens ampliat per raho de les gents darmes estranyes quis deyen esser entrades en Cathalunya* [1].

Dilluns a III. del mes de Noembre del any M. CCCC. XXXVIII., appellat lo conçell ordinari de XXX.te de la ciutat de Barchinona e de mes auant prohomens al dit conçell aiustats e ensemps ab los dits honorables consellers aiustats dins la casa on semblant conçell de XXX.te es acustumat de aiustar, los dits honorables consellers o mossen Francesch Lobet, en nom e veu de tots, proposa en lo dit conçell que com a la molt alta senyora Reyna e a son conçell fos vist esser expedient e necessari que per contrastar la entrada, la qual les gents darmes estranyes hauien delliberada fer en lo Principat de Cathalunya, entre les altres prouisions les quals eren necessaries de fer, fossen stipendiats o soldejats homens darmes a cauall e ballesters a peu, los quals prestament anassen a les fronteres del Principat dessus dit per obuiar e resistir que les dites gents darmes no entrassen en lo dit Principat, quar si ho feyen nos porien cessar grans mals, dans, infortunis e casos sinistres e irreparables quis seguirien per occupacions e furts de castells, viles e lochs del dit Principat, presons de persones, axi homens com fembres, e infants, affogaments de lochs e bens. E jatsie la dita Senyora per raho de les dites gents darmes estranyes, com a lochtinent general del senyor Rey, hagues appellat Parlament general al dit Principat assignant los lo dotzen die del present mes de Noembre fossen en la ciutat de Barchinona, pero la dita prouisio per al present faedora de occorrer a les dites fronteres per resistir a la entrada de les dites gents darmes estranyes se dilataue molt e vltra mesura, quar esperantho fins quel dit Parlament fos ajustat les dites gens serien ja entrades e sen seguirien los mals e perills dessus nomenats. E la quantitat necessaria per al dit assoldajament se arbitras a quantitat necessaria de quinze milie florins, los quals al present no podien esser bestrets per los Deputats del Gene-

[1] V. el folio 37 v. del mencionado Registro.

ral de Cathalunya sens acte de Cort o de Parlament, e en aço eren estrets e obligats ab sagrament e homenatge per los dits Deputats prestats, ne jamenys se podien hauer de les peccunies comunes de la taula de cambi de la ciutat de Barchinona, quar semblantment ho obsten certes ordinacions e ligaments, los quals son entre la dita ciutat o lo conçell de Cent jurats. E los regidors de la dita taula de cambi, a obseruacio de les quals ordinac[io]ns son tenguts e obligats los honorables consellers, e singularment cascu del conçell de Cent jurats de la dita ciutat, migençant sagrament per cascuns fet a Deu e als sancts quatre Euangelis, ne tal ley ne tals ordinacions no poden esser toltes, ne sospeses, ne mudades per lo conçell de Cent jurats, sino ab grans difficultats e celebrats abans certs conçells de xxx.te e de Cent jurats, per la qual raho veent la senyora Reyna e los de son conçell que la prouisio necessaria faedora per soccorrer a les dites fronteres ab gents darmes e ballesters se perdie del tot e es donar loch a la entrada de les dites gents darmes estranyes, no podent hauer la dita quantitat de diners, ha conuengut a emprar certs singulars de bestraure la dita quantitat de xv.M florins, posant los en segur quel primer acte lo qual se farie en lo dit Parlament serie que serie prouehit quels Deputats del dit General, ab ampla e bestant poder, farien vendes de censals morts a les persones dessus dites, bestrahents los dits xv.M florins les pensions quels començacen a correr lo jorn que realment darien los diners, fins quels dits Deputats fessen les dites vendes que la ciutat de Barchinona faents fermansa ensemps ab los prelats, barons, cauallers, gentils homens e ciutats e viles del dit Principat fessen e fermassen les dites vendes dels dits censals ab salaris de procuradors, hostatges, penes de no fermar dret ne posar alsgunes excepcions, scriptures de terços e sentencies de vet e ab totes altres obligacions en lo present temps esser acustumades posar en vendes de censals e ab obligacions de cascuns *in solidum* e per lo tot. E daltra part que tots los qui farien les dites vendes en lo dit cas se prometessen, migençant carta publica, que qualseuol dels obligats los quals per la dita raho haguessen res mes auant a pagar vltra lur part, en tal cas lo qui vltra sa part pagaria ho pogues exhigir e hauer dels altres e de cascuns *in solidum* e per lo tot ab semblants obligacions de les dessus dites hoc e que consentissen que aquell qui mes de la sua part pagarie ne puxe cobrar, e pendre lochs e cessions e per vigor de aquelles hauer, exhigir e demenar ço que mes de lur part haurie pagat migençant semblants obligacions que les dessus. E que la senyora Reyna e los Reuerents Archabisbe de Çaragossa e bisbe de Leyda, prelats, barons, nobles, homens e cauallers e homens de ciutats e viles del dit

Principat, migençant sagrament, prometran que en lo Parlament dessus dit no procehiran a qualseuol actes, fins que les dites vendes sien fermades per los dits Deputats, e per conseguent sien cancellades, absoltes e diffinides les vendes, seguretats e obligacions faedores per la dita ciutat prelats, barons, nobles e cauallers. E ells dits consellers no haien volgut prometre ne acceptar per la ciutat fer les dites coses sens que no passassen primerament per lo conçell de xxx.te e apres per lo conçell de Cent jurats. Per ço, ells dits consellers ho posauen en lo dit conçell de xxx.te a fi quen delliberassen ço quels hen fos vist faedor, quar ells dits consellers ne seguirien lur delliberacio.

E exposades les dites coses en lo dit conçell, e per lo dit conçell ben enteses, fon delliberat per tots concordablament que en la forma dessus dita ere acceptador lo dit partit, pero que muntas en lo conçell de Cent jurats, e parie a ells quel dit conçell de Cent jurats ho degues remetre a ells dits consellers e a certs prohomens per ells elegidors. E açi pres fi e conclusio lo dit conçell.

V.—*Conçell de Cent jurats tengut per los prop dits actes e per alsguns altres* [1].

Dimarts a quatre del mes de Noembre any dessus dit M. CCCC. XXXVIII., appellat lo conçell de Cent jurats ab veu de trompa e crida feta per los lochs acustumats de la ciutat de Barchinona per en Saluador Rouiradech, crida publich de la dita ciutat, e aiustat dins la sala gran de la casa de la dità ciutat on semblant conçell es acustumat de ajustar. E aiustat lo dit conçell foren en lo dit conçell proposades per los dits honorables consellers o per mossen Jacme sa Pila, en nom de tots les coses seguents [2]: . . . . . .

. . . . . .

Item, com per raho de les gents darmes estranyes cominants de entrar en lo Principat de Cathalunya e eren ja en la frontera prop la Vall Daran, ells dits consellers a prechs de la senyora Reyna e per resistir a les dites gents haian hauts a donar a aquells qui hic eren per la dita Vall Daran sis caxes de viratons. Per ço, ells ho exposauen en lo dit conçell, per ço que sils ere vist faedor los fossen preses en compte e fossen deduhides del inuentari quen te en Barthomeu Arquimbau, daraçaner de la dita ciutat.

[1] V. el folio 39 del citado Registro.

[2] La primera proposición deja de copiarse por ser ajena al asunto.

Item, com per part de la senyora Reyna, loctinent general del senyor Rey, sie stat conuocat Parlament al Principat de Cathalunya per raho de les dites gents darmes estranyes, e a ells dits consellers sie stada liurada de part de la dita Senyora vna letra sua patent, ab la qual los notifique la conuocacio del dit Parlament els diu e mane que constituesquen sindichs per entreuenir en lo Parlament dessus dit, per ço ells ho posauen en lo dit conçell a fi que hi fos degudament prouehit.

Apres fon exposat en lo dit conçell ço que fon posat en lo prop precedent conçell de Trente, ço es, dels xv.ᴹ florins, los quals necessariament se hauien hauer e conuertir en lo sou de homens a cauall e ballesters e altre gent a peu per trametre aquells en la frontera e als passos de Rossello per resistir a la entrada de les dites gents darmes estranyes qui en aquelles parts son per entrar en lo dit Principat. E la conuencio moguda que per la dita ciutat e per los prelats e barons e cauallers qui entreuenen en lo dit Parlament deuen fer vendes de censals morts a les persones qui offeren a bestraure los dits xv.ᴹ florins tro a tant que per ordinacio del dit Parlament per part del General de Cathalunya fossen fetes semblants vendes e lauors la dita ciutat romangues daquen quitia e desobligada. Per ço, ells dits consellers ho posauen en lo dit conçell, a fi que si lo dit conçell delliberaue de fer les dites vendes per los dits xv.ᴹ florins que fos prouehit que per la uniuersitat de la dita ciutat fos constituit sindich a fer e fermar les vendes dessus dites e les altres coses dependents de aquelles.

E exposades totes e sengles coses dessus dites en lo dit conçell de Cent jurats, e aquelles per lo dit conçell ben enteses, finalment lo dit conçell, tot concorde e sens discrepancia alguna, prouehi e dellibera sobre les dites coses en la forma seguent:

E primerament [1]. . . . . .

. . . . . .

Apres volch e dellibera lo dit conçell que les dites sis caxes de viratons sien preses en compte e sien leuades del inuentari fet per en Barthomen Arquimbau, daraçaner.

En lo fet de les companyes estranyes e aempra feta per part de la senyora Reyna que per hauer moneda necessaria per asoldeiar homens darmes a cauall e altres gents a peu, los quals prestament anassen a les fronteres e passos per resistir a les gents darmes stranyes que no entrassen en lo Principat, la ciutat e certs prelats e certs barons e cauallers e gentils homens fessen vendes de censals morts per xv.ᴹ florins a certes

[1] Omítese la transcripción del primer acuerdo por ser ajeno á la cuestión del Parlamento.

persones singulars que offeren aquells, tro a tant quels Deputats del General de Cathalunya, per poder donador a ells per lo dit Parlament ja conuocat per la senyora Reyna, lochtinent general del senyor Rey, fessen les dites vendes, fon delliberat per lo dit conçell ques faes ab totes aquelles caucions e seguretats que coneguessen los dits honorables consellers e XII. prohomens per ells elegidors de cascuns staments, als quals consellers e XII. prohomens de aço e de totes altres coses tocants les dites vendes, lo dit conçell dona plenaria potestat e sobre totes altres coses daquen dependents e emergents. E a fer les dites vendes e altres cartes e seguretats fos fet e fermat sindicat en manera acustumada al honorable en G. Gerona, clauari de la dita ciutat.

En lo fet de constituir sindichs per entreuenir per la ciutat en lo Parlament conuocat per la dita senyora Reyna, lo dit conçell ho remes als honorables consellers e a XII. prohomens de cascuns staments per ells elegidors, als quals dona lo dit conçell plen poder de elegir sindichs per interesser en lo dit Parlament e en aquell nombre que ells conexerien esser faedor, als quals en manera e forma acustumada fos fet e fermat sindicat e donat plen poder, segons es acustumat donar poder a sindichs, los quals han entreuenir en Parlament. E que la eleccio dels dits dotze prohomens e nominacio de sindichs se fessen, ans quel conçell se desaplegas. E mes auant dona lo dit conçell plen poder als dits honorables consellers de elegir, passada la present jornada, XXIIII. prohomens de cascuns staments per aconsellar los sindichs qui seran elets per entreuenir en lo dit Parlament sobre los actes de aquells e ab poder que donaren als dits honorables consellers e a lurs successors en la conselleria de mudar e variar lo dit conçell de XXIIII. en loch dels absents e embargats de no poder entreuenir en lo dit nombre de XXIIII. E açi pres conclusio lo dit conçell, lo qual nos desaplega, ans romas applegat fins la eleccio dels dits XII. prohomens a elegir los dits sindichs e la eleccio dels dits sindichs fossen fetes.

Apres de continent, sens diuertir a alguns altres actes, los dits honorables consellers se apartaren en lo tauler, lo qual es en la dita sala, e aqui elegiren los dotze prohomens per fer eleccio dels dits sindichs e foren los dits dotze los seguents, los honorables:

Mossen P. Romeu.
Mossen Bernat Turell.
Mossen Miquel de Muntjuhic.
Mossen Bertran dez Vall.
Mossen Bernat Fiueller, consol.

Johan Daguilar, consol.
Johan de Lobera.
Johan Nicholau Dirga, alias de Gualbes.
P. de Casanoua, notari.
Francesch Perell, barber.
Johan Gispert, perayre.
Johan Gregori, assahonador.

E de continent, elegits los dotze prohomens dessus dits e aquells publicats en lo dit conçell de Cent jurats, los dits honorables consellers e XII. prohomens sen entraren en la casa de les eleccions, e stants tots aqui fon regoneguda e abilitada vna cedula o I. memorial per los dits honorables consellers fet de persones abils e dispostes a esser sindichs en lo Parlament, fon procehit a eleccio de sis sindichs dels nomenats en lo dit memorial en aquesta manera que casscu dels dits honorables consellers e XII. prohomens scriuiren sis dels nomenats en lo dit memorial, aquells quels plague a cascuns e meteren de I. en I. les cedules, axi com les hauien scrites en vna capça aqui apparellada. E com tots haguessen meses les dites cedules en la dita capça, fon fet diligent scrutini dels contenguts en les dites cedules per lo dit mossen Huguet Fiueller e mossen P. Romeu, lo qual se associa present e entreuinent mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del honorable conçell de la dita ciutat. E fet a part lo dit scrutini, fon clarament vist que foren elegits en sindichs los honorables:

Mossen Huc Fiueller.
Mossen Johan Bussot.
Mossen Francesch dez Pla.
Mossen G. dez Soler.
Mossen Jacme Colom.
Micer G. Jorda.

E de continent foren publicats en lo dit conçell de C. jurats e per lo dit conçell aprouats.

E desaplegat lo dit conçell, de continent lo dit jorn mateix los dits honorables consellers romanents aqui en la dita sala, elegiren los dotze prohomens per veure e consellar en los actes de les vendes faedores per hauer los dits XV.M florins e per regonexer los contractes e seguretats, e son los seguents:

Mossen Johan Bussot.
Mossen Francesch dez Pla.

Matheu de Thesarach, notari.
Mossen G. dez Soler.
Mossen G. de Vallseca.
Mossen Ramo[n] sa Vall.
Mossen Jacme Colom.
Mossen Bernat Fiueller.
Bernat Vidal.
Thomas Lorch, specier.
Gabriel Terrago, ballester.
Bernat Tor, sartre.

Apres lo dit jorn de dimarts en lo depus dinar, los dits honorables consellers e los prop dits XII. prohomens, ajustats dins la casa del conçell de XXX.te de la dita ciutat, e com hagueren praticat vna stona sobre les vendes dessus dites faedores indemp[ni]tat e altres coses faents al fet delliberaren que los dits honorables consellers anassen al senyor Archabisbe de Ceragossa, lo qual ere al palau de la senyora Reyna, e que li notifficassen tot ço quis ere fet en lo dit conçell de Cent jurats sobre lo dit acte, e per ço que apuntassen ab ell la conclusio e perfeccio de les dites coses e partints de la dita casa de la ciutat puiaren al dit senyor Archabisbe e notifficaren li les dites coses e sobre aquelles comunicaren molt ab lo dit senyor.

E apres molts rahonaments feren tal conclusio que de continent lo sentdema per lo mati los dits honorables consellers fessen quel sindicat delliberat per fer les dites vendes se fermas e apres haurien lo memorial de aquells qui hauien los diners, e que les dites vendes se fermassen, axi per lo dit com per ell, e los altres segons ere stat empres, e axis partiren daqui los dits honorables consellers.

E puys lo sendema per lo mati que fon dimecres a V. del dit mes de Noembre fon fermat lo dit sindicat per la vniuersitat de la dita ciutat en les graus del palau maior del senyor Rey al honorable en Guillem Gerona, clauari de la dita ciutat, lo qual sindicat fermat los dits honorables consellers muntaren al senyor Archabisbe e trobaren ell e lo senyor bisbe de Leyda ab los altres del conçell de la senyora Reyna. E asseguts los dits honorables consellers en lo dit conçell fon aqui prouehit que la senyora Reyna e lo dit senyor Archabisbe e lo dit senyor bisbe de Leyda e lo Prior de Cathalunya mossen Guillem Ramon de Muntchada, senyor de Miquinença, mossen Galceran de Cruylles, mossen Galceran de Raquesens e mossen P. de Sentcliment, en nom seu propri e com a procurador del comte de Modica, feren e prestaren sa-

grament a Deu e als seus sancts quatre Euangelis quel primer acte quis farie en lo Parlament conuocat per la dita senyora Reyna, lochtinent general del dit senyor Rey, darien poder als deputats del General de Cathalunya a fermar les dites vendes per los dits xv.M florins, e que no ho vedarien ne hi contradirien, ans darien obra ab acabament que axis seguirie, dels quals juraments reebe carta en Ramon Batle, lochtinent de prothonotari de la senyora Reyna. Item, fon prouehit per lo dit senyor Archabisbe ques acabas lo proces començat e continuat sobre la informacio, com ere ver que les gents darmes stranyes eren per entrar en Cathalunya.

E apres lo dit senyor Archabisbe e lo senyor bisbe de Leyda, lo Prior de Cathalunya e los dits mossen Guillem Ramon de Muntcada, senyor de Miquinença, mossen P. de Sentcliment, procurador del comte de Modica, mossen Galceran de Cruylles, mossen Galceran de Raquesens e lo dit mossen P. de Sentcliment, en nom seu propri, stants en lo dit loch, e lo honorable en Guillem Gerona, clauari de la ciutat de Barchinona, sindich, constituit per la vniuersitat de la dita ciutat a fer, e fermar les dites vendes, constituit dins la casa de la ciutat feren, fermaren e juraren les dites vendes, segons apparen per les cartes daquen fermades en poder de mi Gabriel Canyelles, notari, lo dit dimecres a v. del dit mes.

Item, mes auant lo dit senyor Archabisbe, migençant sagrament, promes es obliga a fer fermar les dites vendes o a pagar lurs parts lo comte de Cardona, lo vescomte Dilla, lo vescomte Deuol, item lo bisbe Durgell, item lo comte de Pallars e lo dit mossen Guillem Ramon de Muntchada, promes e jura semblantment que farie fermar o pagar lurs part[s] lo vescomte de Rochaberti e don Ramon de Cardona, mossen Johan Roger Darill e mossen Anthoni Ponç de Ribelles.

E los dessus nomenats laychs, exceptat lo clauari, feren homenatge per lo hostatge a mossen Cola Militano, algutzir del senyor Rey.

Dilluns a xxiiii. de Noembre any dessus dit M. cccc. xxxviii., los dits honorables consellers, per lo poder a ells donat per lo dit conçell de Cent jurats, elegiren lo dit conçell de xxiiii. E son los seguents, ço es los honorables:

En Guillem de Vallseca.
Ramon ça Vall.
P. de Malla.
Guillem dez Torrent.
P. Romeu.
Bernat Turell.
Miquel de Muntuliu.
Bertran dez Vall.

Bernat Fiueller, consol.
Johan Daguilar, consol.
P. dez Torrent.
Johan Boscha.
Johan de Lobera, maior.
P. Grau.
Andreu Doliuella.
Bernat Vidal.
P. de Casanoua, notari.
Anthoni Brocard, notari.
Anthoni Runa, specier.
Francesch Parell, barber.
Johan Gispert, perayre.
B. Boffiy, frener.
Bernat Tor, sartre.
Ipolit Torroella, ballester.

VI.—*Conçell de* XXIIII. *prohomens deputats als actes del Parlament ço per ambaxada quis tractaue esser feta al senyor Rey* [1].

Dijous a VIII. del mes de Janer any dessus dit M.° CCCC.° XXXIX.°, aiustats los honorables consellers, tots V. e la maior part del conçell de XXIIII. elegit e deputat en los actes del Parlament, lo qual de present la senyora Reyna, lochtinent general del senyor Rey, celebre al Principat de Cathalunya en la present ciutat de Barchinona, fon aqui exposat per los honorables sindichs per la dita ciutat constituits en los actes del dit Parlament o en veu de tots per lo honorable mossen Francesch dez Pla, I. dels dits sindichs, lo stament dels actes e negocis del dit Parlament, e specialment com en lo dit Parlament se tractaue que ambaxada fos feta de part del Parlament al senyor Rey e com ere gran diuersitat en les intencions dels Braçes, quar los vns e pochs entenien que per cessar despeses infinides les quals se causarien per raho de la dita ambaxada al General de Cathalunya, lo qual ere excessiuament carregat de censals que cessas tota ambaxada e que fos tramesa secretament vna notabla persona al dit senyor que sabes son voler ja si entenie a venir, e altres deyen que ambaxada fos tramesa mas quels ambaxadors no fossen sino tres, ço es, I. de cascun Braç. E alsguns altres deyen que la dita ambaxada deuie esser de nou ambaxadors, ço es, tres de cascun Braç, e de aço fos en lo Parlament gran altercacio. E les XVIII. persones deputades als actes del dit Parlament e ells dits sindichs no haguessen volgut dar lur vot sens sabuda e consell dels dits honorables consellers e del dit consell de XXIIII. Per ço, ells dits sindichs ho posauen en lo dit conçell e per saber lur intencio, quar ells ne seguirien ço quels hen fos per ells consellat.

E los dits honorables consellers e conçell de XXIIII., enteses les dites coses, foren de intencio que fos consentit per los dits sindichs de la dita

[1] V. el folio 51 del citado Registro.

ciutat a ambaxada de tres persones, no de gran condicio ne pocha sino de mijana, e açò per no donar grans despeses al dit General. E açi pres conclusio lo dit conçell. E cascuns juraren a Deu e als sancts quatre Euangelis tenir secret les dites coses fins en altra manera fossen publicades.

VII.—*Altre conçell sobre semblant acte del prop dit.*

Dissabte a x. del dit mes de Janer, aiustats los dits honorables consellers e la maior part del dit conçell de xxiiii. prohomens als actes del dit Parlament deputats dins la lotge de la mar de la dita ciutat on en lo dit mes los dits honorables consellers conuenen per raho de les vendes de les imposicions de la dita ciutat ont semblantment foren mossen Francesch dez Pla, mossen Johan Bussot, mossen Huc Fiueller, mossen G. dez Soler, mossen Jacme Colom e micer G. Jorda, sindichs de la dita ciutat en lo Parlament dessus dit, e stans aqui fon aqui proposat per lo dit mossen Francesch dez Pla, en nom de tots los dits sindichs, com apres semblant conçell de xxiiii. de prop tengut, fos stat delliberat que fos donat loch a ambaxada faedora al senyor Rey solament de tres persones, no de les maiors ne de les menors, mas de condicio mijana. E com volguessen tornar resposta a la deuuytena e ans que fessen la dita resposta los fos vengut a memoria i. gran preiudici e greuge, lo qual la senyora Reyna, ab sa honor parlant, hauie de present fet al priuilegi de la dita ciutat de la scriptura del terç, ço es, que hauie inhibit al sotsueguer e regent la vegueria de Barchinona que no procehis a exequcio de i. reclam fet per los creedors de la cambra apostolical. E aquest greuge fos tan gran que deffellint aquell cessaue e deffellie lo pus fort e pus virtuos membre dels censals, e que fes inhibit celebrantse lo Parlament no ere res de be presumidor esperar reparacio de altres greuges, ne calie confiar que censals alsguns fossen pagats, e per conseguent tot lo stament de les gents qui viuien de censals e altres rendes serie derruit e destruit. Per aquesta raho ells dits Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot digueren als altres de la deuuytena que ells daquiauant no volien entreuenir en lur congregacio ne darien loch que en los actes del Parlament se anantas res fins lo dit greuge tant greu fos tornat a loch, dient lurs que axi ho hauien dels honorables consellers e del conçell deputat als actes del dit Parlament per que ells dits sindichs ho posauen en lo dit conçell, per ço que delliberassen si deuien star en lur oppinio o que deuien fer quar ells eren prests seguirne lur delliberacio. E ans quels dits honorables consellers e lo conçell dessus dit delli-

berassen, lo honorable mossen Bernat Fiueller, qui ere en lo dit conçell, dix que plagues al dit conçell que on delliberassen que en los actes del Parlament no fos procehit ne entes per los sindichs ne en la deuuytena per los dits mossen Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot, per raho del dit greuge fet al dit priuilegi de la scriptura de terç e fins fos tornat a loch quels plagues semblantment delliberar quels dits sindichs e mossen Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot semblantment stiguessen aturats de no procehir en los actes del dit Parlament, fins fos tornat a loch lo gran greuge a ell fet sobre la sentencia que li han reuocada, la qual hauie obtenguda sobre la restitucio de la possessio dels seus molins, dels qual[s] ere stat tret sens conexença de dret, lo qual greuge ere stat fet contra constitucions e ere axi ben deffenedor com lo dit priuilegi de la scriptura de terç.

E los dits honorables consellers e conçell de XXIIII., tots concordes, foren de aquesta intencio que loauen molt la manera tenguda per los dits mossen Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot, els plague molt com hauien dit que axi ere stat delliberat per los dits consellers e conçell, e volgueren que fins quel dit greuge fet al dit priuilegi de la scriptura del terç fos tornat a loch los dits mossen Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot no entreuengueren ab los de la dita deuuytena ne alsguns dels sindichs no procehissen a alsguns actes del Parlament.

Sobre empero lo greuge del dit mossen Bernat Fiueller, lo qual jassie greu, pero nol reputauen tant greu com lo dit greuge de la dita scriptura de terç, offeren de aquest acord que fos be empes e instat, açi per los sindichs en lo Parlament com encare per los honorables consellers deuant la senyora Reyna e en sa audiencia, pero quels actes del Parlament no stiguessen aturats per la dita raho. E açi pres conclusio lo dit conçell.

VIII.—*Que mossen Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot puxen interesser ab la XVIII.na del Parlament per sola deffensio de la terra* [1].

Dimarts a XXVII. del mes de Janer any dessus dit (1439), aiustat lo conçell de XXIIII. deputat als actes del Parlament, lo qual de present se celebre en la ciutat de Barchinona, ensemps ab los honorables consellers dins la casa del conçell de XXX.te fon aqui exposat per lo honorable mos-

[1] V. el folio 54 v. del mencionado Registro.

sen Francesch dez Pla, conseller e I. de la deuuytena dels actes del Parlament, com ja sabie lo dit conçell la delliberacio derrerament feta en semblant conçell celebrat dins la lotge de la mar, ço es, que ell dit Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot, los quals eren de la dita XVIII.na, no entreuenguessen ab los XVIII. en nenguns actes que fessen ne en lo Parlament nos anantas per los sindichs de Barchinona, fins la senyora Reyna hagues reuocat lo gran preiudici fet per la senyora Reyna a la dita ciutat sobre lo priuilegi de la scriptura de terç contengut en la delliberacio del dit conçell tengut en la dita lotge. E de la prop dita delliberacio ença ells dits Francesch dez Pla e Johan Bussot no sien entreuenguts ab los XVIII., per la qual raho lo dit Parlament sta molt torbat e los Braçes del dit Parlament e specialment los barons e apres los militars haien fetes lurs missatgeries al Braç reyal, encerquant remeys per los quals lo dit Perlament e la XVIII.na no stiguessen axi aturats. E entrels altres remeys aqui moguts, fos dit que si per occasio del dit greuge per ells pretes stauen aturats de no entreuenir per raho de la ambaxada, la qual lauors se tractaue deure esser feta al senyor Rey, e are lo Parlament no continuu lo fet de la dita ambaxada mas los grans ardits que han que les gents darmes stranyes en la primauera stan prestes de entrar, que al menys e solament per deffensio de la terra e que no perissen e no per alsguns altres actes del Parlament hi entreuenguessen. E daço fos donat gran carrech a la dita ciutat, per ço ells ho posauen en lo dit conçell, a fi quen delliberassen ço quels en donas de vijares quar ells ne seguirien ço quen fos por ells delliberat.

E los dits honorables consellers e los del dit conçell foren concordablament de aquesta intencio que tan solament per tractar de la deffensio de la terra, precisament e no per alsguns altres actes del dit Parlament, los dits mossen Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot puxen esser ab la dita deuuytena, no obstant la inhibicio dessus dita feta en lo dit conçell quis tench a la lotge, tant com es solament la deffensio dessus dita.

IX.—*Conçell dels XXIIII. deputat per certs actes del Parlament.*

Dijous a VI. del mes de Febrer del dit any M.° CCCC.° XXXVIIII.°, los honorables consellers e lo conçell de XXIIII. deputat en consellar en los actes del Parlament, aiustats dins la casa on los conçells de Trente se acustumen de ajustar, fon aqui exposat per los honorables sindichs de

la dita ciutat en lo Parlament dessus dit e o los foren en lo dit loch presents o per lo dit mossen Francesch dez Pla, en nom e veu de tots, que com en lo derrer conçell dels XXIIII. derrerament tengut fos stat delliberat que ell dit Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot, dos de la XVIII.na del Parlament, los quals, per delliberacio de altre consemblant conçell, eren prohibits de entreuenir en la dita XVIII.na ne los sindichs en lo Parlament, fins que la senyora Reyna hagues reuocat e tornat a loch lo preiudici fet al priuilegi de la dita ciutat de la scriptura de terç daquiauant poguessen ell dit Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot entreuenir en la dita XVIII.na, solament per actes tocants la deffensio de la terra, per raho de les companyes estranyes cominants entrar en lo Principat de Cathalunya en la primauera de prop esdeuenidora. E ells dits Francesch dez Pla e mossen Johan Bussot, de aquell temps ença, fossen entreuenguts en la dita XVIII.na e haguessen tractat de la dita deffensio. E de lur intencio haguessen feta relacio en lo Parlament en lo qual, per raho de la dita deffensio, ne hauie entre los Braçes de diuerses oppinions, ço es, los vns que fossen soldejats D. homens darmes e D. pillards a cert temps, e que a cascu fossen bestrets cinquanta florins en certa forma. E los altres fossen de intencio que la facultat de soldejar fos general per expandir ne fama en les parts de fora, pero que hagues solament loch en los dits D. homens darmes e D. pillards ab certa bestreta. E semblantment fossen haut[s] trescent[s] ballesters, los quals son ja en la frontera de la Vall Daran. E que en la Seu Durgell ne hagues CC. E los dits sindichs no haguessen volgut declarar lur intencio sobre les oppinions dessus dites ne consentir a alguna de aquelles. Per ço, ells ho posauen en lo dit conçell, a fi quen delliberassen quen ere faedor.

E exposades les dites coses en lo dit conçell e comunicat molt entre ells, foren de acord e delliberaren que per los dits sindichs fos consentit que per la deffensio dessus dita fossen soldejats D. homens darmes e D. pillards a tres meses. E que fos prouehit als dits CCC. ballesters, dels quals los CC. fossen en la Seu Durgell.

Item, dellibera lo dit conçell quels honorables consellers pujassen a la senyora Reyna e al senyor Archabisbe de Çeragossa per obtenir reuocacio del dit preiudici fet sobre lo dit priuilegi de les scriptures de terç. E açi pres fi e conclusio lo dit conçell.

X.—*Altre conçell lo dit jorn mateix celebrat sobre lo Alatza qui fon pres ab* X. *a Perpenya.*

Apres lo dit die mateix de diuendres a VI. del dit mes de Febrer, a les tres hores apres de mig jorn, los dits honorables consellers e la maior part del dit conçell de XXIIII., aiustats dins la dita casa del dit conçell de XXX.te, fon aqui exposat per lo dit mossen Francesch dez Pla, en nom seu e de mossen Johan Bussot e de mossen Huc Fiueller, sindichs, ensemps ab altres en lo Parlament, que com en la vila de Perpenya fossen stades preses onze persones, dels quals ere cap. I. al qual deyen Alatza, companyo de I. capita de certes gents darmes extranyes appellat Rodrigo Balandran ab mil florins Darago que en moneda tenie vers si lo dit Alatza e la senyora Reyna hagues prouehit quel dit Alatza ab los X. fossen menats açi en Barchinona. E hagues trames al dit Parlament e als Braçes de aquell que consentissen quels deputats pagas *(sic)* la despesa de menar los dits homens e los sindichs de aquesta ciutat se haguessen aturat acord per posar ho en lo dit conçell, per ço ells ho hi posauen per que delliberassen quen ere faedor.

Item, proposaren en lo dit conçell que com ells haguessen refferit al Braç reyal la delliberacio del prop precedent conçell, e lo dit Braç reportas ab anuig la dita delliberacio attes que tot lo dit Braç confiauen e hauien certa esperança quels de Barchinona hi passarien, hauien feta resposta al Braç de la Esglea e dels barons e cauellers quils hauien fetes certes ambaxades que ells eren de acord que a la XVIII.na fos donat ample poder de assoldejar homens darmes tants com los fos vist faedor, per ço que grans renom e fama sen espandis en les parts foranes, e a tots los altres Braços fos stada plasent la dita delliberacio. E ara que ells qui hauien ja consentida la cosa haguessen a tornar atras e variar lur oppinio. Per ço, pregauen los dits sindichs de la dita ciutat que purament fossen de lur oppinio quar ells o aquells dells, los quals cabessen en la dita XVIII.na los posarien en segur, que null temps consentirien que fossen assoldejats sino D. homens darmes e D. pillards, quar nos feye sino per que tal fama exis. E ells dits sindichs no ho haguessen volgut consentir sens ferne paraula al dit conçell. Per que ells ho hi posauen a fi que delliberassen quen ere faedor.

E lo dit conçell comunicat entre ells de les dites coses consentiren que los mil florins trobats en poder del dit Alatza venguessen en mans e poder dels deputats del General de Cathalunya, e que de aquells fos-

sen pagades e deduhides les despeses faedores en fer venir a aquesta ciutat los dits Alatza e altres qui ab ells son.

E sobre lo segon fet, tot lo dit conçell concordes, delliberaren que lo poder de soldejar fos donat general de soldejar tants homens darmes e tants pillards com volguessen, segons ere per lo dit Braç demenat. E açi pres conclusio lo dit conçell.

XI.—*Conçell de XXIIII. per los actes del Parlament* [1].

Dimarts a XVII. del dit mes de Març del dit any M.° CCCC.° XXXVIIII.°, los dits honorables consellers e la maior part del conçell de XXIIII. deputat en consellar en los actes del Parlament ajustats dins la casa del conçell de XXX.te, fon aqui exposat per los sindichs constituits en los actes del Parlament o per mossen Francesch dez Pla, I. dels sindichs, e en nom de tots, que com lo stament de la Esglea en lo dit Parlament e dels barons e cauellers e molts del Braç reyal, exceptats ells sindichs de Barchinona, qui no sen eren volguts planir sens lo present conçell fossen de acord que per a mil rocins fos donada anada a raho de XX. lliures per cascun roci e per a temps de dos anys, ço es, per D. homens darmes e D. pillards, los quals fossen prests per resistir e inuasir tota vegada quel cas ho requerrie contra les gents darmes, les quals volen entrar en lo Principat de Cathalunya, per ço ells dits sindichs ho posauen en lo dit conçell, a fi quels consellassen que deuien fer.

Item, exposaren aqui com los dits staments eren concordes que XXI.a persones fossen elegides, les quals pensassen, vissen e entenessen en los greuges e preiudicis fets al Principat de Cathalunya e als membres e singulars de aquell. E lo stament de la Esglea e lo stament dels barons e cauallers haguessen cascuns ja nomenades set personas, per ço ells dits sindichs ho posauen en lo dit conçell a fi que fossen consellats que deuien fer.

E los dits honorables consellers e consell de XXIIII. foren de acord que la dita anada ques atorgas als dits mil rocins e que vessen ab los XVIII. del Parlament sis porie fer que pus I. any dels dits dos anys fos passat que cessas per lo segon any, e quels dits sindichs strebassen e fessen lur poder que dels dits rocins e homens darmes e pillards lo Braç reyal, segons mes e menys hagues la sua entegre porcio.

En lo fet de les dites XXI. persones foren de intencio que fossen ele-

[1] V. el folio 61 v. del mencionado Registro.

gides per fer e tractar los actes dels dits greuges e preiudicis, pero que no haguessen poder sino de tractar, e que ho haguessen a refferir e que no haguessen algu salari. E açi pres conclusio lo dit conçell [1].

Registre quart de letres closes [2].

1.—*Als molt honorables e molt sauis senyors mossen Johan Lull e mossen Bernat ça Pila, ambaxadors tramesos al senyor Rey per la ciutat de Barchinona.*

Molt honorables e molt sauis senyors: Com segons les instruccions per nosaltres, en nom de aquesta ciutat, a vostres sauieses liurades en vostra partida, les causes principals per que la ambaxada fon delliberada e apres tramesa sots nominacio e eleccio de vosaltres sien dues, ço es, la primera per visitar lo dit Senyor, per ço que per mija vostre la dita ciutat pogues esser certificada de la sanitat e disposicio de sa reyal persona, com atteses los actes bellicoses en los quals continuament ha entes e los grans treballs e perills en que ha stat e sta tant com sie en la guerra e per molts altres esguards, la dita ciutat e nosaltres, en nom de aquella, ne ha e hauem stat en gran ansia e congoxa. La segona, com la dita ciutat, per sa innada fidelitat e naturalesa e per sa gran affeccio, haie desijat e continuament desige la presencia de son Rey e Senyor en sos regnes e terres naturals deça mar, axi com a cap principal lur, ha trameses vosaltres ambaxadors seus per supplicar la sua senyoria que, per gran consolacio de la dita ciutat e de sos vassalls e sotsmeses dels dits regnes e terres naturals deça mar, fos de sa merce voler se dispondre per lunyar, axi la sua reyal persona com la sua honor, de tots sinistres e contraris en visitar sos regnes e terres per consolacio lur, segons les dites dues causes principals e moltes daltres son en les dites instruccions contengudes. E jassie les dites causes deguen rahonablament

[1] El Registro de donde se han tomado estos documentos es un manuscrito *in folio*, encuadernado, con cubiertas de cuero, compuesto de 194 hojas. Corresponde á la colección de *Deliberacions*, y en su folio 1 se lee el siguiente epígrafe: *Començe lo segon Registre de conçells de Cent jurats de la ciutat de Barchinona e de altres particulars conçells de la scriuania del honorable conçell de la dita ciutat del temps den Gabriel Canyelles, notari e scriua del dit honorable conçell.*—Archivo Municipal de Barcelona.

[2] Los documentos que siguen están sacados del *Registre quart de letres closes comunes atorgades per los honorables consellers de Barchinona fet per mi Gabriel Canyelles, not[ari] e scriua del honorable conçell de la dita cintat*, folio 32 v. y siguientes. A. M. B.

induhir lo dit Senyor a venir en sos regnes e terres naturals deça mar are sen hi pot affegir mes auant vna molt inductiua e no menys principal que les altres, per la qual lo dit Senyor, si a Deu ere plasent, deurie elegir voler personalment occorrer al perill iminent als dits seus indubitats regnes e terres, e specialment al seu Principat de Cathalunya, ans que per nouelles conquestes posas en risch la antiga, segura e certa heretat sua. E es la dita causa la seguent, ço es, que a la senyora Reyna es stada tramesa per lo comte de Foix vna letra, de la qual vos trametem translat, inclus en la present, reebuda per la dita Senyora a xx. del present mes de Setembre, continent en acabament, segons per lo dit translat serets auisats com Poton de Sentaualha, capita principal e molts altres capitans ab gran nombre de gent darmes, los quals no ha gayre eren deuant la vila de Bordeu e apres en la terra de Lesparra en Bordeles haurien intencio de entrar en les senyories del dit Senyor. Per ço, senyors molt honorables e molt sauis, certificam vostres sauieses de les dites coses pregants vos molt affectuosament que comenants nosaltres e aquesta ciutat en gracia e merce del dit Senyor li vullats de e sobre les dites coses fer tal rahonament que ell vege e conegue que la sua absencia done causa e occasio a aquelles e conuide sos anamichs que emprenguen, façen e exeguesquen ço que no gosarien si sabien e sentien la sua senyoria esser dins sos regnes e terres, De tots aquestes coses e de la successio de vostra nauigacio e marinatge e de la vostra recepcio e de les altres coses contingents serem aconsolats que com pus prestament porets nos certifiquets. E successiuament de la prosequcio de vostra ambaxada e de tots los mijans de aquella com hi haie abilitat de certificar nosen. E tengueus la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a xxiiii. de Setembre del any M. CCCC. XXXVIII.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

II.—*Al molt hono[rable] e saui senyor en Johan Pere, de la vila de Puigcerda.*

Molt hono[rable] e saui senyor: Com açi sie fama que molta gent amassada e en gran nombre sta apparellada per entrar en Cathalunya per les parts de Rossello, e per star be appercebuts vullam axi cautelosament com pugam saberne la veritat. Per ço, vs pregam ab tanta affeccio com podem que prestament nos certifiquets de tot quant ne sapiats, e en lo sdeuenidor sen sabra e per correu spetxats, certifficants nos que ho haurem a pler singular, lo qual molt vos grahirem. E ten-

gueus lo Sanct Sperit en sa guarda. Rescriuints nos fiablament de tot quant puxam fer per vostra honor. Scrita en Bar[chinona] a xxv. de Octubre del any M. CCCC. XXXVIII.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

III.—*Als molt honorables e molt sauis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.*

Molt honorables e molt sauis senyors: Vostra letra hauem rehebuda de xxv. del present mes, ab la qual nos pregau vos vullam certifficar souin del fet de les gents darmes qui volen entrar en lo Principat mencionant en vostra letra, com lo honor[able] mossen Phelip de Sent Celoni e los consols [de] la vila de Perpinya ab lurs letres vos ne an certifficats, de les quals certifficacions hauem singular pler, car per aquelles som releuats de carrech que no hauiem altres coses pus noues que puguessem certifficar vostres sauieses, e semblant certifficacio que vosaltres hauets ja hauda dels consols de Perpenya hauem nosaltres de ells mateys hauda. Anadint per mes certifficacio vostra com hauem rehebuda del comte de Pallars vna letra del vint e tres del dit present mes, ab la qual nos certiffique com les gents darmes son apropriades a dues legues de la Vall Daran, e aço sab per missatgers que li son venguts emprant lo volgues anar a la dita Vall per soccorrer, consellar e veure .o que ells podien e deuien fer per saluacio de aquella Vall e de lurs persones, bens e fortaleses com sien en loch que nols pot esser massa be resistida la entrada, sino ab massa gran esforç de gent, e com lo dit comte hauie delliberat de anar hi. E mes auant per altre letre del Reuerent bisbe Durgell ensemps e del dit compte hauem mencio com la dita gent darmes eren per entrar en la dita Vall de Aran, e que haurien pres Vallcabrera e ha corregut Banyeres de Luxo, qui son vehins al comtat de Pallars a VI. legues. Nosaltres som continuadament ab lo conçell de la senyora Reyna, la qual ha proposit de appellar Parlament e les letres de conuocacio se spatxen continuament. De totes altres coses les quals apres sabrem certifficarem vostres sauieses, los quals lo Sanct Sperit vulla conseruar beneuenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXX. de Octnbre del any M. CCCC. XXXVIII.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

IV.—*Als molt Reuerent, noble baro e honorables senyors lo senyor bisbe Durgell, comte de Pallars e capitol Durgell.*

Molt Reuerent, noble baro e honorables senyors: Reebuda hauem vostra letra de XXIII. del present mes de Octubre, ab la qual nos notifficats com pochs dies hauie passats per part de la senyor[a] Reyna vos serie presentada vna letra sua, certifficant vos com la sua senyoria seria certament stada auisada com les companyes darmes de França deuen entrar en lo Principat de Cathalunya per voler aquell garreiar e destruhir. E per ço manaue e exortaua que sens dilacio alguna fessets vostres fortaleses que son en la frontera metre apunct de muralles e valls ab totes artallaries offensiues e deffensiues. E com ho metets en obra pero conexets lo poder vostre ab la multitud de les dites gents darmes no esser sufficient de poder los resistir com aquexes muntanyes sien molts deshabitades e pobres darmes e de gent. E per tant hauets delliberat trametre a la dita senyora Reyna e als diputats del General e a nosaltres mossen Jacme Barragans, ardiacha den Dorra *(sic)*, per notifficar les dites coses e instar que vs sie trames socors, segons les dites coses son en la dita vostra letra pus largament contengudes. A la qual letra vos responen que a nosaltres es molt greu lo gran perpleix en que sots posats per les dites rahons, e planyem molt los grans dans e inconuenients los quals stan apparellats a la terra, encara que notables e habundoses prouisions si seguesquen de prouisions degudes a tal cars faedores, nosaltres som continuadament ab lo conçell de la senyora Reyna, ab lo qual farem totes les instancies a nosaltres possibles, e lo dit conçell qui ho te molt a cor que en aquexes vostres partides e en tots altres on sie necessari sie fet gran esforç e sie trames socors e molt prestament com tota cuyta hi sie reputada per triga e no soffer tal acte dilacio alguna. E tengue lo Sant Spirit vostres Reuerent fr[aternitat], gran noblesa e honorables sauieses en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXX. de Octubre del any M. CCCC. XXXVVIII.

De vostres R. P. e noble, seruidors e a honor vostra apparellats. Los consellers de Barchinona.

V. — *Als molt honorables e molt sauis senyors mossen Johan Lull e mossen Bernat ça Pila, ambaxadors al senyor Rey tramesos per la ciutat de Barchinona.*

Molt honorables e molt sauis senyors [1].....: Apres vos notifficam que açi ha gran fama, la qual se continua que gran [gents?] de armes amaçades en França an delliberat de entrar en Cathalunya, les quals se diu deuen entrar per diuerses parts, axi per Rosello com per la Vall Daran e per Arago. De aço han letres la senyora Reyna e los diputats del General e nosaltres, axi dels consols de Perpenya e del bisbe Durgell e del comte de Pallars e de molts daltres, la senyora Reyna fa continuament tenir son conçell en lo qual entreuenim souint. E per prouehir hi la dita Senyora ha acordat de conuocar Parlament e tramet ses letres per que sien açi dins Barchinona lo XIII. die de Noembre prop vinent. Aquesta ciutat enten be mirar per tot ço quen sera remeten a la successio del temps..... Scrita en Barchinona la vigilia de la festa de tots Sancts derrer de Octubre any M. CCCC. XXXVIII.
Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

VI. — *Als molt honorables e molt sauis senyors mossen Johan Lull e mossen Bernat ça Pila, ambaxadors al senyor Rey tramesos per la ciutat de Barchinona.*

Molt honorables e molt sauis senyors: Reebuda hauem vostra letra de XX. del mes de Octubre prop passat, scrita en lo Castell de Alou, per la [qual?] nos hauets certifficats de les jornades per lo molt alt senyor Rey a vosaltres asignades a proseguir e explicar a la sua senyoria les coses en vostres instruccions contengudes, jassie interruptes per occorriment de altres negocis. Som encara certifficats de la cruel mort e subita seguida del Infant don Pedro, lo qual ferit per pedra de bombarda ha finats sos darrers dies. O pedra dolorosa e de gran e cruel turbacio qui ha tolta del mon la persona del dit Infant, la qual per molts esguards era tenguda en extima e reputacio, attesa certes Napols no ere per tant massa gran preu reemedora, e no solament preu de effusio de gran tresor, mas encara preu de sanch. Deu per sa merse qui ha sobtosament arrapat, lo haie pres de les miseries e treballs daquest mon in-

[1] Por ser ajenos al asunto del Parlamento los que se tratan al principio y final de la carta, sólo se transcribe la parte que hace referencia a aquél.

consta[n]t lo haie collocat en la gloria de Paradis. E com, senyors molt honorables e molt sauis, ara mes que jamay sie necessari induhir lo dit Senyor a venirsen, quar los presagis que li han fets abelliment de hauer Napols se conuertexen en successions deceptiues e sotsmeses e infortunis, los quals placia a la diuinal clemencia haien fi en la desestrada mort del dit Inffant Don Pedro. Mes hi deu esser induhit lo dit Senyor, pensant e tenint al deuant la armada dels janouesos molt dubtosa de alguna bona sperança. E mes, com lo dit Senyor es axi embolcat e ha aproseguir sos actes bellicosos ab italians e en terres plenes de laços, perills e orrors sempiternals. E per totes aquestes rahons e per continuada instancia a nosaltres feta per la molt alta senyora Reyna, jassia passionada per indisposicio de sa persona, vos pregam ab molt gran affeccio que les induccions fetes al dit Senyor sobre la sua venguda vullats continuar e vbertament posar li al deuant los casos scandalosos e perills en que es, a fi que seguides coses massa greus non sper desauenturadament de pus greus. E semblantment lo certiffiquets de la gran multitud de gents darmes stranyes, les quals son vers Tolosa e en les altres parts circunuehints partida, de les quals se son arriscades de entrar en lo Principat de Cathalunya, axi per Rosello com per la Vall Daran. E jassie sen sien tornades per resistencia atrobades en les fronteres, pero romanen encara applegades cominants entrar en la primauera, per la qual raho la dita Senyora ha conuocat Parlament al Principat de Cathalunya on se tractera de la deffensio de la terra. E deurie pensar lo dit Senyor que mes li va en ocorrer a la sua propia heretat que no jaquint aquella entendre a proseguir empreses exquisides, les quals james han feta bona cara. E tengueus, senyors molt honorables e molt sauis, lo Sanct Spirit en sa guarda. Scrita en Barchinona a XXVIII. de Noembre del any M. CCCC. XXXVIII.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

VII.—*Al molt alt e molt excellent lo senyor Rey de Castella e de Leo.*

Molt alt e molt excellent Senyor: De la vostra gran excellencia hauem reebuda, ab aquella humil reuerencia ques pertany, vna molt amable letre dada en la vila de Madrigal a XX. del mes de Noembre prop passat, ab la qual la dita vostra gran excellencia notiffique a nosaltres com li es stat dit que alsgunes gents darmes son vengudes contra los regnes del molt alt senyor Rey Darago, Rey e Senyor nostre, ab intencio de dampnifficar aquells, lo que vostra gran serenitat reporta ab gran despler, atteses los grans deutes, los quals son entre lo dit senyor Rey

nostre e vostra gran excellencia. E semblantment, considerada la pau e amor, les quals son entre los seus regnes e los vostres, e la singular affectio que per tots temps hauets hauda e hauets a aquells, e en special a aquesta ciutat e al Principat de Cathalunya, sobre lo qual vostra gran excellencia ha acordat de scriurens per que vs ne certiffiquem e per semblant a notifficar qualseuol remeys que entenam se degen complir a honor del dit senyor Rey e als de sos regnes en que vos, Senyor, bonament pugats entreuenir e aprofitar pus de vostra intencio ab tota bona affeccio, podem e deuem esser ben certs, segons totes les dites coses son en la dita letra de vostra gran altesa contengudes, la qual per nosaltres ab gran exaltacio legida som daquen romasos, no es merauella molt aconsolats, considerants la molt loabla intencio, la qual vostra gran celsitud per sa acustumada e innada amor e liberalitat demostre hauer en los affers del dit molt alt Rey e Senyor nostre. E jassie per totes vegades, pero ara maiorment en la absencia de sos regnes e terres, offerint li prouehir de tots remeys qui vs sien possibles e hauent memoria, la qual per obliuio nos pot delir del gran deute de fraternitat e indissoluble ligam de sanguinitat adherits e affixos a les medulles interiors vostres e sues, sens poder ho separar memorant encara lo gran beniffet de pau e amor don vosaltres dos sots jndicats esser ı. en gran confederatio e unitat de voler, lo qual foragitat tot dubte en qualseuol cas lo dit Rey e Senyor nostre a vostra gran serenitat correspondrie per real exibicio de obra virtuosa. Retornant apres, molt excellent Senyor, a nosaltres e a aquesta ciutat som romasos ab les penses molt alegres per la singular affectio que per vostra benigna letre nos hauets e al Principat de Cathalunya offerta e demostrada de e sobre la qual a vostra gran altesa, en nom de la dita ciutat e nostre e del dit Principat, refferim humils actions de gracies e merces, offerints a aquella totes coses a nosaltres pertinents licites e degudes. Mes auant, molt alt Senyor, com sie rahonable fer vos cert de les dites gents darmes vos certifficam que alsgunes en assats gran nombre ajustades sots diuerses capitans en França se son esforçades de entrar en los regnes e terres del dit senyor Rey nostre, e specialment alsguns per les parts de Rosello, asseiants de pendre e dampnifficar alsguns castells e lochs. E de fet agueren complit lur mal voler si no fos lo diuinal adjutori conmouent e incitant la dita molt alta senyora Reyna e los naturals vassalls dels dits Senyor e Senyora domiciliats en lo dit Principat a deguts remeys, als quals per la dita raho la dita Senyora, lochtinent general del dit Senyor, ha conuocat Parlament general dins aquesta ciutat, en la celebracio del qual se han ja fetes tals prouisions per soccorrer a les fronteres e als passos

que les dites gents darmes stranyes se son retretes en les dites parts de França per exiuernar aqui cominants que en la primauera torneran. Pero confiants la dita Senyora e tota la terra en Deu tot poderos a lur mala intencio sera en tal manera prouehit que nols sera legut de exequtar lur maligne proposit. E creem fermament que la dita senyora Reyna, membrant de les grans oblacions e muniffiques proffertes fetes per vostra gran altesa on fos necessari, se aemp[r]aria de aquelles e recorreria indubitablament al adjutori propriciable de la vostra Reyal Maiestat, la qual lo Rey dels Reys, Deu omnipotent, vulle al regiment de sos regnes e terres conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a deu de Deembre del any de la Natiuitat de nostre Senyor M. CCCC. XXXVIII.

De la vostra serenitat humils seruidor[s]. Los consellers de Barchinona.

VIII.—*Sacre Regie Aragonum et Sicilie Maiestati.*

Molt alt e molt excellent Princep e poderos Senyor:

Occorrent a nosaltres passatge segur de la galea patroneiada per en P. dez Pla, ciuteda de aquesta ciutat, hauem acordat de certifficar vostra gran senyoria del stament del Parlament general conuocat per la molt alta senyora Reyna, consors e lochtinent general de vostra Reyal Maiestat, al vostre Principat de Cathalunya dins aquesta ciutat e dels actes apres la dita conuocacio subseguits tro en la jornada present, de les quals coses, Senyor molt excellent, haguessem tot dubte foragitat, certifficada abans vostra gran excellencia si abilitat de segur passatge se fos offerta. On, Senyor molt alt e molt excellent, cert es e notori que detenint vostra gran altesa longues trigues a vostra molt cara e molt excellent persona e a tots vostres regnes e terres grantment nociues en la empresa del reyalme de Napols, se es seguit que gran nombre de gents darmes stranyes stant amaçades en Lenguadoch, del reyalme de França, segons clara experiencia ha demostrat e veridica informacio daquen reebuda ha confirmat, inconsultament han delliberat de entrar en los regnes e terres vostres, e specialment del dit vostre Principat de Cathalunya, per offendre e dampnificar vostres subdits e vassaylls naturals, stant ja lauors molt prests en la frontera. Per la dita raho, la dita molt alta senyora Reyna, molt angoxosa, veent se destituida de vostra molt precara e molt desijada presencia e anciosa de encercar remeys salutables, per los quals se pogues occorrer al maligne proposit de les dites gents darmes ab son conçell, en lo qual foren appellats e presents nostres inmediats processos en la consellaria, dellibera de conuocar lo

dit Parlament general, consellant ho los del conçell de la dita Senyora e donant hi loch aquesta ciutat, jassie li fos vist pus salutable e cosa de maior esforç e virtut e pus expedient a sortirne prouisions mes copioses esser conuocada Cort. Pero attes quels anemichs eren ja en les portes e que per poch lagui que fos ere dan irreparable, volenterosament dona loch a la conuocacio del dit Parlament, lo qual de continent fon conuocat per la dita Senyora ab ses letres de xxv. del mes de Octubre prop passat, e fon assignat loch a entreuenir en lo dit Parlament aquesta ciutat e jornada a xii. del mes de Noembre prop passat. Mas per ço com fortuna aduersa reluctant les dites gents darmes stranyes, entretant se eren molt acostades e eren stades a Salses e hauien cremat lo Burg e sen foren entrades si resistencia tal qual no fos stada se retragueren per poch spay cominants de refforçar e impetuosament entrar. E fore cas irreparable si fos remes a la ventura, esperant entretant la jornada del dit Parlament e les prouisions aqui faedores, couench a la dita senyora Reyna, donant hi tot loch aquesta ciutat que cert socors de alsgunes gents darmes a cauall e ballesters e altres a peu fossen de continent, no sperada la celebracio del dit Parlament, trameses als passos e a la frontera de Rossello, al sou dels quals se arbitraren esser necessaris al menys xv.ᴹ florins. Mas com fos vist esser impossible de poder hauer axi prest los dits xv.ᴹ florins quar los deputats del General de Cathalunya empetxats de bestraure aquells sots vincle de sagrament e homenatge sens deguda cautela del Parlament, lo qual encara no hauia loch. E aquesta ciutat nos pogues planir de les monedes comunes de la taula del cambi de la dita ciutat, sens imposament de vectigals e altres odiosos e sens que diuerses conçells, axi de Cent jurats com altres, no procehissen en ques causarien grans laguis e dilacions, considerant la dita Senyora e per semblant aquesta ciutat que sublats los dits e tots altres remeys e fundaments ne anaue a baix tot lo ediffici axi prest faedor, endreçant ho lo Angel de gran Conçell occorregueren alsguns honorables ciutadans de aquesta ciutat, zelants purament lo benauenir de vostra Reyal Maiestat e de vostres regnes e terres, los quals aduertints a la gran cuyta quel cas requerie e si prestament no si prouehis lo cas sinistre no ere per reparar ab gran affeccio, offerien prestar los dits xv.ᴹ florins pus degudament fos prouehit a lur seguretat. E per ço com los fets recaen en semblants difficultats e imposibilitats, quar los deputats dessus dits no hauien facultat ne la podien hauer de fer la seguretat demanada, fins lo dit Parlament se celebras, e per conseguent eren en semblant empatxament aquesta ciutat, no oblidada la sua deguda fidelitat e naturalesa innada, no sabent deffallir als ops medecina salutiffera,

per la qual les ancies e congoxes e pensaments dessus dits constituhint la cosa en desperacio son stades leuades e toltes e de difficils e encara impossibles eren se fetes facils e possibles, ço es, que la dita ciutat per lur sindich ha fetes e fermades vendes de censals morts sobre si als prestants los dits xv.ᵘ florins, ab promesa feta de guardar de dan e de fer e procurar e donar obra ab acabament, tota exceptio remoguda, que com lo dit Parlament fos ajustat e en la celebracio de aquell serie donat poder als deputats dessus dits de fer les dites vendes o tornar los preus, a fi que les fetes per la dita ciutat fossen cancellades. E de continent, ab lo remey prop dit, les gents darmes e ballesters son stats soldeiats e feta a ells paga de lur sou son anats als dits passos e frontera de Rosello, es son mostrats en tal mauera que les dites gents darmes stranyes no han haut leer ne auinentesa de entrar ne exequir lur mal pensament, ans axi per obstancia dels trameses e per la iuernada quils venia al dessus se son retrets per exiuernar, proposants de entrar en la primauera de prop esdeuenidora e es cosa la qual se deu ben dubtar, e per ço ha confiat aquesta ciutat quel dit Parlament passeiaria en tal manera que, Deu endreçant, lur consell romandra infatuat e dissipat, e sabrien e sentirien que ell es veniedor de les batalles, fauorint la justicia vostra, Senyor, e de vostres regnes e terres. Mas per ço, molt alt e molt excellent Senyor, com serie cosa la qual la diuinal disposicio endreçarie millor si la vostra Reyal Maiestat mils la cara girada vers la deffensio dessus dita e resistencia als anamichs faedora, continuant se ara la celebracio del dit Parlament per los Braços en aquell entreuinents o per certa deuuytena ordonada e deputada als actes de aquell es stada moguda certa ambaxada a vostra gran excellencia faedora, tenints vns que la dita ambaxada deuie esser de tres persones, vna de cascun Braç, e los altres affermants que deuia esser de nou persones, ço es, tres de cascun Braç, sobre les quals oppinions hac entre la dita deuuytena tantost en lo començament certa discrepancia, quar dos dels sindichs de aquesta ciutat, constituits en entreuenir en lo dit Parlament, qui son en la dita deuuytena ab molt sana pensa, e no per que vostra Reyal Maiestat no meresques ambaxada molt solempne, o de tres o de nou e encara maior, contradigueren a les oppinions dessus dites, obrints via a lur parer pus factible, ço es, que fora millor que prestament e ab la dita galea fos tramesa a vostra gran Celsitud certa persona abil e disposta, la qual refferis a vos, Senyor, lo stament del dit Parlament e vs donas sentiment de la ambaxada dessus dita e sabes e sentis en quina oppinio vos, Senyor, ne darieu e vostra voluntat li maniffestassets e apres reportas prestament ço que a vostra gran senyora ne fos plasent

e agradable. E a juy nostre la cosa passeiara en degut orde e ab limits pertinents e ab deguda proporcio. Mas tal oppinio dels dits nostres sindichs no fon gents abraçada, ans del tot reppellida, per que couench als dits nostres sindichs per no dilatar lacte declarar lur intencio sobre los dits actes dels tres o dels nou destinadors en la ambaxada dessus dita. E de fet per certs e justs esguards foren de oppinio de aquells qui sostenien lo nombre dels tres ere sufficient a la dita ambaxada, pero eren de intencio que sens tota contradiccio ans de ruptura se aderissen ab los mes, vulles del nombre dels tres o dels nou. Mas, Senyor molt alt e molt excellent, com alsgunes vegades se seguesque que les obres com pus sanctes e de millor o pus sana intencio son, tractant ho lo Sathan, sembrador de discordies, prenen gran torb e son vltra degut dilatades e no produexen lo fruyt en la saho e temps que deurien, se es seguit que la dita molt alta senyora Reyna o pus vertaderament e no imputant ho a la sua senyoria mas als de son conçell, maiorment als prelats e ecclesiastichs ha o han fet, stant los actes del dit Parlament en lo millor punct que esser poguessen I. molt gran preiudici, no solament a aquesta ciutat, ans encara a tots los staments del dit vostro Principat, lo qual preiudici si a loch no tornaue serie tret en pernicios eximpli a tots aquells qui reeben censals e accepten lurs seguretats de diuerses deutes a ells deguts, migençant scriptures de terços fetes e continuades en les Corts dels vostros officials ordinaris, axi de aquesta ciutat com de les altres ciutats, sotsmeses a vostra gran senyoria, lo qual preiudici es aquest: los creedors de la cambre apostolical als quals per certs comissaris de *olim* Papa Benet foren fetes diuerses vendes de censals morts, los preus de les quals seruiren a les grans despeses fetes e faedores per tractar e procurar la vnio de Sancta Mara Esglea, entrels quals creedors son compreses persones ecclesiastiques, cauallers, ciutedans honrats e de altres condicions, vidues e pupills, hauents specials obligacions e generals entre les altres rendes e drets de les vagants e annades degudes e deuedores de e per raho de qualseuol dignitats e beniffets ecclesiastichs e scrits, sots pena del terç en la Cort de la vostra vegueria de aquesta ciutat. E com per lo Reuerent bisbe de la dita ciutat fos deguda la vagant o annata de e per raho de la prouisio per nostre Sanct Pare a ell feta de son bisbat de Barchinona e diuerses vegades per part dels dits creedors fos stada demanada la dita vagant pertanyent e obligada als dits creedors. E per part del dit Reuerent bisbe sien stades opposades diuerses excepcions e nos sien volguts amicablament conuenir ab los creedors dessus dits, ha conuengut als dits creedors de hauer fet reclam contra lo dit Reuerent bisbe e sa mensa episcopal e rendes e drets de

aquella. E lo vostro veguer de la dita ciutat o regent la dita vegueria, com a jutge ordinari de la cambra apostolical, per special consentiment del dit *olim* Papa Benet e per submissio a ell feta de la dita cambra apostolical, vagants e annades e altres rendes e drets de aquella e per declaracions fetes per vos, Senyor, e per la dita senyora Reyna e per lo veguer de Barchinona, volent exequtar lo dit reclam es stada feta euocasio de la causa al conçell de la dita Senyora, la qual ha inhibit al dit veguer o regent la vegueria que en alguna manera nos entremete de fer la dita exequcio per vigor del dit reclam fet, en virtut de la dita scriptura de terç com ella so haie reseruat. O, Senyor mol excellent, e quals contractes de censals morts e debitoris de infinides quantitats scrits, sots pena de terç, se trobaran estar en segur si les scriptures de terç I. dels principals fundaments dels dits contractes no contrestants los priuilegis de aquelles per los Reys passats, de gloriosa memoria, atorgats e per vos, Senyor, confirmats si assaien de rompre e posar hi les mans en preiudici euident dels contractes dessus dits e de les scriptures de terç, en les quals penie tota la força e virtut e on resideix lo humil radical dels dits e de tots altres censals e diuerses debitoris e altres contractes. E mes auant, Senyor molt alt, qui vendra delliberat daquiauant a fer compres de censals ne prestar sos diners, si tota la principal seguretat qui es en les scriptures de terç jau prostrada e nos pot recorrer a exequcio de aquelles, obstant ho tals reseruations e inhibitions contra tenors dels dits priuilegis e contra tota justitia, ab humil reuerencia parlants. E com se pora fer, Senyor molt excellent, que si la vostra gran Senyoria ha empendre actes bellicoses e notables, los qual[s] se han empendre, migençant infinides peccunies, les quals no poden procehir sino precedents vendes de censals morts, segons clara experiencia ha mostrat en lo passat, se puxe trobar I. petit diner ne per los dits deputats ne per altres si les dites scriptures de terços e los priuilegis de aquelles son axi lesos e preiudicats. De les quals coses tornadores a loch es stada supplicada diuerses vegades la dita molt alta senyora Reyna, pero fins açi no sen ha seguida reparacio alguna, la qual cosa recitam ab amaritud e dolor e maiorment com consideram que tal preiudici es stat attemptat durant lo dit Parlament e aquell stant en punct e stat de molt loable prosequcio e perfeccio. E ques pora dir, Senyor, de reparacio de greuges fets en lo passat e en Corts passades, les quals per no voler hi prouehir ne han presa ruptura. Si durant lo dit Parlament tal e tan euident e preiudicial greuge es stat introduhit, mes per defferir al dit Reuerent bisbe per ço com es ecclesiastich e es abraçat per los ecclesiastichs, mes que a la justicia a la qual tot Rey e Senyor es ten-

gut com per aquella regne en lo mon e nos pot obtenir reparacio de aquell, la tarda de la qual reparacio es bastant a desuiar e dilatar tota benauenturada fi del Parlament dessus dit, quar hauem proposat de no donar hi loch en alguna manera, ans farem abstenir los nostres sindichs de entreuenir en aquell, fins lo dit preiudici sie tolt. Certifficam vos donchs, Senyor molt excellent, de totes les dites coses, a fi que per la sauiesa per Deu a vos donada considerets e ponderets ab egual balança, ques deu fer en les dites coses e prouehiscats ab deguts remeys de redreçar e refformar aquelles e totes altres, affreturants de beniffici de deguda refformacio, demanants a vostra gran senyoria humilment venia e perdo de la prolixitat de nostre scriure, com ab pus breus paraules no ho haiam pugut explicar. E la vostra molt excellent persona, en gracia e merçe de la qual humilment nos recomanam, vulle lo Rey dels Reys conseruar benauenturadament e votiua al regiment de sos regnes e terres a exalçament de vostra reyal corona. Scrita en Barchinona a xx. de Janer del any de la Natiuitat de nostre Senyor M.° CCCC.° XXXVIII.°

Senyor: Vostres humils seruidors e vassaylls qui besants vostres mans e peus se recomanan en vostra gracia e merce. Los consellers de Barchinona.

IX.—*Als molt honorables e molt sauis senyors mossen Johan Lull e mossen Bernat ça Pila, ambaxadors al senyor Rey tramesos per la ciutat de Barchinona.*

Molt honorables e molt sauis senyors: Nosaltres per dupte si vs trobariets en la Cort del senyor Rey scriuim al dit Senyor denunciant li tot lo stament del Parlament conuocat per la senyora Reyna al Principat de Cathalunya en aquesta ciutat, segons se es començat e continuat fins en la present jornada. E de les intencions que aquesta ciutat ha haudes en lo benauenir del dit Senyor e de la cosa publica de sos regnes e terres e del torb e desuiament quel dit Parlament, lo qual per gracia de Deu continuaue loablament, ha pres per I. molt greu e gran preiudici fet per la senyora Reyna e los de son conçell fet contra les scriptures de terç e lo priuilegi de aquelles, segons largament vostres sauieses poran veure per serie de la letra per nosaltres al dit Senyor feta, la qual es de la teno[r] seguent: *Molt alt e molt excellent Senyor*, etc. *Inseratur vt in quinquagesima quarta foleis.* E com vostres sauieses puxen veure a quina fi va lo dit preiudici e que approffitaran a cascuns los lurs patrimonis e heretaments aquells qui per la maior part stan en censals, si les scriptures de terç e lo priuilegi de aquelles qui son los

precipues e maior seguretats e en les quals sta tota la virtut e principal fundament son axi preiudicats, reseruant e inhibint, segons en la preinserta letra es contengut. Per ço, molt honorables e molt sauis senyors, certifficant vos de les dites coses, les quals no podem callar, quar si ho feyem las pedres parlarien, vos pregam ab tanta affeccio com podem que no presentant al dit Senyor la sua letra, ans aquella jaquida com no sie acustumada scriure li sino a missatgers com si troben de e sobre les dites coses siats ab lo senyor Rey, e premeses humils e degudes recomendacions li fassats vostre degut rahonament sobre lo gran preiudici dessus dit, supplicant lo li placie prouehir hi en la forma e manera que la sua senyoria pot e pora veure esser de gran necessitat, e en altra manera no face compte lo dit Senyor que de vendes de censals puxen sortir peccunies ab les quals lo dit Senyor puxe prouehir a la honor de la sua reyal persona e de sos regnes e terres. E tengueus, senyors molt honorables e molt sauis lo Sant Spirit en sa proteccio per molts anys. Scrita en Barchinona a xx. de Janer del any M° CCCC.° XXXVIIII.°

Les consellers de Barchinona a vostra hanor apparellats.

X.—*Al molt honorable senyor en Johan Lull, menor de dies, en la Cort del senyor Rey.*

Molt honorable e saui senyor: Nosaltres scriuim al molt alt senyor Rey e als embaxadors de aquesta ciutat, e dreçam a vos les letres pregant vos molt affectuosament que si los dits ambaxadors son en la dita Cort del dit Senyor, o en tal loch que sen gran treball e difficultat puxen esser ab lo dit Senyor vullats donar als dits ambaxadors les dites letres, axi del dit Senyor com la lur. E si per ventura los dits ambaxadors no hi eren o bonament no hi podien esser, en tal cas vullats abolir e cremar la letra dels dits ambaxadors e donar de part nostra al dit Senyor la sua letra, premeses humils e degudes recomendacions, e certifficar nos de ço que apres porets sentir se seguira es prouehira per lo dit Senyor. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda rescriuint nos de quant puxam fer per vostra honor. Scrita en Barchinona a xx. de Janer any M.° CCCC.° XXXVIIII.°

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Datos relativos á la apertura y clausura del citado Parlamento, obrantes en el «Mannal de Nouells Ardits» ó «Dietari del Antich Consell Municipal Barceloni» [1].—Archivo Municipal de Barcelona.

Dimecres XII. [2].—Aquest die era la jornada assignada per la senyora Reyna per celebrar Parlament als cathalans en Barchinona, per raho de les companyes estranyes qui volen entrar per Rosello e foren hi los sindichs de la ciutat demunt nomenats a IIII. dies del present mes, e la dita senyora no proposa aquel jorn per ço com encara hi eren pochs, mas prorroga la proposicio a XV. del present mes, en lo qual die hi començaren de entreuenir los dits sindichs.

Dimarts XXVII. [3]—Aquest dia la senyora Reyna licencia lo Parlament que celebraba als cathalans en Barchinona.

Dijous XXVIIII. [4]—Sant G., confessor.—Lo dit die parti la senyora Reyna de la present ciutat per anarsen vers les parts de Arago.

Salario de los síndicos de la ciudad.

A 10 de Juliol 1439 foren pagades als sinch sindichs del Parlament que la Reyna hauia tengut en lo Capitol de la Seu de Barchinona, per remuneracio de son treball per sis mesos y dotze dias que durá començant de 25 de Noembre de 1438, ço es, al sindich aduocat a raho de 100 lliures, y a cada hu dels altres a raho de 55 lliures lany, com es acostumat [5].

[1] Tomo I, impreso.
[2] De Noviembre de 1438.
[3] De Mayo de 1439.
[4] Idem íd.
[5] Archivo Municipal de Barcelona.—*Rúbrica de Bruniquer*, vol. II, cap. LIX, fol. 289 v.

VIII

Cortes de Tortosa de 1439 [1].

In nomine Sancte et indiuidue Trinitatis, Patris et Filii et Spiritus Sancti, amen. Pateat vniuersis: Quod cum illustrissima et magnifica Principissa et domina, domina Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitissa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitissa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis serenissimi et excellentissimi Principis et domini, domini Alphonsi, eadem gratia Regis Aragonum et Comitis comitatuum predictorum viri sui pro conseruatione et tuitione honoris regalis diadematis dicti domini Regis ac bono et tranquillo statu rei publice Catalonie Principatus, maturo et digesto consilio preheunte, decreuisset Curias celebrare gentibus dicti Cathalonie Principatus in ciuitate Dertuse ad vicesimam diem mensis Julii proxime futuri. Ideo, dicta serenissima domina Regina, vt locumtenens predicta, in ciuitate Barchinone personaliter constituta die jouis xxviii. Madii anno a Natiuitate Domini millesimo cccc.° tricesimo nono pro conuocatione, continuatione et celebratione dictarum Curiarum, mandauit fieri et expediri litteras citatorias prelatis, baronibus, magnatibus, militibus, richis hominibus et vniuersitatibus ciuitatum, villarum et locorum insignium dicti Catalonie Principatus, quarum litterarum tenores successiue et per ordinem sic sequntur:

Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitisa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitisa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis serenissimi domini Regis viri et domini nostri carissimi Reuerendo in Christo Patri D., diuina prouidentia tituli Sanctorum Johannis et Pauli, Sacrosancte Romane Ecclesie presbitero Cardinali, administratore eccle-

[1] Están tomadas del vol. xxxiii de la colección de Cortes, que se conserva en el Archivo de la Corona de Aragón. Convocadas estas Cortes para el 20 de Julio de 1439, prorrogadas para el 9 de Agosto y luego para el 19 de dicho mes y año, no llegaron á constituirse.

sie Terraconensis, amico nobis carissimo vel ejus vicario generali, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione honoris regalis diadematis dicti domini Regis et nostri ac bono statu rei publice Catalonie Principatus, Curiam generalem celebrare prouidimus catalanis ad quamquidem celebrationem ciuitatem Dertuse et diem vicesimam Julii proxime futuri, cum continuatione dierum sequentium huius serie assignamus. Ideo, vos requirimus et monemus quatenus die et loco predictis celebrationi dicte Curie assitis. Nos enim dicto die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Data Barchinone vicesima octaua die Madii anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono.—*La Reyna.*

Similes littere fuerunt expedite et misse infrascriptis.

Primo, venerabili in Christo patri S., miseratione diuina Episcopo Barchinone vel eius vicario generali.

Item venerabili in Christo patri G., diuina prouidentia Episcopo Ilerdensi.

Item venerabili in Christo patri O., miseratione diuina Episcopo Dertusensi vel eius vicario generali.

Item venerabili in Christo patri . . . . ., diuina prouidentia Episcopo Vrgellensi.

Item venerabili in Christo patri . . . . ., miseratione diuina Episcopo Gerundensi vel eius vicario generali.

Item venerabili in Christo patri G., diuina prouidentia Episcopo Vicensi vel eius vicario generali.

Item venerabili in Christo patri . . . . ., miseratione diuina Episcopo Elnensi.

Pro abbatibus.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri D., abbati Monasterii Riuipulli.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancte Marie de Monteserrato.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Cucufatis Vallensis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Populeti.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro . . . . ., abbati Monasterii de Stagno.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Gerre.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Pulcropodio.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Martini de Canigone.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasteri Sancti Petri de Gallicantu.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Laurentii de Monte.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Michaelis de Fluuiano.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Petri Rotensis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro . . . . ., abbati Monasterii de Vilabertrando.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro . . . . ., abbati Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Campirotundi.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Balneolarum.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Genesii.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Arularum.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Quirici.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Jau.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancte Marie de Rosis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sanctarum Crucium.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Micaelis de Cuxano.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Amerio.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Felicis Guixollensis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri Johanni de Vilagut, Castellano Emposte, Ordinis Hospitalis Sancti Johannis Jherosolomitani.

Capitulis ecclesiarum cathedralium.

Maria, etc. Dilectis nostris Priori et Capituli ecclesie Terracone, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione, etc., *vt in precedenti* vsque, etc. Ideo, vos requirimus et monemus quatenus constituatis ex vobis yconomos et procuratores plena potestate suffultos, qui assint die et loco predictis celebrationi dicte Curie. Nos enim dicta die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda erimus, Data Barchinone vicesima octaua die Madii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIIII.°—*La Reyna.*

Item dilectis nostris capitulo canonicorum ecclesie Barchinone.
Item dilectis nostris decano et capitulo Sedis Vrgellensis.
Item dilectis nostris priori et capitulo ecclesie Dertusensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Gerundensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Elnensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Vicensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Ilerdensis.

Baronibus, militibus et hominibus de paratico.

Maria, etc. Illustri Johanni, eadem gratia Regi Nauarre et Duci Montisalbi, fratri nostro carisimo, salutem et fraterne dilectionis affectum. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione, etc., *vt in precedenti.* Ideo, vos requirimus et monemus quatenus die et loco predictis, etc., *vt in alia.*

Maria, etc. Egregio viro Gastoni, comiti Fuxensi et vicecomiti Castriboni, nepoti nostro carissimo, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione, etc., *vt in precedenti.* Ideo, vobis dicimus et mandamus quatenus die et loco, etc.

Item egregio viro Johanni, comiti Montanearum de Prades.
Item nobili et dilecto nostro comiti Pallariensis.
Item nobili et dilecto nostro comiti Cardone.
Item nobili et dilecto nostro vicecomiti de Euolo.

Item nobili et dilecto nostro Dalmatio, vicecomiti de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Bernardo Johanni, vicecomiti de Capraria.
Item nobili et dilecto nostro vicecomiti de Insula et de Caneto.
Item nobili et dilecto nostro vicecomiti de Perilionibus.
Item nobili et dilecto nostro Dalmatio de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Gilaberto de Cintillis, militi.
Item nobili et dilecto nostro Hugoni de Cardona.
Item nobili et dilecto nostro Francisco de Vilanoua.
Item nobili et dilecto nostro Guillermo Arnaldi de Ceruilione.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo de Perilionibus.
Item nobili et dilecto nostro Antonio Pontii de Ribelles.
Item nobili et dilecto nostro Jaufrido de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Johanni Raymundi de Josa.
Item nobili et dilecto nostro Filipo de Castro.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Guillermi de Lordat.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo de Cardona.
Item nobili et dilecto nostro Andree Genesio de Ballester.
Item nobili et dilecto nostro Guillermo Raymundi de Montecateno.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo de Paguaria.
Item nobili et dilecto nostro Petro Dorcau.
Item nobili et dilecto nostro Blasio de Castellet.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Guillermi Ballester.
Item nobili et dilecto nostro Antonio de So, militi.
Item nobili et dilecto nostro Geraldo de Queralt.
Item nobili et dilecto nostro Geraldo Despes.
Item nobili et dilecto nostro Johanni Rogerii de Erillo.
Item nobili et dilecto nostro Johanni Berengarii de Josa.
Item nobili et dilecto nostro Petro Galcerando de Crudillis.
Item nobili et dilecto nostro Iuanno Despes, militi.
Item nobili et dilecto nostro Antonio de Vilanoua.

Militibus.

Primo, dilecto nostro Berengario Pontos de Vilajohan . . . . . .
Item dilecto nostro Pontio Dezcallar. . . . . .
Item dilecto nostro Matheo Cardona. . . . . Milites.
Item dilecto nostro Jaufrido de Ortofa. . . . . .
Item dilecto nostro Galcerando de Sarria. . .
Item dilecto nostro Raymundo de Torrelles. .

Item dilecto nostro Gaspari de Sancto Martino.
Item dilecto nostro Petro Çescomes. . . . . .
Item dilecto nostro Gabrieli Cardona.. . . . . .
Item dilecto nostro Galcerando de Sancto Minato. . . . . .
Item dilecto nostro Antico Almugauer.. . . . .
Item dilecto nostro Johanni Cortit. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico de Requesens. .
Item dilecto nostro Petro Johanni Ferrer. . . .
Item dilecto nostro Auiniono de Biure.. . . . .
Item dilecto nostro Hugoni de Voltrera. . . . .
Item dilecto nostro Johanni Dezfar. . . . . .
Item dilecto nostro Gaspari de Casaldaguila. .
Item dilecto nostro Arnaldo March. . . . . .
Item dilecto nostro Gaspari de Palou.. . . . . .
Item dilecto nostro Francisco Dolms.. . . . . .
Item dilecto nostro Narciso de Sancto Dionisio.
Item dilecto nostro Andree de Biure.. . . . . .
Item dilecto nostro Johanni Ferrarii.. . . . . .
Item dilecto nostro Jacobo de Tagamaneut.. .
Item dilecto nostro Berengario de Muntbuy. . } Milites.
Item dilecto nostro Arnaldo de Vilademany, alias de Blanis.. . . . . .
Item dilecto nostro Francisco Çarribera.. . . . .
Item dilecto nostro Ludouico Dezualls.. . . . .
Item dilecto nostro Ludouico March. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Çalba.. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Terre.. . . . . .
Item dilecto nostro Jacobo Marchi. . . . . .
Item dilecto nostro Bartholomeo Castello.. . .
Item dilecto nostro Guillermo Sunyer.. . . . . .
Item dilecto nostro Berengario Squerrer . . . .
Item dilecto nostro Francisco de Vallguarnera.
Item dilecto nostro Pontio de Biert. . . . . .
Item dilecto nostro Riambaldo de Corbaria, majori diebus. . . . . .
Item dilecto nostro Francisco Dezpla.. . . . . .
Item dilecto nostro Rogerio Çanespleda.. . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Dargençola. . . .
Item dilecto nostro Francisco Martini Gralla. .

Item dilecto nostro Francisco de Rexach. . . .
Item dilecto nostro Johanni Dortofa. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo de Boxadors. . .
Item dilecto nostro Francisco Armengol. . . . .
Item dilecto nostro Johanni de Castellet. . . .
Item dilecto nostro Guillermo Raymundo Despasen. . . . . .
Item dilecto nostro Manueli de Rajadello. . . .
Item dilecto nostro Guillermo de Paguaria. . .
Item dilecto nostro Bernardo de Peramola. . .
Item dilecto nostro Asberto de Vilanoua. . . .
Item dilecto nostro Petro Michaelis . . . . . .
Item dilecto nostro Berengario Despasens. . . .
Item dilecto nostro Bernardo Dauinyo. . . . . .
Item dilecto nostro Jacobo Alamany. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico de Iuorra. . . . .
Item dilecto nostro Arnaldo de Foxa. . . . . .
Item dilecto nostro Johanni de Corbaria. . . .
Item dilecto nostro Guillermo Raymundo Dezbrull. . . . . .
Item dilecto nostro Rogerio Alamany de Bellpuig. . . . . .
Item dilecto nostro Berengario Barutell. . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Çaportella. . . . .
Item dilecto nostro Bernado Struc. . . . . .
Item dilecto nostro Petro de Vilagut. . . . . .
Item dilecto nostro Johanni de Fluuia. . . . . .
Item dilecto nostro Geraldo de Gualba. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo de Vilagayano. .
Item dilecto nostro Hugoni de Copons. . . . . .
Item dilecto nostro Johanni de Segurioles. . .
Item dilecto nostro Francisco de Calders. . . .
Item dilecto nostro Petro de Março. . . . . .
Item dilecto nostro Johanni de Boxadors. . . .
Item dilecto nostro Bernardo de Corbaria. . . .
Item dilecto nostro Micaeli de Boxadors. . . . .
Item dilecto nostro Hugoni de Vilafrancha. . .
Item dilecto nostro Guillermo de Sent Climent.
Item dilecto nostro Francisco Çacosta. . . . . .
Item dilecto nostro Petro Ledo. . . . . .

Milites.

Item dilecto nostro Arnaldo Alamanni de Toralla. . . . . .
Item dilecto nostro Berengario Arnaldi de Muntagut. . . . . .
Item dilecto nostro Orimanno Pinyol . . . . . .
Item dilecte nostro Petro Tomich. . . . . .
Item dilecto nostro Guilllermo de Blanis. . . .
Item dilecto nostro Gratiano de Muntsoriu. . .
Item dilecto nostro Johanni de Ladernosa. . .
Item dilecto nostro Johanni de Montebouino..
Item dilecto nostro Guillermo Armengol. . . .
Item dilecto nostro Rogerio de Pinos. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Splugues . . . . .
Item dilecto nostro Martino Benedicti de Turrillis. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Guillermi Dorriols, alias Foxa. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Pelegrini . . . . . } Milites.
Item dilecto nostro Gisperto de Tregurano. . .
Item dilecto nostro Bernardo de Tord. . . . . .
Item dilecto nostro Galcerando de Requesens.
Item dilecto nostro Guillermo de Cornella. . .
Item dilecto nostro Johanni Margarit . . . . . .
Item dilecto nostro Cartiliano de Folgons. . . .
Item dilecto nostro Guillermo Aranyo. . . . . .
Item dilecto nostro Antonio Guillermi de Muntanyans. . . . . .
Item dilecto nostre Ludouico de Vilafrancha..
Item dilecto nostro Bernardo Raymundi Rosseta. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Margarit.. . . . .
Item dilecto nostro Berengario de Vilamari . .
Item dilecto nostro Arnaldo Guillermo Pastoris. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico de Cosco . . . . .

Hominibus de paratico.

Item fideli nostro Guillermo de Masdouelles.. } Domicelli.
Item fideli nostro Aymerico Despitles. . . . . }

Item fideli nostro Galcerando de Corrego. . . .
Item fideli nostro Bernardo de Cleriana. . . . .
Item fideli nostro Raymundo de Rippis. . . . .
Item fideli nostro Raymundo Tord. . . . . .
Item fideli nostro Asberto de Bigues. . . . . .
Item fideli nostro Bertrando de Vilafrancha. .
Item fideli nostro Gisperto de Guimerano, alias de Relat . . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Caça. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Castellauli. . . .
Item fideli nostro Johanni de Sentserni. . . . .
Item fideli nostro Johanni de Morell. . . . . .
Item fideli nostro Guillermo Raymundi Çauall.
Item fideli nostro Johanni de Calders. . . . . .
Item fideli nostro Petro Raymundi de Conquabella. . . . . .
Item fideli nostro Galcerando de Gauer. . . . .
Item fideli nostro Antonio Camporrells. . . . .
Item fideli nostro Guillermo Dezcastell. . . . .
Item fideli nostro Petro Aladern. . . . . .
Item fideli nostro Geraldo Dezpalau. . . . . .
Item fideli nostro Petro Ludouici de Vilafrancha. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Diuorra. . . . . .
Item fideli nostro Berengario de Copons . . . .
Item fideli nostro Galcerando de Castellbell. .
Item fideli nostro Rogerio de Cartella. . . . . .
Item fideli nostro Ludouico Dolzinelles. . . . .
Item fideli nostro Johanni de Sancta Coloma.
Item fideli nostro Gisperto de Pontibus. . . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Rochabruna . .
Item fideli nostro Berengario de Montcorb. . .
Item fideli nostro Johanni de Muntbuy. . . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Castellauli . . .
Item fideli nostro Raymundo de Vilamari. . .
Item fideli nostro Galcerando de Castellbisbal.
Item fideli nostro Johanni de Tagamanent. . .
Item fideli nostro Galcerando de Sentmenat. .
Item fideli nostro Bernardo Guillermi Dortal.
Item fideli nostro Raymundo de Canet. . . . .

} Domicelli.

Item fideli nostro Petro Cadell.. . . . . .
Item fideli nostro Bernardo Guillermi de Loreto. . . . . .
Item fideli nostro Petro Moliner.. . . . . .
Item fideli nostro Dalmatio Dezsoler.. . . . . .
Item fideli nostro Bernardo Çalba.. . . . . .
Item fideli nostro Asberto de Merles.. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Vilalba. . . . . .
Item fideli nostro Ludouico Dauinyo. . . . . .
Item fideli nostro Raymundo de Papiolo. . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Banyulls.. . . .
Item fideli nostro Dalmatio Çamaso. . . . . .
Item fideli nostro Ludouico de Meya.. . . . . .
Item fideli nostro Arnaldo de Claret. . . . . .
Item fideli nostro Petro Blan.. . . . . .
Item fideli nostro Petro Alanya. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Vilafrancha.. . .
Item fideli nostro Guillermo Diuorra.. . . . . .
Item fideli nostro Petro de Beuda.. . . . . .
Item fideli nostro Hugueto de Sarria. . . . . .
Item fideli nostro Bernardo Çacirera.. . . . . .
Item fideli nostro Rogerio de Castellbisbal. . .
Item fideli nostro Johanni Berengarii de Rajadell. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Boxadors, alias Boyl.. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Berengarii de Vilaro
Item fideli nostro Petro de Sentmenat.. . . . . .
Item fideli nostro Asberto de Cleriana.. . . . . .
Item fideli nostro Petro Aladern.. . . . . .
Item fideli nostro Francisco de Palol.. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Claret. . . . . .
Item fideli nostro Arnaldo Dezuiuers.. . . . . .
Item fideli nostro Jacobo de Çaragoça. . . . . .
Item fideli nostro Petro Cartella.. . . . . .
Item fideli nostro Raymundo Dezuiuers. . . . .
Item fideli nostro Guillermo Daltariba.. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Dello.. . . . . .
Item fideli nostro Raymundo Marquet de Canyelles. . . . . .

} Domicelli.

Item fideli nostro Romeo de Rochafort.....
Item fideli nostro Berengario Dezcallar.....
Item fideli nostro Petro Viuers.....
Item fideli nostro Thomasio Çacosta.....
Item fideli nostro Galcerando de Marza.....
Item fideli nostro Martino Johanni Doris....
Item fideli nostro Arnaldo Dolms.....
Item fideli nostro Arnaldo de Biure.....
Item fideli nostro Dalmatio de Sentdionis...
Item fideli nostre Pontio de Vilalonga.....
Item fideli nostro Guillermo Raymundo de Muntoliu.....
Item fideli nostro Antonio Johan Domenge...
Item fideli nostro Raymundo Burgues.....
Item fideli nostre Johanni Dezfar.....
Item fideli nostro Petro de Barbera.....
Item fideli nostro Johanni de Planella.....
Item fideli nostro Bernardo de Vilafreser....
Item fideli nostro Johanni de Rabinat.....
Item fideli nostro Jaufrido de Sanctominato..
Item fideli nostro Arnaldo de Banyuls.....
Item fideli nostro Johanni de Gauer.....
Item fideli nostro Bernardo de Rosanes.....
Item fideli nostro Antonio Denueig.....
Item fideli nostro Galcerando Doluga.....
Item fideli nostro Guillermo Dezpuig.....
Item fideli nostro Jacobo Dauinyo.....
Item fideli nostro Arnaldo de Volono.....
Item fideli nostro Petro Vilalba.....
Item fideli nostro Johanni Berengarii Dargentona.....
Item fideli nostro Johanni de Vilanoua.....
Item fideli nostro Bernardo Dargençola.....
Item fideli nostro Raymundo de Barbera....
Item fideli nostro Pontio de Corrego.....
Item fideli nostro Antonio de Casaldaguila...
Item fideli nostro Guillermo Arnaldi de Palou.
Item fideli nostro Johanni Dezpujol, alias Çasala.....
Item fideli nostro Geraldo Çatorre.....

Domicelli.

Vniuersitatibus ciuitatum et villarum regalium.

Maria, etc. Dilectis et fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus ciuitatis Barchinoue, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione regalis diadematis, etc., *vt in prima littera*. Ideo, vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores, plena potestate suffultos, qui celebrationi dicte Curie intersint, die et loco predictis, Nos enim dicta die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Data Barchinone XXVIII. die Madii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC:° XXXVIIII.°—*La Reyna*.

Item dilectis et fidelibus nostris paciariis et probis hominibus ciuitatis Ilerde, salutem et dilectionem.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ciuitatis Gerunde, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris procuratoribus et probis hominibus ciuitatis Dertuse, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Perpiniani, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus ciuitatis Vici, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus ciuitatis Minorise, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris paciariis et probis hominibus ville Ceruarie, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville Montisalbi, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus Villefranche Penitensis, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville de Arbucio, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus Villefranche confluentis, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Campirotundi, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville Berge, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Cauquiliberi, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville Turricelle de Montegrino, salutem et gratiam.

Adueniente autem die lune intitulata vicesima die dicti mensis Julii anno predicto a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono, ad quam dicte generales Curie extiterant, vt pretangitur, conuocate, constitutus personaliter pro illustrissima domina Regina, pro nunc a predicta ciuitate Dertuse absente, in domo capituli Sedis dicte ciuitatis Dertuse, honorabilis Johannis Despitles, domicellus, vicarius ciuitatis Dertuse, et riparie Iberi, pro actibus infrascriptis earumdem Curiarum vtique peragendis, in quaquidem domo etiam pro celebratione dictarum Curiarum fuerunt pressentes hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis Odoardus de Montecateno, Prior maior et sindicus capituli ecclesie Dertusensis.

Franciscus Rubei, vicarius generalis Episcopi Dertusensis.

Pro Brachio militari.

Orimannus Pinyol et Bernardus de Rossilione, milites.

Pro Brachio regali.

Franciscus Burgues et Bartholomeus Albiol, sindici et procuratores anno presenti ciuitatis Dertuse.

Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone.

Dictus honorabilis Johannes Despitles, vicarius, exponendo ibidem, alta et intelligibili voce, qualiter dicta serenissima domina Regina conuocauerat Curias supradictas ad hanc ciuitatem, et ad hunc presentem diem, tradidit michi Gabrieli Mascaroni, dicti domini Regis scriptori ac notario publico, hac nomine et vice honorabilis Petri Ram, legum doctoris, dicti domini Regis consiliari et prothonotarii recipienti ac ibidem publice legi requisiuit et mandauit ex parte illustrissime domine Regine, quasdam patentes papiri litteras eiusdem domine Regine sigillo regio in dorso, vt moris est, sigillatas, quarum tenores per ordinem sic sequntur:

Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie citra et vltra Farum, Valentie, Hungarie, Hierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitissa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitisa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini Regis, viri et domini nostri carissimi, fidelibus nostris vicario et baiulo Dertuse et eorum vtrique, salutem et gratiam. Licet Curias generales gentibus dicti domini Regis et nostris Catalonie Principatus, indixerimus et conuocauerimus in ciuitate Dertuse ad vicesimam diem presentis mensis Julii, prout in nostris emanatis litteris continetur. Quia tamen propter quedam urgentia et valde ardua negotia seruitium regium et comodum publicum huius regni Aragonum summe tangentia, hic morari aliquibus diebus nos opportet, ita quod dicta die in dicta ciuitate Dertuse non poterimus personaliter adesse, propterea Curias ipsas ad nonam diem proxime instantis mensis Augusti, nunc pro tunc, harum serie prorogamus. Volentes et mandantes vobis quod dicta vicesima die presentis mensis Julii de prorogatione huiusmodi facietis in dicta ciuitate per loca solita preconitzationem publicam et solemnem, vt inde vniuersis et singulis innotescat. Et vlterius ad superhabundantem cautelam comittimus et mandamus vobis quod eadem die in domo capituli Sedis Dertuse personaliter assitis et in presentia illorum qui dicta die ad celebrationem dictarum Curiarum conuenerint ac procuratorum dicte ciuitatis et aliorum de quibus videbitur in nostri personam dictam prorogationem faciatis seu per Nos, vt predicitur, factam publicetis et astantibus intimetis, et inde fieri faciatis publicum instrumentum seu ea continuari faciatis per illum notarium, qui loco prothonotarii dicti domini Regis ad predicta recipiendum eo venerit, et si nullus veniret, per vnum ex notariis dicte ciuitatis loco dicti prothonotarii in processu de dictis Curiis incoato continuetis. Verum si dicta nona die mensis Augusti proxime venturi in dicta ciuitate Dertuse personaliter non fuerimus, nunc pro tunc, dictas Curias prorogamus ad decimam nonam diem dicti mensis Augusti proxime instantis, et si ipsa die in eadem ciuitate Dertuse adhuc personaliter non fuerimus, easdem Curias, nunc pro tunc, ad vicesimam nonam dicti mensis Augusti eadem serie prorogamus. Mandantes vobis quatenus si nos in dictis diebus dictarum prorogationum personaliter in dicta ciuitate non fuerimus de vtraque prorogatione huiusmodi in dicta ciuitate per loca solita similes preconitzationes fieri faciatis, et nichilominus ad cautelam in dicta domo capituli in vtraque prorogatione personaliter assitis, et in presentia illorum qui ad dictam celebrationem dictarum Curiarum conuenerint ac procuratorum dicte ciuitatis et aliorum de quibus vobis videbitur in

nostri personam dictas prorogationes. vt predicitur, faciatis seu per Nos, ut predicitur, factas publicetis et astantibus intimetis et inde faciatis publica instrumenta seu continuari in dicto processu Curie, vt predicitur, faciatis. Comittentes vobis et vtrique vestrum in solidum super jam dictis cum incidentibus, dependentibus, emergentibus et connexis plenarie vices regias atque nostras cum presenti, per quam supplemus omnem deffectum ac solemnitatem si quis vel que apareat vel desit super hiis auctoritate locumtenentie officii supradicti que fungimur in hac parte. Data Cesarauguste quartadecima die Julii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIII.°—*La Reyna.*

Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie citra et vltra Farum, Valentie, Hungarie, Hierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitissa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitissa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini Regis, viri et domini nostri carissimi, fidelibus nostris vicario et bajulo Dertuse et eorum vtrique, salutem et gratiam. Licet Curias generales gentibus dicti domini Regis et nostris Catalonie Principatus indixerimus et conuocauerimus in ciuitate Dertuse ad vicesimam diem presentis mensis Julii prout in nostris inde emanatis litteris continetur. Quia tamen propter quedam vrgentia et valde ardua negotia seruicium regium et comodum publicum huius regni Aragonum summe tangentia hic morari aliquibus diebus nos oportet, ita quod dicta die in dicta ciuitate Dertuse non poterimus presentialiter adesse, propterea Curias ipsas ad nonam diem proxime instantis mensis Augusti, nunc pro tunc, harum serie prorogamus. Volentes et mandantes vobis quod dicta vicesima die presentis mensis Julii, de prorogatione huiusmodi faciatis in dicta ciuitate per loca solita preconitzationem publicam et solemnem, vt inde vniuersis et singulis innotescat, et vlterius ad superhabundantem cautelam comittimus et mandamus vobis quod eadem die in domo capituli Sedis dicte ciuitatis Dertuse personaliter assitis et in presentia illorum qui dicta die ad celebrationem dictarum Curiarum conuenerint ac procuratorum dicte ciuitatis et aliorum, de quibus vobis videbitur in nostri personam dictam prorogationem faciatis seu per nos, vt predicitur, factam publicetis et astantibus intimetis, et inde fieri faciatis publicum instrumentum seu ea continuari faciatis per illum notarium, qui loco prothonotarii dicti domini Regis ad predicta recipiendum eo venerit, et si nullus venerit, per vnum ex notariis dicte ciuitatis loco dicti prothonotarii in processu de dictis Curiis incohato continuetis. Verum si dicta nona die mensis Augusti proxime venturi in dicta ciuitate Dertuse personaliter non fuerimus, nunc pro tunc, dictas Curias prorogamus ad

decimam nonam diem dicti mensis Augusti proxime instantis, et si ipsa die in eadem ciuitate Dertuse aduch personaliter non fuerimus, easdem Curias, nunc pro tunc, ad vicesimam nonam eiusdem mensis Augusti eadem serie prorogamus. Mandantes vobis quatenus si nos in dictis diebus dictarum prorogationum personaliter in dicta ciuitate non fuerimus, de vtraque prorogatione huiusmodi in dicta ciuitate per loca solita similes preconitzationes fieri faciatis. Et nichilominus, ad cautelam in dicta domo capituli in vtraque prorogatione personaliter assitis et in presentia illorum qui ad dictam celebrationem dictarum Curiarum conuenerint ac procuratorum dicte ciuitatis et aliorum de quibus vobis videbitur in nostri personam dictas prorogationes, vt predicitur, faciatis seu per Nos, vt predicitur, factas publicetis et astantibus intimetis, et inde faciatis publica instrumenta seu continuari in dicto processu Curie, vt predicitur, faciatis. Comittentes vobis et vtrique vestrum in solidum super jamdictis cum incidentibus, emergentibus et connexis plenarie vices regias atque nostras cum presenti, per quam supplemus omnem deffectum ac solemnitatem, si quis vel que apareat vel desit super hiis auctoritate locumtenentie officii supradicti que fungimur in hac parte. Data Cesarauguste quarta decima die Julii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIII.°—*De Funes, vicecancellarius.*

Quibusquidem litteris sic, vt prefectur, oblatis et presentatis ac per me dictum Gabrielem Mascaroni, notarium, nomine et vice dicte honorabilis prothonotarii, vt pretangitur, lectis et publicatis in presentia omnium ibidem astantium, hac de causa ex parte eiusdem domine Regine et eis melioribus viis, modis et formis quibus valere possit et tenere, prorogauit Curias predictas hinc ad nonam diem mensis Augusti proxime venturi.—Mandando fieri ex parte dicte serenissime domine Regine per loca solita dicte ciuitatis Dertuse preconitzationem sequentem:

Ara hojats de part de la molt alta senyora Reyna, lochtinent general del molt alt senyor Rey, que com la dita Senyora hagues conuocades Corts generals als prelats, magnats, barons, cauallers, gentils homens e vniuersitats e viles insignes del Principat de Catalunya celebradores lo dia present quis compta lo vinten dia del mes de Juliol en la present ciutat de Tortosa, e la dita Senyora per alguns affers molt arduus, vrgents e necessaris al seruey del dit Senyor e be publich del regne Darago, los quals requeren la presencia de la sua Reginal Maiestat sia hauda aturar en lo dit regne e ab letra sua e ab son segell segellada, data en Çaragoça a XIIII. dies del present mes de Juliol haja prorogades les dites Corts tro al nouen dia del mes Dagost primer vinent,

per tal, ab veu de la present publica crida, notifica a tot hom generalment la dita prorogacio.

Et incontinenti, facta dicta prorogatione, virtute dictarum comissionum regiarum, venerabilis Franciscus Rubei, vicarius generalis Episcopi Dertusensis, dixit se, nomine dicti Reuerendi domini Episcopi et aliorum sibi adherentium, in conuocatione dictarum Curiarum nec in prorogatione pro nunc facta minime consentire si et in quantum faciant seu facere videantur contra priuilegia, inmunitates et libertates dicti Principatus et signanter ecclesie Dertusensis, protestando expresse quod possit dare et exprimere predicta latius in scriptis.

Et idem dixit nobilis Odoardus de Montecateno, prior maior et sindicus capituli ecclesie Dertusensis, nomine eiusdem capituli et aliorum sibi adherere volentium.

Et incontinenti, prolatis dictis verbis, dictus Johannes Oliuerii, sindicus dicte ciuitatis Barchinone, tradidit michi dicto scriptori regio quandam papiri cedulam quam in presenti processu inseri et continuari petiit et requisiuit sub serie sequenti:

Serenissima domina Regina Aragonum sub nomine locumtenentie serenissimi domini Regis pridem residens in ciuitate Barchinone conuocauit Curias generales in ciuitate Dertuse, assignando vicesimam diem huius mensis Julii ipsis conuocatis ad interessendum in illis, verum quia conuocatio Curiarum in Principatu Catalonie et exercitium actuum in illa incumbentium respiciunt proprie personam dicti domini Regis nec aliqua alia persona cuiusuis altitudinis, dignitatus, status aut preheminentie, loquendo cum humilibus correctione et reuerentia dicte illustrissime domine Regine, est capax conuocationis et celebrationis dictarum Curiarum, nec possunt dici Curie generales in dicto Principatu, vbi dominus Rex non sit presens, pro celebrando illas per eum conuocatas cum sit celebrior maior et principalior actus in Principatu jam dicto. Pro tanto, Johames Oliuerii, notarius et sindicus ciuitatis Barchinone, nunc presens in ciuitate Dertuse, die dicta vicesima huius mensis, pro conseruatione libertatum et constitutionum dicti Catalonie Principatus et signanter quantum spectat seu concernit conseruationem priuilegiorum, vsaticorum, libertatum, prerogatiuarum et inmunitatum ciuitatis predicte et pro interesse eiusdem, non consentit ymo expresse dissentit cum repetitis humilitate et reuerentia dictis conuocationi, loci assignationi et termini prefixioni quatenus possent derogare dictis libertatibus, prerogatiuis, priuilegiis et vsaticis et inmunitatibus ac etiam interuenturi vestro honorabilis domini Johannis Despitles, domicelli,

vicarii huius ciuitatis Dertuse, et cuiuis prorogationi per vos facte aut fiende et quibusvis actibus per vos vsque nunc factis et de cetero fiendis, cum sint improportionata vobis et multo minus vobis competant et competere possint, attenta tanti actus magnitudine cum ad solam personam serenissimi domini Regis spectet, vt superius late dictum est, protestando quod per interuentum dicti sindici in dicta ciuitate et loco nec per quosvis actus qui fiant die predicta aut fient de cetero sine presentia actuali dicti serenissimi domini Regis non fiat aliquod preiudicium, lesio aut derogatio libertatibus, prerogatiuis, priuilegiis, vsibus, vsaticis et inmunitatibus antedictis in vniuersali et singulari, ymo sint et remaneant totaliter, integra et illesa. Requirens vos notarium vt statim post dictas conuocationum litteras sine aliquo medio presentem cedulam continuetis et conficiatis, quatenus opus sit, vnum et plura publicum et publica instrumenta.

Quaquidem papiri cedula ibidem lecta et publicata, statim dictus honorabilis vicarius, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se in dicta prorogatione per eum facta stare et perseueraue et in dictis protestationibus et dissentimentis minime consentire.

Et dicti nobiles Odoardus de Montecateno et Franciscus Rubei ac Johannes Oliuerii, nominibus quibus supra, dixerunt eos stare et perseuerare in protestatis per eos et requisitis vt supra.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: honorabiles Petrus Vincentii, legum doctor, Petrus Palau et Arnaldus Feriça, ciues, ac Petrus de Campis, notarius dicte ciuitatis Dertuse.

Postmodum vero dicta die lune intitulata vicesima dictorum mensis et anni, Anthonius March, preco publicus dicte ciuitatis Dertuse, retulit et fidem fecit michi dicto Gabrieli Mascaroni, notarii, se de mandato honorabilis vicarii jamdicti fecisse et publicasse cum duabus tubis clangentibus per loca solita dicte ciuitatis Dertuse preconitzationem proxime superius insertam.

Ex post vero dicta die, quasi hora serotina, prefatus venerabilis Franciscus Rubei, vicarius generalis dicti Reuerendi domini Dertuseusis Episcopi et Odoardus de Montecateno, prior maior et sindicus capituli dicte ecclesie Dertusensis, nomine dictorum suorum principalium et omnium aliorum sibi in predictis adherere volentium, vt prefertur, tradiderunt michi dicto Gabrieli Mascaroni, notario, quandam papiri cedulam quam petierunt in presenti processu inseri et continuari et ad partem, si opus fuerit, sibi fieri et tradi publicum instrumentum. Pre-

sentibus pro testibus ad hec vocatis Ludouico Seranyana, jurisperito, et Micaele Gaçot, ciuibus, ac Petro Segura, scriptore, habitatore dicte ciuitatis Dertuse, cuiusquidem cedule tenor sequitur in hunc modum:

Franciscus Rubey, vicarius generalis Reuerendi Episcopi, ac Odoardus de Montecatheno, prior maior et sindicus capituli ecclesie Dertusensis, conuocationi pretense Curiarum generalium gentibus Catalonie Principatus et seu prorogationi earum et quibuscumque actis factis et fiendis, non consentiunt si et quatenus faciant seu facte videantur contra priuilegia, libertates, inmunitates, consuetudines, statuta, vsus et obseruantias dicti Principatus, specialiter et signanter dicte ecclesie Dertusensis, et libertatum eiusdem pro cuius interesse et obseruatione et aliorum qui in hiis voluerint adherere, hoc dicunt et protestantur nec intendunt discedere per quemuis actum etiam contrarium et qui hec valeant dare latius ordinata ad votum et consilium prelatorum et aliorum de Brachio Ecclesie dum fuerint congregati. Requirentes de hiis sibi fieri publicum instrumentum per vos notarium, vice et nomine notarii et scribe, per Brachium Ecclesie eligendi, etc., vt in forma.

Et incontinenti, oblata dicta cedula, prefatus honorabilis Bernardus de Rossilione, miles, qui ibidem presens erat, nomine, vt dixit, Brachii militaris dicti Cathalonie Principatus et omnium sibi adherere volentium, dixit quod adherebat et adhere volebat cedule predicte et contentis in ea oblate per dictos nobilem Odoardum de Montecateno et Franciscum Rubei, presentibus testibus supradictis.

Imposterum vero die dominica, nona mensis Augusti anno predicto a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono, ad quam dicte generales Curie fuerunt, vt pretangitur, prorogate, constitutus personaliter, pro illustrissima domina Regina a predicta ciuitate Dertuse tunc absente, in domo capituli dicte ciuitatis Dertuse, dictus honorabilis Johannes Despitles, domicellus, vicarius jam dictus, pro actibus infrascriptis predictarum Curiarum prorogandis in quaquidem domo etiam pro celebratione dictarum Curiarum fuerunt preseutes:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis Odoardus de Montecateno, prior maior et sindicus capituli ecclesie Dertusensis.

Ludouicus Serayana, locumtenens officialis Reuerendi domini Episcopi Dertusensis.

Pro Brachio militari.

Nobilis Johannes de Montecateno. . }
Orimannus Pinyol. . . . . } Milites.
Berengarius de Vilamarino. . . . . }
Bernardus de Rossilione. . . . . }

Pro Brachio regali

Franciscus Burgues. . . . . }
Guillermus Loret.. . . . . } Sindici et procuratores anno presenti ciuitatis Dertuse.
Bartholomeus Albiol.. . . . . }
Johannes Oliuerii, notarius, sindicus ciuitatis Barchinone.

Prefatus honorabilis Johannes Despitles, vicarius, exponendo ibidem, alta et intelligibili voce, qualiter dicte Curie fuerant prorogate ad hunc presentem diem, mandauit legi et publicari per Bernardum Tamarit, notarium et scribam sue Curie, comissiones per dictam illustrissimam dominam Reginam super dicta prorogatione sibi factas jam superius insertas, in presentia omnium ibidem astantium hac de causa. Quibusquidem comissionibus lectis, vt predicitur, et publicatis, jam dictus honorabilis vicarius, virtute dictarum comissionum eis melioribus viis, modis et formis quibus valere possit et tenere, prorogauit Curias predictas hinc ad decimam nonam diem presentis mensis Augusti, mandando fieri ex parte dicte serenissime domine Regine per loca solita dicte ciuitatis preconitzationem sequentem:

Ara hojats de part de la molt alta senyora Reyna, lochtinent general del molt alt senyor Rey, que com la dita Senyora hagues conuocades Corts generals als prelats, magnats, barons, cauallers, gentils homens e vniuersitats e viles insignes del Principat de Cathalunya celebradores lo vuiten dia del prop passat mes de Juliol en la present ciutat de Tortosa. E la dita Senyora, en la dita jornada, per alsguns affers molt arduus, vrgents e necessaris al seruey del dit Senyor e be publich del regne Darago, los quals requeren la presencia de la sua Reginal Maiestat sia hauda aturar en lo dit regne e ab letra sua ab son segell segellada, dada en Çaragoça a XIIII. dies del dit prop passat mes de Juliol haja prorogades les dites Corts fins al nouen dia del present mes dagost. E axi mateix si en la prop dita jornada per los dits affers presencialment esser no podia en la present ciutat, axi com no y es stada haja les dites

Corts prorogades per al denouen dia del present mes, manant al honorable veguer de la ciutat de Tortosa que aquelles prorogas e intimas la dita prorogacio, segons en la dita letra patent es largament contengut, per tal ab veu de la present publica crida notifica a tot hom generalment la dita prorogacio, per tal que per alguns ignorancia no puixa esser allegada.

Et incontinenti, facta dicta prorogatione, virtute dictarum comissionum regiarum, nobilis Odoardus de Montecateno jam dictus dixit se nomine et pro interesse, vt asseruit, Brachii Ecclesie et aliorum sibi adherentium in prorogatione pro nunc facta minime consentire si et in quantum faciant seu facere videantur contra priuilegia, immunitates et libertates dicti Catalonie Principatus et signanter ecclesie Dertusensis, protestando expresse quod possit dare et exprimere predicta si opus fuerit latius in scriptis.

Et incontinenti, prolatis jam dictis, nobilis Johannes de Montecateno et alii de Brachio militari superius mentionati, nomine et pro parte dicti Brachii militaris et aliorum sibi adherere volentium, tradiderunt dicto Bernardo Tamarit, notario, quamdam papiri cedulam quam in presenti processu inseri et continuari petierunt et requisiuerunt, cuiusquidem cedule tenor sequitur in hunc modum:

Satisfaent a la prorogacio feta per vos, molt honorable mossen lo veguer de la ciutat de Tortosa, per manament e comissio de la senyora Reyna en les Corts per la dita Senyora conuocades en la ciutat de Tortosa, Johan de Moncada, Orimany Pinyol, Bernat de Rossello e Berenguer de Vilamari, cauallers, que si la dita prorogacio es feta contra priuilegis del stament militar, constitucions, capitols de Corts e bons husos que no y consenten, ans expressament hi dissenten ab totes aquelles protestacions e saluetats que en semblants cassos son acostumades de fer nis poden fer, requirint a vos notari qui continuan la dita prorogacio continueu e inserteu la dita resposta al peu de la dita prorogacio en referau al notari del dit stament com necessari sera e cas e loch.

Et confestim, lecta dicta cedula. vt predicitur, et publicata, dictus Johannes Oliuerii, sindicus dicte ciuitatis Barchinone ibidem presens, tradidit dicto Bernardo Tamarit, notario, quandam aliam cedulam quam in presenti processu inseri et continuari petiit et requisiuit tenoris sequentis:

Quia vbi multiplicantur grauamina remedia subleuatiua conuenit geminari, signanter vbi causa et effectus actus qui fiunt et geminantur

sibi repugnant inuicem si ad seriem generalium constitutionum Catalonie et libertatum priuilegiorum et prerogatiuarum dicte ciuitatis Barchinone debite attendatur, cum per iterationem actuum sic grauantium dicte constitutiones, libertates, prerogatiue et priuilegia in earum serie et pratica manifestus sic ledantur, loquendo semper cum humilibus subiectione et reuerentia, sicut decet, igitur Johannes Oliuerii, notarius et sindicus ciuitatis Barchinone, illius nomine audita termini prorogatione de nouo facta, vsque ad diem presentem, per honorabilem Johannem Despitles, domicellum, vicarium huius ciuitatis tanquam multiplicantem et addentem grauamen, grauaminibus jam pretensis per eum et dicto nomine propter conuocationem et termini assignationem, stans et perseuerans in dissentimentis, exceptionibus et declinatoriis, rationibus et fundamentis per eum, vt sindicum et nomine ciuitatis predicte, allegatis, dictis, opositis et obiectis et ab illis nec parte illarum aliquarum non discedens ymo omnia illa iterans iterum, et iterum cum dictis et repetitis subiectione et reuerentia declinat etiam dicto nomine et dissencit ipsi noue prorogationi et quibuscumque enantatis per illam et attentandis a cetero *(sic)* et respectu persone vestri dicti honorabilis prorogantis et modi et pratice declinans ea omnia et singula tanquam deuiantia ymmo et obsistentia libertatibus et priuilegiis dicte ciuitatis et dictis generalibus constitutionibus Principatus Cathalonie debite obseruantie et pratice earumdem. Protestans idem sindicus, nomine antedicto, quod per dictos actus omnes aut aliquem illorum non factum sit nec fiat nec fieri possit directe aut indirecte aliquod preiudicium, lesio aut derogatio in toto nec in parte priuilegiis, libertatibus aut prerogatiuis dicte ciuitatis et constitutionibus antedictis obseruantie legittime et debite eorumdem. Immo se ipsa non obstantibus dictis actibus, primis et secundis et fiendis si qui fiant et quolibet ipsorum dicta priuilegia, libertates, prerogatiue et constitutiones in suis stent et durent integritate pristina et obseruantia. In contrarium gestis obsistentibus nullo modo et stans etiam dicto nomine in petitione et requisitione copie omnium vsque nunc actitatorum. Iterum postulat et requirit dictam copiam sepius postulatam absque tamen aliqua aprobatione et laudatione actuum predictorum, que si denegetur protestatur de grauamine, etc., prout jam latius dixit in requisitis et protestatis jam factis. Requirens vos notarium vt presentem cedulam et omnia et singula in illa contenta continuetis statim post dictos actus, et ad partem conficiatis et sibi dicto nomine et suis principalibus tradatis cum petierint publicum instrumentum.

Quibusquidem papiri cedulis ibidem lectis et publicatis, statim dictus

honorabilis vicarius, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se in dicta prorogatione per eum facta stare et perseuerare et in dictis protestationibus et dissentimentis minime consentire.

Et dicti nobiles Odoardus de Montecateno, Johannes de Montecateno ac Johannes Oliuerii, nominibus quibus supra, dixerunt eos stare et perseuerare in protestatis per eos et requisitis, vt superius continetur.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Elias de Guarreta, Ludouicus Garidelli, Johannes Botellerii et Petrus Miralles ac Guillermus Vitalis, notarius, ciues et habitatores dicte ciuitatis Dertuse.

Postmodum vero die lune decima dictorum mensis et anni, Anthonius March, preco publicus dicte ciuitatis Dertuse, retulit et fidem fecit dicto venerabili Bernardo Tamarit, notario, se de mandato dicti honorabilis vicarii fecisse et publicasse cum tribus tubis clangentibus per loca solita dicte ciuitatis Dertuse preconitzationem supra proxime insertam.

Depost autem die jouis XIII. dicti mensis Augusti anno predicto millesimo quadringentesimo XXXVIII.°, prefatus honorabilis Johannes Despitles, vicarius jamdictus, respondendo, vt asseruit, protestatis contra eum tradidit dicto Bernardo Tamarit quandam papiri cedulam quam petiit in presenti processu inseri et continuari et ad partem, si opus fuerit, sibi fieri et tradi publicum instrumentum, presentibus pro testibus Francisco Tirbi et Jacobo Claresualls, habitatoribus dicte ciuitatis ad hec vocatis et assumptis, cuiusquidem cedule tenor sequitur in hunc modum:

Dictus vicarius dissentiendo protestatis et intimationibus sibi factis pro parte Brachiorum ecclesiastici, militaris et ciuitatis Barchinone, Dertuse et aliarum de Brachio regali si faciant contra ipsum et eius bona, seu si alias in aliquo prejudicare possent juribus et preheminentiis illustrissime domine Regine, dicit quod ipse mandato illius fecit et intimauit ea que facta et dicta sunt superius nichil addens nichilque minuens et sic nec posset alia respondere protestationibus, requisitionibus et dissentimentis antedictis. Qua propter, stando et perseuerando in omnibus hiis que mandato antedicto fecit, intimauit et publicari mandauit remittit domine Regine aliam responsionem faciendam si aliquam facere delliberauerit protestationibus antedictis. Hanc dans pro responsione predictis protestantibus, requirens de illis absque presenti responsione nullum tradatur neque claudatur publicum instrumentum.

Postmodum vero die mercurii decima nona dicti mensis Augusti anno predicto a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIIII.°, ad quam diem dicte generales Curie fuerant, vt pretangitur, prorogate, constitutus personaliter, pro dicta serenissima domina Regina pro nunc a dicta ciuitate Dertuse absente, in domo capituli Sedis dicte ciuitatis Dertuse, dictus honorabilis Johannes Despitles, domicellus, vicarius jam dictus pro actibus Curiarum predictarum vtique peragendis, in quaquidem domo etiam pro celebratione dictarum Curiarum fuerunt presentes hii qui sequntur.

Pro Brachio Ecclesie.

Franciscus Rubei, vicarius generalis et officialis Reuerendissimi domini Episcopi Dertuse.
Petrus de Xixon, sindicus assertus capituli Sedis Dertuse.

Pro Brachio militari.

Orimannus Pinyol. . . . . } Milites.
Bernardus de Rossilione. . . . . }

Pro Brachio regali.

Franciscus Burgues, ciuis. . . . . }
Petrus Vincentii, jurisperitus. . . . . } Sindici dicte ciuitatis Dertuse.
Bernardus Pinyol, ciuis. . . . . }
Johannes Oliuerii, notarius, sindicus ciuitatis Barchinone.

Prefatus honorabilis Johannes Despitles, domicellus, vicarius jam dictus, respondendo ibidem alta et intelligibili voce qualiter dicte Curie fuerant prorogate ad hunc presentem diem, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine et virtute etiam comissionum per dictam illustrissimam dominam Reginam sibi factarum jam superius in presenti processu insertarum eis melioribus viis, modis et formis, quibus valere possit et tenere, prorogauit Curias jamdictas ad vicesimam nonam diem presentis mensis Augusti, mandando fieri ex parte dicte serenissime domine et publicari per loca solita dicte ciuitatis Dertuse preconitzationem sequentem:

Ara hojats de part de la molt alta senyora Reyna, lochtinent general del molt alt senyor Rey, que com la dita Senyora hagues conuoca-

des Corts generals als prelats, magnats, barons, cauallers, gentils homens e vniuersitats e viles insignes del Principat de Catalunya celebradores lo vuiten dia del prop passat mes de Juliol en la present ciutat de Tortosa, e la dita Senyora en la dita jornada per alguns affers molt arduus, vrgents e necessaris al seruey del dit Senyor e be publich del regne Darago, los quals requeren la presencia de la sua Reginal Maiestat, sia hauda aturar en lo dit regne e ab letra sua ab son segell segellada dada en Çaragoça a XIIII. dies del prop passat mes de Juliol, hagues prorogades les dites Corts fins al nouen dia del present mes de Agost. E axi del dit nouen dia fins al denouen dia del dit mateix mes, e per semblant si en la prop dita jornada del denouen dia de Agost per los dits affers presencialment esser no podie en la present ciutat, axi com no y es stada haja les dites Corts prorogades al vint e nouen dia del dit present mes de Agost, e manat al honorable veguer de la ciutat de Tortosa que aquelles prorogas e intimas la dita prorogacio, segons en la dita letra patent es largament contengut, per tal ab veu de la present publica crida notifica a tot hom generalment la dita prorogacio per tal que per alguns ignorancia non puixa esser allegada.

Et incontinenti, facta dicta prorogatione, virtute dictarum comissionum regiarum, venerabilis Franciscus Rubei, vicarius generalis, et Petrus de Xixon, sindicus assertus capituli dicte Sedis Dertuse, dixerunt se nomine dicti Reuerendi domini Episcopi seu totius Brachii ecclesiastici et aliorum sibi adherere volentium in prorogatione predicta pro nunc facta minime consentire, si et in quantum faciat seu facere videatur contra priuilegia, inmunitates et libertates dicti Brachii ecclesiastici, protestando quod possint dare et exprimere predicta latius in scriptis.

Et idem dixerunt honorabiles Orimannus Pinyol et Bernardus de Rossilione, milites, nomine Brachii militaris dicti Catalonie Principatus, et aliorum sibi adherere volentium.

Et confestim, prolatis dictis verbis, dictus Johannes Oliuerii, sindicus dicte ciuitatis Barchinone ibidem presens, tradidit dicto Bernardo Tamarit, notario, quandam papiri cedulam, quam in presenti processu inseri et continuari petiit et requisiuit, cuius tenor talis est.

Legi facit injuriam qui legem a sua rectitudine alienat. Cum itaque, tam propter conuocationem Curiarum predictarum, quam propter multiplicationes prorogationum earumdem, quam propter iterationes actuum generantium grauamina, constitutionum Catalonie generalium, priuilegiorum, libertatum et prerogatiuarum cituitatis Barchinone, ledantur, injurientur multipliciter et ab earum rectitudine alienentur ipse

constitutiones, priuilegia, libertates et prerogatiue antiquique ritus et bone obseruantie eneruentur, loquendo semper cum humilibus et debitis correctione, reuerentia et honore. Ea propter Johannes Oliuerii, notarius et sindicus ciuitatis Barchinone, illius nomine non consentiens, immo expresse dissentiens, dicte conuocationi et huic et aliis premissis prorogationibus quatemus potuerunt, possunt ac possent de cetero derogare dictis constitutionibus, libertatibus, prerogatiuis et priuilegiis ac obseruantie legittime et debite earundem stat et perseuerat in omnibus et singulis dissentimentis, exceptionibus et declinatoriis, rationibus et fundamentis per eum vt sindicum et nomine preambule ciuitatis in preoblatis et datis cedulis contentis, allegatis, dictis, opositis et obiectis et ab illis nec a parte illarum aliquatenus non discedit, ymmo easdem cedulas et vtramque earum et omnia et singula in eisdem et vtraque earum contenta de nouo dat, offert, dicit et allegat. Requirens vos notarium vt presentem cedulam et omnia et singula in ea contenta continuetis, ilico post dictos actus et ad partem conficiatis sibi dicto nomine ac suis principalibus et tradatis cum petierint publicum instrumentum.

Quaquidem papiri cedula ibidem lecta et publicata, statim dictus honorabilis vicarius, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se in dicta prorogatione per eum facta stare et perseuerare et in dictis protestationibus et dissentimentis minime consentire.

Et dicti honorabiles Franciscus Rubei et Petrus de Xixon et alii superius nominati dixerunt se stare et perseuerare in protestatis per eos et requisitis, vt superius enarratur.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: venerabiles Bernardus Poblet, Pasquasius del Vilar, Arnaldus Feriça et Petrus Camps ac Johannes Bonarres, notarius, ciues dicte ciuitatis Dertuse.

Imposterum vero dicta die mercurii decima nona dictorum mensis et anni, Antonius March, preco publicus dicte ciuitatis Dertuse, retulit et fidem fecit prefato Bernardo Tamarit, notario, se de mandato honorabilis vicarii jamdicti fecisse et publicasse cum duabus tubis clangentibus per loca solita dicte ciuitatis Dertuse, preconitzationem superius proxime insertam.

(Sigue en blanco el resto del folio.)

APÉNDICE

Noticias y datos tomados del «Dietari del antich Conçell municipal Barceloni» ó Manual de nouells Ardits y de otros Registros [1].

I.—*Del Dietari.*

Dijous a xvi. del dit mes [Julio de 1439].—Sant Aleix.—Lo dit die parti lo discret en Johan Oliuer, notari e sindich de la ciutat per anar a la ciutat de Tortosa per comparer a les Corts, les quals la senyora Reyna, lochtinent del senyor Rey, ha conuocades als cathalans en la ciutat de Tortosa e la primera assignacio es a xx. del present mes. E per ço com la dita Senyora a present no es en la dita ciutat, e la ciutat de Barchinona encara no ha constituits sindichs a les dites Corts, per aquella raho lo dit Johan Oliuer, sindich, es anat alla per comparer entretant a les dites Corts.

Diluns a xx. del dit mes [Julio de 1439].—Lo dit die fon celebrat consell de Cent jurats, en lo qual per lo honorable mossenyor P. Buçot, vn dels honorables consellers, foren proposats quatre fets, ço es lo primer e pus principal com la senyora Reyna, loctinent del senyor Rey, haïa menades Corts als cathalans en la ciutat de Tortosa e haie assignat a principiar aquelles lo dit die ques compte xx. del present mes de Juliol e apres per continuar aquelles, e la dita Senyora, ab sa letra, haie scrit e manat als dits consellers e promens de la dita ciutat que constituesquen lurs sindichs e procuradors per entreuenir en les dites Corts, en nom de la dita ciutat. Per ço, lo dit consell prouehi que los dits honorables consellers ensemps ab xii. promens de tots estaments per los dits consellers elegidors, elegissen sindichs e procuradors a les dites Corts. E de continent, los dits honorables consellers, elegits primer per ells los dits xii. promens, ensemps ab aquells elegiren en sindichs per entreuenir en les dites Corts los honorables mossenyor Huc Fiueller, mossenyor G. dez Soler, mossenyor Jacme Colom e micer Francesch Castello. Item, fon donat poder als dits honorables consellers de elegir

[1] V. el tomo viii original, comprensivo de 1.º de Julio de 1435 á 28 de Febrero de 1441, fol. 146, y los otros Registros existentes en el A. M. B.

XXIIII. promens per consellar en tots los fets de les dites Corts, segons es acostumat en semblants coses.

DISSAPTE A XXV del dit mes [Julio de 1439] [1].—Sant Jacme e Sant Cugat.—Lo dit die arriba lo discret en Johan Oliuer, notari, sindich de la ciutat, qui era anat a Tortosa per raho de les Corts, les quals la senyora Reyna ha conuocades als cathalans en la dita ciutat de Tortosa.

DIMARTS A IIII. del dit mes [Agosto de 1439].—Aquest die parti lo discret en Johan Oliuer, notari e sindich de la ciutat, per entreuenir en les prorogacions que en nom de la senyora Reyna se deuen fer en la ciutat de Tortosa, per raho de les Corts que la dita senyora Reyna, loctinent del senyor Rey, deu celebrar als cathalans en la dita ciutat de Tortosa.

DIUENDRES A XXVIII. del dit mes [Agosto de 1439] [2].—Festa de Sant Agosti.—Aquest die torna lo discret en Johan Oliuer, notari e sindich de Barchinona, qui ere anat a Tortosa per les Corts que la senyora Reyna hi hauia conuocades als cathalans.

Item, lo dit die arriba en Johan Peris de Maella, correu qui era anat a Çeragoça a la senyora Reyna ab letres dels honorables consellers.

II.—*Conçell de Cent jurats celebrat per constituir sindichs en la Cort conuocada a Tortosa e per altres actes* [3].

Dilluns a XX. de Juliol any M.° CCCC.° XXXVIIII.° Appellat lo conçell de Cent jurats de la ciutat de Barchinona, en manera e forma acustumades, e aiustat dins la sala gran on semblant conçell es acustumat de aiustar, foren aqui proposades per los dits honorables consellers o per mossen P. Bussot, en veu de tots, les coses seguents:

Primo, com la senyora Reyna, lochtinent general del molt alt senyor, ha conuocada Cort general al Principat de Cathalunya celebradora per ella en la ciutat de Tortosa, e a ells dits consellers sie stada presentada vna letra de la dita Senyora ab la qual pregua e mana a ells que sien constituits de la dita ciutat sindichs per esser en nom de la dita ciutat en la celebracio de la dita Cort, per ço ells ho posauen en lo

[1] Fol. 147 del mismo Registro.

[2] Fol. 149 de dicho Registro.

[3] Tomado del *Segon Regestre de conçells de Cent jurats de la ciutat de Barchinona e de altres particulars conçells de la scriuania del honorable conçell de la dita ciutat del temps den Gabriel Canyelles, notari e scriua del dit honorable conçell*, correspondiente á los años 1438 á 1442 fol. 72 v.

dit conçell a fi que fossen elegits sindichs en aquell nombre e en aquelles manera e forma que al dit conçell fossen plasents.

. . . . . .

E exposades les dites coses en lo conçell dessusdit e per lo dit conçell be enteses, foren tots concordes que fossen elegits quatre sindichs per interesser en la celebracio de la dita Cort, ço es, tres laychs e I. juriste, los quals a part fossen elegits per los dits honorables consellers e per XII. prohomens, los quals per ells dits consellers fossen elegits e que la eleccio fos publicada en lo dit conçell, ans ques desaplegas, als quals e a dos de ells *in solidum* fos fet e fermat en forma acustumada sindicat ab poder bastant, segons en semblants sindicats es acustumat fer.

Item, que per los dits honorables consellers fos elegit conçell de XXIIII. prohomens de cascuns staments, los quals consellassen en los actes occorrents de la dita Cort ab plen poder de mudar e variar altres en loch de absents o en altra manera empetxats per qualseuol cas o necessitat.

. . . . . .

E fetes e espetxades les dites coses, de continent los dits honorables consellers se apartaren en lo tauler, lo qual es dins la dita sala e aqui present e scriuint mi dit Gabriel Canyelles, notari e scriua del dit conçell, nomenaren e elegiren los dotze prohomens dessus dits per fer ab ells dits consellers la eleccio dels dits quatre sindichs per interesser per la dita ciutat en la celebracio de les dites Corts, e son los seguents:

Mossen Johan Bussot.
Mossen G. de Vallseca.
Mossen Bertran dez Vall.
Mossen Jacme de Sos.

Mossen Jacme Ros, consol.
Mossen P. dez Torrent.
Andreu Dolivella.
P. Grau.

Anthoni Mas, notari.
Johan Viçens, barber.
Barthomeu Serra, argenter.
Thomas Ros, fustanier.

E elegits los dits XII. prohomens e aquells publicats en lo conçell dessusdit, de continent los dits XII. prohomens sen entraren seguints los dits honorables consellers dins la casa appellada de les Eleccions. E asseguts los dits honorables consellers e los dit XII. prohomens en

torn lo tauler de la dita casa, fon aqui legida vna cedula de paper continent cert memorial fet per los dits honorables consellers de aquells honorables ciutedans e juristes, los quals a parer lur eren disposts, abils e sufficients a entreuenir com a sindichs de la dita ciutat en la celebracio de la dita Cort. E aquella dita cedula legida e altercat aqui en alguna manera axi sobre addicio com detraccio dels contenguts en la dita cedula finalment a tots los dessusdits fon agradable lo dit memorial. E de fet, primerament, los dits honorables consellers e los dits XII. prohomens cascuns en lur grau e en lur orde votaren de e sobre quatre dels contenguts en lo dit memorial en sengles cedules de paper. E meses per cascu les dites cedules en vna capça, la qual ere aqui, fon apres fet e seguit diligent scrutini per los honorables mossen Francesch dez Pla, conseller primer, e per mossen Johan Bussot pres en sa companya per lo dit mossen Francesch, present, e entreuenint mi Gabriel Canyelles, notari e scriua dessusdit, lo qual scrutini fet apparech clarament que foren elegits en sindichs los honorables:

Mossen Huc Fiueller.
Mossen G. dez Soler.
Mossen Jacme Colom.
Micer Francesch Castello.

E apres la eleccio dels dits quatre sindichs, fon publicada en lo dit conçell de Cent jurats, lo qual romanie encare aplegat. E tot lo dit conçell hac la dita eleccio per agradable. E açi prengueren fi e conclusio totes les dites coses.

III.—*Al molt honorable e molt saui mossenyor Johan Lull, en Vilafrancha de Penedes o alla on sia* [1].

Mossenyor molt honorable e molt saui: Ja sab vostra sauiesa com a XX. del present mes de Juliol es la jornada per la senyora Reyna assignada a celebrar Corts generals al Principat de Cathalunya, per la qual coue de conuocar lo conçell de Cent jurats de aquesta ciutat, en lo qual o per auctoritat del qual se han elegir sindichs, los quals, en nom de la dita ciutat, entreuenguen en la celebracio de les dites Corts e hauem nosaltres per clar que lo dit conçell per res no flixaria que entre

[1] *Registre quart de letres closes comunes atorgades per los honorables consellers de Barchinona fet per mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del honorable consell de la dita ciutat*, años 1438-1440, fol. 105.

los altres honorables ciutadans auensats de la dita ciutat no fossets elegits mossenyor Francesch dez Pla e vos, mossenyor, e tal eleccio caygue en necessitat per moltes e euidents rahons e entre les altres per vostro auensament, prouidencia e industria per praticha molt aprouada axi en altres Corts e per hauer experiencia de aquelles e noticia gran que hauets vos, en special dels affers del senyor Rey e del stament, vos encarregam que foragitada e squiuada tota repulsa, liberalment e fahent de necessitat virtut, vos placie acceptar lo dit carrech, hauents per clar que en cas de recusacio vostre se hic seguiria gran destorb, quar ne lo dit conçell per qualseuol via nos abstendria que no elegis a vos ne lo dit mossenyor Fran[ces]ch dez Pla estrenyentse en aço ab sagrament, no acceptaria lo carrech de sa eleccio ne iria ne entreuendria en les dites Corts si vos, mossenyor, no anauets. Per que, mossenyor, haiam vostra presta resposta delliberatiua de acceptar lo dit carrech, segons plenament confiam per los esguards dessus dits. E tengueus, mossenyor molt honorable e molt saui, la Sancta Trinitat en sa proteccio benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a xv. de Juliol del any M.° CCCC.° XXXVIIII.°

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

IV.—*Als molt honorables e molt sauis senyors mossen Ramon Çauall e mossen Johan Lull, menor de dies, en Vilafraucha de Penedes e a cascuns dells.*

Molt honorables e molt sauis senyors: Nosaltres scriuim al molt honorable e molt saui mossen Johan Lull ab nostra letra de la tenor seguent, *vt supra. Inseratur*. E com nosaltres per aconseguir lo consentiment lo qual molt desijam del dit mossen Johan haiam en cascuns de vosaltres lançada la anchora de nostra ferma sperança, per ço, vs pregam ab tanta affeccio com podem que essents participants vosaltres en lo merit de aquells qui procuren la vtilitat publica, vos placia en tal manera interposar vos ab lo dit mossen Johan de paraula o per vostres affectuoses letres que vostres interposicions migençants ne aconseguesquen nostre desig. E tengueus lo Sanct Spirit en sa proteccio per molts anys. Scrita en Barchinona a xv. de Juliol del any M.° CCCC.° XXXVIIII.°

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

V.—*Als molt honorables e molt sauis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.*

Molt honorables e molt sauis senyors: Entre les altres coses de les quals hauem donat carrech al discret en Johan Oliuer, notari e sindich de aquesta, es vna de les precipues que procur e haie posades pertinents e degudes als honorables sindichs per la vniuersitat de aquesta ciutat, constituits a interesser en la Cort general celebradora per la molt alta senyora Reyna al Principat de Cathalunya dins la cintat de Tortosa e a lur familia. Per ço, vs pregam ab molt gran affeccio que per esguard e contemplacio nostra e de aquesta ciutat vullats disposar e ordonar en tal manera quels dits sindichs, a honor de aquesta ciutat e lur matexa, sien cabits e allegats en posades a ells abils propries e dispostes, e en altra manera proseguir lo dit nostre sindich de tota direccio a ell sobre les dites coses e altres necessaria e opportuna. E retendrets obligats nosaltres e aquesta ciutat en fer en son cas per vosaltres e aquexa ciutat semblants cosas e maiors. E tengueus la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a IIII. de Agost any M.° CCCC.° XXXVIIII.°

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

VI.—*Al amat nostre en Johan Oliuer, notari e sindich de la ciutat de Barchinona* [1].

Los consellers de Barchinona: En Johan Oliuer. Reebudes dues letres vostres de Tortosa e aquelles enteses, e atesa informacio certa que la Cort nos celebrara, segons es stada conuocada, hauem delliberat que vs hen vengats de continent, no esperada resposta de la senyora Reyna, ne procehint a alguna prouisio de posades, per que seguits prestament nostra delliberacio. Scrita en Barchinona a XIX.° de Agost any M.° CCCC.° XXXVIIII°.

VII.—*Als molt honorables e molt sauis senyors los jurats de la ciutat de Gerona* [2].

Molt honorables e molt sauis senyors: Vostra letra de XXII. del present mes hauem reebuda, ab la qual nos pregats, vos certifiquem de ço

[1] Fol. 121 de este Registro.
[2] Fol. 123 del mismo Registro.

que sapiam de la celebracio de la Cort, la qual ere conuocada a Tortosa, on sapiats que mossen Ramon Gilabert, vxer darmes del molt alt senyor Rey, e ab vna [letra] de la molt alta senyora Reyna de quatre del present mes nos ha explicat, e ab altra letra del honorable en Johan Vlzina, secretari del dit Senyor, de VI del dit mes som stats certificats com per indisposicto de la dita Senyora e per certs actes molt arduus del regne de Arago la conuocacio de la dita Cort sia expirada. E que de necessitat se ha de nou a conuocar lla on e com a la dita Senyora plaura. E tengueus lo Sanct Spirit en sa proteccio per molts anys. Rescriuints de totes altres coses que pugam fer per vostres pler e honor. Scrita en Barchinona a XXV. de Agost del any M.° CCCC.° XXXVIIII.°

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

VIII.—*Translat de la proposicio feta en la Cort per la senyora Reyna* [1].

Nos, per bons sguarts concernents seruey de Deu, e de la magestat del senyor Rey e vtilitat del Principat de Cathalunya, e per les causes e rahons en les letres de la conuocacio de la present Cort contengudes, hauem aquella conuocada, la qual de manament e ordinacio del dit Senyor, no sens justa causa, hauem entro a la present jornada porrogada. Pero lo dit Senyor, per vtilitat del dit Principat instat e supplicat per molts de vosaltres, ha scrit e manat a nos entenam ab summa diligencia en continuar la present Cort, a la qual tant com en nos sera darem, Deus mediant, breu e bona conclusio, maiorment sabent que lo dit senyor Rey sta ab gran e continuu desig venir e vesitar aquest Principat, e vosaltres e los altres seus regnes e terres de la part deça. E jau haguera fet dies ha sino per les grans e continues occupacions de les guerres que en les parts dalla han occorregut e per los empaigs que de present li occorren per los fets de Lombardia e de Venecia, en los quals per la sua Magestat donat repos, ab aiuda de Deu, enten a metre en obra la sua venguda. E per ço com per donar lo dit repos apres Deu aprofitara molt trobar se lo dit Senyor en tal potencia com la qualitat dels aduersaris e la condicio dels dits affers requeren, confiants de vostra gran innata fidelitat, amor e naturalesa, la qual sempre hauets mostrada, vos pregam e encarregam, ab aquella maior affeccio que poden, de part del dit Senyor e nostra, que ab gran amor e concordia vullau entendre en les dites coses e a la breu e bona conclusio de aquelles. E a axi presta e tal subuencio com los dits affers requeren, lexades e apar-

[1] Tomado del Registro de *Cartes comunes originals 1437 fins 1439*, fol. 166.

tades totes dilacions e foragitades coses infructuoses, en tal manera que, mijançant la aiuda diuinal, mostrets per obra lo que molts de vosaltres despuix que la present Cort es conuocada hauets significat, es seguesca la fi e conclusio per lonch temps desijada.

IX.—*Als spectables e molt honorables senyors los consellers de la ciutat de Barchinona* [1].

Spectables e molt honorables senyors: Per que lo començ dels affers que la senyora Reyna ha a fer en aquest regne ha hauda alguna difficultat per algunes particulars passions e affectes, los altres no se son poguts espachar dins lo temps que se arbitraua, pero enten si continuament e per que lo temps de la conuocacio de la Cort en aqueix Principat no podent se mes prorrogar necessariament ha de expirar a tot mon desplaer e enuig, es delliberat de fer se noua conuocacio pus altre remey no y cumple, la qual sia lo mes prest que lo espachament daquests negocis sofferra, per no caure en aquesta error, saben vostres honorables sauieses que fuy sempre de oppinio que la conuocacio se faes de açi per que lo temps no pogues fallar. Placiaus pendreu ab aquella sana intencio que lo fet passa en veritat, segons vos informara lo honorable mossen Ramon Gilabert, lo qual per aquesta causa la senyora Reyna tramet a vosaltres. E si res de mi vos plaura manar e ordenar so e sere sempre prest. Scrita en Çaragoça a VI. de Agost [1439].
A vostre manament e ordinacio prest. Johan Olzina.

Molt alta e molt excellent senyora [2]:

Fama vulgada expendida per tota Cathalunya es, que vostra alta persona dins lo temps per constitucio statuit no sera en la present ciutat de Tortosa, hon vostra excellencia ha conuocades les Corts. Si axi era, serien circumduytes e absoltes. Aquesta fama, Senyora molt excellent, empesa per alguns vostres curials, fa aturar los sindichs de las ciutats, vilas e lochs reyals, hoc e altres persones qui han entreuenir en les dites Corts, com vuy en la present ciutat no sic tropia sindich daltre part, sino mi, qui hic son per Barchinona, ciutat qui ama, zela e cobeja lo benauenir de vostra gran senyoria e del molt alt senyor Rey, lo qual Laltisme vulla prosperar, segons vostres vots. E per que, Senyora molt excellent, conuocar Cort es vn dels majors e precipuus actes que pot

[1] Fol. 208 del mismo Registro.
[2] Fol. 209 de dicho Registro.

esser fet en vostres regnes e terras, e que premesas humil correccio e reuerencia de vostra molt alta persona, solament se pertany a la persona del dit senyor Rey. La ciutat ha de costum per sa ignada feeltat en tal cas elegir sindichs per duas fins, ço es, per obeyr als manaments de llur Rey e Senyor ab protestacions e calitats pertinents e degudes. Laltre per aconsellar aquell en sos reyal honor e profit e tractar dels actes per que les Corts son conuocades. E com per les causes predites la dita ciutat de Barchinona haie elets sos sindichs, los quals cobegen esser assi ans de vos per dos esguarts. Lo primer, per axir a vostra reyal persona e acceptar e reuerenciar aquella, segons se pertany de feel vassall a Senyor. Lo segon, per que si vostra alta senyoria era assi, no hagues causa de aturar se en prosseguir los actes de la Cort per llur tarda, e vostra excellencia ne romangues pus consolada. E la dita fama obecesca als prop dits dos esguarts dubte la dita ciutat fer los cuytar per que llur adueniment en la present ciutat no fos vacuu e delusori, qui sis seguia, Senyora molt juste, cauria en gran carrech de vostra consciencia, car seguir sen hia dan a la ciutat a algu no fructuos, pero la ciutat hauria fet son degut. Per que, Senyora molt excellent, placia a vostra gran senyoria certifficar me prestament del dit article, ço es, si vostra senyoria hic sera personalment dins lo dit temps o no, per ço que jo fiablement per obstancia o no obstancia de la dita fama clarament e expedita pusca scriure als consellers de la venguda o aturada dels dits sindichs. Com vn dels carrechs meus fos yo ab mes forçes saber assi la veritat del prop dit article, lo qual he trobat assi pus scur e variant que en Barchinona. E per ço, ab atreuiment tostemps preposades humils correccio e reuerencia de vostra alta senyoria he empres de fer la present. Scrita en Tortosa a VIII. de Agost M.° CCCC.° XXXVIIII.°

Senyora molt alta: Vostre humill vassall qui ab besament de mans e peus se recomane en vostra gracia e merçe. Johan Oliuer, notari e sindich de Barchinona.

X.—*Als molt honorables e de molta gran sauiesa mossenyors los consellers de la insigne ciutat de Barchinona* [1].

JHS M.ª

Molt honorables e de molt gran sauiesa mossenyors: Jo hauia delliberat que, feta la vltima prorogacio de la Cort, la qual, Deu volent, se fara dema, que dijous apres seguent jo partis per tornarmen aqui, pro-

[1] Fol. 214 del mismo Registro.

mouent mi duas causas. La primera, que fins vuy sindich de loch no hic ha sino jo, e los honorables sindichs de aquesta ciutat qui aquests dies son stats elets, ço es, mossen Francesch Burgues, en Bernat Pinyol, ciutadans e micer P. Vicens, doctor en leys. Laltra, la poca calor dels curials e altres que han de hauer posades qui, segons mon arbitre, hi deurian prouehir. E de res menys no sic cura. Ara stich axi titubant com anit vespre vench de la senyora Reyna vn cappella de casa de mossen Berenguer de Vilaregut, per dir a la muller del dit mossen Berenguer que nos moga dassi, qui ja plegaua la roba per anarsen per precedent manament del dit mossen Berenguer, com sic rahona que la senyora Reyna poria esser assi dins lo temps, e aço per tant com don Felip de Castro e alguns altres barons del regne Darago regonaxents se personalment venints a la dita senyora Reyna serien fets obedients a la sua voluntat e confirmarien lo justicia nouament creat, e que solament restarien a aderir se a aquesta voluntat don Artal Dalago, don Johan Dixer, lo joue, e vn o dos daltres quis pensen seguiran les petgades dels altres, don presumex tot hom que la dita Senyora prestament e dins lo temps sera assi. Aximatex la muller de mossen Vlzina, lo secretari, es assi qui sic volia partir, diu se roman assi per la dita raho per los quals esguarts molts e tot lo popular sic alegra. Per que, considerades e atteses les precedents rahons, la mia deliberacio ha presa variacio, considerant, *quia que de nouo emergunt, nouo indigent consilio.* Per ço, no volent errar supplich vostras grans sauiesas que placia a aquellas scriurem assertiuament e presta si men tornare no sperats tots los x. dies de la prorogacio, dema, segons he dit faedora, o si sperare la fi dels dits x. dies com sia prest per ma possibilitat de exequir vostres manaments. Scrita en Tortosa a XVIII. de Agost any M.° CCCC.° XXXVIII.°

Als seruey e honor de vosaltres molt honorables e molt sauis mos senyors prest vostre sotmes. Johan Oliuer, notari.

XI.—*Als amats e feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Barchinona* [1]

La Reyna:

Prohomens: Vostra letra de VIII. del present hauem rebuda sobrels dubtes que vs occorren si a la jornada per nos assignada a la conuocacio de la Cort daqueix Principat poriem esser en Tortosa o no, dels quals

[1] Este documento y el siguiente están tomados del Registro titulado: *Cartas reals originals, 1400 fins 1441.*—A. M. B.

dubtes demanats clarificacio. La qual letra entesa, vos responem que es veritat que per occasio dels negocis arduus que aci han occorregut e per la necessitat daquest regne nos coue aturar aci mes que no pensauem. E per ço, prorogam la jornada de la dita conuocacio que es a xx. del present a viii. del mes dagost seguent, e axi de deu en deu dies fins al xxviii.° die del dit e seguent mes dagost, certificants vos que, Deu mijançant, al pus lonch serem ladonchs en Tortosa. Data en Çaragoça a xiii. dies de Juliol del any m.° cccc.° xxxviii.°—*La Reyna.*

VII.—*Als amats e feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Barchinona.*

La Reyna:

Prohomens: Nos hauen informat lamat vxer darmes del senyor Rey, mossen Ramon Gilabert, de la deliberacio que hauem hauda ab lo consell del dit Senyor sobre lo fet de la conuocacio de la Cort daqueix Principat. Per que vs pregam affectuosament que sobre aço li vullats dar fe e creença axi com a nos. Data en Çaragoça a iii. dies dagost del any m.° cccc.° xxxviii.°—*La Reyna.*

IX

Cortes de Lérida de 1440 [1].

In nomine Domini nostri Jhesu Christi et ejus Matris Virginis gloriose Marie et omnium ciuium supernorum. Pateat vniuersis: Quod cum serenissima Principissa et domina, domna Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie citra et vltra Farum, Valentie, Hungarie, Hierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitissa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitissa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis serenissimi et excellentissimi Principis et domini, domni Alphonsi, eadem gratia Regis Aragonum et Comitis comitatuum predictorum viri sui in ciuitate Cesarauguste personaliter resideret et Curiam generalem incolis Cathalonie Principatus ex causis in litteris insertis inferius expressatis conuocare et celebrare decreuisset in ciuitate Terrachone [2], sicut inferius designatur. Ideo, pro conuocatione Curie supradicte mandauit fieri et expediri litteras quarum tenores per ordinem sic sequntur:

Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie citra et vltra Farum, Valentie, Hungarie, Hierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitisa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitisa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis serenissimi domini Regis viri et domini nostri carissimi, Reuerendo in Christo Patri D., diuina prouidentia tituli Sanctorum Johannis et Pauli, Sacrosancte Romane Ecclesie presbitero Cardinali, administratori ecclesie Terraconensis, amico nobis carissimo vel ejus vicario generali, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione honoris regalis diadematis dicti domini Regis et nostri ac bono statu rei publice Catalonie Principatus, Curiam generalem celebrare prouidimus catalanis ad quamquidem celebrationem ciuitatem Terrachone et diem vicesimam tertiam

[1] Están tomadas del vol. XXXIX de la Colección de Cortes del Archivo de la Corona de Aragón.

[2] Aunque se convocaron estas Cortes para Tarragona, se trasladaron á Lérida.

Februarii proxime efluxi, cum continuatione dierum sequentium huius serie assignamus. Ideo, vos requirimus et monemus quatenus die et loco predictis celebrationi dicte Curie assitis. Nos enim dicto die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Datum Cesarauguste vicesima quarta die Decembris anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIIII.°.—*La Reyna.*

Similes littere fuerunt expedite et misse infrascriptis.

Primo, venerabili in Christo patri S., miseratione diuina Episcopo Barchinone.

Item venerabili in Christo patri G., diuina prouidentia Episcopo Ilerdensi.

Item venerabili in Christo patri O., miseratione diuina Episcopo Dertusensi vel eius vicario generali.

Item venerabili in Christo patri A., diuina prouidentia Episcopo Vrgellensi.

Item venerabili in Christo patri Bernardo, miseratione diuina Episcopo Gerundensi.

Item venerabili in Christo patri Guillermo, diuina prouidentia Episcopo Vicensi vel eius vicario generali.

Item venerabili in Christo patri Guillelmo, miseratione diuina Episcopo Elnensi.

Pro abbatibus.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri D., abbati Monasterii Riuipulli.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancte Marie de Montesserato.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Cucuphatis Vallensis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Populeti.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro . . . . ., abbati Monasterii de Stagno.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Gerre.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Pulcropodio.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Martini de Canigone.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasteri Sancti Petri de Gallicantu.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Laurentii de Monte.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Michaelis de Fluuiano.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Petri Rotensis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro . . . . ., abbati Monasterii de Vilabertrando.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Benedicti de Bagiis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro . . . . ., abbati Monasterii Sancti Johannis de Abbatissis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Campirotundi.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Balneolarum.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Genesii.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Arularum.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Quirici.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Jau.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancte Marie de Roses.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sanctarum Crucium.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Micaelis de Cuxano.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii de Amerio.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri . . . . ., abbati Monasterii Sancti Felicis Guixollensis.

Item venerabili, religioso et dilecto nostro fratri Johanni de Vilagut, Castellano Emposte, Ordinis Hospitalis Sancti Johannis Jherosolomitani.

Capitulis ecclesiarum cathedralium.

Maria, Dei gratia Regina Aragorum, Sicilie, etc. Dilectis nostris Priori et Capitulo ecclesie Terrachone, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione honoris regalis diadematis, etc., *vt in precedenti*, *vsque*. Ideo, vos requirimus et monemus quatenus constituatis ex vobis yconomos et procuratores plena potestate suffultos, qui assint die et loco predictis celebrationi dicte Curie. Nos enim dicta die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Datum Cesarauguste vicesima quarta die Decembris anno a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo tricesimo nono.—*La Reyna.*

Item dilectis nostris capitulo canonicorum ecclesie Barchinone.
Item dilectis nostris decano et capitulo Sedis Vrgellensis.
Item dilectis nostris priori et capitulo ecclesie Dertusensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Elnensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Vicensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Ilerdensis.
Item dilectis nostris capitulo ecclesie Gerundensis.

Baronibus, militibus et hominibus de paratico.

Maria, Dei gratia, Regina Aragonum, Sicilie, etc. Illustri Johanni, eadem gratia Regi Nauarre et Duci Montisalbi, fratri nostro carissimo, salutem et fraterne dilectionis affectum. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione regalis diadematis, etc., *vt in precedenti*, *vsque*, vos requirimus et monemus quatenus die et loco predictis, celebrationi dicte Curie assitis. Nos enim dicta die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda erimus, Deo duce. Datum Cesarauguste XXIIII.ª die Decembris anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIIII.°—*La Reyna.*

Maria, Dei gratia, Regina Aragonum, Sicilie, etc. Egregio viro comiti Fuxensi et vicecomiti Castriboni, nepoti nostro carissimo, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione, etc., *vt in precedenti*. Ideo, vobis dicimus et mandamus quatenus die et loco, etc., vt in aliis.

Item egregio viro Johanni, comiti Montanearum de Prades.
Item nobili et dilecto nostro comiti Pallariensi.
Item nobili et dilecto nostro comiti Cardone.

Item nobili et dilecto nostro vicecomiti de Euolo.
Item nobili et dilecto nostro Dalmatio, vicecomiti de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Bernardo Johanni, vicecomiti de Capraria.
Item nobili et dilecto nostro vicecomiti de Insula et de Caneto.
Item nobili et dilecto nostro vicecomiti de Perilionibus.
Item nobili et dilecto nostro Dalmatio de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Gilaberto de Crudillis, militi.
Item nobili et dilecto nostro Hugoni de Cardona.
Item nobili et dilecto nostro Francisco de Vilanoua.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Guillermi de Ceruilione.
Item nobili et dilecto nostro Anthonio Pontii de Ribelles.
Item nobili et dilecto nostro Jaufrido de Ruppebertino.
Item nobili et dilecto nostro Johanni Raymundi de Josa.
Item nobili et dilecto nostro Philipo de Castro.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Guillermi de Lordat.
Item nobili et dilecto nostro Raymundo de Cardona.
Item nobili et dilecto nostro Andree Genesio de Ballester.
Item nobili et dilecto nostro Guillermo Raymundi de Montecatheno.
Item nobili et dilecto nostro Raymundi de Pagaria.
Item nobili et dilecto nostro Petro Dorcau.
Item nobili et dilecto nostro Blasio de Castellet.
Item nobili et dilecto nostro Arnaldo Guillermi Ballester.
Item nobili et dilecto nostro Anthonio de So, militi.
Item nobili et dilecto nostro Geraldo de Queralt.
Item nobili et dilecto nostro Geraldo dez Pes.
Item nobili et dilecto nostro Johanni Rogerii de Erillo.
Item nobili et dilecto nostro Johanni de Josa.
Item nobili et dilecto nostro Petro Galcerando de Crudillis.
Item nobili et dilecto nostro Iuanno dez Pes, militi.
Item nobili et dilecto nostro Anthonio de Vilanoua.

Militibus.

Primo, dilecto nostro Berengario Pontos de Vilajohani. . . . . .
Item dilecto nostro Pontio Dezcallar. . . . . .
Item dilecto nostro Matheo de Cardona. . . . . Milites.
Item dilecto nostro Jaufrido de Ortofa. . . . . .
Item dilecto nostro Galcerando de Sarria. . . .
Item dilecto nostro Raymundo de Torrelles. .

Item dilecto nostro Gaspari de Sancto Martino.
Item dilecto nostro Petro Çescomes. . . . . .
Item dilecto nostro Gabrieli Cardona.. . . . . .
Item dilecto nostro Galcerando de Sancto Minato. . . . . .
Item dilecto nostro Antico Almugauer.. . . . .
Item dilecto nostro Johanni Cortit. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico de Requesens. .
Item dilecto nostro Petro Johanni Ferrer. . . .
Item dilecto nostro Auiniono de Biure.. . . . .
Item dilecto nostro Hugoni de Voltrera. . . . .
Item dilecto nostro Johanni dez Far. . . . . .
Item dilecto nostro Gaspari de Casaldaguila. .
Item dilecto nostro Arnaldo March. . . . . .
Item dilecto nostro Gaspari de Palou.. . . . . .
Item dilecto nostro Francisco Dolms.. . . . . .
Item dilecto nostro Narciso de Sancto Dionisio.
Item dilecto nostro Andree de Biure.. . . . . .
Item dilecto nostro Johanni Ferrarii.. . . . . .
Item dilecto nostro Jacobo de Tagamaneut.. .
Item dilecto nostro Berengario de Muntbuy. . } Milites.
Item dilecto nostro Arnaldo de Vilademany, alias de Blanis.. . . . . .
Item dilecto nostro Francisco ça Ribera.. . . . .
Item dilecto nostro Ludouico Dezualls.. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico March.. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Çalba.. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Terre.. . . . . .
Item dilecto nostro Jacobo March.. . . . . .
Item dilecto nostro Bartholomeo Castello.. . .
Item dilecto nostro Guillermo Sunyer.. . . . . .
Item dilecto nostro Berengario Squerrer . . . .
Item dilecto nostro Francisco de Guarnera. . .
Item dilecto nostro Pontio de Biert.. . . . . .
Item dilecto nostro Francisco Dezpla.. . . . . .
Item dilecto nostro Rogerio Çanespleda.. . . .
Item dilecto nostro Bernardo Dargençola. . . .
Item dilecto nostro Francisco Martini Gralla. .
Item dilecto nostro Francisco de Rexach. . . .
Item dilecto nostro Johanni Dortofa. . . . . .

Item dilecto nostro Francisco Armengol.....
Item dilecto nostro Johanni de Castellet....
Item dilecto nostro Guillermo Raymundo Despasen.....
Item dilecto nostro Manueli de Raiadello....
Item dilecto nostro Guillermo de Paguaria...
Item dilecto nostro Bernardo de Peramola...
Item dilecto nostro Asberto de Vilanoua....
Item dilecto nostro Petro Michaelis.....
Item dilecto nostro Berengario Despasens...
Item dilecto nostro Bernardo Dauinyo.....
Item dilecto nostro Jacobo Alamany.....
Item dilecto nostro Ludouico de Iuorra.....
Item dilecto nostro Arnaldo de Foxa.....
Item dilecto nostro Johanni de Corbaria....
Item dilecto nostro Guillermo Dezbrull.....
Item dilecto nostro Rogerio Alamany de Bellpuig.....
Item dilecto nostro Berengario Barutell.....
Item dilecto nostro Bernardo Çaportella.....
Item dilecto nostro Bernardo Struç.....
Item dilecto nostro Petro de Vilagut.....
Item dilecto nostro Johanni de Fluuia.....
Item dilecto nostro Geraldo de Gualba.....
Item dilecto nostro Bernardo de Vilagayano..
Item dilecto nostro Hugoni de Copons.....
Item dilecto nostro Johanni de Segurioles...
Item dilecto nostro Francisco de Calders....
Item dilecto nostro Petro de Março.....
Item dilecto nostro Johanni de Boixadors...
Item dilecto nostro Bernardo de Corbaria....
Item dilecto nostro Michaeli de Boixadors...
Item dilecto nostro Hugoni de Vilafrancha...
Item dilecto nostro Guillermo de Sent Climent.
Item dilecto nostro Francisco Çacosta.....
Item dilecto nostro Arnaldo Alamanni de Toralla.....
Item dilecto nostro Berengario Arnaldi de Muntagut.....
Item dilecto nostro Orimanno Pinyol.....

} Milites.

Item dilecto nostro Petro Tomich. . . . . .
Item dilecto nostro Guilllermo de Blanis. . . .
Item dilecto nostro Gratiano de Muntsoriu. . .
Item dilecto nostro Johanni de Ladernosa. . .
Item dilecto nostro Johanni de Montebouino..
Item dilecto nostro Riambaldo de Corbaria. . .
Item dilecto nostro Guillermo Ermengol. . . .
Item dilecto nostro Rogerio de Pinos. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Splugues . . . . .
Item dilecto nostro Martino Benedicti de Turrillis. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Guillermi Dorriols, alias Foxa. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Pelegrini . . . . .
Item dilecto nostro Gisperto de Tregurano. . .
Item dilecto nostro Bernardo de Tord. . . . . .
Item dilecto nostro Galcerando de Requesens.
Item dilecto nostro Guillermo de Cornella. . .
Item dilecto nostro Johanni Margarit . . . . . .
Item dilecto nostro Cartiliano de Folgons. . . .
Item dilecto nostro Anthonio Guillermi de Muntanyans. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico de Villafrancha.
Item dilecto nostro Bernardo Raymundi Rosseta. . . . . .
Item dilecto nostro Bernardo Margarit.. . . . .
Item dilecto nostro Berengario de Vilamari . .
Item dilecto nostro Arnaldo Guillermi Pastoris. . . . . .
Item dilecto nostro Ludouico de Cosco. . . . .

} Milites.

Hominibus de paratico.

Item fideli nostro Guillermo de Masdouelles..
Item fideli nostro Aymerico Despitles. . . . . .
Item fideli nostro Galcerando de Corrego. . . .
Item fideli nostro Bernardo de Clariana. . . . .
Item fideli nostro Raymundo de Rippis. . . . .
Item fideli nostro Raymundo Tord. . . . . .
Item fideli nostro Asberto de Bigues. . . . . .

} Domicelli.

Item fideli nostro Bertrando de Vilafrancha. .
Item fideli nostro Gisperto de Tregurano, alias de Relat. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Caça. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Castellauli. . . .
Item fideli nostro Johanni de Sanctserny. . . .
Item fideli nostro Johanni de Morell. . . . . .
Item fideli nostro Guillermo Raymundi Çauall.
Item fideli nostro Johanni de Calders. . . . . .
Item fideli nostro Petro Raymundi de Concabella. . . . . .
Item fideli nostro Galcerando de Gauer. . . . .
Item fideli nostro Anthonio Camporrells. . . .
Item fideli nostro Guillermo dez Castell. . . . .
Item fideli nostro Geraldo dez Palau. . . . . .
Item fideli nostro Petro Ludouici de Vilafrancha. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Diuorra. . . . . .
Item fideli nostro Berengario de Copons . . . .
Item fideli nostro Galcerando de Castellbell. .
Item fideli nostro Rogerio de Cartella. . . . . .
Item fideli nostro Ludouico Dolzinelles. . . . .
Item fideli nostro Johanni de Sancta Coloma .
Item fideli nostro Gisperto de Pontibus. . . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Rochabruna . .
Item fideli nostro Berengario de Muntcorb. . .
Item fideli nostro Johanni de Muntbuy. . . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Castellauli . . .
Item fideli nostro Raymundo de Vilamari. . .
Item fideli nostro Galcerando de Castellbisbal.
Item fideli nostro Johanni de Tagamanent. . .
Item fideli nostro Galcerando de Santmenat. .
Item fideli nostro Bernardo Guillermi Dortal.
Item fideli nostro Raymundo de Canet. . . . .
Item fideli nostro Petro Cadell. . . . . .
Item fideli nostro Bernardo Guillermi de Loreto. . . . . .
Item fideli nostro Petro Moliner. . . . . .
Item fideli nostro Dalmatio dez Soler . . . . . .
Item fideli nostro Asberto de Merles. . . . . .

Domicelli.

Item fideli nostro Johanni de Vilalba. . . . . .
Item fideli nostro Ludouico Dauinyo. . . . . .
Item fideli nostro Raymundo de Papiolo. . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Banyuls. . . . .
Item fideli nostro Dalmatio Çamaso. . . . . .
Item fideli nostro Ludouico de Meya. . . . . .
Item fideli nostro Arnaldo de Claret. . . . . .
Item fideli nostro Petro Blan. . . . . .
Item fideli nostro Petro Alanya. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Vilafrancha. . . .
Item fideli nostro Guillermo Diuorra. . . . . .
Item fideli nostro Petro de Beuda. . . . . .
Item fideli nostro Hugueto de Sarria. . . . . .
Item fideli nostro Bernardo Çacirera. . . . . .
Item fideli nostro Rogerio de Castellbisbal. . .
Item fideli nostro Johanni Berengarii de Raiadell. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Boixadors, alias Boyl. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Berengarii de Vilaro. . . . . } Domicelli.
Item fideli nostro Petro de Sanctmanat. . . . .
Item fideli nostro Asberto de Clariana. . . . . .
Item fideli nostro Petro Aladern. . . . . .
Item fideli nostro Francisco de Palol. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Claret. . . . . .
Item fideli nostro Arnaldo dez Viuers. . . . . .
Item fideli nostro Jacobo de Çaragoça. . . . . .
Item fideli nostro Petro Cartella. . . . . .
Item fideli nostro Raymundo dez Viuers. . . .
Item fideli nostro Guillermo Daltariba. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Dello. . . . . .
Item fideli nostro Romeo de Rochafort. . . . .
Item fideli nostro Raymundo Marquet de Canyelles. . . . . .
Item fideli nostro Berengario Dezcallar. . . . .
Item fideli nostro Petro Viuers. . . . . .
Item fideli nostro Thomasio Çacosta. . . . . .
Item fideli nostro Galcerando de Março. . . . .
Item fideli nostro Martino Johanni Doriç. . . .

Item fideli nostro Arnaldo Dolms. . . . . .
Item fideli nostro Arnaldo de Biure . . . . . .
Item fideli nostro Dalmatio de Sanctdionis. . .
Item fideli nostro Pontio de Vilalonga.. . . . .
Item fideli nostro Guillermo Raymundo de Muntoliu.. . . . . .
Item fideli nostro Anthonio Johan Domenge. .
Item fideli nostro Raymundo Burgues.. . . . .
Item fideli nostre Johanni Dezfar.. . . . . .
Item fideli nostro Petro de Barbara.. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Planella.. . . . .
Item fideli nostro Bernardo de Vilafreser. . . .
Item fideli nostro Johanni de Rabinat.. . . . .
Item fideli nostro Jaufrido de Sancto Minato. .
Item fideli nostro Arnaldo de Banyuls. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Gauer. . . . . .
Item fideli nostro Bernardo de Rosanes. . . . .
Item fideli nostro Galcerando Dolugia. . . . . .
Item fideli nostro Guillermo Dezpuig . . . . . .
Item fideli nostro Jacobo Dauinyo. . . . . .
Item fideli nostro Arnaldo de Volono. . . . . .
Item fideli nostro Johanni Berengarii Dargentona. . . . . .
Item fideli nostro Johanni de Vilanoua. . . . .
Item fideli nostro Bernardo Dargensola. . . . .
Item fideli nostro Raymundo de Barbara. . . .
Item fideli nostro Anthonio de Casaldaguila. .
Item fideli nostro Guillermo Arnaldi de Palou.
Item fideli nostro Johanni Dezpuiol, alias ça Sala. . . . . .

Domicelli.

Vniuersitatibus ciuitatum et villarum regalium.

Maria, Dei gratia, Regina Aragonum, Sicilie, etc. Dilectis et fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus ciuitatis Barchinone, salutem et dilectionem. Quia Nos, pro conseruatione et tuitione regalis diadematis, etc., *vt in prima, vsque*: Ideo, vobis dicimus et mandamus quatenus constituatis ex vobis sindicos et procuratores, plena potestate suffultos, qui celebrationi dicte Curie intersint, die et loco predictis, Nos ei dicta die presentialiter in eadem ciuitate pro dicta Curia celebranda

erimus, Deo duce. Datum Cesarauguste XXIIII. die Decembris anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXVIIII.°—*La Reyna.*

Item dilectis et fidelibus nostris paciariis et probis hominibus ciuitatis Ilerde, salutem et dilectionem.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ciuitatis Gerunde, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris procuratoribus et probis hominibus ciuitatis Dertuse, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Perpiniani, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus ciuitatis Vici, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consiliariis et probis hominibus ciuitatis Minorise, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris paciariis et probis hominibus ville Ceruarie, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville Montisalbi, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus Villefranche Penitensis, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville de Arbucio, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus Villefranche confluentis, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Campirotundi, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville Berge, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Cauquiliberi, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris consulibus et probis hominibus ville Podiiceritani, salutem et gratiam.

Item fidelibus nostris juratis et probis hominibus ville Turricelle de Montegrino, salutem et gratiam.

Adueniente autem die martis intitulata vicesima tertia dicti mensis Februarii anni predicti Natiuitatis Domini millesimi CCCC. quadragesimi, ad quam diem generales Curie extiterant per dictam dominam Reginam, vt pretangitur, conuocate, constitutus personaliter pro eadem

illustrissima domina Regina, per nunc a dicta ciuitate Terrachone absente, in domo capituli Sedis dicte ciuitatis jam dicte, honorabilibus Ludouico de Requesens, procuratore regio dicti ciuitatis et Campi Terrachone, Bartholomeo Castilionis, militibus, dicte domine Regine, consiliario et negotiorum sue Curie procuratore, in ciuitate Barchinone domiciliato, ac Johanne de Lobets, domicello, vicario regio Terrachone et Campi, pro infrascriptis actibus earumdem Curiarum vtique peragendis, in quaquidem domo capituli etiam pro celebratione dictarum Curiarum conuenerunt et pressentes fuerunt hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Honorabilis Petrus Ollarii, camerarius et vicarius Reuerendissimi domini Cardinalis, administratoris ecclesie Terrachone, nomine et pro parte, vt dixit, dicti Reuerendissimi domini Cardinalis et honorabilis capituli dicte ecclesie Terrachone.

Pro Brachio militari.

Bernardus de Argençola, domicellus, procurator nobilis viri domini Johannis Raymundi Fulconis, comitis Cardone, prout de sua procuratione fidem fecit per quoddam publicum instrumentum actum in parrochia Monasterii Sancti Vincentii, Castri Cardone die xvi.ª mensis Februarii proxime preteriti et clausum et subsignatum per Bernardum Gotsens, notarium publicum parrochie Monasterii Sancti Vincentii, Castri Cardone, pro venerabili et religioso sacrista dicti Monasterii et notarium publicum eiusdem parrochie.

Bartholomeus Çescomes. . . . . .
Aymericus dez Prats. . . . . } Domicelli.
Johannes de Castellui.. . . . . .
Ludouicus de Auinione.. . . . . .

Pro Brachio regali.

Johannes Oliuerii, notarius, sindicus et procurator, vt dixit, vniuersitatis ciuitatis Barchinone.

Dictus honorabilis Ludouicus de Requesens, miles, pro se et pro dictis honorabilibus Bartholomeo Castilionis et Johanne de Lobets, consociis suis, exponendo ibidem, alta et intelligibili voce, in personam

dicte domine Regine qualiter ipsa domina Regina conuocauerat Curias supradictas ad hanc ciuitatem Terrachone, et ad hunc presentem diem, que est XXIII.ª dies presentis mensis Februarii, tradidit michi Gabrieli Mascaroni, dicti domini Regis et domine Regine scriptori ac notario publico, hec nomine et vice honorabilis Petri Ram, legum doctoris, eiusdem domini Regis consiliari et prothonotarii recipienti ac ibidem publice legi et publicari requisiuit et mandauit ex parte dicte domine Regine, quandam patentem papiri litteram eiusdem domine Regine sigillo regio in eius dorso sigillatam, continentie subsequentis:

[1] Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie citra et vltra Farum, Valentie, Hungarie, Hierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corcisse, Comitissa Barchinone, Ducissa Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitissa Rossilionis et Ceritanie, locumtenens generalis illustrissimi domini Regis, viri et domini nostri carissimi, dilectis et fidelibus nostris Ludouico de Requesens, militi, procuratori regio ciuitatis et Campi Terrachone, Bartholomeo Castilionis, militi, in ciuitate Barchinone domiciliato et Johanni de Lobets, domicello, vicario regio Terrachone et eorum cuique, salutem et dilectionem. Licet Curias generales gentibus dicti domini Regis et nostris Catalonie Principatus, indixerimus et conuocauerimus in ciuitate Terrachone ad vicesimam tertiam diem presentis mensis Februarii, prout in nostris inde emanatis litteris continetur. Quia tamen propter quedam vrgentia et valde ardua negotia seruitium regium et comodum publicum huius regni Aragonum summe tangentia, hic morari aliquibus diebus nos oportet, ita quod dicta die in dicta ciuitate Terrachone non poterimus personaliter adesse, propterea Curias ipsas ad quartam diem proxime instantis mensis Martii, nunc pro tunc, harum serie prorogamus. Volentes et mandantes vobis quod dicta vicessima tertia die presentis mensis Februarii de prorogatione huiusmodi faciatis in dicta ciuitate per loca solita preconitzationem publicam et solemnem, vt inde vniuersis et singulis innotescat. Et vlterius ad superhabundantem cautelam comittimus et mandamus vobis quod eadem die in domo capituli Sedis ciuitatis Terrachone personaliter assitis et in presentia illorum qui dicta die ad celebrationem dictarum Curiarum conuenerint ac consulum dicte ciuitatis et aliorum de quibus vobis videbitur in nostri personam dictam prorogationem faciatis seu per Nos, vt predicitur, factam, publicetis, et stantibus intimetis, et inde

[1] En nota marginal se lee: *Rogatio facta per Reginam absentem a loco vbi erant Curie congregate.*

fieri faciatis publicum instrumentum seu etiam continuari faciatis per illum notarium, qui loco prothonotarii dicti domini Regis ad predicta recipiendum pro eo voluerit, et si nullus venerit, per vnum ex notariis dicte ciuitatis loco dicti prothonotarii in processu de dictis Curiis incohato continuetis, verum si dicta quarta die dicti mensis Martii, proxime venturi in dicta ciuitate Terrachone personaliter non fuerimus, nunc pro tunc, dictas Curias prorogamus ad decimam diem mensis Martii proxime instantis, et si ipsa die in eadem ciuitate Terrachone aduc personaliter non fuerimus, easdem Curias ad vicesimam quartam eiusdem mensis Martii eadem serie prorogamus. Si autem dicta die XXIIII.ª Martii in ipsa eadem ciuitate Terrachone aduc personaliter non fuerimus Curias easdem ad tertiam diem prefuturi mensis Aprilis prorogamus, serie cum eadem. Mandantes vobis quatenus si Nos in dictis diebus dictarum prorogationum personaliter in dicta ciuitate non fuerimus de qualibet prorogatione huiusmodi in dicta ciuitate per loca solita similes preconitzaciones fieri faciatis, et nichilominus ad cautelam in dicta domo capituli in qualibet prorogatione personaliter assitis, et in presentia illorum qui ad dictam celebrationem dictarum Curiarum conuenerint ac consulum dicte ciuitatis et aliorum de quibus vobis videbitur in nostri personam dictas prorogationes. vt predicitur, faciatis et seu per Nos, ut predicitur, factas publicetis et astantibus intimetis, et inde fieri publica instrumenta seu continuari in dicto processu Curie, vt predicitur, faciatis, comittentes vobis et cuilibet vestrum insolidum super jam dictis cum incidentibus, deppendentibus, emergentibus et connexis vices regias atque nostras plenarie cum presenti, per quam supplemus omnem deffectum ac solempnitatem, si quis vel que apareat vel desit super hiis auctoritate locumtenentis officii supradicti quo fungimur in hac parte. Datum Cesarauguste tertiadecima die Februari anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° quadragesimo.—*La Reyna.*

Quaquidem regia littera sic, vt predicitur, oblata et presentata, ac per me dictum Gabrielem Mascaroni, notarium, nomine et vice dicti honorabilis domini prothonotarii lecta et publicata, in presentia omnium ibidem, astantium, hac de causa ex parte eiusdem illustrissime domine Regine ac nomine et vice aliorum prenominatorum sociorum suorum ibidem presentium, prorogauit, et per dictam dominam Reginam jam prorogatas, vt pretangitur, nunciauit Curias supradictas, eis videlicet melioribus viis, modis et formis quibus valere possit et tenere, hinc ad dictam quartam diem dicte mensis Martii proxime instantis, mandando fieri ex parte eiusdem domine Regine per loca solita dicte ciuitatis Terrachone, preconitzationem sequentem, vt omnibus innotescat:

Ara oiats, tot hom generalment, etc. *Est inferius inserta.*

[1] Et incontinenti, facta et publicata ibidem prorogatione jamdicta, dictus honorabilis Petrus Ollarii, camerarius et vicarius antedictus, nomine dicti Reuerendi domini Cardinalis et capituli Terrachone, et nomine etiam aliorum de Brachio Ecelesie et aliorum inquam sibi adherere volentium, dixit et verbo exposuit se nominibus antedictis in actis conuocationis et prorogationis huiusmodi Curiarum predictarum minime consentire, immo penitus disentire, si tum et in quantum faciant seu facere videantur contra libertates, priuilegia et inmunitates Brachii Ecclesie Cathalonie Principatus, et signanter dicti Reuerendi domini Cardinalis et sue ecclesie Terrachone, protestando expresse quod hec possit dare et exprimere latius in scriptis.

Et ibidem consurgentes, dicti honorabiles Bernardus de Argençola, procurator dicti honorabilis viri domini comitis Cardone, Bartholomeus Çescomes, Aymericus dez Prats, Johannes de Castellui et Ludouicus de Auinione, domicelli, ac de Brachio militari de eorum juribus, priuilegiis, libertatibus et inmunitatibus verbo protestati fuerunt.

Item, dictus Johannes Oliuerii, notarius, sindicus et procurator dicte vniuersitatis ciuitatis Barchinone, nomine ipsius vniuersitatis et totius Brachii regalis, consurgens ibidem post aliqua verba exortatiua per eum prolata dissentiendo conuocationi et prorogationi jamdictis, ibidem exhibuit et michi dicto notario et scriptori tradidit quamdam papiri cedulam scriptam, quam incontinenti legi et publicari ac in presenti processu inseri et continuari requisiuit sub serie sic sequenti:

[2] En Johan Oliuer, notari e sindich de la ciutat de Barchinona, considerant la conuocacio por la molt excellent Senyora la senyora Reyna feta en la present ciutat, attes que conuocar Cort en lo Principat de Cathalunya e celebrar aquella es acte apropiat e pertanyent a la sola persona del molt alt Princep e Senyor lo senyor Rey, com sia lo maior e pus solemne acte quis pot celebrar en lo dit Principat, e absent la persona propria del dit Senyor nos dege conuocar nes puixa dir o nominar Cort, com lo cap qui dona forma e esser a tal conuocacio e celebracio li fallegue e per altres justs e deguts sguards concernents priuilegis, libertats e prerogatiues de la dita ciutat e altres del Braç reyal a ells pertanyents per les constitucions generals del Principat de Cathalunya, Vsatges de Barchinona, vsos e pratiques obseruades, ab aquella humil

[1] En nota marginal se lee: *Assensus Brachiorum.*

[2] En nota marginal se lee: *Brachium regale contradicit.*

e deguda reuerencia ques pertany de la molt alta Senyora, conuocant en lo dit nom dissent a la dita conuocacio axi feta, tant com sia contra les dites constitucions, Vsatges de Barchinona, libertats, priuilegis, bones pratiques e obseruances. E protesta que per la dita conuocacio e per qualseuulla actes en aço fets e fahedors no sia ni puixa esser fet algun preiudici, lesio e derogacio a les dites constitucions, libertats, priuilegis de la dita Cort e del dit Braç reyal bones, comunes e degudes pratiques en tals actes degudes e obseruades, ans sien, stiguen e romanguen en tota llur integritat, e res que sia fet en contrari no puixa ara o per auant esser tret a eximpli, la qual cedula requer lo dit sindich en los dits noms esser continuada per vos notari, *statim* apres de les letres conuocatories o esser feta a sos principals e a ell carta publica com lan vulla.

Quaquidem papiri cedula oblata et presentata ac per me dictum notarium ibidem lecta et publicata, incontinenti dicti honorabiles Ludouicus de Requesens, Bartholomeus Castilionis et Johannes de Lobets, in personam dicte domine Regine ac de consilio honorabilis Jaufridi de Ortigiis, legum doctoris, eiusdem domine Regine Consiliarii et Cancellariam regentis, ibidemque mandato dicte domine Regine presentis verbo dixerunt se in dicta prorogatione et prorogationis reginalis dictarum Curiarum intimatione stare et perseuerare, nec in dictis protestationibus et dissentimentis factis etiam et fiendis, quatenus faciant seu facere videantur contra preheminentias et superioritates Maiestatis Regie in aliquo consentire, neque instrumenta superius fieri requisita nullatenus fieri neque tradi debere asbque responsione et satisfactione debita ad predicta queque dictus honorabilis Petrus Ollarii, qui nomine dicti Reuerendi domini Cardinalis et ecclesie Terrachone ac Johannes Oliuerii, vt sindicus et procurator ciuitatis Barchinone, vt dixit, et alii etiam qui nomine aliorum in hiis interuenire asserunt faciant fidem legittimam de procurationibus et potestatibus eorumdem, alias minime admitentur.

Et fuerunt presentes pro testibus ad omnia supradicta inter alios honorabiles Marchus Petau, jurisperitus, Franciscus Foguet et Jacobus Segui, consules hoc anno dicte ciuitatis Terrachone, Johannes Ciurana, vtriusque juris doctor, Petrus Sabater et Guillermus de Vallbona, dicte ciuitatis Terrachone, ac Jacobus Ferrari, in legibus licentiatus, ciuitatis Barchinone ac etiam Bernardus Baiuli, notarius, et alii etiam in multitudine satis grandi.

Item eadem die martis vicesima tertia dicti mensis Februarii paulo post predicta, Gassio Arnaldi, Berengarius Fortuny, Guillermus Monto-

liu et Petrus Cano, curritores publici et jurati dicte ciuitatis Terrachone dixerunt et retulerunt michi dicto notario se fecisse et intimasse tubis clangentibus ipsa die per loca solita ciuitatis jamdicte preconizationem seriey sequentis:

Ara oiats, tot hom generalment de part de la molt alta e molt excellent Principessa e senyora la senyora dona Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago e de Sicilia, deça e della Far, loctinent general del molt alt e molt excellent Princep e Senyor lo senyor Nalfonso, per la gracia de Deu Rey Darago e de Sicilia, deça e della Far, senyor e marit seu ara benauenturadament regnant, que jatsia la dita Senyora ab letra sua patent ab son segell segellada, del tenor seguent: *Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie*, etc., *jam est supra inserta in tertio foleo retrocedendo,* haia conuocada la Cort del Principat de Cathalunya al die present, que es lo XXIII. die del present mes de Febrer, e la dita Senyora per alsguns affers molt arduus tocants grantment seruey e honor del dit senyor Rey e de la cosa publica del regne Darago no puixa esser presencialment en aquesta ciutat per celebrar la dita Cort lo dit die, e per aquesta la dita senyora Reyna ab la dita letra sua patent haia prorogada, nunc pro tunc, e proroga la dita Cort al quart die del mes de Març prop vinent e no resmenys haia feta comissio e manat ab la dita letra a mossen Luys de Requesens, procurador reyal de la ciutat, vegueria e Camp de Terragona, a mossen Barthomeu Castello, conseller e promouedor dels negocis de la Cort de la dita Senyora Reyna, e an Johan de Lobets donzell, vaguer reyal de la dita ciutat e Camp de Terragona e a cascuns dells a prorogar la dita Cort, per virtut de la qual comissio e manaments en aquella contenguts, los demuntdits seguints la dita prorogacio feta per la dita Senyora hagen prorogada e proroguen la dita Cort al dit quart die del mes de Març prop vinent. Per tant, ab veu de la present publica crida los demunt nominats notifiquen a tot hom generalment la dita prorogacio, per tant que algu dels conuocats e qui entreuenir en les dites Corts poden e deuen nos puixa ignorancia allegar.

In crastinum vero die mercurii vicesima quarta dicti mensis Februarii, dictus honorabilis Petrus Ollarii, camerarius et vicarius dicti Reuerendi domini Cardinalis, nomine et pro parte eiusdem ac honorabilis capituli dicte ecclesie Terrachone et aliorum hiis sibi adherere volentium, prout dixit, personaliter constitutus in dicta Sede ciuitatis Terrachone, tradidit michi dicto Gabrieli Mascaroni, notario et huius processus pro dicto honorabili domino prothonotario, scriptori, quan-

dam papiri cedulam scriptam quam in presenti processu inseri et continuari requisiuit sub serie sic sequenti.

[1] Et vicarius generalis Terrachone dixit quod, salua prehumili et subjecta reuerentia Reginalis Maiestatis et magno honore predictorum honorabilium dominorum sua auctoritate predictos actus facientium presentibus continuationi et prorogationi ac quibusuis actibus hic factis et in posterum fiendis, si aliqua via, modo, causa ac ratione sint vel esse possint nunc vel in futurum predicta preiudicialia seu preiudicantia Reuerendo in Christo patri et domino, domno Cardinali et administratori Sancte ecclesie Terracone et eius predicte ecclesie, necnon et Brachio ecclesie Principatus Cathalonie seu eius prouincie constitutionibus generalibus capitulis Curiarum et obseruantiis ac juribus ipsius Principatus, pro interesse predicti Reuerendi domini Cardinalis et sue ecclesie Terrachone ac totius Brachii ecclesie predicti non consentit, immo expresse dissentit, requirens per vos notarium presentem continuari in actibus predictis per vos receptis et alias, si opus fuerit, publicum fieri instrumentum.

Cuiquidem papiri cedule et contentis in ea se adheserunt et adhereri voluerunt et dixerunt dicti venerabiles Bartholomeus Çescomes et Johannes de Castellui, domicelli.

Et dicti honorabiles Ludouicus de Requesens, Bartholomeus Castilionis et Johannes de Lobets, in personam dicte domine Regine et de consilio dicti honorabilis domini Jaufridi de Ortigiis dixerunt quod stabant in prorogatione et intimatione jam dictis et quod dictis protestationibus et dissentimentis non intendebant in aliquo consentire.

Et fuerunt presentes pro testibus ad proxime dicta honorabilis Peregrinus Mir, archidiaconus Villasicce in ecclesia Terracone, et Bartholomeus Anthonii, causidicus, ciuis Terrachone, ac discretus Johannes Ginebret, notarius, ciuis Barchinone.

Post predicta vero die veneris que erat quarta dies mensis Martii anno predicto a Natiuitate Domini millesimo cccc. quadragesimo, ad quam dicte Curie generales per dictam illustrissimam dominam Reginam fuerant, vt predicitur, cum dicta et preinserta eius patenti littera prorogate et per dictos honorabiles Ludouicum de Requesens et Bartholomeum Castilionis, milites, ac Johanem de Lobets, domicellum,

[1] En nota marginal se lee: *Ecclesia contradicit offerendo cedulam in loco Curie coram regente.*

vicarium regium Terrachone et Campi, in personam eiusdem domine Regine, ad idem prorogate et prorogatas nuntiate, constitutus personaliter pro dicta illustrissima domina Regina, etiam a dicta ciuitate Terrachone absente, in dicto capitulo Sedis ciuitatis jam dicte, dictus honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius antedictus, pro actibus dicte Curie vtique peragendis, absentibus aliis eius honorabilibus sociis superius nominatis, in quaquidem domo capituli pro celebratione dictarum Curiarum post repicamentum campane siue cimbali, maioris ecclesie dicte Sedis, vt fieri similia sunt de more conuenerunt et presentes fuerunt pro Brachiis infrascriptis hii inter alios qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Honorabilis Petrus Ollarii, canonicus, camerarius, vicarius et officialis Reuerendi domini Cardinalis et administratoris euisdem ecclesie Terrachone, nomine et pro parte, vt dixit, dicti Reuerendi domini Cardinalis et honorabilis capituli dicte ecclesie Terrachone.

Pro Brachio militari.

Bartholomeus Çescomes. . . . . .
Johannes de Castellui. . . . . .
Ludouicus Prats. . . . . .
Ludouicus de Auinione.. . . . . .
} Domicelli.

Pro Brachio vniuersitatum, ciuitatum et villarum regalium.

Discretus Johannes Oliuerii, notarius, sindicus et procurator vniuersitatis ciuitatis Barchinone.

[1] Idem honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius antedictus, nomine et in personam dicte domine Regine et in vim dicte preinserte comissionis littere reginalis prorogauit et per dictam dominam Reginam, jam, vt predicitur, cum dicta eius littera prorogatas omnibus de dictis Brachiis et aliis pluribus inibi stantibus propalauit et nuntiauit Curias supradictas ad decimam diem huius mensis Martii proxime venturam in eodem loco, mandando ibidem dictam litteram domine Regine iterum legi et publicari, necnon fieri ex parte eiusdem serenissime

[1] Por nota marginal se dice: *Prorogatio que publicatur voce preconia.*

domine Regine et publicari per loca solita dicte ciuitatis Terrachone preconitzationem inferius insertam. Tenor antedicte littere reginalis talis est: *Maria Dei gratia Regina Aragonum*, etc. *Jam est superius inserta.*

Et incontinenti, facta et publicata littera preinserta et prorogatione jamdicta in vim comissionis reginalis littere antedicte, dictus honorabilis Petrus Ollarii, camerarius et vicarius antedictus, nomine dicte Reuerendi domini Cardinalis et capituli ecclesie Terrachone, et nomine etiam aliorum de Brachio ecclesie antedicto sibi adherere volentium, dissentiendo expresse prorogationi jamdicte si et in quantum faciunt seu facere videantur contra libertates, priuilegia et immunitates dicti Brachii ecclesiastici et signanter dicti Reuerendi domini Cardinalis et sue ecclesie Terrachone, dixit quod stabat et perseuerabat in jam supra per eum dictis nominibus possitis et allegatis ac contentis in quadam papiri cedula per eum dictis nominibus superius oblatis die mercurii XXIIII.[a] mensis Februarii proxime preteriti, a quibus discedere nullatenus intendebat queque, si opus fuerit, hec in scriptis valeat latius explicare et inde fieri publicum seu publica instrumenta.

Et dicti venerabilis Bartholomeus Çescomes et alii de dicto Brachio militari ad idem dicte prorogationi disentientes protestati fuerunt de eorum priuilegiis, libertatibus et immunitatibus et quod ista possint et valeant in scriptis si opportuerit largius explicare.

Dictus Johannes Oliuerii, sindicus et procurator ciuitatis Barchinone, nomine et pro parte vniuersitatis ciuitatis jamdicte et totius Brachii regalis, consurgens ibidem post aliqua verba exortatiua per eum prolata dissentiendo conuocationi et prorogationi jamdictis ibidem obtulit et tradidit michi dicto Gabrieli Mascaroni, notario ac regio scriptori, quandam papiri cedulam scriptam quam incontinenti legi et publicari ac per me dictum notarium in presenti processu inseri et continuari petiit et requisiuit sub serie sic sequenti:

[1] Quia, vt dictum fuit, hiis diebus, serenissimus dominus Rex, caput est omnium regnorum et terrarum suarum et nunc compaginanda sunt eius membra que sunt omnes status siue *staments* subiectorum suorum, scilicet, Brachia ecclesiasticarum personarum, baronum, nobilium, militum, hominumque de paratico et ciuitatum, villarum locorumque regalium sub quo comprehenduntur omnes populorum conditiones siue respublica et omnes hii status siue *staments* reguntur et viuunt sub di-

[1] En nota marginal se dice: *Disensus ciuitatis Barchinone.*

cto capite per leges patrias ab ipso capite justissime emanatas, editas siue factas, prout sunt priuilegia, Vsatici, constitutiones, capitula Curiarum generalium, libertates, prerogatiue, vsus et comunes pratice obseruate que comparatur funibus siue cordis positis et tensis proporcionaliter in aliquo musico instrumento que concordent[et] pulsate a peritissimo citarista consonantiam dulcissimam reddunt et audientibus armoniam, si vero aliqua quouismodo lesa fuerint in aliqua sui parte delirat, dissonantia[m] facit et tedium generat audientibus et grauamen, sic et ipsa priuilegia, vsatici, constitutiones generales et capitula Curiarum, libertates, prerogatiue, boni vsus, pratice et obseruantie dum per serenissimum dominum Regem seu per excelsam domnam, dominam Reginam obseruantur debitam ipsis Brachiis et per consequens toti rei publice reddunt melodiam fiuntque vnisones vnanimes et conformes capiti, scilicet, dicto felicissimo domino Regi, dum vero ipsa obseruatio variatur, loquendo semper cum humilibus reuerentia et honore dicte serenissime domine Regine, delirat sonus, leduntur seu violantur et eneruantur ipsa priuilegia, vsatici et constitutiones, libertates et prorogatiue, ex quo sequitur discrasia inter caput et membra, quum oriuntur grauamina pullullant dissentimenta, et protestationes suos fouent palmites et fructus pariunt dissonos discordes, et sic dicitur quod inutilis est legum latio nisi sit earum debita custoditio et quare per prorogationes et actus conuocationum Curiarum continuantur, non obstantibus dissentimentis et protestationibus inde subsequtis conuenit pro custodiendo dicta priuilegia, constitutiones et alia predicta subleuatiua remedia geminari. Pro tanto, Johannes Oliuerii, notarius et sindicus ciuitatis Barchinone, illius nomine stans et perseuerans in dissentimentis, exceptionibus et declinatoriis rationibus per eum vt sindicum et nomine ciuitatis et Brachii regalis allegatis, dictis et obiectis et ab illis nec parte illarum aliquatenus non discedens, immo illa omnia iterans cum repetitis subiecctione et reuerentia declinat etiam et dissentit ipsi noue prorogationi et quibuscumque enantamentis per illam a cetero attentandis nisi si et in quantum concernunt dicta priuilegia, vsaticos Barchinone, constitutiones et capitula generalium Curiarum Cathalonie, libertates, prerogatiuas, praticas, bonos vsus et debitas obseruantias, protestans idem sindicus, nomine supradicto, quod per dictos actus aut aliquem ipsorum non factum sit nec fiat ne fieri possit directe vel indirecte preiudicium aliquod, lesio seu derogatio in toto vel in parte, priuilegiis, libertatibus aut prerogatiuis dicte ciuitatis ac constitutionibus antedictis, obseruantiis legittimis et debitis earumdem, immo actibus jamdictis non obseruantibus in suis stent et perdurent integritate ac pristina obseruantia in contra-

rium gestis obsistentibus nullo modo. Requirens vos notarium vt presentem cedulam et omnia et singula in illa contenta continuetis statim post dictos actus et ad partem statim conficiatis dictis principalibus suis et sibi dicto nomine ac tradatis cum petierint publicum instrumentum siue publica instrumenta.

Quaquidem papiri cedula per dictum Johannem Oliuerii, notarium ac sindicum antedictum, oblata et presentata et per me dictum Gabrielem Mascaroni, notarium ac regium scriptorem habita ac publicata in presentia omnium ibi stantium hac de causa, dictus honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius antedictus, in personam dicte illustrisme domine Regine, verbo dixit se dicto nomine in dicta prorogatione et prorogationis reginalis dictarum Curiarum intimatione et nuntiatione stare et perseuerare nec in dictis protestationibus et dissentimentis per superius nominatos aut alios etiam factis seu fiendis, quatenus faciant seu facere videantur contra superioritates et preheminentias Regie Maiestatis vllatenus consentire neque instrumenta superius fieri requisita, nullatenus fieri atque tradi debere absque responsione et satisfactione debita pro parte regia ad predicta, et quod predicti honorabiles Petrus Ollarii et Johannes Oliuerii faciant fidem de potestatibus eorumdem, alias minime admittentur.

Et fuerunt presentes pro testibus ad omnia supradicta, inter alios, honorabiles Guillermus Vives, sacrista, Guillermus Bartholomei, precentor, et Ludouicus Miralles, canonici ecclesie Sedis Terrachone, Marchus Patau et Jacobus Segui, consules vna cum aliis anno presenti dicte ciuitatis Terrachone, Petrus Çabaterii, in decretis licentiatus, ciuitatis jamdicte, Bernardus Baiuli, notarius, et Damianus Ortigues, mercator Barchinone.

Preterea ipsa eadem die veneris quarta dicti mensis Martii, Gassio Arnaldi, Guillermus Muntoliu et Petrus Cano, curritores publici et jurati dicte ciuitatis Terrachone, dixerunt et retulerunt michi dicto notario se fecisse et publicasse tubis clangentibus ipsa die per loca solita ciuitatis jamdicte preconitzationem seriey sequentis:

Ara oiats, tot hom generalment de part de la molt alta e molt excellent Princessa e Senyora dona Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago e de Sicilia, *citra Farum et vltra Farum,* lochtinent general del molt alt e molt excellent Princep e Senyor lo senyor Nalfonso, per la gracia de Deu Rey Darago e de Sicilia, *citra et vltra Farum,* senyor e marit seu ara benauenturadament regnant, que jatsia la dita Senyora ab

letra sua patent e ab son segell del tenor seguent: *Maria, Dei gratia Regina Aragonum*, etc., *jam est superius inserta*, hagues conuocada la Cort del Principat de Cathalunya al XXIIII. die del mes de Febrer prop passat, e la dita jornada la dita Senyora no era personalment en la dita ciutat haia prorogada la dita Cort al die present que es quart die del present mes de Març, e la dita Senyora per alguns affers molt arduus tocants grantment seruey e honor del dit senyor Rey e de la cosa publica del regne Darago no puixa esser venguda personalment en aquesta ciutat per celebrar la dita Cort en los dits dies, e per aquesta raho la dita senyora Reyna ab la dita letra sua patent haia prorogada, *nunc pro tunc*, e proroga la dita Cort al deen die del dit e present mes de Març, e no resmenys haia feta comissio e manat ab la dita letra a mossen Luys de Requesens, procurador real de la ciutat, vegueria e Camp de Tarragona, a mossen Barthomeu Castello, conseller e promouedor dels negocis de la Cort de la dita senyora Reyna e an Johan de Lobets, donzell, veguer reyal de la dita ciutat e Camp de Tarragona e a cascun dells *in solidum* a prorogar la dita Cort, per virtud de la qual comissio e manaments en aquella contenguts, lo dit veguer, per si e per los altres demunt nominats, ara de la present ciutat absents, seguint la dita prorogacio feta per la dita senyora Reyna haia prorogada e proroga la dita Cort al dit deen die del dit e present mes de Març; per tant, ab veu de la present publica crida, notiffica a tot hom generalment la dita prorogacio, per tant que per alguns dels conuocats e qui entreuenir en les dites Corts poden e deuen nos puixa ignorancia allegar.

Deinde autem die jouis decima prefati mensis Martii adueniente, ad quam dicte Curie generales fuerunt, tam per dictam dominam Reginam cum dicta et preinserta eius patenti papiri littera, quam per dictum honorabilem Johannem de Lobets, vicarium regium supradictum prorogate et prorogatas publice intimate, constitutus personaliter pro eadem domina Regina, etiam a dicta ciuitate Terrachone absente, in dicta domo capituli Sedis Terrachone, dictus honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius antedictus, pro actibus dictarum Curiarum vtique peragendis, in quaquidem domo capituli pro celebratione dictarum Curiarum post repicamentum campane siue maioris cimbali ecclesie dicte Sedis, vt in similibus est fieri solitum, conuenerunt et presentes fuerunt pro Brachiis infrascriptis, inter alios, qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Honorabilis Guillermus Bartholomei, canonicus et precentor ecclesie Terrachone, nomine et pro parte Reuerendi domini Cardinalis, administratoris ecclesie antedicte.

Cosma Muntserrat, canonicus et archidiaconus Sancti Laurentii in dicta ecclesia.

Petrus de la Porta, canonicus et sindicus capituli dicte Sedis.

Pro Brachio militari.

Bartholomeus Çes comes . . . . . } Domicelli.
Ludouicus de Auinione. . . . . }

Pro Brachio regali.

Johannes Oliuerii, notarius, sindicus vniuersitatis ciuitatis Barchinone.

Idem honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius antedictus, nomine et in personam dicte domine Regine et in vim dicte et preinserte comissionis littere, prorogauit et per dictam dominam Reginam, jam, vt predicitur, cum dicta eius littera prorrogata omnibus de dictis Brachiis superius nominatis et aliis pluribus ibi stantibus, nuntiauit Curias supradictas ad vicesimam quartam diem presentis mensis Martii proxime nunc venturam in eodem loco, mandando ibidem dictam litteram domine Regine per me dictum Gabrielem Mascaroni, notarium, nomine dicti honorabilis prothonotarii regii, iterum legi et publicari, et hec omnia in processu huiusmodi Curiarum inseri et continuari necnon fieri et parte eiusdem serenissime domine Regine et publicari per loca solita dicte ciuitatis Terrachone preconitzationem inferius insertam.

Tenor autem dicte comissionis littere reginalis talis est:

Maria, Dei gratia Regina Aragonum, etc., *jam est supra inserta in VIII.e foleo retrocedendo.*

Et incontinenti, facta et publicata littera reginali preinserta ac prorogatione jam dicta, incontinenti, dicti honorabiles domini Guillermus Bartholomei et alii superius nominati de Brachio Ecclesie, nomine dicti Reuerendi domini Cardinalis et administratoris ecclesie Terrachone et capituli dicte ecclesie ac totius Brachii ecclesiastici eis adhere volen-

tium, dixerunt et verbo protestati fuerunt quod dicte prorogationi nec aliquibus actibus factis nec fiendis ob causam dicte prorogationis Curiarum huiusmodi minime consentiebant immo expresse dissentiebant quatenus concernerent seu concernere possent interesse priuilegiorum, libertatum et immunitatum dicti Reuerendi domini Cardinalis et eius ecclesie et capituli Terrachone ac totius Brachii ecclesiastici, et quod hec valeant si oportuerit, et eis videbitur in scriptis latius explicare et inde fieri, si opus fuerit, et eis tradi publicum seu publica instrumenta.

Et dicti honorabiles Bartholomeus Çescomes et Ludouicus de Auinione de et pro Brachio militari dissentientes dicte prorogationi protestati fuerunt de eorum priuilegiis et libertatibus prout supra.

Dictus autem Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone pro Brachio regali, nomine et pro parte vniuersitatis ciuitatis jamdicte et aliarum vniuersitatum sibi adhere volentium verbo dicte prorogationi et aliis etiam prorogationibus jam factis et fiendis expresse dissensit, et stando et perseuerando in aliis per eum protestatis, dictis et allegatis in suis cedulis preinsertis, tradidit michi dicto notario quandam papiri cedulam scriptam quam in processu huiusmodi inseri et continuari et inde publicum seu publica instrumenta, si oportuerit fieri et sibi et aliis tradi requisiuit, cuiusquidem papiri cedule tenor sequitur et est talis:

Multum decet Regiam Maiestatem obtemperare se legibus institutis et non in ficta aparentia, sed facti euidentia vt res publica in aliquo oprimatur, et cum propter multiplicationem prorogationum et actum inde subsequentium leges institute, vt sunt priuilegia, constitutiones, capitula Curiarum generalium, libertates, prerogatiue, boni vsus et obseruantie eorumdem ledantur, injurientur et multipliciter eneruentur, nec eisdem obtemperetur, cum humilibus et subiectiuis reuerentia et correctione serenissime domine Regine semper loquendo, quod cedit in grauamen reipublice, sitque decens honore, correctione et reuerentia repetitis serenissimi domini Regis leges conditas siue factas in recte et juste operando seruare et non secundum arbitrium operari, idcirco Johannes Oliuerii, notarius et sindicus ciuitatis Barchinone, illius nomine non consentiens immo expresse dissentiens, dicte conuocationi et huic et aliis premissis prorogationibus nisi si et in quantum concernunt dicta priuilegia, constitutiones, capitula Curiarum, prerogatiuas, bonos vsus et obseruantias eorumdem stat et perseuerat in omnibus et singulis dissentimentis, exceptionibus et declinatoriis rationibus et fundamentis per eum, vt sindicum et nomine ciuitatis ac Brachii regalis

in preoblatis et datis cedulis contentis, allegatis, datis et oblatis, nec ab illis nec parte illarum aliquatenus non discedit, immo easdem cedulas et vtramque earum et omnia et singula in ipsis contenta de nouo dat, dicit et allegat, requirens vos notarium vt presentem cedulam et omnia et singula in ea contenta continuetis ilico post dictos actus, et ad partem conficiatis sibi dicto nomine et suis principalibus ac tradatis cum petierint instrumentum siue publica instrumenta.

Et oblata et presentata per dictum Johannem Oliuerii, sindicum antedictum, ac per me dictum Gabrielem, notarium, lecta et publicata in presentia omnium ibi stantium hac de causa papiri cedula antedicta, incontinenti dictus honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius antedictus, in personam dicte illustrissime domine Regine, verbo dixit se dicto nomine in dicta prorogatione et prorogationis reginalis dictarum Curiarum nuntiatione stare et perseueraue, et dictis protestationibus et dissentimentis per superius nominatis et quemlibet eorum aut alios etiam, tam verbo quam scriptis, factis etiam et fiendis quatenus faciant seu facere videantur contra superioritates et preheminentias Maiestatis Regie nullatenus consentire, neque instrumenta superius fieri requisita vllatenus fieri neque tradi debere absque responsione et satisfactione debita ad predicta, et quod de hiis fiant ad partem, si oportuerit pro interesse regio, publica instrumenta.

Et fuerunt presentes pro testibus ad omnia supradicta venerabiles Marchus Patau, jurisperitus, vnus ex consulibus anni presentis ciuitatis Terrachone, Petrus Çabaterii, in legibus licentiatus, Asbertus Laurentii et Berengarius Gibert et Gabriel Salmonia, ciues ciuitatis Terrachone, ac Bernardus Baiuli, notarius, habitator Barchinone.

Preterea ipsa eadem die jouis decima Martii factis et sequtis omnibus supradictis, dicti Gassio Arnaldi, Guillermus Muntoliu et Petrus Cano, curritores publici et jurati ciuitatis predicte, dixerunt et retulerunt se de mandato dicti honorabilis vicarii regii dictam preconitzationem fecisse ipsa die publice tubis clangentibus per loca solita dicte ciuitatis sub serie sic sequenti:

Ara oiats, tot hom generalment de part de la molt alta e molt excellent Principessa e Senyora la senyora dona Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago e de Sicilia, deça e della Far, lochtinent general del molt alt e molt excellent Princep e Senyor lo senyor Nalfonso, per la gracia de Deu Rey Darago e de Sicilia, deça e della Far, senyor e marit seu ara benauenturadament regnant, que jatsia la dita Senyora ab letra sua pa-

tent segellada del tenor seguent: *Maria, Dei gratia Regina Aragonum, Sicilie, citra et vltra Farum*, etc., *jam est superius*, hagues conuocada la Cort del Principat de Cathalunya al dia XXIII. del mes de Febrer prop passat açi en la ciudat de Terragona, e si la dita jornada la dita Senyora no era personalment en la dita ciutat haia prorogada aquella dita Cort al quart die del present mes de Març, e si encara la dita jornada la dita senyora Reyna no seria en la dita ciutat haia prorogada la dita Cort al die present, que es deen die del dit e present mes de Març, e encara la dita senyora Reyna en la present e prop dita jornada per ella, segons dit, es prorogada e assignada per occupacio de affers molt arduus tocants grantment seruey e honor del dit senyor Rey e benauenir de la cosa publica del regne de Arago, e per la prolixitat dels camins no puixa esser aci presencialment per celebrar la dita Cort, e ab la dita sua letra patent haia prorogada *et nunc pro tunc* proroga la dita Cort al dit XXIIII. die del dit e present mes de Març, e no resmenys haia feta comissio e manat ab la dita letra sua als dits mossen Luys de Requesens, mossen Barthomeu Castello e an Johan de Lobets, donzell, veguer real de aquesta ciutat e a cascun dells *in solidun* a prorogar la dita Cort. Per virtut de la qual comissio e manaments en aquella contenguts, lo dit veguer, per si e per los altres damunt nominats ara absents, seguint la forma de la dita prorogacio feta per la dita senyora Reyna haia prorogada e proroga la dita Cort al dit XXIIII. die del dit e present mes de Març; per tant ab veu de la present publica crida lo dit veguer notifica a tot hom generalment la dita prorogacio, per tant que per algu dels conuocats e qui entreuenir poden e deuen en les dites Corts nos puixa ignorancia allegar.

Ulterius [1] die jouis intitulata XXIIII. mensis Martii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° quadragesimo, ad quam diem Curie generales gentibus Cathalonie Principatus conuocate fuerant, continuate et prorogate in ciuitate Terrachone, honorabilis Johannes de Lobets, domicellus, vicarius regius ciuitatis Terrachone et Campi ac comissarius ad infrascripta per serenissimam dominam Reginam, lochumtenentem generalem illustrissimi domini Regis, vna et in solidum cum aliis specialiter deputatus, constitutus personaliter in domo capituli Sedis Terrachone ac sedens in loco ubi continuationes et prorogationes Curiarum predictarum facte fuerunt cum pulsatione seu repicamento cimbali dicte Sedis, vt

[1] En nota marginal se lee: *Mutatio Curie facta per Reginam absentem a ciuitate Terragone ad ciuitatem Ilerde.*

est moris, in presentia mei Petri Campredon, auctoritate regia notarii publici et scribe officii procurationis ac regaliarum domini Regis in dictis ciuitate Terrachone et Campo in hiis interuenientis vice et nomine honorabilis prothonotarii dicte domine Regine seu alterius cui spectet ac testium infrascriptorum ad hec specialiter vocatorum et assumptorum ac presentibus et circumsedentibus in loco et forma solitis, honorabilibus viris Guillermo Bartholomei, precentore Sedis procuratore, vt dixit, Reuerendissimi domini Cardinalis administratoris perpetui Ecclesie Terrachone, Peregrino Mir, archidiacono Villesicce, sindico asserto et Jacobo Solerii, infirmario nomine et vice, vt dixerunt, honorabilis capituli Sedis Terrachone, necnon venerabilibus Bartholomeo Çescomes, Johanne de Castellui et Ludouico Daranyo, domicellis, domiciliatis in ciuitate Terrachone, nomine, vt dixerunt, Brachii militaris, et etiam venerabili Johanne Oliuerii, notario, sindico, actore et procuratore asserto vniuersitatis ciuitatis Barchinone, intimauit eisdem ac publice legi et publicari mandauit quandam litteram papiream patentem dicte serenissime domine Regine eius sigillo in dorso sigillatam, cuius tenor sequitur et est talis:

Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Sicilia, deça e della Far, de Valencia, de Hungria, de Jherusalem, de Mallorques, de Sardenya e de Corsega, Comtessa de Barchinona, Duquessa de Athenes e de Neopatria e encara Comtessa de Rossello e de Cerdanya, loctinent general del molt alt senyor Rey, marit e Senyor nostre molt car, als amats e feels nostres mossen Luys de Requesens, caualler, procurador reyal en lo Camp de Terragona, mossen Barthomeu Castello, caualler, domiciliat en Barchinona, e Johan de Lobets, donzell, veguer reyal de la ciutat de Terragona e a cascun dells, salut e dilectio. Com Nos, per causa de la mortalitat pestilencial que es stada en la vila de Cambrils, axi propingua a la dita ciutat de Terragona que rahonablament se pot, es deu duptar en la ciutat de Terragona fort prest no sia haiam continuades, prorogades e mudades, axi com ab la present continuam, prorogam e mudam en la present ciutat de Leyda, en la qual, per gracia de nostre Senyor Deu, presencialment som al tercer die del mes dabril pus prop sdeuenidor les Corts per Nos als cathalans conuocades e per vosaltres o algu de vos en nom nostre en la dita ciutat de Terragona continuades e prorogades, per ço volem e prouehim de nostre poder reyal e a vosaltres e a cascu de vos dehim, cometem e manam de nostra certa sciencia e expressament que continuets, proroguets e mudets la dita Cort en nom, loch e persona nostres a la dita present ciutat de Leyda a

la casa de la Almoyna, de la Seu de aquella, al dit tercer die del dit mes de Abril pus prop sdeuenidor, les quals continuacio, prorogacio e mutacio fets publicar ab veu de crida per los lochs acustumats de la dita ciutat, per ço que algu no puixa sobre les dites coses ignorancia allegar, car nos en e sobre les dites coses e cascuna de aquelles e altres de aquella dependents, emergents e annexes posam vosaltres e cascum de vosaltres en loch e persona nostres, e en e sobre aquelles vos donam plen poder ab la present. Dada en Leyda a XXII. dies de Març en lany de la Natiuitat de nostre Senyor mil quatrecents quaranta.—*La Reyna.*

Quaquidem littera reginali lecta et publicata, incontinenti dictus honorabilis Johannes de Lobets, vicarius regius ac comissarius supradictus, contenta in dicta preinserta littera humiliter exequendo et ad effectum debitum deducendo, verbo dixit quod ipse auctoritate et potestate sibi, vt predicitur, comissis, vice, nomine et pro parte ac in persona dicte serenissime domine Regine continuabat, prorogabat ac ex causis in dicta reginali littera contentis mutabat, ac continuauit, prorogauit et mutauit Curias generales supradictas ad tertiam diem mensis Aprilis proxime instantis ad ciuitatem Ilerde et domum Elemosine Sedis eiusdem ciuitatis Ilerdensis, et dictis continuatione, prorogatione et mutatione sic factis, preffatus honorabilis Johannes de Lobets, vicarius et comissarius regius antedictus, mandauit michi dicto notario et scribe, quatenus nomine et vice honorabilis prothonotari et seu alterius cui spectet, predicta continuare in actis publicis et autenticis seu processu dictarum Curiarum generalium, et ad partem sibi conficerem vnum et plura, publicum et publica instrumentum et instrumenta.

Quibus sic peractis, dicti honorabilis precentor, vt procurator assertus dicti Reuerendissimi domini Cardinalis et administratoris, archidiacomus Villesicce, vt sindicus assertus honorabilis capituli Sedis Terrachone, vt dixerunt, Brachii Eclessie, dicti Principatus Cathalonie, verbo dixerunt quod ipsi stantes et perseuerantes in dissentimentis et protestationibus jam in aliis prorogationibus factis non consentiebaut in continuatione, prorogatione et mutatione dictarum Curiarum, si et quatenus concernant seu inferant preiudicium aliquod vel interesse dicti Reuerendissimi domini Cardinalis et administratoris ac ecclesie Terrachone et Brachii ecclesie dicti Principatus ac constitutionum capitulorum Curiarum, pracmaticarum, practicarum, vsuum, consuetudinum et obseruantiarum priuilegiorum, inmunitatum et libertatum Ecclesie et personarum ecclesiasticarum immo protestati fuerunt quod per actus humismodi non fiant eis vel alicui eorum et Ecclesie ac personis ecclesiasticis aliquod preiudicium, nec possint hec trahi ad consequentiam

vel exemplum, prout in aliis protestationibus et dissentimentis plenius continetur, saluo etiam et protestato quod hec possint, si eis videbitur, dare in scriptis largius ordinata. Et de hiis petierunt et requisiuerunt acta confici et ad partem vnum et plura publica instrumenta.

Similiter, dicti venerabiles Bartholomeus çes Comes, Johannes de Castellui et Ludouicus Dauinyo, nomine et vice, vt dixerunt, Brachii militaris, stantes et perseuerantes in aliis dissentimentis et protestationibus dudum factis super conuocatione, continuationibus et prorogationibus dictarum Curiarum, dixerunt verbo quod non consentiebant, immo expresse dissentiebant in dictis continuatione, prorogatione et mutatione Curie si et quatenus faciant seu facere videantur, contra constitutiones generales Cathalonie, capitula Curiarum, obseruantias, praticas, vsus et consuetudines dicti Principatus Cathalonie, et priuilegia ac concessiones dicti Brachii militaris, immo de illis expresse protestati fuerunt, ita quod hec si eis visum fuerit aut dicto Brachio militari possunt dare in scriptis largius ordinata, et de hiis requisiuerunt acta confici, et ad partem vnum et plura publica instrumenta per me dictum notarium et scribam.

Et pari modo preffatus venerabilis Johannes Oliuerii, sindicus assertus vniuersitatis ciuitatis Barchinone, stans, vt dixit, et perseuerans in aliis protestationibus et dissentimentis factis per eum presentatis et oblatis super conuocatione et protestationibus ac conuocationibus Curie dudum factis et ab illis nullatenus discedendo, presentauit et obtulit ac publice legi requisiuit quandam cedulam papiream scriptam tenoris sequentis:

Stant e perseuerant en Johan Oliuer, notari e sindich de la ciutat de Barchinona, en los dissentiments, contradiccions e protestacions fetes en nom de la dita ciutat en la conuocacio, citacio e vocacio fetes a la ciutat de Terragona per la molt alta senyora Reyna com a lochtinent del molt alt e poderos Senyor lo senyor Rey e Princep e en les causes e fundaments en la cedula on totes les dites coses son largament contengudes expressats, la qual cedula primer offeri lo dit sindich en lo dit nom en la dita ciutat de Terragona, en lo qual loch, segons es dit, es stada feta la dita conuocacio. Com ara de nou sia feta per la dita Senyora mutacio de la dita ciutat de Terragona a la ciutat de Leyda, en la qual la dita Senyora vol celebrar e tenir la dita Cort per les rahons en la dita mutacio contengudes, lo dit sindich, en nom de la dita ciutat, approuant totstemps e loant que sia ben auertit e attes a la salut de la sua reyal persona, axi que en la ciutat, vila o loch on se deura cele-

brar la dita Cort, com en los lochs circumuehins haia bona sanitat, ab aquella deguda reuerencia ques pertany, repeteix e offer de nou la dita cedula e totes les coses en aquella contengudes. E encara en lo present en lo dit nom repetida la dita reuerencia dissent a la nouella mutacio e prorogacio, tam com sien desuiants de les constitucions generals de Cathalunya, priuilegis, libertats e prerogatiues generals e specials de la dita ciutat e de les dites pratiques e vsos, a les quals e als quals per la dita primera conuocacio, prorogacions e mutacio e prorogacio de nou fetes, segons se son seguides, no sia en res derogat ne preiudicat ans be no contrestants les dites conuocacio e mutacio e prorogacions axi fetes, les dites constitucions, libertats, priuilegis, prerogatiues, pratiques e vsos stiguen en llur plena vigor, integritat e valor, axi com ans eren ne les dites innouacions axi fetes, segons es dit, puixen esser tretes en algun eximpli a present ne per algun temps en auant, la qual present cedula e totes e sengles coses en aquella contengudes, lo dit sindich, en lo dit nom, requir esser continuada per vos notari de continent apres de les dites mutacio e prorogacio. E feta a la dita ciutat e a ell en nom de aquella carta publica com lan vulla.

Et dictus honorabilis vicarius regius et comissarius supradictus, dixit verbo quod ipse non admittebat dissentimenta et protestationes supradictas, immo stabat et perseuerabat in continuatione et prorogatione ac mutatione dictarum Curiarum supradictis.

Et dicti honorabiles sindici et procuratores, tum Reuerendissimi domini Cardinalis et capituli Sedis Terrachone, nomine, vt dixerunt, Brachii ecclesie, et dicti venerabiles Bartholomeus çes Comes, Johannes de Castellui et Ludouicus Dauinyo, nomine, vt dixerunt, Brachii militaris, et dictus etiam sindicus assertus vniuersitatis ciuitatis Barchinone, dixerunt se perseuerare in dictis eorum dissentimentis et protestationibus.

Et dictus honorabilis vicarius regius et comissarius, perseuerando in predictis, mandauit nomine et auctoritate supradictis de premissis acta confici, et ad partem vnum et plura publicum et publica instrumenta per me dictum notarium et scribam.

Que fuerunt acta in domo capituli Sedis Terrachone dicta die jouis hora vesperorum intitulata XXIIII.ª mensis Martii anno predicto, presentibus honorabilibus Marcho Patau, jurisperito, Francisco Foguet et Jacobo Segui, consulibus ciuitatis Terrachone, Francisco Verdu, ciue dicte ciuitatis, in legibus, et Gabriel Mallol, ville Montisalbi, in decretorum baccallariis, Simone Laurentii, juniore, ciue, et Gabriele Cerda, cirurgico Terrachone et pluribus aliis in multitudine copiosa, testibus ad hec vocatis specialiter et assumptis.

Et hiis omnibus sic peractis et continuatis, dictus honorabilis vicarius regius et comissarius, mandauit predictas continuationem, prorogationem et mutationem Curiarum voce preconia publicari per dictam ciuitatem Terrachone et loca solita eiusdem per Gassionum Arnaldi, preconem publicum et juratum eiusdem ciuitatis cum preconitzatione, tenoris sequentis:

Ara oiats, que notifica a tot hom generalment en Johan de Lobets, donzell, veguer reyal de Terragona, que ell, en nom, loch e persona de la molt illustra Senyora la senyora Reyna, lochtinent generalt del molt excellent Princep e Senyor lo senyor Rey, e per virtut de vna letra per la dita Senyora a ell e a altres nomenats en la dita letra tramesa del tenor seguent: *Maria, per la gracia de Deu Reyna Darago, de Sicilia*, etc., ha continuada, prorogada e mudada la Cort per la dita Senyora conuocada e per ell e altres demunt dits en la dita ciutat de Terragona, en nom e persona de la dita Senyora, tro al die present continuada e prorogada a tots aquells del Principat de Cathalunya a la ciutat de Leyda al tercer die del mes de Abril pus prop vinent, perque lo dessus dit Johan de Lobets, per complir lo manament de la dita Senyora notifica ab aquesta present veu de crida la continuacio, prorogacio e mutacio dessus dites, per tal que algu no puixa de les dites coses ignorancia allegar.

Eadem die dictus Gassionus Arnau, preco publicus et notarius dicte ciuitatis, retulit se dictam preconitzationem voce preconia et sono tubarum emissa vna cum littera reginali in illa mentionata publicasse per dictam ciuitatem et loca solita eiusdem.

Que omnia dictus honorabilis vicarius regius et comissarius mandauit in actibus supradictis adiungi et continuari per me dictum notarium et scribam.

Presens translatum fuit per me dictum Petrum Campredon, auctoritate regia notarium et scribam Curie officii procurationis regie ciuitatis Terrachone et Campi et regaliarum dominii regii ab actibus supradictis per me nomine et vice multum honorabilis prothonotarii et seu alterius cuiuscumque notarii seu scribe cui spectet Curie regie, receptis et continuatis fideliter sumptum et cum eisdem veridice comprobatum, ideo ego dictus notarius et scriba vt eidem translato fides impendatur hec propria manu scripsi meumque artis notarie solitum hic apposui signum.

Imposterum vero die dominica intitulata tertia mensis Aprilis anno predicto a Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo quadragesi-

mo, ad quam dicta Curia fuerat continuata, prorogata et mutata de dicta ciuitate Terrachone ad presentem ciuitatem Ilerde, vt superius continetur, multum honorabilis et prouidus vir, dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, constitutus personaliter in domo Elemosine Sedis ciuitatis Ilerde pro factis seu negotiis dicte Curie vtique peragendis in quaquidem domo Elemosine etiam consueuerunt et presentes fuerunt hii, videlicet, qui sequntur:

Pro Brachio ecclesiastico.

Garcias de Vallterra, vicarius generalis et officialis Reuerendi episcopi Ilerdensis.

Reuerendus frater Hugonis de Pontonibus, abbas Sancti Michaelis de Cuxano.

Petrus Pelegrini, decretorum doctor, decanus ecclesie Ilerdeusis.

Nobilis Jacobus de Cardona, sindici capituli Ilerdensis.

Frater Michael de Pila, Ordinis Hospitalis Sancti Johannis Jherosolimitani, nomine venerabilis Castellani Emposte.

Nobilis Arnaldus Rogerii, comes Pallariensis.

Arnaldus de Lupiano . . . . . } Milites.
Ludouicus de Valls . . . . . }
Ludouicus Icard . . . . . }
Michael de Boxadors . . . . . }
Franciscus Martini Gralla . . . . . }
Andreas Despens . . . . . }

Petrus Icard . . . . . } Domicell.
Bernardus Olzinelles . . . . . }
Gispertus de Pontibus . . . . . }
Petrus Dager . . . . . }
Petrus Molinerii . . . . . }
Jaufridus Torrent . . . . . }

Pro Brachio ciuitatum et villarum regalium.

Natalis Botella . . . . . } Paciarii ciuitatis Ilerde.
Johannes de Calatayu . . . . . }

Johannes Oliuerii, notarius, sindicus ciuitatis Barchinone.

Dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, nomine, vice et in personam dicte illustrissime domine Regine,

in palatio episcopali dicte ciuitatis Ilerde, in quo hospitabatur personaliter constitute, prorogauit et seu continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna, lochtinent general del molt alt senyor Rey, proroga e continua ta present Cort per a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Et incontinenti, dictus honorabilis dominus Garcias de Vallterra, vicarius generalis et officialis dicti domini episcopi Ilerdensis, nomine et pro parte, vt asseruit, totius Brachii ecclesiastici, dixit se stare et perseuerare in protestationibus, saluitatibus et dissentimentis pro parte dicti Brachii jam superius factis.

Et idem dixit nobilis vir dominus comes Pallariensis pro se et nomine totius Brachii militaris.

Et idem dixerunt dicti Natalis Botella et Johannes de Calatayu, paciarii dicte ciuitatis Ilerde, nomine et pro parte, vt dixerunt, dicte ciuitatis et totius Brachii ciuitatum et villarum regalium.

Et inmediate, dictus Johannes Oliuerii, notarius, sindicus ciuitatis Barchinone, obtulit et presentauit quandam papiri cedulam seriey sequentis:

Stant e perseuerant en Johan Oliuer, notari e sindich de la ciutat de Barchinona en los dissentiments, contradiccions e protestacions fetes en nom de la ciutat en la conuocacio, citacio e vocacio fetes a la ciutat de Terragona per la molt alta senyora Reyna, com a lochtinent del molt alt e poderos Senyor lo senyor Rey e Princep, e en les causes e fundaments en la cedula on totes les dites coses son largament contengudes expressats, la qual cedula primer offeri lo dit sindich en lo dit nom en la dita ciutat de Terragona, en lo qual loch, segons dit es, es stada feta la dita conuocacio, com ara de nou sia feta per la dita senyora Reyna mutacio de la dita ciutat de Terragona a la present ciutat de Leyda, en la qual la dita Senyora vol celebrar e tenir la dita Cort per les rahons en la dita mutacio contengudes, lo dit sindich, en nom de la dita ciutat, aprouant totstemps e lohant que sia ben auertit e attes a la salut de la sua reyal persona, axi que en la ciutat, vila o loch on se deura celebrar la dita Cort en loch, cami, vehins haia bona sanitat ab aquella deguda reuerencia ques pertany, repeteix e offer de nou la dita cedula e totes les coses en aquella contengudes e encara en lo present en lo dit nom repetida, la dita reuerencia dissent a la nouella mutacio e prorogacio tant com sien desuiants de les constitucions generals de Cathalunya, priuilegis, libertats e prerogatiues generals e specials de la dita

ciutat e de les dites pratiques e vsos, a les quals e als quals per la dita primera prorogacions e mutacio e prorogacio de nou fetes, segons se son seguides, no sia en res derogat ne preiudicat, ans no contrastants les dites conuocacio, mutacio e prorogacio axi fetes, les dites constitucions, libertats, priuilegis, prerogatiues, pratiques e vsos, stiguen en llur plena vigor, integritat e valor, axi com ans eren, ne les dites inuocacions axi fetes, segons es dit, puxen esser tretes en algun eximpli a present ne per algun temps en auant, la qual present cedula e totes e sengles coses en aquella contengudes lo dit sindich en lo dit nom requer esser continuada per vos notari de continent apres de les dites mutacio e prorogacio e feta a la dita ciutat e a ell en nom de aquella carta publica com lan vulla.

Quibus actis peractis, honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens caucellariam, nomine et in personam dicte illustrissime domine Regine, dixit se in dictis prorogatione et seu continuatione ac mutatione stare et perseuerare, et in dictis protestationibus ac dissentimentis minime consentire.

Et fuerunt ad predicta pro testibus presentes honorabiles Raymundus Gilabert, miles, vxerius, et Laurentius de Casanoua, secretarius domini regis ac Bernardus Andor, dicte serenissime domine Regine scriptor.

Ad quam diem mercurii superius proxime assignatam, que erat sexta dies dicti mensis Aprilis, in dicta domo Elemosine dicte Sedis Ilerde, constitutus dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, peractibus dictarum Curiarum vtique peragendis, in quaquidem domo Elemosine etiam pro celebratione dictarum Curiarum, conuenerunt et presentes fuerunt hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis dominus Jacobus de Cardona, pro capitulo Ilerdensi.
Guillermus Bartholomei, precentor ecclesie Terrachone, pro Reuerendissimo domino Cardinali, administratore dicte ecclesie.
Petrus Pelegrini, decanus Ilerdensis.
Garcias de Vallterra, officialis episcopi Ilerdensis.

Pro Brachio militari.

Nobilis Arnaldus Rogerii, comes Pallariensis.
Iuannus Despasens, miles.

Franciscus Alanya.
Michael de Boxadors.
Jaufridus de Torrente, domicelli.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Oliuerii, notarius, sindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, bacallarius in vtroque jure, sindicus ciuitatis Ilerde.

Quibus omnibus, sic, ut predicitur, congregatis, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, sic alta et intelligibili voce alloqutus est, dicens quod ipse continuabat et prorogabat presentes Curias ad diem veneris proxime venientem ad eumdemmet locum.

Et facta et publicata continuatione jamdicta, incontinenti, dictus honorabilis dominus Guillermus Bartholomei, precentor ecclesie Terrachone, pro interesse dicti Reuerendi domini Cardinalis et totius Brachii ecclesiastici, dissentiendo conuocationi, mutationi et continuationi ac prorogationi Curiarum predictarum dixit quod ipse stabat et perseuerabat in contentis in quadam papiri cedula per honorabilem Petrum Ollarii, camerarium et vicarium ecclesie Terrachone in dicta ciuitate Terrachone oblata die mercurii XXIIII. mensis Februarii proxime preteriti.

Dictus vero nobilis dominus comes Pallariensis, pro se et nomine totius Brachii militaris, dissentiendo ad idem verbotenus, vt dixit, conuocationi, prorogationibus, loci mutationi et continuationi Curiarum huiusmodi et protestando de omni jure suo et totius Brachii militaris tradidit michi dicto Gabrieli Mascaroni, notario, hec nomine et vice dicti honorabilis domini prothonotarii regii, recipientis quandam papiri cedulam scriptam quam ibidem legi et in presenti processu inseri et continuari et inde instrumentum seu instrumenta publica fieri et tradi petiit et requisiuit. Cuiuscumque papiri cedule series sic se habet:

Lo stament militar hauent sguard a la assignacio per la molt alta senyora Reyna e mutacio de loch feta al dit Braç militar per la sanitat e disposicio del loch en la ciutat de Leyda, la qual es molt sana e habundant en totes les fertilitats e disposta a la Cort, axi en si mateixa com en los lochs circunuehius, la qual sanitat e ben auenir del molt alt senyor Rey e Reyna desijen ab summa affeccio, e a la prorogacio que es feta protesta que no consent a tant com sia contra constitucions

de Cathalunya, Vsatges de Barcelona, priuilegis comuns e specials e altres libertats del dit Braç militar.

Et lecta et publicata ibidem papiri cedula antedicta, discretus Johannes Oliuerii, notarius, vt sindicus ciuitatis Barchinone et nomine etiam totius Brachii vniuersitatum regalium et aliorum sibi adherere volentium, dissentiendo continuationi huiusmodi Curiarum, dixit quod ipse stabat et perseuerabat in dissentimentis et protestationibus factis supra per eum, tam in ciuitate Terrachone quam in ciuitate ista, tam verbo, etc., quam scriptis, et in presenti processu continuatis, a quibus recedere nullatenus intendebat.

Consurgens etiam ibidem post predicta, dictus honorabilis Johannes Quintana, sindicus dicte ciuitatis Ilerde, ad idem dissentiendo verborum conuocationi, mutationi loci et continuationi Curiarum huiusmodi, tradidit michi dicto Gabrieli Mascaroni hec, nomine et vice domini Regis prothonotarii, recipienti, vt est dictum, quandam papiri cedulam scriptam quam per me dictum notarium ibidem legi et publicari et inde publicum seu publica instrumenta, si opportuerit, fieri et tradi petiit et requisiuit. Cuiusquidem papiri cedule sequitur et est talis:

La ciutat de Leyda, del Principat de Cathalunya, e son sindich en Johan Quintana, batxeller en quiscum dret, protesta e son dret salua e vol esser saluat, e que encara per acte contrari no sia derogat en e dels drets, priuilegis, costums, constitucions, vsos, scrits e no scrits, scrites e no scrites, constitucions de Cathalunya, Vsatges de Barchinona e tots altres drets a la dita ciutat e vniuersitat pertanyents, als quals e a les quals no sia gens ne en alguna manera preiudicat, derogat e detret, ans sien salues e illeses per la assignacio de la present Cort per la senyora Reyna feta ne prorogacio e prorogacions per la dita senyora Reyna fetes e per qualseuulla actes ja fets, e ques fassen de present ne en sdeuenidor requirent la present esser inserta al peu de la dita prorogacio e a depart esser feta carta publica e tantas cóm sera necessari per vos en notari, etc.

Et dictus honorabilis Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, verbo dixit coram omnibus supradictis et aliis ibi stantibus hac de causa, se in dicta prorogatione seu continuatione dictarum Curiarum stare et perseuerare, nec dictis protestationibus et dissentimentis factis etiam et fiendis quatenus faciant seu facere videantur contra preheminentias et superioritatem Maiestatis Regie in aliquo consentire, neque instrumenta superius fieri requisita, nullatenus fieri neque tradi debere absque responsione et sa-

tisfactione debita ad predicta et constituto propius de potestate protestantium et dissentientium, prout decet.

Et fuerunt presentes pro testibus ad predicta honorabilis Raymundus de Caneto, domicellus, vicarius dicte ciuitatis Ilerde, Raymundus Gilaberti, miles, consiliarius et promotor negotiorum Curie domine Regine, Johannes de Copons, legum doctor, consiliarius, et Petrus Rubei, regens officium thesaurarii domini Regis, Leonardus Codina et Petrus Aymar, portarii.

In qua die veneris superius proxime prorogata que erat octaua dies mensis Aprilis inter tertiam et quartam horam eiusdem diey constitutus personaliter, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in dicta domo Elemosine Sedis ciuitatis Ilerde, pro actibus dictarum Curiarum vtique peragendis, in quaquidem domo Elemosine post repicamentum campane siue cimbali ecclesie dicte Sedis pro actibus dictarum Curiarum vtique peragendis, conuenerunt et presentes fuerunt pro Brachiis seu statibus infrascriptis hii inter alios qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis dominus Jacobus de Cardona, pro capitulo Ilerdensi.
Dominus Guillermus Bartholomei, precentor ecclesie Terracone, pro Reuerendo domino Cardinali administratore dicte ecclesie.
Petrus Pelegrini, decanus Ilerdensis.
Garcias de Vallterra, officialis episcopi Ilerdensis.
Religiosus frater Michael . . . . . [1], Ordinis Sancti Johannis Jherosolimitani.

Pro Brachio militari.

Nobilis Johannes Rogerii de Erillo.
Antonius Pontii de Ribelles.
Iuannus Despasen, miles.
Arnaldus Vergos.
Mossen Iuorra.
Michael de Boxadors.
Bernardus Çalba.
Franciscus Ceruera.
Guillermus Raymundus de Olzinellis.

[1] En blanco.

Ludouicus de Vlzinellis.
Bernardus de Sancto Clemente, miles.
Franciscus Alanya.
Franciscus de Torrente, domicelli.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone.

Quibus omnibus sic, vt pretangitur, congregatis, idem honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, sic alta et intelligibili voce alloqutus est, quod ipse prorogabat et continuabat dictas Curias ad diem lune proxime venturam et ad eumdemmet locum.

Et facta et publicata prorogatione seu continuatione ipsarum Curiarum, confestim dicti nobilis Jaufridus de Cardona, pro capitulo Ilerdensi, et honorabilis Guillermus Bartholomei, nomine dicti Reuerendi domini Cardinalis et totius Brachii ecclesiastici dissentiendo prorogationi et continuationi jamdictis dixerunt quod stabant et perseuerabant in cedulis et protestationibus jam per ipsos et seu pro parte dicti Brachii Ecclesie oblatis et presentatis a quibus discedere nullo modo intendebant.

Dicti vero nobiles Johannes Rogerii de Erillo et Anthonius Pontii de Ribelles, nomine dicti eorum Brachii militaris dissentientes ad idem continuationi et prorogationi et aliis etiam supradictis quatenus contra eorum priuilegia, libertates et immunitates faciant seu facere videantur, dixerunt quod stabant et perseuerabant in cedulis et protestationibus ac dissentimentis pro eorum parte jam supra factis a quibus discedere non volebant.

Et idem dictus Johannes Oliuerii, sindicus dicte ciuitatis Barchinone, nomine dicte vniuersitatis et totius Brachii regalis simili modo dissentiendo, prorogationi et continuationi jamdictis, protestatus fuit, vt supra, stando et perseuerando in per eum dicto nomine desuper cedulatis, ac etiam protestatis, a quibus discedere nullatenus intendebat.

Et dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, verbo dixit in presentia omnium predictorum et aliorum etiam ibidem stantium causa ista se in dicta prorogatione et continuatione dictarum Curiarum stare et perseuerare, nec dictis protestationibus et dissentimentis factis etiam seu fiendis quatenus faciant seu facere videantur contra preheminen-

tias et superioritates Majestatis Regie in aliquo consentire neque instrumenta aliqua requisita fieri neque tradi debere vsque debita responsione et satisfactione ad predicta et constito etiam de potestate dissentientium et protestantium legittime prout decet.

Et fuerunt presentes pro testibus ad predicta inter alios superius proxime nominati, necnon Franciscus Cosida, Petrus Aymar et Bernardus Codina, portarii.

Adueniente autem die lune superius proxime prorogata et assignata, que erat duodecima dies dicti mensis Aprilis jam quatuor horis pulsatis in presentia dicti honorabilis Jaufridi de Ortigiis, cancellariam regentis, in dicta domo Elemosine personaliter constituti, conuenerunt et presentes fuerunt pro Brachiis et statibus infrascriptis hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis dominus Jacobus de Cardona, pro capitulo ecclesie Ilerdensi.
Honorabilis Guillermus Bartholomei, precentor ecclesie Terrachone, pro Reuerendissimo domino Cardinali, administratore dicte ecclesie.
Honorabilis et religiosus abbas Sancti Michaelis de Cuxano.
Petrus Pelegrini, decanus Ilerdensis.
Garcias de Vallterra, officialis Reuerendi domini episcopi Ilerdensis.
Prior Sancti Jacobi de . . . . ., procurator Reuerendi domini, abbatis Sancti Genesii, Elnensis diocesis.
Blasius Ram, canonicus et precentor ecclesie Ilerdensis, procurator Reuerendi Castellani Emposte.
Dalmatius Çacirera, canonicus Ilerdensis, procurator honorabilis abbatis de Scayo, diocesis Ilerdensis.

Pro Brachio militari.

Nobilis Iuannus Despens.
Berengarius de Montebouino.
Arnaldus Vergos.
Mossen Iuorra.
Michael de Boxadors.
Franciscus Ceruera.
Guillermus Raymundus de Vlzinellis.

Ludouicus de Vlzinellis.
Bernardus de Sancto Clemente.
Franciscus de Torrente.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Oliuerii, notarius, sindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, baccallarius in vtroque jure, sindicus ciuitatis Ilerde.

Quibus omnibus sic, vt predicitur, congregatis in presentia ipsorum omnium aliorum ibi stantium hac de causa, idem honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis alta et intelligibili voce in personam dicte illustrissime domine Regine sic alloqutus est, dicens quod ipse prorogabat et continuabat presentes Curias ad diem mercurii proxime venientem ad eumdem locum.

Et facta ipsa prorogatione seu continuatione Curiarum ipsarum dicti nobilis Jacobus de Cardona et Guillermus Bartholomei, nomine dicti eorum Brachii ecclesiastici dissentientes, verbo predictis conuocationi, prorogationi et continuationi jamdictis, dixerunt quod stabant et perseuerabant in eorum protestationibus, dissentimentis et aliis contentis in dictis eorum cedulis a quibus discedere nullatenus intendebant.

Dictus etiam nobilis Iuannus Despens, miles, nomine totius Brachii militaris dissentiendo ad idem omnibus actibus supradictis, dixit ipsum vna cum aliis de dicto Brachio stare et perseuerare in eorum protestationibus et dissentimentis et aliis contentis in cedulis pro parte dicti Brachii supra oblatis, a quibus discedere non intendit petens et requirens in presenti processu continuari, et si necesse fuerit, instrumentum et instrumenta fieri atque tradi.

Dictus vero Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone, et Johannes Quintana, sindicus ciuitatis Ilerde, nomine et pro parte dicti eorum Brachii vniuersitatum regalium ad idem non consentiendo, vt dixerunt, prorogationi et continuationi jam dictis, nec aliquibus dictarum Curiarum in preiudicium dicti eorum Brachii et priuilegiorum et libertatum ipsorum factis etiam et fiendis, dixerunt quod stabant et perseuerabant in contentis in cedulis jam supra contentis oblatis per ipsum Johannem Oliuerii, nomine antedicto et protestationibus in eis specificatis a quibus discedere nullatenus intendebant.

Et dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, dixit verbo-

tenus in presentia omnium ibi stantium se in dicta prorogatione seu continuatione dictarum Curiarum stare et perseuerare nec dictis protestationibus et dissentimentis consentire in aliquo prout superius latius continetur.

Et fuerunt presentes ad omnia supradicta pro testibus dictus honorabilis dominus Raymundus Gilabert, miles, consiliarius et procurator Curie, Petrus Rubei, regens officium thesaurarii domine Regine et Arnaldus de Manso, legum doctor, ac Saluator Gassol, in legibus licentiatus, necnon Franciscus Cosida et Leonardus Codina, portarii domini Regis.

Qua die mercurii superius proxime continuata et assignata, que erat tertiadecima dies dicti mensis Aprilis circa quintam horam post meridiem, in presentia dicti honorabilis domini Jaufridi de Ortigiis, cancellariam regentis, in dicta domo Elemosine Sedis Ilerdensis pro actibus dictarum Curiarum vtique peragendis personaliter constituti, conuenerunt et presentes fuerunt hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis dominus Jacobus de Cardona, pro capitulo ecclesie Ilerdensis.
Honorabilis dominus Guillermus Bartholomei, precentor ecclesie Terracone, pro Reuerendo domino Cardinali, administratore dicte Ecclesie.

Pro Brachio militari.

Nobiles Johannes Rogerii de Erillo.
Johannes de Erillo.. . . . . } Fratres, filii dicti nobilis.
Franciscus de Erillo.. . . . . }
Berengarius de Montebouino, miles.
Ludouicus de Vallo.
Gabriel de Muntfalco.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, sindicus ciuitatis Ilerde.
Franciscus de Podiolo, sindicus ville Berge.

Quibus omnibus sic, vt predicitur, congregatis in presentia ipsorum omnium et aliorum etiam ibi stantium causa ista, idem honorabilis do-

minus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, alta voce et intelligibili sic alloqutus est omnibus ita, dicens quod ipsa domina Regina continuabat et prorogabat ipsas Curias ad diem veneris proxime in eodemmet loco.

Et facta prorogatione et continuatione eadem, dictus nobilis dominus Jacobus de Cardona et dictus honorabilis dominus Guillermus Bartholomei nominibus antedictis et etiam totius Brachii Ecclesie dissentientes dicte prorogationi et continuatione protestati fuerunt vt supra.

Ad idemque dissentientes, dictus nobilis Johannes Rogerii de Erillo et quidam alii de dicto Brachio militari, protestati fuerunt, vt supra.

Et idem dictus Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone et alii superius proxime nominati pro dicto Brachio vniuersitatum regalium dissentientes prorogationi et continuationi jam dictis protestati fuerunt, vt supra, et in eorum protestationibus et oblatis cedulis et contentis in ipsis persisterunt.

Et dictus honorabilis dominus regens cancellariam, nomine et in personam dicte illustrissime domine Regine, dixit in presentia omnium ibi stantium hac de causa se dicto nomine in dicta prorogatione et continuatione dictarum Curiarum stare et perseuerare, nec dictis protestationibus et dissentimentis in aliquo consentire, prout supra per eum latius est deductum.

Et fuerunt pro testibus ad predicta presentes dicti honorabiles Raymundus de Caneto, vicarius Ilerde, Raymundus Gilabert, miles, Petrus Rubei, regens officium thesaurarii, et Arnaldus de Manso', legum doctor, Franciscus Cosida et Leonardus Codina, portarii.

Dicta vero die veneris superius proxime continuata et prorogata, que erat quintadecima dies dicti mensis Aprilis circa horam quintam post meridiem, constitutus personaliter in dicta domo Elemosine Sedis Ilerde dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam pro actibus dictarum Curiarum vtique peragendis conuenerunt et presentes fuerunt ibidem pro statibus et Brachiis supradictis hii qui inferius subsequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Dictus nobilis Jacobus de Cardona, pro capitulo Ilerde.

Francicus Rubei, canonicus et prior maior ecclesie Dertusensis, procurator episcopi Dertusensis.

Franciscus Ribalta, presbiter, benefficiatus in ecclesia Sancte Anne Barchinone, procurator abbatis Monasterii Beate Marie de Stagno.
Petrus Pelegrini, decanus Ilerdensis.
Garcias de Vallterra, officialis episcopi Ilerdensis.

Pro Brachio militari.

Nobilis Johannes Rogerii de Erillo.
Iuannus Dezpens.
Guillermus dez Brull.
Johannes Raymundi de Josa.
Johannes Dager.
Pontius de Peramola.
Gaspar de Vallesicca.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, sindicus ciuitatis Ilerde.
Franciscus Puig, sindicus ville Berge.

Ad quos omnes superius nominatos et alios etiam pro factis dictarum Curiarum inibi congregatis, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, in personam dicte illustrissime domine Regine alta et intelligibili voce alloqutus est, dicens quod ipse prorogabat et continuabat presentes Curias ad diem lune proxime venientem in eodem loco.

Et dictus nobilis dominus Jacobus de Cardona pro interesse, vt dixit, totius Brachii Ecclesie dissentiens dicte prorogationi et continuationi, protestatus fuit nomine dicti Brachii prout supra, et in dictis protestanionibus et dissentimentis dixit se nomine dicti Brachii stare et perseuerare et ab ipsis non discedere vllo modo.

Et ad idem consurgentes dicti nobiles comes Pallariensis et Johannes Rogerii de Erillo pro se et toto eorum Brachio militari dissentientes que prorogationi et continuationi jamdictis dixerunt quod stabant et perseuerabant in eorum dissentimentis et protestationibus jam supra factis a quibus discedere nullatenus intendebant.

Dictus etiam Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone, nomine totius Brachii regalis, similiter dissentiens prorogationi et continuationi jam dictis protestatus fuit vt supra et in dictis protestationi-

bus, dissentimentis et aliis supra, nomine dicti Brachii cedulatis, dixit se stare et perseuerare et ab eis non discedere vllo modo.

Et dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, verbo dixit dissentimentis et protestationibus antedictis nullatenus consentire, sed in dicta prorogatione et continuatione stare et perseuerare prout supra per eum latius fuit dictum.

Et fuerunt pro testibus ad predicta presentes honorabiles Raymundus de Caneto, vicarius Ilerde, Raymundus Gilabert, miles, Arnaldus de Manso, legum doctor, Ludouicus de Castro, licentiatus in legibus et Franciscus Cosida et Leonordus Cosida et alii portarii.

Et dicta die lune superius proxime assignata et continuata que erat XVIII.ª dies mensis Aprilis, inter V.ᵐ et VI.ᵐ horam ejusdem diey, in dicta domo Elemosine Sedis ciuitatis Ilerde, constitutus, dictus honorabilis Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, pro actibus dictarum Curiarum in personam dicte illustrissime domine Regine vtique peragendis conuenerunt et presentes fuerunt ibidem pro Brachiis et statibus infrascriptis hii qui sequntur.

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis dominus Jacobus de Cardona, pro capitulo Ilerdensi.
Franciscus Rubei, canonicus et prior maior ecclesie Dertusensis ac procurator episcopi Dertusensis.
Abbas de Cuxano.
Franciscus Ribalta, presbiter, procurator abbatis Monasterii de Stagno.

Pro Brachio militari.

Nobilis comes Pallariensis.
Nobilis Johannes Rogerii de Erillo.
Iuannus Despens.
Johannes Raymundi de Josa.
Guillermus Dezbrull.
Mossen Icard, junior.
Johannes Rogerii Dezpalau.
Johannes de Vlzinellis, milites.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Oliuerii, sindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, sindicus ciuitatis Ilerde.
Franciscus de Podiolo, sindicus ville Berge.

Quibus omnibus supradictis, sic, vt predicitur, pro factis dictarum Curiarum inibi congregatis et aliis pluribus ibi stantibus, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, alta voce et intelligibili protulit, quod ipse prorogabat et continuabat presentes Curias ad diem veneris proxime venturam in eodem loco.

Et dictus nobilis dominus Jacobus de Cardona et alii predicti de dicto Brachio ecclesie dissentientes dicte prorogationi et continuationi dictarum Curiarum protestati fuerunt, vt supra, ab ipsis eorum protestationibus et dissentimentis non recedentes vllatenus vt dixerunt.

Idemque dissentientes dicti nobilis comes Pallariensis et alii de et pro eorum Brachio militari dixerunt quod stabant et perseuerabant in eorum dissentimentis et protestationibus jam factis a quibus discedere, vt dixerunt, minime intendebant.

Dicti etiam Johannes Oliuerii, Johannes Quintana et Franciscus de Podiolo, sindici antedicti dissentientes modo simili prorogationi et continuationi jam dictis, protestati fuerunt, vt supra, et in eorum dissentimentis, protestationibus et aliis predictis stare et perseuerare dixerunt.

Et fuerunt pro testibus ad predicta presentes dicti honorabiles Raymundus de Caneto, vicarius Ilerde, Raymundus Gilabert, milites, Johannes de Coponibus, Arnaldus de Manso et Ludouicus de Castro, legum doctores, Franciscus Cosida, Leonardus Codina et aliqui alii portarii domini Regis predicti.

In qua die veneris superius proxime continuata et assignata, que erat XXII.[a] dies dicti mensis Aprilis, inter V.[m] et VI.[m] horam eiusdem diey, in dicta domo Elemosine Sedis ciuitatis Ilerde existens personaliter, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, pro actibus infrascriptis dictarum Curiarum peragendis conuenerunt et presentes fuerunt ibidem pro statibus seu Brachiis infrascriptis hii qui sequntur.

Pro Brachio Ecclesie.

Reuerendus dominus episcopus Barchinone.
Frater Berengarius de Pontos, abbas Sancti Michaelis de Cuxano.
Guillermus, abbas ville Cardone.
Michael Peris, procurator domini episcopi Dertusensis.
Johannes Dalmatii, canonicus ecclesie Barchinone, procurator Reuerendi domini episcopi Vrgellensis.
Montserratus Botella, canonicus, vicarius domini episcopi Ilerdensis.
Galcerandus Belluer, canonicus, procurator capituli Vrgellensis.
Petrus Pelegrini, decanus Ilerdensis.
Jacobus Cardona, procurator capituli Ilerdensis.
Saluator Ferrarii, procurator abbatis Sancti Petri de Gallicantu.
Raymundus Januarii, procurator abbatis de Vilabertran.
Johannes Bonamich, procurator abbatis de Serrateix.
Petrus de Madrigal, procurator abbatis Montisserrati.
Guillermus Borrell, procurator abbatis Sancti Genesii.
Blasius Ram, procurator Castellani Emposte.
Franciscus Ribalta, procurator abbatis Stagnensis.

Pro Brachio militari.

Jacobus de Vallguarnera, miles, procurator nobilis vicecomitis de Ruppebertino.
Arnaldus de Luppiano.
Bernardus de Barberano.
Anthonius de Muntfalco, milites.
Jaufridus de Sancto Minato, domicellus.

Pro Brachio regali.

Johannes Oliuerii, sindicus Barchinone.
Johannes Quintana, sindicus Ilerde.
Michael Gilabert, sindicus ville Perpiniani.
Franciscus de Podiolo, sindicus ville Berge.

Congregatis autem pro factis dictarum Curiarum sic omnibus supradictis ac loco et hora jamdictis, idem honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, alta et intelligibili voce, in personam

dicte illustrissime domine Regine, verbo dixit quod ipse prorogabat et continuabat presentes Curias ad diem martis proxime venientem in eodem loco et ad eamdem horam vel inde circa.

Et dictus Reuerendus dominus episcopus Barchinone et alii de dicto Brachio Ecclesie verbo dissentientes prorogationi et continuationi jamdictis, dixerunt quod stabant et perseuerabant in dissentimentis et protestationibus pro parte eorum Brachii ecclesiastici jam sepius supra factis a quibus discedere nullatenus intendebant.

Et pari modo dissentientes nominati superius de dicto Brachio militari prorogationi et continuationi jamdictis protestati fuerunt, vt supra, ei in aliis protestationibus et dissentimentis pro parte ipsius Brachii jam factis sepius persisterunt.

Ad idem dictus Johannes Oliuerii, Michael Gilabert et Johannes Quintana, sindici antedicti, dissentientes continuationi et prorogationi jam dictis, nomine dicti eorum Brachii vniuersitatum regalium verbo protestati fuerunt, vt supra, et in protestationibus et dissentimentis pro parte eorum Brachii antedicti jam supra factis se stare et perseuerare dixerunt.

Et dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in sua continuatione et prorogatione persistens, in personam dicte illustrissime domine Regine verbo dixit se dictis protestationibus et dissentimentis nullatenus consentire, immo eisdem penitus disentire quatenus faciant contra preheminentias et superioritates regias et alias, vt prefertur.

Et fuerunt presentes pro testibus ad predicta dictus honorabilis Raymundus de Caneto, vicarius, Raymundus Gilabert, milites, Petrus de Rexaco, Johannes de Copons, legum doctores, necnon et portarii regii superius nominati.

Qua die martis superius proxime assignata et continuata que erat XXII.ª dies dicti mensis Aprilis, in dicta domo Elemosine Sedis ciuitatis Ilerde pro actibus infrascriptis vtique peragendis, constitutus personaliter, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, conuenerunt et presentes fuerunt ibidem pro actibus supradictis et statibus seu Brachiis infrascriptis hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Honorabilis dominus Guillermus, abbas ville Cardone.
Johannes Dalmatii, procurator episcopi Vrgellensis.

Guillermus Borrelli, procurator abbatis Sancti Genesii.
Blasius Ram, procurator Castellani Emposte.
Franciscus Ribalta, procurator abbatis Agerensis.
Abbas Sancti Michaelis de Cuxano.

Pro Brachio militari.

Nobilis Arnaldus Guillermus de Lordat.
Jacobus de Vallguarnera, miles, procurator vicecomitis de Ruppebertino.
Guillermus de Riambau, procurator vicecomitis de Insula.
Arnaldus de Lupiano.
Bernardus de Barbarano.
Anthonius de Muntfalco.
Alamannus Puiol, milites.
Arnaldus Guillermus de Ponts.
Gabriel de Sancto Martino.
Anthonius de Casaldaguila.

Pro Brachio vniuersitatum regalium.

Johannes Ros, notarius, subsindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, sindicus ciuitatis Ilerde.
Michael Gilabert, sindicus ville Perpiniani.
Johannes de Podiolo, sindicus ville Berge.

Ad quos omnes superius nominatos et alios etiam ob causam dictarum Curiarum pro dictis Brachiis congregatos, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, alta voce et intelligibili alloqutus est, dicens quod ipsa domina Regina prorogabat et continuabat presentes Curias ad diem jouis proxime venturam ad eosdem locum et horam.

Et dictus honorabilis dominus abbas et alii predicte de et pro dicto Brachio Ecclesie dissentientes continuationi et prorogationi jamdictis, protestati fuerunt verbotenus prout supra, et in eorum jam factis protestationibus a quibus, vt dixerunt, non intendebant discedere persisterunt.

Et ad idem dissentientes prorogationi et continuationi eisdem, nobiles et milites predicti et alii de dicto Brachio militari fuerunt protestati verbotenus sicut prius in eorumque jam factis protestationibus a quibus non intendebant, vt dixerunt, recedere persisterunt.

Similiter et dicti Johannes Ros, Johannes Quintana et Michael Gilabert, sindici antedicti, nomine dicti Brachii vniuersitatum regalium, verbo dissentientes prorogationi et continuationi jam dictis protestati fuerunt, vt supra, in dictis eorum protestationibos super dictis vtique persistentes.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine verbo dixit quod ipse stabat et perseuerabat in prorogatione seu continuatione jamdictis et ab eisdem discedere nullatenus intendebat nec dictis protestationibus et dissentimentis prout supra continetur latius intendebat in aliquo consentire.

Et fuerunt presentes pro testibus ad predicta dicti honorabiles Raymundus Gilabert, milites, Petrus de Rexacho, Johannes de Coponibus et Arnaldus de Manso, legum doctores et portarii regii supradicti.

In qua die jouis superius proxime assignata et continuata que erat XXVIII.ª dies sepedicti mensis Aprilis inter V.ᵐ et VI.ᵐ horam ipsius diey constitutus personarum pro actibus dictarum Curiarum peragendis in dicta domo Elemosine dicte Sedis, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, conuenerunt et presentes fuerunt ibidem pro Brachio et statibus infrascriptis hii qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Nobilis Jacobus de Cardona, pro capitulo Ilerdensi.
Monserratus Botella, canonicus, vicarius domini episcopi Ilerdensis.
Johannes Dalmatii, procurator domini episcopi Vrgellensis.
Franciscus Ribalta, procurator abbatis de Stagno.

Pro Brachio militari.

Nobilis Guillermus Raymundus de Josa.
Arnaldus Guillermus de Lordat.
Jacobus de Vallguarnera, miles, procurator nobilis vicecomitis de Rocabertino.
Guillermus de Riambau, procurator nobilis vicecomitis de Insula.
Berengarius de Montebouino.
Franciscus Martini de Gralla, milites.
Berengarius dez Brull.

Petrus de Ager.
Jacobus Alamany.
Raymundus de Paguaria.

Pro Brachio regali.

Johannes Ros, notarius, subsindicus ciuitatis Barchinone.
Johannes Quintana, sindicus ciuitatis Ilerde.
Anthonius Ferrarii, sindicus ciuitatis Vici.
Michael Gilabert, sindicus ville Perpiniani.

Quibus omnibus sic, vt predicitur, pro factis dictarum Curiarum congregatis et aliis ibi stantibus, hac de causa dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in personam dicte illustrissime domine Regine, alta et intelligibili voce protulit quod ipse continuabat et prorogabat presentes Curias ad diem lune proxime instantem in eodem loco et ad eandem horam vel inde circa.

Et dictus nobilis dominus Jacobus de Cardona et alii predicti de dicto Brachio Ecclesie dissentientes prorogationi seu continuationi jam dictis dixerunt quod stabant et perseuerabant in dictis eorum dissentimentis et protestationibus pro eorum parte jam factis a quibus discedere nullatenus intendebant.

Similiter et nobiles et milites et alii supradicti seu maior pars ipsorum pro dicto Brachio militari dissentientes prorogationi seu continuationi jam dictis, protestati fuerunt, vt supra, et in eorum jam factis dissentimentis et protestationibus vt dixerunt persistebant.

Et ad idem dissentientes jam dictis continuationi seu prorogationi dicti Johannes et alii sindici pro dicto Brachio regali protestati fuerunt verbotenus prout ante, et in eorum protestationibus et dissentimentis jam factis pro parte eorum Brachii, vt dixerunt, persistebaut ab eisdem nullatenus discedentes.

Et dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, in personam dicte illustrissime domine Regine verbo dixit ibidem quod ipse stabat et perseuerabat in suis prorogationibus et continuationibus antedictis, a quibus discedere nullatenus intendebat, nec dictis protestationibus et dissentimentis volebat in aliquo consentire quatenus possint preheminentiis et superioritatibus et aliis juribus regiis in aliquo contraire.

Et fuerunt presentes pro testibus ad predicta dicti honorabiles Raymundus de Caneto, vicarius Ilerde, Raymundus Gilabert, consiliarius et promotor negotiorum Curie domine Regine, Petrus de Rexaco et Jo-

hannes de Copons, legum doctores, Franciscus Cosida, Petrus Aymar et alii portarii.

Imposterum autem die lune intitulata secunda mensis Madii anno predicto millessimo quadringentessimo quadragesimo, ad quam dicta Curia fuerat continuata et prorogata, conuocata et congregata dicta Curia in domo Elemosine Sedis dicte ciuitatis Ilerde, in qua fuerunt presentes hii, videlicet, qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Religiosus frater Bartholomeus de Aragonia, monachus et procurator abbatis Monasterii Riuipulli.

Pro Brachio militari.

Nobilis Martinus Geraldi de Crudillis..	Milites.
Johannes Dortofano..	
Michael de Boxadors.	
Anthonius de Maguerola..	
Arnaldus de Vergos..	Domicelli.
Arnaldus Ponç.	
Gabriel de Sancto Martino	
Martinus Ceruera.	

Pro Brachio regali.

Johannes Ros, notarius, subsindicus ciuitatis Barchinone.
Michael Gilabert, notarius, sindicus ciuitatis Perpiniani.
Franciscus Puiol, sindicus ville Berge.

Multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, regens cancellariam, in eadem domo Elemosine personaliter constitutus nomine et in personam dicte serenissime domine Regine in episcopali palatio dicte ciuitatis, per tunc personaliter existens, presente me Raymundo Baiuli, lochumtenente prothonotarii Curie dictorum dominorum Regis et presentis processus scriptore, continuauit et seu prorogauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua et proroga la present Cort per a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus supra factis.

Et dictus dominus regens cancellariam, nomine dicte domine Regine, dixit se stare et perseuerare in jam dictis et factis per eum totiens quotiens fuerit protestatum.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Guillermus de Fonolleto, sacrista Barchinone, decretorum, Petrus de Rexacho et Arnaldus de Manso, legum doctores, consiliarii domine Regine.

Post hec vero die mercurii intitulata quarta dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat continuata et prorogata, vt superius continetur, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio in eadem domo congregatis, continuauit et seu prorogauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua e proroga la present Cort per a diuendres primer vinent en aquest loch mateix.

Et dictus dominus regens cancellariam dixit dominam Reginam stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Johannes de Coponibus et Arnaldus de Manso, legum doctores, et Leonardus Codina, portarius.

Vlterius die veneris VI. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata et prorogata, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, regens cancellariam, constitutus personaliter in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde, ad celebrationem Curiarum per dictam dominam Reginam deputata, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit et prorogauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua e proroga la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia qui ibi erant dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus de supra factis.

Et dictus dominus cancellariam regens dixit dominam Reginam stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Petrus de Rexacho et Johannes de Coponibus, legum doctores, et Gabriel Puig, notarius.

Successiue autem die sabbati intitulata VI.ª dicti mensis Madii anno predicto M.° cccc.° xxxx.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt predicitur, continuata et prorogata, dictus honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, constitutus personaliter in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde ad celebrationem Curiarum predictarum per serenissimam dominam Reginam deputata, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit et prorogauit dictam Curiam in modum sequentem:

—La senyora Reyna continua e proroga la present Cort per a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de dicta Curia qui ibi erant dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus de supra factis.

Et dictus honorabilis dominus regens cancellariam dixit dominam Reginam predictam stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: venerabiles Petrus Bartholomeus Valls et Raymundus Mora, regii scriptores, ac Gabriel de Podio, de Thesauraria domini Regis.

Deinde [1] autem die lune de mane intitulata nona dicti mensis Madii anno predicto millesimo cccc.° quadragesimo, ad quam dicta Curia fuerat continuata et prorogata, vt superius continetur, cum dicta Curia seu conuocati et congregati in ea vellent informari de causis et rationibus propter quas dicta serenissima domina Regina mutauerat dictam Curiam de ciuitate Terrachone ad ciuitatem Ilerde, ex eo quare fuerat dictum quod in ciuitate Terrachone et in loco de Cambrils et aliis locis circumuecinis eidem ciuitati moriebantur de peste, propterea ego Raymundus Baiuli, locumtenens prothonotarii domus domini Regis et presentis processus notarius seu scriptor ad mandatum et ordinationem dicte serenissime domine Regine exhibui et hostendi multum honorabilibus viris dominis Petro Peregrini, decretorum doctori, decano ecclesie Ilerdensis, nobili Johanni Raymundo de Josa, militi, et Hugoni Fiuellerii, ciui et sindico ciuitatis Barchinone, qui ad informandum se de predictis fuerant per dictam Curiam deputati copiam a regestro regio sumptam cuiusdam littere cum qua domina Regina scripserat dicto vicario Terrachone quod se de predictis epidemiis informaret, et inde sibi rescriberet veritatem, et etiam exibui et hostendi eis litteram responsiuam quam dictus vicarius Terrachone miserat dicte serenissime

[1] En nota marginal se lee: *Informatio de causa propter quam fuit facta mutatio Curie de ciuitate Terracone ad ciuitatem Ilerde.*

domine Regine supra jam dictis. Quarumquidem litterarum tenores per ordinem sic sequntur:

Al feel nostre lo veguer real de Terragona.

La Reyna:

Veguer, per tant com per lo noble mossen Guillem Ramon de Muntcada, maior de dies, e per molts daltres, nos es stat dit e affermat que en la vila de Cambrils, de Reus e de Valls e encara en alguns altres lochs del Camp se son morts, es moren encara vuy de pestilencia, volent hauer de aço vertadera informacio, per ço com en aquella va no poch, hauem elegida la industria de vostra persona, confiant que foragitada tota passio per mija vostra sabrem la veritat, segons nos ha mostrat en altres affers experiencia. Manam vos per tant que vista la present caualquets personalment e sens fer alguna demostracio que per aquestes coses hauets, siats a la dita vila de Cambrils e reebats verdadera informacio, quins e quants homens o altres persones de quina edat se vulla hi ha mortes de pestilencia de tres o dos mesos ença, e en aquest temps present si se moren e quants, e per semblants vos informets dels altres lochs circumuehins e propinques a la ciutat de Terragona, e de cascuna de les dites viles e lochs ab vostres letres vertaderament de la fidelitat e naturalesa a que sots tengut al senyor Rey nos informets e rescriuits per lo present correu, lo qual per aquesta sola raho vos trametem, e per que aquests affers requeren grandissima cuyta vos pregam e encarregam no y haia vna morula de triga, car a gran seruey vos ho reputarem; e si dels altres lochs sens anar hi vos podets hauer aqui vertadera e sufficient informacio per maior spatxament la vostra anada se pot scusar, pus empero a Cambrils anets personalment, car daqui, com dit es, no si pot metre flix. Creem que les prorogacions haurets fetes de la Cort en los termens, segons forma de la comissio. Aço per neguns affers nos deu metre en oblit per cars que sien, ja sabets quant hi va. Data en Leyda a XIIII. de Març any mil CCCC. XXXX.— *La Reyna.*

A la molt alta e molt excellent Senyora la senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent e molt virtuosa Senyora:

Humil e subjectiua reuerencia precedent, inclinat a besament de vostres mans e peus a vostra Sacra e Real Maiestat, humilment significh com ahuy que comptam a XV. del present mes de Març, entorn hora

de mitg jorn reebi vna letra closa de vostra real magnificencia, per la qual vostra gran senyoria me manaua que jo caualcas de continent per anar personalment a la vila de Cambrils per infomar me quins e quans si son morts de tres o de dos mesos ença de pestilencia e huy en jorn quants sen hi moren, e que per semblant yo hagues informacio sobre lo dit fet de les viles de Reus e de Valls e de tots altres lochs propinques e circumuehins de la ciutat de Terragona; e reebuda la dita vostra letra ab tota humil e subjectiua reuerencia, yo, Senyora molt excellent, ani de continent a la dita vila de Cambrils on per informacio e relacio veridica de persones dignes de fe he trobat que en la dita vila se son morts XVIIII. infants petits, de edat de vn any, de dos, de quatre e de sis, fins en edat de deu en dotze anys, e vn joue mullerat de edat, de XXIIII. fins en XXV. anys, e vuy data de la present si ha mort vn infant petit. Tant com toca, Senyora molt alta, a les viles de Reus e de Valls per spatxament del correu, yo no so pogut anar personalment, empero axi dins la dita vila de Cambrils com dins la dita ciutat de Terragona, yom so informat ab gran diligencia cautelosament per persones auctentiques qui per affers, axi mercantiuols com per altres, van per los lochs del Camp tots jorns. E trob, Senyora molt excellent, que aquesta ciutat e les dites viles de Reus e de Valls e tots los altres lochs propinques e circumuehins de la dita ciutat, son, per gracia de nostre Senyor Deu, quitis e nets de malalties pestilencials. Es ver, Senyora molt alta, que hic ha molts infants apasionats de pigota, e es axi, molt excellent Senyora que lla on fos cas que en algun loch del Camp se morissen, lo que Deu no vulla, nos poria amagar en alguna manera que nos sabes tantost dins la ciutat, e aço per raho de la gent que continuament van e venen de la dita ciutat als dits lochs, e dels dits lochs a la dita ciutat; mas certament, Senyora molt alta, no sen hic fa mencio alguna ques muyren en algu dels dits lochs, sino en la dita vila de Cambrils. E aquesta es la pura veritat, car del contrari, senyora molt alta, scientment yo no scriuiria a vostra senyoria, la qual nostre Senyor Deu mantenga, exalte e prosper benauenturadament per lonch temps ab cumpliment de vostre desig. Scrita en Terragona a XV. de Març.

Senyora molt alta: De vostra sana e Real Maiestat humil vassall e seruidor qui besant vostres mans e peus se recomana en vostra gracia e merce. Johan de Lobets, veguer reyal de Terragona e del Camp.

Et inmediate, exhibitis et hostensis dictis Petro Peregrini, Johanni Raymundo de Josa et Hugoni Fiuellerii, nomine dicte Curie litteris supradictis etiam ipsi tres nomine dicte Curie, dixerunt quod cum dicta sere-

nissima domina Regina notifficasset dicte Curie quod volebat propositionem suam facere die presenti in quarta hora vel circa post meridiem in camera in palatio, videlicet, episcopali dicte ciuitatis Ilerde, in quo morabatur propter infirmitatem et indispositionem persone sue et dicta Curia ad obseruandum morem in similibus solitum et solemnitates assuetas dedisset eis onus, vt etiam de dicta indispositione licet esset satis notoria se informarent cum medicis habentibus curam de persona dicte serenissime domine Regine, ad hoc vt nullum preiudicium dicte Curie posset generari, propterea vocatis et accersitis coram eis honorabilibus viris Francisco de Queralto et Johanne Pou, in artibus et medicina magistris, presente etiam in hoc venerabili religioso fratre Bartholomeo Coniil, abbate Monasterii Populeti, qui etiam in visitationibus dicte serenissime domine Regine, tamquam peritus in medicina sepius intererat interrogati per prefatos Petrum Peregrini, nobilem Johannem Raymundum de Josa et Hugonem Fiuallerii de indispositione et infirmitate dicte serenissime domine Regine an esset talis quod dicta domina Regina non posset venire ad domum Elemosine domus Ilerde que fuerat ad celebrationem dicte Curie deputata ad faciendum propositionem suam, responderunt et dixerunt medio juramento per ipsos prestitos ad Sancta Dei quatuor Euangelia in manu et posse mei dicti locumtenentis prothonotarii, quod dicta serenissima domina Regina fuerat multum grauiter infirma et etiam erat de presenti in magna et valde difficili infirmitate constituta, ita et taliter quod nedum ad domum dicte Elemosine venire posset, sed nec de camera sua exire absque magno et irreparabili periculo persone sue, nam sepe et sepius inter cetera veniebat ad frequentatas sincopitzationes et ad alia pericula sue persone. Et illud idem dixerat et dixit dictus dominus abbas Populeti, que omnia dicti domini Petrus Peregrini et nobilis Johannes Raymundi de Josa et Hugo Fiuellerii, nomine et pro parte dicte Curie, voluerunt et requisiuerunt per ordinem inseri et continuari in presenti processu per me dictum locumtenentem prothonotarii.

Et post predictam eadem die lune nona dicti mensis Madii in quarta hora post meridiem ipsius diey vel inde circa accesserunt ad palatium episcopale dicte ciuitatis, ad quamdam, videlicet, cameram, in qua dicta serenissima domina Regina in lecto suo jacebat causa audiendi dictam propositionem per dictam serenissimam dominam Reginam fiendam, hii, videlicet, qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Venerabilis in Christo pater Arnaldus Rogerii, episcopus Vrgellensis.
Frater Johannes de Vilagut, Ordinis Sancti Johannis Jherosolimitani, Castellanus Emposte.
Frater Berengarius de Pontos, abbas Monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.
Frater Bartholomeus Conill, abbas Monasterii Populeti.
Frater [Thomas Riera], abbas Monasterii Solçone.
Guillermus Bartholomei, precentor, procurator Reuerendissimi domini Cardinalis et administratoris Terracone.
Guillermus Xixon, decretorum doctor, procurator Reuerendi domini Simonis, Barchinone episcopi,
Nobilis Jacobus de Cardona, canonicus, etc., procuratores capituli Ilerdensis.
Petrus Perigrini, decanus.
Johannes Dalmatii, canonicus Barchinone, procurator capituli Vrgellensis.
Frater Bartholomeus Darago, procurator abbatis Riuipulli.
Frater Anthonius Petrus Fiuallerii, prepositus Penitensis et procurator domini abbatis Sancti Cucuphatis.
Petrus Boschon, canonicus et procurator abbatis Sancti Johannis de Abbatissis.
Guillermus Borrelli, monachus et procurator abbatis Sancti Genesii.

Pro Brachio militari.

Nobilis Johannes Raymundus de Josa. . . . . } Nobiles.
Nobilis Dalmatius de Queralto. . . . . } Nobiles.
Nobilis Johannes Berengarius de Josa. . . . . } Nobiles.
Nobilis Arnaldus Dorcau. . . . . } Nobiles.
Nobilis Guillermus Raymundus de Josa. . . . . } Nobiles.
Nobilis Martinus Geraldus de Crudillis. . . . . } Nobiles.
Guillermus Raymundus dez Brull, miles, procurator domini comitis Fuxensis.
Guillermus de Riambau, domicellus, procurator vicecomitis de Insula.
Johannes Dager, domicellus, procurator vicecomitis de Ruppebertino.
Ludouicus de Vallibus. . . . . } Milites.
Melchior Icard. . . . . } Milites.

Petrus de Cumbis. . . . . .
Andreas Dezpens. . . . . .
Ludouicus Icard. . . . . .
Franciscus Martinus Gralla. . . . . .
Michael de Boxadors. . . . . .
Johannes Dortofano. . . . . .
Ludouicus de Meya. . . . . .
Anthonius de Maguerola. . . . . .
} Milites.

Petrus Icard . . . . . .
Martinus Johannes Doriç. . . . . .
Petrus Molinerii. . . . . .
Franciscus de Ceruera. . . . . .
Johannes Roger dez Palau. . . . . .
Gaspar Mequa. . . . . .
Petrus Dager. . . . . .
Johannes de Vergos. . . . . .
Petrus Icard, minor. . . . . .
Bernardus Johannes de Vlzinellis. . . . . .
Ludouicus de Vlzinellis. . . . . .
Petrus de Vlzinellis. . . . . .
Pontius de Peramola. . . . . .
Jaufridus de Sancto Minato, maior. . . . . .
Jaufridus de Torrente. . . . . .
Jaufridus de Sancto Minato, minor. . . . . .
Hugo de Sancto Minato. . . . . .
Petrus Rabinat. . . . . .
Gaspar Toralla. . . . . .
Augustinus Daguilar. . . . . .
Bernardus de Vilafrancha. . . . . .
Johannes de Castellui . . . . . .
Michael ça Plana. . . . . .
Petrus Paus. . . . . .
} Domicelli.

Pro Brachio vniuersitatum, ciuitatum et villarum regalium.

Franciscus de Plano. . . . . .
Huguetus Fiuellerii. . . . . .
Bernardus ça Plana. . . . . .
Franciscus Castello, b. d. ciuitatis Barchinone.
Jacobus Nauarro. . . . . .
} Sindici.

Narcissus de Canyellis, d. d. ciuitatis Ilerde. .
Bernardus Riambau, ville Perpiniani. . . . . .
Anthonius Ferrarii, ciuitatis Vici. . . . . } Sindici.
Raymundus Bonanat, ville Ceruarie. . . . . .
Franciscus Puiol, ville Berge.. . . . . .

Quibus in dicta camera constitutis, cum dicta serenissima domina Regina propter infirmitatem et indispositionem ac debilitatem persone sue, vix loqui posset, mandauit propositionem suam que in scriptis redacta erat legi et publicari per me dictum Raymundum Baiuli, locumtenentem prothonotarii, in sui presentia et aliorum predictorum de dicta Curia ibi presentium et aliorum etiam inferius nominatorum juxta tenorem cuiusdam cedule seriey sequentis:

Be [1] vs deueu recordar les coses per part del molt alt e molt excellent Princep e Senyor lo senyor Rey, nostre molt car e molt amat marit, per en Johan Olzina, secretari e missatger seu a vosaltres explicades sobre la sua retornada per vos e vosaltres no poch desijada, on axi per aquella raho com per les que apres vos direm, delliberam prestament conuocar Corts, segons vos diguem, congregats en Parlament, e de fet les conuocam en Tortosa a certa jornada, e axi be de nostra voluntat haguerem entes postposats tots negocis en la celebracio de la dita Cort, empero inccitada a obeyr al manament e ordinacio del dit Senyor, nos couench anar en lo regne de Arago per exequtar algunes coses que sa senyoria manara, creent dins lo terme almenys de la prorogacio poder esser en Tortosa, empero sobreuinents legittimes causes, e specialment per metre aquell regne en pau e assossech, e per castigar per iusticia alguns qui ab gran audacia perturbauen en lo pacifich stat de aquell, e encara han fet grans dans en la cosa publica no poguem partir daquell regne dins lo terme de la dita conuocacio, e passat aquell e migensant la gracia de nostre Senyor Deu, posat en assossech lo dit regne e fetes moltes saludables e vtils ordinacions en les ciutats, viles e lochs de aquell com delliberassem de continent conuocar vos, sobreuingueren a nostra persona molts greus e difficils accidents de malalties quins han durat gran temps. E jatsia haguessem consell concorde de tots los metges que deguessem anar en regne de Valencia, terra en yuern temprada e disposta a curacio de nostres malalties. Nos empero preposant les

[1] En nota marginal se lee: *Propositio quod tractent de reditu regio et prouidendo contra Januenses. Ista propositio fuit facta in camera propter indispositionem domine Regine.*

coses dessus e deius contengudes a nostra salut, delliberam conuocar les presents Corts en Terragona, e com son arribada en aqnesta ciutat moltes persones vingueren a nos affermant que en alguns lochs molt vehins de Terragona morien de epidemia, per la qual raho de continent scriuim al veguer de Terragona, manant li que sobre aço prengues informacio. E axi ho feu per la qual consta que en Cambrils morien continuament de epidemia, e que en Terragona e en altres lochs hauia malaltia de pigota, e per ço delliberam mudar lo loch de la celebracio de les dites Corts en la present ciutat de Leyda dintre lo temps de la derrera prorogacio, e axi mateix en la jornada assignada hauiem delliberat de proposar, empero sobreuinent en nostra persona greu malaltia, de la qual axi com vehets som de present encara detenguda, no hauem pogudes explicar les causes per les quals hauem conuocada la Cort, les quals son les seguents: Primerament, per tractar totes aquelles coses que sien gloria e honor de nostre Senyor, Deu, seruir, exalçament e honor del senyor Rey e vtilitat e profit de la cosa publica del dit Principat, e specialment e sobre tot per que nos e vosaltres hauem sobitanament desijat e desijam ab gran raho la benauenturada tornada del senyor Rey no poch vtil e necessaria en sos regnes e en aquest Principat de Cathalunya, e per ço com aquesta retornada nos pot bonament fer sino guardada e conseruada la honor del senyor Rey e leixant en algun bon orde les coses que te entre mans vos pregam e encarregam tant affectuosament com podem per aquella gran amor, fidelitat e naturalesa que vostres predecessors e vosaltres haueu sempre mostrat deuers los Reys passats e deuers lo dit senyor Rey, de que ells e vosaltres haueu guanyat per lo mon gran renom e fama vullau contractar lo mes dessempatxadament que possible sia de la venguda e retornada del dit senyor Rey [1] e dels mijans, honests e honorables ab que se pusca be e breu exequtar, en la qual cosa vltra la vtilitat publica a nos ne fareu tan gran plaer e seruey que maior no porieu. E mes auant per reduyr vos a memoria los antichs odis e desamistats continuats fins al present de la nacio jenouesa que sempre han haut e han a la corona Darago e naturals de aquella e sobre tot la nacio catalana qui vltra les offenses fetes e dans donats ab trencaments de paus, treues e seguretats no contentes del passat, guerreian e offenen en quantes maneres poden lo dit senyor Rey e sos naturals, specialment esta nacio, en tant que los que poch temps ha en sos propris ports no stauen segurs ara vos venen a combatre dins en los vostres, e lo renom dels catalans que per lo mon

[1] En nota marginal se lee: *De la venguda del senyor Rey.*

era tengut en extima, vuy enuides es hoyt en leuant ne en ponent. E deuets entendre vltra la deshonor, quant dan en la cosa publica se segueix, car cessa mercaderia per la qual tota terra se enriqueix, aminoua la entrada del General qui es a deffensio del Principat, vltra altres inconuenients que serien lonchs de recitar. Pregam vos donchs que vullau sobre tot ben veure e tractar de prouisio e remey deguts, e si algunes coses tocants bon stament e vtilitat de la cosa publica del dit Principat e tant com bonament puscam liberalment les vos atorgarem, car sabem que tal es la voluntat del dit Senyor, a la qual es la nostra conforme, e per ço, com segons be sabets, les sobredites coses requeren gran celeritat com en la triga haia grans perills, e axi mateix que nostra persona no es per a sostenir longues alteracions, vos pregam e vs encarregam que apart possats tots particulars interessers, los quals solen tots temps portar grans dans en la cosa publica vullats buidament e concorda ab gran amor e caritat entendre en les coses dessus dites, car indubitament speram, que aço fahent, considerada vostra prudencia, discrecio e abtesa e los grans e generosos coratges que tots temps hauets mostrat en totes aquelles coses que han tocat honor, seruey e exaltacio de la corona Darago e del dit senyor Rey, honor del Principat e de cascun de vosaltres, de aquestes Corts exira bona e loabla conclusio en tots los sobredits partis. Placia a Nostre Senyor, del qual totes les bones coses ixen, axi illuminar a nos e a vosaltres e endreçar, per que conformant nos ab la sua sancta voluntat en les presents Corts donen breu e bona fi.

Quaquidem propositione, sic, vt predicitur, facta et lecta, dictus Reuerendus dominus episcopus Vrgellensis, nomine et pro parte omnium ibi congregatorum, dixit hec verba vel similia in effectu:

Senyora molt excellent:

Los congregats aci a les Corts han hoyda vostra proposicio e han gran plaer de aquella. E sobre les coses proposades delliberaran e vs faran tal resposta que sera gloria e honor de nostre Senyor Deu e seruey del senyor Rey e be de la cosa publica e consolacio de vostra molt excellent persona.

Et nichilominus idem dominus episcopus Vrgellensis, nomine dicte Curie, obtulit et presentauit dicte serenissime domine Regine quandam papiri cedulam scriptam seriey sequentis:

[1] Molt alta e molt excellent Senyora:

Los Braços de la Cort general del Principat general de Cathalunya

[1] En nota marginal se lee: *Curia protestatur et saluat sibi jus.*

conuocats per vostra gran senyoria primerament en la ciutat de Terragona e apres per mutacio de loch en la present ciutat de Leyda per causa de les mortalitats vrgents en alguns lochs circumuehins a la dita ciutat de Terragona, de la qual appar per informacio e ab humil e subiecta reuerencia de vostra senyoria dien que si e en quant la dita conuocacio e mutacio de loch e prorogacions e altres actes apres seguints sien contra los Vsatges de Barchinona, constitucions e capitols de Cort de Cathalunya, priuilegis e libertats del dit Principat e dels Braços e singulars de aquell, vsos, stils, pratiques e obseruancies de aquella, no consenten a aquells o algu de aquell, ans expressament hi dissenten, protestants ab la dita humil reuerencia repetida que per les dites coses o alguna de aquelles no sia fet algun preiudicio, nouacio o derogacio, tacita o expressa, al dit Principat ne als Braços de aquell ne a algun singular del dit Principat en los dits Vsatges, constitucions, capitols, priuilegis, libertats, vsos, stils, pratiques e obseruances, ans los romanguen salues e illeses, e de aquells se puixa hauer raho, les dites coses o alguna de aquelles *et alias* no contrastants, e que algun acte fet o fahedors en contrari no pusca esser tret a consequencia, e que la mutacio per vos, Senyora feta de la ciutat de Terragona en la ciutat de Leyda no essent vostra gran senyoria personalment dins los xxxx.ª dies per constitucio statuits dins lo dit loch de la conuocacio qui era a Terragona e mes la mutacio de loch feta de la casa de la Almoyna, de la Seu de Leyda, a la cambra del Palau o posada vostra per fer vostra proposicio a la dita Cort e no per als ne en pus, jatsia per indisposicio e euident necessitat de malaltia de la persona de vostra senyoria, de la qual appar per summaria informacio en lo proces de la Cort, e axi mateix la triga per vostra senyoria feta en la dita proposicio de la Cort apres molts dies passats, los dits xl. dies per la dita constitucio statuits, axi en possessio o quasi com en proprietat *vel alias* no sien tretes o trets a consequencia ni pusquen en res preiudicar a la dita Cort e Braços de aquella e singulars del dit Principat ne als dits Vsatges, constitucions e capitols, priuilegis e libertats, vsos, stils, consuetuts e pratiques de aquells, ans romanguen la dita Cort e los Braços e singulars de aquella en lo vs e pratica e plen dret en que vuy stan e eren abans de la dita conuocacio, mutacio, prorogacio e altres coses dessus dites, suplicants vostra excellencia que les dites protestacions e saluetats li placia admetre, e a aquelles prestar son consentiment, e mes supliquen e requiren la present cedula per saluatat e interesse del dit Principat e dels dits Braços e singulars de aquells e de les altres cosses dessus dites esser continuada en lo proces de la dita Cort, e apart esser ne feta carta publica.

Et incontinenti, dicta serenissima domina Regina obtulit quandam aliam papiri cedulam pro responsione ad illam quam obtulerat dictus episcopus, seriey sequentis:

La senyora Reyna, vista e regoneguda la cedula per part dels conuocats a la Cort del Principat de Cathalunya donada e a ella presentada e les coses contengudes en aquella, respon e diu que jatsia ella haia conuocada la Cort de Cathalunya en la ciutat de Terragona, e apres la haia mudada en la present ciutat de Leyda per causa de les epidemies que eren e son en alguns lochs circumuehins a la dita ciutat de Terragona, e no resmenys per causa de la sua indisposicio notoria e manifesta a tots vosaltres, haia disposat fer la sua proposicio en la sua cambra, empero per ço com no es intencio ni voler de la dita senyora Reyna fer preiudici algu al dit senyor Rey ni al Principat de Cathalunya a algu dels Braços e singulars daquells e per complaure al voler e satisfer a la indempnitat dels conuocats a la dita Cort, la dita Senyora consent e li plau que per la conuocacio de la dita Cort ni mutacions dessus dites ni per la triga de la dita proposicio apres molts dies, passats los xxxx. dies per la constitucio de Cathalunya constituits axi en possessio o quasi com en proprietat *vel alias* no sien tretes o trets a consequencia ni pusquen en res preiudicar a la dita Cort, Braços e singulars de aquella, ni als dits Vsatges, constitucions, capitols, priuilegis, libertats, vsos, stils, consuetuts e pratiques de aquells, ans li plau que la Cort e los Braços e singulars de aquella romanguen en aquell vs e pratica e plen dret en que vuy son e eren abans de la dita conuocacio, mutacio, prorogacions e altres coses dessus dites, ni axi mateix per les protestacions, saluetats e altres coses en la dita cedula contengudes sia fet preiudici algu al senyor Rey, regalies, preheminencies e superioritats daquell en proprietat ni en possessio, mas quel dit senyor Rey e los dits conuocats e lo dit Principat romanguen en aquell dret, stament e punct en que eren abans que la dita Cort fos conuocada, e mana la dita cedula e la present resposta esser insertades en lo proces de la dita Cort.

Et post premissa, dicta serenissima domina Regina assignauit omnibus illis qui tamquam sindici et procuratores interueniebant in dicta Curia, quod per totam presentem ebdomadam facerent de eorum protestationibus sibi fidem.

Quibus ita peractis, omnes a conspectu et presentia dicte serenissime domine Regine recesserunt.

Testes fuerunt ad predicta presentes: Reuerendus in Christo pater dominus Garcias, episcopus Ilerdensis, nobilis Johannes Dixar et Beren-

garius de Vilariacuto, camerlengus, dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, dominus Guillermus de Vico et Raymundus Gilabert, milites, dominus Guillermus Pontii de Fonolleto, sacrista Barchinone, dominus Petrus de Rexacho et dominus Johannes de Coponibus, legum doctores, consiliarii dicte domine Regine, et plures alii in multitudine copiosa.

Et paululum post premissa, dictus honorabilis Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, in domo dicte Elemosine personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio Curie antedicte, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus de supra factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam dixit dictam serenissimam dominam Reginam stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: honorabiles domini Petrus de Rexacho et Johannes de Coponibus, legum doctores, consiliarii regii, et Gabriel de Podio, notarius.

In crastinum vero die martis x. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis. legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, constitutus personaliter in domo dicte Elemosine preffate Sedis Ilerde, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie continuauit dictam Curiam in modum sequentem:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dijous primer vinent en aquest loch mateix.

Et dictus honorabilis regens cancellariam dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Petrus Johannes Rubei, licentiatus in legibus, Gabriel de Podio, notarius, et Leonardus Codina, portarius regius.

Adueniente autem die jouis intitulata XII. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, constitutus personaliter in domo Elemosine dicte

Sedis Ilerde, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dissapte primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Franciscus Cosida et Leonardus Codina, portarii domini Regis.

Die sabbati XIIII. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, venerabilis Guillermus de Riambau, domicellus, procurator nobilis Bernardi Gàlcerandi de Pinosio, vicecomitis de Insula et de Caneto, comparuit ad celebrationem presentis Curie et ad faciendum fidem de eius potestate obtulit et produxit quoddam publicum procurationis instrumentum actum in villa Bagani die V.ª mensis Aprilis proxime lapsi, clausumque et subsignatum per Anthonium Dartigauella, notarium publicum ville Bagani, auctoritate venerabilis Guillermi Textoris, rectoris ecclesie Sancti Stephani eiusdem ville.

Item, dicta die honorabilis Bernardus Riambau, burgensis ville Perpiniani ac sindicus eiusdem ville qui pridem ad dictam Curiam venerat, faciens fidem de sindicatu seu potestate eiusdem, obtulit et produxit quoddam publicum sindicatus instrumentum actum in dicta villa Perpiniani decima die Martii proxime preteriti clausumque et subsignatum per Johannem Bellero de Perpiniano, auctoritate regia notarium publicum.

Item, etiam dicta die honorabilis Guillermus Brullio, miles, procurator vna et in solidum cum nobilibus et honorabilibus dominis Guillermo Raymundo de Montecatheno, domino de Miquinença, Guillermo Raymundo de Montecateno, magno senescallo Sicilie, militibus, Guillermo Arnaldo de Leone, domino de Miglosio, Johanne Dello et magistro Berengario de Castroarnaldo, domicellis, egregii domini comitis de Fuxio, comparuit ad dictas Curias et faciendo fidem de procuratione seu potestate eiusdem, obtulit et produxit quoddam publicum procurationis instrumentum sigillo impendenti munitum, datum et actum in Castro loci Ortesii die tertia mensis Martii anno Incarnationis Dominice M.° CCCC.° XXXX.°, clausumque et subsignatum per Bernardum de Platea, ciuem lascurum, publicum, apostolica auctoritate ac generalem in omnibus terris et dominationibus prelibati domini comitis notarium.

Alterius autem dicta die sabbati XIIII. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, ut pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, constitutus personaliter in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, continuauit dictam Curiam per hunc modum:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eosdem superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine dicte illustrissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: Gabriel de Podio, notarius, Franciscus Cosida, portarius regius et Vincentius Vilardo, scriptor.

Adueniente autem die mercurii intitulata XVIII.ª dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt predicitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, cancellariam regiam regens, in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a diuendres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eosdem superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Gabriel de Podio, notarius de Thesauraria domini Regis, Vincentius Vilardo, scriptor, et Leonardus Codina, portarius regius.

Subsequenter autem die veneris intitulata XX. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam in modum sequentem:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eosdem de supra factis.

Et dictus honorabilis dominus regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: venerabiles Raymundus Mora, scriptor regius, Vincentius Vilardo, scriptor, et Leonardus Codina, portarius domini Regis.

Ceterum vero die lune XXIII. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt predicitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine dicte Sedis Ilerde personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dimecres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eosdem de supra factis.

Et dictus honorabilis dominus regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Leonardus Codina et Franciscus Cosida, portarii regii, ac Vincentius Vilardo, scriptor.

Imposterum vero die mercurii XXV.ª dicti mensis Madii anno predicto a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine jam dicte personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam prout sequitur:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a diuendres primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eosdem jam de supra factis.

Et dictus honorabilis dominus Jaufridus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: venerabiles Raymundus Mora, scriptor domine Regine, Franciscus Cosida et Leonardus Codina, domini Regis portarii.

Item, dicta die mercurii intitulata xxv. dictorum mensis et anni, comparuit ad dictam Curiam honorabilis Johannes Dalmatii de Montsuar, ciuis Ilerde, procurator, vna et in solidum, cum honorabili Guillermo de Puiguert, scutiffero, habitatore loci de Cubells, nobilis viri domini Petri Galcerandi de Castro, vicecomitis de Euolo, et faciendo fidem de sua asserta potestate, obtulit et produxit quoddam publicum procurationis instrumentum actum in termino ville Statelle die xiiii. mensis Madii anno a Natiuitate Domini M.° cccc.° xxxx.°, clausumque et subsignatum per Andream de Podio, habitatorem in villa Statelle, auctoritate illustrissimi domini Regis, notarium publicum per totam terram et dominationem suam.

Item, etiam dicta die comparuit ad Curiam predictam honorabilis Andreas Dezpens, miles, domiciliatus in ciuitate Ilerde, procurator, vna et in solidum, cum honorabili Ludouico Dolzinelles et Johanne de Sanct Climent, domicellis, habitatoribus dicte ciuitatis Ilerde, nobilis viri domini Philipi de Castro, militis, et faciendo fidem de sua asserta potestate obtulit et produxit quoddam publicum procurationis instrumentum, actum in castro ville Statelle xi. die Aprilis anno a Natiuitate Domini M.° cccc.° xxxx.° clausumque et subsignatum per Raymundum Fuster, habitatorem Statelle, auctoritate illustrissimi domini Regis, notarium publicum per totam terram et dominationem suam.

Consequenter autem die veneris xxvii.ª dicti mensis Madii anno predicto M.° cccc.° xxxx.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens predictus, in domo Elemosine Sedis jamdicte personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eos jam de supra factis.

Et dictus honorabilis dominus regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Ludouicus de

Castro, legum doctor, Vincentius Vilardo et Leonardus Codina, portarius regius.

Adueniente autem die lune intitulata tricesima dicti mensis Madii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° quadragesimo, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, multum honorabilis vir dominus, Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine Sedis prelibate personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam in modum sequentem:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eos jam de supra factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: venerabiles Petrus Bartholomeus Valls, scriptor domini Regis, et Johannes Bernardi, notarius de scribania regia, et Leonardus Codina, regius portarius.

Subsequenter autem die martis intitulata XXXI. dicti mensis Madii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo dicte Elemosine personaliter constitutus, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, continuauit dictam Curiam prout ecce:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus assuetis per eos jam superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: Leonardus Codina, Franciscus Cosida et Petrus Aymar, portarii domini Regis.

Vlterius autem die mercurii intitulata prima mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Ele-

mosine Sedis predicte personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam in hunc modum:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus assuetis per eos jam superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: venerabiles Petrus Bartholomeus Valls et Raymundus Mora, scriptores regii, et Leonardus Codina, portarius supradictus.

Successiue autem die jouis intitulata II.ª dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus assuetis jam superius per eos factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: venerabiles Raymundus Mora, scriptor regius, Leonardus Codina et Petrus Aymar, portarii regii supra dicti.

Imposterum vero die veneris intitulata III.ª dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine Sedis predicte personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam in modum sequentem:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus assuetis jam superius per eos factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Johannes Puiol, notarius domini Regis, scriptor, Leonardus Codina et Petrus Aymar, regii portarii.

Ceterum vero die sabbati intitulata IIII.ª dicti mensis Junii anno jam dicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine Sedis prelibate personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit Curiam prefatam in hunc modum:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus assuetis jam superius per eos factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: venerabiles Petrus Bartholomeus Valls et Raymundus Mora, regii scriptores, ac Franciscus Cosida, domini Regis portarius.

Adueniente autem die lune intitulata VI.ª dicti mensis Junii anno jam dicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine jam dicte personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus jam per eos de supra factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam dixit, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Johannes Bernardi,

notarius de scribania regia, Johannes Huguet, virgarius Audientie regie, et Bartholomeus Michaelis, domini Regis portarius.

Imposterum [1] autem die martis VII.ª dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XL.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, quare die presenti nonnulli actus fiendi erant per serenissimam dominam Reginam in domo Elemosine Sedis Ilerde, in qua dicta Curia celebrabatur, et dicta serenissima domina Regina non poterat ad dictam domum venire propter indispositionem persone sue, ideo honorabilis frater Johannes Gispert, prior Sancti Quintini, et Michael de Boxadors, miles, et Bernardus Riambau, burgensis et sindicus ville Perpiniani qui ad hec fuerant per dictam Curiam deputati, existentes personaliter in palatio episcopali dicte ciuitatis, interrogarunt medio juramento honorabiles viros dominos Franciscum Queralt et Gabrielem Garcia, magistros in Medicina, qui principaliter de persona et regimine sanitatis dicte serenissime domine Regine onus habebant, si dicta domina Regina erat taliter indisposita quod non posset venire ad domum dicte Elemosine ad actus aliquos faciendum.

Et dicti honorabiles domini magister Franciscus et magister Gabriel, virtute juramenti per eos et vtrumque facti et prestiti ad Sancta Dei quatuor Euangelia, manibus eorum corporaliter tacta, dixerunt, primo dictus magister Franciscus, quod dicta domina Regina fuerat a multis diebus citra et erat etiam de presenti taliter indisposita de infirmitate persone sue, quod non posset venire ad domum dicte Elemosine nec etiam exire de camera sua absque magno periculo persone sue.

Et idem dixit dictus honorabilis magister Gabriel Garcia.

Et in hiis omnibus fuerunt presentes nobilis vir dominus Berengarius de Vilariacuto, miles dicte serenissime domine Regine, camerlengus, et Petrus Gauer et Matheus Cobo, ciues Ilerde.

Paululum autem post premissa, dictis die et anno acceserunt ad palatium episcopale dicte ciuitatis, ad quandam, videlicet, cameram in qua dicta serenissima domina Regina in lecto suo jacebat hii, videlicet, qui sequntur:

[1] En nota marginal se lee: *Recipitur informatio medicorum de indispositione domine Regine.*

Pro Brachio Ecclesie.

Venerabilis in Christo pater S., episcopus Barchinone.
Venerabilis in Christo pater, B., episcopus Gerundensis.
Venerabilis in Christo pater A., episcopus Vrgellensis.
Frater Berengarius, abbas Monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.
Frater Bartholomeus, abbas Monasterii Populeti.
Frater Franciscus, abbas de Pulchropodio Auellanarum.
Guillermus Bartholomei, precentor et procurator Reuerendissimi domini Cardinalis, administratoris ecclesie Terracone.
Bernardus Guillermus ça Maso, canonicus et prior capituli ecclesie Terrachone.
Petrus de Palatiolo, canonicus et precentor ac procurator capituli ecclesie Barchinone.
Dalmatius de Raset, canonicus et procurator capituli ecclesie Gerundensis.
Vincentius Ferrarius dez Puiol, canonicus et procurator capituli Vicensis.
Frater Johannes Gispert, prior Sancti Quintini, procurator abbatis Riuipulli.
Frater Guillermus Borrell, procurator abbatis Sancti Genesii de Fontanis, Elnensis diocesis.

Pro Brachio militari.

Johannes, comes Montanearum de Prades.
Guillermus Raymundus de Montecatheno.
Johannes de Prades et de Cardona.
Raymundus de Cardona.
Johannes Rogerii de Erillo.
Hugo de Cardona.
Jaufridus de Rupebertino, filius vicecomitis de Rupebertino.
Johannes Raymundus de Josa. . . . . .
Martinus Geraldus de Crudillis. . . . . .
Johannes Berengarius de Josa. . . . . .
Dalmatius de Queralt. . . . . Nobiles.
Johannes de Montecatheno. . . . . .
Guillermus Raymundus de Josa. . . . . .
Hugo de Cardona, minor diebus. . . . . .

Petrus de Cardona. . . . . .
Matheus de Montecatheno. . . . . .
} Nobiles.

Arnaldus de Lupiano. . . . . .
Johannes de Boxadors. . . . . .
Johannes de Ortofa. . . . . .
Guillermus de Paguera. . . . . .
Michael de Boxadors. . . . . .
Franciscus Martinus Gralla. . . . . .
Raymundus de Paguera. . . . . .
Anthonius de Maguerola. . . . . .
Dominicus Dalbalat. . . . . .
Anthonius Muntfalco. . . . . .
Ludouicus dez Vall. . . . . .
Johannes Margarit. . . . . .
Jacobus de Vallguarnera. . . . . .
Johannes de Pontibus. . . . . .
Melchior Icard. . . . . .
Ludouicus Diuorra. . . . . .
Ludouicus de Requesens. . . . . .
Franciscus de Calders. . . . . .
Bernardus Çalba. . . . . .
Johannes Berengarius de Masdouelles. . . . . .
Guillermus Raymundus dez Brull. . . . . .
Ludouicus de Meya. . . . . .
Ludouicus Romeu. . . . . .
Berengarius de Copons. . . . . .
} Milites.

Bertrandus de Vilafrancha. . . . . .
Franciscus de Alanya. . . . . .
Jaufridus de Sancto Minato. . . . . .
Huguetus de Sancto Minato. . . . . .
Johannes de Castroueteri. . . . . .
Johannes Sort. . . . . .
Johannes de Copons. . . . . .
Pontius de Peramola. . . . . .
Johannes Doriç. . . . . .
Artaldus de Claramunt. . . . . .
Petrus de Rabinat. . . . . .
Bernardus Dargençola. . . . . .
Franciscus de Gauer. . . . . .
Johannes Dager. . . . . .
} Domicelli.

Petrus Dager. . . . . .
Ludouicus de Muntaner. . . . . .
Ludouicus de Vlzinellis. . . . . .
Bernardus dez Vall. . . . . .
Pontius Çacosta. . . . . .
Bernardus Johannes Dolzinelles. . . . . .
Augustinus Daguilar. . . . . .
Michael ça Plana. . . . . .
Gispertus de Ponts, junior. . . . . .
Arnaldus Guillermus de Ponts. . . . . .
Bernardus Dosrius. . . . . .
Bernardus Johannes dez Brull. . . . . .
Berengarius de Vilamari. . . . . .
Raymundus Amiguet de Siscar. . . . . .
Petrus Çescomes. . . . . .
Guillermus Raymundus Dolzinelles.. . . . . } Domicelli.
Johannes Diuorra. . . . . .
Paulus de Guimerano. . . . . .
Dalmatius de Muntsuar. . . . . .
Petrus Raymundus de Cardona. . . . . .
Pontius de Maldano.. . . . . .
Aluarus Despeio. . . . . .
Guillermus Diuorra.. . . . . .
Michael Icard.. . . . . .
Petrus Icard. . . . . .
Georgius Johannes Icard. . . . . .
Johannes de Paguaria. . . . . .
Ludouicus Miraualls. . . . . .
Anthonius Orenga.. . . . . .
Huguetus de Puiguert. . . . . .
Petrus Michael de Paguera. . . . . .

Pro Brachio vniuersitatum et villarum regalium.

Franciscus de Plano. . . . . .
Hugo Fiueller. . . . . .
Bernardus ça Pila. . . . . .
Franciscus Castilionis, ciuitatis Barchinone.. . } Sindici.
Narcissus de Castellis, legum doctor. . . . . .
Gispertus Matheu, ciuitatis Ilerde.. . . . . .

Franciscus Burgues, ciuitatis Dertuse. . . . . .
Bernardus Riambau, burgensis ville Perpiniani.
Anthonius Ferrarii, ciuitatis Vici. . . . . .
Raymundus Bonanat, ville Ceruarie. . . . . .
Bernardus Muntanyola, Villefranche Penitensis.
Stephanus Romaguera, ville Cauquiliberi.. . . . .
} Sindici.

Quibusquidem in dicta camera, sic, vt prefertur, constitutis, dictus Reuerendus dominus episcopus Barchinone, nomine totius dicte Curie, obtulit et presentauit dicte serenissime domine Regine quandam papiri cedulam scriptam seriey sequentis:

Molt alta e molt excellent Senyora [1]:

Com en cascun proces solenne dege constar del poder del president, supliquen, Senyora, los conuocats a la Cort general de Cathalunya, que sia de vostra merce manar continuar en lo proces de la conuocacio de la dita Cort lo poder que ha vostra senyoria. E mes auant, Senyora, com los dits conuocats desijen per llur consolacio e repos esser informats del jurament per vos, Senyora, prestat com a lochtinent general del senyor Rey apres la sua partida, vsant vostra senyoria de la dita lochtinencia, si aquell es prestat, axi com era e es degut, propri e pertinent per obseruacio dels Vsatges, constitucions, capitols de Cort, priuilegis, vsances, consuetuts e altres libertats, per ço, Senyora, supliquen los dits conuocats que lo dit jurament vostra senyoria faça continuar en lo dit proçes de la dita Cort e liurar aquell a la dita Cort auctenticament, e lla on per longitud de temps o per difficultat del prothonotari o lochtinent de aquell o altres o en altra manera aquell axi facilment nos puixa hauer que per donar bon orde al dit proces e consolacio e repos als dits conuocats e al Principat e singulars de aquells, placia a vos, Senyora, prestar lo dit jurament e manar aquell continuar en lo dit proces ab les saluetats e protestacions apres de aquell offeridores e continuadores, e apart esser ne fetas vna e moltes cartes publiques liuradores a la dita Cort e a altres qui lan volran, e les dites coses supliquen, Senyora, los dits conuocats ab les protestacions e saluetats contengudes en les cedules donades e fetes lo die de la proposicio de vostra senyoria e altres que la present suplicacio sia continuada en lo proces dessus dit.

Et incontinenti, lecta dicta cedula, dicta serenissima domina Regina

[1] En nota marginal se lee: *Petit Curia quod potestas Regine inseratur in processu.*

obtulit quandam aliam papiri cedulam pro responsione ad illam quam obtulerat dicta Curia, cuius tenor sequitur in hunc modum:

E la dita senyora Reyna, satisfahent a la dita suplicacio de la dita Cort, mana ab la present quel poder de la sua loctinencia per lo senyor Rey a ella donat a XXIIII. de Maig any M. CCCC. XXXII. com parti derrerament del dit Principat sia continuat en lo proces de la present Cort, e plau a la dita senyora fer lo jurament, lo qual preste de continent en la forma seguent:

E aqui matex [1] la molt alta senyora Reyna, lochtinent dessus dita, presents e humilment suplicants tots lo de la dita general Cort, jura en anima sua per nostre Senyor Deu e a la Creu de nostre Senyor Deu Jhesu Christ e los seus Sancts quatre Euangelis, ab les suas mans corporalment tocats, tenir e inuiolablament obseruar e fer obseruar e tenir als prelats, religiosos, clergues, richs homens, barons, nobles, cauallers, homens de paratge e a ciutats, viles e altres lochs de Cathalunya e a ciutedans, burgesos e habitadors de les dites ciutats, viles o lochs, tots los Vsatges de Barchinona, constitucions e capitols de les Corts de Cathalunya, libertats, priuilegis, vsos e consuetuts, segons mills o pus plenament ne han vsat, lo qual jurament mana la dita Senyora en lo proces de la dita Cort esser continuat e esser ne feta carta publica vna e moltes liuradoras a la dita Cort e a altres qui lan volran.

Et post premissa, dictus Reuerendus dominus episcopus Barchinone, nomine, vt dixit, totius Brachii ecclesiastici, obtulit quandam aliam papiri cedulam seriey sequentis:

Los prelats, religiosos e persones ecclesiastiques en la present general Cort conuocats accepten la jura per la molt alta senyora Reyna, com a lochtinent dessus dita, de present feta en quant per aquells e cascun de aquells e per priuilegis, libertats, immunitats e vsances llurs fassen, e no en altra manera, ni enten ells en comu ni en singular als dits llurs priuilegis, libertats, immunitats e vsances per aquesta present acceptacio en alguna manera derogar, ans protesten que les coses dessus dites totes e sengles e les altres disposades per constitucions als dessus dits, axi en comu com en singular, romanguen salues e illeses ab tots sos vniuersals e particulars drets, e mes auant si e en quant la

[1] En nota marginal se lee: *Domina Regina jurat seruare vsaticos, constitutiones, priuilegia*, etc.

predita jura e priuilegis dels magnats, barons, nobles, cauallers e homens de paratge e de les ciutats, viles e lochs reyals del dit Principat, axi en comu com en singular, deroguen o preiudiquen o seran vists o vistes preiudicar o derogar ara o en sdeuenidor, tacitament o expressa, directament o indirecta, als dessus dits prelats, religiosos e altres persones ecclesiastiques, axi en comu com en singular e als dessus dits llurs priuilegis, libertats, immunitats e vsances expressament contradien e dissenten ab la present, la qual requeren esser inserta e continuada a la fi de la dita jura e als esser ne feta carta publica vna e moltes per vos dit notari.

Et incontinenti, oblata dicta cedula, preffatus comes Montanearum de Prades, nomine, vt dixit, totius Brachii militaris, obtulit quandam aliam papiri cedulam scriptam tenoris sequentis:

Los magnats, barons, nobles, cauallers e homens de paratge del Principat de Cathalunya conuocats en la present general Cort accepten la jura per la molt alta senyora Reyna, com a lochtinent dessus dita, de present feta en quant per aquells e cascu de aquells e per priuilegis, libertats, immunitats e vsances llurs fassen e no en altra manera ni entenen ells en comu ni en singular als dits llurs priuilegis, libertats e immunitats e vsances per aquesta present acceptacio en alguna manera derogar, ans protesten que les coses dessus dites totes e sengles e les altres disposades per constitucions als dessus dits, axi en comu com en singular, romanguen salues e illeses ab tots sos vniuersals e particulars drets, e mes auant si e en quant la predita jura e priuilegis dels prelats, religiosos e altres ecclesiastiques persones, e de les ciutats, viles e lochs reyals del dit Principat, axi en comu com en singular, deroguen o preiudiquen o seran vists o vistes preiudicar o derogar ara o en sdeuenidor, tacitament o expressa, directament o indirecta, als dessus dits magnats, barons e nobles, cauallers e homens de paratge, axi en comu com en singular, e als dessus dits llurs priuilegis, libertats e inmunitats e vsances, expressament contradien e dissenten ab la present, la qual requeren esser inserta e continuada a la fi de la dita jura e als esser ne feta carta publica vna e moltes per vos dit notari, etc.

Et oblata dicta cedula, prelibatus honorabilis Franciscus de Plano, sindicus ciuitatis Barchinone, nomine totius Brachii ciuitatum et villarum regalium, obtulit quandam aliam papiri cedulam seriey sequentis:

Les ciutats, viles e lochs reyals de Cathalunya, conuocades en la present general Cort e los sindichs de aquelles presents e representants

lo Braç reyal de les dites ciutats, viles e lochs accepten la jura per la molt alta senyora Reyna, com a lochtinent dessus dita, de present feta en quant per aquells e cascu de aquells e per priuilegis, libertats, immunitats e vsances llurs faça e no en altra manera, ne entenen ells en comu ni en singular als dits llurs priuilegis, libertats, immunitats e vsances per aquesta present aceptacio en alguna manera derogar, ans protesten que les coses dessus dites totes e sengles o les altres disposades per constitucions als dessus dits, axi en comu com en singular, romanguen salues e illeses ab tots sos vniuersals e particulars drets, e mes anant si e en quant la dita jura e priuilegis dels prelats, religiosos e cauallers e homens de paratge del dit Principat, axi en comu com en singular deroguen e preiudiquen o seran vists o vistes preiudicar o derogar ara e en sdeuenidor, tacitament o expressa, directament o indirecta, a les dessus dites ciutats, viles e lochs e als ciutedans, burgesos e habitadors de aquells, axi en comu com en singular e als dessus dits llurs priuilegis, libertats, immunitats e vsances, expressament contradien e dissenten ab la present, la qual requeren esser inserta e continuada a la fi de la dita jura e als esser ne feta carta publica vna e moltes per vos dit notari.

Quibus cedulis, sic, vt preffertur, oblatis, dictus Reuerendus dominus episcopus Barchinone, nomine totius dicte Curie, obtulit quandam aliam papiri cedulam scriptam seriey sequentis:

Molt alta e molt excellent Senyora:

Los conuocats per vostra senyoria a la Cort general del Principat de Cathalunya primerament a la ciutat de Terragona e apres per mutacio de loch per causa de les mortalitats vrgents en los lochs circumuehins a la dita ciutat de Terragona, a la present ciutat de Leyda, jatsia que conuocar e celebrar Corts sia acte tan solenne e affix a la persona del senyor Rey que no pot esser comunicat a alguna altra persona de qualseuol preheminencia o auctoritat sia, sens voluntat e consentiment de la Cort e dels conuocats en aquella, segons los Vsatges de Barchinona, constitucions de Catalunya e capitols de Cort, priuilegis, vsances, consuetuts e libertats del dit Principat; empero, Senyora molt excellent, los dits conuocats, vista la proposicio per vostra senyoria feta e les causes e rahons en aquella contengudes, e vist lo poder de la vostra lochtinencia a conuocar e celebrar Corts al dit Principat e lo jurament per vos, Senyora, prestat de obseruar Vsatges, constitucions, capitols, priuilegis, vsances, consuetuts e altres libertats atorgades als prelats, religiosos, clergues, richs homens, barons, nobles, cauallers, homens de

paratge, ciutats, viles e lochs de Cathalunya, e als ciutadans, burgesos e habitadors de les dites ciutats, viles e lochs; vista axi mateix la offerta per vostra senyoria, com a lochtinent dessus dita, feta al dit Principat en la dita proposicio ab les protestacions, retencions e saluetats ja fetes e altres deius scrites, consenten per aquesta vegada tant solament conuocacio, congregacio e celebracio de la present Cort, protestant expressament, retenint e saluant a la dita Cort e als conuocats en aquella e al dit Principat, e als Braços, staments e singulars de aquell que per lo dit consentiment fet per aquesta vegada tant solament e per les dites causes e rahons no sia fet algun preiudici, nouacio o derogacio, tacitament o expressa, directament o indirecta, als dits Vsatges, constitucions, capitols, priuilegis, vsances, consuetuts, pratiques e altres libertats ne al dit Principat, Braços, staments e singulars de aquell en vniuersal e en particular, ans stiguen generalment e particular en aquell punct, dret, stament, valor, força, duracio e virtut en les quals eren abans de la dita conuocacio, e protesten expressament que no puixa esser tret a consequencia en algun temps, ne sia engendrat preiudici en possessio, seu quasi en proprietat al dit Principat ne als Braços e singulars de aquells, de les quals protestacions, saluetats e retencions non entenen a departir per algun acte subseguent en contrari, ans en aquells perseueren, car aquesta vegada tant solament per les causes e sguards sobredits entenen a consentir en aquesta conuocacio e celebracio de la dita Cort, la qual dilacio a nostre Senyor Deu endreçar, segons la sua voluntat, a lahor e gloria sua, a honor e seruey del senyor Rey e vtilitat de tota la cosa publica, regraciant, Senyora molt excellent, a vos la bona offerta a vostra senyoria, com a lochtinent dessus dita, feta en la dita vostra proposicio al dit Principat e singular de aquell, e salues e retense la dita Cort que los actes fets en la present jornada en la cambra de vostra senyoria per indisposicio de vostra real persona, de la qual apar per informacio reebuda, e en lo proces continuada, no sien ne pusquen esser trets a consequencia ne pusquen esser trets a la dita Cort com ab la dita saluetat e retencio ha e enten hauer consentit la dita Cort per aquesta vegada tant solament quels dits actes sien fets en la dita cambra e fora la casa de la Almoyna de la Seu assignada per los actes de la Cort, segons pus largament es contengut en la suplicacio de les saluetats e retencions donada lo die de la proposicio feta per vostra senyoria, suplicant a vostra senyoria admetre les dites protestacions, retencions e saluetats e altres coses dessus dites, apres la qual admissio la dita Cort ab diligencia entendra a les coses per vostra senyoria com a dita lochtinent proposades a lahor e gloria de Nostre Senyor e honor e seruici del senyor

Rey e beneffici de tota la cosa publica, suplicant la present cedula esser insertada en lo proces de la dita Cort e esser ne feta carta publica.

Et incontinenti, pro parte dicte serenissime domine Regine fuit oblata quedam alia papiri cedula tenoris sequentis:

La senyora Reyna ha feta la conuocacio e congregacio de la present Cort per les causes e rahons en les letres de la dita conuocacio contengudes, e en la sua proposicio explicades, e no fo ne es de sa intencio fer preiudici algu al dit Principat de Cathalunya ne als singulars de aquell vniuersalment o particular, e per mes seruar indemne lo dit Principat e singulars de aquell, plau a la dita senyora Reyna e consent que per la dita conuocacio e per qualseuol actes en la present Cort fets e fahedors ne per lo dit consentiment per los del dit Principat prestat o que fan ab la cedula prop inserta per aquells offerta no sia fet preiuhi algu al dit Principat ne als Vsatges de Barchinona, constitucions de Cathalunya, priuilegis, pratiques, vsances e consuetuts o altres drets del dit Principat, generalment o particular, ne a prelats, religiosos, clergues, richs homens, barons, nobles, cauallers, homens de paratge, ciutats, viles e lochs de Cathalunya, ne als ciutedans, burgesos, habitadors de les dites ciutats, viles e lochs pertinents o atorgats, ans plau a ella que la present Cort, celebracio e finament de aquella no pusca esser treta a consequencia en esdeuenidor ne donen o fassen preiudici algu en proprietat o possessio al dit Principat ne als singulars de aquell, e per semblant salua es rete que per les dites protestacions o retencions no sia fet preiudici algu al senyor Rey ne a ses regalies, drets, preheminencies e superioritats en proprietat o possessio, en axi que lo dit senyor Rey e lo dit Principat e singulars de aquell sien e romanguen en aquells punct, stat e dret en que eren ans de la conuocacio dessus dita la present Cort conuocada e actes fahedors en aquella romanents en llurs plen dret, duracio e valor, e mana la predita cedula e la present resposta esser inserta e continuada en lo proces de la dita e present Cort.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Reuerendus dominus episcopus Ilerdensis, nobilis Berengarius de Vilariacuto, camarlengus, Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, Johannes de Corbaria, miles, gubernator Cathalonie, Raymundus de Papiolo et Johannes de Coponibus, domicelli, legum doctores, Guillermus Pontii de Fonolleto, sacrista Sedis Barchinone, consiliarii dicte serenissime domine Regine, et Raymundus de Caneto, domicellus, Curia et vicarius Ilerde, et plures alii in multitudine satis grandi.

Tenor vero locumtenentie seu potestatis dicte serenissime domine Regine, de qua supra in prima cedula presentis diete facta est mentio, quamque dicta serenissima domina Regina mandauit inseri et continuari in presenti processu est seriey sequentis:

In Dei nomine: Pateat vniuersis quod Nos Alfonsus, Dei gratia Rex Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comes Barchinone, Dux Athenarum et Neopatrie ac etiam Comes Rossilionis et Ceritanie. Ex certa scientia nostra et consulte, ampliantes vobis illustri Regine Marie, consorti nostre carissime, potestatem quam vos cum alia carta nostra data Barchinone esterna die, locumtenentem generalem nostram in Principatu Cathalonie et regno Maioricarum constituimus, vt in ipsa carta plenius continetur ac dicionem regnorum quibus presidere, nobis absente vos volumus, tenor presentis vos eandem Reginam Mariam nedum in dictis Principatu et regno, immo etiam in regnis nostris Aragonum et Valentie et omnium subditorum nostrorum in eis presentium et forum sortiendum preficimus, et in omnibus et singulis regnis et Principatu predictis generalem locumtenentem nostram constituimus, facimus, creamus ac etiam ordinamus cum latissima potestate ea omnia regendi et gubernandi quamdiu nos abesse contigerit ab eisdem, meroque et mixto imperio, alta et baxia jurisdiccione et plenissima gladii potestate vtendi, eaque ibi exercendi super gubernatorem generalem et eius vices gerentes, consiliarios, cancellarium, vicecancellarium, magistros rationales, thesaurariam, justitias, vicarios et quoscumque officiales nostros alios presidendi eosque puniendi et corrigendi, et etiam super prelatos, religiosas et eclesiasticas personas in hiis quibus eis preficimus, et super duces, comites, vicecomites, nobiles, barones, milites, generosos ciues, burgenses et quosuis alios subditos nostros, eosque citandi, capiendi et puniendi, treugas semel et pluries indicendi, guidandi, assecurandi, elongandi, supersedendi juxta vsaticos et constitutiones, pracmaticas. praticas et jus, et prout nobis ex regalia et preheminentia competit procedendi, marchas et represalias concedendi, vestraque propria manu in cartis et litteris subscribendi et signandi, deffectus et nullitates suplendi juxta conscientiam et secundum justitiam pronuntiandi, potestates feudorum recipiendi, retinendi et restituendi sententias a quibus appellari non possit ferendi in omnibus casis ciuilibus et criminalibus etiam si maiores cause fuerint et quantumcumque ordinis, tam principalibus quam appellationum et suplicationum etiam, tam a nostris quam a vestris sententiis oblatarum et offerendarum, judices delegandi et remouendi et eas cogno-

scendi et decidendi, procuratorem et procuratores constituendi et substituendi, cenas et procurationes presentie et comunia recipiendi, de officiis vaccantibus donec aliter ordinauerimus prouidendi et que ad aliorum nominationem conferenda erunt conferendi, juramenta, homagia et securitates officialium et preceptorum recipiendi, salaria merentibus constituendi et taxandi, audientiam per vos cancellarium, vicecancellarium et alios officiales nostros tenendi et celebrandi, causas colligendas, refferendas et decidendas comitendi, judices etiam per nos datos reuocandi, adjunctos dandi, notarios creandi et notariam per substitutum regere, facultatem dandi, legittimandi, judicia mutandi, aduocandi et confiscandi bona, quecumque crimina indulgendi demptis, heresis et lese magestatis perdonandi et remittendi, componendi, penas commutandi, curias et parlamenta conuocandi, tenendi et celebrandi et inceptas continuandi, foros, constitutiones et edicta in eis edendi et promulgandi, licentias armandi, capibreuiandi vltra mare nauigandi, arma portandi, accaptandi, artibus Medicine et aliis vtendi ac priuilegia militaria et generositates indulgendi, protectiones et saluaguardia, emparamenta et saluos conductus et alias securitates concedendi super lesionibus seu preiudicis, saluamenta, reparationes, reformationes et reintegrationes faciendi, elemosinas, confratrias et alia pia opera fundandi, edifficandi et concedendi et omnia alia et singula, tam in dictis regnis Aragonum et Valentie quam in dictis Principatu Cathalonie et regno Maioricarum vniuersaliter et generaliter, specialiter et singulariter, faciendi et exercendi que in dicta priori locumtenentie vestre carta continetur, quam et omnia et singula in ea contenta hic pro repetitis et expressatis habere volumus et decernimus vobis dicte Regine plenissimam concedimus potestatem, nos enim super omnibus et singulis antedictis nobis, vt Regi, Principi et domino ac alias qualitercumque pertinentibus et que possint quomodolibet pertinere etiam si persone nostre et regie dignitati ac preheminentie sint inherentia cum incidentibus, deppendentibus, emergentibus, accessoriis et connexis damus, concedimus atque comittimus vobis totum locum nostrum, vosque in eum ponimus et constituimus cum libera et generali administratione ac plenissima facultate, et hoc non obstante, alia carta nostra data Barchinone XXIII.ª die presentis mensis Madii cum qua illustrem Johannem Regem Nauarre, carissimum fratrem nostrum in dictis regnis Aragonum et Valentie generalem locumtenentem nostrum ponimus et constituimus hanc volumus preualere, promitentes in nostra bona fide regia habere perpetuo, rata, grata et firma quecumque fuerint per vos facta siue gesta in predictis et circa ea ac si per nos acta fuissent siue gesta, et in nullo

tempore contrafacere vel venire aliquo jure, causa vel etiam ratione sub bonorum nostrorum omnium ypotheca, nos enim ex nostra regali preheminentia et ex regie potestatis plenitudine ac de certa scientia et consulte omnem deffectum si quis sit vel emerserit et omne impedimentum et obiectum que quocumque foro, jure, constitutione, vso, vsatico, consuetudine et priuilegio cuiuslibet regni siue patrie possent in premissis per nos vobis dicte Regine comissis et elargitis vel aliquibus premissorum obici vel opponi aut que illis valeant derogare, nunc pro tunc, et e contra huius serie tollimus totaliter et suplemus et pro supletis haberi volumus et jubemus. Mandamus itaque cum presenti vniuersis et singulis prelatis, religiosis ecclesiasticisque personis, ducibus, comitibus, vicecomitibus, nobilibus, baronibus, militibus, ciuibus, burgensibus, hominibusque villarum et locorum et aliis vniuersis et singulis subditis nostris, necnon gubernatori nostro generali eiusque vice gerentibus, cancellario, vicecancellario, regenti cancellariam et thesaurario, magistro rationali, viceregibus, baiulis generalibus et localibus ac procuratoribus regiis, justitiis, çalmedinis, merinis, vicariis, baiulis, procuratoribus et collectoribus redituum, prouentuum et jurium nostrorum et aliis officialibus quibuscumque nostris in dictis regnis et Principatu, insulis et terris constitutis et locatenentibus eorumdem sub fide et naturalitate quibus sunt nobis astricti de certa scientia et expresse, quatenus Maiestatem nostram respicientes in nobis representatam existere vobis vestrisque ordinationibus, preceptis et jussionibus obediant et pareant in omnibus et per omnia tamquam nobis. In cuius rei testimonium presentem fieri jussimus nostro comuni sigillo impendenti munimine. Datum Barchinone XXIIII.ª die Madii anno a Natiuitate Domini M.° CCCC.° XXXII.°, regnique nostri XVII.°

Sig ✠ num Alfonsi, Dei gratia Regis Aragonum, Sicilie, Valentie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, Comitis Barchinone, Ducis Athenarum et Neopatrie ac etiam Comitis Rossilionis et Ceritanie, qui predicta laudamus, concedimus et firmamus.—*Rex Alfonsus.*

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: D., archiepiscopus Cesarauguste, cancellarius, Franciscus Sarçola, justitia, et Martinus Diez, baiulus generalis regni Aragonum, milites, consiliarii dicti domini Regis.

Sig ✠ num mei Johannis Vlzina, secretarii domini Regis predicti, eiusque auctoritate notarii publici per vniuersam dicionem suam qui de ipsius mandato predicta scribi fieri et clausi. Corrigitur in lineis VII.ª *et quamcumque ordinis*, et VIII.ª *tam a nostris*, et XV.ª *accesor*.

Paulo post premissa vero die martis intitulata VII.ª dictorum mensis et anni, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine dicte Sedis personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus jam per eos superius factis.

Et dictus multum honorabilis dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Bernardus Ferrarii et Ludouicus del Castell, legum doctores, ac Petrus Aymar, portarius regius.

In crastinum vero die mercurii intitulata VIII.ª dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo dicte Elemosine personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam in modum sequentem:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus jam per eos superius factis.

Et dictus multum honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: honorabiles Ludouicus de Castro et Johannes de Barbaria, legum doctores, Franciscus Cosida, portarius regius.

Vlterius autem die jouis VIIII.ª dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo dicte Elemosine personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine

Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam in hunc modum:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eos jam superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: Johannes Bernardi, notarius de scribania regia, Franciscus Cosida, portarius, et Johannes Huguet, virgarius Audientie regie.

Ceterum autem die veneris intitulata x.ª dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo Elemosine Sedis jamdicte personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam prout ecce:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eos jam superius factis.

Et dictus multum honorabilis dominus regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: honorabiles Ludouicus de Castro, legum doctor, Raymundus Mora, scriptor regius, et Leonardus Codina, portarius domini Regis predicti.

Subsequenter autem die sabbati vndecima dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° quadragesimo, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo dicte Elemosine Sedis prelibate personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dilluns primer vinent en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus de supra per eos factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit se stare et perseuerare.

Testes fuerunt ad predicta presentes: Leonardus Codina, Franciscus Cosida portarii regii, et Johannes Huguet, virgarius Audientie domini Regis.

Dicta die sabbati vndecima dicti mensis Junii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.°, honorabiles Franciscus de Plano, Hugo Fiuellerii, Bernardus ça Pila, ciues, et Franciscus Cartiliano, legum doctor, sindici ciuitatis Barchinone, qui jam diu est, comparuerant in dicta Curia facientes fidem de eorum sindicatu, obtulerunt quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta ciuitate Barchinone et decretatum vndecima mensis Martii proxime preteriti, clausumque et subsignatum per Gabrielem Canyelles, auctoritate regia notarium publicum Barchinone, et honorabilis consilii dicte ciuitatis scribam.

Item, dicta die Bernardus Muntanyola, sindicus Villefranche Penitensis, qui jam diu est, comparuerunt in prefata Curia faciens fidem de eius asserto sindicatu, obtulit quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta Villafrancha die XII. mensis Februarii anno predicto M.° CCCC.° XXXX.° proxime preteriti, clausumque et subsignatum per Petrum Alamany, notarium publicum Villefranche, auctoritate honorabilis archidiaconi Penitensis.

Item, etiam dicta die veneris Petrus de Palatiolo, canonicus et precentor Sedis Barchinone, qui diu est, comparuerat ad dictam Curiam sindicus, yconomus et procurator capituli Sedis dicte ciuitatis, faciens fidem de suo sindicatu obtulit quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta ciuitate Barchinone, videlicet, in domo dicti capituli tertiadecima die Februarii proxime preteriti clausumque et subsignatum per Matheum de Tesaraco, auctoritate regia notarium publicum Barchinone.

Item, amplius dicta die Anthonius Ferrarii, ciuitatis Vici, sindicus dicte ciuitatis Vici, qui jam diu est, comparuerat in dicta Curia faciens fidem de suo sindicatu obtulit quoddam publicum sindicatus instrumentum, actum in dicta ciuitate Vici quintadecima mensis Aprilis proxime preteriti, clausumque et subsignatum per Petrum Marchi Poqui, notarium publicum Vicensem, auctoritate domini Vicensis episcopi.

Adueniente autem die lune XIIII.ª dicti mensis Junii anno predicto

M.° CCCC.° XXXX.°, ad quam dicta Curia fuerat, vt pretangitur, continuata, multum honorabilis vir dominus Jaufridus de Ortigiis, legum doctor, consiliarius et cancellariam regiam regens, in domo dicte Elemosine personaliter constitutus, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, presentibus aliquibus de quolibet Brachio dicte Curie, continuauit dictam Curiam per hec verba:

—La senyora Reyna continua la present Cort per a dema en aquest loch mateix.

Illi vero de Curia dixerunt se stare et perseuerare in protestationibus per eos superius factis.

Et dictus honorabilis regens cancellariam, nomine et in personam dicte serenissime domine Regine, dixit, se stare et perseuerare.

Testes sunt qui ad predicta presentes fuerunt: honorabiles Raymundus de Papiolo et Ludouicus de Castro ac Johannes de Barbaroia, legum doctores.

Successiue autem die martis quartadecima dicti mensis Juniii anno predicto millesimo quadringentesimo quadragesimo, ad quam dicta Curia fuerat, vt prefertur, continuata, quare serenissima domina Regina fuerat, vt superius continetur, et erat etiam de presenti infirma taliter quod non poterat propriis pedibus ad dictam domum Elemosine, in qua dicta Curia celebrabatur, accedere, fecit se vehi seu apportari in quibusdam andis seu in quadam cella gestatoria ad dictam domum Elemosine, et ibidem personaliter existente, in quaquidem domo etiam pro celebratione dicte Curie fuerunt presentes hii, videlicet, qui sequntur:

Pro Brachio Ecclesie.

Venerabilis in Christo pater S., episcopus Barchinone.
Venerabilis in Christo pater B., episcopus Gerundensis.
Venerabilis in Christo pater A., episcopus Vrgellensis.
Frater Berengarius, abbas Monasterii Sancti Michaelis de Cuxano.
Frater Bartholomeus, abbas Monasterii Populeti.
Frater Franciscus, abbas Monasterii de Pulchropodio Auellanarum.
Frater . . . . ., abbas Monasterii de Scarp.
Bernardus Guillermus ça Maso, canonicus et prior capituli ecclesie Terrachone.
Petrus de Palatiolo, canonicus et precentor ac procurator capituli Sedis Barchinone.
Dalmatio de Raset, canonicus et procurator capituli Sedis Gerundensis.

Vincentius Ferrarius dez Puiol, canonicus et procurator capituli Vicensis.

Johannes Dalmatii, canonicus et sindicus capituli ecclesie Vrgellensis.

Frater Johannes Gispert, prior Sancti Quintini, procurator abbatis Riuipulli.

Frater Guillermus Borrell, procurator abbatis Sancti Genesii de Fontanis, Ordinis Sancti Benedicti, Elnensis diocesis.

Pro Brachio militari.

Johannes, comes Montanearum de Prades. . .
Guillermus Raymundus de Montecatheno.. . .
Johannes de Prades et de Cardona.. . . . . .
Raymundus de Cardona. . . . . .
Johannes Rogerii de Erillo. . . . . .
Hugo de Cardona.. . . . . .
Jaufridus de Rupebertino, filius vicecomitis de Rupebertino. . . . . .
Johannes Raymundus de Josa. . . . . } Nobiles.
Martinus Geraldus de Crudillis.. . . . . .
Johannes Berengarius de Josa. . . . . .
Dalmatius de Queralt.. . . . . .
Johannes de Montecatheno. . . . . .
Guillermus Raymundus de Josa. . . . . .
Matheus de Montecatheno.. . . . . .
Hugo de Cardona, minor. . . . . .
Petrus de Cardona. . . . . .
Arnaldus de Lupiano.. . . . . .
Johannes de Boxadors. . . . . .
Johannes Dortofa. . . . . .
Guillermus de Paguera. . . . . .
Michael de Boxadors. . . . . .
Franciscus Martinus Gralla. . . . . .
Raymundus de Paguaria . . . . . } Milites.
Anthonius de Maguerola.. . . . . .
Dominicus Dalbalat.. . . . . .
Anthonius de Muntfalco. . . . . .
Ludouicus dez Vall.. . . . . .
Johannes Margarit. . . . . .
Jacobus de Vallguarnera.. . . . . .

Johannes de Pontibus	Milites.
Melchior Icard	
Ludouicus Diuorra	
Ludouicus de Requesens	
Franciscus de Calders	
Bernardus Çalba	
Johannes Berengarius de Masdouelles	
Guillermus Raymundus dez Brull	
Ludouicus de Meya	
Ludouicus Romeu	
Berengarius de Copons	Domicelli.
Bertrandus de Vilafrancha	
Franciscus Alanya	
Jaufridus de Sancto Minato, minor	
Huguetus de Sancto Minato	
Johannes de Castroueteri	
Johannes Sort	
Johannes de Copons	
Pontius de Peramola	
Johannes Doriç	
Artaldus de Claramunt	
Petrus de Rabinat	
Bernardus Dargençola	
Franciscus de Gauer	
Johannes Dager	
Petrus Dager	
Ludouicus de Muntsuar	
Ludouicus de Vlzinellis	
Bernardus dez Vall	
Pontius ça Costa	
Bernardus Johannes Dolzinellis	
Johannes Despitles	
Michael Çaplana	
Gispertus de Ponts, junior	
Arnaldus Guillermi de Ponts	
Bernardus Dorrius	
Bernardus Johannes dez Bruyl	
Berengarius de Vilamari	
Raymundus Amiguet de Siscar	
Petrus çes Comes	

Guillermus Raymundus Dolzinelles. . . . . .
Johannes Diuorra. . . . . .
Paulus de Guimerano. . . . . .
Dalmatius de Muntsuar. . . . . .
Petrus Raymundus de Cardona. . . . . .
Pontius de Maldano. . . . . .
Aluarus Despeio. . . . . .
Guillermus Diuorra.. . . . . } Domicelli.
Michael Icard . . . . . .
Georgius Johannes Icard. . . . . .
Johannes de Paguaria. . . . . .
Ludouicus Miraualls. . . . . .
Anthonius Orenga.. . . . . .
Huguetus de Puiguert. . . . . .
Petrus Michael de Paguaria.. . . . . .

Pro Brachio vuiuersitatum et villarum regalium.

Franciscus de Plano.. . . . . .
Hugo Fiueller. . . . . .
Bernardus ça Pila. . . . . .
Franciscus Castilionis, ciuitatis Barchinone.. .
Narcissus de Canellis.. . . . . .
Gispertus Mathéu, ciuitatis Ilerde.. . . . . } Sindici.
Franciscus Burgues, ciuitatis Dertuse. . . . . .
Bernardus Riambau, burgensis ville Perpiniani.
Anthonius Ferrarii, ciuitatis Vici. . . . . .
Raymundus Bonanat, ville Ceruarie. . . . . .
Franciscus Puiol, ville Berge. . . . . .
Stephanus Romaguera, ville Cauquiliberi.. . .

Dicta serenissima domina Regina, mandauit legi ibidem et publicari per Laurentium de Casanoua, secretarium domini Regis, eo quare locumtenens prothonotarii propter indispositionem suam non erat ibi presens quandam papiri cedulam que jam cum dicta Curia fuerat concordata, tenoris sequentis:

La senyora[1] Reyna, attesa la indisposicio de sa reyal persona, la qual es notoria e manifesta e la Cort ne es plenament informada, e attes

[1] En nota marginal se lee: *Domina Regina de verbo Curie mutat locum ad vnam de duabus ciuitatibus ad diem X.am Januarii eligendi infra tempus predictum.*

que per consell de metges a present no pot entendre en los negocis de la present Cort, ans per obtenir benefici de curacio de la sua malaitia ha exir de la present ciutat de Leyda on la dita Cort se celebra e anar en altra part tro a tant sia en bona conualescencia e pusca entendre en los negocis de la dita Cort, per ço muda la present Cort ab voler e consentiment de la dita Cort de la dita ciutat de Leyda a la dita ciutat de Barchinona o a la ciutat de Tortosa, ço es en aquella de les dites ciutats que la dita senyora Reyna dins lo temps de la continuacio e prorogacio volra e elegira, e en la manera deius scrita per ses letres notificara.

E la dita Senyora continua e proroga la present Cort al deen die del mes de Janer pus prop vinent en vna de les dites dues ciutats per ella elegidora, segons la forma dessus dita.

Les quals continuacio, prorogacio e mutacio fa la dita Senyora ab les retencions, ordinacions e modificacions seguents, les quals retencions, ordinacions e modificacions fa la dita senyora Reyna ab voler e consentiment de la dita Cort, ço es, que no contrastant la duracio de la present Cort, axi continuada e prorogada en lo temps de la dita dilacio algun acte nos faça ni puixa esser fet en la dita Cort, ni ministre algu de e per la dita Cort, romanga per exercici de aquella durants les dites continuacio e prorogacio, exceptat que les XVIII. persones eletes per la Cort sobre los actes de la persona trametedora al senyor Rey puixen exequir llur comissio, no contrastant les coses dessus dites, retengut empero de voluntat e consentiment de la dita Cort que per necessitat vista a la dita Senyora essent la dita Senyora en disposicio de entendre en los negocis de la dita Cort pusca la dita Senyora artar e abreuiar lo temps de les dites continuacio e prorogacio, axi com si per aquella jornada fos de present continuada, fahent empero la dita Senyora abans per XX. dies, a saber, per ses letres als staments de la dita Cort e singulars de aquella, segons e per la forma que es acustumat notificar les conuocacions de Corts, la eleccio feta per ella de la vna de les dites ciutats de Barchinona o de Tortosa que ella elegira, e la artacio e abreuiacio del temps e la jornada, la qual la dita Senyora volra e elegira per continuar la dita Cort, les quals continuacio, prorogacio, mutacio ab les dites retencions, ordinacions e modificacions fa la dita Senyora ab saluetat e retencio que per aquelles no sia fet algun preiudici a la dita Cort ni als Braços, staments e singulars de aquella ne puixa esser tret a consequencia en sdeuenidor ans romanguen lo dit senyor Rey e la dita Cort en aquells punct, stament en que eren abans de les dites continuacio, prorogacio e mutacio.

Quaquidem papiri cedula lecta et publicata, dicta serenissima domina Regina ad palatium episcopale vnde venerat se reduxit.

Testes fuerunt ad predicta presentes: Reuerendus dominus episcopus Ilerdensis, nobilis Berengarius de Vilariacuto, camarlengus, Jaufridus de Ortigiis, regens cancellariam, Johannes de Corbaria, miles, gubernator Cathalonie, Raymundus Gilabert, miles, vicarius domini Regis, Raymundus de Papiolo et Johannes de Coponibus, legum doctores, Guillermus Pontii de Fonolleto, sacrista Sedis Barchinone, consiliarii dicte domine Regine, ac Raymundus de Caneto, domicellus, Curia et vicarius Ilerde.

APÉNDICE

I.—Deliberaciones del concejo de Cien Jurados, etc., sobre validez de la convocatoria de dichas Cortes; elección y licenciamiento de los síndicos de la ciudad de Barcelona.

Cert concell sobre lo loch on es la data de la letra de la conuocacio de la Cort feta a Terragona.

Dimarts de Carnes toltes a VII.ª de Febrer any M. CCCC. XXXX.te, los honorables consellers, tots V., e los honorables mossen Johan Lull, mossen Johan Buçot e mossen Huc Fiueller e misser Bonanat Pere e misser Francesch Castello, aduocats ordinaris de la ciutat, foren tots ajustats dins lalberch de mossen G. dez Soler e fo aqui proposat per lo dit mossen G. dez Soler que la senyora Reyna, com a lochtinent general del senyor Rey, estant en Ceragossa ab letra sua dada aqui a XXIIII. de Deembre prop passat hauie conuocada Cort general al Principat de Cathalunya, assignant loch a la ciutat de Terragona e jornada a XXIII. del present mes de Fabrer. E sie cert que la dita Senyora no deu conuocar Cort als cathalans si donchs no es dins lo dit Principat e ab data de loch qui sie dins lo dit Principat, per que ells demanauen de conçell quen ere faedor e ells dits consellers hauien pensat quen scriuissen a la dita Senyora ab letra la qual hauien ja feta dictar, mas no la volien trametre sens sabuda e consell lur, per ço ells los ne demanauen de consell lo qual ells exequirien.

E los dits appellats al dit conçell disputant aqui lacte per los dits aduocats e per tots foren de acord que la dita conuocacio nos era puguda fer de la dita ciutat de Ceragossa, e axi que fos notificat a la dita Senyora ab la letra dessus dita, la qual fon aqui legida e abilitada. E apres lo jorn mateix tramesa a la senyora Reyna per en Johan de Maella, correu qui parti vers les V. hores apres mig die.

Altre conçell sobre altre dubte de la dita conuocacio.

Apres dijous a XI. del dit mes de Febrer e los dits honorables consellers e los dits mossen Johan Lull, mossen Johan Buçot e mossen Huc Fiueller, misser Bonanat Pere e misser Francesch Castello, apellats per los dits honorables consellers ajustats dins la casa del conçell de XXX.te de la dita ciutat fon aqui exposat per los dits honorables consellers o per lo dit mossen G. dez Soler, que altre dubte los hauie occorregut sobre la dita conuocacio, lo quel ere axi peremptori que la Cort nos podie conuocar, ço es, que Corts nos poden conuocar sino per lo sol princep. E la dita senyora Reyna posat quel senyor Rey lin hagues dar poder que nol li podie hauer donat sino per acte de Cort e aprouant la Cort. Per ço ells dits consellers demanauen de consell sin scriurien a la senyora Reyna o com hi serie procehit.

E apres lo dit fet fon disputat aqui maiorment per los dits aduocats e fon dit que com lo senyor Rey, tenint Corts en Barchinona e sen dech anar en Napols a supplicacio de la Cort jaqui lochtinent seu general, la dita senyora Reyna e la Cort la accepta. E mes auant lo dit senyor dix que fora la Cort hauie dat poder a la dita Senyora de conuocar Corts tota vegada que ops fos a ella les volgues celebrar, e la dita Cort ho accepta. E que la derrera vegada que la dita senyora Reyna conuoca Corts generals a Muntço a tots los regnes e terres del senyor Rey, fo mostrat lo dit poder per la senyora Reyna e la Cort tench sa continuacio. E per ço fon conclos que non fos scrit a la dita Senyora, e que sperassen sa resposta de la dita letra a ella ja tramesa e apres que fos cercat e vist lo dit poder e si la Cort ques celebraue en Barchinona ho accepta apres quen fos tengut altre consell.

Conçell de Cent Jurats celebrat per elegir sindichs a la Cort de Terragona.

Diluns a XII. del mes de Febrer del any M. CCCC. XXXX.te., ajustat lo conçell de Cent Jurats en manera e forma acustumades fon aqui exposat per los honorables consellers o per mossen Bernat Fiueller, en nom e veu de tots com lo dit conçell ere appellat e ajustat per dues rahons.

La primera, per elegir sindichs a interesser per la ciutat en la Cort general, la qual la senyora Reyna ha conuocada als cathalans celebradora per ella, com a lochtinent general del senyor Rey en la ciutat de Terragona, segons es contengut en la letra de la conuocacio per los dits

consellers reebuda, la qual fon en lo dit consell publicada e legida per mi Gabriel Canyelles, notari e scriua del honorable [conçell]. E axi que per lo dit consell fos delliberat quants sindichs serien constituits ne de quina condicio si tots laychs o si haurie juriste e en qual manera serie procehit a la dita eleccio.

. . . . . .

E exposades les dites coses en lo conçell dessus dit, de continent, per lo dit conçell concordablament e sens alguna discrepancia fon delliberat que fos procehit a la eleccio dels dits sindichs, la qual fos remesa esser faedora per los dits honorables consellers e per XII. prohomens per ells dits consellers elegidors e lo nombre dels dits sindichs fos de nombre de quatre, dels quals los tres fossen laychs e lo terç fos juriste. E que per los dits honorables consellers fos fet memorial o nomina de sindichs, sobre los quals los dits honorables consellers e cascu dels dits XII. prohomens votassen ab cedules meses en capça e apres quen fos fet degut escrutini e que ans quel dit conçell se desapleguas fossen los dits sindichs per la dita manera elegidors publicats en lo conçell dessus dit.

Item, que apres celebrat lo dit conçell la vniuersitat e lo conçell de la dita ciutat se applegas a les graus del palau antich del senyor Rey e aqui en forma acostumada fos fermat lo dit sindicat als sindichs elegidors e als tres e dos de ells *in solidum*.

E semblantment, dona lo dit conçell poder als dits honorables consellers de [e]legir XXIIII. prohomens, los quals consellassen en los actes de la dita Cort ab poder de mudar los absents e en altra manera empetxats.

. . . . . .

E de continent los dits honorables consellers se appartaren en lo tauler, lo qual es en la dita sala, e aqui elegiren los XII. prohomens, los quals ensemps ab los dits honorables consellers fessen la eleccio dels dits sindichs, e foren los seguents los honorables:

G. de Vallsecca.	G. de Gualbes.
Bertran dez Vall.	Johan de Lobera.
P. Ar[nau] Pol.	Honorat ça Conomina, notari.
Francesch Lobet.	Johan Pla, candeler de cera.
Jacme Ros.	Johan Soler, fuster.
P. dez Torrent.	P. Sagarra, senyeller.

La qual eleccio dels dits XII. prohomens, publicada de continent en lo dit conçell, los dits honorables consellers primerament e apres los

dits XII. prohomens sen entraren en la casa de les eleccions e asseguts entorn lo tauler, lo qual es aqui fon discutit e concordat lo memorial fet per los dits honorables consellers e sindichs, e apres votaren cascuns, primo los honorables consellers e apres los dits XII. prohomens, de V. en V., ab cedules en la dita capça, fon de continent fet e seguit escrutini per lo honorable mossen Guillem dez Soler, conseller en cap, e per lo dit mossen Guillem de Vallsecca per lo dit mossen Guillem dez Soler a ell associat, present e entreuinent mi notari e scriua dessus dit. E fet lo dit scrutini, apparech que les mes veus foren dreçades als honorables:

Mossen Francesch dez Pla.
Mossen Huc Fiueller.
Mossen Bernat sa Pila.
Mossen Francesch Castello.

E axi en la dita manera foren elegits en sindichs, actors e procuradors a interesser en la celebracio de la dita Cort.

E apres fon publicat en lo dit conçell de Cent Jurats, lo qual encare romanie ajustat e açi prengueren fi e conclusio los dits actes.

Conçell dels XXIIII. elegit per los actes de la Cort tengut sobre notificacio dels actes de la dita Cort e sobre licencia donadora als sindichs qui son a Leyda que sen venguessen.

Diuendres a XVII. del mes de Juny any M. CCCC. XL., los honorables consellers, tots V., e la maior part del conçell de XXIIII. deputat per los actes de la Cort, la qual se celebraua al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda per auctoritat del conçell de Cent Jurats celebrat a . . . . . [1], constituits per la raho deuall scrita dins lort de la casa de la ciutat, fon aqi exposat per los dits honorables consellers o per mossen Bernat Fiueller, en nom de tots, com segons letres les quals derrerament hauien reebudes dels honorables sindichs qui son a Leyda, constituits per la ciutat a interesser per aquella en la Cort general, la qual la senyora Reyna, lochtinent general del senyor Rey, celebraue al Principat de Cathalunya en la dita ciutat de Leyda, la dita senyora Reyna, per curacio del accident de sa persona, degues partir e exir de Leyda dimecres de mati a XV. del dit mes de Juny, e hagues ans de sa partida

[1] En blanco.

continuada e prorogada la dita Cort fins al dos die del mes de Janer primer vinent e hagues feta mutacio del loch de la Cort a vna de dues ciutats a aquella, la qual la dita senyora elegirie, ço es, a la ciutat de Barchinona o a la ciutat de Tortosa, ab certes qualitats e entre les altres que durant la continuacio e prorogacio de la Cort alsguns actes nos continuassen en aquella, e per aquesta raho los dits sindichs de la dita ciutat haguessen ab letra lur demanada licencia de tornarsen a la dita ciutat, quar tots los altres sen tornauen e sen partien. E per ço que lo dit conçell de XXIIII. sabes los actes los quals se eren celebrats en la dita Cort, ans de la prorogacio e mutacio de loch, ells dits consellers hauien fet aiustar lo dit conçell, e foren en lo dit conçell recitats los actes de la Cort, segons les letres dels dits sindichs, ço es, certes protestacions e saluetats fetes per la Cort, axi sobre la conuocacio feta per la dita Senyora, lochtinent general dessus dita, a la ciutat de Terragona, e la mutacio apres feta a la dita ciutat de Leyda, les quals protestacions e saluetats eren stades admeses per la dita senyora Reyna. E com lo poder o lochtinencia de la senyora Reyna ere stat insert en lo proces de la Cort, e lo jurament lo qual la dita Senyora, com a lochtinent dessus dita, hauie fet al Principat de Cathalunya de seruar priuilegis [e] constitucions, lo qual jurament la dita Senyora hauie manat insertar en lo proces de la Cort e sen ere fet acte de Cort, feren encare legir aqui la proposicio feta a la Cort per la dita Senyora e la resposta feta per la Cort e certes protestacions e saluetats fetes per la Cort e admeses per la dita Senyora.

E exposades e legides totes les dites coses, la dita maior part del dit conçell de XXIIII. foren molt contents de les dites coses e hagueren aquelles per molt ben fetes procehides e enantades en la dita Cort. E foren de intencio sobre la licencia demanada per los sindichs de poder sen tornar que jassie no fos de necessitat quar lacte fet de simateix demostraue clarament que lo loch de la ciutat de Leyda no ere lo loch de la Cort com fos stat mudat, segons dit es, e que no si podien fer actes alsguns pero eren de intencio que la dita licencia de tornarsen los degues esser donada per los dits consellers e per lo dit conçell de XXIIII., constituits e elegits en los actes de la Cort per auctoritat del conçell de Cent Jurats. E de fet la dita licencia per tots fon donada e notificada als dits honorables sindichs ab letra dels dits honorables consellers, la qual los porta en Johan de Maella, correu de la ciutat, e açi pres fi e conclusio lo acte dessus dit.

II.—Instrucciones dadas por los consellers de Barcelona á los síndicos de la misma ciudad.

Instruccions fetes per los honorables consellers als honorables mossen Francesch dez Pla, mossen Huc Fiueller, mossen Bernat sa Pila e misser Francesch Castello, sindichs, constituits a la Cort conuocada a Tarragona.

En nòm de nostre Senyor Deu e de la Sagrada Verge Mare sua:

Memorial fet e instruccions fetes per los honorables consellers de la ciutat de Barchinona als honorables mossen Francesch dez Pla, mossen Huc Fiueller, mossen Bernat sa Pila e misser Francesch Castello, sindichs, per auctoritat del conçell de Cent Jurats elegits a entreuenir en nom e per part de la dita ciutat en la Cort general per la molt alta senyora Reyna, lochtinent del senyor Rey, conuocada als cathalans dins la ciutat de Terragona.

Primerament, quant a Deus placia que sien arribats al loch, ans que drecen a lurs posades, hiran fer reuerencia a la senyora Reyna e dir li han que los consellers e prohomens de la dita ciutat se recomanen en gracia e merce sua e donar li han la letra dels dits honorables consellers.

Item, quant intraran en la dita Cort com dege primerament constar de la persona que de la cosa, ans de totes coses procuren e facen los dits sindichs ensemps ab los altres, los quals entreuendran en la dita Cort e sens ells que la dita senyora Reyna mostre e face fe de sa lochtenencia e del poder que ha de conuocar les dites Corts, e que lo dit poder sie insert en lo començament del proces de la dita Cort, attes que la dita Cort e los actes los quals en aquella se faran han e deuen hauer tot lur supposit e fundament en lo poder dessus dit.

E per maior clarificacio o informacio dels dits honorables sindichs sobre lo poder de la dita senyora Reyna es posat aci a memoria com celebrant lo senyor Rey ara regnant Cort al dit Principat de Cathalunya en la ciutat de Barchinona, e la dita Cort sabes quel dit senyor Rey deuie partir de sos regnes e terres de sa mar constituits, supplica lo dit Senyor entre les altres coses que fos de sa merce jaquir la dita senyora Reyna, lochtinent sua, ab poder bestant de proseguir, finar e cloura la dita Cort. E lo dit Senyor faes resposta a les coses contengudes en la dita supplicacio e entre les altres coses liberalment atorgas e lexas sa lochtinent, la dita senyora Reyna, vsant de aquestes paraules original-

ment, ço es, que per ço com al dit Senyor couenie de necessitat partir se lauors de present de la dita Cort e encara exir e anar, Deu volent, fora sos regnes e terres deça mar constituits, li pleye fer e crear, e de fet feye, constituhie e creaue lochtinent sua general en lo dit Principat de Cathalunya e president en la Cort per continuar aquella, en absencia del dit Senyor, la Reyna sa muller. E donaue e atorgaue plen poder a ella de fer totes les coses en la supplicacio contengudes, e encare altres, segons en les cartes e instruments de la dita lochtenencia faedors pus larch seran contengudes. E mane a mossen Jacme Calliç, etc. E aço fon fet per lo dit Senyor e acceptat per la Cort a XIII. de Maig del any mil quatrecents trente dos.

Mes auant se deu be attendre a les paraules dejus scrites contengudes en vna letra que la senyora Reyna feu als honorables consellers, dada en Valencia a II.os de Setembre any M. CCCC. XXXV., com lo cas del senyor Rey se fon seguit. E ab la dita letra la dita Senyora pregaue los consellers li volguessen trametre dos missetgers, los quals per la ciutat fossen en son conçell per consellar la ab altres missetgers de altres vniuersitats. E en la dita letra la dita Se[n]yora diu aquestes paraules: «En defensio de sos regnes e terres, dels quals per lo dit Senyor en sa partença secretament ab poder e lochtenencia general, no solament en [lo] Principat de Cathalunya, mas encare en los regnes de Arago e de Valencia e de Mallorques, nos fon donat carrech, manant nos que aquell no mostrassen sino occorrent alguna gran necessitat. E aço vulla, etc.»

Per ço los dits honorables sindichs, informats de aço, sien attents e tenguen esment al dit poder e als kalendaris del dit poder donat a la dita senyora Reyna e del dit acte de la dita Cort. E si lo kalendari del dit poder es abans o apres de la resposta feta per lo dit Senyor a la dita supplicacio e ab quina expressio de paraules es donat lo dit poder, e sobre les dites coses dubtauen, consulten ne los dits honorables consellers.

Item, que en lo introhit de la dita Cort prouehesquen ab aquelles cedules necessaries e opportunes a la indempnitat del dit Principat e saluetat de son dret lla on tal conuocacio per alguna causa no posques esser feta. E totstemps sien recordants de fer en los casos on sera necessari fer degudes e bastants protestacions e atendre a la cedula donada per an Johan Oliuer.

Item, aduertesquen los dits honorables sindichs en fer abilitar la dita Cort, a fi que algun estrenger ne altra qualseuol persona, la qual de dret o per constitucio de Cathalunya e vsança no sie abil a entreuenir en Corts, no hi entreuengue.

E fetes les dites coses, los dits sindichs entenen en los affers, los

quals per la dita senyora Reyna seran proposats en la dita Cort es tractaran en aquella ensemps ab tots los altres de la dita Cort, a lahor de Deu e seruey e honor del senyor Rey e ben auenir e vtilitat de tot lo dit Principat de Cathalunya, segons los sera ben vist faedor.

E haien a memoria los dits sindichs que a conclusio de qualseuol actes, los quals en les dites Corts sien proposats, no procesquen sens que primer no consulten los honorables consellers e haien cobrada lur resposta com ja sapien cascuns que tal es lo custum loablament obseruat en altres Corts passades e axi generals com particulars.

Encare mes aduertesquen los dits sindichs per la honor de la dita ciutat en conseruar e continuar les preheminencies quels sindichs de aquella han acustumades hauer en Corts particulars, axi en parlar primer e seure com en eleccions faedores e qualseuol actes, los quals sien gens honorosos e pesats com semblants actes sien molt trets a consequencia.

Item, que sien be attents que sie seruada a la vngla la constitucio per la qual es prouehit que veguer algu no sie de la vegueria de la qual serie prouehit, e que sien toltes totes prouisions per les quals sie prouehit quels regents les vegueries puxen esser los habitans en aquelles com sie en frau de la dita constitucio.

Item, que ab diligencia entenguen sobre la justicia e bon stament del Principat de Cathalunya procurant hi sie prouehit ab degudes constitucions e ordinacions e singularment sobre los abusos quels officials reyals del dit Principat fan e continuen fer indifferentment.

Item, que ab subirana diligencia entenguen quels greuges ja en altres Corts donats e donadors, axi per la ciutat com per singulars de aquella, sien degudament prouehits, segons per la dita ciutat los seran tramesos.

Totes les dites coses e altres que als dits honorables sindichs occorreguen, facen e procuren a be e vtilitat de la cosa publica de la dita ciutat e del dit Principat, ensemps ab los altres del dit Principat qui entreuendran en la dita Cort e sens aquells, e que aduertesquen ab gran vigilancia que per les coses que faran dins o fora la dita Cort no sie fet algun preiudici, nouacio o derogacio als Vsatges de Barchinona, priuilegis, libertats, gracies, concessions e vses de la dita ciutat e dels singulars de aquella, ans cascuna vegada de paraula e en scrits expressament ne protesten e so retenguen e ho saluen a la dita ciutat e als singulars e habitadors de aquella largament e bastant. E de tots los affers axi com se seguiran scriuen complidament e souin a la dita ciutat o als consellers de aquella.

«Cartas reals originals.»
III.—Correspondencia de los Reyes doña Maria y D. Alfonso á los consellers de Barcelona, etc.

Als amats nostres los consellers de la ciutat de Barchinona.

La Reyna:

Prohomens: Nos, per raho de cert accident de nostra persona, a consell dels metges, hauiem delliberat anar a la ciutat de Valencia e differir la conuocacio de la Cort de aqueix Principat fins al Pascor. Ara per ço com per gracia de Deu hauem pres algun millorament e per alguns altres salutables sguarts, los quals, Deu volent, comunicarem a vostres sindichs e açi per squiuar longitud no curam exprimir, hauem deliberat conuocar la dita Cort per al XXIII. dia del mes de Febrer prop vinent en la ciutat de Tarragona. Notifficam vos ho pregant vos molt affectuosament que donets orde los vostres sindichs sien la dita jornada en lo loch dessus dit e per res no y fallegan, cor nos, mijançant la gracia diuinal, no y entenem a fallir per maior spatxament de la dita Cort, a honor e gloria de Deu, seruey del senyor Rey e benifici gran de la cosa publica de tot aqueix Principat. Data en Çaragoça a XXVI. dias de Janero del anyo de la Natiuitat de Nuestro Senyor mil quatrozientos quaranta.—*La Reyna.* (Rubricado.)

In itinerum et viarum locumt. I.°

Als amats e feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Barchinona.

La Reyna:

Prohomens: Vostra letra hauem reebuda feta a VIIII.° del present, per la qual hauem entes entre les altres coses que, vosaltres posats, dubte en la conuocacio per que les letres de aquella o lurs dates son fora lo Principat de Cathalunya hoc e pus fort que entenets aço esser preiudicial e greuge al dit Principat, a la qual vos responem quens marauellam molt vosaltres vullats metre dubte en cosa tant clara com es aquesta. E podets pensar que ans que nos la faessem ho hauem volgut fer veure e ab gran consell remirar e ja ans que partissen de aqueixa ciutat, e entre les altres coses trobam e vehem dos casos semblants formalment a aquest, ço es que lo senyor Rey en Pere, de gloriosa recordacio, estant en Çaragoça, conuoca Corts als cathalans a Vilaffrancha de Penedes, la qual apres muda en Barchinona, e fonch en lany mil

CCC. LXVI. Item, lo senyor Rey en Ferrando, de benauenturada memoria, stant axi mateix en Çaragoça, conuoca Corts als cathalans a Tortosa, e fonch en lany mil CCCC. XIIII. Ne largument que allegau de Montço fa res al fet, car segons vosaltres sabets e pot recordar als qui y foren la loct[inenci]a nostra general cessa ladonchs. Concordant nos ab lo Rey de Nauarra que la loct[inencia] de Arago e Valencia restas a ell, e la de Cathalunya a Nos, e no fora propri en lo loch indifferent fer spatxar les letres, ans per tolre dubitacio se spatxaren en Leyda. E tal facultat en lo senyor Rey e nos es que, si fora lo Principat volem fer spatxar les letres de la conuocacio podem ho fer, e fins ho volem sperar dins per semblant, e axi pregam vos molt affectuosament no vullats metre dubitacio en ço que no es ne pot esser ne cercar voluntaris greuges axi infructuosos com aquest, per manera que, foragitada tota dilacio, los affers de la Cort se puixen breument spatxar, a laor de Deu, seruey del senyor Rey e gran vtilitat de la cosa publica de tot aqueix Principat. E per maior clarifficacio vostre nos hauem scrit e dat carrech al Mestre racional, a micer Joffre Dortigues, micer Bonanat Pere, micer Ramon dez Papiol e micer P. Rexach, que sobre aquest article e altres qui sobre aço occorregan se vegen e confiran ab vosaltres e a hull vos mostren com foragitada tota dubitacio hauem poscut fer. E nons volem metre en oblit com per certes vrgents affers aci crescuts, per los quals creem hauer necessariament e forçada aci aturar VI. o VIII. jorns hauem proueyt a Tarragona sobre la prorogacio de la Cort, fins a quatre dies del mes de Març pus prop vinent, creem lo que pochs dies ha vos scriuim haura obrat que los vostres sindichs no y falliran a la jornada. Data en Çaragoça a tretze dias de Febrer any de la Natiuitat de Nostre Senyor mil CCCC. quaranta.—*La Reyna.* (Rubricado.)

In itinerum et viarum locumt. I.°

Als amats nostres los consellers de la ciutat de Barchinona.

La Reyna:

Prohomens: Per gracia de nostre Senyor Deu, ir ans de mig jorn arribam aci assats ab bona sanitat, jatsia laça del cami, ab intencio de no aturar, ans de continuar fins fossem a Terragona. E per tant com per mossen Guillem Ramon de Moncada, maior de dies, e per alguns altres nos es stat affermat que en la vila de Cambrils e en alguns altres lochs circumuehins e molt propinques a la dita ciutat de Terragona se moren de pestilencia, per que rahonablament, si axi es, seria dubtador la dita pestilencia no fos tost en la dita ciutat, trametem a aquella e en

les parts circumuehines lamat uxer darmes del senyor Rey mossen Gilabert, per que mijansant ell haiam sobre aço vertadera informacio, e aquella hauda puixam prouehir si vist nos sera faedor sobre la mutacio del loch, a salut nostra e de vosaltres e de tots los altres conuocats, car semblens esser molt maior expedicio de la Cort prouehir ans de esser applegada que apres. Daço vos hauem volguts auisar e per semblant del que deliberarem serets de continent auisats. Data en Leyda a XII. dies de Març any mil CCCC. XXXX.—*La Reyna.* (Rubricado.)

In itinerum et viarum locumt. I.°

Als amats e feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Barchinona.

La Reyna:

Prohomens: Vostres letres hauem rebudes ensemps ab la patent del bisbe de Gerona e vna dels creedors de mossen Bernat de Senesterra, *quondam,* e aquelles enteses en quant toca les requestes quel bisbe de Gerona ha fetes als dits creedors, com a possehidors del delme del peix del stany de Castello Dempuries, scriuim al dit bisbe stretament e congoxosa al fi que almenys se tinga per dit quel sobresehiment quens hauia offert sia, axi en les coses possehides per les singulars com per la ciutat, la letra del qual vos trametem ensemps ab la present e ab la dita letra del bisbe. Quant toca la intercessio que hauets feta, segons vostra bona costum, en lo fet del entredit loam vostra diligencia e vs regraciam vostra bona intencio, pero pregam vos que en lo finar de la questio no romanga preiudici algu al dret e jurediccio del senyor Rey, e per ço volriem que los aduocats del fisch hi sien demanats ensemps ab lo veguer. Per tal com nos scriuim al dit bisbe quens responga de sa intencio fets que lo portador de la letra sia curos de cobrar sa resposta. Data en Leyda a XVII. de Març del any M. CCCC. XXXX.—*La Reyna.* (Rubricado.)

In comuni XI.°

Als amats e feels nostres los consellers e prohomens de la ciutat de Barchinona.

La Reyna:

Prohomens: Informada vertaderament de la mortalitat pestilencial qui es stada e vuy es en la vila de Cambrils axi propinca a la ciutat de Tarragona que versemblantment se deu, es pot duptar e tembre fort prest no sia en la dita ciutat de Tarragona per prouehir a la salut de nostra persona, e de tots los altres hauem continuades, prorogades e

mudades en la present ciutat de Leyda, en la qual, per gracia de nostre senyor Deu, presencialment som, al tercer dia del mes dabril pus prop vinent, les Corts per nos als cathalans conuocades en la dita ciutat de Tarragona e lla continuades e prorogades, e jatsie les dites continuacio, prorogacio e mutacio de loch haiam fetes intimar e notifficar ab veu de publica crida en la dita ciutat de Tarragona, per que de aquelles nos pusques per algun ignorancia allegar. Encara empero hauent grandissima voluntat e no sens causa en lo spatxament de les dites Corts, altra vegada vos ho notifficam, pregant e encarregant vos que pus som ja, e mijançant la gracia diuinal continuament entenem esser en la dita ciutat de Leyda lo die assignat en aquella ab diligencia curets esser. Data en Leyda a XVIIII. dies de Març del any M. CCCC. XXXX.—*La Reyna*. (Rubricado.)

In itinerum et viarum locumt. I.°

Al feel nostre en Ponç dez Catlar patro de galea.

La Reyna:

En Ponç dez Catlar: Si poch aduertir a vostra propria honor deuriets almenys massa millor attendre al carrech que attentats donar a la maiestat de vostre Rey e Senyor e al dan de la cosa publica qui sots ombra de les sues ales reposa. Com donchs grandissima clamor dels dampnificats e assenyaladament e derrera del sindich de la ciutat de Barchinona ja les nostres orelles infest dients com vos e vostres consemblants patrons, ministres, complices e sequaces vostres e lurs, sots color de seruir lo senyor Rey e de guerreiar sos enemichs, posants vos en lochs que nunqua los trobariets, ço es del cap de Tortosa al port de Salou e per la costa de Cathalunya no vs enuergonyits les fustes qui a la dita ciutat de Barchinona e en altres parts naueguen e venen carregades de vitualles e altres mercaderies e bens pendre e desrobar los homens per la mar nauegants e caminants per la terra violentment apresonar posant aquells al rem e fahent los rescatar e despullar de llur treballada substancia, e aquells sis defenen impiadosament liurar a mort e conseguentment lurs mullers e infants fer morir de fam e anar a desayre e ab gran offensa de la maiestat diuinal, carrech e vilipendi del senyor Rey e nostre e irreparable dampnatge de la dita ciutat e de tota la cosa publica. Supplicant per ço lo dit sindich ab no poqua instancia molt stretament vos manam, sots lo deute de fidelitat e naturalesa, que sots tengut al senyor Rey e sots les pus grans e rigoroses penes que a vos podem imposar que de tals e tant detestables coses vos abstingats e los

bens, robes e mercaderies e encara les persones que hauets preses e robats restituhiscats e dexets anar decontinent, en altra manera que fins aci no hauets en lo seruey del senyor Rey entenent e cessant guerreiar los seus vassalls constituhits sots custodia e proteccio sua. En altra manera volem quens sia cert que com los Vsatges e constitucions de Cathalunya donen per enemichs del senyor Rey, per aquesta raho vos e tots vostres ministres, complices e sequaces e altres consemblants ab gran diligencia fareu continuar los processos que en vigor dels dits Vsatges e constitucions contra vos e los altres nos ha couengut per aço començar e per virtut de aquells e en altra manera mijançant justicia procehirem e procehir farem contra vos e vostres ministres, complices e sequaces e altres consemblants e bens vostres e lur axi rigorosament e sens alguna merce que molt mes vos valguera no hauer james vista galea. E no resmenys, certificarem de tot lo senyor Rey per ço que axi mateix contra vos e los altres semblants coses attentants faça la prouisio ques pertany. E de la presentacio a vos de la present fahedora entenem star a relacio del portador qui ha jurat vertaderament per aquella. Data en Leyda a VIIII.° dies dabril any mil CCCC. XXXX.—*La Reyna.* (Rubricado.)

Als amats e feels nostres los consellers e prohemens de la ciutat de Barchinona.

La Reyna:

Prohomens: Segons ab altra letra nostra scriuim al veguer o batle de Barchinona, per certes justes consideracions que son seruey del senyor Rey e benefici publich, hauem deliberat que ans de totes coses haiam la informacio dels dans per los quals la galea den Ponç dez Castlar es stada presa que vs pregam affectuosament e vs encarregam que façats per manera que si la informacio no es perfeta se acabe ab tota diligencia, e senyaladament de les persones meses per força en la dita galea, e de quina nacio son cascuns e quals tenen coses e mullers e quals son meses per crims o per vagabunts e quals son acordats, a fi que sobre la liberacio de aquells qui deuran esser liberats e detencio dels altres qui deuen romandre e encare sobre les altres coses ques pertanguen puxam prestament prouehir, e que entretant la dita galea stiga ben guardada sens desarmar la ne fer hi altra nouitat fins que vista la dita informacio hi haiam prouehit. Data en Leyda a XVIII.° dies de Abril del any M. CCCC. XXXX.—*La Reyna.* (Rubricado.)

In locumt.

Als amats e feels nostres los consellers de la ciutat de Barchinona.

Lo Rey:

Prohomens: Entes hauem que vosaltres haueu fet pendre lo feel nostre en Ponç dez Catlar ab la sua galea, ab la qual, com a soldat nostre, deuia e volia venir nos seruir, de que som molt marauellats. Per ço vs pregam, encarregam e manam tan affectuosament e streta com podem que en tot cas del mon deliureu lo dit en Ponç dez Catlar de preso ensemps ab aquells que teniu presos de la sua galera, a fi que liberament pugua venir de continent en nostre seruey. E aço per res no haia falla sins desijau complaure e seruir com vullam en totes maneres que axis faça. E si per ventura vosaltres preteneu hauer feta la dita capcio justament, e per causes rahonables ab tot axo remeteu lons ensemps ab lo proces que fet li haueu, car nos juxta los merits o demerits de son proces conexerem dell com de soldat nostre. E sens falla si en res vos sera tengut nos vos administrarem compliment de justicia dell. Dada en Gayeta a XIIII. dies del mes de Agost del any mil quatrecents quaranta.—*Rex Alfonsus.* (Rubricado.]

In comuni IIII.°

La Reyna:

Venerable pare en Christ: Entes auem que hauriets requests los consellers de Barchinona que conpareguen deuant vos per pagar tots forescapis e altres drets que vs sien deguts per qualseuol trespostacio ho alienacio de delmes, de pex de mar e de stany e altres del comdat de Empuries, los quals affermats esser tenguts en feu per vos e vostra dignitat. E tots censos e altres drets que vs sien deguts per raho del dit pretes feu e per capbreuar e regonexer vos aquell, e com aço sie interes principal del senyor Rey, qui es senyor proprietari del dit comdat, car la ciutat de Barchinona e altres solament lo tenen per titol de penyora, e lo dit Senyor e nos e encare a la dita ciutat, axi com a succehints en dret daltri, agam justa causa de ignorar les coses per vos demanades, maiorment que en temps del senyor Rey don Marti, de gloriossa memoria, qui succehi en lo dit comdat e feu de aquell feut diuersos enpenyoraments o alienacions, ne apres alguns de vostres predecessors james tal questio no han moguda jatsia les dites coses fosen notories ha ells e a tota Cathalunya, e specialment an aqueix bisbat. E per ço couingues consultar lo dit Senyor, lo qual sens dubte volra be desliberar. Per tal, molt affectuosament vos pregam e encarregam vulats en aquest

fet sobreseure fins lo dit Senyor sie en les parts deça, car si dret auets algu per ço que fet hauets vos romendra conseruat ne lo dit senyor Rey com a ver catolich volra prejudici de vostra dignitat ne nos tampoch. Mas deuets pensar lo dit Senyor ab quanta inpaciencia totllerarie tanta ingratitut que auria de la dignitat a la qual, stant sa senyoria en les parts della, vos ha fet promoure e exelçar, durant la sua absencia li sussitacets tan gran e tan ardua nouitat en les coses sues de part deça; e axi pregam vos que en continent nos respongats de vostra intencio, a fi que de aquella e de ço que vs scriuim puxam la sua magestat certificar. Dade en Çeragossa a XXVIII. dies de Deembre del any mil CCCC. XXXX.—*La Reyna.*

Al venerable pare en Christ B., per la diuinal miseracio bisbe de Gerona [1].

«Letres closes.»

IV.—Correspondencia dirigida por los consellers de Barcelona á los Reyes, síndicos de la ciudad en las Cortes, etc.

A la molt alta e molt excellent Senyora la senyora Reyna Darago e de Sicilia.

Molt alta e molt excellent Senyora:

De la vostra molt gran excellencia reebem a v. del present mes vna letra closa dada en Çeragossa a XXVI. del mes de Janer prop passat, ab la qual ha plagut a vostra gran senyoria notificar nos com per accident de vostra persona a consell de metges hauiets delliberat anar a la ciutat de Valencia e differir la conuocacio de la Cort del Principat de Cathalunya fins al paschor. E per ço com per gracia de Deu hauets pres algun millorament e per alsguns altres salutables esguards hauets delliberat conuocar la dita Cort per al XXIII. die del mes present de Febrer en la ciutat de Terragona, e pregats a nosaltres que donem orde los nostres sindichs sien en la dita jornada en lo loch dessus dit e per res no hi falleguen com vos, Senyora, migençant la gracia diuinal no hi entenats fallir per maior espetxament de la dita Cort, segons en la dita letra de vostra gran senyoria es largament contengut. Apres, Senyora molt alta, a VIII. del present mes de Febrer hauem reebuda la letra patent de la conuocacio de la dita Cort, dada en Çeragossa a XXIIII. del mes de

[1] Archivo Municipal de Barcelona.—Registro *in folio*, encuadernado en pergamino, sin foliar, en el lomo de cuyas cubiertas se lee el epígrafe siguiente: *Cartes reals originals. 1400 fins 1441.*

Deembre prop passat, ab la qual vostra gran senyoria diu e mana a nosaltres que constituam nostres sindichs ab bestant poder, los quals lo dit XXIII. die de Febrer sien en lo dit loch on vos, Senyora, entenets esser, Deu volent, per la celebracio de la dita Cort. E per ço, molt alta e molt excellent Senyora, com es propri que ans de totes coses la nostra present letre sie a la vostra gran altesa presentada ab aquella, auisam vostra gran senyoria del empetxament deius scrit. Mas primerament retem a Deu omnipotent laors e gracies infinides com li ha plagut dar millorament de vostre accident a vostra molt excellent persona, lo qual millorament entrant vos, Senyora, en Cathalunya succehira, de bo en millor, e mes, Senyora, com mes continuerets de entrar dintre com la sua influencia sie molt propiciable a benifici de sanitat. A la diuinal maiestat placie per sa merce satisferne a vostre desig e al nostre vniforme per tots temps ab lo vostre. Apres, Senyora molt excellent, retem a vostra gran excellencia humils gracies e merces com li ha plagut notificar nos ab la dita sua letra closa la conuocacio de la dita Cort, ans de presentacio de la letra patent de la conuocacio dessus dita com ho haiam a prerogatiua singular. E fora stat a nosaltres molt agradabla que lo acte de la dita conuocacio fos tal que dubte algu no reebes, segons fa e es aquest que la dita conuocacio es stada feta e la letra de aquella dada fora lo dit Principat e no dins aquell, com sie, ab gran honor e reuerencia de la vostra gran senyoria parlants, molt preiudicial al dit Principat, en tant quels conuocats nos curarien de esser lo jorn prefigit en lo loch assignat. E on fossen la dita Cort començaria a pendre gran destorb e lagui per la dita raho com tot primer se hauria al dit greuge degudament prouehir, e deu be recordar a vos, Senyora, que deliberat per vos, Senyora, en la vila de Muntço on celebrauets Corts generals, conuocas Corts particulars al Principat de Cathalunya e consellar a vostra gran senyoria que la dita conuocacio no la fessets en la dita vila si be es tenguda per loch indiferent, mas dins lo Principat de Cathalunya e axi ho feu loablament vostra gran senyoria. Notificam ho donchs, Senyora molt excellent, a vostra gran senyoria per nostre descarrech entretant hi puxe degudament prouehir vostra gran excellencia, la qual la sancta diuinitat vulle en sa gracia conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a VIIII. de Febrer del any de la Natiuitat de Nostre Senyor M. CCCC. quarante.

Senyora: Vostres humils seruidors e vassaylls qui besants vostres mans humilment se recomanen en vostra gracia e merce. Los consellers de Barchinona.

Al molt honorable e molt saui misser Francesch Castello, doctor en leys en la vila de Perpenya.

Misser Francesch: Certificam vos com lo conçell de Cent Jurats de aquesta ciutat celebrat ir que fon dilluns a XXII. del present mes de Febrer han elegits o per auctoritat de aquell son stats elegits quatre sindichs per entreuenir en la celebracio de la Cort per la senyora Reyna conuocada al Principat de Cathalunya, e son los dits sindichs los honorables mossen Francesch dez Pla, mossen Huc Fiualler, mossen Bernat ça Pila e vos, als quals prestament deu esser fermat lo sindicat, segons es acustumat. Per ço, vs pregam ab gran affeccio que prestament posets los affers per los quals sots anats aqui en tal apuntament que no contrastant vostra absencia prenguen la desaxida que desijats e pus ho haiats assegut vengats prestament per anar ab los dits vostres companyons a Terragona per on la dita Cort se deu celebrar e no haie falta, quar vostres consindichs no partirien james sens companya vostra. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda. Scrita en Barchinona a XXIII. de Febrer del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Al discret en Johan Oliuer, notari, sindich de la ciutat de Barchinona, present en Terragona.

Senyer en Johan: Reebudes dues letres vostres dels affers per los quals sots aqui, vos responem que a nosaltres plau lo loguer que hauets fet del alberch del honrat en Comes, e que començ a XXIII. del present mes de Febrer, per lo preu de XII. florins per cascun mes e anticipadors lo present jorn. E per la primera paga anticipadora demanarets al senyer en Barthomeu Marti, mercader de Terragona, cunyat del honorable en Jacme de Gualbes, dotze florins, los quals vos liurera ab la letra que li trametem, la qual li liurarets. Al fet de vostra romasa o venguda hauem delliberat que romangats aqui pus la primera porrogacio es feta fins a la segona porrogacio inclusiue, la qual sera a X. de Març de prop vinent e aquella feta que ab la gracia de Deu vosen vingats de continent. E entretant siats prestament de nostra part ab los honorables consols de Terragona faent los clamors de la galiota den Terrago, la qual es a Çalou, e desarme e pren les gents dels lahuts e barques, les quals porten vitualles a aquesta ciutat, e los de Tortosa no volen que les barques carregades de forment propri e comprat per

aquesta ciutat pertesquen de Tortosa mentre la dita galiota exercit los dits actes axi preiudicials e reprouats, de les quals coses nosaltres hauem scrit poch ha als dits consols per en Johan de Maella, correu de aquesta ciutat, e per ço continuarlosets els tendrets a prop que vullen prouehir quel dit obstacle ces e no vullen que ab ferro e cautiri si haie a prouehir attes quel patro no serue la seguretat que ha prestada de no dampnificar persones e bens dels vassaylls del senyor Rey, segons los dits consols han a nosaltres ab certa letra lur affermat esser stada prestada, e dats los a sentir que nosaltres prenem aço ab gran agror. E tengueus Deus en sa guarda. Scrita en Barchinona a XXVI. de Febrer any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona.

A la molt alta e molt excellent Senyora la senyora Reyna Darago e de Sicilia.

Molt alta e molt excellent Senyora:

De la vostra gran excellencia hauem reebuda ab humil reuerencia e honor vna sua letra dada en Leyda a XII. del present mes de Març, ab la qual per vostra gran senyoria som auisats com a XI. del dit mes vos, Senyora, arribas en la dita ciutat assats ab bona sanitat jassie lassa del cami; de semblant auisament de tan salutabla noua de vostra molt cara e molt desijada sanitat retem a vostra gran senyoria humils accions de gracies, supplicants humilment a Deu omnipotent nos vulle fer tanta de gracia que la sanitat de vostra precara persona succehesque de bon en millor. Retem encare a vos, molt alta Senyora, humils accions de gracies com principalment per esguard de vostra desijada salut e apres de nosaltres e de tots los altres conuocats, hauda certificacio de mossen Ramon Gilabert, del cas de la pestilencia quis diu esser a Cambrils e en altres lochs circumuehins de Terragona entenets, Senyora, prouehir si vist vos sera faedor a mutacio del loch, hauents, Senyora molt alta, nosaltres per molt sancta vostra molt arreglada intencio, vos supplicam molt humilment que en fer la mutacio si a vostra gran senyoria parra esser faedor vos placie lunyar de tots preiudicis, los quals causar se poguessen, axi a les constitucions de Cathalunya com en altra manera. Significant vos, molt alta Senyora, per ço com certs ne serets aconsolada que aquesta ciutat per la clemencia diuinal e altres lochs circumuehins es constituida e son constituits en plena sanitat tot cas pestilencial remogut, e la diuinal prouidencia vulle vostra virtuosa e preeleta persona conseruar en sa gracia benauenturadament e votiua. Scrita en

Barchinona a xv. de Març del any de la Natiuitat de Nostre Senyor M. CCCC. XL.

Senyora: Vostres humils seruidors e vassaylls qui besants vostres mans humilment se recomanen en vostra gracia e merce. Los consellers de Barchinona.

Als molt honorables e molt sauis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Aqui va lo discret en Johan Oliuer, notari e sindich de aquesta ciutat, per supplir, segons es acustumat, la absencia dels sindichs per aquesta ciutat constituits a interesser en la celebracio de la Cort conuocada per la molt alta senyora Reyna, e a carrech per nosaltres de encercar posada o posades e forniment de aquelles e altres coses necessaries per los dits sindichs. Per ço, vs pregam ab tanta affeccio com podem vos placie endreçar o fer endreçar lo dit nostre sindich en tot ço e quant recorrera a vosaltres, segons en semblants coses e maiors fariem per vosaltres. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda, rescriuint nos ab tota confiança de quant pugam fer per vostre pler e honor. Scrita en Barchinona a XXI. de Març. del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Al discret en Johan Oliuer, notari, sindich de la ciutat de Barchinona en Leyda.

En Johan Oliuer: Los honorables sindichs de aquesta ciutat partexen daçi lo dimarts de Pascha, Deu volent, ab cor de esser ab la senyora Reyna lo dissabte apres seguent ques comptera a II.os del mes de Abril de prop esdeuenidor per que trabellats que les posades sien prests ab tot lur compliment, a fi que sens diuertir en altres parts puxen aqui dreçar. E tengueus Deu en sa guarda. Scrita en Barchinona a XXII. de Març del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona.

A la molt alta e molt excellent Senyora la senyora Reyna Darago e de Sicilia.

Molt alta e molt excellent Senyora:

Mossen Francesch dez Pla, mossen Huc Fiueller, mossen Bernat ça Pila e misser Francesch Castello, ciutedans de aquesta ciutat, sindichs

per la vniuersitat de la dita ciutat e per auctoritat del conçell de Cent Jurats de aquella elets e constituits a entreuenir en nom de la dita ciutat en la Cort per vos, Senyora, com a lochtinent general del molt alt senyor Rey, conuocada als cathalans, van de present a la celebracio de la dita Cort, supplicam vos, senyora molt excellent, tant humilment com podem sie de vostra merce hauer fauorablement recomenats los dits sindichs e aquesta ciutat en la dita Cort. E mantengueus Deu, Senyora, al seu seruey per molts anys benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXII. de Març del any de la Natiuitat de Nostre Senyor M. CCCC. XL.

Senyora: Vostres humils seruidors e vassaylls qui besants vostres mans humilment se recomanen en vostra gracia e meree. Los consellers de Barchinona.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona presents en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Ja saben vostres sauieses com los honorables precessors nostres en la consellaria en lur temps han e apres nosaltres hauem fetes tantes prouisions com son stades a ells e a nosaltres possibles en hauer forments de diuerses parts a ops e per prouisio de aquesta ciutat e entre les altres de les parts Darago don vuy se troben en lo Riu de Tortosa moltes barques carregades, de les quals no podem fer compte algu de venir, la raho es per ço com les galees specialment de mossen Jacme de Vilaragut e den Ponç dez Catlar se son posades en assalt, axi denant lo grau o la gola del Riu de Tortosa e apres al port de Salou e aqui prenen e trahen de qualseuol barques e fustes passants aquen los patrons e mariners e altra companya lur metents los en lurs galees de ques segueix quels patrons de les barques on nostre forment es carregat ne mariners alsguns ne seruicials de Tortosa ne de altres parts per res no volen pujar en les fustes per nauegar e fer les venir açi. E semblant es açi en Barchinona que no es algu qui hi vulle anar nels abelleix qualseuol sou quils sie offert e maiorment que hi son sobreuengudes les galees de mossen Galceran de Requesens e de mossen Bernat de Requesens, e com mes son e mes terror meten a les gens axi que son posats en grans perpleix e pensaments per los forments qui hic son molt estrets e estam molt recelosos de venir a vn gran sotscayre, ço que Deu no vulle. E per prouehir que dues o quantes seuol galees e maiorment de vassaylls del senyor Rey nons tenguen axi assetiats e que no sen sequesquen les maluestats acustumades ara e en lo

passat que han preses les gents, axi ciutedans de aquesta ciutat e daltres desmariden les dones e prenen e roben tot ço del lur, hauem tractat entre nosaltres de alsgunes prouisions secretament faedores, per les quals tals roberies e casos escandelosos cessen e sie obuiat a aquells, e semblantment hauem acordat que pus la senyora Reyna es tant prop, sie a la sua senyoria recorregut per obtenir sobre aço degut benifici de prouisio com se pertangue a la sua senyoria e a ella principalment se esguard. Per tant, molt honorables e molt sauis senyors, pregam vos e vs encarregam que prestament siats ab la dita senyora Reyna e ab lo esforç que tal acte escandalos requer ho exposets a la sua senyoria, de la qual isquen e sortesquen prestes e forts prouisions, per les quals les dites galees e les patrons e altres gents de aquelles se vagen pexer en altres parts e no sien en ruina, dan e scandol del cors publich de aquesta ciutat, del qual lo senyor Rey e la dita Senyora, en absencia del dit Senyor, es lo cap e gouern. Significant a la sua senyoria que per res nosaltres no starem que no façam e exeguiscam totes aquelles vrgents prouisions que tal malaltia pestilencial requer. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda benanenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a dos de Abril del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Vltra les dites coses molt honorables vos certificam com los honorables deputats del General de Cathalunya han offerta prestar als honorables procuradors de Tortosa vna galea per tenir al Riu a lur cost per deffensio del Riu, pregam vos que si per part dels procuradors ne ere recorregut a la senyora Reyna sobre lo prestech de la dita galea quels hi endreçets els haiats per recomenats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Lo prior e sindich de la casa de Deu, del Orde dels Frares heremites de Sanct Augusti demanats per la senyora Reyna van a la sua senyoria ab vna letra nostra ques dreçe a la dita senyora, la qual tenim ja ans de vostra partida per obtenir de la sua senyoria degudes prouisions sobre les grans maluestats, les quals son fetes per frare Bonet a la dita casa de Deu e a les sues rendes e drets. Per ço, vs pregam molt affectuosament que de e sobre les dites coses per les quals recorreran a vostres sauieses los vullats endreçar e

trebellar en obtenir les coses supplicades. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda. Scrita en Barchinona a XI. de Abril del any M. CCCC. XL.
Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Reebuda hauem vostra letra de VI. del present mes, ab la qual nos hauets notificada la jornada en la qual sots entrats en Leyda e la honor a vosaltres feta en vostra entrada lo plasent aculliment a vosaltres fet per la molt alta senyora Reyna, de les quals coses hauem haut singular pler, stants ab ferma confiança que sens intremissio nos certificarets del introhit e successio e stament de la Cort. E les coses de les quals axi per los affers de la ciutat com dels singulars de aquella, dels quals deu esser supplicada la senyora Reyna, farem prestament, Deu volent, nostre degut memorial el vos trametrem, el haguerem ja fet sino que oblidats tots altres affers hauem haut e hauem entendre en los affers tantost seguents, los quals son fets de gran turbacio fets escandalosos e de gran rumor e risch e perill, los quals vos notificam a fi que hi ajudets a procurar ab la senyora Reyna benifet de deguda prouisio com sie malaltia subiranament pestilencial e no ho podem massa enferehir ne exagerar. E semblantment que axi com sots participants en les consolacions, siats axi mateix en semblant participi en les aduersitats e son los affers aquests.

Vostres grans sauieses no ignoren com los loables precessors nostres en la consellaria, e semblantment nosaltres en nostre temps han e hauem fets per tenir la ciutat habundosa e prouehida de forments diuerses prouisions salutables, axi per via de seguretats donants auentatges com faents diuerses compres de diuerses mercaders a diuersos fors, axi de forments de les illes com de diuerses parts de la terra, e aço per occorrer e subuenir a tota inopia e fretura e encare a carestia, membrants nos del saluador de Egipte Josep, qui inspirat per Deu subuengue e prouehi al cas de la fam e penuria esdeuenidora. Mas aduersant fortuna e suscitant per diuinal promissio lo anamich de humanal natura son nades e produhides lagostes e erugues, les quals ab dents de ferre corrohen, destruehexen e deuoren les messes, no solament en los camps, ans encare com los blats son segats e los grans promptes a esser recondits e stoiats en los graners, ço es, que stants los forments comprats en gran quantitat e nombre en la ciutat de Tortosa, axi per a car-

regar com moltes e diuerses fustes en lo Riu e a la gola de aquell ja carregades nos troben per diners, patrons, mariners ne altres seruicials qui vullen les dites fustes nauegar ne fer venir a aquesta ciutat ne deci no volen anar lla la raho es per ço com diuerses galees, galiotes e bergantins patronejats per diuerses ladres e pirates tenen assetjat lo grau de Tortosa e discorren a Çalou e per altres parts de la costa e ab apetit insaciabla trahen per força los patrons, mariners e seruicials dels lenys, barques e fustes els meten en galees e agrillonats los fan vogar, els tracten pijor, els tenen en pus dura seruitut que no feye Pharao al poble judahic, desroben, furten e prenen les mercaderies e hauers de diuerses mercaders, axi de aquesta ciutat com daltres, los quals porten de regne de Valencia e de altres parts a aquesta ciutat e en altres lochs forments, vins, cuyrams, arroços e diuerses altres mercaderies. E son los dits ladres e pirates mossen Jacme de Vilaragut, piratajant, robant e dampnificant ab galea nostrada o del General de Cathalunya, en Ponç dez Catlar, de Mallorques, e vna galiota de Mallorques e vna galiota armada per alsguns personers de Tarragona. Los quals no tements Deu, ne correccio del senyor Rey ne de la senyora Reyna ne de justicia alguna, ab cara de ferro qui no ha pahor del martell perpetren e cometen indifferentment lurs robaries e actes facinoroses romanents enganats o deçebuts los mesquins de dampnificats en la fe del Principat e Senyor, quils permet cossejar sots confiança de seguretats per ells prestades o deuen esser stades prestades de no dampnificar vassaylls e subdits del senyor Rey ne bens lurs. E los mercaders e nauegants se han atalayar de anamichs del dit Senyor, e en temps de guerra no es merauella e jan fan compte e hi proueexen tant com poden, mas nos talayen dells conuassalls lurs ne de amichs del dit Senyor e alguna pestilencia no es pus fort que es lo domestich enamich e robaria intestina.

E ço que es pijor, molt honorables e molt sauis senyors, se es seguit que romanent lo dit Ponç dez Catlar ab la dita sua galea e anant e tornant lo dit mossen Jacme de Vilaragut en gran menyspreu e pocha extima nostra e de aquesta ciutat sen es vengut e ses constituit en la plaia de la mar de la dita ciutat, en companyia e sots ales e fiança de mossen Galceran de Requesens, cunyader seu, e en conserua de dues galees armades, la vna del dit mossen Galceran e laltre de son frare mossen Bernat de Requesens, les quals dues galees desencallaren la dita galea del dit mossen Jacme, la qual vers lo Cap vell se ere encallada e vedaren que algu no poch fugir ne scapar de la dita galea, la qual companyia e conserua de les dites dues galees, foragitat tot dubte, ha donada gran audacia e gosar al dit mossen Jacme de Vilaragut a continuar e

exercir sos actes facinorosos. E per bon començament lo dit mossen Jacme esser arribat açi ab gran atrauiment e sens vergonya alguna demana quel fessem guiar e consentissem que fos guiat. E com no ho volguessem consentir e haguessem prouehit que vitualles algunes no hi fossen meses e hagues sabut que stant la dita sua galea encallada, nosaltres haguessem trames lo batle de aquesta ciutat ab certa gent per hauer la dita galea e no haguere loch, quar per la ajuda de les dites dues galees fon ja desencallada, ans quel dit batle hi fos attes per aquestes rahons nos trames a dir que ell farie e continuaria tots quants mals pogues sens fluxar hi res. E trames nos vna letra scrita de sa ma, de la qual vos trametem translat dins la present [1] E metent ho en obra se segui que stant ell en la dita plaia arriba vna galea de venecians ab sa mercaderia en assats en bona stoffa armada, e lo dit mossen Jacme la volch enuestir, dient que la mercaderia que tenie ere de jenoueses e no volie permetre que la dita galea de venecians descarregas les mercaderies e hauers que tenie de mercaders de aquesta ciutat. E affermant lo patro venecia que no tenie robes de jenoueses ne de anamichs del senyor Rey se segui que migençant cert tracte lo patro venecia trames al dit mossen Jacme de Vilaragut, son scriua, per ço que vis e sabes clarament de qui eren les dites robes e mercaderies que portaua. E lo dit mossen Jacme per sa gran cortesia aturas es retench lo dit scriua de la dita galea de venecians. E daltre part se atura vna barcha e alsguns homens qui entrauen en la dita galea de venecians per trauren les robes les quals se hauien a descarregar aci, pero entreuinent lo dit mossen Galceran de Requesens a prechs nostres ho ha restituit e la dita galea dels venecians descarrega e continua sos affers e sic es espetxada.

Apres, senyors molt honorables e molt sauis, stant la dita galea e les altres dues en la dita plaia e presents nosaltres en la Lotia per les vendes de les imposicions, son venguts a nosaltres alsguns habitadors de aquesta ciutat e moltes mesquines de dones mullers de mariners portants en los braços e menants per les mans molts infants, demanant nos ab grans plors e senglots ajuda, que pus lo dit mossen Jacme ere en la plaie poguessen cobrar lurs fills, germans e marits, los quals lo dit mossen Jacme de Vilaragut tenie preses en la sua galea de que romanien deserts pobres e anant per mal cap, e en tal manera continuauen lurs plors e crits que no ere cor de algu quis pogues abstenir de tenir los uylls vmits e lacrimosos. Nosaltres aconsolant los tant com

[1] La aludida letra no aparece en *Cartas comunas originals*, que es donde debiera radicar, en caso de existir en el Archivo.

podiem, fem reportar en scrits los noms de tots los presoners e ab nostres bones paraules pregam lo dit mossen Galceran que faes e procuras en tal manera quel dit mossen Jacme de Vilaragut restituis los dits presoners, quar si ho feye nosaltres comportarien moltes coses jassie contra nostre voler. En altra manera que li consellauem ques leuas de la plaja e sen anas, ço que sen segui fo quel dit mossen Vilaragut, ab lo cor pus dur que pedra, no inclinat ne mogut en alguna manera per los prechs del dit mossen Galceran ne per nostre esguard non volch restituhir algu, ans leua sos ferros e partint se de la dita plaia sen ana encantant lo molt e desenganant lo mossen Galceran, segons dix, que guardas en tot cas que no inferis algun dan a aquesta ciutat en sos forments e viures e en pendre e dampnificar patrons e mariners de barques o fustes alsgunes.

E pensants nosaltres e ab molta congoxa com se porie occorrer e prouehir a tants dans e cases de perills e scandols prests e apparellats, quar affermam vos ab veritat quels crits e rumors de les gens se continuen molt, e semblantment quels forments hic son molt strets e continuadament la quartera del forment puge cascun die, nos es recorregut que fiant nos en lo dit mossen Galceran de Requesens, del qual som romasos, segons direm desfiats e frustrats de nostre proposit nos erem ab ell pactats e auenguts que ell per a I. mes nos jaquis les dites dues galeas de ell e de son frare e aquelles per cert capita nostre les barques dels dits nostres forments venguessen de Tortosa açi salues e segures e la dita galea den Ponç dez Catlar presa e manada açi en Barchinona ab son patro comit e xurma e per semblant bergantins e galiotes, salua pero la dita galea del dit mossen Vilaragut e ell e tots los de sa galea, com axi so volgues empendre lo dit mossen Galceran de Requesens e nosaltres ho acceptauem si donchs lo dit mossen Vilaragut no feye e continuaue en apres que sic fon leuat son maligne profit. E de fet finam ab ell ens conuenguen que li donassem de I. mes mil florins, e si mes de I. mes la teniem a r[aho] de mil florins, e si menys de I. mes la teniem que hagues tots los mil florins. E hauiem elegit e haut nostre capita molt abil e dispost, ço es, lo honorable en Johan de Junyent e aço fon finat diuendres prop passat a VIII. del present mes, ab pacte expres que la nit seguent del dit diuendres lo dit capita partis per exeguir lo carrech de sa capitania, e com la cosa en lo entrant de la nit fos finada e empresa e ab molt gran secret. E fetes e liurades per nosaltres nostres instruccions al dit capita, segons veurets en lo translat de les dites instruccions que vs trametem, e pres sagrament e homenatge del dit capita e cuydants star en segur e sobre rocha de gran

fortalesa, vench lo dit mossen Galceran de Requesens en la nit e comença a posar la cosa en dilacio e dix nos que en nenguna forma la cosa nos podie fer lo dit vespre fins lo sendama per lo mati, quar ell hauie a recullir bescuyts e altres coses e que li ere dificil molt fer ho en la dita nit e axi se hac a dilatar jassie ab nostre anuig. E apres vers la hora de la migenit lo dit mossen Galceran e retrahent se del pacte que hauiem fet ab ell, axi personalment com per mija del honorable mossen P. Torrent, dix nos tot clar que per res ell no consentrie que algun anentament fos fet contra lo dit mossen Jacme de Vilaragut ne jaquirie en altre manera les dites galees, nosaltres, tenints nos per decebuts, prouehim que companya alguna sua e de les dites galees no fos recullida ne semblantment ell dit mossen Galceran. E com vench lo sendema que fon ir dissabte per lo mati, lo dit mossen Galceran vench a nosaltres a la dita Lotge e ab manera querimoniosa nos dix per que li teniem tal manera, quar ell sic volie leuar. E per ço couench a nosaltres sobremetrens en ell ab paraules punyitiues jassie propries e degudes e les quals se merexien be de dir, atribuint a ell tots los mals fets per lo dit mossen Vilaragut, los quals no haguere fets sino fos per calor sua e per sa conserua e apparie be que per donar loch al abus del dit son cunyader ell desnouaue lo pacte empres de que li ere gran carrech. E animam lo que encare volgues star a aquell e apres moltes noues ell non volch res fer, dient que per sola honor sua ell se abstenia de seruar lo dit pacte, quar nos porie esquiuar que nos digues que ell hagues decebut lo dit seu cunyader, lo qual tenie en compte de frare en conserua, del qual ell ere vengut. E per nosaltres li fon replicat que no procehie de son consell ne de sana pensa que ell presumis e fos de intencio quel dit mossen Vilaragut continuas de robar e dampnificar e que no fos procehit contra ells e acis seguiren entre nosaltres e ell diuerses requestes e protestacions.

E apres nosaltres veents nos axi scarnits e decebuts e volents fer tot quant poguessen contra lo dit mossen Galceran, anam personalment la I. de nosaltres ab misser Bonanat Pere als honorables deputats del General de Cathalunya, e feta a ells narracio dels dits actes, ells de continent ab gran cor e voler procehirem de continent a requerir ab grans cominacions de penes lo dit mossen Galceran que desermas de continent la sua galea e que prestament lals restituis, e presentada e feta a ell lur requesta, lo dit mossen Galceran de Requesens fo personalment ab los dits deputats pus manç que vn anyell per fer sos rahonaments e posar ses excepcions, les quals no li han en res aprofitat, ans es stat arrestat e vulle o no ha a restituir la dita galea, la qual nos es stada

prestada ens sera de continent liurada per los dits deputats e sera tentost procehit per nosaltres a armar aquella, per que sie prouehit a tenir la costa segura e que segurament nostres forments isquen de Tortosa e venguen açi, al qual armament procehiriem lo pus prest que sie possible, quar lo dit mossen Vilaragut apres que sic es stat leuat ha presa ja gent e sen mena vna barque den Talarn carregada de forment.

E per ço, senyors molt honorables e molt sauis, com nosaltres stam recelosos quel dit mossen Galceran de Requesens no mut e meta tota la gent de la sua galea pus la ha a jaquir e tornar als dits honorables deputats en la altra galea de son frare o en armar ne altre. Per ço, es mester e vs pregam ab tanta affecio com podem que totes e sengles coses dessus dites axi succintament com porets manifestets a la molt alta senyora Reyna e la suppliquets sia de sa merce prouehir a les dites coses axi reprouades e dampnoses e en pocha tenor del senyor Rey e de la dita Senyora continuades per los dessus dits, citant aquells e punint e castigantlos axi com anamichs del cors publich de totes les terres e senyories dels dits senyor Rey e senyora Reyna. E si per ventura lo dit mossen Galceran de Requesens volra armar proceesque edicte e manament de la dita Senyora de assegurar be e copiosament e ab grans penes e segures fermanses de no dampnificar vassaylls e subdits del dit Senyor e mercaderies e bens lurs. E tengueus, senyors molt honorables e molt sauis, la Sancta Trinitat en sa guarda. Scrita en Barchinona a x. de Abril del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort conuocada al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Ir de mati dimecres a XIII. del present mes hauem reebuda vostra letra de XI. del dit mes per en Johan de Maella, ab la qual nos certificats de les prouisions molt sanctes e salutables, les quals atribuida tanta diligencia quanta mes nos pot pensar hauets obtengudes de la molt alta senyora Reyna, los quals semblantment hauem reebudes a la exequcio de les quals començam ja de procehir e sens cançar continuarem fins a lur degut acabament, comendants e regraciants vos grantment vostra gran vigilancia, la qual ha produhit lo fruyt desijat, e ab humil accio de gracies e merces que ab la present fem e per vosaltres volem esser per part nostra fetes a la dita Senyora humilment ho acceptam.

Apres, senyors molt honorables e molt sauis, segons hauets pugut veure en vna letra, la qual vos hauem tramesa per correu volant e es degut entrar aqui dins I. jorn natural e parti dilluns de mati entre les VII. e IX. hores vos hauem largament certificats dels tractes que hauiem moguts ab mossen Galceran de Requesens, en los quals cuydauem reposar e star en segur, atteses les sues offerta, parença e continença, tant com se mostraua al defora, no corresponent a la sua intencio interior. E apres com per los honorables deputats del General es stat request de tornar la sua galea stituint lo en degut arrest, de que ses seguit quel dit mossen Galceran induhit per mija de entreueniment de notables persones e encare per tip concebut per ell contra mossen Jacme de Vilaragut, per ço com li ha destruida la sua galiota quis deye de Tarragona e li ha morts dos homens e tota la xurma ha mesa lo dit mossen Vilaragut en la sua galea. Nosaltres hauem hauda a nostres mans la galea del dit mossen Galceran de Requesens e molt secretament la hauem armada e renouada de companyons e molta bona gent e parti daçi sots capitania del honorable en Johan de Junyent, dimarts a XXII. del dit mes en la nit apres seguent, ab cor e intencio delliberades, que si sencontre ab qualseuol de les galees de mossen Vilaragut o den Catlar, que la haie e apres cerquen e haien la residua e les amenen de continent. Confiam en Nostre Senyor quin satisfara a nostra intencio e fauorira nostra molt justa causa, lo que sen seguira vos significarem de continent. E per ço com forçats hauem haut a prouehir en aquesta manera no esser certs de les dites prouisions fetes per la senyora Reyna remetem a vostres honorables sauieses sin darets algun sentiment a la dita Senyora o si vs ne abstendrets.

Mes auant, senyors molt honorables e molt sauis, vos certifiquam com hauem sabut que lo senyor Rey ha prouehit del offici de la batlia de aquesta ciutat lo honorable mossen Johan Marquet, companyo nostre en la consellaria. E per ço com es incompatent ell poder se mesclar en lo regiment del dit offici de la dita batlia fins lo temps de la consellaria sie passat, nosaltres, ab nostra letra, regraciam humilment a la sua senyoria la deguda prouisio per ell feta, el supplicam sie de sa merce permete quel dit mossen Johan se puxe mesclar en lo regiment del dit offici de la dita batlia, apres complit lo temps de la consellaria. Aço si vs plaura notificarets a la senyora Reyna supplicant la sia de sa merce abstenir se de metrehi les mans en altra manera.

Encare, senyors molt honorables e molt sauis, vos notificam com hauem contractat ab en Luis Olibes, mercader de aquesta ciutat de venda, quens ha feta de certa quantitat de forment de la terra, e han

dins la ciutat de Leyda mil e cinchcentes quarteres, les quals diu li son contradites per veda, la qual diu esser feta per los honorables pahers e conçell de Leyda. Per ço, vs pregam molt affectuosament ne vullats ab ells parlar e induhir los que per contemplacio de aquesta ciutat e per sa deguda prouisio vullen permetre quel dit Luis Olibes ne puxe traure les dites mil e cinchcentes quarteres com ho require axi deute de fraternal dileccio.

E finalment, senyors molt honorables e molt sauis, vos pregam vullats comunicar ab lo molt Reuerent bisbe de Leyda sobre lo debat dels Payaresos e los Beceroles per pregar lo e encarregar lo ab singular affeccio de nostra part, quar diu se que molt ne va en lo dit mossenyor de Leyda. E tengueus, senyors molt honorables e molt sauis, lo Sanct Spirit en sa proteccio benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XIIII. de Abril any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Apres feta la present vuy dada de la present a vna hora pres mig jorn hauem reebut lo dir correu volant ab certes prouisions apres de les primeres per vosaltres, Senyors, obtengudes, les quals de continent seran presentades e les quals regraciarets molt de part nostra a la dita Senyora.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort conuocada al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: No posants en oblit la prosequcio començada contra los facinorosos pirates anamichs de tota la cosa publica de tots los regnes e terres del molt alt senyor Rey, e signantment de aquesta ciutat, la qual palasament e ab pensa delliberada han afligida de plagues prouinents a les medutlles, ans proseguints aquella sens intermissio obligats e jaquits tots altres negocis hauem per lo nostre subsindich o a instancia sua esser reebuda per mossen lo batle de aquesta ciutat informacio contra los patradors dels actes reprouats. E es stat donat clam de Pau e Treua trenchades contra mossen Jacme de Vilaragut e contra en Ponç dez Catlar e lurs complices e sequaces. E apres son stats publicats per tots los lochs acustumats de la dita ciutat per gitats e separats de Pau e de Treua, e apres per cert poder del senyor Rey son stades presentades a mossen Galceran de Requesens, per si e per son frare, les letres a cascuns de ells dreçades per la senyora

Reyna. E affermam vos ab tota veritat quel dit mossen Galceran es romas tot atterrit e attonit de la serie de les dites letres enuides pot pensar a quins remeys se deu conuertir, maiorment com se façe fort que si no tant com vench en conserua del dit mossen Jacme de Vilaragut en aquesta plaja james ha donat loch que ell ne son frare haien tenguts ne tenguen per força gent alguna de aquesta ciutat, e si ho fan se es offert de tornar los ne han desrobat ne preses vitualles ne bens alsguns que no ho haien pagats e satisfets als de qui eren. E es ver, senyors molt honorables, que les menys clamors que hauem haudes son stades del dit mossen Galceran e de son frare, e creem que, atteses los altres malfeytors en superlatiu grau pijors, los dits mossen Galceran e son frare poden esser los molt pus simples e en grau molt pus baix, pero bens ha plagut que les dites letres los sien stades presentades e sapien e senten que Deu es en Israel, lo qual per digna vlcio fa venjança dels anamichs del be publich e vtilitat comuna en senta alguna pena, solament com sens alguna vergonya nos desnoua en vench a menys del prestech paccionat de les sues dues galees, pero ara es stat smenat en la sua, la qual liberalment hauem armada e tramesa, segons vos ne hauem ja certificats e stam en bon proposit e ab ferm cor que vs reportarem bona noua. Apres, senyors molt honorables e molt sauis, ans de hauer closa la present se es seguit que vuy que es diuendres a xv. de Abril lo honorable en Johan de Junyent, ab la dita galea del dit mossen Galceran de Requesens, de mati es arribada en la plaja de aquesta ciutat ensemps ab la dita galea den Ponç dez Catlar, la qual es stada presa per lo dit en Johan de Junyent, no hauda encontra ne noua de la galea del dit mossen Jacme de Vilaragut, de la qual presa de galea se ha seguida gran alagria en aquesta ciutat, e de continent a nostra instancia lo dit mossen lo batle ha meses en la preso comuna de la vegueria de aquesta ciutat palasament lo dit en Ponç dez Catlar, patro, tres nabots seus, lo comit, sotacomit, algutzir e molts companyons de la dita sua galea, de la xurma de la galea fem ja reebre certa informacio en quina manera hi son, si per força o de grat, o en quina manera e apres ab bon consell delliberarem quen es faedor. E daço que sen seguira certificarem vostres honorables sauieses, les quals lo Sanct Spirit vulle conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a xv. de Abril del any M. CCCC. XL.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort conuocada al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Dilluns prop passat a XVIII. del present mes, entre vna e dues hores apres mig die, hauem reebuda per lo correu, lo qual vos hauem derrerament trames, vna letra vostra de digmenge a XVII. del dit mes, ab la qual nos hauets certificats del cas seguit a la molt alta senyora Reyna en la esglea del Monestir dels Preycadors de aquexa ciutat, lo qual nos es molt desplasent, Deu per sa merce la preserue de tot cas sinistre. E par nos esser stada sauiesa no inquietar la de affers com son accident no ho require, e es stat molt ben fet que lo Reuerent mossenyor de Leyda e lo confessor de la dita Senyora sien stats certificats de la prouisio per nosaltres feta en hauer hauda la galea den Ponç dez Catlar, e romanim aconsolats com ells e tota la Cort bendien la nostra prouisio. Mas, senyors molt honorables e molt sauis, com algun acte no puxe esser dit perfet restant hi encare alguna cosa per a son degut acabament, e que aquell principi es dit benauenturat, la fi del qual es benauenturada, per ço hauem delliberat e conclos ab cert notable conçell tot concorde, que tant com sie possible e poder humanal bast sie cerchada, hauda e presa la galea de mossen Jacme de Vilaragut e totes altres fustes de rems armades, los quals sien de pirates e cossaris, e de fet esquiuades totes voluntaries dilacions hauem dins dos jorns naturals armades dues galees, la vna de mossen Galceran de Requesens e aquella que ere den Catlar, les quals sots capitania del honorable en Johan Luis de Gualbes, quar lo honorable en Johan de Junyent es stat empetxat e no es pugut anar nens ha mes auant volgut complaure de aquest carrech hic son partides, e ha començat lur benauenturat viatge la nit prop passada ab ampla e bestant comissio de cerchar per diuerses parts la dita galea del dit mossen Vilaragut e totes altres fustes de pirates e cossaris, confiants de Deu omnipotent qui ha endreçat lo principi dara fi e conclusio al negoci e fauorira la nostra bona justicia, ço quis seguira sera de continent notificat per nostres letres.

Apres, senyors molt honorables e molt sauis, vos auisam com hauem sabut que moltes letres son stades trameses en aquexa ciutat, axi per lo dit Ponç dez Catlar stant en la preso, com per mossen Anthoni Bertran, ensemps viçalmirall e amich cordial del dit en Ponç dez Catlar, en sa fauor e açi hauem tengudes les orelles plenes de prechs jas-

sie ben tenchades a no admetre aquells, e en special del dit mossen Anthoni Bertran, lo qual com a viçalmirall ha request mossen lo batle de aquesta ciutat que li liure lo dit Ponç dez Catlar e tota la companya com pretengue esser de sa juridiccio, ço que no obtendra, com aquests tals sien pirates, cossaris, robadors e gitats e separats de Pau e de Treua e per tals e ab bon proces publicats, e la enquesta presa descobre en vbert les robaries e dans donats. E com lo dit en Catlar no ha acordada la gent, ans tots son stats preses per força e captiuats e meses en la galea. Per ço, senyors molt honorables e molt sauis, pregam vos e molt estretament vos encarregam vullats prouehir ab la senyora Reina si en cas ne sera e mossenyor de Leyda e lo confessor que no sie dat loch per res a prechs contra Deu e justicia e lo ben publich fets ne faedors e jaquesquen la justicia esser ministrada, quar sis daue loch que tals actes facinorosos romanien impunits serie vist, ab tota reuerencia parlants, voler nodrir e dar audacia a delinquir e a perpetrar actes scelerats.

Mes auant, senyors molt honorables e molt sauis, vos certificam com micer Ramon dez Papiol hauie fetes diuerses assignacions a hoyr sentencia en lo fet dels molins del spital den P. dez Vilar, e com la hagues ja dictada la sentencia e assignada jornada peremptoria per promulgar aquella es venguda prouisio ab la qual la senyora Reyna ha euocada la causa a son consistori inhibit lo dit micer Ramon dez Papiol no sen entremete veus, senyors molt honorables, com deuem star ab bona confiança que la justicia stigue en sos deguts limits e com ne venen be les mars de reparar greuges e preiudicis quis façen scientment en principi de Cort. Per ço, vs pregam molt affectuosament vullats prouehir e fer exercici de poder que les dites euocacio e inhibicio sien toltes e reuocades e tornada la causa al dit jutge, ab manament expres que pronuncy en aquella. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a xx. de Abril del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort conuocada al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Dubtans ja nosaltres que les letres trameses aqui en fauor den Ponç dez Catlar no produissen algun acte sinistre o turbatiu de nostra salutabla e deguda prouisio en hauer presa, e hauda a nostres mans la galea del dit en Ponç dez Catlar, se-

gons per altra letra nostra que ir vos trametem per en Johan de Maella vos hauem ja certificats, se es seguit que vuy que es dijous a XXI. del present mes de mati hauem reebuda vna letra de la senyora Reyna de XVIIII. del dit mes, la qual vos trametem translat dins la present. E com Deu, justicia e raho no vullen que la gran despesa per aquesta ciutat feta en hauer presa la dita galea sie stada feta a la fi solament contenguda en la dita letra de la dita senyora Reyna, mas ab ferm proposit e justa intencio quel dit Ponç dez Catlar, facinoros, perpetrador de tants excessos e delictes inhumans e tots sons fautors, complices e sequaces fossen per lurs grans e innumerables demerits castigats e punits fins a supplici de mort inclusiuament, en manera que passats a ells en pena cruel e en eximpli de altres facinorosos, pirates e cossaris, ladres e robadors, no solament de robes e bens mas de persones, les quals ab molt gran crueltat e pijors que infels e no esperants resurreccio tracten, maten e tollen membres. E per ço per cohibir e reprimir les audacies reprouades son constituits e asseguts los Princeps, Reys e senyors en lurs cadires e lochs preheminents de lurs regnes que per justicia erranquen, perden e destruesquen les plantes pestifferes de lurs regnes e terres e tallen, lançen e cremen les sarments seques e sterils, les quals se absorbirien e suffocarien los çebs e plantes vtils. E no per nodrir, fauorir e allentir los mals homens a esser pus mals, quar paciencia desrahonada, no solament los mals, ans encare los bons, convida a delinquir. E tals castichs e punicions insteren, requeren e supplicaren per tots temps, quar a aquesta fi hauem feta e fem tantes excessiues despeses e no per que iniustament sien soltats e aquesta ciutat ab sos diners perplexos e treballs guany e multplich anemichs. Per ço, molt honorables e molt sauis senyors, notificants vos les dites coses vos pregam e molt estretament vos encarregam que pus la dita Senyora, no contrastant son accident, done loch a hoyr supplicacions, les quals van e desuien la justicia, ab gran honor e reuerencia de la sua senyoria parlants, semblantment siats ab ella e li façats vostre virtuos rahonament de e sobre les dites coses e anesprir li be aquelles e suplicar la sie de sa merce ministrar justicia espetxada, quar dins breu mossen lo batle de aquesta ciutat li trametra translat de la informacio reebuda e la qual se continue de reebre e per la qual se veuran clarament los demerits, los quals mostreran si los delats deuen esser premiats o punits. La qual informacio per lo dit mossen lo batle reebuda, segons la constitucio de la Pau e de la Treua, e ha trameses ses letres per les vegueries e batlies, intimant la dita publicacio ab ses degudes requestes, e de fet se proceeix auant en les dites enquestes. Empero es vengut, segons jan ha-

uem certificats mossen Anthoni Bertran com a viçalmirall, e demana los dits delats e gitats de Pau e de Treua e fa gran instancia mostrant les prouisions reyals faents per lo dit offici e les quals vos, micer Franceschs, en temps passat hauets vistes. E jassie que nosaltres cregam e axins es consellat que tant com durara lo proces de Pau e de Treua lo dit viçalmiral no deman just, ans li pora esser ben defes. Empero com lo dit procehiment per la dita via de Pau e de Treua haura compliment per la restitucio de les persones preses, segons vol la constitucio, seria dubta que en los altres procehiments, axi ciuils com criminals, los quals succehiram contra los dits delats puxa esser contrastat a la remissio per lo dit viçalmirall demanada. E attes que conexem lo dit mossen Anthoni esser gran amich del dit Catlar e molt sospitos que y fes justicia desfiam que en los dits fets se fasse justicia e la despessa feta per aquesta ciutat seria stada vana vltra que sera gran dan de la cosa publica que tals malfaytors no sien degudament castigats, per que es molt necessari que vosaltres de aço fassats vn bon rahonament a la senyora Reyna e encare a micer Jofre de Ortigues e altres del consell de la dita Senyora qui puxen profitar en aço e que sie scrit al dit viçalmirall que nos entremeta dels dits pirates com ella vulla que attes que ella los fa proces per lo Vsatge **Camini e strate** e encare altres tocants les regalies del senyor Rey, ella no vol que ell sen entremeta com ella puxe fer pendre la informacio a aquell official que li plau per la dita via o per qualseuulla altra vos pregam que en tot cas sie prouehit que los dits pirates no puxen esser remesos al dit viçalmiral, e en les dites coses façats vltra poder.

Apres, senyors molt honorables, vos trametem vna supplicacio per raho de la euocacio feta per la senyora Reyna de la causa del spital den Pere Vilar, e translat de la euocacio dessus dita e de les causes en aquella contengudes, e semblantment de la comissio, la qual ne ere stada feta a micer Ramon dez Papiol per que placieus donar hi presta exequcio, segons la supplicacio dessus dita.

Pregam vos semblantment que si Nanthoni Pujada, mercader, recorrie a vosaltres per fauor de certa justicia que demane lo haiats per recomanat. E tengueus la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXI. de Abril any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: A gran instancia e requesta a nostres honorables precessors en la consellaria en lo mes de Agost prop passat feta per Marti de Nicholau, capita de certes fustes armades del molt illustre Rey de Castella, los dits nostres precessors ab letra lur supplicaren a la senyora Reyna fos de sa merce fer restituir e tornar per mossen Galceran de Requesens al dit Marti de Nicholau vna sua galiota de XVII. banchs, la qual la galea del dit mossen Galceran trague a XVI. de Juliol prop passat del port de Porman, de la senyoria del illustre Rey de Castella e la sen mena per força ab valor de X. en XII.M florins entre diners, or, plata e robes, esclaus e altres hauers, e era tota la substancia quel dit Marti de Nicholau possehie en aquest mon, de la qual presa los dits nostres precessors foren certificats per letres del lochtinent de Adelentad en lo regne de Murcia. E posaren al denant a la dita senyora Reyna la gran confederacio e pau per diuinal gracia regnants entre lo molt alt senyor Rey e lo dit illustre Rey de Castella, la qual no deu esser violada per alguns vassalls de lurs senyories, sots grans penes e vincles de molt estretes obligacions. E de lauors a ença lo dit Marti de Nicholau non ha puguda aconseguir sa justicia, ans segons letra sua per nosaltres nouellament reebuda manaçe e lançe espurnes en reintegrar se axi en persones, robes e hauers tantes com pora de cathalans e altres sotsmeses e vassaylls del dit senyor Rey. Per ço, molt honorables e molt sauis senyors, vos pregam que de aquestes coses vullats fer paraula a la senyora Reyna e instancia en son conçell e supplicar a la dita Senyora e explicar al dit conçell que per differir la justicia al dit Marti de Nicholau faedora no vullen donar loch a tants dans com sen speren a seguir per fadiga e falta de justicia com sie cosa molt odiosa vns fer lo mal e altres esser ne dampnificats, la qual instancia vos placia pendre ab calor e esforç, en manera que Deu e gents nos ne haien per excusats. E conserueus lo Sanct Spirit en sa gracia benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a VI. de Juny del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Semblant fadiga de la nostra lo dit Marti de Nicholau ha dada e ab semblants cominacions ab sa letra als honorables consols de la mar de

aquesta ciutat e als deffenedors de la mercaderia, los quals ne son stats a nosaltres ens en han feta gran instancia, veents lo mal quin sta apparellat.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Lo bon seruey den Gabriel Canyelles, scriua nostre e del honorable consell de aquesta ciutat, requer que ell e los seus proseguischan de specials gracies e fauors. E com vn seu net, fill den Matheu de Theserach, mestre en arts, studiy en lo studi general de Paris en Theologia, e segons praticha dels studis generals los studiants en aquells obtenguen en collacions de benifets certes prioritats e prerogatiues. E per conseguent, lo dit fill del dit de Thesarac haie obtengudes del rector de la vniuersitat del dit studi de Paris certes letres e gracies dreçades als reuerents mossen de Leyda e a son capitol, mossen de Barchinona e a son capitol e a mossen de Gerona e a son capitol, segons lo dit Matheu de Theserac informara largament vostres honorables sauieses. E nosaltres haiam bon testimoni del dit fill e de loabla continuacio de son studi. Per ço, senyors molt honorables e molt sauis, vos pregam ab tanta affeccio com podem que per part nostra e de aquesta ciutat en la presentacio de les dites letres a cascuns dels dits prelats faedora los vullats ab special prerogatiua recomenar lo dit fill del dit Matheu de Theserac e pregar los ab gran affeccio que en son cas e loch haien aquell fauorablament recomenat. E si serets supplicats per lo dit Matheu que semblant recomendacio fessets a mossen Durgell, a nosaltres plau que ho façats, signifiant a cascun dels dits prelats que nosaltres e aquesta ciutat los ho haurem a pler singular. E tengueus la Sancta Trinitat en sa guarda. Scrita en Barchinona a VIII. de Juny any M. CCCC XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutal de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Lo senyor Rey en Jacme segon, de gloriosa memoria, Rey Darago, ab carta sua ab son segell pen-

dent segellada, dada en Hoscha a XVIIII. de les kalendes de Setembre del any M. CCC. VII. e closa per en Bernat de Auerso, no[tari] del dit senyor Rey, entre moltes altres coses en la dita sua carta contengudes, atorga en priuilegi perpetual a aquesta ciutat quel veguer de aquella per si tan solament pogues comenar e donar a notari idoneu de la dita ciutat les scriptures de altre notari de la dita ciutat deffunct, lo qual en alguna manera no hagues disposat de aquelles. E axi es stat obseruat del temps de la concessio del dit priuilegi a ença pacificament e quieta ara, senyors molt honorables e molt sauis, no ha molt se es esdeuengut que vn notari de la dita ciutat, appellat Gabriel Forest, en son testament jaqui les sues scriptures a dos notaris, la I. appellat Guerau Baçet e laltre Pere Guillem Esquert, ço es, a cascu certa part e volch que premorint la I. les scriptures a aquell lexades tornassen al sobreuiuent. E apres obit de abdosos tornassen les dites scriptures a I. constituit en edat pueril, appellat Johanet Marti com fos notari, per vigor de la qual ordinacio del dit Gabriel Forest, notari, les scriptures per ell al dit Garau Baçet lexades per obit de aquell vengueren al dit Pere Guillem Squert. E apres seguit lo obit del dit Pere Guillem derrer mort, totes les dites scriptures del dit Gabriel Forest lexades als dos notaris dessus dits ara deffuncts deuien peruenir al dit Johanet Marti, si fos notari, segons ha volgut e ordonat lo dit Gabriel Forest e per ço com la sua ordinacio no ses estesa a altres lo honorable mossen Bernat Margarit, veguer de la dita ciutat, en virtut del priuilegi sobredit ha comenades e dades les dites scriptures an Barthomeu Agell, notari idoneu de la dita ciutat jassie lo dit Pere Guillem Esquert en sos derrers dies de fet e no de dret se sie esforçat de jaquir les a dos notaris de la dita ciutat, la I. dels quals es appellat Thomas Viues e laltre Barthomeu Valls, als quals lo dit Pere Guillem no les podie jaquir com no passassen en ell absolutament sino solament durant lo temps de sa vida. Apres se es seguit que, donades les dites scriptures per mossen lo veguer, en virtut del dit priuilegi la senyora Reyna a importunitat, segons creem, del dit Thomas Viues, e no feta alguna mencio del dit priuilegi ne expresada la veritat de les dites coses ha donades les scriptures ja dites a dit Thomas Viues, manant a mossen Gouernador de Cathalunya quel ne mete en possessio. E com obstant lo dit priuilegi la concessio de les dites scriptures per la dita senyora feta al dit Tomas Viues no haie loch, e per interesser del dit priuilegi couengue esser hi feta instancia, per ço, vs pregam molt affectuosament que per deffensio del dit priuilegi vullats fer instancia en la obseruancia de aquell com ne sera recorregut a vostres honorables sauieses, les quals lo Sanct Spirit vulle conseruar

benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a VIII. de Juny del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Hir dijous a VIIII.° del present mes a les V. hores apres mig jorn reebem vostra letra de VII. del dit mes per lo portador de aquella, lo qual hic deuie esser vuy que es diuendres a les VII. hores de mati, per la qual nos hauets certificats dels actes aqui seguits, ço es, com la lochtinencia de la senyora Reyna o lo poder de celebrar Corts es insertat en lo proces de la Cort e del jurament prestat per la dita Senyora, lochtinent dessus dita, lo qual es insertat en lo proces de la Cort e apar per acte de Cort precehints certes protestacions. E com es stat consentit a la conuocacio e celebracio de la Cort per aquesta vegada tan solament ab certes saluetats e protestacions admeses per la dita senyora Reyna, e hauem reebudes les copies de tots los actes dessus dits, los quals ensemps ab la dita letra nos hauets trameses, les quals coses totes e sengles hauem e tenim per notablament empreses, concordades, fetes e acabades e per singular acte molt fauorable al Principat de Cathalunya. Apres som stats certificats per la dita vostra letra com complides e acabades les dites coses, ans que partissets de la cambra de la dita Senyora, en la qual per sa indisposicio aquelles han pres son degut acabament la dita Senyora vos dix com ella hauie delliberat de partir se dissabte primer vinent de aquexa ciutat per causa de son accident per asseiar si porie gorir o millorar e que entenie a porrogar la Cort a algun temps, segons li parrie rahonable e degut, e que del que sen seguirie nos certificariets prestament. Sobre aço responem a vostres honorables sauieses que jassie la causa del partir de la dita Senyora, ço es, per son gorir o millorar sie pertinent e rahonable e prima faç si dege donar loch com vage molt a tota la terra en la salut de la sua excellent persona, pero entenem nosaltres que a tal acte se deuen seguir notables e degudes saluacions e protestacions, de les quals hauiem ja declarada nostra intencio en la resposta que faem a la letra vostra, ab la qual nos certificauets del sentiment que hauiets haud. E mes som nosaltres de intencio que faent la dita senyora Reyna la porrogacio degue esser dit a la dita Senyora què si per la sua absencia les coses en la Cort proposades affreturauen de lur degut es-

petxament e cayen en dilacio que no sie gens imputat a la Cort, quar sens la sua presencia no hi pot esser procehit. Mes auant, senyors molt honorables e molt sauis, vos certificam com hauem reebuts tots los actes tochants la supplicacio e demanda feta per mossen Jacme de Vallgornera, dels quals semblantment vos, micer Francesch, nos hauets esparçament certificats ab vostra letra, a exequcio de les quals coses molt prestament entendrem e de continent tant quant sera possible vos trametrem ço que demanats. E tengueus, senyors molt honorables e molt sauis, la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a x. de Juny any M. CCCC. XL.
Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: A nostra intercessio es recorregut lo Reuerent mossen labat del Monestir de Serrateix, del bisbat Durgell, lo qual es stat citat a comparer personalment deuant lo molt Reuerent bisbe Durgell, lo qual enquer e fa cert proces contra lo dit abat e es la causa que per occasio de la questio la qual es entre lo dit Reuerent bisbe de vna part e lo comte de Cardona de la part altra per lo abadiat de Solsona, lo dit comte e certs altres son stats vedats e publicats per les constitucions del Sacre Concili de Tarragona e entre les altres la vila de Cardona supposada a ecclesiastich interdit, lo qual pero vet no es stat publicat en la dita vila, quar lo comte faent star les portes de la dita vila tenchades no hi jaquix entrar algu de ques suspit degues publicar lo dit vet, e per ço los preueres de la dita vila no han stat james de celebrar los diuinals officis ab portes vbertes. E esdeuench se quel dit mossen labat per cas fo en la dita vila I. jorn, en lo qual se feye gran e sollempne feste de certs cossors sancts, los quals son en la dita vila. E los prohomens de aquella aempraren lo dit mossen labat que digues o celebras la missa maior del offici o sollempnitat de la dita feste, lo qual, ignorant lo dit vet o lo dit interdit faents los preueres de la dita vila los diuinals officis palasament e ab les portes vbertes, celebra e dix la missa maior, de la qual era estat aemprat. E jassie lo dit mossen labat peruenguda a ell la dita citacio, volent obehir a aquella, axi com a fill, de obediencia, volgues comparer personalment deuant lo dit Reuerent bisbe, pero seguis I. cas be escandelos que lo missatge lo qual presenta la dita letra de citacio al dit abat sens tracte, fet e obra

seus, ans del tot ignorant fon batut e mal tractat en lo cami, tornant sen per fer relacio de la dita citacio, per la qual raho lo dit abbat dubta de comparer e stech recelos de esser maltractat e per [no] donar loch a furor hac de consell que no comperagues. E lo dit abat, segons clara e vertadera informacio quen hauem, sie persona honesta e de molt bona condicio e vida, tement Deu e entenent en moltes obres de pietat e ajudants a molts en lurs necessitats cobeig molt de tornar en gracia e amor del dit Reuerent bisbe e prelat seu es vulle a ell sotsmetre a excusar se de tota culpa e carrech, los quals per les dites rahons o qualseuulle altres li sien imposats ab ampla offerta que si es trobat en les dites coses culpable e maiorment en lo batiment dessus dit vol star a tota merce del dit Reuerent bisbe, lo qual lo ponescha el castich, axi en persona com en bens, segons li plaura e ben vist li sera. Per ço, senyors molt honorables e molt sauis, com sancta Mara Esglea null temps tanch les portes al retornant, vostres sauieses pregam molt affectuosament que per part nostra e de aquesta ciutat exposets les dites coses al dit Reuerent bisbe e recomenar li lo dit mossen labat e pregar lo que per esguard nostre e de la dita ciutat ab tota caritat vulle acceptar e reebre la comparacio sua e sens maltractar lo admetrel a mostrar la sua innocencia e en altra manera lo reebe en sa gracia e merce, significant li que ho haurem a gracia singular. E tengueus lo Sanct Spirit en sa gracia benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XIII. de Juny del any M. CCCC. XL.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Reebuda hauem vostra letra de XIIII. del present mes de Juny, per la qual som certificats com la senyora Reyna deuie partir de cert dimecres prop passat de mati e axi ho creyets vosaltres, quar la dita senyora hauie ja complit tot ço que ere concordat esser fet ans de sa partida, ço es, que hauie porrogada la Cort fins al dee die del mes de Janer de prop esdeuenidor. E ab licencia e consentiment de la Cort hauie mudat lo loch o a aquesta ciutat o a Tortosa, ab certes condicions e retencions, de les quals ab altres letres nos hauiets ja auisats som encare certificats com les XVIII. persones son stades elegides, les quals per dilluns primer vinent tot die deuen hauer elegida vna persona la qual vage al senyor Rey ab certes instruccions, segons es stat concordat per tota la Cort. E pus axi es que la porrogacio

e mutacio de loch dessus dits son fetes e ab qualitat que durant la porrogacio no puxe esser procehit a alsguns actes de la Cort no haie loch que vosaltres senyors deiats mes auant aturar en la ciutat de Leyda on la dita Cort fins açi es stada celebrada. Per ço, nosaltres e lo conçell dells XXIIII., per auctoritat e poder del conçell de Cent Jurats elegit per nosaltres als actes de la dita Cort, ab la present vos donam e atorgam licencia e plenaria facultat que de continent que la dita persona, la qual deu anar al senyor Rey, sie elegida e lo dit temps sie passat partischats a la bona ventura de la dita ciutat de Leyda e tornets a nosaltres e a aquesta ciutat per la qual sots stats trameses, jassie nosaltres e lo dit conçell fossem e fossen de intencio que nous calgues esperar letres. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XVII. de Juny del any M. CCCC. XL.
Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort conuocada al Principat de Cathalunya en la ciutat de Legda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Certificats per micer Bonanat Pere e precehint consell seu que no contrastant ordinacio ne prestacio del sagrament per vosaltres fet [1], del qual vos trametem translat dins la

[1] En un registro, gran folio, de pergamino, escrito á dos columnas en *lletra redona*, al parecer del siglo XV, en cuya encuadernación moderna se lee el título *Rúbrica de juramentos antiguos*, á folio XXXVIII. vuelto, consta la fórmula del sacramento, y es como sigue:

«*Sagrament dels sindichs elegits per la ciutat per entreuenir en Corts.*—Los sindichs elets per la ciutat de Barchinona en entreuenir per la dita ciutat en les Corts, les quals, etc. Conuenen e prometen sots virtut del sagrament e homenatge quen faran en poder del vaguer o, etc., que durant lo temps del dit sindicat, sens licencia del conçell de Cent Jurats de la dita ciutat, no demeneran ne puixen en alguna manera demenar, hauer, ne obtenir ne acceptar, per aci *(sic)* o per altre del senyor Rey o, etc., algun offici, gracia o benefici, nen faran perlar a altre ne hi doneran alguna obre per si o per altre, directament o indirecta. E per ço, sen pose quescu dells pena de cent lliures e encare perdre tot lo salari o altre cosa que haguessen hauda de la ciutat per raho del dit sindicat. Lo qual salari, si contrafahien, haien a tornar a la dita ciutat, e no resmenys que *ipso facto* sien priuats del conçell e de tot offici e benifici de la dita ciutat. Entes empero que si algun dels dits sindichs en la audiencia, consistori o conçell del dit Senyor o en altre manera perlaue en tal forma que lo dit sindicat ne los affers de aquell non valguessen menys per alguna justicia de si o de son amich o daltre no hagues trencat los dits sagrament e homenatge, ne hagues incorregudes les altres penes demunt dites. Empero los consellers poden donar licencia als dits sindichs de supplicar, obtenir e acceptar qualseuol gracies o beneficis, no pas per ells mateix sino per qualseuol altres persones, e perlar axi per la justicia com per fauor de tots aquells dels quals los dits consellers, axi per lurs instruccions com per llurs letres, los volran encarregar e donar licencia, e los dits sindichs ho puixen exe-

present, se pot licitament permetre lo acte deius scrit, per ço vostres honorables sauieses certificam com a nosaltres plau que vos, micer Francesch Castello, pugats entendre e entreuenir en la audiencia de la senyora [Reyna], com a relador de la causa o questio quis mene entre lo honrat Nesteue ça Torra, ciuteda de aquesta ciutat, de vna part, e mossen Anthoni de Magarola, de la part altra, com tal acte no sie prohibit per ordinacio, sino solament aduocacio. E tengueus la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXVIII. de Abril del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort conuocada al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Reebuda hauem vostra letra de V. del present mes contenint certs caps en la dita letra expressats, als quals e a vostres honorables sauieses responem en la forma seguent:

Ço es, que som de parer e intencio esser stat molt sauiament per vosaltres, senyors, mogut e apres ab deguts mijans delliberat per tots los Braços, que ans ques do loch que la senyora Reyna faça la proposicio en la sua cambra sie reebuda per les persones deputadores bona informacio ab los metges tenints en cura la dita senyora Reyna de son perillos accident e dels altres qui hi entreuenien, axi en collacions com en altra manera. E que la dita informacio e la relacio faedora sie continuada per estar en lo proces de la Cort. E si la relacio dels dits metges descobre clarament lo dit accident termenar en part sinistra e de desolacio, en tal cas premeses e apres seguides e continuades degudes, propries e pertinents protestacions, sie donat loch a la proposicio faedora per la dita Senyora en la sua cambra. E pensants nosaltres en lo dit accident de la dita Senyora, del qual som molt desolats, creem que es be attenedor e ab bona delliberacio si en tal cas la dita senyora Reyna se deu

quir.—Item, prometen e juren los dits sindichs que no desempereran los affers del dit sindicat per algun cas ne partiran del loch hon la dita Cort se celebrera sens licencia del conçell de Cent Jurats, pero en cas de malaltia la dita licencia puixen donar los consellers e lo conçell de XXXII. de la dita ciutat. E qui contra aço fara que perda lo salari que hauria haut de la dita ciutat e aquell li haie a tornar.—Item, juren los dits sindichs en fan homenatge, segons que demunt, que en alguna manera no doneran llur consentiment a concloure alguns actes o negocis en la dita Cort, sino de e ab conçell dels honorables consellers de la dita ciutat e del conçell de XXIIII. promens elegits per los actes de la dita Cort. E de les dites coses los dits consellers demanen esser feta e liurada carta publica a la dita ciutat.

moure o mudar de loch. E en mutacio de loch faedora o en la sua aturada no hi veem I. pas de bon cami, ans *vndique sunt angustie*, quar de vna part consideram ço quels metges prenostiquen que si la dita Senyora atura en Leyda en lestiu es molt perillosa, segons la influencia de la regio on la dita ciutat es hedificada. E daltra part nos giram tenint al deuant que la dita Senyora stigue en cas tan perillos que no pot venir al loch deputat a la celebracio de la Cort, och e empetxant o dilatant poder proposar en la sua cambra com se porie sostenir que no encorregues maior perill exir de la dita ciutat e mudar se en altre loch, axi ab andes com a qualseuol altre artifici. Deu per sa merce vosen jaquesquen elegir lo millor, quar nosaltres ho remetem tot a les grans sauieses e discrecions de vosaltres e dels altres entreuenints en la dita Cort.

Apres, senyors molt honorables e molt sauis, responem ab attrauiment del notari dels pahers de Leyda, lo qual sen auisament algu o preparatori e sabuda ne colloqui o certificacio a vosaltres fets se ere assegut en canonja menys de senyal. E romanim molt aconsolats de la gran objeccio propria e pertinent per vostres sauieses feta a tal atrauiment e del esforç molt virtuos, ab lo qual ho hauets pres, lo qual loam molt e som de intencio e ferm proposit que per res no sie sostengut ne permes que la possessio en la qual aquesta ciutat se troba e de tant de temps ença continuada que non es memoria en contrari, ne sie treta ne la dita ciutat perde ses prerogatiues e preheminencies, en les quals es axi com a cap notable de totes les ciutats del Principat de Cathalunya. E en lo archiu de la qual ab antich son stats e son recondits tots los processos o copia de aqueils de totes les Corts passades, axi generals com particulars e no es en algunes altres ciutats del dit Principat e açis troben en son cas e loch e no se han a cerchar per altres ciutats on separadament stiguessen despergits e tal possessio e preheminencia nos deu jaquir interrumpir per qualseuol acte contrari, maiorment sens deguda conexença de dret. E jassie romangam dubtoses de fet de compromes posat hi haguessen a dir per justicia, pero tot ho remetem a vostres honorables sauieses, de les quals confiam en tant que no hi metran la ma sens guant e que les preheminencies de aquesta ciutat seran per tots temps salues e ben mantengudes.

Subseguentment, senyors molt honorables e molt sauis, per ço que la enquesta començada e continuada contra en Ponç dez Catlar per mossen lo batle de aquesta ciutat haie son degut acabament es mester que lo proces fet en Mallorques contra lo dit Ponç dez Catlar per los delictes lla per ell comeses e signantment de la mort de I. home lla perpetrada, sie produhit en la dita enquesta feta per lo dit mossen lo

batle insertat. Per ço, vs pregam ab molt gran affeccio quel pus prest que porets nos trametats lo dit proces, lo qual es stat trames a la senyora Reyna o translat de aquell clos e segellat, en manera que la dita enquesta del dit mossen lo batle haie son degut acabament.

E derrerament, senyors molt honorables e molt sauis, vos pregam que donets presta exequcio al fet del hospital den P. dez Vilar de que alsgunes vegades vos hauem scrit, ço es, que la euocacio de la causa e inhibicio fetes per la dita senyora Reyna sien toltes e reuocades, e la decisio de la dita causa sie tornada a micer Ramon dez Papiol, lo qual se ature açi e no es per anar sen aqui. E la Sancta Trinitat vulle vostres honorables sauieses conseruar en sa gracia benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a x. de Maig del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Mossen Riambau de Corbera cobejant e trabellant ampliar son terme del Castell dez Far, vltra degut, segons se diu, preten contra informacions e capbreus antichs e possessio en contrari continuada e de tant de temps ença que non es memoria en contrari quel terme del dit Castell dez Far se esten e va fins a I. loch, lo qual se appella *los magraners den Coll,* on de poch de temps ença se ha fet cami reyal. E diu se quel dit terme del dit Castell dez Far no sesten pus auant de I. cami antigament general que es deius lo puig appellat *pel de lebra.* E lo terme de Vilamaior quis es carrer de aquesta ciutat, segons los dits capbreus antichs, informacions e possessions se esten, segons se diu, fins al dit cami deius lo dit puig de *pel de lebra,* on segons se diu alsguns han vistes forques en senyal de juridiccio per lo terme reyal. E es se seguit quel dit mossen Riambau e en Bernat de Bonamussa del dit terme e altres del dit Castell dez Far, per fundar la intencio del dit mossen Riambau dins los lochs de la contencio dels dits termens, los quals lo batle e prohomens de Vilamaior han indubitadament per termens reyals han mes son a bandajats faent se cort, segons se diu, e entretant *(sic)* dins los dits termens reyals e possehits per reyals e han fet lur esforç de pendre alsguns de la parroquia de Vilamaior, mas no han pugut, ans per lo contrari los volents pendre son stats presos per lo batle reyal e dins los termens reyals. E per aquesta raho lo dit mossen Riambau e lo dit Bernat de Bonamussa han donat

clam de Pau e de Treua trenchades contra alsguns del dit terme de Vilamaior en nombre de be cinquante. E apres a supplicacio del dit mossen Riambau es stada impetrada vna prouisio de la senyora Reyna dreçada al batle de aquesta ciutat, manant li que si alsguns dels querelats per lo dit mossen Riambau e Bernat de Bonamussa comparent deuant ell aquells detengue e nols do a manleuta fins de la dita Senyora haie altre manament en contrari e que inquire diligentment contra los dits querelats, e acabada la enquesta aquella li tramete closa e segellada. E com mossen lo batle de aquesta ciutat, ab informacio reebuda, segons ques diu per lo batle de mossen Riambau e ha vot e voluntat seus e a consell de micer Anthoni Torres, lo dit mossen lo batle haie admes lo clam de Pau e de Treua no seruat lo orde de la dita prouisio de la senyora Reyna, la qual va a fi de saber la veritat. Per tant, es necessari que reuocada la primera prouisio de nou sie obtenguda prouisio de la dita senyora Reyna, ab la qual sie prouehit que axi com proceeix en la informacio que reeb de consell de micer Bonanat de Puigmari en conseller pres per lo dit mossen lo batle, en absencia de micer Anthoni Torres, e han pres fonament de la informacio reebuda per lo batle de mossen Riambau, que sie adjunt al dit micer Bonanat de Puigmari, micer P. dez Vall, lo qual cabe en la informacio per lo batle reyal de Vilamaior, en manera que en la informacio de les dites coses e extensio dels dits termens e dels quals es la colpa e del son mes a bandejats sie procehit pus madurament e sens sospites no refiant gens de la informacio reebuda per lo batle de mossen Riambau com no sie sens suspita. Per ço, molt honorables e molt sauis senyors, pregam vos ab tanta affeccio com podem que per esguard del dit carreratge de aquesta ciutat vullats fer asistencia en obtenir de la dita senyora Reyna la dita prouisio, migençant la qual se puxe reebre la dita informacio, ab la qual la dita Senyora puxe esser vertaderament informada, la qual prouisio sie obtenguda ab la reuocacio de la primera e adjunccio del dit micer P. dez Vall. E tengueus la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e uotiua. Scrita en Barchinona a XII. de Maig any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya eu la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Per lo benauenir e pacifich stat de les parts, nosaltres nos som interposats en lo debat de la vila de

Granollers per raho de la batlia e nostra interposicio es stada plasent e agradabla a cascuna part. E per ço quel dit debat se repos e vengue a bon port es mester sie prouehit a qualseuol torb, lo qual hi pogues entreuenir. Per ço, vs pregam tant affectuosament com podem vullats supplicar a la senyora Reyna que sie de sa merce scriure e manar a mossen lo Gouernador de Cathalunya que en los actes tochants lo debat dessus dit vulle procehir ab e de consell de nosaltres, quar les parts ne son axi de acord. E la prouisio per la dita raho atorgada venga en mans vostres qui lens trametats e no venga per altra via. E tengueus lo Sanct Spirit en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXIII. de Maig del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Dimecres a XXV. del present mes a les dues hores apres mig jorn hauem reebuda vna letra vostra de XXII. del dit mes per en Johan de Maella, la qual conte en si molts caps, a cascu dels quals e a vostres bonorables sauieses responem segons se segueix:

E primerament, al cap premes en vostra letra de mossen Ramon Gilabert, lo qual de part de la senyora Reyna vos ha encarregats molt estretament, volguessets donar orde que desliurant en Ponç dez Catlar de la preso ab la sua galea pogues anar al senyor Rey per seruir lo com la dita galea fos molt necessaria al seruey del dit Senyor e lo dit Ponç dez Catlar se offire prest de pagar, satisfer e esmenar tots dans e dampnatges que haie donats, axi al comu com a qualseuol singulars de aquesta ciutat. E per resposta de aquest cap premetem e vs certificam com les dues galees armades per aquesta ciutat sots capitania del honorable en Johan Luis de Gualbes, les quals eren anades per proseguir les galees de mossen Jacme de Vilaragut e den Johan March, son arribades e tornades a aquesta ciutat. Refferint lo dit capita com a Cochliure han lenga que alsguns dies hauie que la dita galea de mossen Vilaragut ensemps ab la de mossen Bernat de Requesens, patroneiada per en Johan March, hauie feta la via de Agda e lo dit capita anant la dita via per tempestat quis leua no poch axi prest attenyer lla. E com lo temps se offeri prest a nauegar sabe quels dits mossen Jacme de Vilaragut e Johan March hauien en aquelles parts presos per força mes de XLV. homens e mesos

dins les galees, e posats al rem, entrels quals ne hauie de aquells qui ab lurs mercaderies e hauers anauen a la fira de Pesenars e venien de aquella. E aquis deye que lo Prebost volie armar dues galees e dues galiotes per dampnificar persones, robes e bens dels sotmesos e vassaylls del senyor Rey per reintegracio dels dans donats per los dits mossen Jacme de Vilaragut e Johan March. E aqui mateix hac lenga lo dit capita que les dites galees sen anauen la via de Sardenya per fornir se al Alguer e apres de anar al senyor Rey. E de continent quel dit capita sen es tornat es stat delliberat ab sollempne consell que desarmant les dites dues galees, la de mossen Galceran de Requesens sie restituida als honorables deputats del General, dels quals aquesta ciutat la hauie e axis complira per obra de continent. E venint a la galea del dit en Ponç dez Catlar e per conseguent a la resposta de la demanda feta per part de la senyora Reyna per lo dit mossen Ramon Gilabert, vos certificam que sens molt gran carrech e nota de aquesta ciutat, la qual no acustume de decebre algu, fiant en ella, es impossible poder esser supplit a la demanda dessus dita; la raho es aquesta, ço es, que com la dita galea del dit en Ponç dez Catlar fon presa e arribada en la plage de aquesta ciutat lo capita dessus dit ab acord e delliberacio nostra e de cert notable consell, pus la dita galea ere en mans e poder de aquesta ciutat delliura e solta purament tots los galiots e tota la xurma de la dita galea, los quals hi eren tots per força, exceptats aquells los quals ab lo dit Ponç dez Catlar foren mesos en la preso de la vegueria de aquesta ciutat, los quals galiots e xurma delliurats de la preso e captiuitat infernals acceptaren ab infinides gracies e merces e ab gran alegria llur delliurament. Mas pregats tantost per lo dit capita de part de aquesta ciutat de gran grat volent seruir a aquella se offeriren seruir la tant com duras la armada de les dites dues galees e tant com la ciutat los hagues mester. E foren reffreschats, axi de diners per paga lur, com de altres necessitats lurs, ab ampla offerta feta per aquesta ciutat, que de continent, finida la dita armada, se isquessen de la dita galea e sen anassen ab la gracia de Deu, e axi ses seguit, quar feta la dita delliberacio del dit desarmament sen son tots exits sens empatxament algu qui nols es stat fet per saluar la prometença e offerta fetes per aquesta ciutat, la qual per totes vegades sta ferma e immobla com la transmontana en complir ço que ha offert e promes, e los quals galiots e xurma, exints de la dita galea a tropells, son venguts a nosaltres dins casa de la ciutat, volents se lançar per terra e ab plors de alegria nos han retudes humils gracies e merces de lurs delliurança, presumints exir de infern ab la man e ajuda de aquesta ciutat, per que, senyors molt honorables e molt sauis, per les

dites rahons es impossible que puxe esser satisfet al voler de la dita senyora Reyna com sie romas solament lo cors o lo buch de la dita galea, pregants vostres honorables sauieses e aquelles estretament encarregants façats gran instancia, axi ab la senyora Reyna com ab son consell, sobre la prosequcio de les persones e bens del dit en Ponç dez Catlar e de sos complices e sequaçes gitats e separats de Pau e de Treua per lurs demerits e patracio de tants crims e actes scelerats e los quals aquesta ciutat enten a proseguir sens flixar hi res tant com per justicia o segons merits de la enquesta sera permes. E a la final proseguira ses accions en hauer e recobrar tots los dans donats als singulars e habitadors de aquesta ciutat e en totes despeses de la armada per la dita ciutat feta.

Apres, senyors molt honorables e molt sauis, responem al fet de la informacio reebuda de les facultats del dit Ponç dez Catlar, la qual ses açi reebuda a consell de nostres aduocats e apres ila hauem aqui tramesa, e son de acord los dits aduocats que la informacio açi presa e aqui tramesa es sufficient, pero per satisfer a totes obieccions de la part de continent quens haiats tramesa la comissio sera de continent, seruades totes sollempnitats, procehit a iterar aquella.

Les altres coses contengudes en la dita vostra letra, ço es, del poder de la dita Senyora a celebrats *(sic)* la Cort, e de la jura faedora per la dita Senyora e de la sua mutacio remeten a vostres honorables sauieses, per obra de les quals indubitadament confiam los fets vendran a lur port salutable. E lo accident de la dita senyora Reyna, lo qual tenim totstemps al deuan trametem al subiran metge Deu omnipotent, al qual supplicam deuotament li vulle conferir plena sanitat e saluar la al regiment dels pobles e terres a la sua senyoria e al regiment de sa lochtenencia comenades.

Mes auant, senyors molt honorables e molt sauis, vos certificam com som stats pregats per part del Reuerent mossen Durgell que com la abadesa del Monestir de Vallbona sie detenguda de malaltia e axi perillosa que apres Deu no es esperança de la sua vida, e en lo dit Monestir e del conuent de aquell sie vna vera e honesta religiosa e de moltes virtuts dotada, e demostrant que deualle e diriue de alta casa e sanch, germana del dit Reuerent mossen Durgell vullam prouehir que la senyora Reyna sie supplicada per part nostra e de aquesta ciutat que haie per recomanada la dita germana del dit Reuerent bisbe en hauer e aconseguir la abadia del dit Monestir, en cas de vaccacio de aquell. Nosaltres, considerada la vtilitat del dit Monestir, lo qual e totes les rendes e drets de aquell seran mantenguts e defeses e conseruats e ab

man poderosa, e per lo gran voler que hauem a la Reuerent persona del dit mossen Durgell, dotada e insignida de innumerables virtuts e les dites coses e molt maiors de aquelles ben merexent, hauem dellibérat de satisfer molt volenterosament al voler seu. Per ço, molt honorables e molt sauis senyors, vos pregam ab tanta affeccio com podem que per los esguards dessus dits de part nostra e de aquesta ciutat, als quals es licit de supplicar e nons es prohibit per obligacio de algun sagrament, vullats esser ab la dita Senyora e supplicar la de part nostra e de aquesta ciutat molt affectuosament e cordial sie de sa merce hauer la germana del dit Reuerent mossen Durgell en aconseguir la abadia del dit Monestir fauorablament recomanada e continuar la dita supplicacio e significar li que tal prouisio li haurem a gracia e merce. E tengueus molt honorables e molt sauis senyors lo Sanct Spirit en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a XXVIII. de Maig del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e molt sauis senyors los sindichs de la ciutat de Barchinona, presents en la Cort general, la qual se celebre al Principat de Cathalunya en la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt sauis senyors: Reebuda hauem vostra letra de XXVI. del mes de Maig prop passat contenint en acabament com hauets sentit que la senyora Reyna volra porrogar e continuar la Cort a tres o quatre meses dins los quals puxe anar a Valencia, per jurar e exercir la lochtenencia que ha en lo dit regne com per assejar de guarir o millorar de son accident, e apres que torn dins la porrogacio, e que la Cort romangue entretant aqui aiustada per maneiar e tractar entre si e alsguns que lexara de son conçell per tractadors sobre les coses per la dita Senyora proposades e altres negocis de la Cort, la qual praticha vosaltres hauets per molt noua preiudicial e de mala introduccio e no creets ques pugue fer per les rahons en la dita vostra letra contengudes per quens pregats vullam fer veure e regonexer aquest article, axi al honorable micer Bonanat Pere com a altres quens plaura, sis pot fer o si es prohibit per Vsatges de Barchinona o per constitucions e capitols o pratiques e vsances de Corts de Cathalunya e ho façam regonexer en processos de Corts passades sis trobara semblant cas e singularment en la Cort de Tortosa celebrada per la senyora Reyna e en lo proces de la Cort quel Senyor Rey en Marti conuoca a Perpenya, e apres fon mudada a Sent Cugat de Valles e derrerament als frares menors de aquesta ciu-

tat e axi que vejam quens hen sembla e de nostra intencio vos vullam auisar, segons en vostra dita letra es pus larch contengut. La qual letra, senyors molt honorables e molt sauis, per nosaltres reebuda, legida e ben entesa e aquella comunicada als honorables micer Bonanat Pere e micer Guillem Jorda e per ells ben vistes e ruminades les coses en aquella contengudes e apres exposades a certes notables persones e poques en nombre per la dita raho per nosaltres appellades e per elles be enteses e sobre aquelles fetes moltes rahons, finalment es stat conclos e delliberat en e per la forma seguent, ço es, que com lo contengut en la dita vostra letra sie solament sentiment per vosaltres haut, lo qual si ere deduhit a exequcio porie hauer en si alguna mutacio o variacio, les quals porien semblantment fer, variar e mudar lo conçell e delliberacio, les qual[s] ara se acordarien per respondre a les dites coses si eren certes, axi com solament son sentides. Per ço, senyors molt honorables e molt sauis, coue que si lo sentiment per vosaltres haut se deduheix a exequir per la senyora Reyna es proposat en la Cort de continent nosen certifiquets a fi que informats clarament e en cert appellem e façam ajustar lo consell de XXIIII. deputat per consellar als actes de la dita Cort e apres de la delliberacio que sen fara siats de continent certificats per nosaltres. Pero, senyors molt honorables e molt sauis, ramejant e oppinant en alguna manera sobre les coses per vosaltres sentides serie vist prima faç als dits micer Bonanat Pere e micer Guillem Jorda, remetents ho a la delliberacio final faedora com la cosa sich sapie de cert que si la senyora Reyna, no per exercir la sua lochtinencia en regne de Valencia, mas solament e sens altra causa per obtenir benifet de curacio o millorament de son accident e a conseyll dels metges, del qual legitimament apparegues per acte autentich lo seu moure o caminar no li engendraue, preparaue e descobrie cas sinistre e perillos a la conseruacio de sa vida, la qual aquesta ciutat e totes les altres e tots sos naturals vassaylls en superlatiu grau desijen, per tal causa, sens mixtura de qualseuol altra, la Cort porie consentir a dues coses, la primera a mutacio de loch faedora dins lo Principat de Cathalunya, tal com vol e requer la constitucio e fos abil e dispost a la curacio o millorament del dit accident de la dita senyora Reyna e semblantment a porrogacio de tres o quatre mesos en lo dit loch faedora e no en altra manera. Mas ab tot aço en aquest *interim* nos porie fer que la Cort de necessitat romangues ajustada ne a tractes alsguns se pogues procehir ne anantar, ans cascuns dels conuocats a la Cort porien repatriar e venint lo temps de la porrogacio retornar al loch on la dita Cort, per causa dessus dita, serie mudada. Empero si la senyora Reyna tan solament feye la porrogacio per

lo temps e no elegia mudar lo loch ab la Cort ab la manera tocada e per los dits esguards, en tal cas no deurien romandre grans e notables protestacions faedores per la Cort per la gran dilacio. Mas son clars que durant lo temps de la porrogacio alsguns actes nos deuen nes poden fer en la Cort, absent la dita Senyora, necessariament ne voluntaria, ne es expedient dar li loch per los motius tocats en la dita vostra letra.

Los dos processos de Corts en vostra letra mencionats vos trametrem apres molt prestament.

Apres, senyors molt honorables e molt sauis, responents a altra letra vostra de XXVII. del dit mes de Maig responem que si lo fet den Ponç dez Catlar se ha a menar deuant mossen lo Gouernador, nosaltres hi entendrem de calchar. E si se ha afer aqui ja stam en segur que vosaltres hi farets lo degut. Per que, senyors molt honorables e molt sauis, certificam de les dites coses vostres honorables sauieses, les quals lo Sanct Spirit vulle conseruar benauenturadament e votiua. Scrita en Barchinona a II.os de Juny del any M. CCCC. XL.

Los consellers de Barchinona a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e de molt gran sauiesa mossenyors los consellers de la insigne ciutat de Barchinona.

Molt honorables e de molt gran sauiesa mossenyors: Hir comptant XXV. del present mes en Verges, hoste de correus de aquesta ciutat, me liura vna letra que, segons relacio sua, li hauia jaquida Johan de Maella, correu vostre que lem liuras, la qual per la dita vostra sauiesa era dreçada als consols de aquesta ciutat, als quals donada per mi a poch stat foren per mi sollicitats que fos a ells plasent donar orde que les coses en vostra letra contengudes haguessen degut compliment. E axi si oferiren fer ho. E huy han me donada vna letra responsiua a la vostra, la qual vos tramet ab la present.

Mes auant, mossenyors molt honorables, per que cogit nous sera enuig, no contrastant opin mossen Castello, vos ho hage explicat de paraula, vos descriu la forma del loch quis apparella açi, hon la senyora Reyna deu proposar apres son benauenturat adueniment. Vists molts lochs e diuerses per micer Jofre Dortigues, mossen Requesens, mossen Castello, lo vaguer daci e Nasperendeu Artigues, quin ha carrech per lo General e per mi que hi apellaren, axi a preycadors hon començauen e hauien enantat e yo fiu ho cassar per la indisposicio, com a frares menors, com a la Seu e la casa de la pabordria, a la conclusio fon per tots delliberat que no obstant les prorogacions se façen al capitol de la Seu

qui es poch per lacte de la proposicio apparellasen lo refetor de la dita Seu, qui es vna casa molt bella cuberta de volta, ha de larch LXI. passa e XVIII. damples. Es ja fet per la maior part lo sitial de la senyora Reyna pot hi hauer dos appartaments e laltre pot esser al dit capitol, quis son assats prop, la senyora Reyna posant en la dita pabordria, qui es vna solemne posada, pot entrar secretament e sens afany en lo dit refetor, ço es, per dos lochs, la vn per portal qui hix al dit refetor, passant per vna casa appellada lo celler, e aquest es pus façil, laltre per vn portalet qui respon a la claustra. E vltra los dits appartaments hi ha capelles e altres lochs couinents per fer los dits appartaments. E puys es hi la Seu per hoyr misses e que vs placia, dich vos, mossenyors molt honorables, a mon semblant que es axi loch abil, bell e dispost per semblants actes com se puxe trobar hon se vol. E supplich, mossenyors molt honorables, la dita vostra gran sauiesa que si per ma, ebetat o grosseria yo he peccat en narrar les dites coses o altres o en metre les en aquell orde degut ques pertany a la dita vostra gran sauiesa, mo vulla perdonar. Scrita en Tarragona a XXVI. de Febrer M. CCCC. XL.

A vostra honor e seruir prest vostre humil seruidor, Johan Oliuer, de aquexa ciutat sindich indigne.

A mossenyors molt noble, Reuerent, honorables e de gran sauiesa los senyors diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Moss[eny]ors molt honorables e de molt gran sauiesa: Ab lamentacio gran e ab congoxa de cor hauem scrit e scriuim a vosaltres que stam merauellats que de tantes letres que vs hauem trameses demanant vos alguna ajuda e subuencio no haueu curat subuenir ne ajudar nos a nostres justes peticions e acustumades demandes, e sino del tot, almenys de alguna partida de socors, per poch que fos, aguereu alegrada aquesta vila qui tant ha costat en aqueix Principat, e reportats ne maça gran carrech que totalment nos haiau axi en oblit rassos de la memoria per lo qual donau materia de sforç als enemichs, de que stam molt merauellats, vehent causa noua. E en temps passat lo insigne e saui consell de aqueix regne no solia ni vsaua tal orde, ans vellaua quant era cars sobre les illes, en special sobre aquesta vila, qui es clau de tot aquest regne. E vehent nos ara al darrer article e extrema huncio, ço es, que som molt flachs de gent armes, considerat aximatex jenouesos ab bandera stesa hauer conquistat lo regne de Corsegua, circumuehi nostre, sens que per lo senyor Rey ni per altri nols es stat resestit hauem dupte de tal cars, notifficam a vostres grans e dignes sauieses com

per diuerses parts e spia nostra som informats com en Jenoua se fa gran stol de naus, galeres e vxers, deuen venir acis e aço a tracte de Nicoloso Doria, qui ses retret a castell jenoues per hon aquest regne rep gran [dan?]. Per que preguam, requerim e encarregam vostres grans e dignes sauieses que nons vullats hauer axi en oblit com tota nostra sperança sia ab vosaltres, donchs placieus subuenir e ajudar nos de alguns arnesos, viratam, pauesos, lançes e de alguna bombarda grosa que tiren vn quintar o mig quintar per la part de la marina per resistir als enemichs. Si nons ajudau e socorreu com es temps com volreu poder lo temps, e lo cars nou comportara nosaltres perdrem les persones e encara al vostre gran regiment o administracio ne succehira vergonya o dan irreparable, com siam certs per les rahons demunt dites lo dit stol ferse per aquesta vila. E per tal que si cars se seguia de inconuenient primerament Deus e gents nos hauran per scusats, car ja som envellits e hujats de scriureus demanant vos hajuda. E a la diffinitiua de quis vulla pendren robes, mercaderies, en special de aquexa ciutat que sins perdiem placia a la potencia diuinal que vostre insigne consell gir hun poch la cara ves aquesta vila, car molt hi va. Lo Sanct Spirit inlumen vostres dignes sauieses en percebre nostres grans necessitats e aquelles subuenir degudament. Scrita en Lalguer a VIII. de Març any M. CCCC. XL.

A tota honor e seruey de vostres grans e dignes sauieses, veguer, consellers e prohomens de la vila del Alguer.

JHS. M.ª

Molt honorables e molt sauis senyors: Tres letres vostres hauem reebudas los dies deius designats sobre los affers e negocis deuall per orde explicadors, a les quals e a les dites vostres molt honorables sauieses responem quant al necessari, segons lorde de llurs recepcions, en la forma seguent:

Primerament, a la primera feta a XXXI. de Maig. prop passat e reebuda a VII. del present ab vna copia interclusa dins aquella de vna letra dels veguer, consellers e prohomens de la vila del Alguer, del regne de Sardenya, ab la qual vostra letra nos pregau molt affectuosament que de les coses en la dita copia contengudes vullam dar sentiment a la senyora Reyna e comunicar ne ab los de son conçell de instar tant com sie possible que deguda prouisio si seguesca, etc., responem que per grans occupacions que hauem hagudes e hauem sobre los negocis de la Cort deuall explicadors no hauem pogut parlar del dit fet ab los del

consell de la dita senyora Reyna e menys ab la dita Senyora per causa de son accident, per lo qual no enten en affers alguns. Mas tantost que haiam opportunitat hi retrem lo deute e farem la instancia ques pertany. Es ver empero que per raho de consemblant letra que del dit material han haguda los honorables deputats del General de Cathalunya e aquella han remesa aci a la Cort e ses legida per Braços, lo Braç ecclesiastich e lo Braç reyal son stats e son de intencio que de les peccunies del General sie conuertida quantitat de MD. florins en compre de ballestes, viratam e bombardes demanades per los dits veguer, consellers e prohomens del Alguer en llurs letres, e com la dita intencio es stada comunicada al Braç militar, lo dit Braç ha respost que es de intencio que I. petit diner no y sie despes del dit General, mas que lo senyor Rey qui reeb les rendes de la ylla que hi faça prouehir e soccorrer, segons es mester, e axi la cosa esta embassada, pero encare non stam desfiats que nos puxe reuenir en qualque manera, maiorment si la senyora Reyna o los de son conçell ne parlen ab alguns singulars dels mayors del dit Braç militar, demostrant los la imposibilitat que ha lo senyor Rey vuy de prouehir e soccorrer la dita vila, e la gran minua e deshonor e los dans irreparables qui sen seguirien al senyor Rey e a tota la terra si la dita vila se perdia per no esser soccorreguda. Daço qui sen concloura ne auisarem per nostra letra vostres molt honorables sauieses.

E venint a la segona letra feta lo dit XXXI. die de Maig prop passat e reebuda a VIIII. del present, ab la qual nos hauets remes lo translat del proces de la questio del hospital den Vilar, ligat e segellat, pregant nos que insten lo procurador del dit hospital el façam en tal manera treballar, que micer Ramon dez Papiol, jutge de la dita questio, promulgue la sentencia sobre aquella e que lo salari de XXV. lliures conegut donar al dit micer Ramon li façam pagar aci donant ell la dita sentencia, per algu, al qual decontinent seran complides en nom del dit hospital, responem que per la partida que la senyora Reyna deu fer daci prestament, la dita sentencia nos pora donar aci al present, com de la dita causa se hage fer necessariament relacio en lo conçell de la dita senyora Reyna, e al present lo dit consell occupat grantment en los affers de la Cort, no enten ne pot entendre en altres affers. Mas prouehirem que de la dita causa sie feta e treta comissio al dit micer Ramon a decisio e com sie aqui, Deu volent, pronunciarhi ha. Sobre lo fet de les reclamacions quis interposen al batle de Barchinona sobre los greuges quis fan per lo batle general o son lochtinent o administrador dels molins reyals, als hereters daquells, contra les quals reclamacions lo loctinent del dit batle general, segons la dita vostra letra conte, ha feta

pendre informacio e ha aquella portada aci volent impugnar les dites reclamacions e lo priuilegi o local de Barchinona de aquelles disposant, entenem a parlar stretament ab lo conçell de la dita senyora Reyna e ab contraria informacio fundada en veritat impugnarem la dita informacio per lo dit loctinent presa e mantendrem e deffensarem lo dit priuilegi o local de totes nostres forçes, mas fins aci per los affers de la Cort quins tenen del tot occupats no y hauem pogut entendre, daço qui sen seguira vostres molt honorables sauieses ne seran plenament auisades.

Apres per resposta de la terça letra feta a x. del present e reebuda a XI. del dit mes a les XI. hores pres mig jorn per en Johan de Maella, correu de aquexa ciutat, ab la qual som auisats de la recepcio de vna nostra letra de VII. del dit mes ab les copies del jurament prestat per la senyora Reyna e de altres actes fets e seguits aci en la Cort lo dit die e continuats en lo proces daquella ens notificau vostra intencio sobre la prorogacio faedora per la senyora Reyna. Diem e notificam a les dites vostres molt honorables sauieses com la dita prorogacio e continuacio de la dita Cort e mutacio del loch de aquella se ha a fer per la dita senyora Reyna al temps e en la forma e manera contengudes en vna cedula sobre aço concordada entre la dita Senyora o los de son conçell, e la dita Cort, de la qual vos tramettem copia interclusa en la present per vostre ple auis, e sobre aço nos som conformats ab vna prorogacio quis feu en la Cort celebrada per la dita senyora Reyna en aquexa ciutat com ana lo ostol an Napols, segons porets veure en lo proces de la dita Cort que teniu aqui e fon en aquell miya de temps que lleguia anar e tornar la embaxada primera, ço es, en lo mes de Noembre del any M. CCCC. XXII. La dita senyora Reyna diu que vol partir daci dilluns o dimarts primer vinent, e ans de sa partida fara la dita prorogacio, continuacio e mutacio de la Cort, e com sie realment feta ne auisarem vostres honorables sauieses decontinent.

Mes auant, senyors molt honorables e molt sauis, vos notificam com per part de la dita senyora Reyna es stat mogut e ab gran instancia demenat als Braços de la Cort separadament quels plagues fer e trametre vna ambaxada al senyor Rey per part del dit Principat de Cathalunya, per visitar lo dit Senyor e notificar li lo stament e disposicio en que es la senyora Reyna per causa de son accident e malaltia. E es se seguit que com cascu dels Braços se hagues detengut sobre aço acord e deliberacio, los Braços ecclesiastich e militar assats repentinament e ab poca deliberacio per llurs ambaxades separadament fetes, notificarem al Braç reyal com ells eren de intencio que la ambaxada demenada per part de

la dita senyora Reyna fos feta e tramesa al senyor Rey, e nosaltres vehents los dits dos Braços axi varar, e que si ab bona manera e giny nols reteniem, se empenyerien tant, axi en nombre de ambaxadors com en altres sollempnitats, les quals no serien agradables ne profitoses al senyor Rey si donchs no li portassen vna gran subuencio, la qual creem fermament los dits dos Braços hagueren empesa e serien de gran despesa e dan al dit General, ab gran maturitat e precehints notables rahonaments fets per spay de dos jorns, deliberam en lo dit Braç reyal tots ab gran concordia e vnitat de intencio sancta que fos respost als dits dos Braços com lo dit Braç reyal ere de parer e intencio que attes lo cas en ques trobe la senyora Reyna stant Cort congregada, e per lo perill de mort que li pronostiquen los metges, es propri, pertinent e degut que lo senyor Rey ne sia auisat per part de la dita Cort sens solemnitat ne cerimonia de sumptuosa ambaxada, ço es, per vna sola persona notabla, disposta e experta a tals affers, a la qual sie donat carrech ab bones instruccions de visitar la persona del dit Senyor e entremetres de son bon stament explicar li lo dit cas, disposicio e stat de la dita senyora Reyna, la opinio que han los metges de son accident, lo stament de aquesta terra en tantes maneres agreujada e interessada per deffalliment de justicia, lo perillos stat en ques trobaria si la dita senyora Reyna pagaue lo deute de natura trobant se lo dit senyor Rey, absent de sos regnes e terres deça mar constituits, exortar, induhir e suplicar lo dit Senyor a tornar de part deça per visitar e regir los prop dits seus regnes e terres e pendre algun partit del reyalme de Napols, maiorment aquell qui a tracte del Rey de França li ere offert, en lo qual som certs que encare perseuera e moltes altres coses qui serien largues de scriure, e en les instruccions faedores a la dita persona se poran largament explicar. E que aquesta persona anas prestament e tornas dins lo temps de la prorogacio de la Cort be informada de la intencio e voluntat del senyor Rey e referis aquella a la dita Cort, la qual intencio e voluntat del dit Senyor sabuda per la Cort venint lo temps de la prorogacio e continuacio daquella porie pus segurament la dita Cort entendre en aquelles coses que li parra redundar en honor e seruey del senyor Rey e henefici de la cosa publica de aquest Principat. E no resmenys fon deliberat per lo dit Braç reyal que fos mogut per via de parer als dits dos Braços, ecclesiastich e militar, per no perdre de tot lo temps que durara la prorogacio de la dita Cort quens paria esser molt bo que fos donat carrech als honorables deputats e oidors de comptes del General de Cathalunya, presents e sdeuenidors, los quals son persones comunes a tots los staments de la Cort, notables e dispostes a semblants co-

ses que pensen veyen e regoneguen quines constitucions, ordinacions o statuts se deurien e porien demenar e fer per la Cort, axi sobre lo redressament e bon orde de la justicia com sobre reparacio de greuges e interessers fets al dit Principat e singulars daquell e preseruacio que daciauant no sen facen, e totes altres coses qui poguessen redundar en honor e seruey del senyor Rey e exalçament e conseruacio de la sua corona e stament reyal, e profit, augmentacio, repos e benauenir de la cosa publica del dit Principat. E les coses axi pensades, vistes e regonegudes ordenar e reduir en scrits o en via de memorial donador e presentador a la dita Cort venint lo die de la prorogacio e continuacio de aquella. E semblant carrech fos donat per la dita Cort a alguns singulars e assenyalades persones de cascuns dels staments de la Cort, sens empero algun salari e remuneracio que los dits deputats e oidors de comptes e altres singulars persones no puxen demenar ne hauer, a fi que la dita Cort ladonchs vistes e regonegudes e a ple ruminades e discutides les coses quils serien dades en memorial, axi per los dits deputats e oidors de comptes com per altres qualseuol persones, puxe pendre e elegir daquelles tot ço que li parra esser bo saludable e profitos e treballar que sie obtengut de la Reyal Magestad. E de fet, senyors molt honorables e molt sauis, axi com fon deliberat per lo dit Braç reyal fon notificat tantost als dits dos Braços, ecclesiastich e militar, ab gran e molt copios rahonament quils fon fet sobre cascu dels dits caps. E per vostra consolacio vos notificam que les rahons foren tals e de tanta efficacia e axi agradables als dits dos Braços que decontinent cascuns se adheriren a la nostra intencio e deliberacio, sens res tolre ne affegir, de que tot lo dit Braç reyal ha reportada e reporta gran honor e gloria singular, e per tota la Cort nes vuy tengut en gran reputacio e singularment aquexa ciutat per ço com nosaltres som stats los inuentors e conduidors de tant be e tots los altres staments e los singulars de aquells, axi en publich com en priuat, son forçats de dir e confessar e confessen e dien que tota la salut del dit Principat sta en lo dit Braç reyal. E veus aci, senyors molt honorables e molt sauis, tot lo que fins aci ses procehit en los dits affers. Are hauem entrar en la eleccio de la persona trametadora e disposta a fer les dites coses e apres en fer les instruccions necessaries a aquella. Speram en nostre Senyor Deu que ab repos e bona concordia de tots los staments se fara es procehira en tot lo restant. Es necessari empero, senyors, que les dites coses sien tengudes per vosaltres en gran secret, e si les voleu comunicar al conçell sien li comunicades ab sagrament de tenir les secretes. E daço qui daquiauant si procehira seran plenament e distincta auisades per nos-

tres letres les dites vostres honorables sauieses, les quals lo Sanct Sperit tengue en la sua special guarda per molts anys prosperament e votiua. Scrita en Leyda. a XII. de Juny del any M. CCCC. XL.
A tots, etc.

JHS. M.ª

Molt honorables e molt sauis senyors: Notificam a les vostres molt honorables sauieses com lo die present, a les quatre hores pres mig jorn, la Cort aiustada en la casa de la Elmoyna dels pobres de la Seu de aquesta ciutat sobre la eleccio de vna persona trametadora per la dita Cort al senyor Rey ab certes instruccions e sobre altres coses, de les quals vos hauiem scrit derrerament ha feta la eleccio de XVIII. persones e altres actes contenguts en vna cedula, de la qual vos tramettem copia interclusa en la present. E aço fet la senyora Reyna fon portada dins vnes andes e posada alt sobre lo citial construhit dins la dita casa de la Elmoyna e en presencia de la dita Cort aqui aiustada, la dita Senyora ha feta la mutacio, continuacio e prorogacio de la Cort en la forma e manera contenguda en la cedula, de la qual vos hauem ja trames translat. Daquiauant, senyors, dins VI. dies qui son donats a les XVIII. persones per exequir llur comissio darem orde e manera ques face tot ço qui reste a fer aci per nosaltres, a fi que algu die de la altra setmana, Deus volent, siam aqui. De la persona qui sera elegida per trametre al senyor Rey e altres coses qui occorreran en lendemig auisarem decontinent vostres molt honorables sauieses, les quals lo Sanct Sperit tengue en la sua special proteccio e guarda per multiplicats anys. Scrita en Leyda a XIIII. de Juny del any M. CCCC. XL.
A tots vostres, etc.

La senyora Reyna diu que partira daci dema de tot cert e nosaltres creem que sera axi attes que ha fet tot ço que hauie a fer ab la Cort. Placieus trametrens per correu la licencia del conçel de Cent Jurats de poder nos ne anar aqui pus la Cort es prorogada e tot hom sen va a llurs cases.

Molt honorables e molt sauis senyors: Notificam a les vostres molt honorables sauieses com les XVIII. persones eletes per la Cort a certs actes contenguts largament en la copia de llur poder, que vs hauem tramesa ab altra letra nostra de XIIII. del present, han nomenat e elegit concordablament en ambaxador per la dita Cort trametador al senyor Rey en le reyalme de Napols o lla on sie, lo Reuerend bisbe Durgell,

al qual han fetes e liurades bones e notables instruccions ensemps ab vna letra de creença dressada al dit senyor Rey per part de la dita Cort, e li han taxada certa quantitat, axi per son salari com per nolit de fusta per son passatge e retorn, de que ell se mostre molt content, e speram en nostre Senyor que ell exequira en tal manera la dita ambaxada en procurara tal fruyt que sera a gloria de nostre Senyor Deu, honor e seruey del senyor Rey e vtilitat, repos e benauenir daquest Principat e de tots sos regnes e terres, segons pus largament ne seran auisades vostres molt honorables sauieses per nostra verbal relacio com Deu vulle siam arribats aqui. E com tots los affers de la Cort qni restauen exequir per les dites XVIII. persones haien vuy conclusio, e la senyora Reyna entengue a partir daci dilluns primer vinent, vos notificam que nosaltres, Deu volent, partirem daci per anar aqui dreta via lo dit dilluns o al pus larch dimarts primer vinent. E tengueus, molt honorables e molt sauis senyors, la Sancta Trinitat en sa guarda benauenturadament e votiua. Scrita en Leyda a XVIII. de Juny del any M. CCCC. XL. *A tots vostres*, etc.

FIN DEL TOMO VIGÉSIMO

ÍNDICE

CORTES CELEBRADAS DURANTE EL REINADO DE D. ALFONSO V

(Continuación.)

Páginas.

VI.—Cortes de Barcelona de 1436-37. **Apéndice.**

I.—Proceso seguido á instancia del Procurador fiscal, en virtud del Vsatge **Judicium in Curia datum**, contra algunos nobles y eclesiásticos pertenecientes á los Brazos eclesiástico y militar de estas Cortes por incumplimiento de dicho Vsatge, por cuya causa fueron encarcelados y se les confiscaron sus bienes..... 1

II.—Letres de les nou persones eletes per execucio de la armada quis fa contra jenouesos..... 35

III.—Papeles relativos á las Cortes de Cataluña de 1436..... 42

IV.—Acuerdos tomados «per lo conçell de XXIIII. prohomens (veintiquatrena) creat per consellar en lo fet de las Corts per lo conçell ordinari de XXX.te (trentenari) e per lo conçell de Cent Jurats», sobre asuntos referentes á estas Cortes..... 150

Los capitols de la **Pau de Castella**..... 164

V.—Letres dels consellers de la ciutat de Barcelona sobre asuntos relativos á estas Cortes..... 192

VII.—Parlamentum cathalanis in ciuitate Barchinone celebratum per serenissimam dominam Reginam, locumtenentem Alphonsi V, ratione gentium extranearum Principatum Cathalonie inuadere connantium. Anno 1438 conuocatum die 25 Septembris ejusdem anni..... 197

Apéndice.—Documentos sueltos relativos á este Parlamento, sacados del registro de «Delliberacions», correspondiente á los años 1438 á 1442 que se conservan en el A. M. B..... 279

Registre general de letres closes..... 297

VIII.—Cortes de Tortosa de 1439..... 312

Apéndice.—Noticias y datos tomados del «Dietari del antich Consell municipal Barceloni ó Manual de Nouells Ardits» y de otros Registros..... 338

IX.—Cortes de Lerida de 1440..... 349

Apéndice. — Documentos sueltos sobre asuntos tratados en estas Cortes..... 444

Acabóse de imprimir este vigésimo tomo de las
CORTES DE LOS ANTIGUOS REINOS DE ARAGÓN Y
DE VALENCIA Y PRINCIPADO DE CATALUÑA,
en Madrid, en el Establecimiento
tipográfico de Fortanet, impresor
de la Real Academia de la
Historia, el día 10
de Diciembre del
año 1914

BINDING SECT. JUN 16 1969

DP
124
A5
t.20

Aragon. Cortes
Cortes de los antiguos reinos

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY